ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

FÖRSLAG TILL

BUDGET

FÖR LANDSKAPET ÅLAND

2003

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G Sid.

ALLMÄN MOTIVERING 1

SIFFERSTAT

Inkomster 1
Utgifter 7

DETALJMOTIVERING

Inkomster 19
Utgifter 53

Bilagor:

1. Preliminär plan för hälso- och sjukvården 2003
2. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1.-31.12.2003
3. Översikt över åren 2003 - 2005
4. Personal per huvudtitel 2001 - 2003
5. Tjänstetablå 2003
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner
8. Ålands statistik- och utredningsbyrås konjunkturöversikt

Ålands landskapsstyrelse

FRAMSTÄLLNING nr3/2002-2003

Förslag till budget för år 2003
Datum
2002-11-01

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

EKONOMISK ÖVERSIKT

Den internationella utvecklingen

Konjunkturen försvagades ifjol på kort tid inom de flesta centrala delar av världsekonomin. Osäkerheten kring den ekonomiska utvecklingen har varit stor under det gångna året. Den genomsnittliga tillväxten i totalproduktionen inom världsekonomin väntas i år stanna på ungefär samma nivå som ifjol, 2,5 procent. Totalproduktionen inom OECD-länderna beräknas i år öka med ca 1,5 procent, men tillväxten ökar igen i början av nästa år. Tillväxten i världshandeln återhämtar sig långsamt efter nedgången och väntas i år växa med mindre än tre procent.

Den amerikanska ekonomin föll enligt den reviderade statistiken från en tillväxttakt om cirka 3,8 procent år 2000 till endast 0,3 procent ifjol. Enligt de senaste uppgifterna var tillväxten negativ under de första delarna av fjolåret. En expansiv penning- och finanspolitik bidrog emellertid till att effekterna av terrorattackerna i september ifjol inte blev långvariga. Produktionen ökade snabbt under det sista kvartalet 2001 och det första kvartalet 2002. Utrymmet för ytterligare stimulansåtgärder är dock begränsat nu samtidigt som konsumenternas förtroende för aktiemarknaden, företagen och framtiden fått sig en stöt till följd av de omfattande redovisningsskandalerna som uppdagades under sommaren. Tillväxttakten beräknas öka en aning mot slutet av året och uppgå till runt 1,5 procent i år och 2,5 procent nästa år.

Euroområdet påverkades snabbt av den globala nedgången som hade sin början i USA vid ingången till år 2001. Efterfrågetillväxten sjönk under fjolåret och produktionen avtog under det sista kvartalet. Ekonomin återhämtar sig nu långsamt. Fallande börskurser, den starkare euron samt den mindre optimistiska synen på världsekonomin har dämpat såväl hushållens som företagens förtroende och bromsat den ekonomiska tillväxten.

Utvecklingen i Finland och Sverige

Enligt Statistikcentralens preliminära beräkningar stannade BNP-tillväxten inom den finska ekonomin på 0,7 procent ifjol. Produktionen sjönk under första kvartalet i år, men därefter har en långsam återhämtning kunnat skönjas. Under innevarande år får vi räkna med att utvecklingen i huvudsak styrs av den inhemska efterfrågan. Tillväxten i totalproduktionen väntas landa runt måttliga 1,3 procent i år, men beräknas redan nästa år uppgå till 2,8 procent. Statens finansiella överskott väntas sjunka till följd av en svag utveckling av skatteinkomsterna i kombination med stigande utgifter. Överskottet beräknas nästa år stanna under 1 procent. Den offentliga sektorns överskott sjunker i år till 3,6 procent av BNP från att ha varit nästan 5 procent ifjol.

Även den svenska ekonomin genomgick under fjolåret en period av avmattning, men är sedan årsskiftet åter på väg uppåt. Exporten har haft en stark utveckling under innevarande år och väntas ta ytterligare fart med dragkraft från den internationella ekonomin under nästa år. Hushållens konsumtion förväntas öka som ett resultat av en expansiv finanspolitik och förbättrade allmänna utsikter. Tillväxten i totalproduktionen beräknas dock stanna på drygt 1,6 procent i år och stiga till runt 2,5 procent nästa år, helt i linje med utvecklingen i omvärlden. Den svenska kronan har under sensommaren och hösten stärkts gentemot euron och har närmat sig nivån 9 kronor för en euro.

Konjunkturläget på Åland

Den åländska ekonomin har vuxit stadigt de senaste sex åren. ÅSUB:s preliminära beräkningar av Ålands BNP visar en tillväxt på hela 6 procent för år 2000 och 3,4 procent för år 2001. I år beräknas tillväxten i totalproduktionen stanna på 2,8 procent för att sjunka till drygt 1 procent nästa år. Den internationella konjunkturavmattningen har således haft endast en begränsad effekt på den åländska ekonomin som präglas av tjänstenäringarna. Den offentliga sektorns andel av ekonomin har vuxit under de senare åren. Också i årets bedömning har utvecklingen inom färjesjöfarten utgjort den stora osäkerhetsfaktorn gällande den åländska ekonomins framtid. Förutsättningarna för passagerarsjöfart under finsk och åländsk flagg kringskärs av kostnadsläget i de närmaste konkurrentländerna.

Läget på arbetsmarknaden måste betraktas som mycket gott. Den totala arbetslöshetsgraden i september i år var 1,9 procent och den öppna arbetslöshetsgraden endast 1,6 procent. För de senaste 12 månaderna har den totala arbetslöshetsgraden i genomsnitt varit 2,1 procent och den öppna arbetslösheten 1,8 procent. Sysselsättningssituationen på Åland verkar enligt den senaste månadsstatistiken dock nu befinna sig i ett brytningsskede. Antalet arbetslösa ökar och de lediga platserna har blivit färre jämfört med samma tidpunkt ifjol. Utvecklingen på arbetsmarknaden de närmaste månaderna kommer att ge svar på om de sviktande siffrorna endast är av tillfällig karaktär eller inledningen på en ny trend.

Det ljusa arbetsmarknadsläget har skapat förutsättningar för ökad inflyttning till Åland. ÅSUB:s reviderade prognos för i år visar på en total nettoinflyttning på över 300 personer, vilket i det närmaste innebär en fördubbling jämfört med ifjol. Inför år 2003 förväntas inflyttningen åter sjunka som ett resultat av den ökade osäkerheten inom den åländska ekonomin. Den tilltagande inflyttningen har varit möjlig genom att antalet färdigställda bostäder ökat under de senaste åren.

Enligt ÅSUB:s konjunkturbarometer, som sammanställts på basen av läget i augusti-september i år har företagens framtidsutsikter vad gäller den egna branschen blivit negativa, medan utsikterna för det egna företagets verksamhet fortsättningsvis är svagt positiva. Förväntningarna på omsättningsutvecklingen är negativa och bruttomarginalerna väntas krympa. Företagen ser inte heller lika positivt på lönsamhetsutvecklingen som i våras. De planerar att nyanställa personal under året, men några större investeringar planeras inte under de tolv närmaste månaderna.

Utvecklingen under de senaste åren och prognoserna för perioden fram till utgången av det kommande budgetåret kan åskådliggöras genom nedanstående tablå.

BNP-tillväxt 1999-2003, %

	1999	2000*	2001*	2002**	2003**
Euroområde	2,6	3,4	1,7	1,0	2,0
USA	4,1	3,8	0,3	1,5	2,5
Finland	4,2	6,1	0,7	1,3	2,8
Sverige	4,5	3,6	1,2	1,6	2,5
Åland	4,8	6,0	3,4	2,8	1,1

* Förhandsuppgifter ** Prognoser

Landskapsstyrelsens sammanfattande bedömning av den ekonomiska utvecklingen

Bilden av den åländska ekonomin är tillsvidare relativt ljus, men flera indikatorer pekar nu på att tillväxten inom näringslivet avtar. Detta samtidigt som de problem passagerarsjöfarten upplever och de förändringar i förutsättningarna som problemen innebär får stora återverkningar inom den åländska ekonomin som helhet. Prognoserna tyder därför på att Åland kommer att ha en lägre tillväxttakt än omgivande regioner under de kommande åren.

EKONOMISK POLITIK

Budgetsituationen

Landskapsstyrelsen har i samband med budgetbehandlingen för åren 2001 och 2002 uppmärksammat att trenden för landskapets budgetekonomi inte är positiv och att ett inte obetydligt budgetunderskott hotar att uppstå. Såsom tidigare konstaterats beror detta på att statens inkomster - och därmed underlaget för avräkningsbeloppet - under tiden efter den nya självstyrelselagens ikraftträdande vuxit för att under senaste åren till följd av flere samverkande faktorer stagnera. Samtidigt har landskapets budgetutgifter ökat. Utvecklingen för landskapets budgetekonomi framgår av nedanstående diagram över budgetinkomsterna och -utgifterna rensade från överföringar mellan åren. Diagrammet baseras för åren 1993 - 2001 på bokslutsuppgifter, för år 2002 på prognos baserad på budgeten inklusive tilläggsbudget, för år 2003 på prognos baserad på budgetförslaget och för åren 2004 - 2005 på prognoser enligt bilagd treårsöversikt. Det bör noteras att diagrammet inte avspeglar budgeteringen utan förverkligandet och för åren 2002 - 2005 prognoser för förverkligandet. Detta innebär att reserverade anslag beaktas under det år de förverkligas, inte när de upptagits i budgeten.

BUDGETEKONOMINS INKOMSTER OCH UTGIFTER
ÅREN 1993 - 2005
(bokslutssiffror resp. prognos, inkl. använda reserverade medel, exkl. överföringar mellan år)

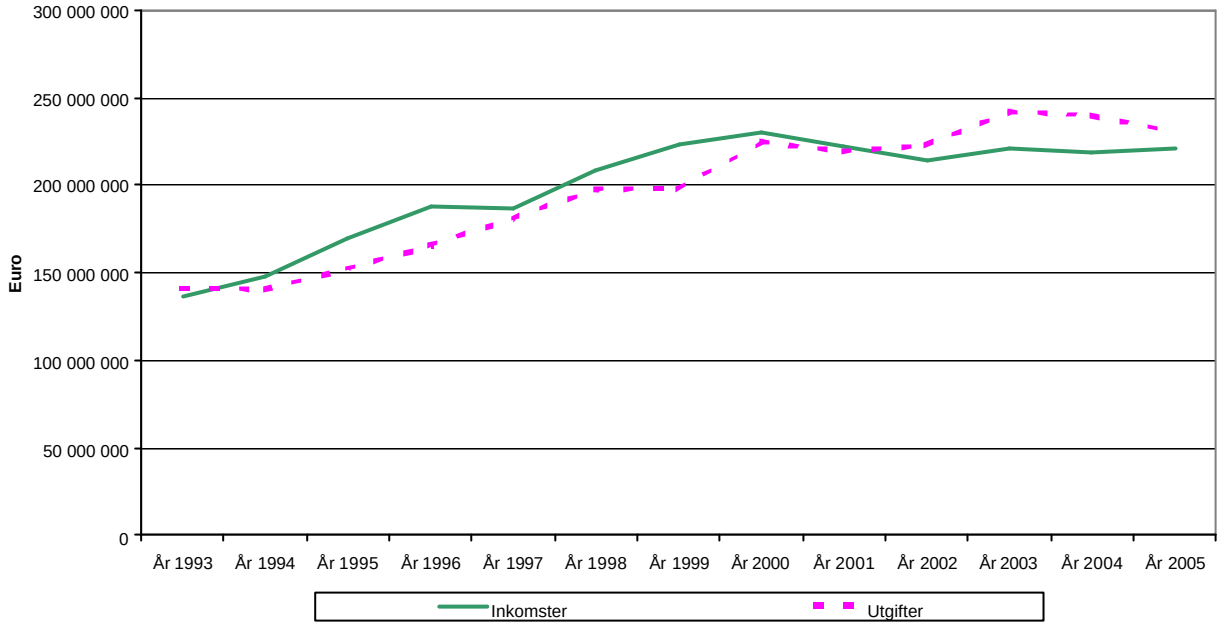

Landskapsstyrelsen aviserade med anledning av budgetutvecklingen i den allmänna motiveringen till budgetförslaget för år 2002 en allmän åtstramning och konstaterade att även strukturella åtgärder kommer att erfordras. Den till förslaget fogade treårsöversikten visade på ett ackumulerat underskott i storleksordningen 56 miljoner euro för år 2003, vilket utan åtgärder uppskattades växa till över 75 miljoner euro vid utgången av år 2004. Det nu föreliggande budgetförslaget uppvisar ett underskott om 18,8 miljoner euro, vilket beloppsmässigt är något lägre än det underskott som grundbudgeten för år 2002 uppvisade. Budgetförslagets inkomster och utgifterna per huvudtitel samt de olika utgiftsslagens utveckling i budgetförslaget i förhållande till budgeten för år 2002 framgår av tabellen på nästa sida.

För de kommande åren ser situationen fortsättningsvis allvarlig ut så att ett ackumulerat underskott om 11 miljoner euro utgående från nu kända bedömningsgrunder kan befaras uppstå till slutet av år 2003, 33 miljoner euro till slutet av år 2004 och 45 miljoner euro till slutet av år 2005. I dessa uppgifter ingår att saldot för de lån landskapet beviljat, främst i form av bostadslån, under perioden ökat med 10 miljoner euro samt att utjämningsfonden om ca 13,5 miljoner euro inte har upplösts. För närmare information om de siffermaterial som ligger till grund för bedömningarna hänvisas till den bifogade treårsöversikten (bilaga 3).

Landskapsstyrelsen anser med beaktande av ovanstående att arbetet med att åstadkomma ett acceptabelt budgetläge måste fortsättas på det sätt som skisserades upp i allmänna motiveringen för år 2002. Arbetet med budgeten för år 2003 har av naturliga skäl koncentrerats kring en allmän åtstramning så att besparingar inom de upprätthållna verksamheterna betonats. I arbetet med budgeten för år 2004 och på längre sikt kommer fokus i högre grad att sättas på strukturella åtgärder på basis av hittills vunna erfarenheter.

JÄMFÖRELSE AV UTGIFTER OCH INKOMSTER ÅREN 2002 - 2003

HUVUDTITEL	UTGIFTER			INKOMSTER		NETTOUTGIFTER		
	År 2002 Grund+1 tb 1.000 euro	År 2003 Ls:s förslag 1.000 euro	Förändring 2002 - 2003 %	År 2002 Grund+ 1 tb 1.000 euro	År 2003 Ls:s förslag 1.000 euro	År 2002 Grund+1 tb 1.000 euro	År 2003 Ls:s förslag 1.000 euro	Förändring 2002 - 2003 %
HT 41 LAGTINGET	**2 237**	**2 290**	**2,4%**	**3**	**4**	**2 234**	**2 286**	**2,3%**
Konsumtionsutgifter	2 237	2 290	2,4%					
HT 42 LANDSKAPSSTYRELSEN	**2 136**	**2 058**	**-3,7%**	**200**	**208**	**1 936**	**1 850**	**-4,4%**
Konsumtionsutgifter	2 136	2 058	-3,7%					
HT 43 KANSLIAVDELNINGEN	**20 935**	**19 305**	**-7,8%**	**3 260**	**4 295**	**17 675**	**15 010**	**-15,1%**
Konsumtionsutgifter	8 246	8 827	7,0%					
Överföringsutgifter	4 471	5 128	14,7%					
Investeringsutgifter	218	350	60,6%					
Lån och övriga finansinv.	8 000	5 000	-37,5%					
HT 44 FINANSAVDELNINGEN	**30 645**	**29 674**	**-3,2%**	**10 393**	**15 178**	**20 252**	**14 496**	**-28,4%**
Konsumtionsutgifter	16 058	16 675	3,8%					
Överföringsutgifter	11 887	10 299	-13,4%					
Investeringsutgifter	200	200	0,0%					
Lån och övriga finansinv.	2 500	2 500	0,0%					
HT 45 SOCIAL- OCH MILJÖ-AVDELNINGEN	**80 838**	**85 371**	**5,6%**	**7 738**	**8 791**	**73 100**	**76 580**	**4,8%**
Konsumtionsutgifter	56 552	60 746	7,4%					
Överföringsutgifter	22 323	22 155	-0,8%					
Investeringsutgifter	1 870	2 335	24,9%					
Lån och övriga finansinv.	93	135	45,2%					
HT 46 UTBILDNINGS- OCH KULTUR-AVDELNINGEN	**51 211**	**50 529**	**-1,3%**	**3 020**	**2 946**	**48 191**	**47 583**	**-1,3%**
Konsumtionsutgifter	27 579	27 266	-1,1%					
Överföringsutgifter	21 179	20 761	-2,0%					
Investeringsutgifter	2 401	2 461	2,5%					
Lån och övriga finansinv.	52	41	-21,2%					
HT 47 NÄRINGSAVDELNINGEN	**28 321**	**26 766**	**-5,5%**	**6 166**	**4 746**	**22 155**	**22 020**	**-0,6%**
Konsumtionsutgifter	5 993	6 237	4,1%					
Överföringsutgifter	16 938	18 718	10,5%					
Investeringsutgifter	1 334	110	-91,8%					
Lån och övriga finansinv.	4 056	1 701	-58,1%					
HT 48 TRAFIKAVDELNINGEN	**23 966**	**22 478**	**-6,2%**	**1 971**	**1 103**	**21 995**	**21 375**	**-2,8%**
Konsumtionsutgifter	20 037	18 839	-6,0%					
Överföringsutgifter	860	1 380	60,5%					
Investeringsutgifter	3 069	2 259	-26,4%					
HT 49 FINANSIERINGSUTGIFTER	**1 017**	**1 115**	**9,6%**	**208 555**	**202 315**	**-207 538**	**-201 200**	**-3,1%**
Övriga utgifter	1 017	1 115	9,6%					
TOTALT	**241 306**	**239 586**	**-0,7%**	**241 306**	**239 586**			
Konsumtionsutgifter	138 838	142 938	3,0%					
Överföringsutgifter	77 658	78 441	1,0%					
Investeringsutgifter	9 092	7 715	-15,1%					
Lån och övriga finansinv.	14 701	9 377	-36,2%					
Övriga utgifter	1 017	1 115	9,6%					

Enligt landskapsstyrelsens uppfattning kommer det framöver att bli nödvändigt med en strängare fokusering på kärnområdena i den offentliga verksamheten till vilka hälso- och sjukvården, skolan och omsorgen hör. Som av det föreliggande budgetförslaget framgår prioriteras även miljöarbetet. Även inom kärnområdena kommer dock prioriteringar av vad den offentliga sektorn skall tillhandahålla, omstruktureringar och rationaliseringar att bli nödvändiga. Inom hälso- och sjukvården medför detta t.ex. behov av att noggrant överväga vad som kan utföras lokalt på Åland och i vilka fall remittering för vård utanför Åland är mest rationellt. Inom utbildningen blir en granskning av vilken utbildning som landskapet skall upprätthålla nödvändig. Landskaps-

styrelsen avser även att granska hur besparingar kan nås genom att omstrukturera undervisningen så att ett lägre antal lärarledda undervisningstimmar erfordras. Genom detta kan undervisningsgrupperna komma att förstoras något samtidigt som undervisningen moderniseras i riktning mot mer självständigt arbete. Näringspolitiken förändras redan i föreliggande budgetförslag så att de direkta bidragens andel minskas. Landskapet har dock gentemot EU-kommissionen förbundit sig att genomföra flera strukturfondsprogram som binder upp mycket resurser både ekonomiskt och personalmässigt under perioden till och med år 2006. Arbetet med att granska vilken nivå på verksamhet som är ändamålsenlig för de mer fristående enheterna såsom Ålands försöksstation och Ålands fiskodling, Guttorp har inletts medan svinavelsstations verksamhet föreslås upphöra i landskapets regi. Inom trafikavdelningens förvaltningsområde kommer en hårdare prioritering av skötsel- och underhållsåtgärderna av vägnätet att äga rum samt liksom vid fastställande av tidtabellerna för den av landskapet bekostade trafiken.

Landskapsstyrelsen anser fortsättningsvis att det med beaktande av det totalekonomiska läget och likviditeten finns möjlighet att genomföra de nödvändiga budgetsanerande åtgärderna på ett strukturerat och övervägt sätt. Den föreliggande treårsöversikten och bedömningar över likviditetsutvecklingen ger vid handen att upplåning för att finansiera underskottet inte skulle behövas under den kommande treårsperioden.

Landskapet och kommunerna

Landskapsstyrelsen och Ålands kommunförbund har liksom under tidigare år fört överläggningar om landskapsandelssystemet och övriga ekonomiska relationer inför budgetåret 2003. Då det var uppenbart att landskapets budgetekonomiska läge inte i avgörande grad skulle förbättras inför år 2003 beaktade landskapsstyrelsen redan i sina inledande förslag till åtgärder och ramar även åtgärder som berör den kommunala ekonomin. Åtgärderna diskuterades med kommunförbundet samtidigt med att åtgärder för att utveckla landskapsandelssystemet och anpassa det till rådande kostnadsförhållanden övervägdes.

Landskapsstyrelsens och kommunernas förhandlare enades om följande mål för ändring av landskapsandelsystemet

- införs fr.o.m. 1.1.2003
- grundsystemet bibehålles med vissa justeringar och förenklingar
- alla regelbundna överföringar mellan landskapet och kommunerna bör ingå i systemet och vara lagfästa
- basbeloppen för de olika åldersgrupperna inom socialvården och allmänt bör överensstämma med de faktiska förhållandena (verkliga kostnaderna).

Samtidigt konstaterades under förhandlingarna att den offentliga sektorn på Åland totalt sett vuxit utöver det som på sikt är ekonomiskt försvarbart. En betydande försvagning av landskapets budgetekonomiska läge håller på att ske genom att inkomsterna stagnerar samtidigt som kostnadsutvecklingen fortsätter på basen av ingångna avtal och förpliktelser. Eftersom en betydande del av tillväxten i landskapets inkomster under de senaste åren kanaliserats till kommunerna är det enligt landskapsstyrelsens uppfattning naturligt och ofrånkomligt att de besparningsåtgärder landskapet nu måste vidta även berör den kommunala sektorn.

Landskapsstyrelsens förhandlare framlade tidigt följande förslag till åtgärder

- det allmänna skatteavdraget slopas
- en ÅHS - avgift motsvarande preliminärt en skattesats om 0,8 % återinförs
- justeringsbeloppet, som eliminerar den ekonomiska skillnaden för kommunerna mellan avdraget och ÅHS- avgiften, slopas som en följd av de föregående punkterna
- landskapsandelssystemet ändras i enlighet med ovanstående målsättning så att indexjusteringar inte görs inför år 2003
- kompensationen för utökat förvärvsinkomstavdrag slopas.

Förslaget diskuterades tämligen ingående och speciellt införandet av den s.k. ÅHS - avgiften, dess benämning och utformning. Några realistiska alternativ som skulle ha motsvarande neutrala inverkan på förhållandet mellan landskapet och kommunerna som slopandet av det allmänna avdraget och återinförd ÅHS - avgift framkom dock inte varför förslaget under beredningen intogs i budgetförslaget.

I överläggningarna med kommunförbundet diskuterades även en lösning på den sedan länge aktuella frågan om arbetsgivarens premier för grundskollärarnas pensioner som byggde på att kommunerna fr.o.m. 1.1.2003 skulle betala dessa i stället för landskapet.

På basen av reaktionerna på förhandlingspaketet från kommunalt håll har landskapsstyrelsen i samband med budgetbehandlingen gått in för att modifiera förslaget. Avsikten är sålunda att samtliga basbelopp och kostnadsunderlag indexjusteras i enlighet med det index som lagstiftningen anger.

Systemet för uträkning av landskapsandelarna för grundskolans driftskostnader förändras så att ett nytt basbelopp uträknas motsvarande medeltalet för åren 1998 - 2000 av nettokostnaden per invånare i åldersgruppen 6 - 15 år. Systemet med olika basbelopp för de tänkta lågstadieeleverna och högstadieeleverna slopas. Nya landskapsandelskoefficienter anges i lagstiftningen så att de totala landskapsandelarna är på samma nivå som enligt nuvarande system. Indexjustering har sålunda beaktats. Systemet för landskapsandelar för träningsundervisningen granskas samtidigt så att basbelopp införs. Beträffande kostnaderna för grundskolan kan nämnas att landskapet genom omläggning av debiteringssystemet inom busskollektivtrafiken tar på sig en större del av kostnaderna för skolskjutsar.

Betalningsansvaret för pensionspremier för grundskollärare överförs till kommunerna från och med 1.7.2003. De kostnader kommunerna vållas bakas in i det underlag som är bas för landskapsandelarna och inverkar höjande på dem.

Systemet för uträkning av landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader förändras så att nya basbelopp uträknas motsvarande medeltalet för åren 1998 - 2000 av nettokostnaden per invånare i de olika åldersgrupperna. Ny landskapsandelsprocent anges i lagstiftningen så att de totala landskapsandelarna är på samma nivå. Det uppstår alltså en viss omfördelning mellan kommunerna som dock bättre motsvarar det faktiska kostnadstrycket. Indexjustering beaktas även i detta fall.

Det ekonomiska utfallet för kommunerna av det föreliggande budgetförslaget i förhållande till år 2002 är negativt i storleksordningen 1,6 miljoner euro vilket huvudsakligen beror på förslaget om betalningsansvar för lärarpensionerna och att vissa kompensationer minskar eller bortfaller.

Landskapsstyrelsen konstaterar att förslaget är rimligt utgående från en helhetsbedömning. Kommunerna kompenseras genom förslaget visserligen inte fullt ut för de merkostnader den förhöjda servicenivån och förändringar i behovet inom socialväsendet och grundskolan medfört men nivån beaktar å andra sidan inte heller de merkostnader och kostnadstryck landskapet vållas inom de områden som övertagits av kommunerna, d.v.s. hälso- och sjukvården samt stora delar av utbildningen efter grundskolan.

Sedermera har det visat sig att landskapets inkomster under år 2003 till följd av en ökad beräknad inkomst av skattegottgörelse kommer att ligga på en något högre nivå än vad som tidigare antogs. Landskapsstyrelsen har därför i slutskedet av budgetberedningen konstaterat att landskapet ännu ett år kan avstå från den skattehöjning slopandet av det allmänna avdraget i praktiken skulle innebära. Samtidigt har landskapsstyrelsen konstaterat att man fortsättningsvis från kommunalt håll anser att man bör tillämpa någon annan form av lösning för den

finansieringsproblematik som ursprungligen uppstod när landskapet övertog huvudmannaskapet för hälso- och sjukvården och som endast fick en tillfällig lösning då det allmänna avdraget infördes och ÅHS-avgiften slopades. Den avräkning som därför nu årligen görs mellan utfallet för varje kommun av det allmänna avdraget och den tänkta ÅHS - avgiften, d.v.s. det s.k. justeringsbeloppet, har dessutom visat sig göra landskapsandelssystemet betydligt mer svåröverskådligt. Genom att uppskjuta slopandet av det allmänna avdraget ges kommunerna en ny möjlighet att föreslå något annat system med motsvarande ekonomiska effekt för landskapet.

Landskapsstyrelsen finner det mot bakgrund av de strukturella problemen för den offentliga sektorn på Åland angeläget att få till stånd en process i samarbete med den kommunala sektorn för att finna de områden där besparingar kan göras. Av den anledningen avser landskapsstyrelsen bl.a. att ta fasta på förslaget om att gemensamt granska de föreliggande regelverken ur synvinkeln vad som i onödan förhindrar effektiv verksamhet eller oskäligt fördyrar. I det här sammanhanget kommer bland annat språkprogrammen inom grundskolan att dryftas.

Sammanfattning av den ekonomiska politiken

I uppgörandet av landskapsstyrelsens budgetförslag för år 2003 och i planeringen inför uppgörandet av kommande års budgeter har detta varit utgångspunkten tillsammans med landskapsstyrelsens huvudmålsättningar med den ekonomiska politiken nämligen

- stabil samhällsekonomi
- kostnadseffektiv offentlig sektor
- bättre förutsättningar för företagande och tillväxt
- regional balans.

Landskapsstyrelsen konstaterar att den första delmålsättningen om en stabil samhällsekonomi för närvarande kan anses uppnått i tillfredställande grad. Inflationen ger trots en relativt hög kostnadsnivå i sig inte upphov till allt för stora problem och inflationstakten avviker inte heller i nämnvärd grad från inflationstakten i Finland och Sverige. Konjunkturbilden är fortsättningsvis relativt ljus och läget på arbetsmarknaden gott. Hotet mot den nu rådande stabiliteten består främst i att läget inom färjesjöfarten snabbt försämras genom utflaggningar. Läget på arbetsmarknaden skulle i så fall försämras i betydande grad samtidigt som ringeffekter sprider sig till övriga delar av ekonomin på Åland men även till riket. Även om utflaggningar inte äger rum kommer förväntade åtgärder inom den finska och svenska alkoholbeskattningen samt förändrade regler för införsel av alkoholvaror leda till att lönsamheten inom tax-free trafiken minskar och olika former av omstruktureringar sker. Utvecklingen kommer med beaktande av näringens stora betydelse för landskapets ekonomi och de strukturella problemen i landskapets budget att innebära en stor utmaning för såväl finans- och näringspolitiken som hela det åländska samhället. Landskapsstyrelsen avser därför att ingående analysera de effekter och handlingsalternativ som utvecklingen för med sig för att så väl som möjligt kunna beakta dem i den förda politiken. Landskapsstyrelsen anser dock på basen av vad som redan tidigare framkommit att skatteundantaget fortsättningsvis totalt sett är till nytta för det åländska samhället och en förutsättning för en positiv utveckling och stabilitet i den åländska ekonomin.

Den andra delmålsättningen om en kostnadseffektiv offentlig sektor förutsätter en ständig vilja till förnyelse och ifrågasättande av invanda rutiner. Den grundläggande förutsättningen för detta är en kompetent personal som känner solidaritet med och förtroende för sin arbetsgivare. I de förändringar som nu och framöver är nödvändiga strävar landskapsstyrelsen därför efter att bibehålla anställningstryggheten i görligaste mån. Det är även mot den här bakgrunden landskapsstyrelsen försökt göra personalen i högre grad delaktig i formuleringarna i respektive enhets målsättningar. Samtidigt är det en ledstjärna att alla personalkategorier skall vara medvetna om vikten av ett ekonomiskt förfaringssätt och att en effektiv verksamhet är den bästa anställningstryggheten. En stor del av budgetprocessen inför föreliggande budgetförslag har varit ägnad att medvetandegö-

ra aktörerna om landskapets budgetekonomiska läge och därigenom främja på förnuft grundade attityder till de åtgärder som nu och framöver erfordras. De minskningar av personalkostnaderna som trots allt blir nödvändiga genomförs i första hand genom naturlig avgång. Landskapsstyrelsen avser därtill att överväga en lagframställning genom vilken permittering av tjänstemän skulle möjliggöras, dels som ett sätt att undvika och dels som ett alternativ till indragningar av tjänster i de fall verksamheter minskas. Landskapsstyrelsen avser även att anta ett personalpolitiskt sparprogram för att tydliggöra förfaringssätten för att nå besparingar inom personalkostnaderna.

Den tredje delmålsättningen om bättre förutsättningar för företagande och tillväxt förverkligas genom betoning av utvecklingsprocesser, stöd för innovationer och därmed inriktning på en breddad näringslivsstruktur. Det är mot den här bakgrunden förändringarna i näringspolitiken föreslås i enlighet med vad som närmare framgår nedan i allmänna motiveringen.

Den fjärde delmålsättningen om regional balans förutsätter i grunden att det skall vara möjligt att leva och bosätta sig i landskapets olika delar och ha tillgång till samhällets basservice. Tillgången till den offentliga sektorns tjänster i allmänhet och kommunernas förmåga att tillhandahålla dem i synnerhet är då av stor betydelse. Landskapsstyrelsen konstaterar att landskapsandelssystemet innehåller sådana utjämnande mekanismer som i hög grad bidragit till att servicen i de olika delarna av landskapet är förhållandevis jämbördig. För upprätthållande av den regionala balansen är även näringspolitiken av stor betydelse och särskilt den del som finansieras inom ramen för målprogrammen.

UTVECKLINGEN AV SJÄLVSTYRELSEN

Självstyrelselagen

Propositionen med förslag till ändring av den nuvarande självstyrelselagen avläts till riksdagen den 14 mars 2002 varefter arbetet med behandlingen av ärendet vidtog i riksdagens grundlagutskott. Grundlagsutskottet besökte landskapet under året för att närmare diskutera propositionens innehåll. Arbetet med propositionen pågår nu både i lagtinget och i riksdagen.

Samarbetet med riket

I oktober 2001 höll Finlands regering en särskild aftonskola där enbart åländska ärenden och utvecklandet av självstyrelsen diskuterades. Mötet resulterade i att statsministern utlovade att ett förslag skulle komma från rikets sida till landskapet för att landskapsstyrelsen skulle få möjlighet att lämna synpunkter över de förslag som skulle komma. Som en uppföljning av aftonskolan kom en arbetsgrupp av tjänstemän att inleda en serie sammanträden i syfte att konkretisera de diskussioner som inleddes med regeringen. Arbetsgruppen har närmast koncentrerat sig kring de tre frågor som utkristalliserade sig vid aftonskolan nämligen sjöfarten, grundläggande förutsättningar för ekonomisk utveckling och slutligen Ålands ställning inom den Europeiska Unionen. Syftet är att frågorna skall kunna föras vidare genom den aftonskola som nu planeras under november 2002 så att konkreta åtgärder kan komma till stånd under budgetåret 2003.

Svenska språket

I landskapsstyrelsens redogörelse till självstyrelsepolitiska nämnden som avlämnades för föregående redovisningsperiod kom det svenska språket att behandlas under ett särskilt avsnitt. Syftet var att olika delar av landskapsstyrelsen liksom underlydande myndigheter skulle redogöra för vilka eventuella problem som finns vad gäller att upprätthålla servicen på svenska. Detta arbete kommer landskapsstyrelsen att fortsätta med som tidigare och som en del av detta arbete kommer en särskild vitbok om språkpolitiken att utarbetas i enlighet med lagtingets beslut.

Beskattningen

Landskapet Åland har under en lång tid i olika former till riksmyndigheterna framfört ändamålsenligheten i att överta behörighet inom beskattningens område. Diskussionen under de senaste åren har främst gällt samfundsbeskattningen vars successiva utveckling mot en ren statsskatt i praktiken begränsat landskapets behörighet. Landskapsstyrelsen har konstaterat att en konstruktiv diskussion med riksmyndigheterna om enbart behörigheten för samfundsbeskattningen inte är helt lätt att föra bl.a. till följd av integrationssträvandena och den på fastlandet allmänna uppfattningen att beskattningen skall vara lika i hela landet. Landskapsstyrelsen avser trots de framförda synpunkterna att fortsättningsvis framhålla behovet av egen behörighet på området till följd av avvikelserna i näringsstrukturen och konstaterar att landskapet är bundet av samma gemenskapsregler som landet i övrigt i fråga om den direkta beskattningen.

Landskapsstyrelsen anser dock med beaktande av ovanstående att diskussionen nu bör breddas till att omfatta beskattningen mer ur ett helhetsperspektiv så att också olika möjligheter och handlingsalternativ klargörs. Landskapsstyrelsen finner det härvid angeläget att även analysera möjligheterna inom den indirekta beskattningens område eftersom beskattningen i landskapet till denna del inte är bunden av gemenskapsreglerna.

Landskapsstyrelsen avser att överlämna ett meddelande till lagtinget om beskattningsfrågorna för att med detta och behandlingen i lagtinget som grund kunna initiera relevanta utredningar såsom de administrativa och ekonomiska konsekvenserna av ett övertagande av indirekt beskattning. På basen av dessa kan den politiska processen sedan föras vidare.

Det nordiska samarbetet

Den största satsningen vad gäller internationellt samarbete sker både på politiskt och tjänstemannaplan inom ramen för det nordiska samarbetet. I första hand är det, det formaliserade samarbetet inom ramen för det Nordiska Ministerrådet och dess ämbetsmannakommittéer som tilldrar sig det största intresset. De nordiska regeringarna samarbetar inom ramen för Nordiska Ministerrådet där de självstyrande områdena sedan början av 1980-talet har en särskild ställning genom den s.k. anslutningsrätten enligt Helsingforsavtalet vilket innebär att beslut som fattas av Nordiska Ministerrådet inte är bindande för ett självstyrande område om frågan hör till det självstyrande områdets kompetensområde, och det självstyrande området inte anslutit sig till beslutet. I samband med denna reform fick också de självstyrande områdena rätt att bilda egna delegationer med egna sekretariat.

Samarbetet på det nordiska planet har varit det viktigaste och anses fortfarande vara det mest betydelsefulla internationella samarbetet. Detta arbete har gett tillgång till kontakter med andra länder som Åland har sitt språk gemensamt med, liksom med de övriga självstyrande områdena inom Norden. Samarbetet måste anses särskilt värdefullt inom kultur- och undervisningssektorn, men även inom andra områden som miljö, social- och hälsovård, trafik, lagstiftning, näringslivsfrågor och skattefrågor har samarbetet varit av betydande nytta för Åland.

Förutom den breda kontaktyta som på detta sätt åstadkommits gentemot riket, har också kontakterna till de övriga nordiska ländernas ministrar och tjänstemän breddats på ett sätt som inneburit att även andra frågor som inte berört direkt nordiska sfären på detta sätt kunnat lösas.

Så har t.ex. ett bilateralt samarbete utvecklats mellan Sverige och Åland i syfte att kunna lösa direkta konkreta problem. Vidare har Åland deltagit i det bilaterala samarbetet mellan Finland och Sverige. Landskapsstyrelsen anser att det nordiska samarbetet är av stor vikt och att den relativt stora arbetsinsats som läggs ner på denna sektor skall fortsätta i samma utsträckning som tidigare.

Det europeiska samarbetet
Genom att Finland år 1995 blev medlem i Europeiska Unionen och landskapet givit sitt bifall till anslutningsavtalet inleddes en ny epok i landskapsstyrelsens arbete. Det europeiska samarbetet som direkt är relaterat till ärendenas handläggning inom landskapsstyrelsen kan inte betraktas som ett internationellt samarbete utan hör till den normala delen av ärendebehandlingen inom landskapsförvaltningen.

Som en följd av Finlands EU-medlemskap kompletterades självstyrelselagen med ett nytt kapitel 9a som reglerar landskapets ställning vid den nationella beredningen av EU-ärenden. Landskapet har således indirekta påverkningsmöjligheter med hjälp av Finland. Det andra huvudsakliga alternativet är att få sin röst hörd direkt på det övernationella planet. Landskapsstyrelsen har enligt självstyrelselagen tillförsäkrats rätten att utse en av Finlands representanter i EU:s regionkommitté. Landskapet Åland har även en specialrådgivare vid Finlands ständiga representation i Bryssel, men denna tjänst medför inget politiskt inflytande utan är av tjänstemannanatur.

Det dagliga arbetet inom landskapsstyrelsen har starkt förändrats på grund av det stora engagemang som måste läggas ner på kontakter med riket och de så kallade beredningssektionerna, om landskapsstyrelsens åsikter skall kunna komma fram i beredningsskedet, vilket är en nödvändighet för att åstadkomma resultat inom det europeiska samarbetet. På grund av de små resurser som landskapsstyrelsen har till sitt förfogande kan varken det politiska eller tjänstemannadeltagandet ske i sådan utsträckning som egentligen skulle var nödvändigt, men området måste ändå sägas vara högt prioriterat. Landskapsstyrelsen har återkommande diskuterat formerna för och problemen - inte minst språkproblemen - med den nuvarande formen av samverkan med riksmyndigheterna.

Till det europeiska samarbetet hör vissa ytterligare anknytande samarbetsformer varav här särskilt kan nämnas Legreg (de lagstiftande församlingarnas samarbetsorgan) och CPMR inom vilket den s.k. Islands commission ansetts vara ett prioriterat område. Vilka olika former av internationellt samarbete relaterat till EU som landskapsstyrelsen skall satsa på är underställt diskussion om prioriteringar i syfte att optimera nyttan av samarbete landskapsförvaltningen med tillgängliga resurser kan medverka i.

Bilateralt samarbete
Till övrigt internationellt samarbete kan räknas det bilaterala samarbetet som sker med Sverige och syftar till att lösa vissa direkta konkreta problem. Det samarbete som pågår är således inte av något institutionaliserat samarbete av varaktig karaktär utan arbetet skall slutföras när frågorna avklarats. Detta samarbete anses vara prioriterat.

Kontakterna med riket
Kontaktgruppen är ett gemensamt organ mellan utrikesministeriet och landskapsstyrelsen. Kontaktgruppen som sådan har ingen egen verksamhet utan är enbart ett koordinerande organ för initiativ som tas i första hand vid utrikesministeriet och landskapsstyrelsen. Syftet med arbetet har inte varit att Åland skulle ha någon direkt nytta av samarbetet utan att det skulle vara ett sätt för Finland och Åland gemensamt att bidra till kunskapen och möjligheten att lösa vissa typer av konflikter genom autonomilösningar. I sammanhanget skall också den stora vikten vid Ålands demilitarisering, neutralisering och internationella status nämnas. I förlängningen kan det dock sägas medföra nytta för den åländska självstyrelsen genom att uppmärksamheten riktas på självstyrelsens olika fungerande och icke fungerande mekanismer för problemlösningar. Arbetet har ansetts vara prioriterat. Till kontaktgruppens frågor har också övriga ärenden som landskapet diskuterar med utrikesministeriet hänförts.

Landskapsstyrelsen har vid en genomgång av det internationella samarbetet kunnat konstatera att en bättre samordning av informationen bör göras inom landskapsförvaltningen och åtgärder kommer härför att vidtas under det kommande budgetåret.

SJÖFARTSPOLITIKEN

Utformningen av sjöfartspolitiken i Finland de närmaste åren är av avgörande betydelse för åländska rederier och för de grundläggande förutsättningarna för ekonomisk utveckling på Åland. Genom att öppna parallellregistret också för passagerarfärjor med ett sjöfartsstöd på 16 miljoner euro i rikets budget för år 2002 har verksamhetsförutsättningarna förbättrats i viss utsträckning. Dessutom har reglerna ändrats så att också rederier med äldre fartyg i gott skick, t.ex. Eckerölinjen, kan få del av stödet. Riksdagen har också antagit en tonnageskattelag och lagtinget kommer sannolikt att anta en blankettlag om tonnageskatt i november. Tonnageskattelagen är emellertid utformad så att den inte kommer att utnyttjas, vare sig av lastfartyg eller passagerarfartyg. Skattesystemet är byråkratiskt och invecklat. Dessutom är det utformat så att fartyg med skattefri försäljning får en högre beskattning i tonnageskattesystemet.

Trots vissa reformer i Finland är konkurrensvillkoren inte likvärdiga i östersjötrafiken. I Sverige återförs alla lönebikostnader, medan det finska systemet innebär en återföring av drygt halva beloppet. Därutöver har estniska rederier en betydande kostnadsfördel genom lägre löner än finskt eller åländskt manskap. Det estniska rederiet Tallink har nyligen satt en ny kryssningsfärja i trafik mellan Finland och Estland.

EU:s direktiv om alkoholbeskattning och införsel slår igenom fullt ut år 2004. Samma år väntas Estland bli medlem i EU och får därmed utvidgade rättigheter att anlöpa hamnar i Finland och på Åland. Tallink har nyligen gjort en nybeställning för trafik mellan Stockholm och Tallinn med invikning till Åland för att utnyttja möjligheten till skattefri försäljning. Det åländska rederiet Birka Line har aviserat en nybeställning men frågan om flaggland är tillsvidare öppen. Konkurrenssituationen för åländska rederier blir alltmer ohållbar med den nuvarande sjöfartspolitiken i Finland. Alternativen är utflaggning, utvidgat stöd eller möjligheter att i viss utsträckning utnyttja blandbesättning med lägre avtalslöner än i Finland.

Vid en utflaggning kommer den åländska ekonomin att drabbas hårt. Landskapstyrelsen har i samband med uppföljningen av aftonskolan i oktober senaste år försökt förmå riksmyndigheterna att förbättra konkurrensvillkoren. Kommunikationsministeriet bereder för närvarande frågan om en ny sjöfartsstrategi i olika arbetsgrupper där också Åland har representation. Avsikten är att den nya strategin skall ligga till grund för de sjöfartspolitiska riktlinjerna för nästa regering efter riksdagsvalet i mars nästa år. Landskapsstyrelsen kommer att särskilt lyfta fram Ålands stora beroende av sjöfarten och det utsatta ekonomiska läget, särskilt inför år 2004 med utvidgningen av EU, vid nästa aftonskola med Finlands regering i november i år. Behovet av en reviderad sjöfartspolitik som ger stabila och långsiktiga verksamhetsförutsättningar är en nödvändighet för att Åland skall kunna hålla sin ställning och utvecklas som en sjöfartsregion. På längre sikt arbetar landskapsstyrelsen på att i samverkan med riksmyndigheterna anpassa behörigheten och lagstiftningen så att Åland kan bedriva en mer självständig och långsiktigt hållbar sjöfartspolitik. I diskussionerna med regeringen har landskapsstyrelsen aktualiserat frågan om behörighetsöverföring utgående från den så kallade B-listan i självstyrelselagens 29 § för att möjliggöra parallellregister på Åland.

Landskapsstyrelsen har fortsatt samarbetet och informationsutbytet med arbetsmarknadens parter inom sjöfartsnäringen i en arbetsgrupp. Sjöfartsgruppen har utöver arbetet med sjöfartspolitiken bland annat inventerat utbildningsutbudet och lyft fram rekryteringsfrågorna.

Landskapsstyrelsen planerar en Internetportal för sjöfartsfrågor som ett led i uppbyggnaden av kontakter och informationsutbyte.

Miljöfrågorna för sjöfarten är av stor betydelse och landskapsstyrelsen har på olika nivåer deltagit i arbetet med skyddet för Östersjöns miljö och sjösäkerhet i allmänhet.

LANDSKAPSFÖRVALTNINGEN

Personalpolitik

Landskapsstyrelsen som arbetsgivare och berörda fackorganisationer som representanter för tjänstemännen utför ett arbete vars mål är att skapa ett lönesystem som grundar sig på en metodisk arbetsvärdering utav tjänsternas svårighetsgrad. Arbetet har nu nått till ett skede där man står i beråd att göra ett försök vid en eller flera enheter inom Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). En arbetsgrupp lämnade den 28 oktober 2002 en delrapport i ärendet till landskapsstyrelsen.

Arbetsgruppens förslag bygger på en modell för lönesättning som har tagits i bruk i kommunerna i mars detta år. Det har därför fallit sig naturligt att föreslå ett försök vid ÅHS, där lönestrukturen sedan tidigare följer den kommunala lönemodellen.

Enligt förslaget skulle lönen bestå av två delar, en uppgiftsrelaterad grundlön enligt arbetets svårighetsgrad och en individuell lönedel. Svårighetsgraden i arbetet skulle fastställas på basis av fyra kriterier; det kunnande som krävs, arbetets verkningar och det därmed följande ansvaret, den samarbetsförmåga som arbetet förutsätter och slutligen arbetsmiljön, där arbetet utförs.

Den individuella lönedelen skulle betalas för särskilt värdefull kompetens, för arbetsresultat som överskrider det som kan betraktas som en normal prestation eller av annan vägande orsak. Systemet förutsätter bl.a. återkommande lönesamtal mellan chef och medarbetare. Förslaget innehåller omfattande anvisningar för tillämpningen av systemet. Avsikten är att arbetsgruppens förslag ska göras till ett tjänstekollektivavtal om en försöksverksamhet, som eventuellt kan inledas ännu detta år.

Landskapsstyrelsen avser även att förnya det personalpolitiska programmet, som avses fungera både som styrdokument och handbok för handläggningen av personalfrågor, varvid även förhållandet till det planerade personalpolitiska sparprogrammet övervägs.

Information

Avsikten är att under året fortsätta arbetet med att utveckla informationsstrategin och utgående från en utvärdering anpassa den till de erfarenheter som vunnits under de senaste åren.

Beträffande den externa informationen fortsätter satsningen på att utveckla landskapsstyrelsens egen nätplats ”www.ls.aland.fi ”samt den gemensamma portalen för den offentliga sektorn på Åland ”www.aland.fi”.

Grundtanken i uppbyggnaden av den egna nätplatsen är att i görligaste mån anpassa systemen till den nuvarande organisationen och dess sätt att arbeta. Uppdateringsansvaret för innehållet skall ligga så nära informationskällan som möjligt och dubbelarbete undvikas. Innehållet kommer därför att skapas och uppdateras av respektive avdelning så långt det är möjligt.

Vad gäller portalen ”www.aland.fi” sker samarbetet med statens verksamheter på Åland via Länsstyrelsen på Åland och med kommunerna via Ålands kommunförbund.

Den interna informationen kommer att vidareutvecklas bland annat via landskapsstyrelsens intranät. För att underlätta införande och underhåll av information på intranätet är avsikten att utnyttja samma publikationssystem för detta som för ovannämnda nätplatser.

INVESTERINGAR

Landskapsprojekt

Planeringen av kongress- och kulturhuset fortgår så att beredskap skall finnas att förverkliga projektet då förutsättningarna på byggmarknaden och inom budgetekonomin det medger. Planeringskommittén har inkommit med ett förslag till upplägg för ett driftsbolag (se moment 44.10.74) som närmare tillsammans med staden kan övervägas under det kommande året. För såväl besöksnäringen som kulturlivet är projektet angeläget genom att det bidrar till att höja landskapets attraktionskraft.

Planeringen av arkitekttävlingen om utformningen av tillbyggnaden av Ålands sjöfartmuseum pågår. Avsikten är att genomföra tävlingen när det med beaktande av den fortsatta planeringen och förutsättningarna för att genomföra projektet är ändamålsenligt.

Beroende på vilka markområden som slutligen står till förfogande för anläggande av golfbanan i Grelsby överväger landskapsstyrelsen nya alternativ för banans utformning. Landskapsstyrelsen föreslår med beaktande av att flere initiativ till att bygga privata golfbanor tillkommit samt det budgetekonomiska läget även ett reviderat upplägg för förverkligandet enligt vilket privata entreprenörer skulle arrendera marken och genomföra satsningen med finansieringsstöd samt ta ansvar för driften. Lagtinget kommer i ett senare skede att få ta ställning till förverkligandeförslaget mer i detalj.

Samhällsekonomiska projekt

Landskapsstyrelsen har tidigare, främst i förslaget till budget för år 2002, redogjort för projekten med badhus i Mariehamn och idrotts- och motionscentrum i Godby. Förverkligandet av badhuset i Mariehamn har fortskridit så att byggnadsarbetena igångsatts. Kostnaden för förverkligandet beräknas till ca 14 miljoner euro mot den i samband med budgetarbetet för år 2002 uppgivna kostnaden om 10 miljoner euro.

Förverkligandet av idrotts- och motionscentret i Godby har fortskridit så att en projektplan för simhallen, som kommunen önskar förverkliga först, utarbetats och inlämnats till landskapsstyrelsen. Planeringen av projektet tar sikte på att byggstart för simhallen skulle kunna ske i april 2003 och byggtiden för denna har angetts till 12 månader. Enligt kommunens projekttidtabell startar projekteringsarbetet för skidtunneln i mars 2003 för att uppnå kostnadsbesparande effektivitetsvinster genom kontinuitet i planeringsarbetet. Avsikten är enligt den inkomna projektplanen att även planeringen av ishallen och den uppvärmda fotbollsplanen pågår under hösten och vintern 2003 - 2004. Avsikten med förfarandet är att ge beslutsfattarna valfrihet beträffande vilken projketdel som skall börja byggas under vårvintern 2004. Nya uppgifter om kostnaderna har inte inkommit. För driften av anläggningen i Godby har ett särskilt bolag, Ålands Idrotts- och Motionscenter Ab grundats.

Genom de i föreliggande budgetförslag intagna anslaget har för bidrag till de ovan nämnda projekten i Mariehamn och Godby upptagits sammanlagt 3,5 miljoner euro av de totalt 13 miljoner euro som ett fullföljande av planerna i enlighet med redogörelsen i budgeten för år 2002 skulle innebära. Se även moment 44.10.32.

Övriga projekt, byggmarknaden
Ålands Industrihus projekt med en utvecklings- och IT-by på Klinten, ITiden, för vilket redogjordes i första tillägget till budgeten för år 2002, har fortskridit i enlighet med planerna och förefaller att kunna uppfylla de krav som uppställdes för ett förverkligande. Genom projektet åstadkommes ett centrum för innovationer som kan komma att få stor betydelse för åländskt näringsliv i ett längre perspektiv.

Investeringarna för hälso- och sjukvården som legat på en lägre nivå de senaste åren till följd av behovet av utredningar kommer under år 2003 att gå in i en ny fas då projektet med om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset inleds med etapp I som bland annat omfattar det sedan länge efterlängtade nya centralköket.

Även inom utbildningsväsendet pågår under år 2003 flera betydelsefulla projekt varibland tillbyggnaderna vid Ålands lyceum och Ålands yrkesskola särskilt kan nämnas.

Med beaktande även av de många skolprojekt som är aktuella inom den kommunala sektorn och den tämligen omfattande byggnationen av hyresbostadsfastigheter förefaller det offentligfinansierade byggandet vara på en hög nivå under år 2003. För närmare information om de projekt som beräknas pågå under året hänvisas till översikten över landskapets och kommunernas investeringsplaner, bilaga 7.

BOSTADSPOLITIKEN

Bostadspolitiken spelar en stor roll då det gäller välfärden i samhället. Utgiften för boendet utgör en stor del av hushållets ekonomi och en bra boendenivå till en rimlig kostnad i en fungerande boendemiljö påverkar vår livssituation i allra högsta grad. Det övergripande målet för bostadspolitiken är att verka för att tillgången på bostäder är tillräcklig så att inte bristen på bostäder utgör ett hinder för en gynnsam samhällsutveckling.

De realekonomiska förutsättningarna för fortsatta betydande satsningar på boende finns; räntorna ligger på en låg nivå, arbetslösheten är låg, ingen minskning av hushållens disponibla inkomster ligger för handen och även om bostadspriserna är höga stiger de inte kraftigt.

Ansvarsfördelningen mellan bostadspolitikens aktörer är klar; landskapet ansvarar för lagstiftning och de finansiella stöden medan kommunerna har ansvar för planeringen av bostadsförsörjningen och själva genomförandet.

Landskapsstyrelsen stöder både hyres- och ägarboende. De huvudsakliga ekonomiska verktygen i bostadspolitiken är räntestöd, direkta lån, borgen och i vissa fall bidrag.

För ägarbostäders del fortsätter inriktningen på räntestöd vilken har visat sig fungera tillfredsställande. Avsikten är att budgetera alla nödvändiga medel för ändamålet. I rand- och skärgårdskommunerna kompletteras räntestödet med en möjlighet till fyllnadsborgen för att underlätta ställandet av säkerhet för bostadslån. Bidrag beviljas fortsättningsvis för miljövänliga uppvärmningsanordningar, för reparationer av ålderspensionärers och handikappades bostäder samt för avlägsnande av sanitära olägenheter.

Införandet av direkta lån från och med år 2002 för byggande av hyresbostäder har haft avsedd effekt; byggandet har stimulerats samtidigt som landskapets kommande utgifter inte ytterligare byggs på. Förutom att den redan tämligen goda takten på byggande i Mariehamn fick ett nödvändigt tillägg, ledde lånen även till att byggandet, efter en kraftig svacka sedan två-tre år, äntligen tog fart också i rand- och skärgårdskommunerna.

Häri ligger samtidigt de stora utmaningarna inför de kommande åren; om befolkningen över en tioårsperiod skall kunna öka betydligt krävs även ett betydande årligt tillskott i antalet bostäder. Bostadspolitiken har här även en direkt koppling till den regionala utvecklingspolitiken. Byggandet i Mariehamn har de två senaste åren legat på en bra nivå, nu krävs insatser för att hålla fast vid den. Samtidigt måste de befintliga förutsättningarna kvarhållas och möjligen kompletteras för att den nivå på satsningar som rand- och skärgårdskommuner gått in för inte avtar.

SOCIAL- OCH MILJÖPOLITIK

I enlighet med handlingsprogrammet

- verkar landskapsstyrelsen för social och regional rättvisa
- måste kostnadsstrukturen och prioriteringarna inom bland annat hälso- och sjukvården ses över, för att garantera samhällsekonomisk balans och ekonomisk trygghet på sikt
- skall samarbetet mellan socialvården och hälso- och sjukvården kontinuerligt förbättras så att en helhetssyn uppnås
- skall landskapsstyrelsen ta fram förslag på hur kommunerna kan samverka inom vård- och omsorgsfunktionerna för att uppnå högre kvalitet och större kostnadseffektivitet
- anpassa landskapsandelssystemet så att de kommuner som har höga kostnader för äldreomsorgen får utökat handlingsutrymme för äldreomsorgen
- satsas på det drogförebyggande arbetet och att förbättra möjligheterna till information, utbildning, rehabilitering och återanpassning
- stöds Ålands hälso- och sjukvårds verksamhets- och kvalitetsutveckling i all vård för alla åldrar
- prioriteras friskvård och förebyggande vård för att främja folkhälsan och minska risken för framtida sjukdomar
- utarbetas en totalplan över alla byggnadsinvesteringar inom hälso- och sjukvården i samarbete med Ålands hälso- och sjukvård.

I enlighet med handlingsprogrammet skall ägnas särskild uppmärksamhet åt barns och ungdomars trygghet och trivsel i samhället samt prioriteras barns och ungdomars situation. Under år 2003 fortsätter landskapsstyrelsen arbetet, som påbörjades under år 2002, med att kartlägga barns villkor. Syftet med kartläggningen är främst att landskapsstyrelsen skall få mer och samlad kunskap om barns villkor. Under året avser landskapsstyrelsen avgöra om det är ändamålsenligt att implementera principen att barnets bästa skall komma i främsta rummet i lagstiftningen eller om syftet med principen kan uppnås bättre på annat sätt. Landskapsstyrelsen fortsätter utvecklingsarbetet för barn. Målsättningen är främst att stöda utvecklandet av den pedagogiska verksamheten inom barnomsorgen och att främja samarbetet mellan barnomsorgen och skolan. Landskapsstyrelsen anser att alla resurser inom barnskyddet bör tas till vara och samordnas. I detta syfte avser landskapsstyrelsen under året främja bildandet av lokala barnskyddsgrupper vari representanter åtminstone från socialvården, skolan, hälso- och sjukvården och missbrukarvården bör ingå.

Landskapsstyrelsen anser, i enlighet med handlingsprogrammet, att kostnadsstrukturen och prioriteringarna inom bland annat hälso- och sjukvården måste ses över, för att garantera samhällsekonomisk balans och ekonomisk trygghet på sikt samt att ÅHS:s verksamhets- och kvalitetsutveckling i all vård för alla åldrar behöver stödas. I samråd med ledningen för ÅHS strävar landskapsstyrelsen till att utveckla och förbättra ledningsfunktioner och strukturer på basen av den genomförda utvärderingen av ÅHS-reformen (Sonkin-rapporten). Ytterligare inleds ett flerårigt projekt med en utvärdering av den medicinska och vårdmässiga verksamheten med fokus på servicens nivåstrukturering och tillgänglighet, en studie av vårdkedjans funktionalitet. Under år 2003 granskas åldringsvården samt kvinnohälsovården. Målsättningen att i samarbete med ÅHS utarbeta en

totalplan över alla byggnadsinvesteringar inom hälso- och sjukvården har förverkligats genom att den första etappen av utbyggnaden har godkänts av landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen har tagit en aktiv roll vid upphandling och planering av första etappen genom att en av landskapsstyrelsen utsedd representant skall granska projektet avseende en ändamålsenlig helhetslösning och nivå på investerings- och driftskostnader.

Samarbetet mellan socialvården och hälso- och sjukvården skall kontinuerligt förbättras så att en helhetssyn uppnås. Förslag på hur kommunerna kan samverka inom vård- och omsorgsfunktionerna för att uppnå högre kvalitet och större kostnadseffektivitet genomförs under året bland annat inom ramen för missbrukarvårdssamarbetsgruppen, förverkligandet av sektoransvarsprincipen inom handikappolitiken, utvecklandet av servicen och stödåtgärderna för patienterna inom psykiatrins öppenvård och uppföljningen av undersökningen om situationen inom äldreomsorgen år 2002. Landskapsstyrelsen har tagit fram ett förslag om hur kommunerna skall samverka vid anordnandet av arbets- och sysselsättningsverksamhet för handikappade. Förslaget innebär att Ålands Omsorgsförbund k.f. åläggs ansvaret för anordnandet från och med år 2004. Avsikten är att ett lagförslag i ärendet skall tillställas lagtinget under våren 2003.

Målsättningen att anpassa landskapsandelssystemet så att kommunerna har handlingsutrymme också för utökad äldreomsorg genomförs under år 2003 så att basbeloppet för åldersgruppen 75-84 höjs från 2.016 till 3.424 euro per person i åldersgruppen och för åldersgruppen 85+ höjs basbeloppet från 3.115 till 10.206 euro per person i åldersgruppen.

Landskapsstyrelsen kommer under år 2002 att färdigställa ett nytt alkohol- och narkotikapolitiskt program. De övergripande målsättningarna för arbetet är att minska totalkonsumtionen av alkohol, höja åldern för alkoholdebuten och ett narkotikafritt samhälle. Arbetet skulle vara slutfört den 31 januari 2002. Då det visade sig att utarbetandet av programmet krävt bland annat betydande utredningsarbete och hörande av ett stort antal personer inom olika sektorer har arbetet inte kunnat slutföras inom den ambitiösa tidsram om drygt fyra månader som antogs när arbetet startade. Vid behov återkommer landskapsstyrelsen i ett förslag till en tilläggsbudget med upptagande av erforderliga anslag för att förverkliga programmet.

MILJÖ- OCH MILJÖMEDICINSK POLITIK

I enlighet med handlingsprogrammet

- fortsätter miljöarbetet utgående från det miljöpolitiska handlingsprogrammet 2000 - 2003 och målet är ett långsiktigt ekologiskt hållbart samhälle
- utarbetas en rapport om miljötillståndet som underlag för uppföljning, kontroll och nya åtgärder
- utreds olika möjligheter att minska luftföroreningarna
- uppmuntras miljöfrämjande åtgärder och stöds forskning och utveckling som kan leda till minskad miljöbelastning
- kartläggs föroreningskällor så att utsläpp kan förhindras
- utarbetas kvalitetsnormer och fastställs tillåtna utsläppsnivåer
- skall vattenmiljön förbättras genom att minska skadliga utsläpp
- skall ägnas särskild uppmärksamhet på kommunernas och i synnerhet skärgårdskommunernas vattenförsörjning
- uppgörs, i samarbete med kommunerna, en avloppsplan för fasta Åland
- stöds kommunerna att ordna avfallshanteringen enligt de krav som ställs på verksamheten
- informeras aktivt om vad var och en kan göra för att bidra till en bra miljöutveckling.

Landskapsstyrelsen har prioriterat miljöarbetet i årets budget. Särskilt har satsats på vattenvården, miljötillsynen och tillståndsprövningen genom att bland annat tillförsäkra miljölaboratoriet, miljöförvaltningen och Ålands miljöprövningsnämnd tillräckliga och nödvändiga resurser. Avsikten är att granska lagstiftningen för att säkerställa att arbetet kan koncentreras på det som har faktisk betydelse för miljön och kan löpa så smidigt som möjligt.

Arbetet med en bättre miljöanpassning av landskapsstyrelsens allmänna förvaltning, underlydande myndigheter och institutioner fortsätter under år 2003. Landskapsstyrelsen kommer att anta en miljöpolicy. Med policyn som grund kommer övergripande och detaljerade miljömål att bestämmas och ett miljöhandlingsprogram att utarbetas.

Anslagen för naturvården har bibehållits på en hög nivå. Anslagen skapar förutsättningar att förverkliga Natura 2000-programmet och de satsningar som förutsätts i EG:s fågeldirektiv och habitatdirektiv samt att på ett bra sätt underhålla och vårda landskapets naturreservat. Anslagen förbättrar även förutsättningarna att försvara den biologiska mångfalden vid skadegörelse och främjar den biologiska mångfalden.

Avloppsvattenbehandling skall hindra smittspridningen via avloppsvatten, minska utsläppen av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienten och återföra näringsämnen till jordbruket. På grund av framför allt eutrofieringen av sjöar och hav är behovet att ytterligare minska utsläppen av näringsämnen stort. Kraven på utsläpp från större avloppsanläggningar har redan skärpts eller kommer att skärpas genom miljöprövningsnämndens beslut om tillstånd för avloppsvattenutsläpp. Behovet av skärpning av utsläppskraven är för närvarande störst för enskilda avloppsanläggningar. Aktuella projekt inom avloppsvattenbehandlingen är förbättrad kväverening vid nuvarande reningsverk, utbyggnaden av avloppsledningsnät inklusive överföringsledningar för avloppsvatten samt ombyggnaden av enskilda anläggningar som inte uppfyller nu gällande reningskrav. Landskapsstyrelsens anslag för understöd för vatten- och avloppsåtgärder har lagts på en nivå som torde möjliggöra förverkligandet av aktuella projekt.

Ett förslag till handlingsprogram för vattenvården färdigställs under året och ökade tillsynsinsatser kommer att vidtas för att minska utsläppen av näringsämnen till våra vatten. Enligt EG:s nya ramvattendirektiv skall det göras analyser och översyner av kustvatten, sjöar och grundvatten. Dessa skall vara avslutade senast år 2004. Landskapsstyrelsen satsar större resurser på vattenundersökningar under åren 2002 och 2003 än år 2004, dels för att i god tid uppfylla vattendirektivet, dels för att landskapsstyrelsen prioriterar att genomföra dessa analyser och översyner snabbt för att kunna säkerställa ett gott skydd för landskapets vattenresurser. För *kustvatten* sammanfaller det arbete som behöver göras med de undersökningar som görs med att ta fram vattenkvalitetsnormer. Vad gäller *sjöar* påbörjas arbetet med klassificering av de större och viktigare sjöarna och fortsätter arbetet med att bestämma den påverkan olika sjöar utsätts för. Materialet från dessa undersökningar skall även utgöra underlag för eventuella direktiv för skydd av dricksvattentäkter. För *grundvatten* fortsätter identifieringen av grundvattenförekomsternas lokalisering och gränser samt av den påverkan grundvattnet kan komma att utsättas för. På samma sätt som för sjöar syftar undersökningarna till att se om det finns behov av skyddsåtgärder för de mest skyddsvärda förekomsterna av grundvatten. Bland annat vid den kartläggning av fosfor- och kväveläckaget till sjöar och vattendrag från land som slutfördes år 2001 framkom att mycket kan göras för att minska läckaget av näringsämnen. Samtidigt har det visat sig finnas en uttalad vilja hos kommuner, sammanslutningar och privata att genomföra åtgärder för att minska läckaget av näring samt att sanera och förbättra vattenmiljön. För att ytterligare stimulera intresset och underlätta genomförandet av vattenförbättrande åtgärder upptas även år 2003 anslag i form av stöd till vattenmiljöförbättrande åtgärder.

Den övergripande målsättningen för att nå en hållbar avfallshantering är att minska mängden avfall, särskilt avfall som måste deponeras, minska användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen och minska miljöpåver-

kan genom hushållning med material och energi m.a.o. öka återanvändningen och återvinningen av avfall samt minska nedskräpningen. Kommunerna har enligt renhållningslagen det primära ansvaret för att målsättningen uppnås. Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret. Det är landskapsstyrelsens förhoppning att det kommunala samarbetet skall utvecklas så att kommunerna kan enas om en gemensam avfallsstrategi. Målsättningen att stöda kommunernas avfallshantering förverkligas genom att anslagen för främjande av avfallshanteringen bibehålls på en hög nivå som möjliggör förverkligandet av aviserade åtgärder för att främja hanteringen. De kommunala avfallsupplagen kommer att stängas. Eftersom det hittills inte varit möjligt att komma överens om ett gemensamt avfallsupplag för hela landskapet är konsekvensen av stängningen att det avfall som måste deponeras måste köras bort ifrån landskapet. Erfarenheterna av avfallstransporterna under de närmaste åren till deponier utanför Åland kommer att visa om vi kan klara oss utan en egen deponeringsanläggning. Energiutvinning ur avfall är liksom återanvändning och återvinning av avfall hållbar avfallshantering. Det har ansetts att en avfallsförbränningsanläggning på Åland inte kan motiveras ekonomiskt på grund av höga investeringskostnader. Det har dock framkommit att det finns anläggningar av en storlek som är lämplig för åländska förhållanden. Avfallsförbränning på Åland kommer närmare att utredas. Landskapsstyrelsen avser att skärpa kontrollen av avfallshanteringen. Behovet är stort p.g.a. bland annat nedskräpning och okontrollerad avfallsförbränning. Nedskräpningen och missbruket av de obemannade miljöstationerna är även ett problem som måste lösas bl.a. genom ökad information. Åtgärder enligt förpackningsförordningen måste fortsättningsvis vidtas för att öka återanvändningen och återvinningen av förpackningsavfall och för att få ett utökat s.k. producentansvar.

Det övergripande målet inom miljömedicinen är tryggandet av konsumentskyddet och bekämpningen av djursjukdomars spridning samt skydda djur mot lidande och främja deras hälsa. Under året kommer program och åtgärder att utvecklas för att bekämpa den smittsamma fisksjukdomen VHS som spridits till en stor del av fiskodlingarna. Även djurskyddet kommer att utvecklas genom att effektivera omhändertagandet av herrelösa djur och tillsynen av anmälningspliktig verksamhet.

UTBILDNINGS- OCH KULTURPOLITIK

På det utbildningspolitiska området strävar landskapsstyrelsen efter att utforma ett utbildningssystem som motsvarar det åländska samhällets specifika behov. Det är landskapsstyrelsens mening att utbildningssystemet skall fungera som ett medel för att nå övergripande målsättningar för samhällsutvecklingen. Landskapsstyrelsen arbetar därför för att utbildningspolitiken skall vara nära knuten till den övriga samhällspolitiken och då särskilt till närings- och sysselsättningspolitiken. Genom att beakta närliggande regioners utbildningsstruktur när de av ekonomiska skäl nödvändiga prioriteringarna görs vill landskapsstyrelsen tillgodose de studerandes behov av allmängiltig utbildning samtidigt som ett mångfacetterat och vältäckande utbildningsutbud finns lätt tillgängligt för de åländska studerandena.

Kulturpolitiken

Språket och kulturen är de två grundpelare som Ålands självstyrelse vilar på. En av de viktigaste faktorerna för en kollektiv åländsk identitet är följaktligen landskapets enspråkigt svenska status. Under år 2003 avser landskapsstyrelsen fullfölja två projekt av språkpolitiskt betydelse. Det ena är utarbetandet av ett språkpolitiskt program i enlighet med lagtingets beslut. Det andra är landskapskonstnärsprojektet Åländskt ordbruk som avslutas i och med år 2003. Åländskt ordbruks avslutande år skall inriktas på åtgärder på litteraturens och språkets område inför framtiden. I synnerhet skall skolorna involveras i detta arbete.

Biblioteksverksamheten utgör grunden för kulturlivet i de åländska kommunerna. Biblioteksväsendets uppgifter har förändrats mycket under de senaste tio åren och bibliotekens ökande betydelse inom kommunikations- och informationsförvaltning har påverkat verksamheten.

Det s.k. ABM-projektet (Arkiv, bibliotek och museer) fortgår under år 2003. Därefter skall detta utvecklingsprojekt inlemmas i den ordinarie verksamheten vid Ålands landskapsarkiv och på sikt även vid museibyrån. Projektets syfte är utveckla elektronisk arkivhantering och samordna det material som nu finns vid arkivet och museibyrån för lättare åtkomst dels för de anställda och dels för forskare och andra intresserade. Sistnämnda skall ske över Internet.

Kulturarvspolitiken

Vi går in i ett mer och mer natur- och miljömedvetet samhälle, där frågorna om kulturarv och kulturmiljö har långa tidsperspektiv. Det gäller att både värna om de oftast sköra trådar som binder dagens samhälle till vad tidigare generationer skapat och överlämna detta till nästa generation. Kulturarvet framstår, genom dessa band till det förflutna, som en angelägen framtidsfråga för att ge alla rotfäste i hembygden. Landskapsstyrelsen vill verka för att känslan för hembygden skall hållas levande.

Det finns ett växande engagemang för kulturarvet inom olika samhällssektorer. En strategi för en hållbar samhällsutveckling måste inkludera varsamma och tillvaratagande förhållningssätt till kulturarvet samt allas förståelse för detta och allas deltagande i processen. Att bevara och förmedla kunskap om kulturarvet är en mycket viktig del av landskapsstyrelsens kulturpolitik och ekonomiskt den mest omfattande. Landskapsstyrelsen kommer att ta fortsatt ansvar för vårt rika kulturarv och utveckla museiverksamheten, men anser att arbetet skall omfattas av ett särskilt program. Under år 2003 avser landskapsstyrelsen att presentera ett kulturarvsprogram.

Museibyråns organisation

Den övervägande delen av kulturarvssektorn inom förvaltningen hänförs till museibyrån. För att uppnå en flexibel och dynamisk förvaltning av kulturarvet och museiverksamheten anser landskapsstyrelsen att det är önskvärt att än tydligare klargöra museibyråns uppgifter och samla likartade verksamheter enhetsvis. I landskapsstyrelsens förslag skall museibyråns fem sektioner ersättas av sex enheter.

Museibyråns övergripande myndighetsarbete samlas i *stabsenheten* med byråchefen som chef. De övriga enheterna förestås av enhetschefer. *Allmänna enheten* skall sköta de uppgifter som ankommer på byrån rörande redovisning och betalningsrörelse, avgifter, personalfrågor, intern information, lokalvård och kansligöromål. *Informationsenheten* skall sprida information om miljöns kulturvärden och kulturarvet genom biblioteks-, bild- och arkivservice samt förlagsverksamhet. *Enheten för undersökning och dokumentation* skall ägna sig åt undersökningsverksamhet, insamling och katalogisering av föremål och minnen, samt vården av det flyttbara kulturarvet. *Enheten för kulturmiljö- och byggnadsvård* skall bedriva vård och rådgivning i dessa frågor, vidare utöva tillsyn, underhåll och vård av byggnader, anläggningar samt kulturmiljöer vilka förvaltas av museibyrån. *Enheten för utställning och förmedling* skall driva och stöda utställningsverksamhet och annat museipedagogiskt arbete, samt samordna och utveckla verksamheten hos de landskapsägda museerna.

En kraftfull satsning på arbetsmiljön, samt att implementera och följa upp den nya organisationen vid museibyrån är en prioriterad uppgift under år 2003.

Ungdomspolitiken

De unga är samhällets framtid. De skall garanteras trygghet, delaktighet och möjlighet att utvecklas till självständiga och kreativa individer. Landskapsstyrelsen vidtar under året ett flertal åtgärder för att främja de

åländska ungdomarnas delaktighet och medinflytande i beslut som berör dem. Åtgärderna görs utifrån det nya ungdomspolitiska programmet. Bland åtgärderna kan nämnas en omorganisering av Ålands ungdomsråd, etablering av närmare samarbete mellan dem och Ålands ungdomsförbund samt införande av frågestunder mellan landskapsstyrelsen och ungdomarna.

Utbildningspolitiken

Utbildningssystemet skall vara utformat så att de studerande då de lämnar den grundläggande utbildningen har utvecklat en god förmåga att ta del av samhällslivet och att möta dess utmaningar såväl i arbetslivet som privat. Avgörande för utbildningens kvalitet är därför dess förmåga att utveckla de studerandes sociala kompetens och förmedla en god allmän bildningsnivå inom såväl tekniska och naturvetenskapliga som humanistiska och samhällsvetenskapliga kunskapsområden.

Landskapsstyrelsen ser också utbildningssystemet som ett instrument för att bevara, värna om och främja utvecklingen av den åländska kulturen, självstyrelsen och samhällslivet. Utbildningssystemet skall fungera i interaktion med det övriga samhället och förändringar i samhället skall återspeglas av förändringar i utbildningssystemet.

Utbildning på grundskolenivå, gymnasialstadienivå och högre nivå

På grundskolenivå ges en allmänbildande grundutbildning. Efter avklarad grundskola kan ungdomar och vuxna skaffa sig studieförberedande och yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå och därefter på högre nivå.

Kommunernas och landskapsstyrelsens ansvar för undervisningen

I landskapet Ålands läroplan för grundskolan (153 Us2/27.10.1995) ingår i stöd av den åländska skollagstiftningen (18/1995 och 95/1995) anvisningar och riktlinjer för undervisningen och verksamheten i grundskolan. Målsättning och huvudsakligt innehåll för undervisningen anges i av landskapsstyrelsen fastställda läroplansgrunder. Kommunernas skolnämnder och högstadiedistriktens förbundsstyrelser fastslår närmare i skolans arbetsplan var, när och hur undervisningen sker.

De avsedda anvisningarna och riktlinjerna har tillämpats i kommunerna sedan höstterminen 1996. Kommunerna har i stöd av sitt i 7 § den nämnda lagstiftningen angivna ansvarsområde övervakat och följt att landskapets centrala läroplansgrunder utgör grund för kommunens skolverksamhet och skolans arbetsplan.

Landskapsstyrelsen har i stöd av sitt i 3 § i den nämnda lagstiftningen avsedda tillsyns- och utvecklingsansvar för utbildningen bistått kommunerna i deras uppföljningsverksamhet. I form av olika nätverks- och utvecklingsprojekt, bl.a. under Dyslexi-året och Buss-projekten, har landskapsstyrelsen initierat att berörda lärare, föräldrar och beslutsfattare livligt diskuterat grundskolornas olika undervisningsarrangemang - speciellt med fokus på olika stödåtgärder för sådana barn som har särskilda svårigheter och därför är i behov av särskilt stöd.

Enligt landskapet Ålands läroplan för grundskolan skall de grundläggande studiefärdigheterna omfatta förmåga att uttrycka sig i tal och skrift, att använda och förstå matematik samt färdigheter i minst ett främmande språk. Landskapsstyrelsens tillsyns- och utvecklingsarbete har därför under senare år omfattat satsningar på utvärdering av inlärningsresultat i undervisningen i framförallt svenska och matematik. De fortgående satsningarna omfattar anslutande fortbildning för berörda lärare på såväl grundskole- som gymnasialstadienivå. Gemensam fortbildning för grundskole- och gymnasialstadielärare anordnas och bekostas med landskapets medel även på områden som berör Ålands lokalhistoria och Ålands självstyrelse. Under det senaste året har landskapsstyrelsen inventerat skolornas undervisning om tobak, alkohol och andra droger (Sant-området).

Landskapsstyrelsen har konstaterat att det på detta område fortfarande finns behov av anslutande fortbildning för skolornas rektorer och övriga personal.

Kommunernas och landskapsstyrelsens ansvar för inventering och utveckling av grundskolornas undervisningsarrangemang
I överensstämmelse med uppgiften att övervaka verkställigheten av gällande lag, förordning och läroplansgrunder och landskapsstyrelsens tillsyns- och utvecklingsansvar för utbildningen har landskapsstyrelsen beslutat att under verksamhetsåret 2003 skall skolornas olika undervisningsarrangemang grundligt inventeras och kartläggas med fokus på frågor i anslutning till läroplikten, skolornas olika undervisningsarrangemang och speciella stödåtgärder för elever som behöver särskilt stöd.

Landskapsstyrelsens syfte med inventeringen är att i samråd med kommunerna utveckla kommunernas förutsättningar att ordna skolornas undervisning, elevhandledning, stödundervisning och nödvändiga specialpedagogiska åtgärder för eleverna på bästa sätt. Erhållna uppgifter och kommunernas information kommer att tjäna som underlag för landskapsmyndigheternas utvecklande av gällande centrala anvisningar och föreskrifter om verksamheten i grundskolan.

Landskapsstyrelsen har rekommenderat att kommunernas skolnämnder och förbundsstyrelser diskuterar och behandlar de avsedda frågeställningarna förutom med lärarna och berörd skolpersonal även med representanter för hem- och skolaföreningarna samt med kommunernas socialnämnder.

Kommunernas och landskapsstyrelsens ansvar för skollokalerna
Landskapsstyrelsen har konstaterat att vid planeringen och förverkligandet av i landskapets och kommunernas finansieringsplaner avsedda anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamheten (byggande eller anskaffning av lokaler för skol- och biblioteksverksamhet, om- och tillbyggnader samt renoveringar) är det med hänvisning till landskapsstyrelsens och kommunernas ansvarsområden och gällande landskapsandelssystem nödvändigt

- att i samråd med kommunerna och landskapets skolor presentera relevant material och jämförelser hur befintliga skol- och biblioteksbyggnader används (ytor och nyttjandegrad) i syfte att nya lokaler och anskaffningar skall kunna dimensioneras ändamålsenligt bl.a. så att lokalernas utformning och samverkansformer mellan olika skolverksamheter befrämjas

- att i samråd med kommunerna utveckla/revidera nu gällande centrala grunder och riktlinjer för dimensioneringen av utrymmesbehovet i grundskolor av olika storlek

- att i samråd med kommunerna och landskapets skolor anta en förvaltningsmodell och centrala handlingsplaner för beslutsprocessen vid planeringen och förverkligandet av i landskapets och kommunernas finansieringsplaner avsedda byggnadsprojekt och investeringsåtgärder.

Enligt landskapsstyrelsens förmenande är det vid de berörda byråernas ovan avsedda uppföljnings- och utvecklingsarbete samt vid handläggningen av landskapsstyrelsens beslut rörande enskilda projekt, bl.a. då det gäller fukt- och mögelskador i befintliga skol- och biblioteksutrymmen, ändamålsenligt och nödvändigt att samarbeta med sakkunniga på byggnads-, el- och VVS-området i landskapet samt vid behov anlita sakkunniga projektörer även utanför landskapet.

Studier på gymnasialstadiet
Landskapsstyrelsens målsättning är att alla elever som genomgått grundskolan och önskar studera vidare, skall erbjudas en studieplats på gymnasialstadiet. Även studieintresserade vuxna skall ges möjlighet att studera, såväl inom den studieförberedande som den yrkesinriktade utbildningen.

Landskapsstyrelsen följer fortlöpande upp samhällets utbildningsbehov och fastslår i en långsiktig utvecklingsplan skolornas utbildningsutbud med dimensionering av antalet studie platser på dels studie förberedande dels yrkesinriktad utbildning. Den åländska arbetsmarknadens behov, de studerandes önskemål och eventuella behov av särskilda insatser för att aktivt befrämja en önskad åländsk samhälls utveckling, utgör grund för fördelningen av utbildnings utbudet.
Landskapsstyrelsen har för avsikt att under våren 2003 utreda möjligheterna för ny verksamhet vid Ålands husmodersskola från och med hösten 2003.

Landskapsstyrelsen avser att under år 2003 fortsätta utvecklandet av gymnasialstadiets läroplansgrunder, nu närmast med avseende på kärnämnena.

Antalet grundskoleelever i landskapet är idag ca 3.100 och är under fortsatt ökning. För närvarande önskar så gott som samtliga elever, som går ut grundskolan, erhålla en studieplats på gymnasialstadiet. Det årligen varierande antalet elever i grundskolans avgångsklass läggs därför till grund för dimensioneringen av antalet studieplatser på gymnasialstadiet.

Från och med år 2004 finns behov av fler utbildningsplatser på gymnasialstadienivå i förhållande till dagens situation. Ökningen av antalet elever i grundskolans avgångsklass åren 2004-2006 förväntas öka elevantalet i landskapets skolor med ca 200. Därtill ansöker äldre ungdomar och vuxna studieplats i det åländska antagningssystemet.

Landskapsstyrelsen prioriterar gymnasialstadieutbildningen framom den högre utbildningen samtidigt som Högskolan på Åland bör ges förutsättningar att verka och utvecklas i den riktning landskapsstyrelsen anvisar och som står i paritet med det åländska samhällets behov. Landskapsstyrelsen föreslår dock i det här skedet en återhållsamhet i högskolans expansion. Undervisningsutrymmena för högskolans behov skall kvarstå i befintliga skolenheter, skolbyggnader.

Högskolan på Åland skall enligt målsättningen med åländsk kultur och näringsliv som grund utvecklas till en internationellt jämförbar högskola som genom utbildnings-, forsknings- och utvecklingsverksamhet stöder utvecklingen i lokalsamhället. Högskolan skall genom sin utvecklingsverksamhet som bygger på entreprenörskap och innovation fungera som kunskapsgenerator i det åländska samhället.

Utbildningen skall vara av hög kvalitet och ligga på en internationellt jämförbar nivå. Kvaliteten i utbildningen skall granskas genom ett utvärderingsförfarande.

Landskapsstyrelsen avser under budgetåret fortsätta arbetet med att säkra yrkesmässig behörighet och examensgiltighet för åländska examina.

Till- och ombyggnader för utbildningens behov
Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret för planeringen av skolornas till- och ombyggnader samt ombesörjer att detaljplaneringen samordnas och föreslår för kommande treårsperiod följande i prioritetsordning.

Av landskapsstyrelsen fastställda om- och tillbyggnadsarbeten vid Ålands lyceum färdigställs så att skolan enligt landskapsstyrelsens beslut om dimensioneringen av antalet studieplatser på gymnasialstadiet för åren 2002-2005 kan ta in 168 nya studerande (7 basgrupper) fr.o.m. hösten 2004. Efter pågående projektering och slutförd detaljplanering samt sedvanligt upphandlingsförfarande beräknas de avsedda byggnadsarbetena påbörjas i slutet av den inkommande vårterminen. Anläggningsprojektet beräknas vara färdigställt till höstterminen 2004, det år från och med vilket de stora årsklasserna barn födda 1988-1992 utexamineras från grundskolan.

Om- och tillbyggnation av Ålands yrkesskolas nuvarande lokaler för att tillgodose yrkesträningens behov påbörjas under våren 2003.

Under perioden planeras och projekteras en ny byggnad i anslutning till Ålands vårdinstitut. Den planerade tillbyggnaden av Ålands hotell- och restaurangskola har på grund av det trängda budgetläget framskjutits.

För Ålands sjömansskolas del föreslås att befintliga lokaler byggs om samt att en utbyggnad förverkligas för att tillgodose studerandes och lärarnas behov av studie- och arbetsutrymmen med planerad byggstart under år 2004.

I förverkligandet av de ovannämnda projekten allmänt skall möjligheterna att samutnyttja lokaliteter dels mellan de olika gymnasialstadieutbildningarna och dels med utbildningen inom Högskolan på Åland beaktas så att resursutnyttjandet totalt sett blir så ändamålsenligt som möjligt.

Nordisk utbildningsgemenskap

Enligt en överenskommelse om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasialstadienivå från år 1992 ges ungdomar och vuxna möjlighet att skaffa sig såväl studieförberedande som yrkesinriktad utbildning i andra nordiska länder på samma villkor och enligt samma rättsordningar som gäller för medborgarna i det land där den avsedda gymnasiala utbildningen anordnas. I förhållandet mellan riket och Åland gäller fr.o.m. år 1995 motsvarande förhållande enligt ömsesidigt vidtagen lagstiftning.

Antalet studerande på gymnasialstadienivå i landskapets skolor uppgick hösten 2001 till 1.100. Av dessa utgjordes 12 procent av utomåländska studerande. Gruppen utomåländska studerande var sammansatt så att 95 av dem hade sin hemort i Finland, 28 i Sverige och 6 i något annat land. Av de totalt 334 studerande som deltog i utbildning på högre nivå var 41 procent utomåländska studerande. Av dessa hade 103 personer sin hemvist i Finland, 32 i Sverige och 2 i något annat land.

År 2001 studerade 158 ålänningar på gymnasialstadienivå utanför Åland. Av dessa studerade 104 i Sverige, 48 i Finland och 6 i något annat land. Samtidigt studerade 626 ålänningar på högre nivå utanför Åland. Fördelningen av dessa mellan länder var 400 i Sverige, 194 i Finland och 32 i något annat land.

Landskapsstyrelsens bedömning är att överenskommelsen är av stor betydelse för Åland. Dels genom att de åländska studerandena får tillgång till ett rikt utbildningsutbud och dels genom att landskapet ges möjlighet till att få tillräckligt antal studerande till utbildningar som annars vore svåra att upprätthålla men som näringslivet har stort behov av.

Studiestöd och studiesociala förmåner

Studiestödet är ett ekonomiskt stöd avsett för dem som fortsätter studera efter grundskolan. Studiestöd beviljas i form av studiepenning eller vuxenstudiepenning, bostadstillägg, försörjartillägg, landskapsborgen för studielån eller särskilt studietillägg, enligt LL om studiestöd (94/1995). Berättigad till studiestöd är den som har an-

tagits till en skola eller läroavtalsutbildning eller fortsätter en utbildning som har påbörjats på Åland, i övriga Norden eller utomlands. Studiestödet är inkomstbeprövat och beviljas mot ansökan för högst ett läsår åt gången under förutsättning att den studerande visar föreskriven framgång i studierna. För många studerande är studiestödet en avgörande förutsättning för möjligheterna att bedriva studier. Landskapsstyrelsen konstaterar därför att studiestödssystemets tillräcklighet är en avgörande faktor i arbetet med att erbjuda alla lika möjligheter till utbildning och att den service som landskapsstyrelsen erbjuder de studerande karakteriseras av effektivitet och enkelhet.

NÄRINGSPOLITIK

Det övergripande målet för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för ett livskraftigt och lönsamt näringsliv som bidrar till den ekonomiska tillväxten och ger möjlighet till sysselsättning på hela Åland.

För att nå det övergripande målet har landskapsstyrelsen definierat följande delmål
- ökad tillväxt (genom bl.a. fler företag och fler företag som växer)
- breddad näringsstruktur (genom bl.a. innovationer)
- bevarad och utvecklad sjöfart med starkare kringnäringar
- fler arbetsplatser på landsbygden och i skärgården
- ökad export av varor och tjänster
- fortsatt inflyttning.

Landskapsstyrelsens grundläggande princip för näringspolitiken är att ge goda förutsättningar för utveckling av affärsidéer. Många politikområden bidrar till att skapa dessa gynnsamma omständigheter bl.a. utbildningen, kommunikationer, bostadsförsörjningen och arbetsmarknadspolitiken. Till detta kommer naturligtvis de frågor som företagen möter i vardagen i form av regelverk, beskattning, tillståndsfrågor m.fl.

Landskapsstyrelsen konstaterar att det idag behövs nya tillväxtbranscher på Åland. Det är därför viktigt att påbörja ett mer strategiskt arbete för att nå de uppställda målen. Branscher och företagsgrupper med tillväxtpotential måste definieras och mer riktade insatser måste vidtas.

Landskapsstyrelsen avser därför att påbörja en omläggning av stödpolitiken. Investeringar skall tydligare göras på företagsmässiga grunder, de direkta bidragen kommer därför att minskas. En större satsning görs med näringslivet, utbildning/forskning och myndighet för att utveckla innovationssystem.

Stöd skall i allmänhet koncentreras till strategiskt viktiga områden där det finns behov av tillskott av riskkapital (exempelvis maritim service, högteknologisk industri och andra exportföretag). Utvecklingsprojekt och nyföretagande skall stimuleras och möjligheterna att bredda näringslivet inom småindustri- och tjänstesektorn skall särskilt uppmärksammas. Målsättningen är att öka samarbetet med organisationer och företag inom och utanför Åland.

Inom näringsavdelningens förvaltningsområde består kärnan i de näringslivsutvecklade åtgärderna av:

- Ålands utvecklings Ab (riskvilligt aktiekapital)
- Ålands teknologicentrum (innovationer)
- Aktieteckning i industrihusbolag (arbetsplatslokaler)
- Projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande)
- Finansiering av företagsrådgivning (organisationsbidrag).

Därutöver finns möjligheter att initiera utvecklingsprojekt som rör t.ex. en särskild bransch eller någon särskild fråga exempelvis industriutveckling, livsmedelsförädling, sjöfartsfrågor, stimulera nyföretagandet, turismstrategiarbete, beskattningsfrågor etc.

Den åländska ekonomin domineras fortfarande av sjöfarten. Näringen framhåller tre hinder för utvecklingen; byråkrati, hård konkurrens samt osäkerhet. Under år 2002 genomfördes i Finland vissa åtgärder för att sjöfarten under finsk och åländsk flagg skulle ges mer likartade konkurrensförutsättningar som i närliggande länder. Landskapsstyrelsen konstaterar att för fraktsjöfarten är nu stödsystemen tillfredsställande medan det ännu för färjesjöfarten återstår att vidta åtgärder. Då dessa främst rör ändringar i skattesystemen, hör det inte till åländsk behörighet. Landskapsstyrelsen avser ändå att aktivt arbeta för jämställda konkurrensvillkor inom branschen. Under år 2004 kommer Finland och Sverige att harmonisera alkoholbeskattningen samt införselreglerna för alkohol med övriga EU. Detta kan få konsekvenser för färjesjöfarten och därmed även för det åländska närings- och arbetslivet i flera avseenden både när det gäller verksamhetsförutsättningar för flera företag samt även på arbetsmarknadsområdet.

Primärnäringarna

Inom primärnäringarna kan en fortsatt strukturutveckling förväntas inom såväl jordbruks- som fiskerisektorerna.

Jordbruket genomgår fortfarande en strukturomvandling där enheterna blir större, mer specialiserade och med en ökad effektivitet som följd. Trots det kan en något minskad bruttointäkt från lantbruket konstateras. Deltidsjordbruk spelar fortfarande en relevant roll för landsbygdens utveckling och för det öppna landskapet, som landskapsstyrelsen fortsättningsvis avser att beakta i sin jordbrukspolitik.

EU:s jordbrukspolitik för åren 2000-2006 regleras i Agenda 2000. Just nu är en stark brytningstid och i ministerrådet diskuteras utvärdering av den nuvarande jordbrukspolitiken samt kommissionens första förslag till framtida förändringar. Övergripande mål för förändring är att ett hållbart jordbruk måste utvecklas under acceptabla och långsiktiga betingelser. I princip är länderna överens om följande mål

- ett framtida konkurrenskraftigt jordbruk
- en livsmedelsproduktion som är miljövänlig och som har hög kvalitet
- en tillfredsställande levnadsstandard för jordbrukarna
- en mångsidig produktion som främjar landskapsbilden samt
- en enkel jordbrukspolitik där kostnader kan omfattas av EU-medborgarna.

Landskapsstyrelsen noterar med intresse att EU för fram jordbrukets multifunktionalitet d.v.s. att binäringar är vanliga inom jordbruket och att jordbruket inte bara har en roll som matproducent, utan också som garant för många andra tjänster. EU för nu också fram miljövänligt jordbruk som en viktig del av Europas framtida livsmedelsproduktion. Vad gäller hållbart jordbruk ligger Åland väl framme i EU-jämförelser, genom att jordbruket fortfarande bedrivs som familjejordbruk och inte genom stordrift med industriell inriktning. Landskapsstyrelsen konstaterar att just nu tycks tänkta förändringar i EU:s jordbrukspolitik passa relativt väl in med de åländska jordbrukspolitiska ambitionerna, men landskapsstyrelsen avser att följa förändringsarbetet och kontinuerligt göra konsekvensbedömningar för åländskt vidkommande. Landskapsstyrelsen avser vidare att öka satsningarna inom miljöarbetet och befrämja den ekologiska odlingen.

En revision av EU:s gemensamma fiskeripolitik pågår och skall träda i kraft år 2003. Allmänt anses att den nuvarande politiken inte har skapat möjligheter för ett hållbart nyttjande av resurserna. Problem med överfiske

av vissa fiskbestånd och överstor fiskekapacitet anses förekomma inom flera områden, även inom Östersjön. Landskapsstyrelsen har påtalat att man fyllt sina skyldigheter och att någon obalans mellan fiskbestånd och fiskekapacitet inte föreligger och understöder att fleråriga förvaltningsstrategier och ekosystembaserad förvaltning införs. En god förvaltning kräver ett samspel mellan lokal och regional förvaltning grundad på enkla och tillförlitliga undersökningar.

Allt tyder på att nedgången inom det åländska lax- och strömmingsfisket blir långvarig. Risken finns att havsfisket helt kommer att upphöra på Åland. Orsakerna till detta är reducerade kvoter för strömmingsfisket, ofördelaktiga fisketider och ökade sälskador inom laxfisket samt en dålig lönsamhet. Detta tillsammans med ständiga hot om förbud mot fiske med drivgarn och totala fiskeförbud på grund av miljögifter har gjort att framtidstron inom näringen är mycket låg.

Landskapsstyrelsen konstaterar vidare att fisket under de senare åren har genomgått och genomgår en strukturomvandling till ett minskat yrkesfiske på heltid till deltidsfiske, husbehovsfiske och fritidsfiske.

Landskapsstyrelsen anser att ett miljömässigt hållbart vattenbruk kan skapa ytterligare sysselsättning i synnerhet i skärgården. Landskapsstyrelsen avser att under året utarbeta en ny strategi för vattenbrukets utveckling på Åland där även EU kommissionens nya strategi tas i beaktande.

Det är därför av största vikt att arbeta med strategier för att hitta förädlingsmetoder och avsättning på lämpliga och lönsamma marknader.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten har sjunkit kontinuerligt sedan år 1995. Den totala arbetslöshetsgraden sjönk år 2001 till 2,2 procent och den öppna arbetslösheten till 1,9 procent. De sysselsättningsproblem som kvarstår är att antalet långtidsarbetslösa mer eller mindre är konstant, deras andel samt andel övriga personer som av olika anledningar inte står till arbetsmarknadens förfogande tenderar att öka.

Efter år 2004 måste Sverige och Finland i större utsträckning harmonisera sin alkoholpolitik med övriga EU. Detta kan få konsekvenser för färjesjöfartens lönsamhet, vilket i sin tur kan leda till strukturförändringar inom rederiverksamheten med friställd arbetskraft som följd. Detta kombinerat med stora pensionsavgångar kan förvisso hålla antalet sysselsatta oförändrat men det är sannolikt så att den friställda arbetskraftens kompetens inte motsvarar behovet inom det landbaserade arbetslivet. Landskapsstyrelsen avser att göra en grundlig analys över detta scenario för att kunna vidta relevanta åtgärder. Sannolikt kommer det att behövas kraftfulla åtgärder i synnerhet inom vuxenutbildningen.

Landskapsstyrelsen noterar att läget på arbetsmarknaden varit sådant att behovet av utländsk arbetskraft inom huvudsakligen primärnäringarna ökar.

Regionalpolitik

Det regionalpolitiska målet är att alla kommuner skall vara livskraftiga. Landskapsstyrelsen eftersträvar som ovan framgått en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en jämn befolkningsutveckling.

Skärgårdens näringsliv har andra förutsättningar att utvecklas än övriga företag på Åland och har delvis andra behov av stödjande insatser. Arbetsplatserna i skärgårdskommunerna fördelas ungefär en tredjedel vardera på offentlig sektor, primärnäringarna fiske och lantbruk samt övrigt näringsliv. Inom det övriga näringslivet finns turistföretag, butiker, småindustri och små tjänsteföretag. En del företag sysselsätter inte en person på heltid året om och det har visat sig att tröskeln är hög för att utveckla företagen och minska på sidosysselsättningar.

Små företag har i sin tur en tröskel att expandera verksamheten och anställa personal. Ökade insatser krävs för att öka åter-/inflyttningen till skärgården. Mål 2-programmet är specifikt till för att befrämja skärgårds- och landsbygdsutvecklingen på Åland.

ENERGIPOLITIK

I allmänna motiveringen till budgetförslaget för år 2002 meddelade landskapsstyrelsen om sin avsikt att uppdatera energiplanen mot bakgrund av de senaste årens utveckling samt redogjorde för reservkraftsproblematiken och alternativen till lösning. Arbetet med energiplanen har fortskridit så långt att ett komplett förslag nu föreligger från de anlitade utredarna. I detta konstateras att landskapsstyrelsens övergripande målsättningar gällande energifrågor är att öka självförsörjningsgraden, befrämja energieffektiviseringar och säkerställa en trygg energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser. Även miljöaspekterna såsom hållbar utveckling är av stor vikt.

I förslaget till plan föreslås utgående från att det finns en betydande biokraftpotentia l på Åland biokraftproduktionen utökad med ett nytt kraftvärmeverk som har 2 MW eleffekt och 10 MW värmeeffekt. Landskapsstyrelsen har därför i föreliggande förslag till budget för år 2003 under moment 43.27.40 upptagit anslag för understöd för främst planering och projektering av en investering som skulle utöka användningen av biobränsle. Utgående från förslaget till energiplan kan konstateras att även vad gäller vindkraften finns goda möjligheter till utbyggnad. Landskapsstyrelsen har dock valt att nu prioritera biobränsleutbyggnaden med tanke främst på den större sysselsättande effekten och ser det inte som möjligt med tanke på det budgetekonomiska läget att även föreslå satsningarna på vindkraft.

Landskapsstyrelsen anser fortsättningsvis att reservkraftsfrågan är den mest angelägna energifrågan för Åland med beaktande av de ekonomiska effekterna för det åländska samhället. De höga kostnaderna för reservkraften för med sig att lösningen av denna fråga bör prioriteras högst såsom av lagtingets beslut i samband behandlingen av budgeten för år 2002 även framgår. Landskapsstyrelsen har fortsatt arbetet i frågan och meddelat Kraftnät Åland Ab att bolaget bör inrikta den fortsatta planeringen av lösningen på lokala försörjningsenheter och därför bör förbereda anskaffande av en gasturbinanläggning med en effekt om minst 25 MW. Samtidigt konstaterade landskapsstyrelsen att det förefaller mest ändamålsenligt att placera en ny anläggning i Tingsbacka. Landskapsstyrelsen har även konstaterat att enligt 12 § LF om elmarknaden har Kraftnät Åland Ab utsetts till sådan systemansvarig som avses i 17 § ellagen för landskapet Åland. Med beaktande av detta och de EG-rättsliga förutsättningarna är Kraftnät Åland Ab den juridiska personen på Åland som landskapsstyrelsen har beredskap att bevilja bidrag för investeringar i reservkraftsanläggningar. Ålands Energi Ab:s befintliga produktionsenheter bör fortsättningsvis utnyttjas så långt det är ekonomiskt och tekniskt försvarbart. Ett utbyte av manöversystemen i gasturbinanläggningarna från sextiotalet är härvid nödvändigt.

I syfte att kunna täcka framtida reservkraftbehov för 20-25 år framåt planerar Kraftnät Åland Ab utbyggnaden i Tingsbacka för totalt tre gasturbinanläggningar med cirka 25-30 MW effekt per anläggning. Den första gasturbinen bör förverkligas så snart som möjligt med beaktande av nuvarande reservkraftssituation och den andra när behov föreligger, vilket sammanhänger med hur befintliga anläggningar kan utnyttjas och möjligtvis ännu en tredje när och om behov föreligger. Landskapsstyrelsen förutsätter för sin del att klara spelregler när det gäller den operativa driften av reservkraftsanläggningarna kan överenskommas mellan de involverade bolagen.

Landskapsstyrelsen avser att föra diskussioner med Mariehamns stad om möjligheterna till omstrukturering av ägarförhållandena i de aktuella bolagen för att nå en klar arbetsfördelning och en samhällsekonomiskt och försörjningsmässigt optimal lösning av reservkraftsfrågan totalt sett.

Landskapsstyrelsen avser även att då dessa förutsättningar klarlagts för lagtinget föreslå att finansieringen av landskapets stöd för investeringarna i reservkraften genomförs med extra anslag enligt 48 § självstyrelselagen.

TRAFIK- OCH TRANSPORTPOLITIK

Allmänt

I ett småskaligt samhälle som Åland måste trafik- och transportpolitiken utformas enligt de behov, resurser och möjligheter som finns till förfogande. Den trafikplan som landskapsstyrelsen håller på att utarbeta och som planeras överlämnad till lagtinget under början av år 2004 avser att ta detta som utgångspunkt för de förslag som framförs.

Den verksamhet som landskapsstyrelsen upprätthåller förväntas även de närmaste åren få utstå ett kostnadstryck, varför en kontinuerlig effektivisering av verksamheten måste vidmakthållas för att i framtiden kunna upprätthålla i stort samma servicenivå som för närvarande.

Privatisering av verksamhet som landskapet självt nu bedriver kan övervägas i de fall det kan förväntas finnas konkurrens och där det kan förväntas medföra betydande och bestående kostnadsinbesparingar. Privatiseringen skall dock inte medföra negativa konsekvenser för den berörda regionen.

Inom vägförvaltningen har svenska normer sedan tidigare införts för byggande av kommunalvägar och nu avser landskapsstyrelsen av språkmässiga orsaker att tillämpa de svenska normerna även för beläggningsarbeten.

Landskapsstyrelsen avser att utveckla och förbättra trafikavdelningens organisation så att minskningen av personalen vid trafikavdelningen kan fortgå genom naturlig avgång.

Oljeskyddsberedskapen

Under de senaste åren har oljeskyddsberedskapen förstärkts genom utarbetandet av den plan för bekämpning av oljeskador som sedan fastställts av landskapsstyrelsen och genom att oljesaneringsbåtar anskaffats. Under det inkommande budgetåret avses det planerade oljeskyddslagret, som till ca 75 % finansieras med medel från oljeskyddsfonden, förverkligat.

Flygtrafiken

Flygtrafiken till Stockholm skall säkerställas. Flygtrafiken till Åbo och Helsingfors beräknas att fortgå på marknadsmässiga villkor.

Kollektivtrafiken

Busskollektivtrafiken bibehålles på nuvarande nivå. Från början av året genomförs en reform av debiteringssystemet som medför att en ny förmånligare och rättvisare taxa införs för de skolor som använder kollektivtrafiken för skolskjutsar. Reformen innebär att det anslag som upptas för busskollektivtrafiken ökar medan kostnaderna minskar för främst högstadiedistrikten på landsbygden och vissa av landskapets skolor.

Skärgårdstrafiken
En översyn av sjötrafikens driftsutgifter pågår och har delvis redan givit resultat. Målsättningen är att fortsätta kostnadseffektiviseringen så att de nuvarande transportvolymerna och i stort motsvarande servicenivå kan bibehållas. Huvudlinjerna skall drivas i egen regi medan matar- och lokaltrafiken kan drivas på entreprenad.

Beslut om riktlinjer för kortrutt till Föglö bör tas under året i samband med behandlingen av förslaget till trafikplan.

Vägunderhållet
En översyn av verksamhetens driftsutgifter pågår och har delvis redan givit resultat. Målsättningen är att kostnadseffektivisera vägunderhållet så att den nuvarande servicenivån i stort kan bibehållas. Vägstationerna i Kattby, Möckelö och Godby bibehålls dock så att Godby vägstation i framtiden blir basen för vägunderhållet. Vägunderhållet kan utföra arbeten åt utomstående på marknadsmässiga villkor, dock så att den egna verksamheten inte blir lidande.

Projekteringen
Projekteringen av vägarbetena utföres i egen regi samt av utomstående konsulter. Projekteringen faktureras internt till full kostnadstäckning exkl. kontorshyror och andra centralt belastade kostnader. Projekteringen kan utföra arbeten åt utomstående som då debiteras till marknadsmässiga villkor.

Vägnätet
Vägnätet på Åland är i stort sett färdigt utbyggt vad gäller omfattningen. Förbättringar genomförs där och på det sätt trafikbehovet påkallar. Huvudvägarna skall byggas enligt samma standard som tillämpats under de senaste ombyggnaderna.

Den redan tidigare påbörjade upprustningen och beläggningen av glesbygdsvägar fortsätter enligt principen att vägens linjeföring i huvudsak skall följa den tidigare linjeföringen.

Förutsättningarna för den lätta trafiken förbättras bl.a. i samband med byggande av huvudvägar.

Verkstad och lager
Verksamheten vid verkstaden och lagret föreslås i föreliggande budgetförslag nettobudgeterade.
Detta medför att verkstaden och lagret måste debitera sina arbeten och tjänster så att full kostnadstäckning uppstår.

Trafiksäkerhet
Trafiksäkerhetsarbetet måste genomsyra allt arbete inom trafikavdelningen, allt från projektering till vägunderhåll. Visionen är att eliminera dödsolyckor och minimera olyckor med svåra skador som följd. Trafiksäkerhetsarbetet kommer att intensifieras under år 2003 och innehålla mera konkreta åtgärder än tidigare.

Landskapsstyrelsen anser att antalet rådjursolyckor måste minskas radikalt. Antalet kända rådjursolyckor uppgår f.n. till ca 300 stycken per år. Målsättningen är att på sikt minska antalet till under 100 olyckor per år. Målsättningen förutsätter att rådjurstammen minskas.

Miljö
Strävan att minska trafikens negativa inverkan på miljön fortgår så att återvinning av asfalt och oljegrus inleds under år 2003. Nybeläggningen med oljegrus upphör i stort sett helt p.g.a. att oljegruset innehåller skadliga

mängder av lösningsmedel. Vintersaltningen för halkbekämpning har i stort sett redan upphört medan sommarsaltningen för dammbindning minskas ytterligare.

Miljöarbetet inom sjötrafiken fortsätter genom att stegvis närma sig en miljöcertifiering. Landskapsstyrelsen har givit Lumparlands kommun förhandsbesked att landskapets färjor önskar pumpa iland allt avloppsvatten till det planerade reningsverket i Långnäs.

Projektering av vägar utföres enligt den nuvarande modellen som tar stor hänsyn till kultur- och naturintressen.

BUDGETEN OCH AVLÖNINGSUTGIFTERNA

Enligt stadgandena i tjänstemannalagen (4 § 2 mom.) får tjänst inrättas endast om anslag för tjänsten anvisats i budget. I föreliggande budgetförslag anges sålunda uttryckligen under respektive moment när nya tjänster föreslås få inrättas. För att ge information om tjänstesituationen totalt sett anges alla tjänsters beteckningar och löneklass i tjänstetablån som har fogats till budgetförslaget (bilaga 5). Information om tjänsteförändringar och antalet tjänster ges för Ålands Hälso- och sjukvård i den preliminära planen för hälso- och sjukvården (bilaga 1). I informationssyfte anges därtill under respektive moment i form av en tabell antalet anställningsförhållanden och deras art. För att ge en rättvisande bild av hur löneutgifterna fördelar sig mellan inrättade tjänster, tillfälliga tjänster och personal i arbetsavtalsförhållande redovisas lönesummorna som totaler vilka inkluderar olika typer av lönetillägg, pensionsavgifterna och de sociala kostnaderna.

Löneutgifterna har beräknats enligt löneläget den 1.10.2002. Eftersom förhandlingarna om de gropjusteringar som enligt det gällande allmänna tjänstekollektivavtalet skall ske per den 1.9.2002 inte slutförts vid denna tidpunkt har allokeringen av dem inte kunnat beaktas. Pensionspremierna enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 22 % av de förskottsinnehållning underkastade löneutgifterna då annat inte angivits. De direkta sociala avgifterna har beaktats med 7,6 %.

ANSLAGENS BETECKNINGAR OCH JÄMFÖRELSER ÅRSVIS

I såväl sifferstaten som detaljmotiveringen betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och tvåårigа reservationsanslag enligt det förfarande som beskrivs i budgetförslaget för år 1998 med (VR).

För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i bokslutet för år 2001 och budgeten för år 2002. För verksamhetsutgiftsanslag (VR - anslag) anges även under bokslutsuppgiften för år 2001 hur mycket som under året använts av tidigare års anslag samt på motsvarande sätt under uppgiften om budgeten för år 2002 hur mycket som beräknas använt av tidigare års anslag. Informationen ges med beteckningen (t.a.)

Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt".

Med hänvisning till ovanstående och till den preliminära planen för hälso- och sjukvården 2003 får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till budget för landskapet Åland under år 2003 samt bemyndigar landskapsstyrelsen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån

att lagtinget bemyndigar landskapsstyrelsen att ikläda sig de förpliktelser som verkställandet av förvaltningen för Interreg IIIA-programmet för skärgården medför.

Mariehamn den 1 november 2002

På landskapsstyrelsens vägnar:

L a n t r å d Roger Nordlund

Vicelantråd Olof Erland

Bilagor:

1. Preliminär plan för hälso- och sjukvården 2003
2. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1. - 31.12.2003
3. Översikt över åren 2003 - 2005
4. Personal per huvudtitel 2001 - 2003
5. Tjänstetablå 2003
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner
8. Ålands statistik- och utredningsbyrås konjunkturöversikt

I N K O M S T E R

Avdelning 31

31.	**LAGTINGET**	**4 000**
31.05.	LAGTINGETS KANSLI	4 000
31.05.01.	Verksamhetens inkomster	4 000

Avdelning 32

32.	**LANDSKAPSSTYRELSEN**	**208 000**
32.05.	LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA INKOMSTER	172 000
32.05.04.	Skärgårdssamarbetet	171 000
32.05.10.	Inkomster från Källskär	1 000
32.20.	KONSUMENTRÅDGIVNING	32 000
32.20.39.	Kommunernas ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader	32 000
32.40.	LAGBEREDNINGEN	4 000
32.40.01.	Verksamhetens inkomster	4 000

Avdelning 33

33.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**4 295 000**
33.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	42 000
33.01.01.	Verksamhetens inkomster	42 000
33.03.	EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET	30 000
33.03.01.	Verksamhetens inkomster	30 000
33.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	5 000
33.04.01.	Verksamhetens inkomster	5 000
33.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	1 936 000
33.05.60.	Inkomster av radio- och TV-verksamhet	1 936 000
33.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	98 000
33.15.50.	Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet	60 000
33.15.51.	Statsanslag för understödjande av politisk information	38 000

33.25.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	17 000
33.25.83.	Inkomster föranledda av friköp från användnings- och överlåtelse-begränsningar på bostadsbelånade fastigheter	17 000
33.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	15 000
33.27.05.	Inkomst av elinspektionsverksamhet	15 000
33.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	2 000
33.30.04.	Inkomst från brand- och räddningsväsendet	2 000
33.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	18 000
33.32.20.	Verksamhetens inkomster	18 000
33.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	250 000
33.40.01.	Verksamhetens inkomster	250 000
33.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	217 000
33.60.20.	Verksamhetens inkomster	217 000
33.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	623 000
33.70.20.	Verksamhetens inkomster	600 000
33.70.60.	Skrotningsavgifter	23 000
33.80.	POSTEN PÅ ÅLAND	1 000 000
33.80.23.	Posten på Åland	1 000 000
33.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE INKOMSTER	42 000
33.95.06.	Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården	42 000

Avdelning 34

34.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**15 178 000**
34.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	30 000
34.10.31.	Inkomst av danaarv	30 000
34.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	5 000 000
34.20.50.	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	5 000 000
34.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	9 800 000
34.90.04.	Överföring från pensionsfonden	9 800 000

34.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE INKOMSTER	348 000
34.95.01.	Verksamhetens inkomster	8 000
34.95.08.	Sjukförsäkringsersättningar	340 000

Avdelning 35

35.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**8 791 000**
35.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	29 000
35.01.01.	Verksamhetens inkomster	29 000
35.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	15 000
35.50.01.	Verksamhetens inkomster	15 000
35.52.	NATURVÅRD	11 000
35.52.01.	Verksamhetens inkomster	11 000
35.58.	ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM	60 000
35.58.20.	Verksamhetens inkomster	60 000
35.59.	ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND	76 000
35.59.01.	Verksamhetens inkomster	76 000
35.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	8 600 000
35.70.20.	Verksamhetens inkomster	4 901 000
35.70.39.	Kommunernas ersättning för Gullåsen	3 699 000

Avdelning 36

36.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**2 946 000**
36.03.	STUDIESERVICE	43 000
36.03.01.	Verksamhetens inkomster	8 000
36.03.51.	Återindrivna studiestöd	35 000
36.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	1 000
36.13.55.	Inkomster av kulturell verksamhet	1 000
36.19.	VUXENUTBILDNING	10 000
36.19.05.	Verksamhetens inkomster	10 000
36.20.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3	384 000
36.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3	384 000

36.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	101 000
36.25.20.	Verksamhetens inkomster	7 000
36.25.39.	Kommunernas andel i kostnaderna	94 000
36.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	139 000
36.32.20.	Verksamhetens inkomster	139 000
36.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	51 000
36.34.20.	Verksamhetens inkomster	51 000
36.35.	ÅLANDS LYCEUM	172 000
36.35.20.	Verksamhetens inkomster	172 000
36.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	100 000
36.40.20.	Verksamhetens inkomster	100 000
36.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	290 000
36.41.20.	Verksamhetens inkomster	290 000
36.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	84 000
36.42.20.	Verksamhetens inkomster	84 000
36.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	333 000
36.44.20.	Verksamhetens inkomster	333 000
36.46.	ÅLANDS HUSMODERSSKOLA	8 000
36.46.20.	Verksamhetens inkomster	8 000
36.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	155 000
36.48.20.	Verksamhetens inkomster	34 000
36.48.21.	Rörelseverksamhet	121 000
36.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	51 000
36.50.20.	Verksamhetens inkomster	51 000
36.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	80 000
36.52.20.	Verksamhetens inkomster	80 000
36.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	600 000
36.55.20.	Verksamhetens inkomster	500 000
36.55.27.	Avgiftsbelagd service - inkomster	100 000
36.60.	MUSEIBYRÅN	342 000
36.60.20.	Verksamhetens inkomster	200 000
36.60.27.	Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster	135 000
36.60.88.	Inkomst av donation	7 000

36.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	2 000
36.80.20.	Verksamhetens inkomster	2 000

Avdelning 37

37.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**4 746 000**
37.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	50 000
37.01.01.	Verksamhetens inkomster	50 000
37.05.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 2	680 000
37.05.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 2	680 000
37.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	15 000
37.15.04.	Inkomster för avbytarservice inom lantbruket	15 000
37.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	3 056 000
37.17.45.	EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling	3 056 000
37.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	143 000
37.22.04.	Inkomster för viltvårds- och jaktärenden	98 000
37.22.40.	Inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt	45 000
37.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI-SEKTORN	530 000
37.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn	530 000
37.46.	FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	42 000
37.46.20.	Verksamhetens inkomster	42 000
37.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	65 000
37.52.20.	Verksamhetens inkomster	65 000
37.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	130 000
37.55.20.	Verksamhetens inkomster	130 000
37.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	35 000
37.58.20.	Verksamhetens inkomster	35 000

Avdelning 38

38.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**1 103 000**
38.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	27 000
38.01.01.	Verksamhetens inkomster	27 000

38.10.	ÖVRIG TRAFIK	0
38.10.70.	Inkomster från oljeskyddsfonden	0
38.20.	SJÖTRAFIKEN	705 000
38.20.20.	Verksamhetens inkomster	700 000
38.20.21.	Försäljning av obehövlig materiel	5 000
38.30.	VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR	337 000
38.30.21.	Verksamhetens inkomster - projekteringsenheten	337 000
38.50.	VERKSTAD OCH LAGER	34 000
38.50.20.	Verksamhetens inkomster	34 000

Avdelning 39

39.	**SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIERINGSINKOMSTER**	**202 315 000**
39.01.	FINANSIELLA INKOMSTER	2 990 000
39.01.91.	Räntor på lån	1 950 000
39.01.92.	Ränteinkomster	1 000 000
39.01.93.	Premier för landskapsgarantier	15 000
39.01.94.	Dividendinkomster	25 000
39.10.	SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR	172 100 000
39.10.90.	Avräkningsbelopp	159 900 000
39.10.91.	Skattegottgörelse	10 000 000
39.10.92.	Återbäring av lotteriskatt	1 700 000
39.10.93.	Apoteksavgifter	500 000
39.20.	ÅTERBETALADE LÅN	3 950 000
39.20.91.	Avkortningar på lån	3 950 000
39.30.	UPPTAGNA LÅN	21 275 000
39.30.87.	Regionallån	2 500 000
39.30.90.	Finansieringslån	18 775 000
39.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	2 000 000
39.90.90.	Återförda utgiftsrester och reservationsanslag	1 700 000
39.90.95.	Återbokade bidrag	300 000
39.98.	ÖVERFÖRING FRÅN FÖREGÅENDE BUDGETÅR	0
39.98.99.	Föregående års överskott	0
	Inkomsternas totalbelopp	**239 586 000**

U T G I F T E R

Huvudtitel 41

41.	**LAGTINGET**	**2 290 000**
41.01.	LAGTINGET	1 375 000
41.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 375 000
41.05.	LAGTINGETS KANSLI	570 000
41.05.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	543 000
41.05.04.	Lagtingets bibliotek	27 000
41.10.	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	298 000
41.10.04.	Revisionsutgifter (F)	42 000
41.10.05.	Expertutlåtanden	5 000
41.10.06.	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	192 000
41.10.18.	Dispositionsmedel	59 000
41.20.	ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET	47 000
41.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	47 000

Huvudtitel 42

42.	**LANDSKAPSSTYRELSEN**	**2 058 000**
42.01.	LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER	746 000
42.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	641 000
42.01.18.	Dispositionsmedel	105 000
42.05.	LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UTGIFTER	409 000
42.05.04.	Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)	171 000
42.05.05.	Utredningar	50 000
42.05.07.	Kommittéer och sakkunniga (F)	35 000
42.05.09.	Externt samarbete	110 000
42.05.10.	Förvaltningsutgifter för Källskär	16 000
42.05.19.	Oförutsedda utgifter	27 000
42.20.	KONSUMENTRÅDGIVNING	32 000
42.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	32 000
42.25.	REVISIONSBYRÅN	130 000
42.25.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	130 000
42.30.	ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ	388 000
42.30.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	388 000

42.40.	LAGBEREDNINGEN	353 000
42.40.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	353 000

Huvudtitel 43

43.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**19 305 000**
43.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	1 644 000
43.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 566 000
43.01.04.	Informationsverksamhet (VR)	78 000
43.03.	EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET	246 000
43.03.01.	Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Helsingfors (VR)	164 000
43.03.02.	Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Stockholm (VR)	82 000
43.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	96 000
43.04.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	96 000
43.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	2 830 000
43.05.60.	Främjande av rundradioverksamhet (R)	2 190 000
43.05.61.	Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)	640 000
43.10.	LAGTINGSVAL	94 000
43.10.04.	Utgifter för lagtingsval (F)	84 000
43.10.31.	Landskapets andel av valnämndernas utgifter	10 000
43.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	98 000
43.15.50.	Understödjande av politisk verksamhet	60 000
43.15.51.	Understödjande av politisk information	38 000
43.20.	PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET	67 000
43.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	67 000
43.25.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	6 957 000
43.25.31.	Understöd för hyresbostäder (R)	50 000
43.25.51.	Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen	9 000
43.25.61.	Understöd för bostadsreparationer (R)	60 000
43.25.62.	Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)	70 000
43.25.64.	Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter (R)	76 000
43.25.66.	Bostadssparpremier samt räntestöd för lån som beviljats för anskaffande av ägarbostad (F)	275 000
43.25.67.	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)	1 395 000
43.25.69.	Räntestöd för renovering av flerfamiljshus	22 000
43.25.83.	Bostadslån (R)	5 000 000

43.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	157 000
43.27.04.	Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning	50 000
43.27.05.	Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad	7 000
43.27.40.	Understöd för befrämjande av förnybar energi (R)	100 000
43.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	175 000
43.30.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	65 000
43.30.30.	Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddnings-väsendet (F)	110 000
43.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	326 000
43.32.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	326 000
43.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	1 032 000
43.40.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	932 000
43.40.20.	Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)	0
43.40.74.	Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården (R)	0
43.40.75.	Ombyggnader och grundförbättringar (R)	100 000
43.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	4 634 000
43.60.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	4 384 000
43.60.74.	Om- och tillbyggnad av polishuset (R)	250 000
43.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	621 000
43.70.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	598 000
43.70.60.	Överföring till skrotbilsfond (F)	23 000
43.80.	POSTEN PÅ ÅLAND	
43.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE UTGIFTER	328 000
43.95.05.	Utgifter för hyreslokaliteter	135 000
43.95.06.	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)	193 000

Huvudtitel 44

44.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**29 674 000**
44.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	1 774 000
44.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 572 000
44.01.04.	Verkställande av beskattningen (VR)	180 000
44.01.05.	Utvecklingsarbete (VR)	22 000
44.05.	ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA	7 070 000
44.05.30.	Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)	4 800 000
44.05.31.	Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)	1 850 000

44.05.32.	Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)	270 000
44.05.34.	Kompensation i samband med förändrad samfundskattefördelnings-nyckel (F)	150 000
44.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	4 030 000
44.10.31.	Överföring av danaarv	30 000
44.10.32.	Bidrag för samhällsekonomiska projekt (R)	1 500 000
44.10.74.	Landskapsprojekt (R)	0
44.10.87.	Regionallån	2 500 000
44.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	1 699 000
44.20.50.	Bidrag ur penningautomatmedel	550 000
44.20.51.	Projektbidrag ur penningautomatmedel	1 149 000
44.20.86.	Lån ur penningautomatmedel (R)	0
44.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	13 728 000
44.90.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	58 000
44.90.04.	Pensioner och familjepensioner (F)	13 400 000
44.90.05.	Övriga pensionsutgifter (F)	270 000
44.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE UTGIFTER	1 373 000
44.95.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	710 000
44.95.04.	Ålandsdelegationen (VR)	12 000
44.95.05.	IKT-utveckling (VR)	185 000
44.95.06.	Allmän IKT-utveckling (VR)	30 000
44.95.08.	Övriga avlöningar	236 000
44.95.70.	Anskaffning av inventarier (R)	200 000

Huvudtitel 45

45.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALT-NINGSOMRÅDE**	**85 371 000**
45.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	1 114 000
45.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 114 000
45.10.	ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	8 895 000
45.10.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	32 000
45.10.50.	Bostadsbidrag (F)	537 000
45.10.51.	Stipendier för vidareutbildning och kompletterande utbildning inom socialvården utomlands	8 000
45.10.52.	Moderskapsunderstöd (F)	83 000
45.10.53.	Barnbidrag (F)	8 211 000
45.10.54.	Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)	24 000

45.15.	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	10 323 000
45.15.30.	Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för social-vården (F)	8 323 000
45.15.31.	Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anlägg-ningskostnader för sociala tjänster (R)	2 000 000
45.20.	MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR	366 000
45.20.30.	Mottagande av flyktingar	366 000
45.25.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL VERKSAMHET	1 670 000
45.25.50.	Understöd för ideell verksamhet	1 670 000
45.30.	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	449 000
45.30.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	15 000
45.30.23.	Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet	424 000
45.30.52.	Understöd för Kumlinge filialapotek	7 000
45.30.53.	Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)	3 000
45.35.	ÖVRIG VETERINÄRVÅRD	56 000
45.35.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	30 000
45.35.40.	Ersättning för extra kostnader föranledda av djursjukdomar (F)	26 000
45.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	166 000
45.50.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	166 000
45.52.	NATURVÅRD	344 000
45.52.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	192 000
45.52.60.	Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur	5 000
45.52.63.	Bidrag för landskapsvård	12 000
45.52.88.	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	135 000
45.54.	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	608 000
45.54.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	148 000
45.54.31.	Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder	35 000
45.54.60.	Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder	400 000
45.54.61.	Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder	25 000
45.56.	AVFALLSHANTERING	474 000
45.56.04.	Verksamhetens utgifter (VR)	54 000
45.56.62.	Främjande av avfallshanteringen	410 000
45.56.65.	Räntestöd för lån för projekt som främjar avfallshanteringen	10 000
45.58.	ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM	263 000
45.58.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	263 000

45.59.	ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND	308 000
45.59.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	308 000
45.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	60 335 000
45.70.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	58 000 000
45.70.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	735 000
45.70.75.	Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)	1 600 000

Huvudtitel 46

46.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**50 529 000**
46.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	1 085 000
46.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	865 000
46.01.04.	Utvecklingsarbete (VR)	120 000
46.01.74.	Fastighetsplanering (R)	100 000
46.03.	STUDIESERVICE	5 597 000
46.03.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	76 000
46.03.04.	Praktikantplatser för högskolestuderande	80 000
46.03.50.	Studiepenning (F)	5 287 000
46.03.51.	För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)	110 000
46.03.52.	Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)	44 000
46.05.	FRITT BILDNINGSARBETE OCH HANTVERKSUTBILDNING	486 000
46.05.51.	Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)	262 000
46.05.52.	Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)	46 000
46.05.53.	Landskapsunderstöd för Ålands hantverksskola (F)	138 000
46.05.55.	Understöd åt Bild- och formskolan	40 000
46.07.	BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	513 000
46.07.04.	Övriga utgifter för biblioteksverksamheten	71 000
46.07.30.	Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)	421 000
46.07.50.	Understöd åt författare och översättare (RF)	21 000
46.09.	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET	833 000
46.09.04.	Utgifter för Ålands kulturdelegation	19 000
46.09.05.	Nordiskt kulturutbyte	86 000
46.09.23.	Utgifter för serien Det åländska folkets historia	56 000
46.09.24.	Utgifter för Ålands konst- och arkitekturhistoria (VR)	0
46.09.26.	Utgifter för landskapskonstnärsprojekt	28 000
46.09.30.	Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	224 000
46.09.53.	Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll	72 000
46.09.54.	Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.	227 000

46.09.56.	Understöd för Ålands brandkårsmuseum	41 000
46.09.59.	Övrig kulturell verksamhet	80 000
46.11.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	1 087 000
46.11.04.	Ålands ungdomsråd	10 000
46.11.52.	Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete	195 000
46.11.53.	Understöd för idrottsorganisationers verksamhet	797 000
46.11.54.	Understöd för idrotts- och sportanläggningar	50 000
46.11.86.	Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)	35 000
46.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERK-SAMHET	544 000
46.13.50.	Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier	544 000
46.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	10 870 000
46.15.30.	Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)	7 170 000
46.15.32.	Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)	2 500 000
46.15.33.	Pensionspremier för grundskollärare (F)	1 200 000
46.17.	YRKESUTBILDNING	216 000
46.17.04.	Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (F)	160 000
46.17.05.	Utgifter för åländska studerande i norden (F)	56 000
46.19.	VUXENUTBILDNING	803 000
46.19.04.	Läroavtalsutbildning (VR)	365 000
46.19.05.	Yrkesinriktad vuxenutbildning (F)	213 000
46.19.06.	Sysselsättningsfrämjande utbildning (F)	200 000
46.19.07.	Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)	25 000
46.20.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 1 OCH 2	1 233 000
46.20.40.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	738 000
46.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	495 000
46.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	139 000
46.25.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	139 000
46.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	887 000
46.32.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	887 000
46.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	649 000
46.34.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	649 000

46.35.	ÅLANDS LYCEUM	4 769 000
46.35.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	3 019 000
46.35.76.	Grundförbättringar och ombyggnader (R)	1 750 000
46.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	2 344 000
46.40.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	2 234 000
46.40.21.	Driftsutgifter för m.s. Utö (VR)	110 000
46.40.75.	Grundreparationer (R)	0
46.40.76.	Tillbyggnad (R)	0
46.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	495 000
46.41.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	495 000
46.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	4 103 000
46.42.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	3 493 000
46.42.74.	Om- och tillbyggnad för Ålands yrkesskola (R)	560 000
46.42.75.	Grundreparationer (R)	50 000
46.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	1 241 000
46.44.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 241 000
46.44.76.	Lösdriftsladugård (R)	0
46.46.	ÅLANDS HUSMODERSSKOLA	136 000
46.46.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	136 000
46.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	1 417 000
46.48.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 328 000
46.48.21.	Rörelseverksamhet (F)	89 000
46.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	796 000
46.50.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	796 000
46.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	1 185 000
46.52.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	1 185 000
46.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	5 659 000
46.55.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	5 559 000
46.55.27.	Avgiftsbelagd service - utgifter (F)	100 000
46.60.	MUSEIBYRÅN	3 313 000
46.60.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	3 112 000
46.60.27.	Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)	135 000
46.60.50.	Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader	59 000
46.60.70.	Inköp av konst med donationsmedel (RF)	1 000
46.60.75.	Uppförande av museimagasin (R)	0
46.60.88.	Inköp av värdepapper med donationsmedel (RF)	6 000

46.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	129 000
46.80.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	129 000

Huvudtitel 47

47.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**26 766 000**
47.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	2 134 000
47.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	2 097 000
47.01.06.	Tekniskt stöd - målprogram 2 (VR)	37 000
47.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	4 722 000
47.03.05.	Utgifter för investeringslån (F)	70 000
47.03.23.	Ålands landsbygdscentrum (VR)	72 000
47.03.40.	Bidrag för företagens internationalisering	300 000
47.03.41.	Turismens främjande (R)	1 250 000
47.03.42.	Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet	130 000
47.03.44.	Transportstöd (F)	190 000
47.03.45.	Bidrag för produkt- och teknologiutveckling	260 000
47.03.46.	Räntestöd för företags investeringar	200 000
47.03.47.	Finansieringsstöd för företag i skärgården	160 000
47.03.48.	Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag	50 000
47.03.60.	Ersättande av kreditförluster (R)	70 000
47.03.62.	Internationella utvecklingsprojekt	300 000
47.03.85.	Produktutvecklingslån (R)	670 000
47.03.88.	Aktieteckning i bolag (R)	1 000 000
47.05.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 2	3 899 000
47.05.40.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	2 325 000
47.05.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	1 574 000
47.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	1 850 000
47.15.04.	Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)	50 000
47.15.23.	Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)	815 000
47.15.43.	Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)	100 000
47.15.44.	Investeringsstöd till lantbruket	500 000
47.15.45.	Ersättningar för skördeskador (R)	42 000
47.15.47.	Växtskydd och växtinspektionsverksamhet	13 000
47.15.48.	Stöd för producentorganisationer och rådgivning	330 000
47.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	7 052 000
47.17.04.	Utgifter för verkställande av program för landsbygdens utveckling (VR)	214 000
47.17.40.	Landskapets finansieringsandel - stöd för miljövänlig odling och stöd till mindre gynnade områden (R)	3 656 000
47.17.41.	Landskapets finansieringsandel - stödjande av unga odlare (R)	126 000

47.17.45.	EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling (R)	3 056 000
47.21.	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	358 000
47.21.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	62 000
47.21.40.	Särskilda understöd för skogsbruket (F)	37 000
47.21.41.	Stöd för skogsbruksåtgärder (R)	228 000
47.21.83.	Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)	0
47.21.84.	Skogsförbättringslån (R)	16 000
47.21.88.	Ersättning för biotopskydd (R)	15 000
47.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	143 000
47.22.04.	Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)	98 000
47.22.40.	Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)	45 000
47.24.	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	726 000
47.24.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	48 000
47.24.05.	Tekniskt stöd - strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)	12 000
47.24.40.	Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)	201 000
47.24.43.	Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar	2 000
47.24.44.	Främjande av marknadsföringen och strukturpolitiken (F)	230 000
47.24.46.	Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (R)	145 000
47.24.49.	Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	88 000
47.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN	1 070 000
47.26.40.	Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (R)	540 000
47.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (R)	530 000
47.40.	ARBETSFÖRMEDLINGEN	2 414 000
47.40.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	780 000
47.40.23.	Arbeta och bo på Åland (VR)	169 000
47.40.50.	Arbetslöshetsersättningar (F)	700 000
47.40.52.	Specialutgifter för arbetskraftsservicen	25 000
47.40.53.	Utbildningsstöd (F)	90 000
47.40.54.	Sysselsättningens främjande	650 000
47.41.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3	575 000
47.41.50.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	345 000
47.41.55.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	230 000
47.43.	YRKESVÄGLEDNINGEN	87 000
47.43.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	87 000

47.44.	ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM	260 000
47.44.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	260 000
47.46.	FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	820 000
47.46.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	720 000
47.46.74.	Om- och tillbyggnad för Ålands försöksstation (R)	100 000
47.49.	ÅLANDS SVINAVELSSTATION	57 000
47.49.21.	Verksamhetens utgifter - Ålands svinavelsstation (VR)	57 000
47.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	25 000
47.52.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	15 000
47.52.74.	Grundreparationer (R)	10 000
47.52.77.	Utvecklande av Grelsby kungsgård (R)	0
47.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	109 000
47.55.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	109 000
47.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	465 000
47.58.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	465 000

Huvudtitel 48

48.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**22 478 000**
48.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	602 000
48.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	602 000
48.10.	ÖVRIG TRAFIK	1 355 000
48.10.04.	Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)	45 000
48.10.40.	Understöd för flygverksamhet	250 000
48.10.45.	Understöd för kollektivtrafik	1 060 000
48.10.70.	Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)	0
48.10.74.	Uppförande av oljeskyddslager (R)	0
48.20.	SJÖTRAFIKEN	12 370 000
48.20.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	12 370 000
48.20.70.	Anskaffning av fartyg och färjor (R)	0
48.30.	VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR	8 151 000
48.30.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	5 330 000
48.30.21.	Verksamhetens utgifter - projekteringsenheten (VR)	422 000
48.30.23.	Utgifter för underhåll av farleder	70 000
48.30.30.	Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunal-vägar (R)	70 000
48.30.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	120 000

48.30.77.	Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)	2 139 000
48.50.	VERKSTAD OCH LAGER	0
48.50.77.	Utbyggnad av Möckelö hamn (R)	0

Huvudtitel 49

49.	**FINANSIERINGSUTGIFTER**	**1 115 000**
49.01.	UTGIFTER FÖR FINANSIERINGSLÅN	1 100 000
49.01.90.	Ränteutgifter (F)	400 000
49.01.91.	Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)	700 000
49.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	15 000
49.90.90.	Återförda inkomstrester (F)	15 000
49.95.	UTJÄMNINGSFOND	0
49.95.90.	Överföring till utjämningsfond	0
49.98.	ÖVERFÖRING TILL FÖLJANDE BUDGETÅR	0
49.98.99.	Överföring av budgetöverskott	0
	Utgifternas totalbelopp	**239 586 000**

31. LAGTINGET

31.05. LAGTINGETS KANSLI

31.05.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 109,58	3 000	4 000

Inkomsterna härrör från prenumerationsavgifter för lagtingshandlingar, bibliotekets inkomster samt viss publikationsförsäljning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	4 000
	Totalt	**4 000**

32. LANDSKAPSSTYRELSEN

32.05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA INKOMSTER

32.05.04. Skärgårdssamarbetet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
161 902,47	165 000	171 000

Med hänvisning till moment 42.05.04 föreslås här en motsvarande inkomst.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	171 000
	Totalt	**171 000**

32.05.10. Inkomster från Källskär

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 001,94	1 000	1 000

Momentet avser beräknad inkomst från försäljning av vykort och rundvandringskartor samt hyresinkomster och ersättning för telefonanvändning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

32.20. KONSUMENTRÅDGIVNING

32.20.39. Kommunernas ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	30 000	32 000

Föreslagen inkomst balanserar mot motsvarande utgifter under moment 42.20.01.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	32 000
	Totalt	**32 000**

32.40. LAGBEREDNINGEN

32.40.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
8 764,37	4 000	4 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från prenumerationerna och lösnummerförsäljningen av Ålands författningssamling och Ålands lagsamling.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	4 000
	Totalt	**4 000**

33. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

33.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

33.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
48 608,62	42 000	42 000

Momentet avser inkomster av försäljning av intyg och utdrag ur register, försäljning av böcker och broschyrer samt avgifter för expeditioner i kansliavdelningens allmänna byrå.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	42 000
	Totalt	**42 000**

33.03. EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET

33.03.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 682,35	4 000	30 000

Föreslås en inkomst om 30 000 euro från Ålandskontoret i Helsingfors. Inkomsterna utgörs främst av hyresbetalningar.

Specifikation:

3300	Hyresinkomster och ersättningar	30 000
	Totalt	**30 000**

33.04. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN

33.04.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	52 000	5 000

Beräknade inkomster härrör från olika lokala samarbetsprojekt där kostnaderna för olika föreläsningsserier och annan utbildning fördelas mellan deltagarna.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	5 000
	Totalt	**5 000**

33.05. RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

33.05.60. Inkomster av radio- och TV-verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 329 652,81	1 607 000	1 936 000

Momentet avser inkomster från avgifter för innehav av TV-mottagare. Föreslås med hänvisning till 8 § 2 mom. LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) att kostnaderna för uppbörd och kontroll av avgifterna vilka består av ersättning till Posten på Åland för uppbörden och avlöning av granskare får belasta momentet. Kostnaderna för avgiftsgranskaren beräknas belöpa sig till 9.000 euro. Enligt avtal utgör ersättningen till Posten ca 35.000 euro. I och med att TV-avgiften föreslås höjd till 200 euro stiger de beräknade inkomsterna till det anslag som föreslås. Landskapsstyrelsen har utrett möjlighet att införa differentierade TV-avgifter men funnit att det är administrativt svårgenomförbart. Se även kapitel 43.05.

Specifikation:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-9 000
4300	Inköp av tjänster	-35 000
3000	Inkomster av verksamheten	1 980 000
	Totalt	**1 936 000**

33.15. UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET

33.15.50. Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
55 502,02	60 000	60 000

Föreslås en inkomst om 60.000 euro. Se moment 43.15.50.

Specifikation:

8009	Övriga inkomstöverföringar	60 000
	Totalt	**60 000**

33.15.51. Statsanslag för understödjande av politisk information

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
37 842,28	38 000	38 000

Föreslås en inkomst om 38.000 euro. Se moment 43.15.51.

Specifikation:

8009	Övriga inkomstöverföringar	38 000
	Totalt	**38 000**

33.25. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

33.25.83. Inkomster föranledda av friköp från användnings- och överlåtelsebegränsningar på bostadsbelånade fastigheter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
370 380,59	17 000	17 000

Föreslås en inkomst om 17.000 euro med anledning av LL om befrielse från användnings- och överlåtelserestriktioner för hyresfastigheter (42/1999).

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	17 000
	Totalt	**17 000**

33.27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

33.27.05. Inkomst av elinspektionsverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
8 316,15	15 000	15 000

Föreslås en inkomst om 15 000 euro för avgifter baserade på prestationer utförda vid el- och energienheten.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	15 000
	Totalt	**15 000**

33.30. BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

33.30.04. Inkomst från brand- och räddningsväsendet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 203,14	1 000	2 000

Föreslås en inkomst om 2.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	2 000
	Totalt	**2 000**

33.32. LANDSKAPSALARMCENTRALEN

33.32.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
18 567,56	18 000	18 000

Föreslås en inkomst om 18.000 euro för trygghetstelefoner, servicealarm och alarmeringstjänster som inte berör brand- och räddningsväsendet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	18 000
	Totalt	**18 000**

33.40. FASTIGHETSFÖRVALTNING

33.40.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
209 601,93	200 000	250 000

I enlighet med vad som nämns under kapitel 43.40 ”Fastighetsförvaltning”, skall byggnadsbyråns övergripande roll gällande landskapets fastighetsförvaltning stärkas.

Utöver ledningsansvaret kommer byrån även att tillhandahålla olika tjänster för direkt fastighetsförvaltning och projektledning. Sådana tjänster som förmedlas till en annan förvaltande enhet kommer att debiteras. Med anledning härav beräknas inkomsterna stiga.

Uppskattade inkomster enligt följande:

Byggnadsbyråns byggnadsverksamhet	50.000 euro
Inkomster för fastighetsförvaltning och projektledning	50.000 euro
Hyresinkomster från självstyrelsegården	10.000 euro
Hyra för befolkningsskyddet	20.000 euro
Inkomster för sålda tjänster (turisthotellet)	96.000 euro
Inkomster från hyresbostäderna vid Grindmattesvägen	14.000 euro
Hyresinkomster från Eckerö post- och tullhus	10.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	196 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	54 000
	Totalt	**250 000**

33.60. ÅLANDS POLISMYNDIGHET

33.60.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
203 492,57	168 000	217 000

Inkomsterna har beräknats enligt följande:

Inkomst av polis lämnad handräckning	3.500 euro
Inkomst av hittegodsförsäljning	5.000 euro
Hyresinkomster	3.000 euro
Sjukförsäkringsersättningar	25.000 euro
Diverse inkomster	5.500 euro
Inkomster av kansliexpeditioner	
- enligt landskapslagstiftning	55.000 euro
- enligt rikslagstiftning	120.000 euro
	217.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	178 500
3300	Hyresinkomster och ersättningar	3 000
3900	Övriga inkomster	10 500
4000	Personalutgifter (minskning)	25 000
	Totalt	**217 000**

33.70. MOTORFORDONSBYRÅN

33.70.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
638 520,87	596 000	600 000

Under momentet föreslås en inkomst om 600.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- avgifter	86 000
	- registerbrickor	69 000
	- besiktningsavgifter	415 000
	- förarexamensavgifter	30 000
	Totalt	**600 000**

33.70.60. Skrotningsavgifter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
22 024,21	23 000	23 000

Under momentet föreslås en inkomst om 23.000 euro. Se även moment 43.70.60.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	23 000
	Totalt	**23 000**

33.80. POSTEN PÅ ÅLAND

33.80.23. Posten på Åland

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	380 000	1 000 000

Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att det belopp som överförs från Posten på Åland får gottskrivas netto på momentet. Se motiveringen under kapitel 43.80.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 000 000
	Totalt	**1 000 000**

33.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE INKOMSTER

33.95.06. Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
40 756,29	39 000	42 000

Under momentet upptas gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för skäliga kostnader för företagshälsovård samt eventuella inkomster för kursavgifter.

Specifikation:

4300	Inköp av tjänster (minskning)	42 000
	Totalt	**42 000**

34. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

34.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR

34.10.31. Inkomst av danaarv

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
30 176,68	30 000	30 000

Enligt 63 § självstyrelselagen tillfaller danaarv landskapet Åland. Se även moment 44.10.31.

Specifikation:

6000	Extraordinära inkomster	30 000
	Totalt	30 000

34.20. PENNINGAUTOMATMEDEL

Ålands Penningautomatförening har i den ordning 17 § penningautomatförordningen (56/1993) föreskriver meddelat om den beräknade nettoavkastningen för år 2002.

Med beaktande av oförändrad praxis vad gäller behandlingen av den lotteriskatt som återförs till landskapet och Ålands Penningautomatförenings meddelande om den beräknade nettoavkastningen föreslås att 5.000.000 euro upptas som inkomst under momentet.

Avkastningen föreslås med beaktande av ovanstående i sammandrag fördelat enligt följande:

BIDRAG:	
Social verksamhet	1.670.000 euro
Ungdomsarbete	205.000 euro
Idrott	847.000 euro
Kulturell verksamhet	544.000 euro
Övriga bidrag	550.000 euro
Projektbidrag	1.149.000 euro
	4.965.000 euro
LÅN:	
Ungdomsarbete	35.000 euro
	35.000 euro

Se även kapitel 44.20, 45.25, 46.11 och 46.13 samt LF om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet (56/1993).

34.20.50. Avkastning av Ålands Pe nningautomatförenings verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
5 096 094,17	4 035 000	5 000 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås en inkomst om 5.000.000 euro upptagen.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	5 000 000
	Totalt	**5 000 000**

34.90. PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER

34.90.04. Överföring från pensionsfonden

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
5 886 577,43	6 000 000	9 800 000

Enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond (71/1995) skall för dem som hör till landskapets pensionssystem pensionspremier och pensions avgifter betalas till fonden medan från fonden till budgeten kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Med beaktande av att det under senare år tillförts medel i ganska snabb takt till pensionsfonden och med hänsyn till det budgetekonomiska läget föreslår landskapsstyrelsen att det under år 2003 överförs ett belopp som uppgår till ca 75 % av pensionsutgifterna från pensionsfonden till landskapets budget. Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 9.800.000 euro för överföringar under år 2003.

Med beaktande av detta beräknas fonden under år 2003 tillföras medel om ca 12,6 miljoner euro netto varvid totalbehållningen i fonden vid slutet av år 2003 kan beräknas uppgå till ca 125 miljoner euro värderat enligt marknadsvärde.

Specifikation:

7000	Pensionsinkomster	9 800 000
	Totalt	**9 800 000**

34.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE INKOMSTER

34.95.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
16 701,19	8 000	8 000

Anslaget avser inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag, bl.a. ersättning för kopior, postporton och telefonsamtal m.m.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	8 000
	Totalt	**8 000**

34.95.08. Sjukförsäkringsersättningar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
315 486,06	320 000	340 000

Uppskattad inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänstledighet med lön på grund av sjukdom och moderskap.

Specifikation:

4000	Personalutgifter (minskning)	340 000
	Totalt	**340 000**

35. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

35.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

35.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
18 367,71	11 000	29 000

Inkomstbeloppet utgör bland annat avgifter för beslut om serveringstillstånd och avgifter för tillsyn över servering av alkohol om 9.000 euro. Beloppet av tillsynsavgifter är beräknat utifrån tillståndsinnehavarnas inköp av alkoholdrycker omräknat i 100% alkohol. Beloppet av serveringstillståndsavgifter baseras på ett uppskattat antal tillstånd under året. Under momentet upptas även inkomster för andra avgiftsbelagda prestationer vid avdelningen som inte finns anslagna under annat inkomstmoment samt för den ersättning staten betalar för att landskapsstyrelsen sköter om på länsstyrelsen ankommande förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården om 20.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	29 000
	Totalt	**29 000**

35.50. ALLMÄN MILJÖVÅRD

Kapitlet nytt.

35.50.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		15 000

Momentet nytt.

Anslaget avser inkomster från planerade tillsynsavgifter inom miljövården.

Dispositionsplan:

3000	Inkomster av verksamheten	15 000
	Totalt	**15 000**

35.52. NATURVÅRD

35.52.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
30 747,46	11 000	11 000

Det föreslagna anslaget avser i första hand beräknade inkomster från av landskapsstyrelsen fastställda avgifter för prövning av ansökningar, arrendeinkomster och inkomster från försäljningar av virke och publikationer.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	11 000
	Totalt	**11 000**

35.58. ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM

35.58.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	50 000	60 000

Anslaget avser inkomster från miljölaboratoriets analysarbete och provtagningsverksamhet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	60 000
	Totalt	**60 000**

35.59. ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

35.59.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
8 611,22	15 000	76 000

Anslaget avser inkomster från avgifter för miljöprövningsnämndens tillståndsprövning enligt vattenlagen för landskapet Åland (61/1996) och landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001).

De fakturerade annonskostnaderna avser de annonskostnader som uppkommer i samband med ärendenas kungörelser i massmedia och som sökanden betalar.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- avgifter för tillståndsprövning	47 000
	- fakturerade annonskostnader	29 000
	Totalt	**76 000**

35.70. ÅLANDS HÄLSO - OCH SJUKVÅRD

35.70.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 304 283,40	4 288 000	4 901 000

Under momentet föreslås en inkomst om 4.901.000 euro. Inkomsten beräknas stiga främst p.g.a. utökning och förhöjning av patientavgifterna. Inkomsten beräknas i stort fördela sig enligt följande:

Patientavgifter	3.312.000 euro
Ersättning från kommuner och staten	589.000 euro
Försäljningsinkomster	547.000 euro
Hyresinkomster och ersättningar	365.000 euro
Övriga inkomster	88.000 euro
	4.901.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	4 448 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	365 000
3900	Övriga inkomster	88 000
	Totalt	**4 901 000**

35.70.39. Kommunernas ersättning för Gullåsen

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 236 143,87	3 363 000	3 699 000

Föreslås en inkomst om 3.699.000 euro för kommunernas ersättning för Gullåsen. Inkomsten har beräknats utgående från en debiteringsgrund om 138,56 euro/vårddygn.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	3 699 000
	Totalt	**3 699 000**

36. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

36.03. STUDIESERVICE

Rubriken ändrad.

36.03.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
7 568,46	8 000	8 000

Som inkomster av deltagaravgifterna från det svenska högskoleprovet som arrangeras på Åland i samarbete med Stockholms universitet föreslås 8.000 euro upptaget.

Provavgiften täcker kostnaderna för ersättningen till Stockholms universitet samt utgifter för de lokala arrangemangen. Inkomsterna motsvaras av lika stora utgifter under moment 46.03.01.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	8 000
	Totalt	**8 000**

36.03.51. Återindrivna studiestöd

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
40 294,06	25 000	35 000

Den beräknade inkomsten av återindrivning av de studielån som landskapet på basis av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 35.000 euro under år 2003. Se LL om studiestöd (94/1995).

Specifikation:

8008	Återbetalning av inkomstöverföringar	35 000
	Totalt	**35 000**

36.13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

36.13.55. Inkomster av kulturell verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
10 451,74	10 000	1 000

För intäkter av bokförsäljning och teaterentréer föreslås 1.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	1 000
	Totalt	**1 000**

36.18. ÅLANDS YRKESHÖGSKOLA

36.18.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
39 511,26	247 000	

Momentet utgår. Verksamheten övergår till Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Se moment 36.55.20.

36.19. VUXENUTBILDNING

Rubriken ändrad.

36.19.05. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 883,72	10 000	10 000

Anslaget avser hyresinkomster från Högskolan på Åland och Ålands läroavtals-center.

Specifikation:

3300	Hyresinkomster och ersättningar	10 000
	Totalt	**10 000**

36.20. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3

36.20.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 3

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
52 475,62	376 000	384 000

Med hänvisning till moment 46.20.45 och 47.41.55 föreslås en inkomst om 384.000 euro i enlighet med programdokumentets fastslagna finansieringstabell gällande Europeiska Socialfondens finansiering för programmets samtliga åtgärder år 2003.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	384 000
	Totalt	**384 000**

36.25. ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL

36.25.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 679,88	5 000	7 000

Under momentet föreslås 7.000 euro som inkomster från försäljning av kassetter, kopierings- och inbindningstjänster, utkörning av audiovisuella material och pedagogiska hjälpmedel till skolorna och utlåning av material och läromedel till föreningar och allmännyttiga organisationer.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	7 000
	Totalt	**7 000**

36.25.39. Kommunernas andel i kostnaderna

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
83 852,22	96 000	94 000

Under momentet föreslås en inkomst om 94.000 euro avseende kommunernas andel i läromedelscentralens drifts- och kapitalkostnader.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	94 000
	Totalt	**94 000**

36.30. ÅLANDS HÖGSKOLA

36.30.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
69 574,83	77 000	

Momentet utgår. Ålands högskolas verksamhet övergår till Högskolan på Åland fr.o.m.1.1.2003. Se moment 36.55.20.

36.30.27. Avgiftsbelagd service - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
290 037,79	100 000	

Momentet utgår. Ålands högskolas verksamhet övergår till Högskolan på Åland fr.o.m.1.1.2003. Se moment 36.55.27.

36.32. ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

36.32.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
122 841,06	134 000	139 000

Föreslås en inkomst om 139.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- elevavgifter	32 300	
	- inkomster av kursverksamheten	4 350	
	- inkomster av kosthåll	43 760	
	- försäljning av studiematerial	18 000	
	- kopior	540	98 950
3300	Hyresinkomster och ersättningar		
	- hyror för bostäder	14 730	
	- internatsavgifter	25 120	
	- telefonersättningar	200	40 050
	Totalt		**139 000**

36.34. ÅLANDS MUSIKINSTITUT

36.34.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
46 078,82	45 000	51 000

Terminsavgifterna föreslås justerade från höstterminen 2003 enligt följande:

Terminsavgift för musikskola, -institut och dansskola	100 euro
Terminsavgift för biämne	50 euro
Terminsavgift för musik- och danslekskola	50 euro
Avgift för utomstående att delta i ensembleverksamhet	50 euro

Med hänvisning till föreslagen justering av avgifterna föreslås en inkomst om 51.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	51 000
	Totalt	**51 000**

36.35. ÅLANDS LYCEUM

36.35.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
171 125,66	170 000	172 000

I inkomsterna har beaktats hyresinkomster, framför allt från Ålands handelsläroverk för gemensamma utrymmen, inkomster från bespisningen och övriga inkomster.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	147 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	25 000
	Totalt	**172 000**

36.36. ÅLANDS SJÖFARTSLÄROVERK

36.36.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
167 685,80	188 000	

Momentet utgår. Verksamheten övergår till Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Se moment 36.55.20.

36.38. ÅLANDS TEKNISKA LÄROVERK

36.38.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
83 307,76	77 000	

Föreslås att budgetmomentet utgår. Verksamheten övergår fr.o.m. 1.1.2003 till Högskolan på Åland. Inkomster från verksamheten finns upptagna under moment 36.55.20.

36.40. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

36.40.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
102 645,29	100 000	100 000

Inkomsterna för Ålands sjömansskola härrör sig från delade tjänster, arbetsplatslunch för personalen, lunchservering för studerande vid Ålands vårdinstitut samt kursdeltagare i Ålands sjösäkerhetscenter, uthyrning av sport- och simhallen samt från arbetsverksamhet och kursavgifter.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	100 000
	Totalt	**100 000**

36.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

36.41.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
465 969,69	300 000	290 000

Föreslås en inkomst om 290.000 euro. Inkomsten avser kursavgifter samt administrativa inkomster som uppkommer vid organiserandet av brandutbildningen.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	290 000
	Totalt	**290 000**

36.42. ÅLANDS YRKESSKOLA

36.42.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
83 796,56	84 000	84 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från den arbetsverksamhet som bedrivs inom de olika utbildningsprogrammens praktiska undervisning. Inkomster från kursverksamheten är beroende av intresset för ADR-utbildning hos körkortsinnehavare. Inkomster från undervisningsmaterial är böcker och kompendier som skolan förmedlar till de studerande.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamheten	2 000	
	- inkomster av arbetsverksamheten	64 000	
	- inkomster av undervisningsmaterial	15 000	
	- diverse inkomster	2 000	83 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		1 000
	Totalt		**84 000**

36.44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

36.44.20. Verksamhetens inkoms ter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
311 825,61	330 000	333 000

Under momentet föreslås en inkomst om 333.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- lantbruksinkomster	120 000
	- stödinkomster	78 900
	- inkomster av kursverksamheten	12 300

	- inkomster av kosthåll	42 000	
	- försäljning av studiematerial	6 400	259 600
3300	Hyresinkomster och ersättningar		57 300
3900	Övriga inkomster		16 100
	Totalt		**333 000**

36.46. ÅLANDS HUSMODERSSKOLA

36.46.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
30 411,27	11 000	8 000

Föreslås en inkomst om 8.000 euro från bespisningen, kursavgifter och bostadshyra.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	6 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	2 000
	Totalt	**8 000**

36.48. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

36.48.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
42 495,16	37 000	34 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från den arbetsverksamhet som bedrivs inom hotell- och restaurangprogrammet samt från kursverksamhet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av kursverksamheten	6 700
	- inkomster av arbetsverksamheten	5 300
	- inkomster av kosthåll	17 500
	- försäljning av studiematerial	4 500
	Totalt	**34 000**

36.48.21. Rörelseverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
127 850,08	121 000	121 000

Under momentet föreslås 121.000 euro såsom inkomster av skolans rörelseverksamhet. Se även moment 46.48.21.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av rörelse	121 000
	Totalt	**121 000**

36.50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

36.50.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
134 752,66	70 000	51 000

Föreslås en inkomst om 51.000 euro.

Inkomster för läroavtalsutbildning beräknas för år 2003 för 7 studerande. I beräknade inkomster för läroavtalsutbildning ingår såväl kostnader för teori som för inlärning i arbete inom olika verksamhetsområden.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster av kursverksamheten	4 800
	- övriga inkomster	1 700
	- Nordplus-stipendier	16 800
	- läroavtalsutbildning	27 700
	Totalt	**51 000**

36.52. ÅLANDS HANDELSLÄROVERK

36.52.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
65 763,99	85 000	80 000

Momentet avser inkomster från olika kurser samt Ålands lyceums andel i lön för dataansvarig och inkomster för uthyrning av lokaler.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamheten	29 500	
	- inkomster av övriga tjänster	37 600	
	-försäljning av studiematerial	900	68 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		12 000
	Totalt		**80 000**

36.55. HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

Kapitlet nytt.

36.55.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		500 000

Momentet nytt. Motsvarande inkomster har tidigare upptagits under moment 36.18.01, 36.30.20, 36.36.20 och 36.38.20 samt delvis under moment 36.48.20, 36.50.20 och 36.52.20.

Inkomster för verksamheten avser inkomster från terminsavgifter och den kursverksamhet som anordnas i Högskolan på Åland. Kursverksamheten riktar sig huvudsakligen till utomstående. I kursverksamheten ingår även sådana kurser som är obligatoriska, tidsbundna repetitionskurser enligt STCW-konventionen.

Här ingår även ersättning från Högskolan Dalarna för omkostnader i samband med gemensam kurs.

Hyresinkomsterna avser främst inkomster för studiebostäder som högskolan hyr upp för studerandes räkning och för vilka de studerande betalar hyran via högskolan. Inkomster avser även hyresintäkter från uthyrning av kontors- och undervisningsutrymmen samt utrustning.

Inom ramen för verksamhetens övriga intäkter ingår försäljning av studiematerial och publikationer, tentamensavgifter samt inkomster från kopiering.

EU-delfinansiering avser medel för de Mål 3-projekt, ”Det digitala lärrummet” och ”Handledarprojektet”, som högskolan deltar i och även andra utvecklingsprojekt med extern finansieringsandel, t.ex. en uppföljning av BITNET-projektet som är ett IST-projekt inom EU:s femte ramprogram.

Sjöfartsprogrammet inom högskolan inleder år 2003 ett europeiskt samarbete inom ramen för ett EU Leonardo II pilot projekt ”Securitas Mare” för utveckling av utbildning i krishantering till sjöss. Projektet förverkligas under perioden 2003-2005. För högskolans andel av förverkligandet erhålls under år 2003 EU-bidrag om 23.680 euro.

Slutligen avser anslaget utbildningssamarbetsprojekt, såsom t.ex. ERASMUS och NORDPLUS, där högskolan deltar inom ramen för sin internationella verksamhet, men även andra projekt kan komma ifråga.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	242 000
3300	Hyresinkomster	65 000
3900	Verksamhetens övriga inkomster	10 500
8000	Europeiska Unionen m.m	182 500
	Totalt	**500 000**

36.55.27. Avgiftsbelagd service - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		100 000

Momentet nytt. Motsvarande inkomster har tidigare år upptagits under moment 36.30.27.

Anslaget avser inkomster för genomförande av uppdragsutbildningar, forskningsuppgifter m.m. mot full kostnadsersättning. I dessa inkomster inkluderas även 40 % av avlöningen för en planerare. Utgifter motsvarande inkomsterna är upptagna under moment 46.55.27.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	100 000
	Totalt	**100 000**

36.60. MUSEIBYRÅN

Rubriken ändrad.

36.60.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
5 857,68	3 000	200 000

I 2002 års budget upptogs motsvarande inkomster under moment 36.60.20, 36.62.20, 36.64.20, 36.66.20 och 36.68.20.

Inkomsterna avser biljettinkomster och försäljning vid de landskapsägda museerna samt hyror och arrendeavgifter.

Målet är att bedriva verksamheten på ett sätt som garanterar samma nivå på intäkterna som de närmast föregående två åren.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	155 500
3300	Hyresinkomster och ersättningar	44 500
	Totalt	**200 000**

36.60.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		135 000

Momentet nytt. I 2002 års budget upptogs motsvarande inkomster under moment 36.66.27, 36.68.27, 36.70.27 och 36.72.27.

Målsättningen för den avgiftsbelagda kundtjänsten är att erbjuda allmänheten och andra rådgivning vid restaurering av kulturhistoriskt värdefulla hus samt vården av föremål. Vidare att erbjuda avgiftsbelagda tjänster vid sevärdheter som administreras av museibyrån. Genom anslaget deltar museibyrån med andra i ett arbete att utveckla några av landskapets mest betydelsefulla besöksmål till intresseväckande sevärdheter. Vidare erbjuds informationsmaterial och högklassiga souvenirprodukter.

Anslaget avser också inkomster från samarbetet med bl.a. Ålands Turistförbund och Ålands kyrkor.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	135 000
	Totalt	**135 000**

36.60.88. Inkomst av donation

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		7 000

Momentet nytt. Tidigare moment 36.64.88. Inkomsten avser beräknad avkastning av Irene och Halvdan Stenholms donationsfond. Se även moment 46.60.70. och 46.60.88.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	7 000
	Totalt	**7 000**

36.62. ÅLANDS MUSEUM

36.62.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
42 372,68	46 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.20.

36.64. ÅLANDS KONSTMUSEUM

36.64.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 106,74	1 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.20.

36.64.88. Inkomst av donation

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 318,84	3 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.88.

36.66. KASTELHOLMS FORNMINNESOMRÅDE

36.66.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
150 730,03	134 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.20.

36.66.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
34 166,55	13 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.27.

36.68. BOMARSUNDS FORNMINNESOMRÅDE

36.68.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
13 532,32	13 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.20.

36.68.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 001,26	1 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.27.

36.70. ARKEOLOGISK VERKSAMHET

36.70.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
42 779,74	55 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.27.

36.72. ETNOLOGISK VERKSAMHET

36.72.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
11 986,86	44 000	

Momentet utgår. Se moment 36.60.27.

36.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV

36.80.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
912,38	1 000	2 000

Föreslås en inkomst om 2.000 euro under år 2003.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	2 000
	Totalt	**2 000**

37. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

37.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

37.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
116 033,47	48 000	50 000

Under momentet upptas inkomster från verksamhet genererad från avdelningens fyra byråer i enlighet med nedanstående fördelning:

Försäljning av aktier	1 000 euro
Arrende för travbanan	4 000 euro
Arrende för Långnäs hamn	20 000 euro
Hyra från Ålands Energi Ab	3 300 euro
Skogsbruksplaner	17 500 euro
Täckdikningsplaner	740 euro
Fiskekort	3 000 euro
Övriga inkomster	460 euro
	50 000 euro

Specifikation:

1130	Värdepapper (minskning)	1 000
3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster för planering och rådgivning	21 240

3300	Hyresinkomster och ersättningar		27 300
3900	Övriga inkomster		
	- inkomster från EU	200	
	- övrigt	260	460
	Totalt		**50 000**

37.03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE

37.03.88. Försäljning av aktier

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	tb 1 500 000	

Momentet utgår.

37.05. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 2

37.05.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 2

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
8 941,26	670 000	680 000

Med hänvisning till motiveringen för kapitel 47.05 samt moment 47.05.45 föreslås en inkomst om 680.000 euro upptagen under momentet. Inkomsten avser EU:s finansieringsandel för mål 2-programmet under år 2003.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	680 000
	Totalt	**680 000**

37.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

37.15.04. Inkomster för avbytarservice inom lantbruket

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
13 612,75	20 000	15 000

Inkomsterna för avbytarverksamheten varierar beroende på behovet av sjukvikarier. Under år 2001 var behovet av vikariehjälp litet och hittills under år 2002 har det varit likadant. Budgetförslaget för år 2003 är upprättat efter antagandet att denna trend fortsätter. Möjligheten att erbjuda lantbrukarna veckoledighet begränsas av bristen på avbytare.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster för sjukvikarier	14 000
	- inkomster för veckoledigheter	1 000
	- inkomster för total kostnadstäckning	0
	Totalt	**15 000**

37.17. EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING

37.17.45. EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 809 571,62	2 997 000	3 056 000

Under momentet upptas anslag som överförs från Europeiska utvecklings- och garantifonden till landskapsstyrelsen för finansiering av landsbygdens utvecklingsprogram. Av finansieringsandelen avser 126.000 euro startstöd till unga odlare, 1.902.000 euro miljöstöd och 1.028.000 euro LFA-kompensationsbidrag.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	3 056 000
	Totalt	**3 056 000**

37.22. JAKT- OCH VILTVÅRD

37.22.04. Inkomster för viltvårds- och jaktärenden

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
92 417,69	98 000	98 000

Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:

Jaktvårdsavgift	3.800 st x 20 euro	76.000
Jaktvårdsavgift	600 st x 36 euro	21.600
Jägarexamenskompendium		400
		98.000

Avgiften är 20 euro per jaktår för jaktkortsinnehavare bosatta på Åland och 36 euro för övriga.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	98 000
	Totalt	**98 000**

37.22.40. Inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
43 426,12	43 000	45 000

Beräknade inkomster från hjortdjurslicenser enligt oförändrade avgiftsgrunder samt inkomster från försålt fallvilt.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- hjortdjurslicenser	42 000
	- övrigt	3 000
	Totalt	**45 000**

37.26. EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI-SEKTORN

37.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
19 145,68	530 000	530 000

Med hänvisning till moment 47.26.45 föreslås en inkomst om 530.000 euro, vilken avser EU:s finansierings andelar i pr ojekt som ingår i strukturprogrammet för fiskerisektorn.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	530 000
	Totalt	**530 000**

37.46. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

37.46.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
76 380,22	38 000	42 000

Under momentet föreslås en inkomst om 42.000 euro för analyser, försäljning av produkter och hyror.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- provtagnings- och analysavgifter	27 000	
	- försäljning av lantbruksprodukter	3 000	30 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar		12 000
	Totalt		**42 000**

37.52. SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR

37.52.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
76 328,39	68 000	65 000

Inkomster avser hyror och arrenden från egendom för vilken jordbruksbyrån ansvarar. Arrendena baserar sig på ingångna arrendeavtal.

Specifikation:

3300	Hyresinkomster och ersättningar	65 000
	Totalt	**65 000**

37.55. SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR

37.55.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
109 126,78	119 000	130 000

Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följa nde:

Försäljning av virke ca 4.100 m^3	102.300 euro
Markarrenden	10.000 euro
Jaktarrenden	6.900 euro
Hyra för bostäderna i Grelsby och Berg	10.800 euro
	130.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	102 300
3300	Hyresinkomster och ersättningar	27 700
	Totalt	**130 000**

37.58. ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP

37.58.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
42 364,13	35 000	35 000

Föreslås en inkomst om 35.000 euro från främst försålda yngel av havsöring, sik och gädda samt hyresinkomster av bostadslägenheterna.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	24 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	11 000
	Totalt	**35 000**

38. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

38.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

38.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
34 177,44	27 000	27 000

Föreslås en inkomst om 26.500 euro som inkomst från social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning, som årligen på ansökan erlägger de till landskapet Åland hörande trafikförsäkringsavgifterna.

Därtill tillkommer cirka 500 euro i avgifter för de kurser om alkohol och trafik som anordnas enligt 36 § 5 momentet körkortslagen för landskapet Åland (79/1991, ändr. 47/2000).

Till momentet hänförs även bl.a. avgifter för myndighetsbeslut som berör vägnätet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	27 000
	Totalt	**27 000**

38.10. ÖVRIG TRAFIK

38.10.70. Inkomster från oljeskyddsfonden

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
29 947,20	423 000	0

Föreslås detta år ingen inkomst.

38.20. SJÖTRAFIKEN

38.20.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
572 977,63	510 000	700 000

Under momentet föreslås en inkomst om 700.000 euro främst i form av biljettinkomster från trafiken med landskapets frigående färjor. Inkomsten har beräknats utgående från att skärgårdsbornas årskortsavgift bibehålls på nuvarande nivå medan nivån på övriga årskort samt fordonsavgifterna höjs med 20 - 40 %. För passagerare avses fortsättningsvis inte uppbäras någon avgift.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	688 000
3300	Hyresinkomster och ersättningar	12 000
	Totalt	**700 000**

38.20.21 Försäljning av obehövlig materiel

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	20 000	5 000

Föreslås en inkomst om 5.000 euro av försäljning av obehövlig materiel.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	5 000
	Totalt	**5 000**

38.30. VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR

38.30.21. Verksamhetens inkomster - projekteringsenheten

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
276 655,24	215 000	337 000

Föreslås en inkomst om 337.000 euro för projekteringsuppdrag o.d. som utförs internt för landskapsstyrelsens egen räkning och externt för kommuner och privata. Se även moment 48.30.21.

Debiteringen skall göras enligt principen om full kostnadstäckning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	337 000
	Totalt	**337 000**

38.30.23. Försäljning av fastighet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	tb 7 000	

Momentet utgår.

38.50. VERKSTAD OCH LAGER

38.50.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
693 084,97	769 000	34 000

Föreslås med hänvisning till 8 § LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) att utgifterna för verksamheten vid verkstaden och lagret kan påföras momentet. Med beaktande av att det i timdebiteringen förutom löpande utgifter skall beaktas kapitalkostnader föreslås en nettoinkomst om 34.000 euro upptagen under momentet. Se även kapitel 48.50.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	3	3	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	14	15	14

Specifikation:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-113 750	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-470 350	-584 100
4100	Material och förnödenheter		
	- bränsle och smörjmedel	-30 000	
	- värme, el och vatten	-28 000	
	- övrigt	-30 000	-88 000
4200	Hyror		-2 000
4300	Inköp av tjänster		
	- städtjänster	-12 500	
	- avfalls- och miljötjänster	-3 800	
	- övrigt	-7 600	-23 900
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-2 000
3000	Inkomster av verksamheten		734 000
	Nettoinkomst		**34 000**

39. SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIERINGSINKOMSTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Inkomster per uppgiftsområde					
Finansiella inkomster	-6 250 692	-4 055 000	-2 990 000	-26,3%	-52,2%
Skatter och inkomster av skattenatur	-174 002 945	-164 146 000	-172 100 000	4,8%	-1,1%
Återbetalade lån	-4 445 389	-3 700 000	-3 950 000	6,8%	-11,1%
Upptagna lån	0	-18 286 000	-21 275 000	16,3%	
Återförda anslag	-5 365 823	-1 970 000	-2 000 000	1,5%	-62,7%
Överföring från föregående budgetår	-16 496 462	-16 398 000	0	-100,0%	-100,0%
Summa	-206 561 310	-208 555 000	-202 315 000	-3,0%	-2,1%

39.01. FINANSIELLA INKOMSTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	-6 250 692	-4 055 000	-2 990 000
Nettoutgifter	-6 250 692	-4 055 000	-2 990 000

39.01.91. Räntor på lån

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 196 713,81	1 930 000	1 950 000

Som beräknad inkomst av utgivna lån föreslås 1.950.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 950 000
	Totalt	**1 950 000**

39.01.92. Ränteinkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 926 419,47	2 000 000	1 000 000

Som inkomst av likviditetsplaceringar och ränta på bankkonton föreslås 1.000.000 euro.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	1 000 000
	Totalt	**1 000 000**

39.01.93. Premier för landskapsgarantier

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
16 370,17	25 000	15 000

Som inkomst av utestående landskapsgarantier föreslås 15.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	15 000
	Totalt	**15 000**

39.01.94. Dividendinkomster

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
111 188,82	100 000	25 000

Som dividendinkomst av landskapets aktieinnehav föreslås 25.000 euro upptaget. Dividendinkomsterna sjunker med anledning av att ett flertal aktieposter enligt beslut i samband med första tillägget till budgeten för år 2002 överförs till Ålands Utvecklings Ab.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	25 000
	Totalt	**25 000**

39.10. SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	0	0	0
Inkomster	-174 002 945	-164 146 000	-172 100 000
Nettoutgifter	-174 002 945	-164 146 000	-172 100 000

39.10.90. Avräkningsbelopp

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
163 677 876,35	158 700 000	159 900 000
	tb -2 550 000	

Det förskott landskapet i enlighet med 45 § självstyrelselagen erhåller för år 2003 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 159.900.000 euro, vilket belopp föreslås upptaget som inkomst under momentet.

Specifikation:

9100	Avräkningsbelopp	159 900 000
	Totalt	**159 900 000**

39.10.91. Skattegottgörelse

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
9 013 355,47	6 700 000	10 000 000
	tb 54 000	

Med hänvisning till 49 § självstyrelselagen föreslås upptaget ett anslag om 10.000.000 euro som uppskattad inkomst av skattegottgörelse för skatteåret 2001.

Specifikation:

9102	Skattegottgörelse	10 000 000
	Totalt	**10 000 000**

39.10.92. Återbäring av lotteriskatt

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
890 036,04	760 000	1 700 000

Den lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening återbärs till landskapet. Med anledning härav föreslås upptaget en inkomst om 1.700.000 euro under momentet.

Specifikation:

9103	Återbäring av lotteriskatt	1 700 000
	Totalt	**1 700 000**

39.10.93. Apoteksavgifter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
418 926,36	480 000	500 000

Inkomsterna är avgifter enligt LL om apoteksavgift (6/1947 , ändr. 24/1984). Om grunderna för avgiftens belopp på årets omsättning stadgas i landskapsstyrelsens beslut om justering av eurobeloppen för de i 2 § 1 mom. ovannämnda lag nämnda omsättningsgrupperna samt för apoteksavgiften vid omsättningens nedre gräns.

Specifikation:

9104	Apoteksavgifter	500 000
	Totalt	**500 000**

39.10.98. Övriga skatter och avgifter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 750,37	2 000	

Momentet utgår.

39.20. ÅTERBETALADE LÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	-4 445 389	-3 700 000	-3 950 000
Nettoutgifter	-4 445 389	-3 700 000	-3 950 000

39.20.91. Avkortningar på lån

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 445 388,53	3 700 000	3 950 000

Som inkomst av influtna avkortningar på lån föreslås 3.950.000 euro upptaget under momentet. Även avkortningar på de lån som utges ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot ingår i beloppet.

Specifikation:

1541	Lånefordringar	3 950 000
	Totalt	**3 950 000**

39.30. UPPTAGNA LÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	0	-18 286 000	-21 275 000
Nettoutgifter	0	-18 286 000	-21 275 000

39.30.87. Regionallån

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	2 500 000	2 500 000

Med hänvisning till moment 44.10.87 föreslås 2.500.000 euro upptaget under momentet.

Specifikation:

2400	Markmässiga lån	2 500 000
	Totalt	**2 500 000**

39.30.90. Finansieringslån

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	21 061 000	18 775 000
	tb -5 275 000	

För balansering av föreliggande budgetförslag föreslås upptagande av en inkomst om 18.775.000 euro.

Specifikation:

2400	Markmässiga lån	18 775 000
	Totalt	**18 775 000**

39.90. ÅTERFÖRDA ANSLAG

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	-5 365 823	-1 970 000	-2 000 000
Nettoutgifter	-5 365 823	-1 970 000	-2 000 000

39.90.90. Återförda utgiftsrester och reservationsanslag

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 385 544,30	1 700 000	1 700 000

På grund av att varje år en del i bokslutet ingående utgiftsrester och reserverade anslag av olika orsaker ej tas i bruk föreslås en inkomst om 1.700.000 euro upptagen.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	1 700 000
	Totalt	**1 700 000)**

39.90.95 Återbokade bidrag

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
980 278,40	170 000	300 000
	tb 100 000	

För att underlätta avförandet av bidrag som beviljats stödtagare men som av olika skäl aldrig utbetalas samt för bidrag som återkrävts föreslås en inkomst om 300.000 euro.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	300 000
	Totalt	**300 000)**

39.98. ÖVERFÖRING FRÅN FÖREGÅENDE BUDGETÅR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	-16 496 462	-16 398 000	0
Nettoutgifter	-16 496 462	-16 398 000	0

39.98.99. <u>Föregående års överskott</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
16 496 461,82	8 000 000	0
	tb 8 398 000	

Utgående från beräkningar hösten 2002 förväntas inget budgetöverskott föreligga i bokslutet för år 2002. Med anledning härav föreslås ingen inkomst upptagen under momentet.

41. LAGTINGET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	2 016 827	2 237 000	2 290 000	2,4%	13,5%
Summa utgifter	2 016 827	2 237 000	2 290 000	2,4%	13,5%
Summa inkomster	-4 110	-3 000	-4 000	33,3%	-2,7%
Nettoutgifter	2 012 717	2 234 000	2 286 000	2,3%	13,6%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Lagtinget	1 245 599	1 329 000	1 375 000	3,5%	10,4%
Lagtingets kansli	463 871	554 000	570 000	2,9%	22,9%
Lagtingets övriga utgifter	263 927	305 000	298 000	-2,3%	12,9%
Ålands delegation i Nordiska rådet	43 430	49 000	47 000	-4,1%	8,2%
Summa	2 016 827	2 237 000	2 290 000	2,4%	13,5%

41.01. LAGTINGET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 245 599	1 329 000	1 375 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	1 245 599	1 329 000	1 375 000

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt enligt de ramar självstyrelselagen och lagtingsordningen utstakar. Lagtingsarbetets omfattning beror i hög grad på den mängd framställningar som republikens president och landskapsstyrelsen överlämnar samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Bland annat som en följd av EU-medlemskapet har antalet framställningar från landskapsstyrelsen tenderat att minska något medan antalet ärenden rörande internationella avtal något ökat. Omfattningen av lagtingets arbete bedöms förbli i stort sett av samma omfattning som under senare år eller 170-180 sammanträdesdagar per år. Medlemskapet i lagtinget innebär utöver närvaro i pleni- och utskottsarbetet även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, behov att läsa in och följa med material och information samt kompetensutveckling inom t.ex. ADB och språk.

Vissa frågor som gäller det parlamentariska samspelet mellan lagtinget och landskapsstyrelsen utreds för närvarande i en parlamentariskt sammansatt kommitté och kan under året tänkas resultera i förslag till ändringar och kompletteringar av lagstiftningen. Lagtingsval hålls i oktober 2003 vilket förutsätter olika organisatoriska åtgärder samt introduktion av nyvalda ledamöter i samband med att den nya valperioden inleds.

Landskapet deltar i EU-samarbetet på det sätt självstyrelselagen anger. På grund av unionens organisation och struktur bedrivs arbetet i huvudsak som ett reger-

ingssamarbete medan de nationella parlamentens roll är att följa och kontrollera regeringarnas arbete för att garantera att regeringsorganen agerar så att de har parlamentens förtroende. Detta förutsätter en nära samverkan mellan lagtinget och dess organ å ena sidan och landskapsstyrelsen och dess beredningsapparat å andra sidan. Kontinuerliga diskussioner förs om hur samspelet mellan lagtinget och dess organ och landskapsstyrelsen och dess förvaltning kan utvecklas och stärkas och de för landskapet väsentliga frågorna identifieras. Utgångspunkten är härvid en så ändamålsenlig resursanvändning som möjligt. Lagtinget följer utvecklingen och utvärderar verksamhet och resurser på basis av vunna erfarenheter.

I lagtinget sker samråd i EU-ärenden med landskapsstyrelsen i självstyrelsepolitiska nämnden eller något specialutskott beroende på ärendets natur. Antalet samrådsärenden bedöms enligt nuvarande utveckling vara 5-10 per år men därutöver hålls ibland konsultationer av allmän natur utan anknytning till konkreta förslag till rättsakter. I frågor som inte förutsätter samråd håller landskapsstyrelsen utskotten och lagtingsgrupperna kontinuerligt informerade genom att tillhandahålla olika slag av sammanställningar och dokument. Självstyrelsepolitiska nämnden följer också övriga EU-frågor av övergripande natur som t.ex. arbetet i EU:s framtidskonvent samt det pågående arbetet att främja de lagstiftande regionernas möjligheter till inflytande i EU-arbetet. Lagtinget medverkar i CALRE som är ett organ för talmännen i regionala lagstiftande organ inom EU:s medlemsländer. Organet arbetar på att stärka regionernas roll i EU.

Intensiteten i lagtingsarbetet har med åren ökat och arbetet i lagtingsgrupperna har fått större betydelse. Ledamöternas och lagtingsgruppernas behov av tilläggsutrymmen har därför utretts vid planeringen av en utbyggnad av självstyrelsegården och kommer att beaktas när förutsättningar finns att gå vidare med projektet.

41.01.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 245 598,75	1 329 000	1 375 000
(+ t.a. 30 175,61)		

Under momentet upptas medel för lagtingsledamöternas arvoden enligt lagtingets gällande beslut samt för resekostnader och hälsovårdstjänster. Arvodet utgår enligt löneklass A 28 jämte sex ålderstillägg och beräknas som hittills utgående från 220 arvodesberättigade dagar per år. På grund av talmansuppdragets karaktär utgår dennes arvode på helårsbasis medan vicetalmännen och utskottsordförandena erhåller en förhöjning om 5 procent på sina arvoden. Medlemmarna i Nordiska rådet har rätt till särskilda dagsarvoden för förrättningsdagar som infaller under tider då lagtinget inte sammankommer. Anslaget beräknas i övrigt täcka ledamöternas resekostnader, dagtraktamenten och logiersättningar samt kostnader för resor som utskott och delegationer från lagtinget företar, förutom kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet som påförs moment 41.20.01. Ur anslaget erläggs också kostnaderna för de hälsovårdstjänster som ledamöterna erhåller.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	1 312 500
4300	Inköp av tjänster	2 500
4800	Övriga utgifter	
	- resor	60 000
	Anslagsbehov	**1 375 000**

41.05. LAGTINGETS KANSLI

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	463 871	554 000	570 000
Inkomster	-4 110	-3 000	-4 000
Nettoutgifter	459 762	551 000	566 000

Lagtingets kansli är ett serviceorgan som i första hand sköter kansli-, sekreterar- och informationsuppgifter för lagtinget, dess ledamöter och organ. Kansliet betjänar också förvaltningen i övrigt, massmedia och allmänhet. Ett viktigt mål för kansliet är att underlätta tillgången till lagtingets handlingar för olika användare i och med att lagtingshandlingarna efter ett grundligt utvecklingsarbete numera finns tillgängliga på Internet. Datasystemet utvecklas kontinuerligt.

Lagtingets bibliotek tillhandahåller ledamöterna och landskapsförvaltningen relevant biblioteks- och dokumentationsservice. Det fungerar som referens- och handbibliotek för lagtinget och dess medlemmar samt för landskapsförvaltningen. Det betjänar även andra bibliotek i landskapet och allmänheten genom att det är anslutet till ett datoriserat samkatalogiseringssystem och till flera utomstående databaser. En allt viktigare uppgift för biblioteket har blivit att tillhandahålla material och information med anknytning till EU-medlemskapet.

41.05.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
436 894,88	527 000	543 000

(+ t.a. 16 368,72)

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt arvoden på timbasis för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Vidare ingår utgifter för kopiering och tryckning av lagtingshandlingarna och övrigt tryckarbete, post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalens resor och fortbildning samt sedvanlig förnyelse av kontors- och datautrustning för kansliet och lagtingsledamöterna liksom även för fortsatt utveckling av lagtingets Internet-service.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		5	5	5
Personal i arbetsavtalsförhållande		3	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	276 300	
	- tillfälliga tjänster	6 736	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	103 328	
	- övriga löner och arvoden	6 736	393 100
4100	Material och förnödenheter		16 500
4300	Inköp av tjänster		92 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	10 250	
	- övrigt	650	10 900
1125	Maskiner och inventarier		30 500
	Anslagsbehov		**543 000**

41.05.04. Lagtingets bibliotek

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
26 976,50	27 000	27 000

Föreslås ett anslag om 27.000 euro som avser kostnader för inköp av litteratur och prenumerationer till lagtingets och centrala ämbetsverkets handbibliotek, inbindning, datakatalogisering, informationssökning, anslutning till avgiftsbelagda databaser, kontorsmaterial och övriga konsumtionsutgifter.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	25 400
4300	Inköp av tjänster	1 600
	Anslagsbehov	**27 000**

41.10. LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	263 927	305 000	298 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	263 927	305 000	298 000

Under kapitlet upptas medel bland annat för landskapsrevisorernas verksamhet, för stöd av lagtingsgruppernas verksamhet samt för lagtingets representation.

Landskapsrevisorernas verksamhet bedrivs enligt bestämmelserna i landskapslagen om landskapsrevisionen. En målsättning för arbetet är att årligen granska landskapets hushållning och förvaltning på ett översiktligt plan. Nytillkomna och särskilt kostnadskrävande verksamheter ägnas särskild uppmärksamhet. Under en något längre tidsperiod skall i princip varje verksamhetsenhet granskas. Landskapsrevisorerna har även rätt att granska beviljandet och användningen av samt tillsynen över lån och bidrag som betalats av EU:s medel. I sitt arbete samverkar landskapsrevisorerna på det sätt revisionslagstiftningen anger med den interna revisionen. En målsättning är att ¼ av en revisors årskapacitet skall kunna ställas till landskapsrevisorernas förfogande.

Det politiska arbetet förutsätter att aktörerna ges tillräckliga verksamhetsbetingelser. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete och för utredningar.

41.10.04. Revisionsutgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
27 222,17	50 000	42 000

Under anslaget föreslås medel för landskapsrevisorernas arvoden samt deras granskningsr- och studieresor. Landskapsrevisorernas dagsarvoden motsvarar enligt lagtingets beslut 21.1.1991 lagtingsledamöternas dagsarvoden. I anslaget beaktas även kostnader för studiebesök och nödvändiga specialutredningar i anslutning till revisionsarbetet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	28 000
4300	Inköp av tjänster	11 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	3 000
	Anslagsbehov	**42 000**

41.10.05. Expertutlåtanden

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 233,94	5 000	5 000

Anslaget avser kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget, tolk- och översättningsuppdrag och liknande.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	4 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	1 000
	Anslagsbehov	**5 000**

41.10.06. Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
184 165,78	192 000	192 000

Anslaget utgår som stöd för lagtingsgruppernas verksamhet enligt riktlinjerna i 1985 års budgetbeslut kompletterat med anvisningar från kanslikommissionen. Beloppet föreslås fördelat på en andel per lagtingsgrupp enligt den gruppindelning som anmälts vid mandatperiodens början och en andel som fördelas per mandat.

Föreslås att stödet utgår med samma belopp som föregående år varvid andelarnas belopp föreslås fastställda till 5.000 euro per lagtingsgrupp respektive likaså 5.000 euro per mandat. I enlighet med motiveringarna i 1997 års budget föreslås dessutom ett belopp om 12.000 euro att fördelas lika mellan varje lagtingsgrupp för avlöning av personal och köp av tjänster i syfte att stärka gruppernas och ledamöternas resurser för utredningar och dylikt.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	192 000
	Anslagsbehov	**192 000**

41.10.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
48 304,73	58 000	59 000

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, talmannens särskilda representationsersättning, till ledamöterna riktad utbildning, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar och arrangemang. I anslaget ingår ett grundbelopp för

framtida konstanskaffningar. Ur anslaget kan även verksamheten i lagtingets veteranförening stödas.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	4 000	
	- representation	39 750	
	- övrigt	5 250	49 000
	Anslagsbehov		**59 000**

41.20. ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	43 430	49 000	47 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	43 430	49 000	47 000

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet (25/1984).

Liksom föregående år sköts sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen av en utskottssekreterare respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

41.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
43 430,31	49 000	47 000

(+ t.a. 17 291,50)

Under momentet föreslås ett anslag om 47.000 euro. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader samt vissa omkostnader i samband med att vissa möten inom ramen för Nordiska rådets arbete förläggs till Åland.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		1 000
4300	Inköp av tjänster		2 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	39 000	
	- representation	5 000	44 000
	Anslagsbehov		**47 000**

42. LANDSKAPSSTYRELSEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	1 678 354	2 136 000	2 058 000	-3,7%	22,6%
Summa utgifter	1 678 354	2 136 000	2 058 000	-3,7%	22,6%
Summa inkomster	-171 669	-200 000	-208 000	4,0%	21,2%
Nettoutgifter	1 506 685	1 936 000	1 850 000	-4,4%	22,8%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Lantrådet och landskapsstyrelsens ledamöter	648 435	640 000	746 000	16,6%	15,0%
Landskapsstyrelsens övriga utgifter	321 440	476 000	409 000	-14,1%	27,2%
Konsumentrådgivning		30 000	32 000	6,7%	
Revisionsbyrån	98 684	120 000	130 000	8,3%	31,7%
Ålands statistik- och utredningsbyrå	331 547	394 000	388 000	-1,5%	17,0%
Lagberedningen	278 248	476 000	353 000	-25,8%	26,9%
Summa	1 678 354	2 136 000	2 058 000	-3,7%	22,6%

42.01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	648 435	640 000	746 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	648 435	640 000	746 000

42.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
525 139,70	530 000	641 000
(+ t.a. 113 011,52)	(+ t.a. 85 000)	

Landskapsstyrelsen antas under året bestå av 5 ledamöter jämte lantrådet. Arvodet till landskapsstyrelseledamöterna utgår enligt landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/1985, ändr. 64/2000).

Anslaget avser främst

- löner och arvoden för lantrådet, ledamöter samt avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av en semestervikarie
- landskapsstyrelseledamöternas resor
- underhåll, bränsle, försäkringar m.m. för två fordon
- prenumerationer, mindre inköp och övriga konsumtionsutgifter.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	35 048	
	- tillfälliga tjänster	2 527	
	- övriga löner och arvoden	535 525	573 100
4100	Material och förnödenheter		3 400
4300	Inköp av tjänster		6 400
4800	Övriga utgifter		
	- resor	57 900	
	- övrigt	200	58 100
	Anslagsbehov		**641 000**

42.01.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
123 294,86	110 000	105 000

Anslaget avser främst landskapsstyrelsens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsuppdrag.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		2 500
4200	Hyror		2 500
4300	Inköp av tjänster		10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	10 000	
	- representation	80 000	90 000
	Anslagsbehov		**105 000**

42.05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UTGIFTER

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	321 440	476 000	409 000
Inkomster	-162 904	-166 000	-172 000
Nettoutgifter	158 536	310 000	237 000

42.05.04. Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
161 902,47	165 000	171 000

Rubriken ändrad.

Skärgårdssamarbetet är ett gränsregionalt myndighetsarbete som bedrivits sedan år 1978 i Stockholm, Åboland och på Åland. Sedan år 1996 har samarbetet utvidgats till att avse gemenskapsinitiativet Interreg IIIA-Skärgården. Ett program för Interreg IIIA-Skärgården för perioden 2000-2006 har godkänts av kommissionen och verksamheten kommer således fortgå under perioden 2000-2006. Målsättningen med Interreg-programmet är att skapa goda förutsättningar för skärgårdsbefolkningen att leva och verka ute i skärgården.

Landskapsstyrelsen är liksom under tidigare programperiod förvaltande myndighet för Interreg IIIA-Skärgården. I syfte att reglera främst kontroll av utbetalda EG-medel samt revisionen har ett avtal ingåtts mellan Finlands och Sveriges regeringar.

Eftersom landskapsstyrelsen är förvaltande myndighet för Interreg IIIA-Skärgården och således har det personalpolitiska ansvaret för de anställda som handlägger Interregfrågor föreslås ett anslag om 171.000 euro för att täcka avlöningskostnaderna för skärgårdssamarbetets projektchef, en sekretariatschef för interregsekretariatet och en handläggare vid interregsekretariatet. För dessa kostnader, inklusive framtida pensioner, som landskapet åtar sig genom arrangemanget, erhålls en motsvarande inkomst, vilken föreslås upptagen under moment 32.05.04.

	År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	50 000
	- personal i arbetsavtalsförhållande	121 000
	Anslagsbehov	**171 000**

42.05.05. Utredningar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
13 697,85	88 000	50 000

Under momentet föreslås ett anslag avsett för utredningskostnader, men även kostnader för utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget föreslås också kunna användas för tillfälliga projektanställningar med avseende på projekt som kan komma att bli aktuella under året.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	12 000
4100	Material och förnödenheter	12 000
4300	Inköp av tjänster	26 000
	Anslagsbehov	**50 000**

42.05.07. Kommittéer och sakkunniga (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
29 387,89	37 000	35 000

Anslaget avser arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsstyrelsen tillsatta kommittéer, kommissioner och sakkunniga för vilka anslag ej upptagits särskilt. I anslaget ingår bl.a. översättningskostnader som uppkommer på grund av konsumentklagonämndens arbete.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	30 000

4800	Övriga utgifter	
	- resor	5 000
	Anslagsbehov	**35 000**

42.05.09. Externt samarbete

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
74 784,25	140 000	110 000

Landskapsstyrelsen deltar i olika externa samarbeten, varav Skärgårdssamarbetet, Interreg IIIA-Skärgården, de sju stora östersjööarna (B7) samt CPMR är de väsentligaste.

Målsättningen med deltagandet i Skärgårdssamarbetet och Interreg IIIA-Skärgården samt Östersjösamarbetet är att stärka regionens utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraft genom ett ökat samarbete inom regionerna i fråga.

Landskapsstyrelsen avser att tillsammans med andra öar lyfta fram örelaterade problem och försöka nå en lösning på dessa.

Målsättningen med deltagandet i övriga externa samarbeten är att skapa en ökad kunskap om Åland och autonomin, vilket förväntas ge konkreta utvecklingseffekter inom olika områden.

Då det gäller Interreg IIIA-Skärgården har landskapsstyrelsen beslutat att delta i samarbetet under programperioden 2000-2006.

Av anslaget beräknas
- 60.000 euro för landskapsstyrelsens andel av finansieringen av Interreg IIIA-Skärgården, främst tekniskt stöd för programgenomförande och andra administrativa kostnader, administrativa kostnader för Skärgårdssamarbetets verksamhet, deltagande i projekt inom ramen för Interreg IIIA-Skärgården eller Skärgårdssamarbetet
- 14.000 euro för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom näringslivet för B7
- 30.000 euro för medlemsavgifter i internationella intresseorganisationer samt
- 6.000 euro för seminarier och internationellt samarbete.

Se även allmänna motiveringen.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		8 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	2 000	
	- medlemsavgifter	30 000	32 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		70 000
	Anslagsbehov		**110 000**

42.05.10. Förvaltningsutgifter för Källskär

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
13 130,92	16 000	16 000

Föreslås ett anslag om 16.000 euro för huvudsakligen utgifter för förvaltning, underhåll och reparationer av anläggningen jämte byggnader. Landskapsstyrelsen tillhandahåller karta över ön där information om Källskär finns, såsom anläggningar och vandringsleder.

Landskapsstyrelsens målsättning har hela tiden varit att anläggningen i princip varit öppen för allmänheten, dock så att landskapsstyrelsens gäster i görligaste mån tillförsäkras arbetsro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	9 000
4100	Material och förnödenheter	7 000
	Anslagsbehov	**16 000**

42.05.19. Oförutsedda utgifter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
28 536,76	30 000	27 000

Föreslås ett anslag om 27.000 euro för att i första hand täcka eventuella person-, sak- och förmögenhetsskador samt juridiska kostnader och andra på förhand oförutsedda kostnadsposter samt på lag baserade utgifter för vilka anslag ej särskilt upptagits.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	20 000
4800	Övriga utgifter	7 000
	Anslagsbehov	**27 000**

42.20. KONSUMENTRÅDGIVNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	30 000	32 000
Inkomster	0	-30 000	-32 000
Nettoutgifter	0	0	0

Enligt självstyrelselagens 30 § 11 p. skall de uppgifter som enligt lagstiftningen om konsumentrådgivning ankommer på kommunerna handhas av kommunerna i enlighet med avtal mellan landskapsstyrelsen och kommunerna. Verksamheten bekostas i sin helhet av kommunerna. Sedan 1.1.2000 handhar Ålands kommunförbund k.f. på basis av avtal verksamheten.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2001	2002	2003
Antal ärenden	301	325	345

Antal kontakter	539	581	600

42.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	30 000	32 000

För utgifter föranledda av konsumentrådgivningen föreslås ett anslag om 32.000 euro. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 32.20.39.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	32 000
	Anslagsbehov	**32 000**

42.25. REVISIONSBYRÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	98 684	120 000	130 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	98 684	120 000	130 000

Landskapsstyrelsens revisionsbyrå är en oberoende och opartisk revisionsmyndighet på området för landskapsstyrelsens förvaltning, underlydande verk, inrättningar och myndigheter. Revisionsbyråns verksamhet styrs av landskapslagen om landskapsstyrelsens revisionsbyrå (8/1996), vilket innebär att revisionen bedrivs enligt god revisionssed och inriktar sig på förhållanden av betydelse eller på omständighet där risk föreligger. I revisionsverksamheten beaktas numera i tillämpliga delar Intosai:s (internationell organisation för staternas högsta revisionsorgan) revisionsstandarder och de tillämpningsinstruktioner som Europeiska unionen utfärdat ifråga om dem.

Revisionsbyrån har till uppgift att kontrollera huruvida landskapets rätt och bästa tillgodoses, verksamheten bedrivs effektivt och med åsyftad effekt samt att landskapsstyrelsens beslut verkställs. Byrån kontrollerar även att verksamhetens organisation och inbyggda kontrollfunktioner är ändamålsenligt organiserade, att räkenskaper och bokslut ger en rättvisande bild och tillförlitlig uppfattning om budgetens iakttagande samt att förvaltningen i övrigt sköts enligt lag och gällande bestämmelser. Revisionsbyrån gör även utredningar inom området extern revision och bistår landskapsrevisorerna. Byrån rapporterar i första hand till landskapsstyrelsen och granskade enheter. Vid externa revisionsuppdrag rapporterar byrån till landskapsrevisorerna, som på begäran även har tillgång till revisionsbyråns övriga granskningsrapporter.

Målsättningar och målformuleringar för år 2003
Revisionsbyråns verksamhet omfattar redovisningsrevision och förvaltningsrevision. Denna indelning är vanlig internationellt för statlig myndighetsrevision. En särskild del av revisionen utgör granskningen av EG-stöd, målprogram och de projekt inom programmen som finansieras genom strukturfonderna och de egna nationella medlen. Revisionsarbetet som följer med EU-anslutningen har blivit särskilt omfattande till följd av de kontroller som EU-kommissionen ålagt medlemsstaten.

Revisionsbyrån har som målsättning att inom ramen för förvaltningsrevisionen

inom en femårsperiod granska landskapsstyrelsens hela förvaltning inklusive Ålands hälso- och sjukvård förutom den av EU-kommissionen föreskrivna fortgående kontrollen av EU-målprogram och projekt inom dessa. Vid projektkontroller anlitas i viss mån utomstående revisorer. Revisionsbyrån avser också utföra de granskningar som landskapsrevisorerna efterfrågar med hänsyn till deras arbete inom extern revision. I revisionsarbetet eftersträvas numera att kontrollera verksamhetens effektivitet och revisionsbyrån kommer därför att under år 2003 arbeta alltmer utgående från denna aspekt.

Revisionsbyrån har som resultatmål att genom granskningarna påverka förvaltningen, så att systemen, rutinerna och organisationen är så goda som möjligt och den interna kontrollen tillräcklig. Avsikten är härvid att genom revisionsåtgärderna bidra till en god förvaltning och till att den finansiella hushållningen är sund.

Under år 2003 fortsätter revisionsbyrån med sina granskningar i syfte och med målsättning att påverka förvaltningen så att majoriteten av avdelningarna och byråerna arbetar enligt de rutiner för genomgång av revisionsrapporter och redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av rapporterna, vilka finns utvecklade inom förvaltningen.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

Utförda granskningar	2001	2002	2003
Förvaltnings- och redovisningsrevision	11	25	20
Granskningar för landskapsrevisorerna	8	7	7
EU-målprogram inkl. projekt/insatser	46	42	42

42.25.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
98 683,91	135 000	130 000
	tb -15 000	
(+ t.a. 13 861,89)	(+ t.a. 15 000)	(+ t.a. 20 000)

För revisionsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 130.000 euro varvid medel om 20.000 euro från tidigare år beaktas.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		2	2	2
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster			116 500
4100	Material och förnödenheter			
	- litteratur		400	
	- övrigt		100	500
4300	Inköp av tjänster			
	- tillfällig byråsekreterare		5 500	
	- expert- och utredningstjänster		18 000	
	- personalutbildning		2 500	26 000
4800	Övriga utgifter			

	- resor	5 000
1125	Maskiner och inventarier	2 000
	Anslagsbehov	**150 000**
	Användning av tidigare års anslag	-20 000
	Förslag	**130 000**

42.30. ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	331 547	394 000	388 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	331 547	394 000	388 000

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) är en fristående utrednings- och forskningsenhet och tillika Ålands officiella statistikmyndighet. Utredningsverksamheten omfattar hela det ekonomisk-politiska området med tyngdpunkt i aktuella policyinstrument samt den ekonomiska utvecklingen inom Åland liksom omkringliggande länder och regioner. Målsättningen är att producera statistik och analytiskt underlagsmaterial för politiska beslut, samhällsinformation och debatt m.m. som håller högsta möjliga kvalitetsnivå.

Aktuellt under året är en fortsatt utveckling av statistikproduktionen och utredningsverksamheten med tyngdpunkt på ekonomisk statistik och prognoser.

ÅSUB´s roll i det internationella samarbetet växer. Förutom en allt mer tydlig profil i det nordiska statistiska samarbetet, är ÅSUB aktivt i flera olika internationella forsknings- och utredningsorgan.

ÅSUB kommer under året att sträva till att erhålla vissa utrednings- och statistikuppdrag från externa aktörer som t.ex. EU-kommissionen, kommunerna och dem närstående organisationer, näringslivet och dess organisationer m.m.

Under år 2003 beräknas ÅSUB producera ca 5 statistikrapporter och ca 50 statistikmeddelanden förutom Statistisk Årsbok för Åland, Åland i siffror och Nationalräkenskapsdata för Åland. Inom utredningsverksamheten kommer ett 10-tal rapporter att ges ut. Förutom den i arbetsprogrammet angivna löpande utredningsverksamheten beräknas ÅSUB genomföra 5-6 externa utredningsuppdrag.

42.30.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
331 546,79	394 000	388 000
(+ t.a. 45 124,82)		

För Ålands statistik- och utredningsbyrås verksamhet i enlighet med kapitelmotiveringen föreslås ett nettoanslag om 388.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

För verksamheten föreslås fortsättningsvis nettobudgetering enligt 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) tillämpas så att de beräknade inkomsterna om totalt ca 84.000 euro kan gottskrivas momentet.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		6	6	6
Tillfälliga tjänster		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	307 259	
	- tillfälliga tjänster	42 872	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	6 977	
	- övriga löner och arvoden	1 392	358 500
4100	Material och förnödenheter		8 000
4200	Hyror		35 000
4300	Inköp av tjänster		60 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor		10 000
3000	Inkomster av verksamheten		-84 000
	Nettoanslagsbehov		**388 000**

42.40. LAGBEREDNINGEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	278 248	476 000	353 000
Inkomster	-8 764	-4 000	-4 000
Nettoutgifter	269 484	472 000	349 000

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt i att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningssamlingarna och arbetet med lagsamlingen. Kärnverksamheten, det arbete som består i att bereda författningsförslag skiljer sig från egentligt förvaltningsarbete. Karaktäristiskt för författningsberedningsarbetet är bl.a. det att arbetet bedrivs på en hög abstraktionsnivå och berör olika sektorer. Lagberedningsarbetet är därför personalintensivt och anslaget under momentet 42.40.01 är därför i huvudsak avsett att täcka löne- och lönebikostnader.

De inkomster som faller under lagberedningen är från försäljningen av Ålands författningssamling och Ålands lagsamling. Varken författningssamlingen eller lagsamlingen bär sina egna kostnader.

I budgetförslaget för år 2001 lämnade landskapsstyrelsen en redogörelse för vilka mål som uppställts för lagberedningsarbetet. Målen var långsiktiga och de kommer i huvudsak att ligga till grund även under år 2003. En god måluppfyllelse är beroende av flera faktorer. Ett visst mått av stabilitet på personalsidan, bestående bl.a. i att personalomsättningen inte får vara för stor, är härvid av största vikt. Eftersom personalstabiliteten har förbättrats och lönekostnaderna är högre för erfaren än för oerfaren personal har lönekostnaderna ökat jämfört med föregående år.

I kärnbudgeten vid lagberedningen planeras inte några förändringar under budgetåret.

42.40.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
278 248,42	476 000	353 000
(+ t.a. 92 412,57)		(+ t.a. 150 000)

Föreslås ett anslag om 353.000 euro varvid tidigare års anslag beaktats.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5 i samma omfattning som under det senaste året. Liksom under de senaste åren har en tillfällig tjänst som lagberedare beaktats.

Inom ramarna för anslaget kan istället för vikarier vid tjänstledigheter eller när en tjänst av annan orsak inte är besatt även utomstående anlitas för olika uppgifter, främst utrednings- och projektarbete.

Förutom anslaget för personalutgifter ingår anslag för tryckningen av Ålands författningssamling och kungörande av landskapslagarna och -förordningarna, inbindning och prenumerationer. Också kostnaderna för enklare representation ingår.

Eftersom budgetunderskridningen under år 2002 antas bli förhållandevis stor kan en del av verksamheten finansieras med medel som anslogs i budgeten för år 2002.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		7	7	7
Tillfälliga tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	409 405		
	- tillfälliga tjänster	51 750		
	- övriga löner och arvoden	2 245		463 400
4100	Material och förnödenheter			4 000
4300	Inköp av tjänster			30 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	4 000		
	- övrigt	1 600		5 600
	Anslagsbehov			**503 000**
	Användning av tidigare års anslag			-150 000
	Förslag			**353 000**

43. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	7 461 439	8 246 000	8 827 000	7,0%	18,3%
Överföringsutgifter	3 431 067	4 471 000	5 128 000	14,7%	49,5%
Realinvesteringsutgifter	22 201	218 000	350 000	60,6%	1476,5%
Lån och övriga finansinve-steringar	0	8 000 000	5 000 000	-37,5%	
Summa utgifter	10 914 707	20 935 000	19 305 000	-7,8%	76,9%
Summa inkomster	-2 991 151	-3 260 000	-4 295 000	31,7%	43,6%
Nettoutgifter	7 923 556	17 675 000	15 010 000	-15,1%	89,4%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	1 336 395	1 500 000	1 644 000	9,6%	23,0%
Extern informationsverksamhet	80 593	170 000	246 000	44,7%	205,2%
Främjande av jämställdheten	80 867	96 000	96 000	0,0%	18,7%
Radio- och TV-verksamhet	2 373 468	2 204 000	2 830 000	28,4%	19,2%
Lagtingsval	0	0	94 000		
Understödjande av politisk verksamhet	93 344	98 000	98 000	0,0%	5,0%
Planläggnings- och byggnads-väsendet	13 403	70 000	67 000	-4,3%	399,9%
Främjande av bostadsproduk-tion	808 681	9 778 000	6 957 000	-28,9%	760,3%
Elsäkerhet och energi	5 966	246 000	157 000	-36,2%	2531,5%
Brand- och räddningsväsendet	179 639	223 000	175 000	-21,5%	-2,6%
Landskapsalarmcentralen	300 944	319 000	326 000	2,2%	8,3%
Fastighetsförvaltning	919 808	1 215 000	1 032 000	-15,1%	12,2%
Ålands polismyndighet	3 833 874	3 996 000	4 634 000	16,0%	20,9%
Motorfordonsbyrån	557 796	616 000	621 000	0,8%	11,3%
Posten på Åland					
Enligt förvaltningsområde icke fördelade utgifter	329 929	404 000	328 000	-18,8%	-0,6%
Summa	10 914 707	20 935 000	19 305 000	-7,8%	76,9%

43.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 336 395	1 500 000	1 644 000
Inkomster	-48 609	-42 000	-42 000
Nettoutgifter	1 287 786	1 458 000	1 602 000

Avdelningens målsättning för år 2003 är

- att arbeta för en enhetligare profil för landskapsförvaltningen samt att hålla och ytterligare förbättra servicenivån såväl externt som internt
- att se till att förvaltningen är tillgänglig, ger ett korrekt bemötande och en

riktig ärendebehandling med beaktande av att rättssäkerheten hålls på en hög nivå
- att tillse att en ny anpassad informationsstrategi utarbetas på basen av de erfarenheter som dragits av den informationssatsning som gjorts det senaste året
- tillhandhålla ledarskapsutbildning till anställda på mellanchefsnivå inom den allmänna förvaltningen
- att utveckla och anpassa den introduktionsutbildning som erbjuds nyanställda
- att fortsätta det initiativ som tagits för att tillse att tillräckligt många åländska ungdomar får polisutbildning för att på så sätt fylla de luckor som kommer att uppstå vid pensioneringar
- utveckla samverkan mellan Motorfordonsbyrån och av dem berörda organisationer för att främja samförstånd om servicenivån vid byrån
- att genom fortsatt utbildning höja kunskapsnivån och kompetensen för de personalgrupper som kommer i kontakt med utsatta kvinnor och deras barn
- att som ett led i kvinnofridsprojektet utbilda och handleda personalgrupper som skall arbeta med män som misshandlar kvinnor
- att medverka till att utveckla metoder och strategier som stärker pojkars självkänsla utifrån ett jämställdhetsperspektiv
- att öka kunskapen om frågor som kön och jämställdhet på arbetsplatser hos olika nyckelgrupper i det åländska samhället och hos allmänheten
- att vidareutveckla landskapets geografiska informationssystem så att informationen blir lättillgänglig både internt och externt
- att vidta olika stödåtgärder som syftar till främjande av bostadsproduktionen
- att utveckla energiförsörjningen med inriktning på en hållbar utveckling
- att bibehålla god säkerhet vid användning av el
- att i samband med en tillbyggnad av polishuset sammanföra landskapsalarmcentralens och Ålands polismyndighets alarmeringsfunktioner
- att få igång ett nytt myndighetsradionät
- att utbilda vattendykare för räddningsinsatser
- att utveckla landskapets fastighetsförvaltnings drift och underhåll så att den sköts på ett ändamålsenligt och effektivt sätt
- att i samarbete med utrikesministeriet fortsätta att utveckla projektet som kan bidra till att på sikt stärka Ålands självstyrelse
- att verka för ett gott samarbete med såväl rikets myndigheter som med myndigheter i övriga Norden
- att vidta nödvändiga åtgärder för att tillse att lagtings- och kommunalvalet genomförs på ett ändamålsenligt sätt
- att satsa på en aktiverad utbildning om information/kommunikation/kundservice inom förvaltningen
- att upprätthålla och marknadsföra landskapets nya nätplatser med rikligt, aktuellt och heltäckande material om självstyrelsen, på flera språk
- att skapa en ny gemensam grafisk profil och uppdatera broschyrmaterial efter lagtingsvalet och ändringen av självstyrelselagen samt att färdigställa uppföljningsmaterialet från Ålandsseminarierna som hållits utrikes
- att i samband med de politiska valen och ändringen av självstyrelselagen göra en särskild lokal informationssatsning riktad till åländningarna om landskapet Åland och självstyrelseförvaltningen. Ålandskontoren gör motsvarande satsning mot sina respektive målgrupper.

43.01.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 336 395,03	1 500 000	1 566 000
(+ t.a. 75 795,57)	(+ t.a. 43 000)	

Föreslås ett anslag om 1.566.000 euro för kansliavdelningens allmänna förvalt-

ning

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås inrättande av en tjänst som handläggare vid byggnadsbyrån (lkl A 23) fr.o.m. 1.3.2003.

Under anslaget för tillfälliga tjänster föreslås anslag för avlönande av en byråsekreterare.

Föreslås anslag för avlönande av en tillfällig EU-koordinator under ytterligare 5 månader varefter funktionen upphör.

Anslaget för informationschef har strukits ur förslaget till budget. Avsikten är att utvärdera de vunna erfarenheterna av upplägget med en informationschef och utgående från det utveckla informationsstrategin. Avsikten är därtill att delge lagtinget resultatet av utvärderingen i samband med en tilläggsbudget.

Förutom EU- specialrådgivarens löne- och andra kostnader upptas under förevarande moment anslaget för tjänstemäns resor, prenumerationer, underhåll och bränsle m.m. för två fordon, diverse inköp och andra konsumtionsutgifter inklusive avdelningens representation. Därtill ingår anslag för avdelningens utgifter för personalutbildning.

I anslaget ingår också medel för kostnader som kan uppstå i samband med arrangerandet av seminarier och andra arrangemang som hör till denna verksamhet.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	25	27	28
Tillfälliga tjänster	3	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 212 503	
	- tillfälliga tjänster	112 597	1 325 100
4100	Material och förnödenheter		27 000
4300	Inköp av tjänster		160 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	42 000	
	- övrigt	11 900	53 900
	Anslagsbehov		**1 566 000**

43.01.04. Informationsverksamhet (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		78 000

Momentet nytt.

Under momentet föreslås ett anslag om 78.000 euro för kostnader för tryckning av årsberättelse, köp av reklambyrå- och layouttjänster m.m., produktion av informationsmaterial och översättningar samt utgifter för pressklipp. För personalinformation ingår ca 5.100 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	78 000
	Anslagsbehov	**78 000**

43.03. EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	80 593	170 000	246 000
Inkomster	-4 682	-4 000	-30 000
Nettoutgifter	75 911	166 000	216 000

43.03.01. Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Helsingfors (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
80 593,48	106 000	164 000
	tb -15 000	
(+ t.a. 3 690,22)	(+ t.a. 15 000)	

Ålandskontoret i Helsingfors förmedlar information samt skapar, utvecklar och förmedlar kontakter mellan Åland och riket. Ålandskontoret flyttade under år 2002 till större utrymmen, bättre anpassade till verksamheten.

Föreslås ett anslag om 164.000 euro för verksamheten vid Ålandskontoret i Helsingfors.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Höjningen av anslaget föranleds främst av upphyrningen av nya lokaler. Se även moment 33.03.01.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	1	1	1
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	53 424	
	- tillfällig tjänst	28 158	
	- övriga löner och arvoden	718	82 300
4100	Material och förnödenheter		3 000
4200	Hyror		66 900
4300	Inköp av tjänster		6 000
4800	Övriga utgifter		5 800
	Anslagsbehov		**164 000**

43.03.02. Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Stockholm (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	79 000	82 000

Ålandskontoret i Stockholm är landskapsstyrelsens informationskontor i Sverige. Informationssekreterarens verksamhet delas tidsmässigt mellan Stockholm och

Mariehamn. Ålandskontoret verkar i hyrda lokaler hos Finsk-svenska handelskammaren i Stockholm där även utrymmen för landskapsförvaltningens möten och evenemang finns att tillgå.

Under år 2003 fortsätter kontakterna med svenska regeringskansliet genom samarbetsgrupperna mellan landskapsstyrelsen och svenska utrikes- och finansdepartementen. De upprättade kontakterna med svenska media utvidgas och förstärks genom besök och kontinuerlig information om det åländska samhället, med tyngdpunkt på lagtingsvalet hösten 2003.

För verksamheten vid Ålandskontoret i Stockholm föreslås ett anslag om 82.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster			1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfällig tjänst			50 300
4100	Material och förnödenheter			500
4200	Hyror			9 000
4300	Inköp av tjänster			4 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	16 500		
	- representation	800		
	- övriga utgifter	900		18 200
	Anslagsbehov			**82 000**

43.04. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	80 867	96 000	96 000
Inkomster	0	-52 000	-5 000
Nettoutgifter	80 867	44 000	91 000

De övergripande målen för det åländska jämställdhetsarbetet är ett samhälle där kvinnor och män har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet. Det innebär även frihet från könsrelaterat våld. Både kvantitativa och kvalitativa aspekter av jämställdhet skall beaktas. Jämställdhet skall ses som ett kunskapsområde och inte som en fråga om attityder och värderingar på individuell nivå. Det handlar om att på olika sätt synliggöra och att erkänna den ojämna maktstruktur som råder mellan könen och att förändra de strukturer som bidrar till eller förstärker det ojämna maktförhållandet. (Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2000-2003, godkänd av Ålands landskapsstyrelse 25.4.2001).

Prioriterade områden jämte delmålsättningar för jämställdhetsarbetet:
Kvinnofrid
- genom fortsatt utbildning höja kunskapsnivån och kompetensen för de personalgrupper som kommer i kontakt med utsatta kvinnor och deras barn
- utbildning och handledning för personalgrupper som skall arbeta med män

som misshandlar kvinnor

Ungdomsverksamhet

- utveckla metoder och strategier som stärker pojkars självkänsla utifrån ett jämställdhetsperspektiv (samla och sprida kunskap och forskning om pojkar, relationer mellan pojkar och relationer mellan pojkar och flickor)

Utbildning och information

- öka kunskapen om frågor som rör kön och jämställdhet på arbetsplatser, hos olika nyckelgrupper i det åländska samhället och hos allmänheten.

43.04.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
80 866,86	96 000	96 000

Föreslås ett anslag om 96 000 euro för såväl personalutgifter enligt bilaga 5, kostnader för resor som kostnader för utredningar, information, broschyrer och övrigt undervisningsmaterial. Anslaget inkluderar även kostnaderna för projekt för behandling av män med våldsproblem i samarbete med Alternativ till Vold i Oslo samt projekt för pojkverksamhet med ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Samarbetet med Rikskvinnocentrum i Uppsala skall utvecklas tillika som samarbetet med Kvinnojouren och flickjouren Ella i Åbo skall fortsätta.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	49 814	
	- övriga löner och arvoden	7 686	57 500
4300	Inköp av tjänster		27 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	11 200	
	- representation	300	11 500
	Anslagsbehov		**96 000**

43.05. RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	2 373 468	2 204 000	2 830 000
Inkomster	-1 329 653	-1 607 000	-1 936 000
Nettoutgifter	1 043 815	597 000	894 000

Ålands Radio och TV Ab är ett samhällsägt bolag vars målsättning enligt bolagsordningen är att bedriva allmännyttig rundradioverksamhet. Den allmännyttiga verksamheten skall särskilt

- främja demokratin genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussion i samhällsfrågor
- värna om yttrande- och åsiktsfriheten, vara kritiskt granskande och följa principen om fri och obunden journalistik
- främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen det vill säga bevarandet av det svenska språket, utvecklandet

av kulturlivet, stärkandet av samhörighetskänslan hos befolkningen och fördjupandet av den samhällspolitiska debatten och demokratin
- främja programutbudets allmänbildande karaktär och stöda studieverksamhet samt förmedla myndighetsmeddelanden.

För att finansiera bolagets verksamhet föreslås att avgiften för innehav av televisionsapparat höjs till 200 euro vilket innebär en beräknad intäkt på 1.980.000 euro. För att möjliggöra för Ålands Radio och TV Ab att upprätthålla verksamhet i enlighet med den av förvaltningsrådet antagna budgeten erfordras att bolaget tillförs ett bidrag om 100.000 euro.

43.05.60. Främjande av rundradioverksamhet (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 037 092,17	2 080 000	2 190 000
	tb 40 000	

Föreslås ett anslag om 2.190.000 euro främst för finansiering av Ålands Radio och TV Ab:s verksamhet.

Från momentet erläggs också enligt avtal med Sveriges television Ab, Sveriges Utbildningsradio Ab, Sveriges Radio Ab, Kopiosto r.f och Säveltäjäin Tekijäinoikeustoimisto en avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar. Summan beräknas till 110.000 euro. Ökningen beror på att bolaget avser att inleda digitala sändningar under hösten 2003. Som en följd därav beräknas upphovsrättskostnaderna för återutsändning av kanalerna från Sverige öka.

Dispositionsplan:

4800	Övriga kostnader	
	- övriga avgifter för nyttjanderätt	110 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	2 080 000
	Anslagsbehov	**2 190 000**

43.05.61. Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
336 375,85	84 000	640 000

Föreslås ett anslag om 640.000 euro varav 158.000 euro avser byte av rör för sändare, målning av masten i Smedsböle och reparationer enligt underhållsplanen. 482.000 euro avser inköp av en digital televisionssändare. Sändaren planeras tas i bruk hösten 2003.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	640 000
	Anslagsbehov	**640 000**

43.10. LAGTINGSVAL

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	94 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	0	0	94 000

Lagtings- och kommunalvalet administreras av landskapsstyrelsen. Lagtings- och kommunalval anordnas den 19 oktober 2003. Landskapsstyrelsen bekostar bland annat upprättandet av rösträttsregistret för lagtings- och kommunalvalet. Rösträttsregistret utarbetas av befolkningsregistercentralen och ingår i justitieministeriets valdatasystem som anpassas för landskapets behov.

43.10.04. Utgifter för lagtingsval (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		84 000

Föreslås ett anslag om 84.000 euro. Anslaget är avsett att täcka kostnaderna för lagtingsval samt vissa kostnader i anslutning till kommunalvalet. I anslaget ingår kostnader för att använda justitieministeriets valdatasystem. De innefattar upprättande och upprätthållande av rösträttsregistret samt lagstadgade avgifter för befolkningsregistercentralens tjänster.Vidare ingår kostnader för centralnämnden för lagtingsval och för anordnande av förtidsröstning. I kostnaderna för centralnämnden för lagtingsval ingår kostnader för nämndens arvoden samt anlitande av tillfällig hjälp i samband med valrapporteringen.

I anslutning till kommunalvalet bekostar landskapsstyrelsen enligt lag (§ 83, 39/1970) även tryckningen av valsedlar, röstkort och valhandlingar för förtidsröstningen.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	10 000
4300	Inköp av tjänster	74 000
	Anslagsbehov	**84 000**

43.10.31. Landskapets andel av valnämndernas utgifter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		10 000

Anslaget avser lagstadgade ersättningar till kommunerna för kostnaderna för arvoden, dagtraktamenten och ersättning för resekostnader som erlagts till medlemmar, ersättare och biträden i valnämnd och valbestyrelse (§ 83, 39/1970).

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	10 000
	Anslagsbehov	**10 000**

43.15. UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	93 344	98 000	98 000
Inkomster	-93 344	-98 000	-98 000
Nettoutgifter	0	0	0

43.15.50. Understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
55 502,02	60 000	60 000

I statens budget anslås en summa för understödande av politisk verksamhet av vilken 1/200 överförs till landskapet Åland.

Från och med år 1988 har fördelningen till de politiska organisationerna gjorts i enlighet med mandatfördelningen i lagtinget.

Som kriterier för politisk organisation vilket berättigar till s.k. partistöd gäller att
- organisationen skall vara företrädd i lagtinget
- organisationen skall vara registrerad eller under registrering
- organisationen skall ha partiprogram
- organisationen skall ha en fast organisation och fungera som ett parti.

Innan fördelningen till de politiska organisationerna verkställs kan ett särskilt stöd för riksdagsmannens verksamhet avskiljas.

Övergår en lagtingsledamot under mandatperioden till en annan politisk organisation skall följande gälla
- av ett partis lagtingsledamöter skall minst tre eller, om gruppen består av fem eller färre medlemmar, mer än hälften av dessa frånträda medlemsskapet i sin tidigare fraktion för att understödet skall erläggas till den fraktion de anslutit sig till eller bildat
- understöd vid byte av fraktion utbetalas inte till ny fraktion för det kalenderår bytet skett utan först följande kalenderår
- avgår lagtingsledamot från en fraktion utan att ansluta sig till en annan kan understöd inte utbetalas till denna enmansgrupp.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	60 000
	Anslagsbehov	**60 000**

43.15.51. Understödjande av politisk information

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
37 842,28	38 000	38 000

Av det anslag som i statens budget anslås för presstöd och motsvarande elektronisk information till partierna överförs 1/200 till landskapet Åland för understödande av politisk information.

Anslaget fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandat i lagtinget.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	38 000
	Anslagsbehov	**38 000**

43.20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	13 403	70 000	67 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	13 403	70 000	67 000

Landskapsstyrelsens geografiska informationssystem (LSGIS), för digital hantering av geografiskt relaterad information har för närvarande 35 aktiva användare fördelat på jordbruksbyrån, skogsbruksbyrån, museibyrån, miljöbyrån, fiskeribyrån, byggnadsbyrån och trafikavdelningen. Den digitala hanteringen av kartdata har blivit ett betydande inslag i det dagliga arbetet för dem som hanterar geografisk information. LSGIS innehåller idag en stor mängd digital kartdata som ger användaren möjlighet att kombinera olika typer av geografisk data. Tillgängligheten på data har förbättrats och förenklats betydligt sedan systemet togs i bruk.

Arbetet med det geografiska informationssystemet fortsätter som under tidigare år med uppbyggnad, drift och utveckling av geografiska databaser för avdelningars/byråers olika ändamål. Anpassade utbildningstillfällen för tjänstemännen kommer att ges fortlöpande under året för att höja den praktiska och teoretiska kompetensen inom geografisk informationsteknologi, GIT.

För att ytterligare förbättra tillgängligheten på den geografiska informationen planeras system för att publicera uppgifterna via landskapsstyrelsens hemsida via interaktiva digitala kartor.

Den digitala fastighetskartan, ägaruppgifter samt väg/adressdatabasen planeras att uppdateras i början av året.

Den nya plan- och byggnadslagen beräknas träda i kraft i början av år 2003. En viss insats kommer då att krävas för uppföljning och information med anledning av den nya lagen.

43.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
13 402,98	70 000	67 000

(+ t.a. 27 306,66)

Föreslås ett anslag om 67.000 euro för informations- och uppföljningsverksamhet inom byggnads- och planläggningsväsendet samt för fortsatt utveckling och underhåll av landskapets geografiska informationssystem.

I anslaget ingår medel för avlönande av tjänsten som projektledare för landskapets geografiska informationssystem.

I anslaget ingår även medel för anskaffande av kompletterande dataprogramvara, kartmaterial samt viss datautrustning. Vidare planeras genomförande av anpassad utbildning till befintliga och nya användare av systemet.

Därtill ingår medel för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	1
Tillfälliga tjänster	1		

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättad tjänst	42 800
4300	Inköp av tjänster	5 000
4800	Övriga utgifter	19 200
	Anslagsbehov	**67 000**

43.25. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	808 681	9 778 000	6 957 000
Inkomster	-370 381	-17 000	-17 000
Nettoutgifter	438 300	9 761 000	6 940 000

Målsättningarna är
- att verka för att tillgången på ändamålsmässiga bostäder är tillräcklig genom tillhandahållande av lämpliga former av finansieringsstöd
- att vidareutveckla befintliga kanaler för information och självservice.

Investeringarna i bostäder förväntas vara fortsatt höga under budgetåret. Finansieringsstödet till ägarboende föreslås fortsätta på samma grunder som tidigare, stödet utgörs i sin helhet av räntestöd på bostadslån utgivna av bank eller annan liknande kreditinrättning. Det rådande ränteläget på finansmarknaden minskar utgifterna för räntestöd en aning under året jämfört med vad som tidigare beräknats. Ackumulationen av räntestödslån ökar däremot på de totala utgifterna för räntestöd.

Finansieringen av hyresbostadsproduktion föreslås likaså oförändrad med inriktning på direktlån. Budgetmedel för direktlån föreslås även som tidigare kunna beviljas för rekonstruktion av mindre fastighetsbolag samt för den specialfinansiering av hissinstallation i äldre våningshus som inleddes budgetåret 2000.

Räntestödslån föreslås fortsättningsvis utgöra huvudfinansieringen för kulturhistoriskt värdefulla bostadsbyggnader. Det bidrag som tidigare beviljats för andel av merkostnader föreslås däremot ändrat till att beviljas för andel av planeringskostnader, såsom uppgörande av ritningar. Bidraget för miljövänlig uppvärmningsanordning föreslås endast beviljas kompletteringar och konverteringar, till skillnad från tidigare år, då även nyproduktionsobjekt kommit i fråga.

43.25.31. Understöd för hyresbostäder (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	50 000

Med beaktande av tillgängliga medel om 50.000 euro från tidigare år föreslås ett anslag om 50.000 euro för understöd till kommuner för anskaffning av hyresbo-

städer till bostadslösa och flyktingar.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	50 000
	Anslagsbehov	**50 000**

43.25.51. Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
7 753,46	9 000	9 000

Föreslås ett anslag om 9 000 euro för stöd till organisationer inom bostadsbranschen.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	9 000
	Anslagsbehov	**9 000**

43.25.61. Understöd för bostadsreparationer (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	118 000	60 000

Föreslås ett anslag om 60.000 euro vilket dimensionerats med beaktande av medel från tidigare år om 60.000 euro, att användas som finansieringsunderstöd för att underlätta boendet för främst pensionärer och rörelsehindrade, för avlägsnande av hälsorisker i bostadsbyggnader, för bekämpning av husbock och därmed jämförbara skadeinsekter. Vidare föreslås anslaget kunna användas till bidrag för planering av åtgärder på kulturhistoriskt värdefulla bostadsbyggnader. Detta till skillnad från tidigare år, då bidrag beviljats för byggnadstekniska merkostnader som uppstår vid bevarandet av det kulturhistoriska värdet.

Understöd för reparationsåtgärder i pensionärers och rörelsehindrades bostäder ges på basen av inkomstprövning. För påvisade merkostnader för handikappanpassning föreslås fortsättningsvis kunna beviljas, understöd utan inkomstprövning. Stödet uppgår f.n. till högst 40 % av godkända kostnader, dock högst 8.000 euro (i speciella fall 70 % och maximalt 14.000 euro). För avlägsnande av hälsorisker i privatpersoners ägarbostäder uppgår stödet f.n. till maximalt 25 %, dock högst 5.100 euro. Understödet för avlägsnande av hälsorisker är ej inkomstprövat.

Bidraget för planering av reparationer och renoveringar av bostäder som har ett betydande arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värde föreslås utgöra högst 50 % av planeringskostnaderna, dock högst 2.000 euro. Stödet riktar sig enbart till sådana byggnader som efter färdigställandet bebos året runt. Bidraget kan kombineras med ett räntestödslån som utgör huvudfinansieringen. Ingetdera stödet är inkomstprövat. Bidraget utges i samarbete med museibyrån sålunda att museibyråns utlåtande över objektet inhämtas innan bidrag beviljas. Kriterierna för stöd är desamma som används för bidrag under moment 46.60.50. Eftergranskningen av de objekt som bidrag beviljats för åligger museibyrån.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	60 000
	Anslagsbehov	**60 000**

43.25.62. Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 363,76	151 000	70 000

Föreslås ett anslag om 70.000 euro vilket dimensionerats med beaktande av medel från tidigare år om ca 40.000 euro, för främjande av en ökad användning av mer miljövänliga uppvärmningssystem i en- och tvåfamiljsbostäder som ägs av privatpersoner. Målsättningen är att konvertera befintliga fastigheter från olje- och direkt eluppvärmning, vilket ger mindre koldioxidutsläpp samt minskar behovet av importerad energi. Till skillnad från tidigare år föreslås endast konverteringar stödas, då speciellt övergång från ett system till ett annat medför tilläggskostnader.

Anslaget ges som bidrag för investeringar i fastigheters värmesystem för
- installation av biobränslebaserad uppvärmning
- anslutning till fjärrvärme
- installation av värmepump
- installation av solfångare.

Bidraget föreslås utgöra högst 40 % av de godkända kostnaderna, dock högst 1.700 euro. I övrigt beviljas stödet enligt av landskapsstyrelsen fastställda villkor.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	70 000
	Anslagsbehov	**70 000**

43.25.64. Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	76 000

Föreslås ett anslag om 76.000 euro varvid beaktats tillgängliga medel om ca 84.000 euro från tidigare år.

Föreslås att anslaget får användas till betalning av räntor för landskapsbelånade hyreshus som har betydande ekonomiska svårigheter och, i särskilda fall, för att kunna avskriva lånefordringar eller inlösa aktier i fastighetsaktiebolag som äger landskapsbelånade hyresbostäder.

Därtill föreslås anslaget kunna användas för att täcka kreditförluster förorsakade av låntagare med landskapsbelånad ägarbostad där låntagaren blivit permanent insolvent.

Vidare föreslås anslaget kunna användas för att täcka eventuella åtaganden för de borgensförbindelser för ägarbostäder som utges med stöd av moment 43.25.67, samt för borgensförbindelser för hyresbostäder.

Dispositionsplan:

5100	Finansiella kostnader	
8206	Bostadsproduktion	76 000
	Anslagsbehov	**76 000**

43.25.66. Bostadssparpremier samt räntestöd för lån som beviljats för anskaffande av ägarbostad (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
241 782,72	303 000	275 000

Föreslås ett anslag om 275.000 euro för utbetalning av räntegottgörelser, bostadssparpremier och kreditreserveringsersättningar under år 2003. Stöden betalas ut med stöd av LL om bostadssparpremier (16/1982), LL om räntestödslån för förvärv av ägarbostad (29/1983) och LL om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad (41/1994).

Under år 2003 beräknas antalet nya räntestödslån som utges med stöd av bostadssparavtal uppgå till ca 30 st. Detta innebär att det totala antalet utestående lån som erhåller räntestöd förblir ca 200 st och det utestående saldot uppgår till ca 11 miljoner euro. Räntestödet utgör, beroende på lag, endera 3,5 % av kapitalet dock så att låntagarens egenränta är minst 4 %, eller 70 % av den del av räntan som överskrider 4 %.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	275 000
	Anslagsbehov	**275 000**

43.25.67. Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
527 891,63	1 170 000	1 395 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.395.000 euro. Stöden utges i stöd av LL om bostadsproduktion (40/1999).

Finansieringsstöd för ägarbostäder föreslås utgå på samma grunder som för år 2002, d.v.s. för nybyggnad, till- och ombyggnad, reparation och anskaffning av bostad ur det befintliga bostadsbeståndet samt för inköp av aktielägenhet. Räntestödet till ägarbostäder föreslås utgöra högst 50 % av den ränta som låntagaren betalar, dock så att landskapsstyrelsens stöd högst utgår med 3,5 %-enheter. Stödet utgår under högst 18 år. Låntagarens egenränta skall dock alltid vara minst 3,5 %-enheter.

Stödet är behovsprövat med sökandes inkomster och familjestorlek som huvudsakliga prövningsvariabler. I skärgårdskommunerna och Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner tillämpas förhöjda inkomstgränser.

Föreslås att räntestödslån får beviljas för totalt 8.400.000 euro, vilket beräknas för ca 125 ägarbostäder.

Den framtida totala kostnadsbelastningen för landskapet utgående från räntestödsarrangemang beräknas vid rådande ränteläge (september 2002) se ut enligt tabellen nedan. Räntestöd för ägarbostäder har beräknats utgå under i genomsnitt 12 år och för hyresbostäder under 35 år.

Räntestöd ägarbostäder	Kostnad år 2003	Kostnad år 2004	Beräknad totalkostnad	Varav ej ännu erlagt
Lån utgivna år 2002 och tidigare	772 000	738 000	6 204 000	5 179 000
Bevillnings-fullmakt år 2003	137 000	262 000	2 066 000	2 066 000
Sammanlagt ägarbostäder	*909 000*	*1 000 000*	*8 270 000*	*7 245 000*
Räntestöd hyresbostäder				
Lån utgivna år 2001 och tidigare, sammanlagt	*486 000*	*473 000*	*10 102 000*	*9 232 000*
Räntestöd sammanlagt	1 395 000	1 473 000	18 372 000	16 447 000

Föreslås att landskapsborgen enligt 13 § LL om bostadsproduktion får ställas för byggande av ägarbostäder. Borgensåtagandet får högst utgöra 15 % av godkänt lånevärde (anskaffningskostnad) i Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner och högst 30 % av lånevärdet i skärgårdskommunerna, dock högst 34.000 euro per bostad. För borgen till ägarbostäder uppbärs en avgift om 1,5 % av borgensåtagandet. Om räntestöd utgår för låneobjektet uppbärs ingen avgift.

Det totala beloppet av beviljade borgensförbindelser föreslås få uppgå till högst 4.500.000 euro.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	1 395 000
	Anslagsbehov	**1 395 000**

43.25.69. Räntestöd för renovering av flerfamiljshus

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
24 532,58	27 000	22 000

Som räntegottgörelse för tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 22.000 euro. Föreslås att inga nya räntestödslån beviljas från momentet under år 2003.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	22 000
	Anslagsbehov	**22 000**

43.25.83. Bostadslån (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	8 000 000 tb 0	5 000 000

Föreslås, i enlighet med första tillägget till budgeten för år 2002 ett anslag om 5.000.000 euro för utgivande av bostadslån, främst till hyreshus. Lån till hyreshus föreslås utgå på samma grunder som för år 2002, i form av annuitetslån med en löptid på mellan 35 och 45 år täckande 90 % av investeringskostnaden.

Föreslås att landskapsstyrelsen ges rätt att under år 2003 ge förhandsbesked om bostadslån till hyreshus år 2004 till ett högsta belopp om 5.000.000 euro.

Föreslås att inom ramen för anslaget även kan utges lån för finansiering av hissinstallation och därav föranledda ombyggnadsarbeten i äldre flerfamiljshus. Stödet för hissinstallationer föreslås följa den linje som tillämpats sedan år 2000, i form av ett amorteringslån på högst 35 år täckande 90 % av investeringskostnaden.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	5 000 000
	Anslagsbehov	**5 000 000**

43.27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	5 966	246 000	157 000
Inkomster	-8 316	-15 000	-15 000
Nettoutgifter	-2 350	231 000	142 000

Målsättningen med elsäkerhetsarbetet är att upprätthålla elsäkerheten på en hög nivå så att antalet elolyckor och bränder förorsakade av el inte skall öka.

För övervakningen utnyttjas tillbudsstående medel enligt den åländska ellagen (38/1982) samt informations-, rådgivnings- och kursverksamhet i elsäkerhetsfrågor. Behovsanpassat utvecklingsarbete av gällande regelverk pågår kontinuerligt.

Inom energiområdet är målet tryggad, konkurrenskraftig och säker energiförsörjning beaktande miljöskydd och en hållbar utveckling.

Landskapsstyrelsen är angelägen om att öka andelen biobränsle för uppvärmning och föreslår att medel anslås för investeringsstöd till biobränslebaserad fjärrvärme. Lokalt producerat biobränsle förutsätts att användas.

43.27.04. <u>Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 845,83	40 000	50 000

Anslaget avser att täcka kostnader för

- informations-, rådgivnings-, skolnings- och upplysningsverksamhet på energiområdet med inriktning på en hållbar utveckling och försörjningstrygghet
- landskapsstyrelsens utveckling av och delaktighet i energiutvecklingsprojekt i landskapet, innefattande förstudier
- landskapets finansieringsdel i samarbetsprojekt på energiområdet med aktörer och organisationer i syfte att befrämja förnybar energi, energieffektivering och försörjningstrygghet
- understöd till energibesiktningar enligt villkor fastställda av landskapsstyrelsen och utveckling av energisparavtal
- inköp av tjänster inom energiområdet från t.ex. Ålands teknologicentrum samt
- vidare utredning av bl.a. energiplan.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	30 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	6 000
8205	Övrigt näringsliv	14 000
	Anslagsbehov	**50 000**

43.27.05. Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 120,27	6 000	7 000

Föreslås ett anslag om 7.000 euro för att täcka utgifter för landskapsstyrelsens besiktningsverksamhet. Därtill ingår kostnader för publikationer, examensprov, registerhållning, kontroll av elmateriel o.dyl. Anslaget täcker även omkostnaderna för övervakning av den åländska elmarknaden.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	2 000
4300	Inköp av tjänster	3 000
4800	Övriga utgifter	2 000
	Anslagsbehov	**7 000**

43.27.40. Understöd för befrämjande av förnybar energi (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	200 000	100 000

Landskapsstyrelsen föreslår ett anslag om 100.000 euro för understöd samt planering och projektering till ökad biobränsleanvändning i främsta rummet avsett som investeringsstöd till biobränslebaserad fjärrvärme. Stödandelen kan vara högst 40 % av godtagbara kostnader.

Landskapsstyrelsen har med anledning av det budgetekonomiska läget inte ansett det möjligt att prioritera en utbyggnad av vindkraften i föreliggande budgetförslag. Se även allmänna motiveringen.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	100 000
	Anslagsbehov	**100 000**

43.30. BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	179 639	223 000	175 000
Inkomster	-3 203	-1 000	-2 000
Nettoutgifter	176 436	222 000	173 000

Verksamhetens övergripande målsättning är att skapa en god säkerhet i samhället för personer, egendom och miljö samt att säkra de grundläggande samhällsfunk

tionerna.
Denna målsättning strävar man till att uppnå genom enhetens verksamheter som omfattar följande områden

- brand- och räddningsväsendet där målsättningen är att skapa förutsättningar för en god förebyggande verksamhet mot olyckor och för ändamålsenliga resurser för räddningsverksamhet
- explosionsfarliga ämnen där enheten verkar som övervakande och tillståndsgivande myndighet
- transport av farliga ämnen där enheten verkar som övervakande myndighet
- befolkningsskydd och beredskapsfrågor där enheten tillsammans med länsstyrelsen har målsättningen att säkra samhällsfunktionerna samt att skapa god beredskap i samhället mot omfattande olyckshändelser och krislägen samt
- inkvarterings- och trakteringsverksamhet där enheten verkar som övervakningens- och registreringsmyndighet.

Utöver den normala verksamheten kommer följande projekt att vara aktuella under året

- planering av samordningen av landskapsalarmcentralens och polisens alarmeringsfunktioner
- förslag till revidering av lagstiftningen om brand- och räddningsväsendet och
- förnyande av den övergripande planen för utveckling och organisation av det totala brand- och räddningsväsendet i landskapet Åland 2000-2003.

43.30.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
42 732,27	55 000	65 000

(+ t.a. 33 018,82)

Föreslås ett anslag om 65.000 euro för

- att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för utbildning, information, planering och övning för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet
- att upprätthålla organ som delegation och ledningsgrupp för brand- och räddningsväsendet med uppgift att följa med utvecklingen och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsverksamhet
- att tillsammans med länsstyrelsen upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från de normala
- att utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna samt
- att genomföra anskaffningar av utrustning för räddningsverksamhet och säkerhet där särskilda motiv för detta finns.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	2 000
4100	Material och förnödenheter	2 000
4300	Inköp av tjänster	52 000
4800	Övriga utgifter	4 000
1125	Maskiner och inventarier	5 000
	Anslagsbehov	**65 000**

43.30.30. Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
136 906,39	168 000	110 000

Föreslås ett anslag om 110.000 euro, vilket avser andelar för förverkligande av för år 2002 utgivna fullmakter.

Målsättningen är att skapa goda förutsättningar för kommunerna att upprätthålla en god standard på sitt räddningsmateriel vilka man avser att uppnå genom att ekonomiskt bidrag erläggs enligt förhandsprövning så som anges i 7 kap. LL om brand- och räddningsväsendet (37/1977). Härvid är den av landskapsstyrelsen fastställda planen över fordon för brandkårerna i landskapet Åland riktgivande.

Föreslås därtill att landskapsstyrelsen ges rätt att under år 2003 ge förhandsbesked om landskapsandelar för anskaffningar år 2004 till ett högsta belopp om 85.000 euro.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	110 000
	Anslagsbehov	**110 000**

43.32. LANDSKAPSALARMCENTRALEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	300 944	319 000	326 000
Inkomster	-18 568	-18 000	-18 000
Nettoutgifter	282 377	301 000	308 000

Övergripande målsättning för Landskapsalarmcentralen är att ta emot inkommande nödanmälningar och på basen av dessa alarmera ut erforderliga räddningsresurser eller förena dessa till andra myndigheters jourställe.

Landskapsalarmcentralen har som delmål
- att finna en ersättning för nuvarande föråldrade personsökarsystem
- att kunna hålla hög driftsäkerhet för datasystemet då larmmottagning alltmer kräver fungerande datasystem och
- att alltid kunna hålla en bemanning med säker och kompetent personal under dygnets alla tider året runt.

För att uppnå delmålen planeras följande åtgärder
- att testa olika sökarsystem som finns ute på marknaden i samråd med brand- och räddningsväsendet för att hitta ett ekonomiskt och säkert system för utalarmering och mottagning av alarm
- att datasystemet anpassas så att flera av varandra oberoende system finns i beredskap inför eventuella avbrott
- att tillfällig personal upprätthåller sin kompetens och testas och
- att kontinuerlig utbildning och uppföljning av personalens kunskaper genomförs.

43.32.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
300 944,10	319 000	326 000
(+ t.a. 23 321,12)		

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås ett anslag om 326.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av vikarier.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		7	7	7
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	252 611		
	- tillfälliga tjänster	13 989		
	- övriga personalutgifter	2 000		268 600
4100	Material och förnödenheter			1 000
4200	Hyror			15 000
4300	Inköp av tjänster			38 000
1125	Maskiner och inventarier			3 400
	Anslagsbehov			**326 000**

43.40. FASTIGHETSFÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	919 808	1 215 000	1 032 000
Inkomster	-209 602	-200 000	-250 000
Nettoutgifter	710 206	1 015 000	782 000

Landskapsstyrelsen har utrett hur förvaltningen av landskapets fastigheter på bästa sätt bör vara organiserad. Av utredningen har framkommit att förvaltningen i stort fungerar väl, men att möjligheter till utveckling och viss samordning ändå skulle vara värdefull och ge driftsfördelar.

Ansvaret för landskapets fastigheter ligger för närvarande i allmänhet på den enhet som nyttjar fastigheten. I en enkät som riktats till de olika förvaltande enheterna framkommer att de flesta föredrar att handha den dagliga skötseln och tillsynen av sina byggnader, men att man önskar att en central enhet skulle kunna ansvara för sådana åtgärder som kräver specialkompetens såsom exempelvis drift och underhåll av viss teknisk utrustning, renoverings- och ombyggnadsåtgärder samt vid nybyggnad.

Byggnadsbyrån har redan nu, med undantag av ÅHS, ansvaret för de flesta ombyggnads-, renoverings- och nybyggnadsprojekten inom förvaltningen i samråd med respektive enhet.

Byggnadsbyrån gör även löpande besiktningar och bistår med råd och utredningar av byggnader vilka förvaltas av enheter som inom sin organisation saknar egen teknisk kompetens.

I enlighet med förslaget i nämnda utredning förslår landskapsstyrelsen följande åtgärder för att utveckla och förbättra förvaltningen inom detta område

- att byggnadsbyråns övergripande roll gällande fastighetsförvaltning stärks
- att byggnadsbyrån utarbetar modeller för en ändamålsenlig heltäckande fastighetsförvaltning
- att byggnadsbyrån erbjuder de olika förvaltande enheterna ”skräddarsydda” lösningar som komplement till den egna fastighetsförvaltningen för att uppnå en heltäckande förvaltning
- genom avtal mellan byggnadsbyrån och olika enheter fastställs vilken del av fastighetsförvaltningen som sköts av byggnadsbyrån och
- att byggnadsbyrån debiterar respektive enhet för de tjänster som tillhandahålles.

Genom ovannämnda åtgärder uppnås bland annat följande

- ett bättre samlat grepp om förvaltningen av landskapets fastigheter
- bättre nyttjande av befintliga personella resurser
- bättre planering av förebyggande underhåll
- bättre överblick av framtida renoverings och underhållsåtgärder
- bättre möjlighet till uppföljning av ekonomin för drift- och underhåll
- respektive enhet behåller fortsättningsvis ett ansvar för ”sin egen” fastighet och
- bättre dokumentation av fastighetsuppgifter.

Byggnadsbyråns utökade ansvar för landskapets fastighetsförvaltning innebär i sig en utökad arbetsbörda. Därtill kommer de uppgifter som övertas av byrån genom avtal med landskapets olika förvaltande enheter.

Landskapsstyrelsens avsikt är dock i detta skede att påbörja införandet av arbetsgruppens förslag inom ramen för befintliga resurser, för att framledes utvärdera och ta ställning till eventuella behov som uppstår.

Under kapitlet upptas anslag för den direkta förvaltningen av självstyrelsegården, Ålands museum, Eriksonska gården, Eckerö post- och tullhus, landskapets bostadshus vid Grindmattesvägen, Grelsby kungsgård samt skolbyggnaderna för Ålands hantverksskola i Tosarby. Vidare ingår även fastighetsskötseln av Ålands Turisthotell, vilken debiteras det förvaltande fastighetsbolaget.

I enlighet med ovannämnda förslag till utveckling av fastighetsförvaltningen ingår även kostnader för viss förvaltning av vissa fastigheter som genom avtal sköts av byggnadsbyrån. Dessa kostnader debiteras respektive enhet.

Drift- och underhåll av Eckerö allhall sköts av det privata driftsbolag som hyr anläggningen. Till den del landskapsstyrelsen, som fastighetsägare, ansvarar för förvaltningen ingår anslag för denna under detta kapitel.

Efter att ha undersökt möjligheterna till en långsiktig användning av Eckerö post- och tullhus konstaterar landskapsstyrelsen att den nuvarande användningen, med utställnings- och logiverksamhet under sommaren och viss konferensverksamhet under resten av året, tillsvidare får anses vara relativt ändamålsenlig. Sommarutställningarna har varit välbesökta och byggnaden har samtidigt kunnat vara öppen för allmänheten. Om det i framtiden framkommer förslag till annan långsiktig ändamålsenlig verksamhet kan byggnadens användning ändras med relativt kort varsel.

Den framtida användningen av Grelsby kungsgård är fortfarande oklar och sammankopplad med frågan om en eventuell utbyggnad av en golfbana i anslutning till denna.

43.40.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
897 607,07	997 000	932 000
		(+ t.a. 50 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 932.000 euro för drift och underhåll av de i kapitelmotiveringen nämnda fastigheterna.

I anslaget ingår även kostnader för smärre åtgärder i upphyrda utrymmen vilka inte bekostas av hyresvärden.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås vidare att funktionen som verksamhetsledare för Eckerö post- och tullhus fortsättningsvis upprätthålles under år 2003.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	17	17	16

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	76 303	
	- tillfälliga tjänster	4 491	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	475 906	556 700
4100	Material och förnödenheter		
	- rengöringsmedel och -förnödenheter	13 000	
	- värme, el och vatten	179 000	
	- övrigt	10 400	202 400
4200	Hyror		21 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	97 900	
	- teletjänster	3 000	
	- avfallstjänster	17 000	
	- övrigt	22 600	140 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	2 400	
	- fastighetsskatt	30 000	
	- övrigt	2 000	34 400
1125	Maskiner och inventarier		27 000
	Anslagsbehov		**982 000**
	Användning av tidigare års anslag		-50 000
	Förslag		**932 000**

43.40.20. Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00		0

För år 2003 föreslås inget anslag varvid beaktats anslag från tidigare år.

43.40.74. Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 099,24		0

Med anledning av det budgetekonomiska läget har förverkligandet av om- och tillbyggnaden av självstyrelsegården framskjutits. Avsikten är nu att klargöra de stadsplanemässiga förutsättningarna så att en ny stadsplan fastställs och därefter ta ställning till projektet i samband med budgeten för år 2004, vilket år en etapp kunde förverkligas. Föreslås inget ytterligare anslag.

43.40.75. Ombyggnader och grundförbättringar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
21 101,95	218 000	100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro avseende renoveringar, ombyggnader och anskaffningar av utrustning till de i kapitelmotiveringen angivna fastigheterna. Därtill ingår även kostnader för oförutsedda reparationer av landskapets fastigheter.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	80 000
1125	Maskiner och inventarier	20 000
	Anslagsbehov	**100 000**

43.60. ÅLANDS POLISMYNDIGHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	3 833 874	3 996 000	4 634 000
Inkomster	-203 493	-168 000	-217 000
Nettoutgifter	3 630 382	3 828 000	4 417 000

Den 1 juni 2000 övergick genom landskapslag om Ålands polismyndighet (26/2000) Ålands polisdistrikt till den nya myndigheten. I samband med reformen stiftades en ny landskapsförordning för polismyndigheten (34/2000) där bestämmelser om personalen vid myndigheten samt polisdelegationen ingår. Polismyndighetens verksamhet bedrivs inom en ordnings-, en brottmåls- och en kansliavdelning.

Landskapsstyrelsen har konstaterat att det finns anledning att under året utvärdera hur organisationen fungerar för att säkerställa att allokeringen av resurserna är ändamålsenlig. Landskapsstyrelsen bedömer det även som viktigt att förbättra polisens verksamhetsutrymmen.

Allmänna mål

Det allmänna målet för polisverksamheten är att trygga den lagstadgade rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället samt ge en god service till allmänheten.

Åland är genom sitt läge mellan Finland och Sverige och genom globaliseringen en del av ett växande samarbete i Östersjöregionen. Brottsligheten är allt mera rörlig mellan olika länder och regioner, varför det är viktigt att polismyndigheten

ökar samarbetet med närliggande polismyndigheter. På det lokala planet eftersträvar polisen en utökad samverkan med olika myndigheter, särskilt de sociala myndigheterna samt skolmyndigheterna.

Polismyndigheten kommer att fortsätta ansträngningarna för att rekrytera åländska ungdomar till polisyrket. Samtidigt kommer samarbetet med Polishögskolan att fortsätta det påbörjade ledarskapsarbetet. Det ökade arbetstrycket med tendenser till utbrändhet bland personalen bör mötas med särskilda satsningar, vid behov kan utomstående handledare engageras.

Inriktningsmål för år 2003

För allmän ordning och säkerhet är målsättningarna att
- en hög alarmberedskap skall upprätthållas
- utryckningstiderna skall minimeras särskilt gällande brotts- och olyckstillfällen mot person och egendom
- genom synlig övervakning på allmänna platser förebygga brott och
- fotpatrulleringen och cykelpatrulleringen skall utökas.

För trafikövervakning är målsättningarna att
- minimera antalet trafikolyckor, särskilt svåra trafikolyckor med personskador eller dödlig utgång
- övervakningen skall inriktas mot farligt beteende i trafiken såsom farliga omkörningar och underlåtenhet att visa hänsyn för den lätta trafiken och
- övervakningen av trafikfylleri kommer att fortsätta minst på nuvarande nivå. Den försvårade drogsituationen kräver särskilda insatser mot körning under påverkan av narkotika eller andra droger.

För brottsbekämpningen är målsättningarna att
- genom en effektiv utredningsverksamhet bör risken att lagföras ökas så att detta sänker benägenheten att göra brott
- tiden mellan brott och lagföring måste förkortas. För att uppnå detta strävar polisen att förkorta utredningstiderna, särskilt gällande unga förbrytare. För att uppnå detta mål krävs ökat samarbete med åklagare och domstol
- prioritera utredningar av våldsbrott, särskilt misshandel av kvinnor. Ekonomisk brottslighet och miljöbrott kräver även ökade utredningsinsatser och
- att fortsätta satsningen i anledning av narkotikasituationen från dels polisens sida, men även samverkan med sociala myndigheter, hälsovården och skolsektorn. Samarbetet med tullen är särskilt viktigt.

För förebyggande verksamhet är målsättningarna att
- all polisverksamhet syftar till att förebygga brott. Synlig övervakning, hög grad av uppklarade brott samt god samverkan mellan tillståndsgivningen, särskilt beviljande av skjutvapentillstånd, och den egentliga polisverksamheten skall minska brottsligheten eller åtminstone motverka ökningen samt
- öka allmänhetens egna insatser för att skydda sig mot brott, särskilt kommer skyddsrådgivningen att ökas, t.ex. upplysning om förbättrat inbrottsskydd.

För serviceverksamheten är målsättningarna att
- polisen skall ge allmän god service genom hög tillgänglighet samt genom snabb och korrekt handläggning av förvaltningsärenden samt
- effektivera sin service mot allmänheten och under året utreda möjligheten att utöka service över Internet.

43.60.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 833 874,07	4 046 000	4 384 000
	tb -50 000	
(+ t.a. 57 831,08)	(+ t.a. 125 000)	

Under momentet föreslås ett anslag om 4.384.000 euro. Anslaget avser i stort oförändrad verksamhetsnivå. I anslaget ingår medel för organisationsutvärdering.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. extra konstaplar och vikarier.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	80	80	80
Tillfälliga tjänster	2	2	
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	5

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	3 691 764	
	- tillfälliga tjänster	178 100	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	99 136	
	- övriga personalutgifter	8 500	3 977 500
4100	Material och förnödenheter		75 700
4200	Hyror		35 000
4300	Inköp av tjänster		167 800
4800	Övriga utgifter		
	- resor	40 000	
	- representation	4 000	
	- övrigt	4 000	48 000
1125	Maskiner och inventarier		80 000
	Anslagsbehov		**4 384 000**

43.60.74. Om- och tillbyggnad av polishuset (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		250 000

Momentet nytt.

Redan i samband med omorganiseringen av landskapsalarmcentralens drift till en fristående landskapsenhet konstaterades att en flyttning av alarmcentralen till polishuset skulle ge de bästa förutsättningarna för en effektiv alarmeringsverksamhet. Genom en sammanslagning av alarmcentralen med polisens jour skulle man nå en dubbelbemanning av enheterna med nuvarande personal. Dubbelbemanningen är viktig för säkerheten i alarmeringsfunktionen och för att i kritiska situationer snabbt kunna vidta riktiga åtgärder på ett effektivt sätt. Samordningen ger även bättre möjligheter att samarbeta om tekniska system.

Polismyndigheten har samtidigt framhållit att tilläggsutrymmen i övrigt är nödvändiga oberoende av om alarmcentralen flyttas till polishuset eller inte.

Med beaktande av ovanstående förslår landskapsstyrelsen ett anslag om 250.000

euro för planering och projektering av en om- och tillbyggnad av polishuset. Tillbyggnaden omfattar enligt utförd förprojektering 470 m². Kostnaderna för projektet beräknas till drygt 1,9 miljoner euro inklusive flyttning av alarmcentralen och utrustning.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	250 000
	Anslagsbehov	**250 000**

43.70. MOTORFORDONSBYRÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	557 796	616 000	621 000
Inkomster	-660 545	-619 000	-623 000
Nettoutgifter	-102 749	-3 000	-2 000

Det övergripande målet är att tillhandahålla i LL om motorfordonsbyrån (9/1975) angivna och av landskapsstyrelsen ålagda tjänster till rimlig kostnad och på god servicenivå med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar motorfordonsbyrån till ett effektivare utnyttjande av informationsteknologin och att hålla väntetiderna för förarexamen och besiktning under en vecka.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2000	2001	2002	2003
Årlig kontroll besiktning	13.438	13.776	13.900	14.000
Avgastest	8.050	8.816	8.900	9.000
Förarexamen	519	519	500	500
Mopedförarbevis	195	235	230	230
Fordonsregistret, antal fordon	25.122	25.944	26.600	26.600
Nybilsregistrering	754	573	500	520
Ändringar i fordonsregister	8.301	7.897	7.900	8.000
Nyregistreringar och ändringar i båtregister	444	352	1.200	500
Nya körkort och ändringar	1.790	1.773	1.800	1.800
Trafikbrott som registrerats	444	746	800	800

43.70.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
535 771,54	593 000	598 000
(+ t.a. 2 735,98)		

Under momentet föreslås ett anslag om 598.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster samt i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av semestervikarier.

Det under år 2002 ibruktagna datasystemet för bokning, utskick av besiktningsti-

der och betalning på förhand har ännu inte hunnit utvärderas. Det borde ge en arbetsinbesparing vid kundbetjäningen. Denna tidsinbesparing är tänkt att höja servicenivån samt möjliggöra omfördelning av arbetsuppgifter.

Anslaget för experttjänster avser konsultarvode för underhåll och uppgörande av dataprogram. Under tryckningstjänster upptas anslag om 50.000 euro för inköp av registerbrickor.

Under maskiner och inventarier föreslås 22.000 euro för inköp av handdatorer till besiktningsmännen. Detta är en planerad vidareutveckling av ovanstående datorisering.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	8	9	9
Tillfälliga tjänster	2	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	345 590	
	- tillfälliga tjänster	32 135	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	31 775	409 500
4100	Material och förnödenheter		29 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster för byggnader	15 000	
	- reparations- och underhållstjänster för inventarier	7 000	
	- tryckningstjänster	67 000	
	- experttjänster	29 000	
	- övrigt	15 000	133 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	2 000	
	- övrigt	500	2 500
1125	Maskiner och inventarier		24 000
	Anslagsbehov		**598 000**

43.70.60. Överföring till skrotbilsfond (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
22 024,21	23 000	23 000

De inkomster som inflyter under moment 33.70.60 överföres till skrotbilsfonden enligt 46 § LL om besiktning och registrering av fordon (19/1993).

Dispositionsplan:

2011	Övriga fonder	23 000
	Anslagsbehov	**23 000**

43.80. POSTEN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter		0	0
Inkomster	0	-380 000	-1 000 000
Nettoutgifter	0	-380 000	-1 000 000

Verksamhet
Målet för Postens verksamhet är att se till att postverksamheten utvecklas ändamålsenligt och att utbudet av tjänster motsvarar kundernas och hela samhällets behov. Produkterna och tjänsterna skall prissättas enligt företagsekonomiska principer och så, att överskott från verksamheten kommer kunderna och verksamheten tillgodo.

Den grundläggande postservicen som skall finnas allmänt tillgänglig i hela landskapet består av vanliga 1 klass brev och tidningar i normal postutdelning.

98 % av de 1 klass brev, som inlämnats till postbefordran inom utsatt tid, skall nå adressaten följande arbetsdag, och resten under därpå följande arbetsdag. Uppnått resultat år 2001 var 98,4 procent.

Tidningarna i normal postutdelning dagtid måndag-fredag skall nå adressaten inom den tid utgivaren beställt.

I varje kommun skall det finnas minst en fast postserviceenhet.

Posten erlägger en pensionspremie om 19 % av avlöningsutgifterna till landskapets pensionsfond.

KALKYLERAD RESULTATRÄKNING 1.1.2003-31.12.2003

Omsättning	22.680.000
Övriga rörelseintäkter	20.000
Material och tjänster	
Inköp	480.000
Köpta tjänster	1.000.000
Personalkostnader	
Löner och arvoden	5.260.000
Lönebikostnader	1.460.000
Avskrivningar	960.000
Övriga rörelsekostnader	11.990.000
Rörelsevinst	**1.550.000**
Finansiella intäkter och kostnader	-40.000
Resultat före bokslutsdispositioner	**1.510.000**
Ökning av avskrivningsdifferensen	
Förändringar i reserveringar	
Räkenskapsperiodens vinst	**1.510.000**

Investeringar och lån
Postens största investeringsobjekt under finansåret är komplettering av postterminalen i Sviby, ca 1.500.000 euro, och ombyggnad och renovering av posthuset

i Mariehamn, ca 90.000 euro. Övriga investeringar utgörs av maskiner och postbehandlingsutrustning, datorutrustning, datasystem samt fordon.

Totalt får Postens investeringar uppgå till högst 2.500.000 euro under år 2003.

För att finansiera den del av investeringarna som inte kan finansieras med egna medel lyfter Posten resterande del av det lån som beviljats under år 2001.

Inbetalning till budgeten
Resultatmålet för Posten år 2003 är en vinst på 1.510.000 euro.

Finansutskottet ansåg vid behandlingen av förslaget till budget för år 2002 att det förslag till system för att dimensionera inbetalningarna till budgeten som landskapsstyrelsen föreslog inte stod i överensstämmelse med LL om Posten på Åland (39/1992). Utskottet förutsatte vidare att frågan får en slutlig lösning inför budgetförslaget för år 2003.

Utgående från den överenskommelse som gjorts med Posten på Åland föreslås att följande långsiktiga principer normalt skall tillämpas då storleken på avkastningen definieras för varje verksamhetsår

- ett fast belopp uträknas på grundkapitalet enligt grundräntan 31.12 året före verksamhetsåret ökad med 1,5 procentenheter
- till det fasta beloppet läggs en rörlig del som uträknas på Postens förverkligade vinst för det aktuella verksamhetsåret så att efter avdrag av den fasta delen förs 33 % över till budgeten
- avvikelse från principerna kan göras enligt överenskommelse mellan parterna ifall lönsamheten i Posten eller andra omständigheter så kräver. Anledning till sådan särskild överenskommelse kan bl.a. vara situationer där tillämpningen av dessa principer leder till att inbetalningen till landskapet överstiger 55 % av Postens resultat för det aktuella verksamhetsåret
- förutom de årliga budgetförhandlingarna bör en närmare granskning av Postens ekonomiska situation och kapitalstruktur göras i medeltal vart fjärde år.

Det sålunda erhållna sammanlagda beloppet är det belopp som med beaktande av Postens verksamhetsförutsättningar utgör landskapsstyrelsens krav på avkastning på grundkapitalet för det aktuella verksamhetsåret.

Landskapsstyrelsen konstaterar att affärsverket genom åren haft stark soliditet och likviditet. Det kapital som vid starten år 1993 fördes till Posten uppgick till ca 3,1 miljoner euro, varav grundkapital ca 1,68 miljoner euro. Senare har grundkapitalet höjts för att finansiera investeringar så att det i senaste bokslut uppgick till 5,28 miljoner euro. Samtidigt har annat eget kapital stigit till över 3,3 miljoner euro. Med beaktande av såväl Postens som landskapets ekonomiska situation och de ovannämnda principerna har med Posten överenskommits om att tillfälligt öka inbetalningen från Posten under åren 2003 – 2005.

Med hänvisning till ovanstående och 5 § LL om Posten på Åland föreslås att till landskapet för år 2003 inbetalas 1 miljon euro eller 18,9 procent beräknat på grundkapitalet. Beloppet utgör 66,2 procent av Postens beräknade vinst för år 2003.

Avsikten är ytterligare att tillsammans med Posten på Åland överväga om det är ändamålsenligt att övergå till att betrakta räntan på grundkapitalet som en kostnad som belastas resultaträkningen och då betalas in löpande under året.

43.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE UTGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	329 929	404 000	328 000
Inkomster	-40 756	-39 000	-42 000
Nettoutgifter	289 172	365 000	286 000

Målsättningar för år 2003 är
- att tillhandahålla ledarskapsutbildning till anställda på mellanchefsnivå inom allmänna förvaltningen. Avsikten är att på sikt utveckla en allmän bas av kurser som kan erbjudas nytillträdda chefer inom landskapsstyrelsen
- att alla med behov av datakunskaper i sitt dagliga arbete skall erbjudas datakurser på grundnivå och eventuellt fortsättningsnivå och
- revidering av det personalpolitiska programmet.

43.95.05. Utgifter för hyreslokaliteter

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
114 843,37	134 000	135 000

Anslaget avser kostnader för hyres- och driftsutgifter såsom städning, el m.m. för de allmänna kontors- och förrådsutrymmen vid Strandgatan 14 och 25, Ekonomiegatan 1, Parkgatan 6 och Storagatan 9 samt för studieserviceenheten vid Ålandsvägen 31 som landskapsstyrelsen hyrt för förvaltningens behov.

	År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	5 900
4100	Material och förnödenheter	2 000
4200	Hyror	105 000
4300	Inköp av tjänster	18 100
4800	Övriga utgifter	4 000
	Anslagsbehov	**135 000**

43.95.06. Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
151 808,55	181 000	193 000

(+ t.a. 48 218,54)

Målsättningen med personalutbildningen för vilken föreslås 45.500 euro, är att utifrån förvaltningens behov höja och stärka personalens allmänna kompetens och effektivitet, dels genom internt arrangerade kurser, föreläsningar och seminarier. Av anslaget för personalutbildning föreslås att 16.000 euro används för det fortsatta arbetet med att stärka ledarskapet på olika nivåer inom förvaltningen. Avsikten är även att på sikt utveckla en allmän bas av kurser som kan erbjudas nytillträdda chefer inom landskapsstyrelsen i samarbete med Högskolan på Åland. Därtill föreslås 11.000 euro reserveras för datautbildning. Målet för datautbildningen är att alla med behov av datakunskaper i sitt dagliga arbete skall er-

bjudas kurser på grundnivå och eventuellt fortsättningsnivå.

Under momentet föreslås ett anslag om 107.500 euro för lagstadgad företagshälsovård (L om företagshälsovård FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå. Målsättningen är att upprätthålla arbets- och aktivitetsförmågan hos personalen, genom att skapa en sund och säker arbetsmiljö, förebygga arbetsbetingade sjukdomar samt skapa ett välfungerande arbetssamfund. Häri ingår som förebyggande hälsovård subventionerad massage för personalen om ca 7.500 euro, kostnader för arbetsglasögon för bildskärmsarbete om ca 5.500 euro samt 1.700 euro för inköp av mediciner och förstahjälputrustning. Därtill ingår anslag om ca 5.000 euro för kostnader för vaccination mot hepatit A och B, polio och tetanus för vissa riskgrupper av landskapsanställda.

För personalaktiviteter föreslås 31.000 euro för personalens rekreation och välbefinnande, vilket avser att främja olika motions- och kulturaktiviteter. Häri ingår 22.500 euro för anordnande av julfest. Målet är bibehållet utbud, men med eventuella variationer utifrån önskemål och behov.

Därtill föreslås ett anslag om 9.000 euro för avgångsbidragets vuxenutbildningstillägg och yrkesutbildningstillägg enligt av landskapsstyrelsen fastställda villkor. Målsättningen är bibehållen service.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga personalutgifter	9 000
4100	Material och förnödenheter	1 700
4300	Inköp av tjänster	174 800
4800	Övriga utgifter	
	- resor	7 500
	Anslagsbehov	**193 000**

43.95.07. Allmän information

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
63 276,64	89 000	

Momentet utgår. Anslag för de utgifter som i 2002 års budget upptogs under momentet upptas under moment 43.01.04 förutom vad gäller utgifterna för tryckning av budgetförslag och bokslut vilka upptas under moment 44.01.01.

44. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	14 911 572	16 058 000	16 675 000	3,8%	11,8%
Överföringsutgifter	7 375 341	11 887 000	10 299 000	-13,4%	39,6%
Realinvesteringsutgifter	183 047	200 000	200 000	0,0%	9,3%
Lån och övriga finansinvesteringar	115 770	2 500 000	2 500 000	0,0%	2059,4%
Summa utgifter	22 585 730	30 645 000	29 674 000	-3,2%	31,4%
Summa inkomster	-11 345 036	-10 393 000	-15 178 000	46,0%	33,8%
Nettoutgifter	11 240 694	20 252 000	14 496 000	-28,4%	29,0%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	1 418 799	1 718 000	1 774 000	3,3%	25,0%
Allmänna stöd till kommunerna	6 781 249	8 905 000	7 070 000	-20,6%	4,3%
Särskilda understöd, lån och investeringar	30 177	4 530 000	4 030 000	-11,0%	13254,7%
Penningautomatmedel	679 685	952 000	1 699 000	78,5%	150,0%
Pensioner och pensionsavgifter	12 475 490	13 099 000	13 728 000	4,8%	10,0%
Enligt förvaltningsområde icke fördelade utgifter	1 200 329	1 441 000	1 373 000	-4,7%	14,4%
Summa	22 585 730	30 645 000	29 674 000	-3,2%	31,4%

44.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 418 799	1 718 000	1 774 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	1 418 799	1 718 000	1 774 000

Finansavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL om landskapsstyrelsens allmänna förvaltning, landskapets ekonomi och den ekonomiska utvecklingen i landskapet.

Finansavdelningens övergripande målsättning är därför att främja en sund och öppen användning av landskapets medel samt att verka för en god ekonomisk utveckling i landskapet.

Avdelningen har till uppgift
- att uppgöra och sammanställa beslutsunderlag om tilldelning av resurser för och finansiering av landskapets olika verksamhetsområden
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och staten
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna
- att sköta landskapets kassahantering, bokföring och bokslut vari ingår övervakning av underredovisare

- att handha löne- och pensionsutbetalningar
- att handlägga pensionsärenden för de personer som tillhör landskapets pensionssystem
- att handlägga ärenden angående kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning samt tjänstereglerings
- att administrera av landskapet utgivna lån
- att förvara och bevaka ingångna avtal och erhållna säkerheter
- att samordna förvaltningens datautveckling, -drift och -kommunikation
- att samordna landskapets allmänna IKT-utveckling och leda sektorövergripande projekt
- att handha kassahantering och bokföring för vissa separata organisationer såsom pensionsfonden, Nordens Institut och Skärgårdssamarbetet
- att utföra de arbetsuppgifter som ankommer på landskapsstyrelsen i egenskap av fondförvaltare för Interreg III för skärgården
- att bereda EU-ärenden inom avdelningens rättsområden
- att delta i implementeringen av skatteundantaget och
- att handha beredningen av övriga skattefrågor.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2000	2001	2002	2003
Bokförda dokument	64.489	63.553	67.000	67.000
Lön-, pensions- och arvodestagare	7.006	6.717	7.050	7.000
Utestående lån	2.248	2.097	2.100	2.100
Räntestödslån	830	870	840	850
Dataarbetsplatser (Självstyrelsegården)	196	200	197	202

Påpekas kan att ett bokfört dokument kan innehålla en mängd in- respektive utbetalningar. Antalet löntagare är mätt genom antalet utgivna skatteinnehållningsbevis varvid samma person kan vara såväl lön- som arvodestagare.

Målsättningar för år 2003
- utvecklingen av budgeterings- och uppföljningsprocesserna fortsätter så att långtidsplanen för år 2004 görs på nytt sätt separat från budgetprocessen
- utarbeta besparingsförslag med långsiktig verkan
- arbetet med målet att reformera lönesättningen för landskapets tjänstemän i enlighet med den under år 2002 antagna lönepolicyn fortsätter på basis av erfarenheterna från arbetet med en försöksenhet
- att effektivera administrationen av pensionsärenden genom att framför allt förbättra landskapets pensionsdataregister. Målsättningen är att inom 3 - 4 år kunna registrera samtliga pensionsgrundade anställningstider samt att enligt överenskommelse kunna överföra dessa data till Pensionsskyddscentralens register
- att inlämnade utanordningar och godkända fakturor till finansavdelningen skall vara behandlade och utbetalda inom en vecka
- att erlägga alla utbetalningar/ersättningar senast på förfallodagen
- att inlämnat faktureringsunderlag skall vara fakturerat inom två veckor
- att fortsätta arbetet med införande av elektronisk behandling av fakturor
- att decentralisera behandlingen av fakturor ut på enheter, inledningsvis med en försöksenhet och
- att utarbeta ändamålsenliga rapporter från löne- och PA-systemet för bl.a. budgetarbetet och löneförhandlingarna.

44.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 284 248,90	1 458 000	1 572 000
(+ t.a. 131 712,84)	(+ t.a. 50 000)	

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 1.572.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås inrättande av en tjänst som fondadministratör (lkl A 22) fr.o.m. 1.3.2003. Avsikten är att de arbetsuppgifter som förvaltningen av pensionsfondens medel förorsakar huvudsakligen skall handhas genom denna tjänst. Förslaget medför att en tillfällig funktion som registeransvarig utgår.

Föreslås samtidigt att pensionsfonden debiteras för de lönekostnader som vållas av registerföringen av värdepappersportföljerna. Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

I anslaget för inköp av tjänster har bl.a. beaktats kostnaderna för hanteringen av reseräkningar, avdelningens officiella kungörelser samt utbildning. Därtill har anslag för tryckningen av budgetförslag samt bokslut beaktats, vilket i tidigare budgeter upptagits under moment 43.95.07.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	34	35	36
Tillfälliga tjänster	3	3	1
Personal i arbetsavtalsförhållande			1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 420 572	
	- tillfälliga tjänster	63 671	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	32 157	1 516 400
4100	Material och förnödenheter		4 800
4300	Inköp av tjänster		65 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	25 000	
	- representation	1 800	26 800
3000	Inkomster av verksamheten		-41 000
	Nettoanslagsbehov		**1 572 000**

44.01.04. Verkställande av beskattningen (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
134 550,34	200 000	180 000
(+ t.a. 50 456,38)		(+ t.a. 20 000)

För kostnader enligt överenskommelseförordningen (72/1997) om verkställandet av kommunalbeskattningen i landskapet Åland samt för utredningskostnader som har samband med verkställandet av beskattningen föreslås ett anslag om 180.000 euro, varvid beaktats tidigare års anslag.

Anslaget avser främst kostnader för skatteåret 2003.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	200 000
	Anslagsbehov	**200 000**
	Användning av tidigare års anslag	-20 000
	Förslag	**180 000**

44.01.05. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	60 000	22 000
(+ t.a. 11 898,96)		(+ t.a. 50 000)

För utrednings- och utvecklingsarbete inom avdelningens verksamhetsområde föreslås ett anslag om 22.000 euro, varvid beaktats tidigare års anslag om 50.000 euro. Under år 2003 pågår bl.a. arbetet med att utveckla pensionsdataregistret. Anslaget kan användas för köp av tjänster och avlöningsutgifter för tillfällig personal.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	36 700
4300	Inköp av tjänster	35 300
	Anslagsbehov	**72 000**
	Användning av tidigare års anslag	-50 000
	Förslag	**22 000**

44.05. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	6 781 249	8 905 000	7 070 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	6 781 249	8 905 000	7 070 000

Syftet med de allmänna stöden till kommunerna är att minska skillnaderna i ekonomisk bärkraft mellan kommunerna och främja förutsättningarna att upprätthålla den verksamhet som förutsätts i landskapslagstiftningen.

Genom att möjliggöra stöd för strukturella och organisatoriska åtgärder som främjar en gemensam skötsel av kommunala uppgifter och åstadkommer påvisbara besparingar främjas åtgärder för en effektiv skötsel av kommunala uppgifter.

Landskapsstyrelsen har även inför uppgörandet av budgetförslaget för år 2003 hållit överläggningar angående landskapsandelssystemet och övriga ekonomiska relationer mellan landskapet och kommunerna. Se även allmänna motiveringen.

44.05.30. Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 524 255,22	4 800 000	4 800 000

För komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning enligt LL om landskapsandelar till kommunerna (70/1993) föreslås ett anslag om 4.800.000 euro. Anslaget kan även användas som stöd för att åstadkomma organisatoriska och strukturella samarbetslösningar mellan kommuner vilka medför besparingar i handhavandet av kommunala uppgifter.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	4 800 000
	Anslagsbehov	**4 800 000**

44.05.31. Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 668 336,44	1 800 000	1 850 000

Föreslås ett anslag om 1.850.000 euro. Anslaget avser allmänna landskapsandelar enligt LL om landskapsandelar till kommunerna.

Anslaget har beräknats utgående från ett basbelopp om 86,30 euro per kommuninvånare.

I förslaget har beaktats den kompensation som den totala effekten slopandet av ÅHS-avgifter och inkomstbortfallet till följd av införandet av det allmänna skatteavdraget om 5 % medfört för kommunerna (26/1999). Kompensationen hänför sig till år 2001.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	1 850 000
	Anslagsbehov	**1 850 000**

44.05.32. Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
588 657,74	1 100 000	270 000

Kompensationen för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst enligt LL om landskapsandelar till kommunerna (70/1993, ändr. 7/2002 och 69/2002) beräknas uppgå till ca 550.000 euro för år 2003. Med beaktande av att denna kompensation skall minskas med ett belopp som utgör 35,33 % av det belopp som år 2002 fördelades som kompensation föreslås ett anslag om 270.000 euro att utges som kompensation åt kommunerna under år 2003.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	270 000
	Anslagsbehov	**270 000**

44.05.33. Kompensation för utökat förvärvsinkomstavdrag

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	400 000	
	tb 0	

Momentet utgår.

Med beaktande av att kommunernas skatteinkomster för år 2001 överstiger de beräknade föreslås att ingen kompensation erlägges för år 2001.

44.05.34. Kompensation i samband med förändrad samfundskattefördelningsnyckel (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	500 000	150 000

Med hänvisning till LL om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (6/2002) angående fördelningen av skatteintäkter från företagssektorn mellan kommunerna föreslås ett anslag om 150.000 euro att utges som kompensation till de kommuner som ekonomiskt förlorar på att ny fördelningsnyckel tillämpas för skatteåret 2002.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	150 000
	Anslagsbehov	**150 000**

44.05.35. Kompensation för sänkning av samfundsskatt till kommunerna (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	tb 305 000	

Momentet utgår.

44.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	30 177	4 530 000	4 030 000
Inkomster	-30 177	-30 000	-30 000
Nettoutgifter	0	4 500 000	4 000 000

Under kapitlet upptas moment av blandad natur. Av syftena med anslagen under kapitlet kan speciellt nämnas anslag för investeringar för att höja intresset för Åland och förbättra möjligheterna att utöva olika aktiviteter i landskapet.

44.10.31. Överföring av danaarv

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
30 176,68	30 000	30 000

Anslaget möjliggör överföring av danaarv till kommun.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	30 000
	Anslagsbehov	**30 000**

44.10.32. Bidrag för samhällsekonomiska projekt (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	2 000 000	1 500 000

På basis av lagtingets beslut i samband med behandlingen av budgetförslaget för år 2002 har landskapsstyrelsen beviljat Mariehamns stad ett bidrag om 1.440.000 euro ur 2002 års anslag samt meddelat staden att resterande 3.560.000 euro, i förhållande till det i budgetmotiveringen angivna maximala bidraget om 5.000.000 euro, är beroende av att anslag upptas i landskapets budget.

Landskapsstyrelsen kan bevilja fortsatt stöd för projektet ur 2003 års anslag för godtagbara kostnader enligt projektplanen. Landskapsstyrelsen har, trots att kostnaderna för badhuset beräknas stiga till ca 14.000.000 euro mot tidigare angivna 10.000.000 euro inte funnit anledning att föreslå en höjning av det maximala bidraget.

Landskapsstyrelsen har i enlighet med budgetbeslutet för år 2002 fört underhandlingar med Finströms kommun om projektet med ett idrotts- och motionscentrum i Godby varvid kommunen meddelat att simhallsdelen, vars kostnader uppskattats till 4.205.000 euro, kommer att anläggas först. Landskapsstyrelsen har meddelat kommunen att för projektet kan beviljas bidrag om 80 % av de godtagbara kostnaderna inom ramen för av lagtinget anvisade anslag varvid bidraget för simhallen kan uppgå till högst 3.364.000 euro. Samtidigt meddelade landskapsstyrelsen att 560.000 euro därav kan beviljas under år 2002 mot redovisning av slutlig projektplan för simhallen jämte tidtabell för dess förverkligande. Finströms kommun har inkommit med de efterfrågade uppgifterna.

Mot bakgrund av byggkonjunkturen avser landskapsstyrelsen att på nytt föra diskussioner med Finströms kommun och driftsbolaget för idrotts- och motionscentret i Godby om tidpunkten och ordningsföljden för förverkligande av de olika delprojekten före slutligt ställningstagande tas om bidrag.

Med beaktande av ovanstående föreslår landskapsstyrelsen ett anslag om 1.500.000 euro varav, beroende på hur respektive projekt framskrider, 900.000 euro planeras beviljat för badhuset i Mariehamn och 600.000 euro för Godbyprojektet. Se även allmänna motiveringen.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	1 500 000
	Anslagsbehov	**1 500 000**

44.10.74. Landskapsprojekt (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	0

Den av landskapsstyrelsen tillsatta planeringskommittén för kongress- och kulturhuset har inlämnat ett förslag till upplägg för ägande och drift. Enligt förslaget skulle landskapet äga tomten och byggnaderna medan driften skulle handhas av ett fristående av staden, landskapet och övriga centrala intressenter inom kultur- och näringsliv gemensamt ägt bolag. Den till förslaget fogade driftskalkylen för-

utsätter hyresfrihet samt ett visst initialstöd under de tre första åren. Staden förutsätts bidraga med ett årligt stöd för kulturverksamhet om 60.000 euro. I övrigt finansieras bolagets verksamhet genom verksamhetsintäkter från kongresser och konferenser samt kultur- och allmännyttiga tillfällen.

Landskapsstyrelsen avser att inom ramen för tidigare beviljat anslag fortsätta planeringen och samtidigt överväga om det är ändamålsenligt att delfinansiera projektet genom försäljning av aktierna i Fastighets Ab Ålands Turisthotell. Se även allmänna motiveringen.

44.10.80. Lån åt kommunerna för inrättande av arbetsplatsområden (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	

Momentet utgår.

44.10.87. Regionallån

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	2 500 000	2 500 000

Föreslås att ett anslag om 2.500.000 euro upptas för utgivande av lån ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot. Lånen utges i allmänhet mot bankmässigt betryggande säkerhet men landskapsstyrelsen kan enligt prövning utge lånen utan säkerhet. Lån till samhällsägda bolag ges sålunda utan krav på säkerhet. I övrigt utges lånen på motsvarande villkor som de lån som lyfts från Nordiska Investeringsbanken, vilka upptas som inkomst under moment 39.30.87.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	2 500 000
	Anslagsbehov	**2 500 000**

44.20. PENNINGAUTOMATMEDEL

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	679 685	952 000	1 699 000
Inkomster	-5 096 094	-4 035 000	-5 000 000
Nettoutgifter	-4 416 409	-3 083 000	-3 301 000

Genom de anslag som budgeteras under kapitlet främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte är verksamma inom det sociala eller kulturella området men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet.

44.20.50. Bidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
494 472,50	550 000	550 000

Rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 550.000 euro, vilket avser bidrag ur penningautomatmedel för ideella föreningar och organisationer vilka inte hänför sig till sociala-, ungdoms- eller idrottssektorn samt penningautomatmedel till landskapsstyrelsens disposition.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	550 000
	Anslagsbehov	**550 000**

44.20.51. Projektbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
69 442,44	402 000	1 149 000

Föreslås ett anslag om 1.149.000 euro att utges som bidrag för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel.

I enlighet med budgeten för år 2002 har Folkhälsans Allaktivitetshus på Åland Ab beviljats ett delbidrag om 402.000 euro för uppförande av allaktivitetshus i Mariehamn. Bidraget för projektet kan maximalt uppgå till 1.690.000 euro. Anslaget under momentet används sålunda huvudsakligen för detta projekt.

Anslaget kan även användas för landskapets finansieringsandel av projekt som ingår i program som medfinansieras med medel ur EU:s strukturfonder.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	1 149 000
	Anslagsbehov	**1 149 000**

44.20.86. Lån ur penningautomatmedel (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
115 770,31	0	0

Föreslås inget anslag detta år.

44.90. PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	12 475 490	13 099 000	13 728 000
Inkomster	-5 886 577	-6 000 000	-9 800 000
Nettoutgifter	6 588 912	7 099 000	3 928 000

Målet är en effektivare pensionsadministration bl.a. genom ett förbättrat pensionsdataregister.

Målsättningen är att inom 3-4 år få med alla pensionsgrundande anställningstider som är möjliga att registrera i landskapets nya, förbättrade pensionsdataregister samt att få dessa uppgifter överförda till Pensionsskyddscentralens register.

Landskapsstyrelsen har beslutat att lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen, som träder i kraft 1.1.2003, även skall göras tillämpbar inom landskapets pensionssystem fr.o.m. samma tidpunkt.

Målsättningen är att under året omräkna och ge nya pensionsbeslut åt de pensionstagare som berörs av justeringen (ca 130-150 st.) samt utbetala de förhöjda pensionerna fr.o.m. 1.10.2003.

En fortsatt ökning av pensionsutgifterna är att vänta eftersom antalet pensionstagare ökar för varje år.

De fem senaste åren har antalet personer som beviljats respektive lyft landskapspension i december varit:

År	1997	1998	1999	2000	2001
Beviljade	84	85	126	107	120
Lyfta	1057	1093	1158	1205	1257

44.90.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
35 340,15	59 000	58 000
(+ t.a. 8 073,36)	(+ t.a. 13 000)	

Anslaget avser utgifter för köp av pensionstjänster, främst uträknings- och sakkunnigtjänster från Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring samt de kostnader som avtalet med Pensionsskyddscentralen om överföring av uppgifter till arbetsförhållanderegistret medför.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	58 000
	Anslagsbehov	**58 000**

44.90.04. Pensioner och familjepensioner (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
12 225 108,86	12 800 000	13 400 000

Anslaget avser lagbundna utgifter (ÅFS 4/97 m.fl.). För ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och familjepensioner samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsoförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

Dispositionsplan:

7100	Pensionsutgifter	13 400 000
	Anslagsbehov	**13 400 000**

44.90.05. Övriga pensionsutgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
215 040,73	240 000	270 000

Anslaget avser pensionsbaserad KTAPL-avgift enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. Landskapet övertog betalningsansvaret i samband med ÅHS-reformen, varför avgiften således är att betrakta som betalning av Ålands folkhälsoförbunds och Ålands vårdförbunds skuld till Kommunernas pensionsförsäkring. Anslag får även användas för betalning av vissa självriskandelar enligt 6 § KTAPL som hänför sig till anställningar vid de nämnda kommunalförbunden.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	270 000
	Anslagsbehov	**270 000**

44.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE UTGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 200 329	1 441 000	1 373 000
Inkomster	-332 187	-328 000	-348 000
Nettoutgifter	868 142	1 113 000	1 025 000

44.95.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
699 518,70	740 000	710 000
(+ t.a. 2 301,32)		

Föreslås ett anslag om 710.000 euro för förvaltningens gemensamma kostnader för vissa centrala av finansavdelningen administrerade kontorsfunktioner, inköp av tjänster för likviditetsförvaltning och försäkring av egendom.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		
	- kontorsmaterial		110 000
4200	Hyror		30 000
4300	Inköp av tjänster		
	- underhåll av inventarier	10 000	
	- tryckningstjänster (kopiering)	10 000	
	- ADB-användartjänster	10 000	
	- banktjänster	35 000	
	- posttjänster	160 000	
	- teletjänster	100 000	
	- brandförsäkringar	80 000	
	- expert- och utredningstjänster	120 000	525 000
4800	Övriga utgifter		
	- licensavgifter		45 000
	Anslagsbehov		**710 000**

44.95.04. Ålandsdelegationen (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
10 662,51	10 000	12 000

För landskapets kostnader för Ålandsdelegationens verksamhet föreslås ett anslag om 12.000 euro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	6 000
4800	Övriga utgifter	6 000
	Anslagsbehov	**12 000**

44.95.05. IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
90 081,40	185 000	185 000
(+ t.a. 30 375,29)		

Föreslås ett anslag om 185.000 euro för central datautveckling för den allmänna förvaltningens behov för vilket inte upptagits särskilda anslag och projektledningsstöd för övrig systemutveckling. Anslaget kan användas för konsultkostnader, inköp av ADB-program m.m. I anslaget ingår även centrala kostnader för uppbyggnad av allmänna förvaltningens service på Internet.

Dispositionsplan:

1112	Immateriella rättigheter	78 000
4300	Inköp av tjänster	102 000
4800	Övriga utgifter	5 000
	Anslagsbehov	**185 000**

44.95.06. Allmän IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
41 277,40	100 000	30 000
	(+ t.a. 65 000)	(+ t.a. 50 000)

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för allmän IKT-utveckling. En större del av det utvecklingsarbete som är gemensamt med näringslivet och övriga samhällssektorer avses förverkligas inom ramen för Ålands teknologicentrum och annan ordinarie verksamhet. I anslaget ingår medel för utvecklande av landskapsstyrelsens nätplats ”www.aland.fi”, byggandet av portal för sjöfart, projekt för utveckling av telemedicin, samordning av förvaltningens IKT-utveckling samt utgifter för seminarier m.m.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	10 000
4300	Inköp av tjänster	70 000
	Anslagsbehov	**80 000**
	Användning av tidigare års anslag	-50 000
	Förslag	**30 000**

44.95.08. Övriga avlöningar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
175 742,52	206 000	236 000

Under momentet föreslås ett anslag om 236.000 euro.

Inrättade tjänster avser anslag för personliga lönetillägg.

Under tillfälliga tjänster reserveras anslag för anställande av vikarier för sjuk- och moderskapslediga tjänstemän samt för annan tillfällig arbetskraft och övriga tjänstearrangemang (t.ex. omplaceringar).

Anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande avser personliga lönetillägg och arrangemang gällande arbetstagare.

Under övriga löner och arvoden upptas ett anslag för förtroendemannaarvoden samt för övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet i enlighet med gällande tjänstekollektivavtal.

Slutligen föreslås under övriga personalutgifter en reservering för avgångsbidrag som beviljas enligt 42 § tjänstemannalagen för landskapet Åland.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	12 100
	- tillfälliga tjänster	179 800
	- personal i arbetsavtalsförhållande	24 200
	- övriga löner och arvoden	15 700
	- övriga personalutgifter	4 200
	Anslagsbehov	**236 000**

44.95.70. Anskaffning av inventarier (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
183 046,91	200 000	200 000

Under momentet föreslås ett anslag om 200.000 euro. Anslaget avser anskaffning och utbyte av datorer och övrig datautrustning samt möbler och kontorsmaskiner.

Dispositionsplan:

1125	Maskiner och inventarier	200 000
	Anslagsbehov	**200 000**

45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	53 009 818	56 552 000	60 746 000	7,4%	14,6%
Överföringsutgifter	20 174 120	22 323 000	22 155 000	-0,8%	9,8%
Realinvesteringsutgifter	511 387	1 870 000	2 335 000	24,9%	356,6%
Lån och övriga finansinve-steringar	239 200	93 000	135 000	45,2%	-43,6%
Summa utgifter	73 934 526	80 838 000	85 371 000	5,6%	15,5%
Summa inkomster	-7 664 079	-7 738 000	-8 791 000	13,6%	14,7%
Nettoutgifter	66 270 447	73 100 000	76 580 000	4,8%	15,6%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2002
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	1 066 921	1 056 000	1 114 000	5,5%	4,4%
Övriga sociala uppgifter	8 828 628	8 949 000	8 895 000	-0,6%	0,8%
Av kommunerna anordnade sociala tjänster	9 826 880	10 119 000	10 323 000	2,0%	5,0%
Mottagande av flyktingar	0	486 000	366 000	-24,7%	
Penningautomatmedel för social verksamhet	1 417 824	1 452 000	1 670 000	15,0%	17,8%
Övriga hälso- och sjukvårds-uppgifter	446 314	491 000	449 000	-8,6%	0,6%
Övrig veterinärvård	5 880	27 000	56 000	107,4%	852,4%
Allmän miljövård	59 470	174 000	166 000	-4,6%	179,1%
Naturvård	363 758	310 000	344 000	11,0%	-5,4%
Vattenförsörjning och vatten-vård	139 604	975 000	608 000	-37,6%	335,5%
Avfallshantering	150 367	524 000	474 000	-9,5%	215,2%
Ålands miljölaboratorium		264 000	263 000	-0,4%	
Ålands miljöprövningsnämnd	101 234	181 000	308 000	70,2%	204,2%
Ålands hälso- och sjukvård	51 527 646	55 830 000	60 335 000	8,1%	17,1%
Summa	73 934 526	80 838 000	85 371 000	5,6%	15,5%

45.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 066 921	1 056 000	1 114 000
Inkomster	-18 368	-11 000	-29 000
Nettoutgifter	1 048 553	1 045 000	1 085 000

Social- och miljöavdelningen har till uppgift att allmänt leda, utveckla, planera, samordna, följa upp och utöva tillsyn över social-, hälso- och sjukvården samt miljömedicinen och miljövården.

Enligt gällande lagstiftning skall ärenden som anhängiggjorts vid landskapsstyrelsen behandlas utan onödigt dröjsmål och om möjligt upptas för avgörande inom tre månader från den dag då ärendet anhängiggjordes. För att förbättra ser-

vicen till avdelningens kunder är målsättningen under året att ärenden om möjligt skall upptas för avgörande inom två månader.

I arbetet med att främja ordnandet och utvecklandet av barnskyddet och utvecklingsarbetet för barn och ungdomar med särskilda svårigheter har avdelningen under ett flertal år särskilt uppmärksammat barnfrågor. För att få en bättre helhetsbild av situationen för barn påbörjades under år 2002 en kartläggning av barns och ungdomars villkor. Dessutom undersöktes om och i vilken utsträckning artikel 3.1 barnkonventionen beaktades (”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet” (FFFS 59/1991)). Kartläggningen av barns och ungdomars villkor fortsätter även under år 2003. Under året avser landskapsstyrelsen avgöra om det är ändamålsenligt att implementera principen om att barnets bästa skall komma i främsta rummet i lagstiftningen och i så fall i vilken lagstiftning eller om syftet med barnkonventionens artikel 3.1 kan uppnås bättre på annat sätt. Landskapsstyrelsen anser att alla resurser inom barnskyddet bör tas till vara och samordnas. I detta syfte avser landskapsstyrelsen fortsätta utvecklingsarbetet inom barnskyddet och under året främja bildandet av lokala barnskyddsgrupper vari representanter åtminstone från socialvården, skolan, hälso- och sjukvården och missbrukarvården bör ingå.

För patienter inom psykiatrins öppenvård är boende, sysselsättning och fritidsaktiviteter centrala element vid rehabiliteringen. Under år 2002 undersöktes vilken särskild service som erbjöds och på vilket sätt stödåtgärderna inom öppenvården var ordnad för patienter inom den öppna psykiatrin. Landskapsstyrelsen avser under året att försöka påverka utvecklandet av servicen och stödåtgärderna för denna patientgrupp.

Utvecklingsarbetet för barn och ungdomar fortsätter under året. De problem och brister inom bland annat barnomsorgen som framkommit under projekttiden kräver insatser även från landskapsstyrelsens sida år 2003. Målsättningen är främst att stöda utvecklandet av den pedagogiska verksamheten inom barnomsorgen och att främja samarbetet mellan barnomsorgen och skolan.

Lagstiftningen om klientens ställning och rättigheter torde träda i kraft under året. För att sprida kännedom och kunskap om den nya lagstiftningen krävs särskilda insatser från landskapsstyrelsens sida under året.

Inom handikappolitiken kommer landskapsstyrelsen att uppmärksamma förverkligandet av sektoransvarsprincipen. Genom att t.ex. visa olika samhällssektorer på goda exempel avser landskapsstyrelsen stimulera arbetet med ett samhälle med lika möjligheter för människor med funktionshinder.

Under år 2002 har landskapsstyrelsen, efter initiativ från Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS), undersökt situationen inom äldreomsorgen i ett flertal kommuner. Undersökningen visade att äldreomsorgen kvantitativt befinner sig på en tillfredställande nivå men att det finns anledning att utveckla kvalitén och samverkan inom äldreomsorgen. Kvalitén och samverkan kan utvecklas bland annat genom att utarbeta eller komma överens om gemensamma grunder för vårdtyngdsmätningar, bestämmandet av vårdnivå och vårdbehovsbedömningar. Under året avser landskapsstyrelsen följa upp den undersökning som gjordes under år 2002.

Genom styrning av alkoholkonsumtionen vid skötseln av alkoholserveringsärenden försöker landskapsstyrelsen förebygga de samhälleliga, sociala och medicinska skadeverkningarna av alkoholdrycker. Målsättningen under året för inspektionsverksamheten och för utbildningen av restaurangpersonal är att minska

berusningsdrickandet och överserveringen på serveringsställena.

Landskapsstyrelsen styr och övervakar de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården i landskapet (24 § 4 mom. lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994)) och skall i medicinskt hänseende övervaka den verksamhet som utövas samt innehållet i de företagshälsovårdstjänster som tillhandahålls av primärvården, enheter för företagshälsovård och yrkesutbildade personer inom hälsovården vilka sköter genomförandet av företagshälsovården (10 § lagen om företagshälsovård (FFS 743/1978)) samt handhar andra förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården som i riket ankommer på länsstyrelsen. Då dessa förvaltningsuppgifter är nya för landskapsstyrelsen prioriteras under året arbetet med att utveckla lämpliga och effektiva metoder för styrningen och övervakningen av hälso- och sjukvården i landskapet. För skötseln av dessa uppgifter ersätter staten enligt avtal landskapet med 20.000 euro, se moment 35.01.01.

Landskapsstyrelsen utövar systemtillsyn över Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet. I samråd med ledningen för organisationen strävar man till att utveckla och förbättra ledningsfunktioner och strukturer på basen av den genomförda utvärderingen av ÅHS-reformen (den s.k. Sonkin-rapporten). Ytterligare inleds ett flerårigt projekt med en utvärdering av den medicinska och vårdmässiga verksamheten med fokus på servicens nivåstrukturering och tillgänglighet, en studie av vårdkedjans funktionalitet. Under år 2003 granskas åldringsvården samt kvinnohälsovården.

Det övergripande målet inom miljöhälsovården är tryggandet av konsumentskyddet, bekämpningen av sjukdomars spridning och en del i detta är även djurskyddet. Till följd av den stora uppmärksamhet som förekomsten av flere för hälsan skadliga ämnen (bl.a. dioxin och akrylamid) i olika livsmedel föranlett har livsmedelssäkerheten blivit allt viktigare för nutidsmänniskan. Högklassig livsmedelskvalitet skall garanteras i hela livsmedelskedjan enligt principen från jord till bord.

Syftet med djurskyddet är att säkerställa att djur skyddas mot lidande samt att främja deras hälsa. Under året skall djurskyddet utvecklas, bl.a. omhändertagandet av herrelösa djur och övervakningen av anmälningspliktig verksamhet skall effektiveras.

Den smittsamma VHS-sjukan har spridits till en stor del av de åländska fiskodlingarna. Bekämpningsprogram och bekämpningsåtgärder utvecklas under året av riksmyndigheter i samråd med landskapsstyrelsen för att effektivare kunna hindra spridning av smittsamma fisksjukdomar.

Landskapsstyrelsens övergripande mål, beskrivning av och förändringar i verksamheten samt målsättningar för året beträffande miljövården anges under kapitel 45.50.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2001	2002	2003
Serveringstillståndsärenden	72	70	70
Patientärenden	103	110	110
Miljötillsynsobjekt	726	860	920
Finansieringsstödsärenden (vattenförsörjning, avloppsvattenbehandling och avfallshantering)	117	120	120

45.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 066 920,51	1 080 000	1 114 000
	tb -24 000	

(+ t.a. 1 253,34)

Under momentet föreslås ett anslag om 1.114.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget har beaktats 10.000 euro för upprätthållande av ett beredskapssystem för landskapsveterinärerna för bekämpandet av smittsamma sjukdomar hos djur samt 10.000 euro för individuell kompetensutveckling för avdelningens personal.

Därtill ingår utgifter för tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	17	17 *	17
Tillfälliga tjänster	2	3	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	1 *	1

*3 tjänster överförda till moment 45.58.20.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	895 225	
	- tillfälliga tjänster	100 322	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	32 653	1 028 200
4100	Material och förnödenheter		11 000
4300	Inköp av tjänster		29 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	40 800	
	- representation	5 000	45 800
	Anslagsbehov		**1 114 000**

45.10. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	8 828 628	8 949 000	8 895 000
Inkomster		0	0
Nettoutgifter	8 828 628	8 949 000	8 895 000

I kapitlet upptas utgifter för verksamheter och understöd som främjar utvecklingen av främst socialvården och för familjepolitiska förmåner och för tryggande av skälig utkomst och skäliga boendekostnader.

Förtroenderådet verkar för att patienternas och klienternas rättigheter och intressen tas till vara och att deras integritet skyddas. Dessutom skall rådet bland annat främja kontakten mellan brukare och personal, förmedla förslag och synpunkter som anses betydelsefulla för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvalitén inom vården. Ärenden anhängiggörs i rådet av en medlem, av sekreteraren (klient- och patientombudsmannen) eller genom skrivelser till rådet. Rådet, som

verkat sedan år 1997, har behandlat ett stort antal ärenden och frågeställningar innanför rådets ansvarsområde. Rådet har tillställt ÅHS, landskapsstyrelsen och andra instanser olika förslag till åtgärder för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvalitén inom vården. Under år 2002 är målsättningen att uppmärksamma kvaliteten inom äldreomsorgen.

Handikapprådet verkar för att tillgodose de funktionshindrades intressen genom att bland annat följa med utvecklingen inom handikappområdet, göra framställningar om och ta initiativ till åtgärder som ger möjlighet för personer med funktionsnedsättning till full delaktighet och jämlikhet i samhället. Under år 2003 har rådet som målsättning att engagera kommunerna i arbetet med att skapa ett samhälle med lika möjligheter för funktionshindrade (Agenda 22-arbetet) och att uppmärksamma EU:s handikappår.

Missbrukarvårdssamarbetsgruppen tillsattes den 24 januari 2001. Gruppen består av ledande tjänstemän från missbrukarvården inom socialvården, ÅHS och social- och miljöavdelningen. Gruppens uppgift är att utvärdera och utveckla samarbetet inom missbrukarvården. Planerat samarbete inom missbrukarvården har åstadkommits under år 2002. Målsättningen för år 2003 är att börja utvärderingen på basis av genomfört planerat samarbete.

I kapitlet upptas anslag för stipendier för den yrkesutbildade personalen inom socialvården för fortbildning. Syftet med anslaget är att understöda kompetensutvecklingen inom socialvården. Målsättningen under året är att särskilt främja kompetensutvecklingen inom äldreomsorgen.

Syftet med de familjepolitiska stödformerna moderskapsunderstöd och barnbidrag är att ge barnfamiljer ersättning för de kostnader som föranleds av barnens födelse och underhåll. Moderskapsunderstödet ges antingen i pengar eller i form av en moderskapsförpackning. Barnbidragsbeloppen höjdes med 10 % den 1 januari 2001. Moderskapsunderstödet höjdes från 128 euro till 224 euro den 1 februari 2002.

45.10.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
92 442,45	84 000	32 000
(+ t.a. 35 767,85)	(+ t.a. 33 000)	

Föreslås ett anslag om 32.000 euro för handikapprådets, förtroenderådets och missbrukarvårdssamarbetsgruppens verksamhet, för de ersättningar posten debiterar för tilläggskostnader på grund av hembärning av post jämfört med lådutbärning för personer med funktionshinder samt för utgifter för utvecklingsarbete inom socialvården.

Minskningen av anslaget föranleds av att projektet att utveckla och samordna det drogförebyggande arbetet i landskapet avslutades under år 2002.

	År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster		1	

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter	
- övriga löner och arvoden	8 200
4100 Material och förnödenheter	1 800
4300 Inköp av tjänster	11 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	5 000	
	- representation	1 000	6 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd		5 000
	Anslagsbehov		**32 000**

45.10.50. Bostadsbidrag (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
474 269,60	560 000	537 000

För bostadsbidrag, som enligt LL om tillämpning av lagen om bostadsbidrag (63/1975) beviljas enligt i riket gällande grunder, föreslås ett anslag om 537.000 euro. Utgifterna för bostadsbidrag förväntas sjunka på grund av hushållens förbättrade ekonomi. Även administrativa kostnader för handläggande av bostadsbidragsärenden kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	19 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	518 000
	Anslagsbehov	**537 000**

45.10.51. Stipendier för vidareutbildning och kompletterande utbildning inom socialvården utomlands

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 204,70	8 000	8 000

Föreslås ett anslag om 8.000 euro för stipendier till den yrkesutbildade personalen inom socialvården för vidareutbildning och kompletterande utbildning främst inom Norden.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	8 000
	Anslagsbehov	**8 000**

45.10.52. Moderskapsunderstöd (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
60 990,92	73 000	83 000

I enlighet med LL om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd (10/1994) föreslås ett anslag om 83.000 euro. Anslaget har beräknats utgående från ett födelsetal om 320 samt en kostnad om 224,70 euro per moderskapsförpackning. Kostnader för inköp av informationsmaterial kan påföras momentet.

Lagen om moderskapsunderstöd har ändrats så, att en adoptivförälder eller adoptant fr.o.m. den 1 december 2002 får bidrag för en del av de kostnader som föranleds av internationell adoption. Dessa kostnader uppgår, beroende på barnets hemland, till ca 3.200 - 15.000 euro. Bidragets storlek är 1.900, 3.000 eller 4.500 euro beroende på barnets hemland. Ifall det samtidigt utses eller placeras flera barn i samma familj, betalas för det andra barnet och de därpå följande barnen 30 % per barn av det föreskrivna bidraget. Antalet bidragstagare antas år 2003 uppgå till 2. Vid dimensioneringen av anslaget har som tillägg beaktats 9.000 euro

till följd av lagändringen.

Moderskapsunderstödet betalas fr.o.m. den 1 mars 2003 förhöjt till de familjer i vilka det samtidigt föds eller adopteras flera barn. För det andra barnet som föds eller adopteras samtidigt betalas moderskapsunderstödet enligt dubbelt belopp, för det tredje barnet som föds eller adopteras samtidigt betalas moderskapsunderstödet enligt tredubbelt belopp o.s.v. För att moderskapsunderstödet skall kunna betalas enligt förhöjt belopp krävs att landskapsstyrelsens beslut om moderskapsunderstödets beloppsmässiga storlek ändras. Vid dimensioneringen av anslaget har som tillägg beaktats 1.000 euro till följd av reformen.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	800
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	82 200
	Anslagsbehov	**83 000**

45.10.53. Barnbidrag (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
8 173 537,48	8 200 000	8 211 000

Med hänvisning till LL om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen (48/1994) och LF om barnbidrag (106/1995) föreslås ett anslag om 8.211.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av barnbidragsärenden kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	9 500
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	8 201 500
	Anslagsbehov	**8 211 000**

45.10.54. Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
23 182,79	24 000	24 000

För att användas som utkomstskydd för vissa personer med diagnosen fibromyalgi föreslås ett anslag om 24.000 euro.

Landskapsstyrelsen beaktar vid prövningen om utkomstskydd skall beviljas, om personen inte har rätt till lagstadgad eller avtalad arbetslöshetsersättning, ålders-, invalid-, arbetslöshets- eller deltidspension, om personen de sex senaste åren varit sjukskriven med diagnosen fibromyalgi eller motsvarande diagnos och om personen haft hemkommun i landskapet de fyra senaste åren. Dessutom beaktas att avslag på ansökan om nämnda ersättning eller pension ej är äldre än två år vid den tidpunkt då ansökan om utkomstskydd lämnas in, om det inte är uppenbart att personen i fråga ej är berättigad till nämnda ersättning eller pension.

Beloppet av utkomstskyddet fastställs enligt samma grunder som gäller för invalidpension och invaliditetspension i pensionslagstiftningen. Förskott på utkomstskydd får betalas innan beloppet fastställs.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	24 000
Anslagsbehov	**24 000**

45.15. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	9 826 880	10 119 000	10 323 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	9 826 880	10 119 000	10 323 000

Kapitlet omfattar utgifter föranledda av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993).

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt kalkylerade grunder. Grunderna för landskapsandelarna är basbelopp enligt åldersgrupp som landskapsstyrelsen fastställer årligen. Landskapsstyrelsen avlämnar en framställning till lagtinget med förslag till ändring av lagstiftningen så att basbeloppen justeras för att bättre motsvara kommunernas kostnader för respektive åldersgrupp. Samtidigt justeras bidragsprocenten så att landskapets totala bidrag blir i stort oförändrat i förhållande till de totala kostnaderna.

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner och kommunalförbund. Avsikten är att under året bevilja landskapsandelar till ett belopp om högst 2.000.000 euro, vilket möjliggör att daghemsverksamheten i Finström, Jomala och Mariehamn samt serviceboendet för äldre i Eckerö och Lumparland kan utvecklas.

Landskapsstyrelsen har föreslagit att Ålands Omsorgsförbund k.f. från och med år 2004 övertar ansvaret för anordnandet av arbetsverksamhet för handikappade och av verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade. För skötseln av uppgiften är avsikten att Omsorgsförbundet skulle beviljas en särskild landskapsandel. Andelen avses utgöra en viss procentsats av den ordinarie landskapsandelen för socialvården. Vid övertagandet föreslås de anställda vid Ålands handikappförbunds arbetsverksamhet "Fixtjänst" överflyttas till motsvarande anställning vid Omsorgsförbundet och sålunda övertar Omsorgsförbundet även ansvaret för "Fixtjänst".

45.15.30. Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
7 887 928,31	8 081 000	8 323 000

Föreslås ett anslag om 8.323.000 euro. Anslaget avser landskapsandelar till kommunerna enligt LL om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993).

Med hänvisning till allmänna motiveringen konstateras att landskapsstyrelsen avser avlämna en framställning med förslag till sådan lagändring att basbeloppen korrigeras att bättre motsvara de faktiska kostnaderna. För att inte öka landskapets kostnader sänks samtidigt den procentuella landskapsandelen så att totalbeloppet av landskapsandelarna för socialvården är i stort detsamma som för år

2002, beaktande indexjustering.

Förslaget innebär att följande basbelopp per kommuninnevånare fastställs som grund för landskapsandelarna:

0	-	6	år	5.951,17 euro
7	-	64	år	318,65 euro
65	-	74	år	848,71 euro
75	-	84	år	3.423,68 euro
85	-		år	10.206,35 euro

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	8 323 000
	Anslagsbehov	**8 323 000**

45.15.31. Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 817 750,27	1 396 000	2 000 000
	tb 642 000	

Med hänvisning till 4 kap. LL om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993) och socialvårdsplanen för åren 2003-2007 föreslås att landskapsstyrelsen skulle befullmäktigas att fastställa nya projekt inom socialvården under år 2003 så att landskapsandelarna för dessa uppgår till totalt högst 2.000.000 euro. Därtill kan landskapsstyrelsen godkänna projekt som finansieras genom anslag beviljade under tidigare år.

Dispositionsplan:

8302	Social- och hälsovård	2 000 000
	Anslagsbehov	**2 000 000**

45.20. MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	486 000	366 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	0	486 000	366 000

Mottagningsverksamheten har som mål att främja flyktingarnas sociala, ekonomiska och kulturella jämlikhet samt deltagande i och anpassning till det åländska samhället, samt att förebygga att flyktingarna isolerar sig. Mottagandet av flyktingar organiseras av kommunerna. Till kommunerna betalas ersättning av landskapets medel för utgifterna för utkomststöd, ordnandet av service och den allmänna administreringen av mottagandet.

Landskapsstyrelsen och Mariehamns stad har tecknat ett avtal om mottagandet av flyktingar. Avtalet gäller ordnande av de tjänster som hör till mottagandet av flyktingar och tryggande av utkomsten för 6-9 flyktingfamiljer under åren 2001-2004 samt de ersättningar landskapet skall betala till staden för de kostnader staden har för mottagandet och tryggandet av flyktingarnas utkomst.

45.20.30. Mottagande av flyktingar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	486 000	366 000

Anslaget om 366.000 euro är avsett att användas till betalning av ersättningar enligt avtal mellan staden och landskapet om mottagandet av flyktingar. Anslaget får även användas som understöd för kostnader för det första mottagandet och för undervisning i svenska.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	366 000
Anslagsbehov	**366 000**

45.25. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL VERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 417 824	1 452 000	1 670 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	1 417 824	1 452 000	1 670 000

I enlighet med 17 § LF om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet (56/1993) intas årligen i landskapets budget ett anslag som uppskattas motsvara det belopp av Ålands Penningautomatförenings nettoavkastning för löpande verksamhetsår vilket fördelas i understöd. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattar landskapsstyrelsen beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Penningautomatmedel för social verksamhet fördelas mellan ett stort antal frivilliga organisationer, år 2002 31 stycken, för deras verksamhet inom social- och hälsovårdssektorn.

Fördelningen sker på basis av inkomna ansökningar, varvid beaktas framförallt verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser, lokalt och på landskapsplanet, möta aktuella behov. Anslaget är avsett att ge grundförutsättningar för en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet inom social- och hälsovårdssektorn. Frivilligverksamheten skall på ett ändamålsenligt sätt komplettera de samhälleliga insatserna med tillvaratagande av medborgarnas kunskaper, engagemang, initiativ och idealitet. Särskilt betydelsefull har den ideella verksamheten varit och är fortfarande vid prövningen och utvärdering av befintliga och nya verksamhetsformer samt även tillgodoseende av sådana gruppers intresse som annars skulle ha svårt att göra sig hörda.

Under senare år har önskemålen om understöd för kostnader för verksamhetsledare i organisationerna blivit fler. Med de anslag som står till förfogande är det inte möjligt att i någon nämnvärd omfattning understöda organisationer, som saknar finansiering av verksamhetsledare via penningautomatmedel, för kostnader för anställande av verksamhetsledare. Det finns exempel på organisationer som utan fast anställd personal bedriver en aktiv, bred och mångfacetterande verksamhet. Organisationerna bör eftersträva att aktivera så många medlemmar som möjligt i de verksamheter som organisationerna bedriver samt att strukturera styrelsearbete och andra sysslor i organisationen så att många ges en aktiv och

stimulerande roll i arbetet för organisationens syften. Landskapsstyrelsen har för avsikt att vid fördelningen av anslaget särskilt beakta andelen medlemmar som aktivt tar del i organisationernas arbete och antalet frivilligarbetstimmar.

Under år 2003 är avsikten att "Fixtjänst" skall finansieras med penningautomatmedel för social verksamhet. Se även kapitel 45.15.

45.25.50. Understöd för ideell verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 417 824,22	1 452 000	1 670 000

Föreslås ett anslag om 1.670.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella organisationer.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	1 670 000
Anslagsbehov	**1 670 000**

45.30. ÖVRIGA HÄLSO - OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	446 314	491 000	449 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	446 314	491 000	449 000

I kapitlet ingår anslag för verksamheter och funktioner inom områdena hälsofrämjande och hälso- och sjukvård i huvudsak utom ÅHS.

Landskapsstyrelsen betalar för de åländska kommunernas del en medlemsavgift baserad på invånarantalet samt ett mindre understöd till Ålands Cancerförening r.f. Genom medlemskapet har åländska cancerpatienter tillgång till patienthotell och viss annan service i Åbo kostnadsfritt eller till kraftigt rabatterade priser.

Med anslaget för hälsofrämjande och minskande av tobaksrökning kan landskapsstyrelsen understöda verksamheter inom ÅHS men i huvudsak initiativ och projekt utom den offentliga hälsovården. Målet är att aktivera medborgarna till eget ansvar och egna initiativ rörande sin hälsa. Anslaget kan också utnyttjas för landskapsstyrelsens egna initiativ inom hälsofrämjande verksamhet.

Avsikten med understödet för ambulansflygningar är att trygga i landskapet baserade flygresurser för räddning av i första rummet liv och hälsa, men också miljö och egendom. Anslaget motsvarar kostnaderna enligt gällande avtal om helikoptertjänster med Skärgårdshavets helikoptertjänst Ab.

Kumlinge filialapotek betjänar skärgårdsregionen Kumlinge-Brändö. Befolkningsunderlaget räcker inte till för att på affärsmässiga grunder bedriva apoteksverksamhet där. I strävan att bevara serviceutbudet och sålunda en förutsättning för en stationär befolkning i skärgården är det motiverat att understöda en trygg läkemedelsdistribution och -hantering där även i fortsättningen.

Anslaget för ersättande av resekostnader för patienter i samband med vård i Sverige är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till sjukvårds-

institutioner utom Stockholm-Uppsala regionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som Folkpensionsanstalten tillämpar för resor inom landet.

Under moment 45.30.51 har under år 2002 upptagits anslag för understöd till kommuner som bidrag för stödjande av cancersjuka utöver vad sjukförsäkringen ersätter. Då det finns ett flertal patientgrupper som har kostnader som har samband med deras sjukdom och som inte ersätts av sjukförsäkringen anser landskapsstyrelsen det vara principiellt fel att över landskapsbudgeten enbart stöda en patientgrupp. Landskapsstyrelsen anser att ändringar i nuvarande sjukförsäkringssystem och inte uppbyggandet av system för olika grupper och intressen är det korrekta förfaringssättet för att trygga patienters skäliga kostnader som har samband med deras sjukdom.

45.30.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
9 153,52	15 000	15 000
(+ t.a. 3 944,01)		

Anslaget avser att täcka kostnaderna för medlemsavgift och stöd till Ålands Cancerförening r.f. samt understöd för allmän hälsofrämjande verksamhet och minskande av tobaksrökning.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	1 150
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	13 850
	Anslagsbehov	**15 000**

45.30.23. Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
428 528,54	432 000	424 000

För utgifter föranledda av avtal om helikoptertjänster föreslås ett anslag om 424.000 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	424 000
	Anslagsbehov	**424 000**

45.30.51. Stödjande av cancersjuka

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	34 000	

Momentet utgår. Se kapitelmotiveringen 45.30.

45.30.52. Understöd för Kumlinge filialapotek

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
6 727,52	7 000	7 000

Föreslås ett anslag om 7.000 euro för att understöda läkemedelsdistributionen i Kumlinge-Brändöregionen.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	7 000
	Anslagsbehov	**7 000**

45.30.53. Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 904,51	3 000	3 000

Föreslås ett anslag om 3.000 euro för resekostnadsersättning åt patienter som av ÅHS remitterats till vård i Sverige utanför Stockholm-Uppsala området till den del dessa kostnader inte ersätts av Folkpensionsanstalten. Ersättningarna utgår enligt de grunder som Folkpensionsanstalten tillämpar för resor i hemlandet.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	3 000
	Anslagsbehov	**3 000**

45.35. ÖVRIG VETERINÄRVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	5 880	27 000	56 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	5 880	27 000	56 000

I kapitlet ingår anslag huvudsakligen för verksamheter och funktioner inom miljöhälsovården som inte sköts av ÅHS.

För att säkra livsmedelstryggheten genomförs i stöd av EG-lagstiftning årligen ett övervakningsprogram på den inre marknaden. Medlemsstaterna skall se till att varor avsedda att sändas till andra medlemsstater kontrolleras med samma omsorg som de som är avsedda att saluföras inom det egna landet. I detta syfte genomförs övervakningsprogram av främmande ämnen i livsmedel (bl.a. rester av läkemedel och bekämpningsmedel). Under kapitlet upptas 10.000 euro för genomförandet av programmet år 2003.

Livsmedelskvaliteten beträffande lokalt producerade livsmedel, t.ex. förekomsten av dioxin och algtoxiner samt konsumenternas kostvanor, undersöks under året. Under kapitlet upptas 10.000 euro för dessa undersökningar.

För bekämpandet av smittsamma sjukdomar hos djur förintas självdöda djur och s.k. specifikt högriskmaterial som uppstår vid slakten i särskilda för ändamålet godkända anläggningar. En sådan anläggning drivs av Honkajoki Ab. Större mängder högriskavfall transporteras bort från landskapet i stöd av avtal med Honkajoki Ab. Avsikten med ersättningen för merkostnaden vid riskmaterialhantering är att trygga konkurrensneutraliteten för det lokala slakteriet. Honkajoki Ab och landskapsstyrelsen har överenskommit om ordnandet av uppsamlingen av självdöda djur. Landskapsstyrelsen hyr ändamålsenlig container för uppsamling och vidare transport till riket för destruktion av nämnda djur och material.

Arbetsuppgifterna inom miljöhälsovården har ökat markant. Utredningen om samordning av miljöhälsovårdens arbetsuppgifter vid landskapsstyrelsen och

ÅHS slutförs under året och det avslutande arbetet utförs av en utomstående konsult i samarbete med den för uppdraget tillsatta arbetsgruppen. Under kapitlet har upptagits erforderliga anslag för anlitande av utomstående konsult.

45.35.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
5 879,69	27 000	30 000
	tb 0	
(+ t.a. 853,47)		

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för kostnader för provtagning, laboratorieanalyser, utredningar, beredskapsplanering, information och skolning samt för utvecklande av djurskyddet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	5 500
4300	Inköp av tjänster	19 500
4800	Övriga utgifter	5 000
	Anslagsbehov	**30 000**

45.35.40. Ersättning för extra kostnader föranledda av djursjukdomar (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00		26 000

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 26.000 euro för ersättning för de merkostnader som föranleds av restriktioner vad gäller transport och hanteringen av döda djur och högriskmaterial vid bl.a. slakterier.

Anslaget föreslås överflyttat från 45.35.01 till detta moment.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	26 000
	Anslagsbehov	**26 000**

45.50. ALLMÄN MILJÖVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	59 470	174 000	166 000
Inkomster	0	0	-15 000
Nettoutgifter	59 470	174 000	151 000

Målsättningen med landskapsstyrelsens miljöarbete är att alla verksamheter i landskapet skall bidra till en hållbar utveckling. För att detta skall kunna förverkligas skall ett hänsynstagande till miljön vara integrerat i alla samhällssektorer. Utvecklingsarbetet att miljöanpassa landskapsstyrelsens allmänna förvaltning,

underlydande myndigheter och institutioner som inleddes år 2001 fortsätter under året. Målsättningen är att landskapsförvaltningen skall bli en föregångare och förebild, t.ex. göra bästa miljöval vid all slags upphandling och att uppställa miljökrav i samband med beviljande av understöd.

Landskapsstyrelsens miljöförvaltning är fortsatt under utveckling. Under de senaste åren har flera för miljön viktiga lagstiftningar trätt i kraft och ännu krävs ökade arbetsinsatser för att följa upp och genomföra dessa. T.ex. den nya miljöskyddslagen ställer ökade krav på miljöbyråns arbete. Även EU-arbetet kräver omfattande personalresurser. En ny lagstiftning om fartygsgenererat avfall planeras träda i kraft under år 2003 och den beräknas medföra ett merarbete på fyra månader. Dessutom kommer ordinarie personal på miljöbyrån att även under år 2003 arbeta deltid. För att trygga tillräckliga personalresurser för miljöförvaltningen förslås att de två tillfälliga tjänsterna som miljöutredare och miljöinspektör fortsätter under hela år 2003.

Ökade tillsynsinsatser kommer att vidtas för att minska utsläppen av näringsämnen till våra vatten. Granskningen fortsätter av vilka verksamheter som blivit tillståndspliktiga enligt miljöskyddslagen och som skall söka tillstånd senast den 30 juni 2003. För att ytterligare effektivera tillsynsarbetet föreslås att ett miljödatasystem för miljötillsynsarbetet inköps.

Målsättningen med Agenda 21-arbetet är att förändra allmänhetens attityder till en större miljömedvetenhet. Agenda 21-kontoret etablerades år 1995 för att i första hand stöda kommunernas Agenda 21-arbete. Kontoret finansieras till hälften av landskapsstyrelsen och till hälften av kommunerna. Samarbetet med kommunerna om det gemensamma Agenda 21-kontoret föreslås fortsätta.

45.50.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
59 469,88	118 000	166 000
	tb 56 000	
(+ t.a. 3 108,34)		(+ t.a. 24 000)

Föreslås ett anslag om 166.000 euro varvid tidigare års anslag om 24.000 euro beaktats.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster andel i lön för kretsloppsutredare.

För delfinansiering av Agenda 21-kontoret föreslås ett anslag om 42.300 euro. Därtill ingår anslag för utgifter för det fortsatta arbetet med att miljöanpassa landskapsförvaltningen, för tillsynsarbetet, för informationsverksamhet, för driften av miljöbyråns bil och för övrigt miljöarbete om sammanlagt ca 147.700 euro.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster				2
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfälliga tjänster			107 900
4100	Material och förnödenheter			16 500
4300	Inköp av tjänster			18 300

4800	Övriga utgifter	5 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	42 300
	Anslagsbehov	**190 000**
	Användning av tidigare års anslag	-24 000
	Förslag	**166 000**

45.52. NATURVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	363 758	310 000	344 000
Inkomster	-30 747	-11 000	-11 000
Nettoutgifter	333 011	299 000	333 000

De väsentligaste övergripande målsättningarna för naturvården är
- att utföra de tillsyns- och övervakningsuppgifter som enligt naturvårdslagstiftningen ankommer på landskapsstyrelsen
- att tillse att landskapsstyrelsen kan uppfylla sina internationella förpliktelser enligt EU:s naturvårdsdirektiv, i första hand genom att följa upp och förverkliga Natura 2000-programmet samt ge kommissionen den information den kräver
- att tillse att inga arter av växter och djur i landskapets flora och fauna eller särskilt skyddsvärda biotoper hotar att försvinna och
- att fortsättningsvis underhålla och vårda landskapets naturreservat samt att på lämpligt sätt informera allmänheten om områdenas naturvårdsvärden och möjligheterna till friluftsliv inom dessa.

Landskapsstyrelsen eftersträvar att i högre grad än tidigare erhålla arbetskraft i regionerna för skötselåtgärderna inom naturreservaten eller att utge vissa arbeten på anbud åt privata företagare. Sådana reservat kan vara Ramsholmen (Jomala), Idö (Kökar), Boxö (Saltvik), Björkör (Föglö) och Herrön (Lemland).

I kapitlet upptas även anslag för bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur, för landskapsvård och för s.k. intrångsersättningar till markägare. Dessa anslag skapar förutsättningar att förverkliga Natura 2000-programmet och de satsningar som förutsätts i EG:s fågeldirektiv och habitatdirektiv och förbättrar förutsättningarna att försvara den biologiska mångfalden vid skadegörelse samt främja den biologiska mångfalden.

45.52.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
119 985,24	200 000	192 000

(+ t.a. 39 717,69)

Föreslås ett anslag om 192.000 euro.

Anslaget används i första hand för underhåll av landskapets naturreservat samt på reservaten befintliga byggnader och anläggningar. I anslaget ingår medel för arbetsavtalsanställd tillfällig arbetskraft för skötseln av reservaten. Under momentet upptas även medel för inköp av redskap och maskiner samt service. 9.500 euro är föreslaget för inventeringar av bl.a. havsörnsbeståndet och fridlysta fjärilar.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	125 358	
	- övriga personalutgifter	1 042	126 400
4100	Material och förnödenheter		21 200
4200	Hyror		2 500
4300	Inköp av tjänster		12 200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	12 500	
	- övrigt	6 500	19 000
1125	Maskiner och inventarier		10 700
	Anslagsbehov		**192 000**

45.52.60. Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	5 000	5 000

Föreslås ett anslag om 5.000 euro för ersättande av skador som förorsakats av arter av djur som är sällsynta eller särskilt skyddsvärda enligt LF om naturvård (113/1998). Ersättning utges endast i de fall förebyggande åtgärder vidtagits utan framgång.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	5 000
	Anslagsbehov	**5 000**

45.52.63. Bidrag för landskapsvård

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 572,97	12 000	12 000

Föreslås ett anslag om 12.000 euro avsett för stöd för naturvårdsåtgärder i odlingslandskap. Bidrag utbetalas enligt av landskapsstyrelsen fastslagna riktlinjer. Bidrag kan dock ges endast för sådana projekt som icke uppfyller villkor för erhållande av EU:s miljöstöd.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	12 000
	Anslagsbehov	**12 000**

45.52.88. Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
239 200,23	93 000	135 000

Föreslås ett anslag om 135.000 euro. Anslaget är i första hand avsett för förverkligande av Natura 2000-programmet men även andra objekt kan komma ifråga. Medlen skall i första hand användas för s.k. intrångsersättningar till markägare enligt 37 § och 39 § i LL om naturvård (82/1998). Anslaget föreslås även kunna användas för markvärderingar.

Dispositionsplan:

1112	Övriga immateriella rättigheter	135 000
	Anslagsbehov	**135 000**

45.54. VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	139 604	975 000	608 000
Inkomster	-65 925	0	0
Nettoutgifter	73 678	975 000	608 000

De övergripande målen för vattenvården i landskapet är att verka för ett hållbart nyttjande av vattenmiljön, att minska utsläppen av näringsämnen och substanser som är främmande för vattenmiljön samt att bevara eller förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten.

Avloppsvattenbehandling skall hindra smittspridningen via avloppsvatten, minska utsläppen av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienten och återföra näringsämnen till jordbruket. De nuvarande kraven för behandling och rening av avloppsvatten regleras genom vattenlagen och vattenförordningen för landskapet Åland (61 och 77/1996) samt landskapslagen och förordningen om miljöskydd och miljötillstånd (30 och 35/2001).

På grund av framför allt eutrofieringen av sjöar och hav är behovet att ytterligare minska utsläppen av näringsämnen stort. Kraven på utsläpp från större avloppsanläggningar har redan skärpts eller kommer att skärpas genom miljöprövningsnämndens beslut om tillstånd för avloppsvattenutsläpp. Behovet av skärpning av utsläppskraven är för närvarande störst för enskilda avloppsanläggningar. Landskapsstyrelsens målsättning för rening av avloppsvatten från enskilda avloppsanläggningar är:

Bra smittskydd
- avloppslösningarna skall tillgodose höga krav på smittskydd
- utgående vatten skall uppfylla kraven för badvatten
- hanteringen av restprodukter (t.ex. slam) skall ske på hygieniskt sätt.

Bra recipientskydd
- fosforreduktionen skall vara minst 80 %
- kvävereduktionen skall vara minst 30 %
- reduktionen av organiska ämnen skall vara minst 90 %.

Recirkulation av näringsämnen
- 50 % av fosforn skall kunna återvinnas.

Avledning av avloppsvatten från Finström, Sund och Saltvik till Lotsbroverket i Mariehamn är aktuellt. Även avledning av avloppsvatten från Kattby i Hammarland till Lotsbroverket utreds. Genom överföringsledningarna skulle avloppsvatten från byar som Ämnäs i Finström, Torp i Hammarland, Gottby, Södersunda, Vestansunda och Röjskär i Jomala kunna ledas till Lotsbroverket för rening. Avloppsvattnet från Ålandsfågeln Ab:s anläggning i Hellesby i Hammarland och Chips Abp:s anläggning i Haraldsby i Saltvik skulle även kunna kopplas till överföringsledningen från Kattby och Godby.
Fördelarna med avloppsrening i Lotsbroverket jämfört med rening i små kommunala reningsverk eller i enskilda avloppsanläggningar är främst att

- utsläppen av näringsämnen till inre vattenområden minskar
- problemen med skötseln av små reningsverk försvinner
- stordriftsfördelar genom avloppsvattenbehandling i ett stort reningsverk utnyttjas.

Under kapitlet upptas anslag bland annat för understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder. Aktuella projekt är förbättrad kväverening vid nuvarande reningsverk, utbyggnaden av avloppsledningsnät inklusive överföringsledningar för avloppsvatten samt ombyggnaden av enskilda anläggningar som inte uppfyller nu gällande reningskrav.

Arbetet fortsätter med de undersökningar av kustvatten, sjöar och grundvatten som måste göras enligt EG:s ramvattendirektiv. Till arbetet under år 2003 hör att identifiera referensförhållanden som gäller för olika typer av vattenförekomster och att ta fram ett första förslag till klassificering av de olika vattentyperna. Dessutom ingår i arbetet att samla in information om och fastställa den påverkan olika vattenområden utsätts för samt att påbörja en analys av hur känsliga olika vattenområden är för olika slags påverkan. Vidare skall det upprättas ett register över skyddade områden och en ekonomisk analys av vattenanvändningen. Arbetet koordineras med motsvarande arbete i Finland och i Sverige. Arbetet med att ta fram vattenkvalitetsnormer enligt vattenlagen samordnas under år 2003 med arbetet att klassificera olika vattentyper enligt EG:s ramvattendirektiv.

Ett förslag till nytt handlingsprogram för vattenvården färdigställs under året.

Ett årligt vattenövervakningsprogram genomförs främst av Ålands miljölaboratorium med syfte att ge en sammanhängande och heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd i hela det åländska havsområdet inklusive de inre vikarna samt de viktigaste vattentäkterna. En del av övervakningen sker i samarbete med omgivande regioner och har som syfte att jämföra det åländska vattnet med andra delar av Östersjöområdet. Miljöövervakningen anpassas successivt för att möta de krav som ställs i EG:s ramvattendirektiv.

Samarbetet med Husö biologiska station för att undersöka vattenmiljön fortsätter och hålls på samma nivå som år 2002.

45.54.01. **<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>**

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
82 172,12	100 000	148 000
(+ t.a. 143 248,03)	(+ t.a. 25 000)	(+ t.a. 20 000)

Föreslås ett anslag om 148.000 euro varvid beaktats tillgängliga medel om 20.000 euro från tidigare år.

Anslaget avser utgifter för
- undersökningar som genomförs med anledning av EG:s ramvattendirektiv och för framtagande av kvalitetsnormer
- samarbetet med Husö biologiska station
- övrig vattenövervakning och övriga vattenundersökningar än de som genomförs av Ålands miljölaboratorium och Husö biologiska station
- driften och underhållet av reglerdammarna i Kloströmmen i Sund och Vargsundsådran i Finström samt grundvattenstationen i Jomala och
- annat arbete med vattenvårdsfrågor.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		2	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	50 900	
	- övriga löner och arvoden	5 000	55 900
4100	Material och förnödenheter		3 000
4300	Inköp av tjänster		40 000
4800	Övriga utgifter		2 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		67 100
	Anslagsbehov		**168 000**
	Användning av tidigare års anslag		-20 000
	Förslag		**148 000**

45.54.31. Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
24 605,48	50 000	35 000

Föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att bevilja nya räntestödslån om högst 150.000 euro under år 2003.

För räntegottgörelse för under år 2003 och tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 35.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	35 000
	Anslagsbehov	**35 000**

45.54.60. Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
32 826,09	800 000	400 000

Föreslås ett anslag om 400.000 euro som stöd för vatten- och avloppsprojekt. Stöden beviljas i överensstämmelse med LL om understöd för vatten- och avloppsprojekt (31/1983). Stöd kan även beviljas för investeringar för avloppsbehandling vid industrier, turistanläggningar m.m.

Aktuella projekt gäller förbättrad kväverening vid nuvarande reningsverk, utbyggnaden av avloppsledningsnät inklusive överföringsledningar för avloppsvatten samt ombyggnaden av enskilda anläggningar som inte uppfyller nu gällande reningskrav.

Avloppsprojekt med långtgående kretsloppsanpassning prioriteras liksom samordningsprojektet att leda avloppsvatten från norra Åland till Mariehamn. Om samordningsprojektet fortskrider i snabb takt kan tilläggsbudgetering bli aktuell.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	400 000

Anslagsbehov **400 000**

45.54.61. Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	25 000	25 000

Ett anslag om 25.000 euro föreslås som stöd för åtgärder med syfte att förbättra, restaurera och sanera vattenmiljön.

Bidrag ges till projekt som minskar belastningen på grundvatten, hav, sjöar eller andra vattendrag samt för restaurering av grunda vikar, sjöar, stränder eller andra vattendrag. Vid sanering och restaurering ges stöd i första hand till projekt där det samtidigt genomförs åtgärder för minskning av utsläppen till vattenområdet i fråga genom rening av utsläpp vid källan eller i tillrinningsområdet eller där det rör sig om skyddsvärda områden. Huvudregeln är att bidrag kan beviljas för högst 50 % av kostnaderna.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	25 000
	Anslagsbehov	**25 000**

45.56. AVFALLSHANTERING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	150 367	524 000	474 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	150 367	524 000	474 000

Den övergripande målsättningen för att få en hållbar avfallshantering i enlighet med avfallsplanen för landskapet Åland är att minska

- mängden avfall, särskilt avfall som måste deponeras
- användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen
- miljöpåverkan genom hushållning med material och energi, m.a.o. öka återanvändningen och återvinningen av avfall samt
- nedskräpningen.

Kommunerna har enligt renhållningslagen (3/1981) det primära ansvaret för att målsättningen uppnås. Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret. Det är landskapsstyrelsens förhoppning att det kommunala samarbetet skall utvecklas så att kommunerna kan enas om en gemensam avfallsstrategi. För närvarande sköts det kommunala samarbetet genom Ålands Problemavfall Ab och kommunalförbundet för Ålands Miljöservice. I Ålands Miljöservice ingår nio kommuner.

Landskapsstyrelsen har beslutat att de kommunala avfallsupplagen måste stängas av miljöskäl, undantaget deponien vid Svinryggen som måste stängas p.g.a. att anläggningen är fullt utnyttjad för deponering. Eftersom det hittills inte varit möjligt att komma överens om ett gemensamt avfallsupplag för hela landskapet är konsekvensen av stängningen att allt avfall som måste deponeras måste köras bort ifrån landskapet. Erfarenheterna av avfallstransporterna under de närmaste åren till deponier utanför Åland kommer att visa om vi kan klara oss utan en egen deponeringsanläggning.

I enlighet med landskapsförordningen om deponering av avfall får biologiskt nedbrytbart avfall inte deponeras fr.o.m. 1.1.2005. En komposteringsanläggning för behandling av biologiskt avfall har planerats av ett privat företag. Anläggningen har dimensionerats för hela landskapets behov. Utökad hemkompostering av bioavfall planeras även i flera kommuner.

Energiutvinning ur avfall är liksom återanvändning och återvinning av avfall hållbar avfallshantering. Hittills har man ansett att en avfallsförbränningsanläggning på Åland inte kan motiveras ekonomiskt p.g.a. höga investeringskostnader. Det har dock framkommit att det finns ny avfallsförbränningsteknik som möjliggör kontrollerad förbränning av sorterat avfall i anläggningar av en storlek som är lämplig för åländska förhållanden. Avfallsförbränning på Åland kommer därför närmare att utredas.

Landskapsstyrelsens avser att skärpa kontrollen av avfallshanteringen i enlighet med den av lagtinget i juni 2002 antagna LL om ändring av landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd. Behovet är stort p.g.a. bland annat nedskräpning och okontrollerad avfallsförbränning. Nedskräpningen och missbruket av de obemannade miljöstationerna är även ett problem som måste lösas bl.a. genom ökad information. Åtgärder enligt förpackningsförordningen måste fortsättningsvis vidtas för att öka återanvändningen och återvinningen av förpackningsavfall och för att få ett utökat s.k. producentansvar.

45.56.04. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
27 772,65	59 000	54 000
(+ t.a. 18 788,00)		

Ett anslag om 54.000 euro föreslås för fortsatta utredningar om den samordnade avfallshanteringen samt för övriga utredningar och undersökningar i syfte att förbättra avfallshanteringen. Anslaget avser även kostnader för åtgärder som ankommer på landskapstyrelsen i enlighet med renhållningslagen och andra författningar som berör avfallshantering.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster			1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	35 600
4100	Material och förnödenheter	2 000
4300	Inköp av tjänster	10 000
4800	Övriga utgifter	6 400
	Anslagsbehov	**54 000**

45.56.62. Främjande av avfallshanteringen

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
117 195,88	455 000	410 000

Anslaget avser stöd, högst 50 % av kostnaderna, för investeringar för sorterings- och återvinningsverksamhet. Stöd kan även ges för återvinningsverksamhet, speciellt försöksverksamhet samt för hanteringen av farligt avfall.

Anslaget har beräknats enligt följande fördelning:

Stöd för investeringar i företagens återvinningsanläggningar	25 000 euro
Stöd för investering i anläggning för behandling av bioavfall	100 000 euro
Stöd för stängningen av avfallsupplag	150 000 euro
Stöd för samordnad avfallshantering	20 000 euro
Stöd för byggandet av miljöstationer i kommunerna	40 000 euro
Stöd för återvinningsverksamhet	40 000 euro
Stöd för avfallshanteringen vid gästhamnar i skärgården och i glesbygden	10 000 euro
Stöd för hanteringen av farligt avfall	25 000 euro
	410 000 euro

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	95 000
8309	Övriga kapitalöverföringar	315 000
	Anslagsbehov	**410 000**

45.56.65. Räntestöd för lån för projekt som främjar avfallshanteringen

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 260,38	10 000	10 000

Föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att bevilja nya räntestödslån om högst 150.000 euro under år 2003.

För räntegottgörelse för under år 2003 och tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 10.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	10 000
	Anslagsbehov	**10 000**

45.58. ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	0	264 000	263 000
Inkomster	0	-50 000	-60 000
Nettoutgifter	0	214 000	203 000

Ålands miljölaboratoriums verksamhetsprogram för provtagningar och analyser

syftar till att ge en sammanhängande och heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd på Åland. Kontinuerliga provtagningar sker i havsområdet och de inre vikarna samt i vattentäkter och sjöar. Belastningen från tillrinningsområden kontrolleras. Laboratoriet utför egna algobservationer men deltar även i en landsomfattande alggranskning. För kommuner och företag analyseras hushållsvatten, avloppsvatten och bevattningsvatten. Mera omfattande recipientkontroller utförs även innehållande både fältprovtagningar och analyser. I anslutning till laboratoriet sköts även drift och underhåll av den i samråd med Meteorologiska institutet upprätthållna luftkontrollstationen.

Biologiska parametrar av olika slag måste analyseras, förutom de kemiska och fysikalisk-kemiska parametrarna, för att landskapsstyrelsen skall kunna bestämma de olika vattendragens ekologiska och kemiska status enligt EG:s ramvattendirektiv. För att bibehålla nuvarande kompetens vid miljölaboratoriet vad gäller övervakningen av giftalger, bottenfauna och övriga biologiska undersökningar och för att kunna fortsätta arbetet med kvalitetssäkring föreslås anslag för en biolog även under år 2003.

Några mätetal som i viss mån beskriver miljölaboratoriets verksamhet har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003
Utförda analyser	19.479	13.010	13.000	13.000

Påpekas kan att analyser av skilda slag kräver olika stor arbetsinsats.

45.58.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	264 000	263 000

Föreslås ett anslag om 263.000 euro för utgifter för laboratoriets verksamhet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget ingår därtill utgifter för inköp av titrerutrustning för analys av syrehalter i vatten, tjänsteresor, utbildning, utredningar, material, teletjänster och annonsering.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		2 *	2
Personal i arbetsavtalsförhållande		2 *	3

*4 tjänster överförda från moment 45.01.01 och 45.54.01

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	92 283	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	114 217	206 500
4100	Material och förnödenheter		18 800
4200	Hyror		1 000
4300	Inköp av tjänster		17 700
4800	Övriga utgifter		
	- resor		12 500
1125	Maskiner och inventarier		6 500
	Anslagsbehov		**263 000**

45.59. ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	101 234	181 000	308 000
Inkomster	-8 611	-15 000	-76 000
Nettoutgifter	92 623	166 000	232 000

Ålands miljöprövningsnämnd är tillståndsmyndigheten enligt vattenlagen för landskapet Åland (61/1996), landskapslagen om renhållning (3/1981), landskapslagen om hälsovården (36/1967) samt landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), se LL om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997). Miljöprövningsnämnden består av fem ledamöter med kompetens inom områdena juridik, biologi, teknik, ekonomi samt en ledamot med särskild kännedom om näringslivet. Handläggningen av nämndens ärenden och verksamhet sköts från och med den 1 september 2002 av fyra miljöhandläggare och en byråsekreterare på deltid.

Från och med den 1 juli 2001 överfördes prövningen av de tidigare lufttillstånden, avfallstillstånden och förläggningstillstånden till miljöprövningsnämnden genom den nya miljöskydds- och miljötillståndslagstiftningen enligt det omfattande IPPC-direktivet om samordnade miljötillstånd. Detta ökade miljöprövningsnämndens arbetsmängd kraftigt. Alla nu givna tillstånd som berör miljöfrågor kommer att förfalla den 31 december 2004 och befintliga verksamheter som tidigare inte varit tillståndspliktiga ska söka miljötillstånd senast den 1 juli 2003.

För att ha möjlighet att behandla ansökningar om miljötillstånd före utgången av år 2004 behövs det minst fyra handläggare fram till år 2005. Denna bedömning grundar sig på att antalet verksamheter som behöver miljötillstånd är ca 310, varav drygt 60 ärenden för närvarande handläggs hos nämnden. Det krävs även att byråsekreteraren, som under år 2002 arbetat 60 % av heltid, under åren 2003-2004 arbetar 80 % av heltid.

Miljöprövningsnämnden har idag inget databassystem för ärendehanteringen och diarieföringen sköts via landskapsstyrelsen. För att enklare administrera ärendena samt för att underlätta sökandet av handlingar och praxis på området kommer därför ett diarie- och databassystem att utarbetas.

45.59.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
101 233,94	169 000	308 000
	tb 12 000	
(+ t.a. 36 585,25)	(+ t.a. 38 000)	

Föreslås ett anslag om 308.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår kostnader i samband med miljöprövningsnämndens möten, sakkunnigutlåtanden, utredningar, utbildning för nämndens ledamöter och personal, inköp av litteratur samt programvara och övriga kostnader föranledda av nämndens verksamhet. Av anslaget utgör 29.000 euro annonskostnader som nämnden fakturerar sökandena särskilt, se moment 35.59.01.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänstern		1	2	2
Tillfälliga tjänster		1	2	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	100 195	
	- tillfälliga tjänster	111 102	
	- övriga löner och arvoden	20 603	231 900
4100	Material och förnödenheter		3 500
4300	Inköp av tjänster		55 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor		2 200
	- övrigt		400
1125	Maskiner och inventarier		14 500
	Anslagsbehov		**308 000**

45.70. ÅLANDS HÄLSO - OCH SJUKVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	51 527 646	55 830 000	60 335 000
Inkomster	-7 540 427	-7 651 000	-8 600 000
Nettoutgifter	43 987 219	48 179 000	51 735 000

Enligt LL om hälso- och sjukvården skall Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) handha den hälso- och sjukvård som befolkningen i landskapet behöver. I sin serviceproduktion skall ÅHS utgå från vars och ens hälsotillstånd samt de resurser, som anvisats ÅHS. Enligt samma lag skall också veterinärvården ombesörjas av ÅHS. I anslutning till ÅHS finns en hälsonämnd vars uppgift är att verka som miljö-, tillsyns- och tillståndsmyndighet i enlighet med stadganden i andra landskapslagar.

Årligen uppgörs en hälso- och sjukvårdsplan, som mera i detalj beskriver de uppgiftshelheter som åläggs ÅHS. Hälso- och sjukvårdsplanen utgör också en verksamhetsplan för budgetåret. Hälso- och sjukvårdsplanen för år 2003 har jämfört med tidigare år en mera fyllig text för varje enhet inom ÅHS. Resurserna beskrivs med uppgifter om enheternas inrättade tjänster för åren 2001 och 2002 samt tjänsteplanen för år 2003. Antalet bäddplatser anges i de fall sådana finns. Prestationstal, som belyser enheternas verksamhet, finns beskrivna för åren 2000-2002 och den planerade verksamheten för år 2003. Ur planen framgår de utredningar och utvärderingar av verksamheten som enheterna förutsätts utföra under budgetåret. En preliminär hälso- och sjukvårdsplan, till vilken slutlig ställning tas efter lagtingets budgetbehandling, finns som bilaga till detta budgetförslag.

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter.

Samarbetet mellan specialsjukvården och primärvården utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå, så att information om patienterna alltid finns tillhands vid rätt tidpunkt och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna.

En fungerande sjukvård förutsätter ett gott samarbete med kommunernas socialvård, så att patienterna vid utskrivning vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemtjänsten. Detta ligger också i kommunernas intresse, så att de inte drabbas i onödan av avgifter för s.k. ”klinikfärdiga” patienter inom specialsjukvården.

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer. Personalutbildningsanslaget höjs med 2 %, därutöver finns anslag för handledning och hospitering.

Den strama ekonomiska situationen innebär att budgetåret kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. Nya verksamhetsformer kan tas ibruk endast genom omfördelning av befintliga resurser. Inga nya tjänster inrättas. Anslaget för vikarier har på flere enheter dragits ner, vilket innebär att vissa verksamhetsenheter blir tvungna att hålla stängt några veckor per år. En övergripande semesterplan måste i detta syfte framtas i början av året.

Den process, som under hösten 2002 inletts och som syftar till att genom ingående uppföljning av konsumtionsutgifterna skapa kostnadsmedvetenhet och upptäcka kostnader som kan nedbringas utan att verksamheten lider, fortsätter under hela år 2003. I detta arbete har mellanledningen en avgörande roll inte bara som beslutsfattare på enhetsnivå utan också som motor för att engagera hela sin personal. Därför har en omfattande ledarskapsskolning inletts hösten 2002 för alla chefer från avdelningsnivå uppåt. Skolningen fortsätter hela våren 2003.

Anslaget för anskaffningar och byggnadsrenoveringar har skurits ner med 44 % jämfört med föregående år, vilket innebär att endast de absolut nödvändigaste renoveringarna kan genomföras och att anskaffningar måste begränsas till att ersätta apparatur som går sönder eller annars blir obrukbar. Anskaffningar görs enligt de prioriteringar som resultatenhetscheferna gör tillsammans med basenhetscheferna.

Större investeringar (över 100.000 euro) presenteras i investeringsplanen som är 3-årig. Större delen av investeringsanslagen går till det byggnadsprojekt som skall ge centralsjukhuset nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och ett auditorium.

Primärvården

Hälso- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av lättillgänglighet och kontinuitet. Varje ålänning skall tillhöra ett vårdteam som består av en läkare, hälsovårdare/sjukskötare och primärskötare. Läkarmottagningarna i Mariehamn och Godby har genomfört distriktsansvarsprincipen som dock sommartid inte är möjlig att upprätthålla beroende på såväl semestrar som stor patientbelastning av turister.

En omorganisering av jourmottagningen genomförs så att hälsocentralens läkarjour upprätthålls alla dagar kl 8 - 16. Efter det omhändertas de som är i behov av akut sjukvård och som inte kan vänta till följande dag på centralsjukhusets akutmottagning. Den slopade kvällsjouren på hälsocentralen beräknas innebära en avsevärd inbesparing.

Hälsovårdarberedskapen i skärgården bibehålles på nuvarande nivå eftersom det inte är möjligt inom nuvarande kostnadsram att utvidga verksamheten till dygnet-

runt-beredskap året om. En utredning av telemedicinsk teknik för skärgården planeras under året.

Under året utreds också bl.a. behovet av fortsatt dagsjukvård vid Gullåsen, den palliativa cancervården, behovet av tandvårdsservice inom den offentliga sektorn samt mottagningsverksamheten för nytto- och sällskapsdjur.

En övergång till datorbaserad patientjournal för hela primärvården genomförs under året.

Specialsjukvården
Specialsjukvården kännetecknas av ständiga medicinska, omvårdnadsmässiga och tekniska framsteg. Vårdperioderna på bäddavdelningarna blir allt kortare och intensivare. Vård på avdelning ersätts av öppenvård, ibland t.o.m. av sjukhusansluten hemsjukvård.

Specialsjukvården på Åland bör kunna leva upp till de växande och berättigade krav som befolkningen ställer på verksamheten. Patienterna skall erbjudas en specialsjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. På sikt kan det bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt till att remittera till andra sjukhus eftersom specialiseringen blir allt snävare och specialister, som behärskar flere subspecialiteter, inte står att uppbringa.

Samarbetet mellan sjukvårdschef, basenhetschefer och överskötare utökas och prioriteras för att klara av de ekonomiskt svåra tiderna.

Under perioden 1996-2002 har den medicinska enhetens kostnadsökning varit 130 %, varför en speciell uppmärksamhet på enhetens kostnadsutveckling är påkallad.

Den dagkirurgiska och den ortopediska verksamheten utvidgas med ökat antal ledprotesingrepp. Utrymme för detta skapas genom rationaliseringar och samordning med operationsenheten. På detta sätt minskar behovet av remittering till vård utom Åland. Möjligheten att införa remisslös gynekologmottagning utreds.

Anslaget för utomstående opererande ögonläkare halveras vilket innebär ca hälften färre starroperationer under år 2003. Anslaget för utomstående opererande öronläkare har skurits ned med en tredjedel.

Laboratoriet kommer att utarbeta en kvalitetshandbok och röntgenenheten kommer att granskas av en utomstående expertgrupp.

De budgeterade medlen för vård utom Åland har skurits ned med ca 14 % jämfört med föregående år. Inbesparingen skall åstadkommas genom att patienter i större utsträckning remitteras till Finland istället för Sverige samt genom att antalet ortopediska operationer, som hittills utförts utanför Åland, antingen utförs på Åland, skjuts på framtiden eller bedöms som onödiga.

Administration och försörjning
Förvaltningen skall sakkunnigt och utan dröjsmål handlägga de ärenden som ankommer på styrelsen och ledningsgruppen, ansvara för den övergripande verksamhetsplaneringen, utveckla både den interna och den externa informationen samt sörja för att kvalitetsutveckling ständigt pågår.

Eventuella organisationsförändringar bereds under året med anledning av bl.a. den s.k. Sonkin-rapporten.

En stor utmaning inom vården kommer att vara rekrytering av tillräcklig och kompetent vårdpersonal inom de olika specialiteterna och enheterna. För att möta detta kommer personalrekryteringsfunktionen dels att samordnas och dels ske i nära samarbete med arbetsförmedlingen och vårdutbildningsanstalterna utgående från långsiktiga strategier.

Förändringen av överskötarnas arbetsuppgifter som påbörjats år 2002 fortsätter under budgetåret. Detta innebär att byråkratiska rutiner utvärderas och omprövas i en strävan att anpassa beslut och hantering av ärenden till rätt nivå.

Under året genomförs rationaliseringar inom städenheten vilket särskilt kommer att märkas som lägre städfrekvens vad gäller administrativa rum och ytor.

IT-enheten inför ett övergripande behörighetssystem på samtliga enheter, data-journalföring införs successivt på enheterna så att de flesta enheter under året blir anslutna. Rapporteringssystemen för både verksamhet och ekonomi utvecklas och telemedicintillämpningar testas.

Ekonomiavdelningen strävar till att ge bättre vägledning till enheterna i det ekonomiska arbetet och ha regelbunden kontakt med basenhetscheferna med genomgång av budgetuppföljningen samt öka informationen och kommunikationen vad gäller de ekonomiska rutinerna till de berörda.

Patientavgiftssystemet förenklas genom att endast ett högkostnadsskydd används istället för som tidigare två.

Det förebyggande fastighetsunderhållet blir allt mera omfattande. ÅHS strävar till att anlita byggnadsteknisk expertis inom landskapsförvaltningen. Alternativet är att fortsättningsvis köpa dessa tjänster av utomstående. De upphyrda lägenheternas antal strävar man att säga upp i möjligast stor utsträckning, och därefter klara sig huvudsakligen med det bostadsbestånd som finns i ÅHS´s ägo, förutom under sommartid, då bostäder för vikarier måste upphyras.

Landskapsstyrelsen har i föreliggande budgetförslag intagit anslag om 60.335.000 euro för ÅHS. Över förslaget har följande sammanställning gjorts.

	Primärvård	Special-sjukvård	Administra-tion och försörjning	Totalt 2003	Budget 2002 (inkl. I tb)
Utgifter					
Avlöningar	11.042.900	22.528.000	6.539.900	40.110.800	37.043.300
Vård utom Åland	40.000	4.263.000		4.303.000	4.372.800
Övriga konsumtionsutgifter	1.880.000	7.135.000	3.931.200	12.946.200	12.023.300
Summa driftsutgifter	12.962.900	33.926.000	10.471.100	57.360.000	53.439.400
Anskaffningar av inventarier och utrustning	75.000	225.000	340.000	640.000	1.143.600
Byggnadsinvesteringar				2.335.000	1.870.000
UTGIFTER TOTALT	13.037.900	34.151.000	10.811.100	60.335.000	56.453.000
Inkomster					
Driftsinkomster	1.850.000	2.345.000	706.000	4.901.000	4.288.000
Kommunernas ersättning för Gullåsen	3.699.000			3.699.000	3.363.000
INKOMSTER TOTALT	5.549.000	2.345.000	706.000	8.600.000	7.651.000
NETTOUTGIFTER 2003	7.488.900	31.806.000	10.105.100	51.735.000	48.802.000
Nettodriftsutgifter 2002	6.937.100	29.898.700	10.096.200		46.932.000
Byggnadsinvesteringar					1.870.000
NETTOUTGIFTER 2002					48.802.000

45.70.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
51 016 259,55	55 160 000	58 000 000
	tb -1 200 000	
(+ t.a. 1 654 750,55)	(+ t.a. 616 424)	

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 58.000.000 euro för den verksamhet som beskrivs i den preliminära planen för hälso- och sjukvården för år 2003 (bilaga 1). Hänvisande till finansförvaltningslagen 8 § (43/1971) föreslås ersättningarna från Folkpensionsanstalten nettobudgeterade under momentet.

I anslaget för personalutgifter ingår anslag för inrättande av en tjänst samt så har det beaktats att en tjänst indras under år 2003. Därtill avses 13 tjänster ombildade.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	811	824	824
Tillfälliga tjänster	17	22	28
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	35 279 492	
	- tillfälliga tjänster	4 669 537	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	109 424	
	- övriga löner och arvoden	446 774	
	- personalersättningar	-394 427	40 110 800
4100	Material och förnödenheter		6 251 000
4200	Hyror		964 600
4300	Inköp av tjänster		
	- personalutbildning	388 000	
	- hälsovårdstjänster		
	- vård utom Åland	4 303 000	
	- övriga vårdtjänster	1 622 900	
	- patienttransporter	1 050 100	
	- övrigt	1 896 000	9 260 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	220 600	
	- övrigt	553 000	773 600
1122	Byggnader		70 000
1125	Maskiner och inventarier		570 000
	Nettoanslagsbehov		**58 000 000**

45.70.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
511 386,83	1 870 000	735 000

Under momentet föreslås ett anslag om 735.000 euro. Anslaget avser:

Ögonbottenkamera	100.000 euro
Gullåsens ventilation och värmereglering, etapp 2	135.000 euro
Ultraljudsapparat till röntgen	150.000 euro
Ombyggnad av förlossningsal på BB-gyn.avdelningen	200.000 euro
Dataprogram för VVS-övervakning	150.000 euro

735.000 euro

Dispositionsplan:

1112	Immateriella rättigheter	150 000
1122	Byggnader	335 000
1125	Maskiner och inventarier	250 000
	Anslagsbehov	**735 000**

45.70.75. Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		1 600 000

Momentet nytt.

Under momentet föreslås ett anslag om 1.600.000 euro för inledande av utbyggnad av centralsjukhuset, etapp I. Projektet berör flere olika verksamheter: nytt kök med matsal, centrallager med godsmottagning och avfallshantering, tekniska utrymmen med värme- och elcentral samt reservkraftverk, tekniska enhetens kanslier samt auditorium och konferensutrymmen. Projektet omfattar totalt ca 4.325 brutto m^2, huvudsakligen i ett nybygge, som ansluts till den västra ändan av den gamla ekonomidelen i centralsjukhuset. Vissa ytor i den nuvarande fastighetens källarplan skall dock ombyggas för en del av centrallagrets och den tekniska enhetens behov.

Köket och matsalen dimensioneras så att en framtida flyttning av verksamheterna i Grelsby sjukhus till centralsjukhuset beaktas. Tekniken i de nya utrymmena ersätter delvis föråldrad apparatur, som nu finns i områdets äldsta byggnad, den s.k. epidemibyggnaden. Godsmottagningen och avfallshanteringen kommer att bli avsevärt mera ändamålsenliga samtidigt som trafikarrangemangen för varutransporterna förbättras.

Arkitektupphandlingen görs under hösten 2002 och byggandet planeras inlett i november 2003 och slutfört i maj 2005. Projektet har kostnadsberäknats till 9.300.000 euro fördelat över tre år så att utöver anslaget i föreliggande budgetförslag upptas 5.000.000 euro år 2004 och 2.700.000 euro år 2005.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	1 600 000
	Anslagsbehov	**1 600 000**

46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	24 680 831	27 579 000	27 266 000	-1,1%	10,5%
Överföringsutgifter	20 363 931	21 179 000	20 761 000	-2,0%	1,9%
Realinvesteringsutgifter	622 915	2 401 000	2 461 000	2,5%	295,1%
Lån och övriga finansinve-steringar	1 815	52 000	41 000	-21,2%	2158,8%
Summa utgifter	45 669 493	51 211 000	50 529 000	-1,3%	10,6%
Summa inkomster	-2 932 762	-3 020 000	-2 946 000	-2,5%	0,5%
Nettoutgifter	42 736 731	48 191 000	47 583 000	-1,3%	11,3%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	852 749	1 051 000	1 085 000	3,2%	27,2%
Studieservice	5 121 721	5 597 000	5 597 000	0,0%	9,3%
Fritt bildningsarbete och hant-verksutbildning	501 553	496 000	486 000	-2,0%	-3,1%
Biblioteksverksamheten	501 577	507 000	513 000	1,2%	2,3%
Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	617 740	960 000	833 000	-13,2%	34,8%
Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	933 979	1 081 000	1 087 000	0,6%	16,4%
Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	660 740	550 000	544 000	-1,1%	-17,7%
Grundskoleväsendet	12 143 001	11 838 000	10 870 000	-8,2%	-10,5%
Yrkesutbildning	162 311	241 000	216 000	-10,4%	33,1%
Ålands yrkeshögskola	778 109	885 000	0	-100,0%	-100,0%
Vuxenutbildning	468 813	763 000	803 000	5,2%	71,3%
Europeiska Unionen-målprogram 3, åtgärd 1 och 2	296 602	716 000	1 233 000	72,2%	315,7%
Ålands läromedelscentral	125 364	139 000	139 000	0,0%	10,9%
Ålands högskola	720 692	724 000	0	-100,0%	-100,0%
Ålands folkhögskola	707 623	855 000	887 000	3,7%	25,3%
Ålands musikinstitut	543 765	615 000	649 000	5,5%	19,4%
Ålands lyceum	2 866 973	3 188 000	4 769 000	49,6%	66,3%
Ålands sjöfartsläroverk	1 143 047	1 450 000	0	-100,0%	-100,0%
Ålands tekniska läroverk	1 321 893	1 650 000	0	-100,0%	-100,0%
Ålands teknologicentrum	249 087	0	0		-100,0%
Ålands sjömansskola	2 343 105	3 315 000	2 344 000	-29,3%	0,0%
Ålands sjösäkerhetscentrum	639 414	504 000	495 000	-1,8%	-22,6%
Ålands yrkesskola	3 713 434	3 949 000	4 103 000	3,9%	10,5%
Ålands naturbruksskola	1 224 860	1 808 000	1 241 000	-31,4%	1,3%
Ålands husmodersskola	177 420	278 000	136 000	-51,1%	-23,3%
Ålands hotell- och restaurang-skola	1 655 415	1 865 000	1 417 000	-24,0%	-14,4%
Ålands vårdinstitut	1 097 052	1 167 000	796 000	-31,8%	-27,4%
Ålands handelsläroverk	1 448 609	1 509 000	1 185 000	-21,5%	-18,2%
Högskolan på Åland		63 000	5 659 000	8882,5%	
Museibyrån	2 555 856	3 292 000	3 313 000	0,6%	
Ålands landskapsarkiv	96 990	155 000	129 000	-16,8%	33,0%
Summa	45 669 493	51 211 000	50 529 000	-1,3%	10,6%

46.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	852 749	1 051 000	1 085 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	852 749	1 051 000	1 085 000

Utbildnings- och kulturavdelningen handhar i stöd av gällande lagstiftning, landskapsstyrelsens allmänna ledning, tillsyn och utveckling av utbildningen på Åland. Till avdelningens verksamhetsområde hör även kultur-, ungdoms-, idrotts-, arkiv- och museiverksamhet, det fria bildningsarbetet samt vuxenutbildningen.

Avdelningens målsättningar är att

- tillse att utbildningsnivån höjs hos den åländska befolkningen
- säkra yrkesmässig behörighet och examensgiltighet för åländska examina
- uppnå kostnadseffektivitet inom utbildningen inom ramen för tydliga mål och strategier
- ivra för utvecklande av mångsidiga och ändamålsenliga miljöer för inlärning och studier
- utveckla samarbetet mellan utbildning och näringsliv
- följa upp och utveckla skolornas läroplansgrunder med avseende på skolornas programstruktur, elev- och studiehandledning samt stöd- och specialundervisning
- inventera och prognostisera behovet av ungdoms- och vuxenutbildning
- främja åländska ungdomars delaktighet och medinflytande i det politiska arbetet
- fortsätta satsningen på samordning av databaser rörande arkiv, bibliotek och muséer (ABM- samarbete) för att fortsätta öka tillgängligheten till kulturarvet
- stöda utvecklandet av museibyråns nya organisation i enheter och
- fortsätta utvecklandet av samverkan mellan museibyrån och skolornas historieundervisning.

Konkretisering av målsatsningarna återfinns i kapitel- och momentmotiveringen nedan.

46.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
755 920,01	826 000	865 000

(+ t.a. 84 451,96)

Föreslås ett anslag om 865.000 euro för avdelningens allmänna förvaltning.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönade av en extra studiesekreterare vid studieserviceenheten.

I anslaget ingår medel för inköp av juridiska experttjänster då det är fråga om rättskyddsärenden samt specifika frågor inom utbildningsområdet.

I anslaget ingår kostnader för fortsatt uppbyggnad av databasen för landskapets skolor med avseende på arkiverings-, statistik- och betygsfunktioner samt kost-

nader för allmänna avtalsenliga serviceavgifter.

I anslaget ingår personalutbildnings- och personalutvecklingskostnader.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		13	13	13
Tillfälliga tjänster		3	3	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	623 271	
	- tillfälliga tjänster	153 129	776 400
4100	Material och förnödenheter		5 000
4300	Inköp av tjänster		54 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	20 000	
	- representation	5 000	
	- övrigt	4 600	29 600
	Anslagsbehov		**865 000**

46.01.04. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
96 828,92	125 000	120 000

(+ t.a. 67 330,32)

Under momentet föreslås ett anslag om 120.000 euro.

Anslaget avser utgifter för utvecklingsarbete gällande utbildning, kultur samt den museala verksamheten på Åland i samband med

- utvärdering av inlärningsresultat i grundskolan och gymnasiet Ålands lyceum
- utvecklande av grundskolans och gymnasiets undervisning i svenska och historia, ett samarbetsprojekt mellan skol- och museibyrån
- utvecklande av grundskolans och gymnasiets undervisning i matematik
- utvecklande av grundskolans specialundervisning
- fortsatt utvecklande av gymnasialstadiets läroplansgrunder
- inventering och prognostisering av ungdomars och vuxnas utbildningsbehov
- utvecklingsprojektet ABM (”Arkiv, bibliotek, muséer”) som inleddes hösten 2001 och som avses vara avslutat under år 2003. Därefter avses elektronisk dokumenthantering ingå i den ordinarie verksamheten. Projektet är ett samarbete mellan kulturbyrån (landskapsarkivet) och museibyrån och gäller samordning av databaser över befintliga dokument och föremål samt IT-stödd dokumenthantering samt
- utarbetande av statistisk sammanställning över ungdomars valdeltagande i lagtings- och kommunalvalet 2003. Projektet är en konsekvens av landskapets nya ungdomspolitiska program och bör framöver följas upp varje valår.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Anslaget kan även användas för anställande av tillfällig personal för projekt-, inventerings- och utvärderingsarbete och för betalning av arvoden för projekt- och kommittéarbeten inom avdelningens verksamhetsområde.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster				1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	63 500
4100	Material och förnödenheter	30 000
4300	Inköp av tjänster	26 500
	Anslagsbehov	**120 000**

46.01.74. Fastighetsplanering (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	100 000	100 000

Landskapsstyrelsen handhar i egenskap av huvudman den allmänna ledningen, tillsynen och utvecklingen av utbildningen på gymnasialstadienivå i landskapets skolor med stöd av LL om utbildning efter grundskolan, 3 § (52/1997) och utövar i egenskap av huvudman för Högskolan på Åland ett ledningsansvar genom det utbildningsavtal som stadgas i 6 § Ålands lagtings beslut 6.6.2002 om LL om Högskolan på Åland. Skolornas direktioner och styrelsen för Högskolan på Åland ansvarar för förvaltningen av verksamheten i skolorna. Landskapsstyrelsen har som huvudman det övergripande ansvaret för planering och samordning av om- och tillbyggnader för utbildningens behov. Enligt praxis har anslag för planering och projektering av enskilda byggprojekt upptagits under respektive skola vilket landskapsstyrelsen i de fall det är klart urskiljbart till vilken skola eller hur ett utrymmesproblem skall lösas finner mest ändamålsenligt. Samtidigt finns ett behov av en övergripande samordning och planering för projekt som initialt inte kan hänföras till en enskild skola eller som är gemensamt för flera skolor.

Inom ramen för anslaget föreslås en fortsatt planering och projektering av tilläggsutrymmen som mer allmänt riktar sig till gymnasialstadie- och högskolenivån och som skall täcka främst Ålands vårdinstituts och Ålands hotell- och restaurangskolas behov. Inom anslaget föreslås även att Ålands hantverksskolas behov av verkstadsutrymmen planeras i anslutning till Ålands husmodersskola.

För planering av detta och för övergripande fastighetsplanering för landskapets skolor föreslås ett anslag om 100.000 euro. Anslaget kan användas för anställande av tillfällig personal för planering av nämnda byggprojekt samt för betalning av arvoden för projekt- och kommittéarbeten.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	100 000
	Anslagsbehov	**100 000**

46.03. STUDIESERVICE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	5 121 721	5 597 000	5 597 000
Inkomster	-47 863	-33 000	-43 000
Nettoutgifter	5 073 859	5 564 000	5 554 000

Rubriken ändrad.

Studieserviceenhetens övergripande mål är att handha studieinformation, studie-stöds- och elevantagningsfrågor samt fungera som en kontaktlänk mellan arbetslivet på Åland och studerande. Enheten är också kontaktlänk och förhandlare vad gäller studerandes behörighet och rättighet till studier utanför Åland.

Målsättningar för året är
- att utveckla formerna för vuxenutbildningsstöd så att åländska studerande i detta hänseende är jämställda med studerande i riket
- att förbättra och utveckla informationen om det åländska studiestödet både i tryckt och digital form
- att göra en översyn av studiestödslagstiftningen och
- att handläggningstiden för en studiestödsansökan är maximalt 2 månader.

46.03.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
130 581,83	70 000	76 000

(+ t.a. 532,64)

Under momentet föreslås ett anslag om 76.000 euro för omkostnader för studieserviceverksamhet.

I anslaget ingår utgifter för bl.a. information och databehandling för den samordnade elevantagningen och studiestödet, informationsmöten och seminarier, inträdesförhör till Åbo Akademi, informationsmaterial, annonser samt inköp av kontorsmöbler och datautrustning.

Därtill ingår ett anslag för högskoleprovet om ca 8000 euro, som innefattar ersättning till Stockholms universitet samt utgifter för städning och vaktmästeri i provlokalen. Utgiftema för högskoleprovet motsvaras av lika stora inkomster under moment 36.03.01.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		7 000
4100	Material och förnödenheter		2 500
4200	Hyror		1 600
4300	Inköp av tjänster		
	- tryckningstjänster	12 000	
	- annons-, reklam- och marknadsförings-tjänster	12 000	
	- expert- och utredningstjänster	29 000	
	- övrigt	1 900	54 900

4800	Övriga utgifter		
	- resor	3 600	
	- representation	800	
	- patent- och licensavgifter	1 000	5 400
1125	Maskiner och inventarier		4 600
	Anslagsbehov		**76 000**

46.03.04. Praktikantplatser för högskolestuderande

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
81 770,98	105 000	80 000

Målsättningen med högskolepraktiken är att förhindra en kompetensflykt från Åland genom att ge studerande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde samt via utredningsarbete knyta värdefulla kontakter med åländskt arbetsliv med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är beräknat för att erbjuda 25 studerande en ca 2 månader lång praktikanställning.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 80.000 euro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	80 000
	Anslagsbehov	**80 000**

46.03.50. Studiepenning (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
4 753 089,61	5 215 000	5 287 000
	tb 80 000	

Föreslås med hänvisning till LL om studiestöd (94/1995) ett anslag om 5.287.000 euro som utgående från förmånsnivån enligt nu gällande förordning (98/1995, ändr. 42/2000 och 65/2001) beräknats enligt följande:

Studiepenning, högskola	1.820.000 euro
Studiepenning, ej högskola	1.600.000 euro
Vuxenstudiepenning	350.000 euro
Bostadstillägg	1.400.000 euro
Försörjartillägg	84.000 euro
Särskilt studietillägg	33.000 euro
	5.287.000 euro

Det beräknade antalet studiestödsbeslut är 2.800.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	5 287 000
	Anslagsbehov	**5 287 000**

46.03.51. För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
111 498,84	85 000	110 000

Föreslås ett anslag om 110.000 euro för främst räntestöd för studielån, erläggan-

de av borgensansvarsbelopp samt ränteunderstöd i enlighet med LL om studiestöd (94/1995).

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	104 700
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	5 300
	Anslagsbehov	**110 000**

46.03.52. Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
44 779,87	42 000	44 000

Anslaget avser kostnader för s.k. utökade studiesociala förmåner för gäststuderande vid landskapets skolor. Anslaget är beräknat för att kunna ta emot ca 10 gäststuderande under året. Anslaget används också för att täcka studiesociala kostnader för de ålänningar som studerar på gymnasialstadiet utanför Åland.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	44 000
	Anslagsbehov	**44 000**

46.05. FRITT BILDNINGSARBETE OCH HANTVERKSUTBILDNING

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	501 553	496 000	486 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	501 553	496 000	486 000

Syftet med det landskapsunderstödda fria bildningsarbetet är att i enlighet med de landskapslagar som reglerar verksamheten öka medborgarnas kunskap om och engagemang i samhällslivsfrågor, främja kulturell aktivitet, befrämja en meningsfull användning av fritiden, öka intresset för självstudier samt ge en god grund för fortsatta studier.

Landskapsunderstöd för fritt bildningsarbete beviljas dels kommunerna för medborgarinstitutets verksamhet, dels de två i landskapet verksamma bildningsförbunden.

Ålands bildningsförbund och Arbetarnas bildningsförbund på Åland anordnar i första hand kurser i samarbete med de föreningar och organisationer som är anslutna till förbunden.

Ålands hantverksskola, som upprätthålls av Ålands slöjd och konsthantverk r.f. ger ettårig orienterande grundutbildning i hantverk. Utbildningen är uppdelad i en textillinje respektive en trä-/metallinje. Antalet elever har de senaste åren varit 14 per läsår. Under hösten 1999 och våren 2000 utredde landskapsstyrelsen hantverksskolans framtida placering och behovet av en fördjupning av undervisningen. Utredningen har syftat till en mera rationell verksamhet, eventuellt i samarbete med någon annan av landskapets skolor.

Landskapsstyrelsen avser under år 2003

- att besluta om Ålands hantverksskolas framtida placering och vid behov inleda planeringen av verkstadsutrymmen för hantverksskolan (se moment 46.01.74) och
- att göra en kartläggning av det fria bildningsarbetet, fortbildningen och vuxenutbildningen för kommande prioriteringar beträffande landskapsunderstöd.

46.05.51. Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
264 472,15	274 000	262 000

Med hänvisning till LL om planering av och landskapsandel för undervisning- och kulturverksamhet, §§ 16-17 (72/1993), samt LL om medborgarinstitut, 8 § (75/1993), föreslås ett anslag om 262.000 euro. Landskapsandelen baserar sig på ca 10.500 understödsberättigade undervisningstimmar.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	262 000
	Anslagsbehov	**262 000**

46.05.52. Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
41 982,40	45 000	46 000

Hänvisande till LL om landskapsbidrag för studiecirkelverksamheten (31/1965) föreslås ett anslag om 46.000 euro för studieförbundens verksamhet år 2003. Verksamheten omfattar studiecirklar, kurser och föreläsningar. Anslaget föreslås jämt fördelat mellan de två åländska bildningsförbunden.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	46 000
	Anslagsbehov	**46 000**

46.05.53. Landskapsunderstöd för Ålands hantverksskola (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
160 955,85	137 000	138 000

Föreslås ett anslag om 138.000 euro som avser nettokostnaderna för den ettåriga orienterande grundutbildningen i textilslöjd och i trä- och metallslöjd under vårterminen och höstterminen år 2003. Ca 3.000 euro av anslaget avser smärre reparationer på skolbyggnaden.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	138 000
	Anslagsbehov	**138 000**

46.05.55. Understöd åt Bild- och formskolan

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	40 000	40 000

Bild- och formskolan ger konstundervisning åt såväl barn och ungdomar som åt vuxna. Föreslås ett anslag om 40.000 euro att utges som bidrag för verksamheten

år 2003.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	40 000
	Anslagsbehov	**40 000**

46.05.76. Verkstadsbyggnad för Ålands hantverksskola (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	

Momentet utgår. Se moment 46.01.74.

46.07. BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	501 577	507 000	513 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	501 577	507 000	513 000

De allmänna biblioteken har till uppgift att tillgodose allmänhetens behov av kunskap, bildning och förströelse (82/1997). Biblioteken skall främja intresset för litteratur, stöda utbildning och självständiga studier samt verka för att databaserad information görs tillgänglig för allmänheten.

Biblioteken lånar kostnadsfritt ut böcker och andra biblioteksmedier ur egna samlingar och ger handledning i sökning av information och i användandet av bibliotekens resurser. Totalt finns i landskapet 18 allmänna bibliotek. Av dessa fungerar Mariehamns stadsbibliotek samtidigt som centralbibliotek.

Under år 2003 beräknas biblioteken låna ut drygt 500.000 böcker och andra medier, vilket utgör ca 20 lån per innevånare i landskapet. Den omfattande användningen av elektronisk informationsförmedling kräver kontinuerlig uppdatering av datautrustningen, i första hand vid centralbiblioteket. För att utrustningen skall fungera smidigt krävs också teknisk sakkunskap.

Landskapsstyrelsen har ett avtal om inköp av centralbibliotekstjänster med Mariehamns stad. På grund av den omvandling biblioteksväsendet genomgått och alltjämt genomgår genom informationsteknologins utveckling avser landskapsstyrelsen successivt uppdatera detta avtal vid behov. Landskapsstyrelsen tillsatte under år 2002 en kommitté med uppgift att bl.a. aktualisera nya frågeställningar och följa utvecklingen inom denna sektor.

Under år 2003 avser landskapsstyrelsen vidta följande åtgärder på biblioteksområdet

- att inleda arbetet med ett bibliotekspolitiskt program för landskapet Åland
- att beakta biblioteksfunktionen i samband med uppbyggandet av Högskolan på Åland och
- att besluta om en reviderad biblioteksförordning som kan träda i kraft i början av året.

46.07.04. Övriga utgifter för biblioteksverksamheten

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
88 815,33	74 000	71 000

Föreslås ett anslag om 71.000 euro.

Enligt avtal med Mariehamns stad deltar landskapsstyrelsen i driftskostnaderna för centralbiblioteket avseende lönekostnaderna för en bibliotekarie, licens, försäkrings- och servicekostnaderna för samkatalogen Katrina, kostnaderna för fjärrlån, service till synskadade, informationssökning i databaser samt upprätthållande av Alandicasamlingen.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	16 000
4300	Inköp av tjänster	50 000
4800	Övriga utgifter	5 000
	Anslagsbehov	**71 000**

46.07.30. Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
393 588,00	409 000	421 000

Hänvisande till LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993) föreslås ett anslag om 421.000 euro.

Anslaget har beräknats enligt följande basbelopp per kommuninnevånare:

Bosättningsstrukturgrupp 1 (skärgårdskommunerna)	52,03 euro
Bosättningsstrukturgrupp 2 (övriga landskommuner)	39,95 euro
Bosättningsstrukturgrupp 3 (Finström och Jomala)	41,38 euro
Bosättningsstrukturgrupp 4 (Mariehamn)	44,22 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	421 000
	Anslagsbehov	**421 000**

46.07.50. Understöd åt författare och översättare (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
19 173,42	24 000	21 000

Enligt LL om stöd för litterär verksamhet (29/1985) skall varje år anslås ett belopp för litteraturstipendier till författare och översättare. Beloppet skall motsvara 10 procent av det belopp som under föregående kalenderår använts för anskaffande av litteratur till de allmänna bibliotek som upprätthålls av kommunerna.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	21 000
	Anslagsbehov	**21 000**

46.09. ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	617 740	960 000	833 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	617 740	960 000	833 000

Enligt gällande lagstiftning ankommer det på landskapsstyrelsen och kommunerna att gemensamt skapa allmänna förutsättningar för den ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar i landskapet. Verksamheten stöds ekonomiskt av landskapsstyrelsen som beviljar kommunerna landskapsandelar i stöd av LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993).

Ålands kulturdelegation verkar som en av landskapstyrelsen underställd myndighet med uppgift att stöda, utveckla och koordinera kulturlivet i enlighet med av landskapsstyrelsen fastställda direktiv och handlingsplaner (bl.a. Kulturpolitiskt program för landskapet Åland). Kulturdelegationens förvaltningsområde omspänner hela kultursektorn med undantag för biblioteksverksamheten och museiverksamheten.

Under år 2003 fortsätter planeringen av Bomarsunds 150-års minne inför år 2004.

46.09.04. Utgifter för Ålands kulturdelegation

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
19 689,28	20 000	19 000

Hänvisande till 7 § LL om Ålands kulturdelegation (53/1996) föreslås ett anslag om 19.000 euro för kulturdelegationens verksamhet. Anslaget avser utgifter för ledamöternas års- och mötesarvoden, resekostnader, information samt diskussionsmöten.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		11 000
4300	Inköp av tjänster		2 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	5 000	
	- representation	1 000	6 000
	Anslagsbehov		**19 000**

46.09.05. Nordiskt kulturutbyte

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
85 900,86	91 000	86 000
	tb 3 000	

Föreslås ett anslag om 86.000 euro för Nordens institut på Åland. Anslaget avser täckande av kansliutgifter i enlighet med avtal mellan landskapsstyrelsen och Nordiska ministerrådet. Personalutgifterna utgör ca 35.000 euro och hyreskostnaderna ca 25.000 euro.

I anslaget ingår även städ- och teletjänster inklusive internetuppkoppling samt materialanskaffningar för administrationen.

		År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	35 100
4100	Material och förnödenheter	7 000
4200	Hyror	25 000
4300	Inköp av tjänster	14 000
4800	Övriga utgifter	4 900
	Anslagsbehov	**86 000**

46.09.23. Utgifter för serien Det åländska folkets historia

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
37 001,34	56 000	56 000

Rubriken ändrad.

För arbetet med Det åländska folkets historia del IV föreslås ett anslag om 56.000 euro.

		År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		2		

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	56 000
	Anslagsbehov	**56 000**

46.09.24. Utgifter för Ålands konst- och arkitekturhistoria (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		0
	tb 48 000	

Föreslås inget anslag. Anslag för del av tryckkostnader upptas i 2004 års budget-förslag.

46.09.25. Utgifter för ope ragästspel (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
16 800,00	100 000	

Momentet utgår.

46.09.26. Utgifter för landskapskonstnärsprojekt

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	33 000	28 000

Under momentet föreslås ett anslag om 28.000 euro för det avslutande projektåret av landskapskonstnärsprojektet inom litteratur, Åländskt ordbruk.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	8 250
8301	Undervisning, kultur och idrott	19 750
	Anslagsbehov	**28 000**

46.09.30. Kommunal ungdoms -, idrotts- och kulturverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
209 430,30	218 000	224 000

Med hänvisning till LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993, ändr. 27/1998) föreslås ett anslag om 224.000 euro. Anslaget har beräknats utifrån följande basbelopp:

Kommunalt ungdomsarbete	6,04 euro
Idrott och motion	12,08 euro
Kommunal kulturverksamhet	4,80 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	224 000
	Anslagsbehov	**224 000**

46.09.53. Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	40 000	72 000
	tb 36 000	

Föreslås ett anslag om 72.000 euro att utges som understöd högst 40 % av godtagbara kostnader, dels för underhållsåtgärder på museifartyget Pommern, dels som understöd till staden för genomförandet av Pommerns 100-årsjubileum år 2003. Av anslaget avser högst 32.000 euro bidrag för 100-årsjubiléet.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	72 000
	Anslagsbehov	**72 000**

46.09.54. Understöd åt stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
218 644,30	227 000	227 000

För understöd för Ålands sjöfartsmuseums verksamhet år 2003 föreslås ett anslag om 227.000 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	227 000
	Anslagsbehov	**227 000**

46.09.56. Understöd för Ålands brandkårsmuseum

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	35 000	41 000

I enlighet med avtal mellan landskapsstyrelsen och Ålands brand- och räddningsförbund r.f. gällande hyran av museilokalerna och personal för öppethållning föreslås ett anslag om 41.000 euro för förbundets museiverksamhet under år 2003.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	41 000
	Anslagsbehov	**41 000**

46.09.59. Övrig kulturell verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	56 000	80 000
	tb -3 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 80.000 euro. Anslaget har beräknats enligt följande:

Planering av Bomarsunds 150-årsminne år 2004	32.000 euro
Hyra av lokal, filmutrustning och inköp av teknisk sakkunskap av Mediaverkstan Ab i enlighet med avtal	37.000 euro
Deltagande i nordiskt och internationellt kultursamarbete	8.000 euro
Till landskapsstyrelsens disposition	3.000 euro
	80.000 euro

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande			1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	27 000
4200	Hyror	22 000
4300	Inköp av tjänster	20 000
8201	Undervisning, kultur och idrott	11 000
	Anslagsbehov	**80 000**

46.11. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	933 979	1 081 000	1 087 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	933 979	1 081 000	1 087 000

Det ungdomsarbete som stöds med penningautomatmedel bedrivs av enskilda ideella föreningar och organisationer. De landskapsomfattande ungdomsorganisationerna Ålands ungdomsförbund, Ålands scoutdistrikt och Samarbetskommittén för ungdomskultur i skärgården beviljas årligt landskapsunderstöd för sin verksamhet. Enskilda ungdomsföreningar beviljas bidrag och lån (genom kom-

munal förmedling) för grundrenovering av ungdomslokalerna. Enskilda föreningar kan även beviljas understöd för olika ungdomsprojekt.

Det internationella och framför allt nordiska ungdomssamarbetet tenderar att intensifieras. Detta samarbete finansieras delvis med medel som ställts till landskapsstyrelsens disposition under moment 46.11.52.

Centralidrottsorganisationer och specialidrottsföreningar beviljas årligt understöd för verksamheten. I anslaget för understöd till idrottsorganisationerna ingår också stöd för främjande av handikappidrott och -motion. För idrottsanläggningar och –redskap kan såväl kommuner som föreningar beviljas understöd.

Under år 2003 arrangeras idrottsevenemanget Island Games och landskapsstyrelsen föreslår särskilda penningautomatmedel för det åländska deltagandet.

Under år 2003 avser landskapsstyrelsen intensifiera ungdomspolitiken utifrån det nya ungdomspolitiska programmet som utarbetats under år 2002.

46.11.04. Ålands ungdomsråd

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
9 700,58		10 000
	tb 10 000	

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för ungdomsrådets verksamhet under år 2003. I anslaget ingår sekreterar- och mötesarvoden, studieresor och övriga utgifter.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	10 000
	Anslagsbehov	**10 000**

46.11.52. Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
147 795,14	195 000	195 000
	tb -10 000	

Hänvisande till LL om ungdomsarbete (86/1987) föreslås ett anslag om 195.000 euro. Ungdomsunderstöden beviljas dels för verksamhet och särskilda ungdomsprojekt, dels som bidrag i kombination med lån genom kommunal förmedling (se moment 46.11.86) för renovering av ungdomslokaler.

Under ”Till landskapsstyrelsens disposition” reserveras medel för lokala, nordiska och internationella samarbetsprojekt på ungdomsområdet. Anslaget har beräknats enligt följande:

Understöd till organisationer och föreningar för verksamhet	140 000 euro
Stöd för renovering	30 000 euro
Till landskapsstyrelsens disposition	25 000 euro
	195 000 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	165 000
8301	Undervisning, kultur och idrott	30 000
	Anslagsbehov	**195 000**

46.11.53. Understöd för idrottsorganisationers verksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
746 754,39	747 000	797 000

Föreslås ett anslag om 797.000 euro. Anslaget överförs i enlighet med LF om överföring av vissa förvaltningsuppgifter på Ålands Idrottsförbund (3/1999) till Ålands Idrottsförbund efter att lagtinget antagit 2003 års budget. Anslaget har beräknats enligt följande

- 567.000 euro som understöd till organisationer och specialföreningar inom idrott och motion enligt idrottslagen för landskapet Åland (42/1983 samt 100/1998). Anslaget bör även användas för understöd till handikappidrott och -motion. Inom ramen för anslaget kan beviljas stipendier till enskilda idrottsutövare och -ledare
- 114.000 euro för Ålands Idrottsförbunds verksamhet inklusive utbildningskonsulentens avlöning. I anslaget ingår även kostnader för idrottsseminarier
- 25.000 euro för profilidrottssatsning
- 50.000 euro för Island Games 2003 på Guernsey
- 20.000 euro för antidrogprojektet Åländsk idrott visar vägen, avslutningsåret samt
- 21.000 euro till idrottsförbundets disposition inklusive resebidrag för föreningarna och oförutsedda kostnader inom idrotten.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	797 000
	Anslagsbehov	**797 000**

46.11.54. Understöd för idrotts- och sportanläggningar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
29 729,23	67 000	50 000
	tb 22 000	

Föreslås med hänvisning till 11 § idrottslag för landskapet Åland (42/1983, ändr. 95/1993) ett anslag om 50.000 euro för anskaffande av idrottsredskap och anläggningar.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	50 000
	Anslagsbehov	**50 000**

46.11.86. Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	50 000	35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro att utges som lån åt kommuner eller via kommuns förmedling och på kommuns ansvar till ungdomsorganisationer och -föreningar för renoveringar av ungdomslokaler. Räntan föreslås vara 2,5 % i nu-

varande ränteläge.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	35 000
	Anslagsbehov	**35 000**

46.13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	660 740	550 000	544 000
Inkomster	-10 452	-10 000	-1 000
Nettoutgifter	650 288	540 000	543 000

46.13.50. Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
532 534,78	572 000	544 000
	tb -22 000	

Föreslås ett anslag om 544.000 euro att fördelas som understöd till det åländska kulturlivet. Momentet omfattar verksamhetsunderstöd och projektunderstöd till föreningar och andra ideella organisationer samt stipendier till enskilda kulturutövare.

Av anslaget avser 40.000 euro understöd till föreningen Ålands slöjd och konsthantverk r.f. Motsvarande understöd har tidigare beviljats ur anslag upptaget under moment 47.03.42.

Anslaget inkluderar även medel för firande av självstyrelsedagen den 9 juni samt, i enlighet med lagtingets beslut medel för en satsning på kultur i skärgården, 20.000 euro. Dessutom ingår medel för åländskt deltagande i internationellt kultursamarbete.

I anslaget ingår därtill ett bidrag för Nåtö biologiska stations verksamhet om 5.500 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	5 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	5 000
	- övrigt	10 000
8201	Undervisning, kultur och idrott	524 000
	Anslagsbehov	**544 000**

46.15. GRUNDSKOLEVÄSENDET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	12 143 001	11 838 000	10 870 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	12 143 001	11 838 000	10 870 000

I enlighet med 3 och 7 §§ Grundskolelagen för landskapet Åland (18/1995) ankommer ledningen av grundskolornas undervisning och övriga verksamhet på huvudmännen - kommunerna. Landskapsstyrelsen handhar den allmänna tillsynen och utvecklingen av grundskolan.

Landskapsstyrelsens övergripande uppgift är
- att följa det decentraliserade kommunala beslutsfattandet och utvärdera hur målsättningen för utbildningen har uppfyllts samt
- att på basis av erhållna uppföljnings- och utvärderingsresultat tillse att det är möjligt för skolorna att uppnå den i lagen och läroplansgrunderna angivna målsättningen att alla elever i landskapet skall erhålla möjligheter till en likvärdig allmänbildande grundutbildning.

Målsättningar för år 2003 är
- att i samråd med kommunerna inventera skolornas undervisning och inlärningsresultat och utveckla grundskolans timfördelning, elev- och studiehandledning samt stöd- och specialundervisning
- i samråd med kommunerna granska och reformera språkprogrammen
- att i samråd med kommunerna stöda central, adekvat lärarfortbildning på olika områden, bl.a. då det gäller undervisningen i svenska och moderna språk, matematik och historia
- att i samråd med kommunerna upprätthålla en läromedelscentral med information och material i anslutning till pedagogiska arbetssätt och undervisningsmetoder, läroböcker, videofilmer, diaserier, dataprogram och nordiska skoldatanät
- att i samråd med kommunerna utveckla/revidera nu gällande centrala grunder och riktlinjer för dimensioneringen av utrymmesbehovet i grundskolor av olika storlek och
- att i samråd med kommunerna anta en förvaltningsmodell och centrala handlingsplaner för beslutsprocessen vid planeringen och förverkligandet av i landskapets och kommunernas finansieringsplaner avsedda anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamheten (byggande eller anskaffning av lokaler för skol- och biblioteksverksamhet, om- och tillbyggnader samt renoveringar).

46.15.30. <u>Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
6 299 042,84	6 560 000	7 170 000

Föreslås ett anslag om 7.170.000 euro.

I enlighet med 47 § Grundskolelagen för landskapet Åland (18/1995) får kommunerna landskapsandel för driftskostnader för grundskolan enligt bestämmelserna i LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/1993).

Elevantalet inom de kommunala grundskolorna (27) som hösten 2001 var 3.008

(+14) är innevarande höst 3.030 (+22). Inom grundskolans träningsundervisning är elevantalet oförändrat (32). Till höstterminen 2003 beräknas antalet öka till högst 34 (+2).

Med hänvisning till allmänna motiveringen konstateras att landskapsstyrelsen avser att till lagtinget avlämna en framställning med förslag till ändring av LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet som innebär att systemet för uträkning av landskapsandelarna för driftskostnader förändras så att ett nytt basbelopp uträknas motsvarande medeltalet för åren 1998 - 2000 av nettokostnaden per invånare i åldersgruppen 6 - 15 år. Basbeloppet skulle därmed uppgå till 5.330,46 euro. Systemet med två olika basbelopp för de tänkta lågstadie - respektive högstadieeleverna slopas därmed. Nya landskapsandelskoefficienter anges i lagstiftningen så att landskapsandelarna totalt sett beloppsmässigt är på samma nivå som år 2002 beaktande indexjustering. För träningsundervisningen skulle fortsättningsvis särskild landskapsandel beviljas.

Därtill har förslaget att föra över betalningsansvaret för grundskollärarnas pensionspremier på respektive kommun eller kommunförbund fr.o.m. 1.7.2003 beaktats som en kostnad som berättigar till landskapsandel. Basbeloppet för åldersgruppen 6 - 15 år uppgår därmed till 5.958,66 euro fr.o.m. 1.7.2003.

Förutom till betalning av den avsedda landskapsandelen får anslaget på basis av den nämnda skol- och landskapsandelslagstiftningen även användas som understöd för sådan extra stödundervisning för elever med annat modersmål än svenska, som kommunerna anordnar i stöd av 17 § Grundskolelagen (18/1995).

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	7 170 000
	Anslagsbehov	**7 170 000**

46.15.32. Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 728 726,33	3 008 000	2 500 000

Föreslås ett anslag om 2.500.000 euro.

I enlighet med 47 § Grundskolelagen för landskapet Åland (18/1995) får kommunerna landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolan enligt bestämmelserna i LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/1993).

En allmän målsättning är att kommunernas biblioteks- och skolfunktioner alltmer samordnas och att lokaliteterna används gemensamt.

Under verksamhetsåret 2002 inleddes av kommunerna och landskapsstyrelsen fastställda om- och tillbyggnadsarbeten av skol- och biblioteksutrymmen i Geta skola och Strandnäs skola - inklusive utrymmen för stadens kulturverksamhet. Aktuella saneringsarbeten i Kyrkby högstadieskola påbörjades. De mångåriga fukt- och saneringsarbetena i Godby högstadieskola slutfördes.

För ovan nämnda byggnadsprojekt har landskapsstyrelsen med stöd av den nämnda skol- och landskapsandelslagstiftningen beviljat berörda kommuner landskapsandel utgående från av lagtinget anvisad beviljningsfullmakt för nya anläggningsprojekt för åren 2001 och 2002 (5.163.000 + 3.008.000 = 8.171.000

euro).

För åren 2003-2007 planeras nya biblioteks- och skolbyggnadsprojekt i kommunerna Brändö, Finström (Godby skola), Jomala (Södersunda skola), Saltvik (Rangsby skola) och Sund.

Kommunernas beräknade kostnader för nu pågående och hittills planerade anläggningsprojekt för bibliotek och grundskolor beräknas för närvarande till cirka 36.500.000 euro exklusive mervärdesskatt.

De planerade anläggningsprojekten (byggande eller anskaffning av lokaler för skol- och biblioteksverksamhet, om- och tillbyggnader samt renoveringar) bedöms vara nödvändiga antingen med anledning av ett beräknat växande elev- och befolkningstal, nya pedagogiska och sociala behov eller på grund av fukt- och mögelskador i byggnaderna.

Den finansieringsplan för åren 2003-2007 som avses i 26 § LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten och det under momentet föreslagna anslaget medger att landskapsstyrelsen kan fastställa projektplaner så att landskapsandelarna för dessa uppgår till högst 2.500.000 euro för år 2003.

Med beaktande av behoven av att genomföra skolprojekten i Finström (Godby), Saltvik (Rangsby) och Sund avser landskapsstyrelsen att fastställa projekten så att förverkligandena kan inledas under år 2003 medan resterande anslag för landskapsandelar upptas under följande budgetår.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	2 500 000
	Anslagsbehov	**2 500 000**

46.15.33. Pensionspremier för grundskollärare (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 031 140,43	2 270 000	1 200 000

Landskapsstyrelsen avser avlämna en framställning till lagtinget med förslag om att lagstiftningen ändras så att ifrågavarande pensionspremier betalas av den kommun eller det kommunförbund som är respektive lärares arbetsgivare. Systemet skulle tas i bruk fr.o.m. 1.7.2003. För pensionspremier under första halvåret föreslås ett anslag om 1.200.000 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	1 200 000
	Anslagsbehov	**1 200 000**

46.17. YRKESUTBILDNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	162 311	241 000	216 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	162 311	241 000	216 000

Föreslås ändrad rubriksättning som en följd av dels LF om landskapsstyrelsens allmänna förvaltning (10/2002) samt ändrad lagstiftning rörande utbildning på gymnasialstadienivå och högskolenivå.

Inom yrkesutbildningsbyråns förvaltningsområde handhas utbildning på gymnasialstadienivå i enlighet med LL om utbildning efter grundskolan (52/1997) med ändring i LL om utbildning på gymnasialstadienivå (lagtingets beslut 6.6.2002) samt utbildning anordnad med stöd av LL om Högskolan på Åland i enlighet med lagtingets beslut 6.6.2002.

Utbildning på gymnasialstadienivå avser treårig studieförberedande och yrkesinriktad utbildning som anordnas i åtta av landskapets skolor. Begreppet utbildning på gymnasialstadienivå inkluderar även den kompletterings- och vidareutbildning, fortbildning eller kursverksamhet som anordnas i skolorna. Yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå genomförs även i form av läroavtalsutbildning med stöd av LL om läroavtalsutbildning (59/1998).

Yrkesutbildning på högre nivå har under perioden 1997 - 2002 anordnats med stöd av LL om en försöksverksamhet med yrkeshögskoleutbildning (55/1997, ändr. 43/2001). Försöksverksamheten har benämnts Ålands yrkeshögskola och utgjort ett samarbetsnätverk mellan fem olika skolor. Utbudet av yrkeshögskoleutbildning har kompletterats med möjligheter till akademiska studier och fortbildning i Ålands högskolas regi i enlighet med LL om högskoleundervisning i landskapet Åland (15/1981). Ålands högskola och Ålands yrkeshögskola uppgår i den nya organisationen Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003.

Ett lärcentrum är under uppbyggnad inom landskapsstyrelsens vuxenutbildningsenhet. Lärcentret skall fungera som stödresurs till den vuxnes lärande och tillhandahålla teknisk kompetens samt verka för en utveckling av digitala samverkansprojekt mellan utbildning och näringsliv på Åland och i omkringliggande regioner.

Den vuxna befolkningen på Åland utgör även målgrupp för landskapets EU-delfinansierade Mål 3-program.

Övergripande mål för utbildningen i landskapets skolor anges i gällande lagstiftning. Landskapsstyrelsens roll som huvudman för gymnasialstadieutbildningen är att handha den allmänna ledningen, tillsynen och utvecklingen av utbildningen. I egenskap av huvudman för Högskolan på Åland påförs landskapsstyrelsen ett lednings- och tillsynsansvar genom det utbildningsavtal som stadgas i 6 § LL om Högskolan på Åland (lagtingets beslut 6.6.2002).

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är
- att skapa och upprätthålla utbildning samt tillämpad forskning och utvecklingsverksamhet av hög kvalitet på strategiskt viktiga områden och därigenom bidra till att utveckla det åländska näringslivet
- att kontinuerligt förbättra utbildningens tillgänglighet för olika målgrupper

- att säkra yrkesmässig behörighet och examensgiltighet för åländska examina
- att skapa mångsidiga och ändamålsenliga miljöer för inlärning och studier
- att kontinuerligt utveckla uppföljningen och utvärderingen av utbildningen
- att uppnå kostnadseffektivitet inom utbildningen inom ramen för tydliga mål och strategier
- att stöda kompetensutveckling hos åländska arbetstagare och minska utbildningsklyftan inom befolkningen samt
- att inventera och prognostisera behovet av ungdoms- och vuxenutbildning.

De långsiktiga målen för landskapsstyrelsens verksamhet är
- att utveckla den åländska utbildningens utbud och innehåll för att motsvara studerandes efterfrågan på studieplatser, arbetsmarknadens behov av arbetstagare och internationell examensgiltighet
- att utveckla de olika gymnasialstadieskolorna så att de kan fungera som resurscentra för sina branscher genom att arrangera branschanknuten fortbildning och uppdragsutbildning
- att utveckla samverkansformer inom och mellan olika utbildningar och utbildningsformer
- att främja kontakter mellan studerande och arbetsliv
- att befrämja kompetensutveckling såväl ämnesmässigt som pedagogiskt bland skolans lärare och personal
- att öka antalet formellt behöriga lärare
- att genom initiativ till utbildningsmöjligheter verka för att öka den formella behörigheten hos yrkeslärarna
- att öka kostnadseffektiviteten inom byråns ansvarsområde genom en översyn av strukturer
- att skapa nya digitala utbildningsvägar för vuxenstuderande samt utveckla ett nätverk mellan utbildningsaktörer och näringsliv i lärcentrets regi samt
- att utveckla uppföljnings- och utvärderingsinstrument samt olika former för tillsyn.

Målsättningarna för det aktuella budgetåret är
- att handha den förvaltnings- och serviceverksamhet som förutsätts enligt gällande lagstiftning
- att utarbeta en långsiktig dimensioneringsplan för antalet studieplatser inom dels studieförberedande, dels yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå med beaktande av den åländska arbetsmarknadens behov, samhällets krav och de studerandes efterfrågan på utbildningsplatser
- att skapa pedagogiska, ekonomiska och lokalmässiga förutsättningar för att utforma och utveckla olika utbildningsprogram och -linjer inför den ökade studerandetillströmningen år 2004
- att implementera de reviderade läroplansgrunderna för den studieförberedande och den yrkesinriktade utbildningen samt utarbeta en ny läroplan för kärnämnen på de yrkesinriktade programmen och de studieförberedande programmen med yrkesprofil
- att vidareutveckla befintliga funktioner i skolornas gemensamma databas och statistisk uppföljning samt
- att slutföra en översyn och revidering av studiestödsmöjligheterna för vuxenutbildning och fortbildning.

Kvantitativ målsättning för verksamhetsåret
Under budgetåret beräknas 1.231 (1.100) studerande erhålla utbildning på gymnasialstadienivå och 34 (18) studerande på högre nivå. Inom ramen för den programvisa högskoleutbildningen beräknas totalt 340 (316) studerande genomföra utbildningen. Antalet läroavtal beräknas uppgå till 60 (70) under budgetåret.

Nettodriftsutgifterna per studerande beräknas enligt följande:

Skola	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003
Ålands handelsläroverk *	9.270	9.228	9.821	12.278
Ålands hotell- och restaurang-skola *	12.767	12.360	12.076	14.341
Ålands husmodersskola	13.316	16.010	12.136	11.636
Ålands lyceum	5.935	6.423	6.670	6.944
Ålands naturbruksskola	16.758	20.067	21.032	32.429
Ålands sjöfartsläroverk **	11.261	12.713	12.375	0
Ålands sjömansskola	17.000	16.795	14.347	12.607
Ålands tekniska läroverk **	12.118	12.372	11.442	0
Ålands vårdinstitut *	8.800	9.304	7.892	9.551
Ålands yrkesskola	11.382	12.928	12.619	12.089

*) För åren 2000-2002 ingår även YH
**) Ingår fr.o.m. år 2003 i Högskolan på Åland

46.17.04. Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
155 672,72	182 000	160 000

Föreslås ett anslag om 160.000 euro att användas för avlöning av personal samt anskaffning av handikapphjälpmedel till åländska studerande i landskapets skolor. Medlen skall fördelas utgående ifrån aktuella behov i landskapets skolor, bl.a. för behov av stödfunktioner samt för handledning i specialpedagogiska frågor vid genomförandet av individuella program. Anslaget avser även förberedande åtgärder inför antagning av studerande.

I LL om utbildning efter grundskolan 4 § 5 mom. (52/1997) stadgas att verksamheten i skolorna skall utformas så att även studerande med särskilda behov kan genomföra sin utbildning. Med begreppet "Studerande med särskilda behov" avses de studerande som är beroende av särskilda åtgärder beträffande skolans miljö, hjälpmedel eller den pedagogiska verksamheten. Medel som är direkt avsedda för denna studerandegrupp har inte reserverats inom ramen för skolornas budgeter.

Avsikten med anslaget är inte att binda medlen till specifika tjänster eller typer av tjänster utan medlen skall kunna fördelas utgående från det aktuella behovet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	155 000
4100	Material och förnödenheter	5 000
	Anslagsbehov	**160 000**

46.17.05. Utgifter för åländska studerande i Norden (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
6 638,53	59 000	56 000

Föreslås ett anslag om 56.000 euro. De ordinarie utbildningskostnaderna för åländska studerande i Sverige och övriga Norden ersätts av det land där studierna bedrivs i enlighet med överenskommelser och nordiskt utbildningssamarbete. I vissa fall, i första hand då det gäller specialgymnasier, tillkommer kostnader som debiteras elevens hemkommun. I dylika fall kan landskapsstyrelsen efter prövning påta sig sådana extra utbildningskostnader som inte täcks inom ramen för nordiskt samarbetsavtal. Anslaget används också vid betalning för två studerande vid United World College i Norge.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	56 000
	Anslagsbehov	**56 000**

46.18. ÅLANDS YRKESHÖGSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	778 109	885 000	0
Inkomster	-39 511	-247 000	0
Nettoutgifter	738 598	638 000	0

Kapitlet utgår. Se kapitel 46.55.

46.18.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
778 109,01	885 000	

Momentet utgår. Se moment 46.55.20.

46.19. VUXENUTBILDNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	468 813	763 000	803 000
Inkomster	-1 884	-10 000	-10 000
Nettoutgifter	466 930	753 000	793 000

Rubriken ändrad.

Vuxenutbildningens verksamhet regleras av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997), LL om läroavtalsutbildning (59/1998), LL om sysselsättningsfrämjande utbildning (39/1988), LL om medborgarinstitut (82/1994) och LL om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti (50/1988).

Den övergripande målsättningen för enheten är att verka för ett kontinuerligt utbud av utbildningsmöjligheter för den vuxna befolkningen i landskapet. Ökade

krav på flexibilitet och förändring inom både arbetsliv och samhällsliv innebär att vuxnas behov av lärande ökar successivt. Det livslånga lärandet inkluderar såväl utökad kompetens som individuell utveckling. Samhället, arbetsgivarna och individen ansvarar gemensamt för att behovet av såväl allmän som specialinriktad utbildning tillgodoses. För att lärande bättre skall svara mot de nya behoven behöver pedagogik och arbetssätt inom vuxenutbildningen utvecklas. Informations- och kommunikationstekniken blir allt viktigare inom vuxenutbildningen då tillgången till flexibla utbildningsmöjligheter ökar. Vuxnas faktiska, redan förvärvade kunskaper skall utgöra stöd vid rådgivning och vägledning. En grundläggande samsyn mellan olika verksamhetsområden och samverkan mellan olika parter behöver eftersträvas för att individuella kompetenshöjningar skall kunna uppnås.

En långsiktig och viktig målsättning är att utveckla infrastrukturen för det livslånga lärandet så att ändamålsenliga lärmiljöer samt undervisning, handledning och nätbaserad utbildning så långt som möjligt svarar mot vuxnas varierande behov av och förutsättningar för lärande.

Landskapsstyrelsens målsättning är härvid att det stora utbudet av IT-baserade distansutbildningar skall innebära reella möjligheter till studier på hemorten. Studier per distans innebär oftast att den studerande själv kan välja tid och plats för sina studier och bestämma studietakten själv.

Försöksverksamheten vid lärcentret, som benämns Navigare, kommer därför att fortsätta under år 2003. Den primära målsättningen är att Navigare skall fungera som en teknisk stödresurs för personer som bedriver distansstudier och skolor som vill utveckla egna distansutbildningar. Därutöver kan stödtjänster erbjudas till organisationer, arbetsgivare och externa utbildningsarrangörer

Lärcentret erbjuder tekniskt stöd till
- studerande som önskar genomföra sina studier helt eller delvis på distans
- skolor/organisationer som önskar utveckla egna distansutbildningar
- arbetsgivare som erbjuder personalfortbildning i form av distansstudier och
- personer som önskar genomföra möten på distans.

Lärcentret erbjuder även
- förmedling av nätbaserad undervisning på olika nivåer och områden
- tillgång till tekniska stödfunktioner och
- handledning gällande studier på distans.

Inom läroavtalsutbildningen är målsättningen att ge lärlingen teoretiska och praktiska kunskaper för att kvalificera sig för uppgifter i arbetslivet och att ge yrkeskompetens som motsvarar kravet på utbildad arbetskraft inom respektive yrkessektor. Största delen av utbildningen skall erhållas på en arbetsplats och utbildningen skall särskilt beakta landskapets näringslivs- och servicestruktur.

De projektbaserade vuxenutbildningarna har likaså en direkt koppling till arbetslivet. Målsättningen finns formulerad i mål 3-programmet, som omfattar åren 2000-2006. För varje programår utgår EU:s finansieringsandel ur Europeiska Socialfonden i enlighet med fastställd och godkänd finansieringstabell för programmet.

Vuxenutbildningsenhetens målsättningar för år 2003
- att fortsätta utvecklingen av olika stödformer inom vuxenutbildningen
- att verka för en mera samordnad information om olika vuxenutbildningar
- att initiera samverkansformer mellan olika vuxenutbildningsaktörer, inom och utanför landskapet

- att bereda plats för 60 st läroavtalsstuderande
- att utveckla samarbetet mellan läroavtalsverksamheten och landskapets skolor
- att i samarbete med pågående projekt utveckla ett välfungerande kompetenssystem för handledarutbildning på Åland
- att fortsätta samarbetet med åländska företagare inom VVS-branschen och påbörja en VVS-montörsutbildning baserad på läroavtal samt
- att stödfinansiering av utvecklingsprojekt inom ramen för mål 3-programmet fortsätter i enlighet med programdokumentet.

46.19.04. Läroavtalsutbildning (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
286 428,43	303 000	365 000
(+ t.a. 159 134,71)	(+ t.a. 84 000)	

Under momentet föreslås ett anslag om 365.000 euro. Anslaget har dimensionerats så att ca 60 läroavtalsplatser kan finansieras under år 2003.

Anslaget för personalutgifter avser avlöning av personal enligt bilaga 5.

Kostnader för utbildningstjänster avser köp av teoriutbildning för lärlingarna samt utbildningsersättning till arbetsplatser där läroavtalsutbildning bedrivs.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	1	1
Tillfälliga tjänster			1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	42 967	
	- tillfällig tjänst	22 194	
	- övriga löner och arvoden	4 939	70 100
4100	Material och förnödenheter		2 900
4200	Hyror		5 100
4300	Inköp av tjänster		
	- utbildningstjänster	237 200	
	- övrigt	27 500	264 700
4800	Övriga utgifter		
	- resor	15 978	
	- representation	336	
	- avgifter för nyttjanderätt	786	17 100
1125	Maskiner och imventarier		5 100
	Anslagsbehov		**365 000**

46.19.05. Yrkesinriktad vuxenutbildning (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
115 803,68	267 000	213 000

Föreslås ett anslag om 213.000 euro för en fortsatt utveckling av stödfunktioner för befrämjande av det livslånga lärandet. En mindre andel av anslaget avser oförutsedda utbildningsbehov.

Anslaget för personalutgifter avser avlöning av personal enligt bilaga 5.

Anslag för material, förnödenheter och hyror är huvudsakligen avsedda för lärcentret. Se även moment 46.19.04.

Under året kommer fortsatt stöd och handledning att erbjudas bland annat i anslutning till den under höstterminen 2002 påbörjade distansutbildningen vid Ålands vårdinstitut, utvecklande av distansstudier vid landskapets övriga gymnasialstadieskolor och Högskolan på Åland. Distansutbildningskurser i kärnämnen, karaktärsämnen och yrkesinriktade ämnen inom gymnasial vuxenutbildning kommer att tillhandahållas av Navigare, enligt avtal med Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL) i Sverige.

Samarbetet med landskapets skolor, skärgårdskontoren, enskilda projekt och organisationer kommer att vidareutvecklas under året.

Landskapsstyrelsen uppskattar att ca 150 personer kommer att använda sig av Navigares olika stödtjänster under året.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster			1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	57 000	
	- övriga löner och arvoden	3 000	60 000
4100	Material och förnödenheter		4 000
4200	Hyror		19 000
4300	Inköp av tjänster		108 000
4800	Övriga utgifter		17 000
1125	Maskiner och inventarier		5 000
	Anslagsbehov		**213 000**

46.19.06. Sysselsättningsfrämjande utbildning (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
41 028,42	168 000	200 000

Anslaget är avsett för finansiering av svenska för inflyttade, avtal om studieplatser utanför landskapet, yrkesorienterande utbildning för flyktingar samt enskilda oförutsedda utbildningsbehov.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	
	- utbildningstjänster	200 000
	Anslagsbehov	**200 000**

46.19.07. Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
25 552,73	25 000	25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro för den nationella finansieringsandelen under år 2003 för tekniskt stöd i Ålands Mål 3-program åren 2000-2006. Inom ramen för prioriteten tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment 46.20.45.

finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 46.20.45.

Anslaget för personalutgifter avser 40 % av lönekostnader enligt bilaga 5. Resterande del av lönen, 60 %, belastar näringsavdelningens anslag för tekniskt stöd för Mål 2, moment 46.19.07 (Ls:s andel) och moment 47.05.45 (EU:s andel).

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	11 300
4300	Inköp av tjänster	13 700
	Anslagsbehov	**25 000**

46.20. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 1 OCH 2

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	296 602	716 000	1 233 000
Inkomster	-52 476	-376 000	-384 000
Nettoutgifter	244 126	340 000	849 000

Programmets huvudprioritet ”Kompetens i arbetslivet genom livslångt lärande” är fördelat på följande tre åtgärdsområden:

Åtgärd	Ansvarig avdelning
System för kompetenshöjning	Utbildnings- och kulturavdelningen
Utbildningsinsatser i arbetslivet	Utbildnings- och kulturavdelningen
Arbetsmarknadsintegrering	Näringsavdelningen

Åtgärden ”system för kompetenshöjning” har bl.a. för avsikt att initiera och stödfinansiera projekt som befrämjar utvecklingen av ett lärcenter, vilket är en långsiktig målsättning inom utbildnings- och kulturavdelningens vuxenutbildningsenhet.

Inom ramen för ”system för kompetenshöjning” förväntas två större och mer omfattande projekt, vilka beviljades stödfinansiering för år 2001 och 2002, fortsätta år 2003. Projektet ”det digitala lär-rummet” är ett pilotprojekt inom ramen för ”den Digitala skolan” i Wheel-it-processen. Projektet ”det digitala lär-rummet” befrämjar även utvecklingen av det planerade lärcentret och är en försöksverksamhet av karaktären fortbildning på distans med hjälp av digital teknik med syfte att utveckla nya pedagogiska metoder och organisatoriska arrangemang för lärande, framförallt vad gäller användningen av IT i undervisningen. Projektet ”kompetenssystem för handledarutbildning”, HAND-projektet, syftar till att utveckla pedagogiska färdigheter för den handledda praktiken ute på olika arbetsplatser. Målgruppen är lärare vid samtliga gymnasialstadieskolor, förutom Ålands lyceum, och inom yrkeshögskoleprogrammet vilka ansvarar för de studerandes praktikperioder samt för de yrkesverksamma i näringslivet som tar emot praktikanter.

Inom ramen för åtgärden ”utbildningsinsatser i arbetslivet” har under år 2002 flere ansökningar om stödfinansiering avslagits trots att ansökningarna uppfyllde kriterierna för stöd. Orsaken var begränsade budgetmedel år 2002. Det otillfredsställda behovet av finansieringsstöd för att driva större kompetensutvecklingsprojekt kan tillfredställas år 2003. Projektägare som förväntas återkomma år 2003

med ansökan om stöd representerar olika branschorganisationer och branschföreningar samt offentliga och privata arbetsplatser.

Finansieringsramen för målprogram 3, åtgärd 1 och 2 under åren 2000 - 2006 kan sammanfattas enligt följande:

	Finanseringsram 2000 - 2006	Budgeterat 2000 - 2002	Förslag 2003	Återstod 2004 - 2006
Ls:s finansieringsandel	2.580.400	1.106.000	738.000	736.400
EU:s finansieringsandel	1.735.160	745.360	495.000	494.800
Sammanlagt	4.315.560	1.851.360	1.233.000	1.231.200

För att öka flexibiliteten och underlätta hanteringen av fleråriga projekt föreslås att momenten för målprogram 3, åtgärd 1 och 2 ändras till förslagsanslag så att landskapsstyrelsen, om behov uppstår, kan överskrida anslagen. Överskridning ett år medför att lägre anslag upptas senare år då det finns en total finansieringsram för hela programperioden. Därtill föreslås momenten fortsättningsvis vara reservationsanslag för att göra anslagen tillgängliga under flera år.

46.20.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
166 498,11	374 000	738 000
	tb 43 000	

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 738.000 euro för landskapets finansieringsandel för de projekt inom målprogram 3, åtgärd 1 och 2 för vilka beslut tas under år 2003. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	738 000
	Anslagsbehov	**738 000**

46.20.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
130 103,51	270 000	495 000
	tb 29 000	

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 495.000 euro för EU:s finansieringsandel för de projekt inom målprogram 3, åtgärd 1 och 2 för vilka beslut tas under år 2003. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året.

Av beloppet utgör 16.500 euro EU:s andel för tekniskt stöd gällande år 2003. Anslaget för personalutgifter (EU:s andel, se även moment 46.19.07) avser avlönande av 40 % av personal enligt bilaga 5. Resterande del av lönen, 60 %, belastas näringsavdelningens anslag för tekniskt stöd för Mål 2, moment 47.01.06 (Ls:s andel) och moment 47.05.45 (EU:s andel).

Motsvarande inkomst från Europeiska socialfonden kommer att budgeteras under varje aktuellt år under moment 36.20.45. Detta år upptas således inkomsterna

från Europeiska socialfonden under år 2003.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	7 500
4300	Inköp av tjänster	9 000
8301	Undervisning, kultur och idrott	478 500
	Anslagsbehov	**495 000**

46.25. ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	125 364	139 000	139 000
Inkomster	-85 532	-101 000	-101 000
Nettoutgifter	39 832	38 000	38 000

Läromedelscentralens uppgift är att sköta information om nya läromedel till skolorna i landskapet, anskaffningen av audiovisuella läromedel och pedagogiska hjälpmedel bl.a. på IKT-området samt utlåningen av dem. Mot bakgrunden av centralens reglemente, som fastställts av landskapsstyrelsen i samråd med kommunerna, skall centralen samarbeta även med daghem, bibliotek och museer.

I stöd av det avsedda reglementet utser landskapsstyrelsen en direktion för centralen. Direktionen har i huvudsaklig uppgift att leda och utveckla centralen, lämna förslag till budget och presentera verksamhetsplan och årsberättelse för centralen.

Kostnaderna för läromedelscentralen finansieras i stöd av reglementet av landskapet (60 %) och kommunerna (40 %) tillsammans. Kommunernas andel fördelas enligt kommunernas beskattningsbara inkomster och elevantal i grundskolan.

Den arbetsgrupp som har till uppgift att överväga läromedelscentralens framtid har under året avvaktat hur centralens verksamhet utvecklas och har därför inte lämnat något betänkande. På basen av den uppföljning av verksamheten som skett kan det bli aktuellt att under året revidera reglementet för att tydliggöra centralens uppgifter och ansvar.

Långsiktiga mål för centralens verksamhet är att i samråd med kommunerna och referensgrupper inom olika ämnesområden utveckla och förnya anskaffningarna, stöda och utveckla produktionen av läromedel och undervisningsmaterial om Åland och Ålands lokalhistoria och utveckla informationen om hur olika tema- och ämnesområden och medier kan användas i undervisningen.

Mål för centralens verksamhet under budgetåret är
- att intensifiera aktuell information till vissa låntagarkategorier så att utlåningen ökar
- att utveckla och förnya centralens materialutbud på aktuella områden, bl.a. inom området för alkohol, tobak och narkotika, åländsk historia och livsåskådningsfrågor
- att vidareutveckla centralens information och handledning gällande skolornas datoranvändning i undervisningen och stöda skolornas deltagande i nordiska aktiviteter på skolnätet samt

- att i samarbete med berörda parter utveckla katalogfunktionen i databasen Katrina så att den motsvarar låntagarnas behov av information.

Utlåningen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	År 2001	År 2002	År 2003
Antal lån	8.321	9.000	10.000

46.25.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
125 364,42	139 000	139 000
(+ t.a. 5 927,49)		

Föreslås ett anslag om 139.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		2	2	2
Tillfälliga tjänster		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	73 781	
	- tillfälliga tjänster	30 219	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	6 977	
	- övriga löner och arvoden	1 123	112 100
4100	Material och förnödenheter		11 600
4200	Hyror		3 500
4300	Inköp av tjänster		7 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	1 000	
	- övrigt	2 300	3 300
1125	Maskiner och inventarier		1 500
	Anslagsbehov		**139 000**

46.30. ÅLANDS HÖGSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	720 692	724 000	0
Inkomster	-359 613	-177 000	0
Nettoutgifter	361 079	547 000	0

Kapitlet utgår. Ålands högskola ingår i Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Se kapitel 46.55.

46.30.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
562 935,26	639 000	
	tb -50 000	

(+ t.a. 6 950,37)

Momentet utgår. Se moment 46.55.20.

46.30.27. Avgiftsbelagd service - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
124 118,69	100 000	

Momentet utgår. Se moment 46.55.27.

46.30.50. Forsknings- och projektstipendier

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
33 637,59	35 000	

Momentet utgår.

46.32. ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	707 623	855 000	887 000
Inkomster	-122 841	-134 000	-139 000
Nettoutgifter	584 782	721 000	748 000

Ålands folkhögskolas uppgift och målsättning är formulerad i landskapslagen om Ålands folkhögskola (53/1999).

Folkhögskolan har en vinterkurs, som pågår i 34 veckor, och därutöver kortkursverksamhet, särskilt sommartid. Normalt är ca hälften av vinterkursens studerande från Åland, den andra hälften är sammansatt av studerande från många länder. Man kan vara internatselev eller bo utanför skolan, som dagelev.

Folkhögskolan skall utöver en miljö för studier erbjuda en samhälls- och hemmiljö för allsidigt lärande – intellektuellt, emotionellt och socialt. Skolans pedagogiska frihet och internatsform skall användas för att skapa arbets- och samlevnadsformer som främjar engagemang, personlig utveckling, samspel och samarbete med andra, ansvarstagande och handlingsberedskap. Den folkhögskolekultur, som utmärker skolan och som är dess viktigaste resurs, skall upprätthållas och stärkas, i skolans och hela det åländska samhällets intresse.

Skolan har en bred konstutbildning i bildkonst, foto, hantverk och teater med syfte att bygga upp en tilltro till den egna förmågan till iakttagelse och uttryck.

Nu utvecklas en verksamhet som syftar till att göra idrott, friluftsliv och hälsa till ytterligare en ny huvudinriktning. Idrottslinjen, som vänder sig till elever som kommer direkt från grundskolan, har dels allmänbildande ämnen, dels sin linjeinriktning, där man får lära känna och pröva olika idrotts-former och bli medveten

om den egna hälsan; hur man främjar den och utvecklar sin fysik.

Målsättningen med friluftslinjen, som vänder sig till litet äldre elever är att ge god kunskap om olika fritidsaktiviteter, och hur man på ett säkert sätt ensam och med grupp kan bedriva dessa med minimal åverkan på naturen. Linjen startas hösten 2003 i medvetenhet om en ökande efterfrågan inom besöksnäringen på friluftsledare med lokalkännedom.

Den bildkonstinriktade nordiska konstlinjen uppgår i konst- och hantverkslinjen, inom vilken man kommer att kunna välja endera mera hantverk eller mera bildkonst.

I sin inriktning och sitt linjeutbud är det nödvändigt för skolan att prestera kvalitet. Det förutsätter att skolan utvecklar specialområden och kan kunna knyta lärare med specialkunskaper till linjerna. Det senare förutsätter att verksamheten har en tilläcklig volym för tjänsterna. Här erbjuder skolans utbud av dels allmänna linjer med profilering på idrott, konst och nu även media, dels specialiserade linjer för konst, hantverk, foto och friluftsliv, sammanlagt ett tillräckligt underlag för att nödvändiga lärarkrafter skall kunna knytas till skolan.

Ifråga om de allmänna linjerna fullföljs profileringen av allmänna kursen till en medialinje. För en särskild dramalinje, vilket föreslogs för år 2002, är tiden inte mogen, varför den tillsvidare får vänta; däremot fortsätter skolan som tidigare med sin undervisning i drama och teater, som valbart utbud.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
Allmän kurs, mediainriktning	10	9	9	10	10	10
Linjen för skapande verksamhet	10	12	12	10	10	12
Idrottslinjen	5	7	7	9	9	9
Konst- och hantverkslinjen	7	8	8	9	9	16
Nordisk konstlinje	5	8	8	-	-	-
Fotolinjen	10	12	12	20	20	18
Linjen för friluftsliv och friskvård	-	-	-	9	9	9
Studerande sammanlagt	47	56	56	67	67	74
Utexaminerade	44		49			

Under sommaren arrangeras kortare konstkurser, språkkurser och kurser som presenterar Åland. Skolan erbjuder också utrymmen och service för institutioner och organisationer som vill arrangera kurser med syften som överensstämmer med skolans målsättning. Sommaren 2003 planeras kurser under 5 veckor med i medeltal 35 deltagare per vecka.

46.32.20. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
707 622,80	855 000	887 000
(+ t.a. 113 962,79)	(+ t.a. 73 000)	

För verksamheten vid Ålands folkhögskola föreslås med hänvisning till kapitelmotiveringen och dispositionsplanen ett anslag om 887.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som vaktmästare/gårdskarl ombildas till fastighetsskötare (lkl A 14) fr.o.m. 1.3.2003. Tjänsten har tyngdpunkt på fastighetsskötsel då skolan har många byggnader och alltmer krävande teknik för uppvärmning, ventilation m.m.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av timlärare i bl.a. idrotts- och friluftsliv samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. kursverksamhet och direktionsarvoden.

Inom ramen för besparingar under tidigare år har ett pannbyte kunnat genomföras under år 2002. Landskapsstyrelsen föreslår ett anslag om ca 61.500 euro för fortsatt sanering av pannrummet.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	13	13	13
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	3	3
Bisyssla	4	4	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	423 313	
	- tillfälliga tjänster	101 640	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	48 179	
	- övriga löner och arvoden	34 744	
	- övriga personalutgifter	924	608 800
4100	Material och förnödenheter		
	- kontors- och skolmaterial	5 000	
	- livsmedel	32 300	
	- värme, el och vatten	45 600	
	- övrigt	25 000	107 900
4200	Hyror		2 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparation och underhåll av byggnader	61 500	
	- annonserings-, reklam-, och marknadsförings-tjänster	17 000	
	- teletjänster	9 000	
	- utbildningstjänster	7 000	
	- transporttjänster	30 000	
	- övrigt	25 000	149 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	15 000	
	- fastighetsskatt	900	
	- övrigt	2 900	18 800
	Anslagsbehov		**887 000**

46.34. ÅLANDS MUSIKINSTITUT

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	543 765	615 000	649 000
Inkomster	-46 079	-45 000	-51 000
Nettoutgifter	497 686	570 000	598 000

25-årsjubilerande Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL om Ålands musikinstitut (80/1995, ändr. 53/1997) samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsstyrelsen.

Musikinstitut erbjuder åländska barn och ungdomar undervisning i musik och dans. Vid musikinstitutet finns förberedande undervisning, grundläggande undervisning samt undervisning på institutnivå.

Huvuddelen av verksamheten bedrivs i egna lokaler i Mariehamn men en del av undervisningen har utlokaliserats till Godby, Kökar och Föglö. Dansundervisningen försiggår från och med 15.2.2002 i upphyrda särskilt för undervisningen inredda lokaler.

Intresset för att studera vid Ålands musikinstitut är mycket stort. Inför läsåret 2002-2003 hade institutet 165 sökande av vilka 67 (39 musik och 28 dans) beviljats studieplats. Eleverna fördelar sig enligt följande:

	2002	2003
Musikskola och institut	167	167
Dans	55	55
Musiklekskola	93	93

Musikeleverna fördelar sig mellan 17 instrumentlinjer och danseleverna studerar klassisk balett eller modern dans.

Årskostnaden per elev är beräknad till ca 2.000 euro.

Under år 2003 föreslås en verksamhet på 9.765 årstimmar vilket innebär samma nivå som år 2002.

Musikinstitutets verksamhet har pågått i 25 år och jubileet uppmärksammas med en mindre historik och en konsertserie.

Under året skall musikinstitutet utreda möjligheterna till och konsekvenserna av en utökad utlokalisering av undervisningen till skärgårdskommunerna.

46.34.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
543 764,90	615 000	649 000
(+ t.a. 5 283,29)	(+ t.a. 16 000)	(+ t.a. 15 000)

För musikinstiutets verksamhet under år 2003 föreslås, med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 649.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. direktionsarvoden.

För utgifter i samband med musikinstitutets 25-årsjubileum ingår ca 8.400 euro.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	5	8	8
Tillfälliga tjänster	2		
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	1	2
Bisyssla	13	13	13

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	333 834	
	- tillfälliga tjänster	159 594	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	50 441	
	- övriga löner och arvoden	12 681	
	- övriga personalutgifter	350	556 900
4100	Material och förnödenheter		25 000
4200	Hyror		26 600
4300	Inköp av tjänster		25 500
4800	Övriga utgifter		25 000
1125	Maskiner och inventarier		5 000
	Anslagsbehov		**664 000**
	Användning av tidigare års anslag		-15 000
	Förslag		**649 000**

46.35. ÅLANDS LYCEUM

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	2 866 973	3 188 000	4 769 000
Inkomster	-171 126	-170 000	-172 000
Nettoutgifter	2 695 847	3 018 000	4 597 000

Med utgångspunkt i LL om utbildning efter grundskolan (52/1997) har de övergripande målen för utbildningen vid gymnasiet Ålands lyceum formulerats på följande sätt i skolans reglemente

- undervisningen skall ge de studerande möjlighet att skaffa sig kunskaper och färdigheter som är relevanta nu och i framtiden, för vidare studier och för livet
- gymnasiet skall ge de studerande möjlighet att inhämta en bred allmänbildning som förbereder dem för fortsatta studier på högskolenivå
- inlärningsmiljön skall vara sådan att den skapar förutsättningar för de studerande att dels ta ett personligt ansvar för sig och sin arbetsmiljö och dels utvecklar deras samarbetsförmåga samt
- utbildningen skall ur ett nordiskt och internationellt perspektiv hålla hög nivå.

Verksamhetens långsiktiga mål är
- att inom valfrihetens ram ge de studerande möjlighet att erhålla behörighet för högskolestudier inom humaniora, naturvetenskap, beteendevetenskap, kultur, konst och idrott
- att hålla undervisningen ajour med samhällets utveckling och pedagogisk forskning genom utvecklingsarbete och kontinuerlig utvärdering
- att upprätthålla en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier
- att utveckla skolans studiehandledning och information så att de studerande ges möjlighet att avlägga gymnasiekursen på tre år och uppnå relevant behörighet för fortsatta studier
- att erbjuda nybörjarplatser för ca 50 % av årskullen i grundskolans nionde årskurs
- att upprätthålla en god pedagogisk nivå i undervisningen och kontinuitet i skolans personalpolitik bl.a. genom att för undervisning av bestående karaktär vilken sköts av timlärare inrättas lärartjänster samt
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning.

Målsättningar för budgetåret är
- att aktuella om- och tillbyggnadsarbeten av skolans lokaler påbörjas samt
- att utveckla skolans interna utvärdering och kvalitetssäkring särskilt med avseende å de studerandes möjligheter att konkret och demokratiskt ta del i processen.

Budgetåret 2003 beräknas antalet studerande uppgå till ca 405 ordinarie studerande och 5 som bedriver kompletteringsstudier, fördelade på årskurser enligt nedanstående tabell. Tabellen ger också en jämförelse mellan tre budgetår.

	År 2001	År 2002	År 2003
Första läsåret	130	140	140
Andra läsåret	140	109	140
Tredje läsåret	120	131	110
Fjärde läsåret	17	16	15
Kompletteringsstudier	7	7	5
Totalt antal studerande	414	403*	410

* 12 studerande från Ålands yrkesskolas program för el- och datateknik deltog också i lyceets undervisning under läsåret 2001-2002.

	År 2000	År 2001	År 2002
Studentexamen	54	59	62
Gymnasieexamen	50	55	78
Totalt antal utexaminerade	104	114	140

Ålands lyceum samarbetar med Ålands handelsläroverk genom att skolorna har gemensamma lärare och kurser, gemensam fastighetsskötsel samt gemensamt datanät. Då det gäller vissa fritt valda kurser upprätthålls ett kontinuerligt samarbete med Ålands Idrottsförbund.

46.35.20. **<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>**

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 790 544,80	3 018 000	3 019 000

(+ t.a. 45 156,27)

Föreslås ett anslag om 3.019.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att fr.o.m. 1.8.2003 inrättas en tjänst som studiehandledare med totalarbetstid (lkl C 55), en tjänst som lektor i religion, psykologi och filosofi (lkl C 49-C 51) och en tjänst som lektor i bildkonst (lkl C 49-C 51). Inrättandet ersätter tidigare anställande av timlärare med motsvarande avtalsenlig undervisningsskyldighet och föranleder inte några utökade lönekostnader.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare och sjukvikarier.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för expertarvoden, föredragshållare och direktionsarvoden.

För personalens kompetensutveckling och fortbildning har reserverats ca 16.500 euro.

I anslaget för material och förnödenheter ingår ca 100.000 euro för drift och underhåll av fastigheten, ca 100.000 euro för elevbespisningen och ca 20.000 euro för undervisningsmaterial.

I anslaget för hyror ingår bl.a. leasinghyror för datorer.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår förutom föreläsnings- och konsultarvoden i anslutning till skolans undervisning och övriga verksamhet ca 90.000 euro för de studerandes transporter och ca 15.000 euro för IT-uppkoppling och ett program för betygs- och schemaregistrering.

Under anslaget för övriga utgifter ingår fastighetsskatt, licensavgifter samt resor och dagtraktamenten.

I anslaget för maskiner och inventarier föreslås inköp av ersättande datorer för ca 10.000 euro, ett trådlöst system för hörövningar i klassrum för ca 10.000 euro och medel för övriga mindre inköp om ca 8.000 euro.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		34	34	37
Personal i arbetsavtalsförhållande		10	11	10
Timlärare vid läsårets ingång				
Huvudsyssla		10	9	7
Bisyssla		2	1	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 798 594	
	- tillfälliga tjänster	395 716	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	294 123	
	- övriga löner och arvoden	29 367	
	- övriga personalutgifter	3 500	2 521 300
4100	Material och förnödenheter		227 100
4200	Hyror		50 000
4300	Inköp av tjänster		165 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	13 400	
	- representation	800	
	- övrigt	13 400	27 600

1125	Maskiner och inventarier	28 000
	Anslagsbehov	**3 019 000**

46.35.76. Grundförbättringar och ombyggnader (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
76 427,77	170 000	1 750 000

Med hänsyn till de stora födelsetalen strax innan och i början av 1990-talet och därmed sammanhängande ökning av elevantalen i grundskolans avgående klasser behövs fr.o.m. höstterminen 2004 ett utökat antal studieplatser på gymnasialstadiet.

För närvarande är 400 studerande inskrivna vid Ålands lyceum. Antalet studerande kommer sannolikt att öka till högst ca 510-550.

På dessa grunder har landskapsstyrelsen senaste år fastställt ett program för en om- och tillbyggnad av Ålands lyceum. Kostnaderna för i det fastställda rumsprogrammet avsedda ombyggnadsarbeten och ca 1.300 m² tillbyggnadsarbeten har beräknats omfatta ca 3.600.000 euro.

Efter slutförd detaljplanering och upphandling av bygg-, el- och vvs-entreprenörer beräknas de avsedda byggnadsarbetena påbörjas i slutet av den inkommande vårterminen. Anläggningsprojektet beräknas vara färdigställt till höstterminen 2004.

Mariehamns stads ändring i stadsplanen och beviljande av utökad byggnadsrätt innebär att det på tomten måste beredas utrymme för ytterligare ca 40 bilplatser. Kostnaderna för ett ifrågavarande parkeringsdäck, ny trappa till Nygatan, omstrukturering av nuvarande parkeringsutrymme och anläggande av fler gröna områden på lyceets tomt har beräknats omfatta ca 400.000 euro.

Kostnaderna att fullfölja den under föregående år påbörjade saneringen av skolans elnät, vilka är från 1960-talet, och successivt installera datanät i skolutrymmena har beräknats omfatta ca 50.000 euro.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 1.700.000 euro för inledande av om- och tillbyggnad av Ålands lyceum samt inledande arbeten med utökat parkeringsutrymme. Resterande anslag om ca 2.300.000 euro för om- och tillbyggnadsarbetena jämte parkeringsutrymme upptas i budgeten för år 2004. Landskapsstyrelsens kostnadsram för projektet är därmed 4.000.000 euro. Därtill föreslås ett anslag om ca 50.000 euro för fullföljande av elsanerings- och datanätsarbeten.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	1 550 000
1124	Vägar och infrastruktur	200 000
	Anslagsbehov	**1 750 000**

46.36. ÅLANDS SJÖFARTSLÄROVERK

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 143 047	1 450 000	0
Inkomster	-167 686	-188 000	0
Nettoutgifter	975 361	1 262 000	0

Kapitlet utgår. Ålands sjöfartsläroverk ingår i Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Se kapitel 46.55.

46.36.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 141 925,18	1 290 000	
	tb -50 000	
(+ t.a. 157 676,52)	(+ t.a. 86 000)	

Momentet utgår. Se moment 46.55.20.

46.36.74. Grundförbätttringar och ombyggnad (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	210 000	

Momentet utgår.

46.38. ÅLANDS TEKNISKA LÄROVERK

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 321 893	1 650 000	0
Inkomster	-83 308	-77 000	0
Nettoutgifter	1 238 585	1 573 000	0

Kapitlet utgår. Ålands tekniska läroverk ingår i Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Se kapitel 46.55.

46.38.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 321 892,72	1 650 000	
	tb 0	
(+ t.a. 307 892,49)	(+ t.a. 189 000)	

Momentet utgår. Se moment 46.55.20.

46.40. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	2 343 105	3 315 000	2 344 000
Inkomster	-102 645	-100 000	-100 000
Nettoutgifter	2 240 460	3 215 000	2 244 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid sjömansskolan framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997). De övergripande målen för utbildningen har i stort formulerats i reglemente och kvalitetssystem på följande sätt

- Ålands sjömansskola skall tillgodose behovet av yrkeskunnig fartygspersonal för sjöfartsnäringen genom att upprätthålla en tidsenlig svenskspråkig grundläggande yrkes- och fortsättningsutbildning för yrken till sjöss
- skolan skall därtill erbjuda en näringsanpassad kursverksamhet för de studerande och för utomstående
- utbildningen skall stöda de studerandes utveckling till flexibilitet, kreativitet och initiativförmåga samt företagaranda
- utbildningen skall berättiga till nationell behörighet i enlighet med STCW-95 konventionen och därigenom trygga tillgången på kompetent sjöfolk i manskapsbefattning och
- utbildningen skall ge behörighet för fortsatta studier på högskolenivå.

De långsiktiga målen är

- att utveckla undervisningen så att de olika ämnena lättare kan integreras
- att varje utbildningsinriktning skall ledas av ett lärarlag
- att skapa en attraktiv studiemiljö, genom fortsatta reparationer i skolan
- att stimulera utökad delaktighet bland de studerande i olika steg av planering och beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning
- att ge resurser för studiehandledning, stödundervisning och information så att även studerande med särskilda behov ges möjlighet att avlägga examen och erhålla behörigheter samt
- att nuvarande skolfartyg m/s UTÖ, byggd år 1963, ersätts med ett skolfartyg som motsvarar de krav som ställs inom dagens sjöfartsutbildningar.

Målsättningar för budgetåret är

- att inleda om- och tillbyggnad av skolan
- att skapa förutsättningar för att införa lärarlag inom sjöfartsprogrammets utbildningsinriktningar
- att förnya läroplanen för sjöfartsprogrammets utbildningsinriktning för fartygselektriker
- att inleda en ny utbildningsinriktning mot vaktstyrman inom sjöfartsprogrammet
- att inom valfrihetens ram ge studerande möjlighet att erhålla behörighet för vidare studier och olika sjöbehörigheter samt
- att öka utbudet av externa kurser och möjligheterna att avlägga yrkesprov.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
Sjöfartsprogrammet						
- grundexamen inom sjöfart, åk 1	23	-	-	-	-	-
- grundexamen inom sjöfart, åk 2	21	24	24	-	-	-

Utbildningsprogram	Antal studerande			Utbildningsplatser		
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
- däcks- och maskinreparatör, åk 1	-	12	12	24	24	36
- däcks- och maskinreparatör, åk 2	-	-	-	12	12	24
- däcks- och maskinreparatör, åk 3	-	-	-	-	-	12
- fartygsmekaniker	6	8	8	8	8	-
- fartygselektriker, åk 1	9	-	-	12	12	12
- fartygselektriker, åk 2	5	9	9	-	-	12
- fartygselektriker, åk 3	5	5	5	9	9	-
- vaktmaskinmästare, åk 1	11	12	12	12	12	12
- vaktmaskinmästare, åk 2	-	11	11	12	12	12
- vaktmaskinmästare, åk 3	-	-	-	11	11	12
- vaktstyrman, åk 1	-	-	-	-	-	12
Hotell & restaurangprogrammet						
- årskurs 1	10	24	24	12	12	24
- årskurs 2	6	10	10	24	24	12
- hotell, restaurang & storhushåll, åk 1	-	-	-	-	-	-
- hotell, restaurang & storhushåll, åk 2	10	-	-	-	-	-
- café, storkök & restaurang	5	6	6	6	6	6
Vuxenutbildning, fartygselektriker	-	-	-	-	8	8
Sjöfartsläroverkets Sjökapten YH inledningsperiod 12,5 sv	-	12	-	12	-	12
Studerande sammanlagt	111	133	121	154	150	206
Utexaminerade	22	-	35	-	17	-

Följande led i utvecklingen av sjömansskolans sjöfartsprogram är att under verksamhetsåret inleda vaktstyrmansutbildning i samarbete med sjöfartsprogrammet inom Högskolan på Åland. Utbildningsplatserna inom sjöfartsprogrammets olika inriktningar ändras så att det årligen antas 24 studerande till däcks- och maskinreparatör, 12 studerande till fartygselektriker, 12 studerande till vaktmaskinmästare och 12 studerande till vaktstyrman.

Utbildningen vid Ålands sjömansskola sker i samarbete med
- Högskolan på Åland, sjöfartsprogrammet och de tekniska programmen genom gemensamma lokaler, lärare, kurser och genom utnyttjande av simulatorer
- Ålands sjösäkerhetscentrum, säkerhetskurser och
- Ålands hotell- och restaurangskola, hotell- och restaurangprogrammet.

46.40.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 104 700,60	2 302 000	2 234 000
	tb 29 000	

(+ t.a. 1 708,28)

För verksamheten vid Ålands sjömansskola föreslås ett anslag om 2.234.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. föredragshållare, kursverksamhet och direktionsarvoden.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår anslag för utbildning som upphandlas utanför skolan, bl.a. handledd praktik och säkerhetskurser. Sjömansskolan betalar ersättning till rederier för praktikplatser och en handledarersättning, för de studerandes handledda praktik. Den handledda praktikens omfattning ökar med de nya inriktningarna inom sjöfartsprogrammet och är 40 studieveckor för vaktmaskinmästarinriktningen.

Under anslaget för maskiner och inventarier föreslås ett anslag om 25.000 euro för uppdatering av telefonväxeln, vilken är gemensam för Ålands sjömansskola, Ålands handelsläroverk, Ålands lyceum, Högskolan på Åland (sjöfarts- och tekniska programmen), Ålands yrkesskola och Ålands vårdinstitut.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster (**1 vakant ***2 vakanta)	28 **	29 ***	29 **
Tillfälliga tjänster	2	1	
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	6	6
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	2	2	1
Bisyssla	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 371 745	
	- tillfälliga tjänster	75 831	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	154 710	
	- övriga löner och arvoden	18 114	1 620 400
4100	Material och förnödenheter		
	- små maskiner och inventarier	10 000	
	- livsmedel	70 000	
	- värme, el och vatten	66 000	
	- byggnadsmaterial	23 000	
	- övrigt	31 000	200 000
4200	Hyror		124 900
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	14 000	
	- annonsering och tryckning	15 000	
	- post-, tele- och banktjänster	14 000	
	- utbildningstjänster för personal	8 000	
	- renhållnings- och tvätteritjänster	15 000	
	- utbildningstjänster för studerande	69 000	
	- transporttjänster	30 000	
	- övrigt	11 000	176 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	23 000	
	- patent- och licensavgifter	7 500	
	- övrigt	3 200	33 700
1125	Maskiner och inventarier		79 000
	Anslagsbehov		**2 234 000**

46.40.21. Driftsutgifter för m.s. Utö (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
88 148,70	84 000	110 000

(+ t.a. 15 937,49)

Ålands sjömansskola handhar driftsansvaret för sjöskolornas gemensamma skolfartyg, m/s UTÖ. Fartyget används främst för sjömansskolans och sjöfartsläroverkets studerande i drifts- och underhållsteknik, för övningar i navigation och fartygsmanövrering.

Föreslås ett anslag om 110.000 euro för driften av skolfartyget.

Personalen utgörs av en fartygsmästare i arbetsavtalsförhållande samt vid behov korttidsanställd tillfällig personal.

Under året inleds en renovering av köksutrymmen, hytter och sociala utrymmena ombord.

En utredning pågår rörande alternativa träningsmöjligheter i realistiska förhållanden.

		År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- personal i arbetsavtalsförhållande			59 400
4100	Material och förnödenheter			12 500
4200	Hyror			500
4300	Inköp av tjänster			
	- reparation och underhåll		30 000	
	- övrigt		5 100	35 100
4800	Övriga utgifter			500
1125	Maskiner och inventarier			2 000
	Anslagsbehov			**110 000**

46.40.75. Grundreparationer (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
150 255,69	400 000	0

Föreslås detta år inget anslag.

46.40.76. Tillbyggnad (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	500 000	0

Landskapsstyrelsen föreslår att ytterligare medel inte upptas i detta skede eftersom rumsprogram inte kunnat godkännas och planeringen därför inte slutförts.

46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	639 414	504 000	495 000
Inkomster	-465 970	-300 000	-290 000
Nettoutgifter	173 444	204 000	205 000

Ålands sjösäkerhetscentrum bildar en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen och sjöskolorna behöver. Internationella konventioner såsom STCW-95, tillsammans med sjöfartsverkets bestämmelser, anger riktlinjer som skall följas.

Ramarna för Ålands sjösäkerhetscentrums verksamhet framgår av lagtingets beslut av den 27.9.2002 rörande landskapsstyrelsens framställning om landskapslag om Ålands sjösäkerhetscentrum (Ls-framst. nr 21/2001-2002).

Verksamheten förverkligas genom att sälja och köpa tjänster. Målgrupper är studerande i sjöfartsinriktad utbildning, sjöfartsbranschen med kringnäringar samt fritidsbåtfolket.

De långsiktiga målsättningarna för Ålands sjösäkerhetscentrum är
- att erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella krav
- att garantera kursverksamhet i nära kontakt med näringens behov
- att erbjuda lämpliga säkerhetskurser för fritidsbåtfolket
- att erbjuda säkerhetskurser för högstadieskolelever
- att erbjuda simulatorkurser till utomstående för att uppnå högre utnyttjandegrad av simulatorerna
- att utöka en internationell marknadsföring av centret och
- att garantera säkerheten vid de olika kurserna.

Målsättningar för år 2003 är
- att inleda kursverksamhet för fritidsbåtsektorn
- att fortsätta uppbyggnaden av kursverksamheten i navigations- och maskinrumssimulatorerna samt
- att utöka utbudet av kurser i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna, samt att förbättra marknadsföringen gentemot olika lokala och internationella intressegrupper.

46.41.20. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
639 414,10	504 000	495 000

(+ t.a. 28 234,88)

För verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås ett anslag om 495.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsterna som ekonom (lkl A 16), maskinmästare (lkl A 20) samt instruktör (lkl A 24) inrättas fr.o.m. 1.8.2003. Motsvarande funktioner har tidigare upprätthållits med anslag.

Föreslås därtill att en tjänst som chef för sjösäkerhetscentret (lkl A 26), med stöd av lagtingets beslut om antagande av LL om Ålands sjösäkerhetscentrum, inrättas fr.o.m. 1.8.2003, varvid samtidigt en tjänst som verksamhetsledare indras.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för instruktörs- och styrelsearvoden.

Under inköp av tjänster upptas anslag för bl.a. fastighetsskötsel och handhavandet av bassängens reningsanläggning från Ålands sjömansskola, köp av brandkurser från Mariehamns räddningsverk samt säkerhetsdykartjänster.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	1	1	4
Tillfälliga tjänster	2	3	

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	107 820	
- tillfälliga tjänster	69 642	
- övriga löner och arvoden	21 238	198 700
4100 Material och förnödenheter		
- kemikalier, bränsle och smörjmedel	9 400	
- värme, el och vatten	48 400	
- övrigt	12 700	70 500
4200 Hyror		3 700
4300 Inköp av tjänster		
- annonsering, tryckning o. marknadsföring	22 000	
- städnings-, tvätteri- och avfallstjänster	18 000	
- utbildningstjänster	120 000	
- expert- o. utrednings-, förplägnadstjänster	30 000	
- övrigt	19 000	209 000
4800 Övriga utgifter		
- resor	4 200	
- representation	1 000	
- övrigt	1 900	7 100
1125 Maskiner och inventarier		6 000
Anslagsbehov		**495 000**

46.42. ÅLANDS YRKESSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	3 713 434	3 949 000	4 103 000
Inkomster	-83 797	-84 000	-84 000
Nettoutgifter	3 629 638	3 865 000	4 019 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid yrkesskolan framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997). De övergripande målen för utbildningen har formulerats i reglementet på följande sätt

- den yrkesinriktade och studieförberedande utbildningen vid yrkesskolan skall skapa förutsättningar för ungdomarna att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- läroplanernas innehåll skall utformas så att utbildningen tar sikte på områden inom arbetslivet som har naturliga eller önskvärda utvecklingsmöjligheter på

Åland
- entreprenörskap, kreativitet och nyskapande är begrepp som skall vara vägledande för utbildningen vid yrkesskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå intressanta och effektiva metoder för inlärning och
- de valbara ämnena skall utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier.

De långsiktiga målen är
- att undervisningen skall gå mot mer projekt- och problemorienterat lärande där det inte förekommer vattentäta skott mellan ämnena i syfte att uppnå eftersträvad ämnesintegration
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att, förutom den fortbildning som ordnas internt, delta i önskad yrkesinriktad fortbildning
- att lärandet, genom utveckling av arbetspraktiken, skall föras närmare arbetssituationen
- att ersätta tillfälliga lärarbefattningar av bestående karaktär med ordinarie tjänster
- att öka antagningen av studerande till byggprogrammet, el- och dataprogrammet samt till programmet för verkstads- och produktionsteknik för att möta företagens behov av yrkeskunniga medarbetare samt
- att skapa en attraktiv skolmiljö genom fortsatta reparationer i skolan.

Målsättningar för år 2003 är
- att förnya läroplanen för utbildningsprogrammet inom samhälleliga och sociala sektorn samt att färdigställa läroplanen för yrkesträningsutbildningen
- att utveckla systemet med personliga studieplaner för de studerande samt
- att inleda reparationer av verkstäderna inom de yrkesinriktade utbildningarna.

Nio av utbildningsprogrammen på gymnasialstadiet har yrkesskolan som hemvist. Budgetåret 2003 beräknas antalet studerande uppgå till 286. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
Byggteknik	18	24	22	23	23	24
El- och datateknik	55	43	42	48	54	56
Fordons- och transportteknik	31	35	32	34	34	36
Frisör	7	8	8	12	12	12
Hotell och restaurang	37	37	34	39	38	38
Media och kommunikation	27	27	25	29	32	32
Samhälleliga och sociala	45	46	45	47	47	48
Verkstads- och produktionsteknik	29	27	26	31	34	36
Yrkesträningen	6	7	7	8	8	8
Studerande sammanlagt	255	254	241	271	282	290
Utexaminerade	63		84		58	
Överflyttade till hotell och restaurangskolan för tredje studieåret	12		21		13	

Utbildningen vid yrkesskolan genomförs i samarbete med
- Ålands handelsläroverk, ekonomiska ämnen
- Ålands hotell- och restaurangskola, hotell- och restaurangprogrammet
- Bild och formskolan, skapande verksamheten

- Mediaverkstaden, filmundervisning, videoredigering m.m.
- Ålands teknologicentrum, 3-D teknik inom multimedia och
- Westerlundska gymnasiet i Enköping, fordonsutbildningen.

Dessutom samarbetar yrkesskolan med olika branschföretag i första hand genom den företagsförlagda arbetspraktiken.

46.42.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 330 690,42	3 529 000	3 493 000

(+ t.a. 50 704,81)

För verksamheten vid Ålands yrkesskola föreslås ett anslag om 3.493.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av timlärare, varvid även anslag för timlärare inom yrkesträningsundervisningen beaktats samt i övriga löner och arvoden anslag för föredragshållare och direktionens arvoden.

Hyreskostnaderna beräknas öka på grund av upphyrning av utrymmen för yrkesträningen.

I anslaget för hälsovårdstjänster ingår ersättning för gymnasialstadiets gemensamma kurator.

Anslaget för utbildningstjänster avser inköp av specialkompetens främst inom datortekniska området men även inköp av tjänster för skolans kursverksamhet.

Anslaget för transporttjänster avser de studerandes skolskjuts. Anslaget har sänkts något på grund av förändrad praxis av ersättningen till bussbolagen.

I anslaget för maskiner och inventarier ingår anskaffningar av utrustning till skolans verkstäder och andra praktiska undervisningsutrymmen. Maskinutrustningen måste successivt förnyas både av ålders- och säkerhetsskäl. Likaså ingår utbyte av skolans huvudserver samt några datorer med en viss kringutrustning.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster (*1 vakant)	43	44 *	44 *
Tillfälliga tjänster	1	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	1	1
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	11	11	13
Bisyssla	1	4	5

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	1 917 275	
- tillfälliga tjänster	517 693	
- personal i arbetsavtalsförhållande	25 943	
- övriga löner och arvoden	19 489	
- övriga personalutgifter	4 500	2 484 900
4100 Material och förnödenheter		
- små maskiner och inventarier	44 000	
- kontors- och skolmaterial, litteratur	52 000	

- livsmedel och drycker	120 000	
- skyddskläder och annan skyddsutrustning	18 000	
- rengöringsmedel och förnödenheter	18 000	
- värme, el och vatten	133 000	
- byggnads-, el- och liknande material	50 000	
- reservdelar och tillbehör	30 000	
- övriga material och förnödenheter	20 000	485 000
4200 Hyror		70 000
4300 Inköp av tjänster		
- reparations- och underhållstjänster	45 000	
- annonsering och tryckning	25 000	
- post-, tele- och banktjänster	25 000	
- utbildningstjänster för personalen	22 000	
- renhållnings-, snöröjnings- och miljötjänster	15 000	
- transporttjänster	100 000	
- utbildningstjänster	30 000	
- hälsovårdstjänster	17 000	
- övriga tjänster	29 100	308 100
4800 Övriga utgifter		
- resor	19 000	
- fastighetsskatt	6 000	
- övrigt	5 000	30 000
1112 Immateriella rättigheter		15 000
1125 Maskiner och inventarier		100 000
Anslagsbehov		**3 493 000**

46.42.74. Om- och tillbyggnad för Ålands yrkesskola (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 992,96	0	560 000
	tb 0	

Enligt tilläggsbudget 1/2002 skall tidigare beviljade anslag, i budgeterna för år 2000 och 2001, om 840.900 euro användas för om- och tillbyggnad av yrkesskolan för yrkesträningens behov samt för andra angelägna behov inom utbildningen, t.ex. media och kommunikation.

Avsikten är att bygga en ny flygelbyggnad för yrkesträningen samt anpassa de utrymmen som i dag används av media och kommunikation i huvudbyggnaden för yrkesträningens behov. Utrymmena skall dock planeras med hänsyn till upprätthållandet av en flexibilitet i hur utrymmena kan utnyttjas för att uppnå ett optimalt resursutnyttjande för hela det av landskapet upprätthållna utbildningsväsendet. I anslaget ingår även övriga planeringskostnader.

Byggstart beräknas kunna ske i början av år 2003 varvid de nya utrymmena beräknas vara klara att tas i bruk vid årsskiftet 2003/2004. Kostnaderna för projektet omfattande flygelbyggnaden jämte ombyggnader i huvudbyggnaden uppskattas till 1,4 miljoner euro.

Efter att den nya flygeln är klar planeras utbildningen inom plast- och produktionsteknik inledas i skolans kursverkstad som blir ledig när utbildningen inom media och kommunikation flyttats till den nya flygeln.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 560.000 euro för att förverkliga tillbyggnaden av yrkesskolan. I och med detta anslag är hela den beräk-

nade projektkostnaden upptagen i budget.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	560 000
	Anslagsbehov	**560 000**

46.42.75. Grundreparationer (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
380 751,01	420 000	50 000

För färdigställande av grundreparationen av verkstadsflygelns ventilationssystem föreslås ett anslag om ytterligare 50.000 euro.

Den planerade grundreparationen av verkstadsflygelns ventilationssystem kunde inte förverkligas sommaren 2002 på grund av att inga anbud inkommit på byggnads- och målningsarbetena. I stället avses den planerade grundreparationen genomförd våren-sommaren 2003.

Tidigare har ca 420.000 euro beviljats för projektet. På grund av att ett nytt ventilationsrum måste byggas invid flygelbyggnadens norra del beräknas kostnaderna stiga något.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	50 000
	Anslagsbehov	**50 000**

46.44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 224 860	1 808 000	1 241 000
Inkomster	-311 826	-330 000	-333 000
Nettoutgifter	913 034	1 478 000	908 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands naturbruksskola framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997). Därutöver har skolans övergripande mål formulerats i reglementet på följande sätt

- utbildningen vid naturbruksskolan skall utformas så att det gagnar näringslivet och dess utvecklingsmöjligheter på den åländska landsbygden
- entreprenörskap, kreativitet och nytänkande är begrepp som skall vara vägledande för utbildningen vid naturbruksskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå en effektivare inlärning samt ge en bättre helhetssyn för studeranden
- de valbara ämnena skall utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier
- skollägenheten Jomala gård och Ålands svinavelsstation skall ses som resurser för utbildningen och för detta ändamål utnyttjas på bästa möjliga vis och
- skolan skall också inom ramen för Ålands Landsbygdscentrum verka för en levande landsbygd på Åland genom att bedriva fortbildning och annan utåtriktad verksamhet.

De långsiktiga målen är

- att höja statusen på skolan genom att bygga upp ett utbildnings- och resurscentrum för djur, natur och miljö
- att verka för ett mångsidigt näringsutövande på landsbygden genom att utbilda initiativrika landsbygdsföretagare
- att verka för att naturen brukas och används på ett hållbart och miljövänligt sätt
- att göra utbildningen bredare och intressantare genom att utöka valbarheten och erbjuda studiehelheter inom flera områden som studeranden kan välja efter eget intresse och behov för att gynna binäringar och mångsyssleri inom lantbruket
- att undervisningen skall gå mot mer projekt- och problemorienterat lärande i syfte att uppnå ämnesintegration
- att skapa en attraktiv och modern undervisningsmiljö på skoljordbruket
- att erbjuda lärare och personal möjlighet att delta i önskad pedagogisk och ämnesinriktad fortbildning samt
- att erbjuda intressanta och lärorika fortbildningskurser för jordbrukare och andra intresserade på landsbygden.

Målsättningar för budgetåret är
- att införa övningar i grävmaskinsanvändning som valfritt ämne
- att ge lärare och instruktörer en relevant IT-fortbildning utgående från individuella behov
- att ge lärare och instruktörer fortbildning inom ekologisk produktion
- att öka intresset för den 3-åriga naturbruksutbildningen genom intensifierad marknadsföring
- att utnyttja skoljordbruket mera genom att förlänga läsåret fram till midsommar för studerande i årskurs I för att få en mera årstidsanpassad undervisning
- att erbjuda en längre kurs i fårproduktion för landsbygdsföretagare för att utöka fårproduktionen i landskapet samt
- att under verksamhetsåret utreda möjligheterna för en naturvetenskapligt inriktad studieförberedande utbildning med yrkesprofil för start höstterminen 2004.

Skolan bedriver förutom en 3-årig grundskolebaserad utbildning inom inriktningarna lantbruk och hästskötsel en kursverksamhet riktad till aktiva landsbygdsföretagare.

Budgetåret 2003 beräknas antalet inskrivna studerande uppgå till totalt ca 20 st. på vårterminen och ca 36 st. på höstterminen fördelade enligt följande:

Grundskolebaserade utbildningen

	Antal på våren	Antal på hösten
Årskurs I	10 studerande	16 studerande
Årskurs II	10 studerande	10 studerande
Årskurs III		10 studerande

Naturbruksskolan ingår i NUM-projektet (naturbruksutbildning i Mälardalen) och samarbetar med naturbruksgymnasierna i Mälardalen, Sverige. Skolan samarbetar även med Ålands husmodersskola, Ålands försöksstation, Landsbygdskonsult – Åland, Ålands Producentförbund samt privata jordbrukare och företag inom branschen genom den arbetsplatsförlagda praktikperioden.

46.44.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 214 796,35	1 308 000	1 241 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.241.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal i skolan och på skoljordbruket i enlighet med bilaga 5.

Tillfälliga tjänster avser avlönande av timlärare för ordinarie utbildningsprogram och kursverksamhet.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande avlönande av praktikanter.

Övriga löner och arvoden avser anslag för direktionens arvoden.

Hyror avser arrendemark samt hyra av maskiner s.s. potatissättare och - upptagare, kopiator samt 6 datorer.

Inköp av tjänster avser bl.a. utbildningstjänster från ridskola samt inköp av utbildning för övrig kursverksamhet.

Anslag för maskiner och inventarier avser anskaffning av en traktor och en harv.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	8	8	8
Personal i arbetsavtalsförhållande	13	13	12 ½
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	2	1	
Bisyssla	3	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	315 835	
	- tillfälliga tjänster	23 521	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	334 342	
	- övriga löner och arvoden	10 102	
	- övriga personalutgifter	1 800	685 600
4100	Material och förnödenheter		
	- små maskiner och inventarier	18 000	
	- kontors- och skolmaterial	9 000	
	- litteratur	10 000	
	- livsmedel och drycker	38 000	
	- värme, el och vatten	60 000	
	- lantbruksprodukter	40 000	
	- övrigt	54 000	229 000
4200	Hyror		55 600
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	19 500	
	- trycknings-, annonserings-, post- och teletjänster	39 400	
	- personalutbildning	5 000	
	- utbildningstjänster	93 000	
	- övrigt	41 100	198 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	17 700	
	- representation	400	
	- övrigt	4 700	22 800
1125	Maskiner och inventarier		50 000
	Anslagsbehov		**1 241 000**

46.44.76. Lösdriftsladugård (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
9 591,05	500 000	0

Landskapsstyrelsen konstaterar att projektet har varit ut på en anbudsrunda och det har visat sig att kostnaderna väsentligt överstiger de beräknade. Av den anledningen avser landskapsstyrelsen att inte förverkliga projektet i detta skede.

46.46. ÅLANDS HUSMODERSSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	177 420	278 000	136 000
Inkomster	-30 411	-11 000	-8 000
Nettoutgifter	147 009	267 000	128 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands husmodersskola framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997) och skolans reglemente. Utbildningen skall i nuvarande form vara studieförberedande för fortsatta branschinriktade studier på gymnasialstadienivå samt befrämja hemkulturen i vårt samhälle som så starkt präglas av sjöfart, turism och informationsteknologi.

Målsättningar för budgetåret är
- att under vårterminen ge den ettåriga utbildningen i vardagslivskompetens anpassad till dagens samhälle men i samklang med åländska traditioner och därmed öka unga människors förutsättningar att skapa ett fungerande hem
- att under vårterminen arrangera utbildning till familjedagvårdare
- arrangera kortkurser bl.a. inom traditionellt hantverk samt
- att planera ett nytt utbildningsutbud.

Skolans ettåriga utbildningsprogram med 16 heltidsstudieplatser har omfattat praktisk undervisning i hemkunskap, textilslöjd och barnavård med grundutbildning till familjedagvårdare. I familjedagvårdarutbildningen har funnits ytterligare 6 deltidsstudieplatser reserverade för vuxenstuderande. Undervisningen pågår enligt nuvarande koncept under vårterminen 2003. Under verksamhetsåret avser direktionen att tillsammans med landskapsstyrelsen utarbeta förslag till en förnyad verksamhet i fastigheten. Det mest aktuella alternativet med kursverksamhet knuten till Ålands vårdinstitut och Ålands hotell- och restaurangskola bearbetas i en arbetsgrupp med företrädare för berörda skolor och Ålands Turistförbund.

Målsättningen är att den nya verksamheten skall anpassas för samhället och tiden i samarbete med andra utbildningsenheter.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
1-årig heltid	12	12	11	16	16	
Vuxenstuderande deltid	6	6	5	6	6	
Kortkurser, vuxen-studerande	13	6	6	10	10	
Studerande sammanlagt	31	24	22	32	32	
Utexaminerade	18		16		22	

46.46.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
177 419,79	278 000	136 000
(+ t.a. 104 764,09)		(+ t.a. 100 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 136.000 euro för husmodersskolans verksamhet under år 2003 varvid beaktats användning av tidigare års anslag.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare och elevhemsövervakare för vårterminen 2003. I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande ingår anslag för avlönande av kökshjälp och semestervikarie samt i övriga löner och arvoden direktionsarvoden.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	2½	2½	2 ½
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Timlärare vid läsårets ingång			
Bisyssla	6	6	6

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	112 119	
	- tillfälliga tjänster	34 516	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	3 418	
	- övriga löner och arvoden	5 393	
	- övriga personalutgifter	354	155 800
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	8 500	
	- värme, el och vatten	22 900	
	- övrigt	10 000	41 400
4200	Hyror		200
4300	Inköp av tjänster		
	- utbildningstjänster	5 000	
	- övrigt	22 000	27 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	6 400	
	- övrigt	1 800	8 200

1125	Maskiner och inventarier	3 400
	Anslagsbehov	**236 000**
	Användning av tidigare års anslag	-100 000
	Förslag	**136 000**

46.48. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 655 415	1 865 000	1 417 000
Inkomster	-170 345	-158 000	-155 000
Nettoutgifter	1 485 070	1 707 000	1 262 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands hotell- och restaurangskola framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997). De övergripande målen för utbildningen på gymnasialstadiet har i stort formulerats i skolans reglemente på följande sätt

- utbildningen skall ge de studerande möjlighet att utveckla kunskaper som är attraktiva inom hotell- och restaurangbranschen och som krävs för fortsatta studier
- utbildningen skall utformas så att den tar sikte på områden inom branscher som har naturliga och önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- utbildningen skall utveckla initiativförmåga, kreativitet samt eget ansvar. Utbildningen skall även stärka den studerandes sociala kompetens samt känsla för sin yrkesroll
- utbildningen skall ge studerande möjligheter att tillämpa nya kunskaper och färdigheter i verkliga arbetssituationer i skolan och i samarbete med näringslivet och
- utbildningen skall ur ett internationellt perspektiv hålla en hög nivå.

De långsiktiga målen är

- att läroplanerna för de olika utbildningsinriktningarna på gymnasialstadiet kontinuerligt utvecklas och förnyas
- att fungera som resurscentrum för branschen genom att arrangera fortbildning och uppdragsutbildning
- att inom skolan skapa förutsättningar att arrangera av branschen efterfrågade kompetens- och spetsutbildningar
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning
- att erbjuda yrkeslärarna möjligheter att genom yrkesinriktad fortbildning utveckla kompletterande spetskompetenser
- att stimulera de studerande till större delaktighet i den gemensamma undervisningsplaneringen
- att ytterligare utveckla och bredda det internationella samarbetet
- att skapa en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier samt
- att genom tillbyggnader av skolan kunna ta emot studerande från årskurs två för att utöka antalet nybörjarplatser inom hotell- och restaurangprogrammet så att det bättre motsvarar ökande årskullar och efterfrågan.

Målsättningar för budgetåret är

- att förnya läroplanen för hotell- och restaurangprogrammets gymnasiebaserade utbildningsprogram samt för utbildningen till sommelier
- att utveckla den pedagogiska kunskapssynen bl.a. genom att ytterligare utveckla arbetet i lärarlag och öka samarbetet över ämnesgränserna

- att utveckla samarbetet mellan de skolor som är integrerade i hotell- och restaurangprogrammet
- att fortsätta det pedagogiska fortbildningsprojektet för lärarna inom hotell- och restaurangprogrammet, som startades våren 2002. Målet med projektet är dels att höja kompetensen inom informations- och kommunikationsteknologin dels bilda ett forum där ny pedagogik diskuteras
- att ge två lärare möjlighet att erhålla internationell yrkespraktik
- att besöka de internationella praktikplatserna samt delta i den europeiska hotell- och restaurangskoleföreningens seminarie-, fortbildnings- och tävlingsprogram
- att fortsätta det under år 2002 inledda arbetet med framtagande av rumsprogram och skissritningar med en projektering av en om- och tillbyggnad av hotell- och restaurangskolan samt
- att upphandla ett nytt datasystem.

Budgetåret 2003 beräknas antalet studerande uppgå till cirka 80 fördelade på följande utbildningar:

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
Hotell och restaurang						
Kock åk 3	30	26	26	36	36	36
Servitör åk 3	16	9	9	14	14	14
Servitör (gymn.bas)	12	9	9	16	16	16
Hot.- o. konf. (gymn.bas.)	16	9	9	14	14	14
Barmästare/Sommelier				16		16
Studerande sammanlagt	74	53	53	96	80	96
Utexaminerade	70		52			

Den gymnasialstadiebaserade utbildningen inom hotell- och restaurangprogrammet genomförs i ett integrerat samarbete med Ålands yrkesskola och Ålands sjömansskola. Under de två första studieåren är utbildningen i huvudsak lagd till yrkesskolan och sjömansskolan medan de tredje året i sin helhet är förlagt till Ålands hotell- och restaurangskola. I praktiken innebär det att Ålands hotell- och restaurangskola ansvarar för utbildningen och förverkligandet av läroplanens målsättning samt fungerar som utexaminerande skola.

Övriga samarbetspartners för Ålands hotell- och restaurangskola är
- Ålands handelsläroverk, lärartjänster
- Ålands handelsläroverk, Ålands vårdinstitut och Ålands lyceum, psykologtjänst
- Ålands sjömansskola, Ålands sjösäkerhetscentrum samt sjöfartsprogrammet inom Högskolan på Åland, utbildning i passagerarfartygssäkerhet samt
- Högskolan på Åland, undervisningslokaler och lärartjänster.

46.48.20. **<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>**

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 566 275,16	1 826 000	1 328 000
	tb -50 000	

(+ t.a. 18 306,08)

För verksamheten vid Ålands hotell- och restaurangskola föreslås ett anslag om 1.328.000 euro. Minskningen av anslaget föranleds främst av överföring till Högskolan på Åland, moment 46.55.20 av de anslag som undervisning på högskoleprogrammet för hotell- och restaurangservice förutsätter.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av timlärare samt i övriga lönen och arvoden anslag för bl.a. kursverksamhet och arvoden.

Inom anslaget för inköp av tjänster upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden. Därtill upptas kostnader för lärar- och personalfortbildning samt del i psykologtjänst och övriga tjänster.

Anslagen under övriga utgifter upptar resekostnader och dagtraktamenten för special- och gästföreläsare samt för deltagande i den europeiska hotell- och restaurangskoleföreningens olika fortbildningsprogram, seminarier och tävlingar. Därtill har även reserverats anslag för fastighetsskatt, medlemsavgifter samt representation.

I anslaget för maskiner och inventarier föreslås anslag för inköp av diverse utrustning till undervisningsköken och övningsrestaurangen. Därtill föreslås medel för inköp av ergonomiska stolar och bord till ett klassrum.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	17	17	15 *
Tillfälliga tjänster	2	1	*
Personal i arbetsavtalsförhållande	4	5	5
*3 tjänster överförda till moment 46.55.20			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	3	2
Bisyssla	2	2	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	705 441	
	- tillfälliga tjänster	78 090	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	99 529	
	- övriga löner och arvoden	42 716	
	- övriga personalutgifter	924	926 700
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	107 000	
	- värme, el och vatten	59 000	
	- övrigt	31 500	197 500
4200	Hyror		94 600
4300	Inköp av tjänster		
	- byggnads-, reparations- och underhållstjänster	17 700	
	- trycknings-, annonserings-, post- och teletjänster	30 000	
	- fortbildning av lärare och personal	10 000	
	- renhållningstjänster	10 600	
	- utbildningstjänster	5 200	
	- psykolog delad tjänst med ÅL och ÅHL	4 275	
	- övrigt	2 225	80 000

4800	Övriga utgifter		
	- resor	15 600	
	- övrigt	3 600	19 200
1125	Maskiner och inventarier		10 000
	Anslagsbehov		**1 328 000**

46.48.21. Rörelseverksamhet (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
89 139,60	89 000	89 000

För rörelseverksamheten föreslås ett anslag om 89.000 euro. I momentet ingår utgifter för löner, råvaror, dekorationer, tvätt, annonsering och tryckning m.m. Se även moment 36.48.21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		21 900
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	56 700	
	- övrigt	3 300	60 000
4200	Hyror		800
4300	Inköp av tjänster		5 500
4800	Övriga utgifter		800
	Anslagsbehov		**89 000**

46.50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 097 052	1 167 000	796 000
Inkomster	-134 753	-70 000	-51 000
Nettoutgifter	962 299	1 097 000	745 000

Ålands vårdinstitut har som uppgift att förmedla undervisning inom yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadiet för social- och hälsovårdsbranschen. Detta sker huvudsakligen inom utbildning till yrket närvårdare med olika inriktningar enligt det åländska arbetslivets behov. Utbildning erbjuds regelbundet på både ungdoms- och vuxennivå. Skolans kontakter till aktuell kunskap och forskning samt det internationella nätverket skall också befrämja den åländska social- och hälsovården. Fortbildning för personal med examen på gymnasialstadienivå sker i huvudsak så, att den kan integreras med övrig grundutbildning i skolan.

Verksamheten vid Ålands vårdinstitut grundar sig på landskapslagen om utbildning efter grundskolan (52/1997). På inträdeskrav, läroplansgrunder och bedömning av studerande vid Ålands vårdinstitut skall ställas samma krav som vid motsvarande utbildningar i riket. De studerande skall få samma kunskaper och färdigheter som vid motsvarande skolor i riket (LF 3/1995 och FFS 1622/1995).

Målet med utbildningen är att tillgodose våra institutioner inom social- och hälsovård med välutbildad arbetskraft.

På grund av förändringar i befolkningsstrukturen och förändringar i social- och

hälsovårdens verksamhet har behovet av arbetskraft ökat kraftigt de senaste åren. Till detta bidrar också de omkringliggande regionernas brist på utbildad arbetskraft för vård och omsorg. Det finns även ett stort antal anställda på Åland med utbildning som behöver kompletteras för att uppdatera kompetensen. Inom både ungdoms- och vuxenutbildning erbjuds 4 - 6 kompletteringsplatser varje år tillsammans med ordinarie utbildning under inriktade studier det sista året för närvårdare. Därtill sker en del av kompletteringen (ca 10 sv) som handledda självstudier på distans. För att svara mot samhällets behov och avhjälpa den rådande bristen på utbildad personal inom social- och hälsovården föreslås att Ålands vårdinstitut antar studerande till två grupper hösten 2003.

Nuvarande lokaler på Neptunigatan 21 är idag tillräckliga endast för gymnasialstadiets studerande. På grund av det ökade antalet studerande och lärare finns inte tillräckligt med arbetsutrymmen. Situationen är ohållbar och måste lösas snarast. De hyrda utrymmena på Storagatan 15 motsvarar det utrymme som behövs för högskoleutbildningen. För närvarande används både övningsutrymmen och sociala utrymmen också för undervisning.

År 2003 har vårdinstitutet under vårterminen totalt 71 och under höstterminen 85 studerande och erbjuder 190 studieveckor. Kursutbud planeras till 15 studieveckor och avdelningssekreterarutbildning 10 studieveckor i samarbete med Ålands handelsläroverk.

Under år 2003 pågår följande utbildningar:

Gymnasialstadiet	Antal studieplatser vt	Antal studieplatser ht
Närvårdare ungdomsutbildning		
NV7	14	
NV8 år III	14	14
NV9 år II	16	16
NV10 år I		28
Närvårdare vuxenutbildning		
VUX4/ distans	20	20
Närvårdare läroavtalsutbildning		
LA2	7	7
Studerande sammanlagt	71	85

Gymnasialstadiet, ungdoms– och vuxenutbildning
Till gymnasialstadiet, ungdomsutbildning antas 28 studerande. Till motsvarande vuxenutbildning antas vartannat år 20 studerande. Antalet studerande har höjts p.g.a. att ett försök med distansstudier som startar från höstterminen 2002 vilket möjliggör en större grupp.

46.50.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 097 052,08	1 144 000	796 000
	tb 23 000	

För verksamheten vid Ålands vårdinstitut föreslås ett anslag om 796.000 euro, avseende utgifter för ungdomsutbildningen på gymnasialstadiet, vuxenutbildning samt fortbildningsverksamhet.

Minskningen av anslaget föranleds främst av att utgifterna för högskolepro-

grammet för vård överförts till Högskolan på Åland, moment 46.55.20.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av dataansvarig och timlärare samt i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av gårdskarl- vaktmästare.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för bl.a. föredragshållare och direktionsarvoden.

Distansstudier inom vuxenutbildningen och övriga utvecklingsarbeten kräver utökad timresurs för planering. För att handha och utveckla de fria yrkesproven och för utbildning av examinatorer från arbetslivet samt för att ansvara för genomförande av yrkesproven krävs utökade lärarresurser.

Anslag för fortbildning för lärare och övrig personal är på 2002 års nivå.

Anslaget för maskiner och inventarier avser främst förnyande av datautrustning.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	10	11	9 *
Tillfälliga tjänster	1	2	1 *
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	3
*3 tjänster överförda till moment 46.55.20			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	7	6	6
Bisyssla	5	2	1

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	361 724	
- tillfälliga tjänster	219 382	
- personal i arbetsavtalsförhållande	49 055	
- övriga löner och arvoden	34 039	664 200
4100 Material och förnödenheter		21 700
4200 Hyror		18 000
4300 Inköp av tjänster		
- inkvarterings- och övr förplägnadstjänster	29 000	
- transporttjänster	23 000	
- övrigt	12 700	64 700
4800 Övriga utgifter		
- resor	4 000	
- representation	500	
- övrigt	900	5 400
1125 Maskiner och inventarier		22 000
Anslagsbehov		**796 000**

46.52. ÅLANDS HANDELSLÄROVERK

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 448 609	1 509 000	1 185 000
Inkomster	-65 764	-85 000	-80 000
Nettoutgifter	1 382 845	1 424 000	1 105 000

De allmänna målsättningarna för utbildningen vid Ålands handelsläroverk framgår av LL om utbildning efter grundskolan (52/1997).

Skolans övergripande mål har formulerats i reglementet på följande sätt
- begrepp som entreprenörskap, kreativitet och nyskapande skall vara vägledande för utbildningen
- utbildningen skall ge en bred bas för arbetsuppgifter inom handel och administration inom olika branscher
- utbildningen skall ge såväl teoretiska som praktiska kunskaper både för yrkeslivet och för fortsatta studier
- utbildningen skall ge baskunskaper för ett livslångt lärande
- utbildningen genomförs genom ett studerandeaktivt arbetssätt och
- utbildningen skall utveckla förmåga till flexibilitet, förmåga att arbeta självständigt och kunna ta initiativ.

De långsiktiga målen är
- att skolans nya läroplan för gymnasialstadiet genomförs fr.o.m. höstterminen 2002 och därefter utvärderas både internt och externt som underlag för utveckling och förbättring
- att lärarna kontinuerligt deltar i pedagogisk och yrkesmässig fortbildning för att utveckla pedagogiken
- att öka de studerandes delaktighet i beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning och i undervisningsplanering
- att ta fram en kvalitetshandbok för gymnasialstadiet med kvalitetshandboken för yrkeshögskolan som grund samt
- att bedriva en god personalpolitik och bl.a. ersätta tjänster som timlärare i huvudsyssla med ordinarie tjänster.

Målsättningarna för budgetåret är
- att lärarna skall införa den nya läroplanen för gymnasialstadiet
- att berörda lärare deltar i arbetet med nya läroplaner för kärnämnena
- att ordna kurser för datakörkort samt AB-kort, sysselsättningsutbildningar i samarbete med arbetsförmedlingen vid behov och uppdragsutbildningar för företag och organisationer under förutsättning att lärarresurser finns
- att genomföra den avslutande terminen för utbildning till avdelningssekreterare i samarbete med Ålands vårdinstitut och Ålands hälso- och sjukvård
- att utöka timantalet för studiehandledning med tanke på den ökade arbetsbördan med valbarhet för de studerande, allt fler yngre studerande som behöver mer handledning och uppföljning samt allt fler som fortsätter studera efter examen
- att påbörja arbetet med att ta fram en kvalitetshandbok för gymnasialstadiet med kvalitetshandboken för yrkeshögskolan som grund samt
- att utveckla och förbättra den ergonomiska miljön i datasalarna.

Beskrivning av verksamheten
Verksamheten under året kommer att präglas av Ålands lagtings beslut om landskapslag om Högskolan på Åland vilket innebär att yrkeshögskoleprogrammet flyttas över till Högskolan på Åland fr.o.m. 1.1 2003.

Under år 2003 beräknas antalet studerande att uppgå till i medeltal 90, fördelade på olika utbildningar vid handelsläroverket. Studerande fördelas på de olika utbildningarna enligt tabellen nedan. Studerande på yrkeshögskoleprogrammet anges inom Högskolan på Åland.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2001		År 2002		År 2003	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
Handel och administration (120 sv)	66	79	74	68	62	62
Vuxenutbildning till merkonom (80 sv)	16	16	16	16	16	16
Vuxenutbildning till merkonom, distans	12	12	16	16	12	12
Ekonomi o marknadsföring YH (140 sv)	43	55	55	63		
Studerande sammanlagt	137	162	161	163	90	90
Utexaminerade	35		26	4		

Samarbetspartners för Ålands handelsläroverks del är
- Ålands lyceum, lärartjänster, fastighetsskötsel och vaktmästare, dataansvarig och IT-handledare
- Ålands yrkesskola, ekonomiska ämnen
- Högskolan på Åland med undervisning inom programmet Ekonomi och marknadsföring, i datakörkort och AB-kort samt genom upplåtande av undervisningslokaler samt
- Ålands hotell- och restaurangskola, Ålands yrkesskola, Ålands lyceum, kurator och psykolog.

Dessutom samarbetar skolan med olika branschföretag för den obligatoriska praktiken, för studiebesök och projektarbeten.

46.52.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 448 608,98	1 494 000	1 185 000
	tb 15 000	

(+ t.a. 14 023,67)

För verksamheten vid Ålands handelsläroverk föreslås ett anslag om 1.185.000 euro. Behovet av medel för yrkeshögskoleprogrammet inom ekonomi och marknadsföring budgeteras inom Högskolan på Åland, moment 46.55.20.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för direktionsarvoden och specialarvoden.

I anslaget har beaktats kostnader för den avslutande terminen av den 1-åriga utbildningen till avdelningssekreterare.

Under anslaget för hyror ingår bl.a. hyra till Ålands lyceum för våning 4 i den östra längan samt gymnastiksalen. Dessutom ingår hyror för maskiner och utrustning samt övriga hyror.
Anslaget för inköp av tjänster inkluderar bl.a. lön för vaktmästare, gårdskarl och fastighetsskötare, undervisningstjänster från övriga skolor, kurator, psykolog, IT-handledare samt konsulttjänster. Därtill ingår anslag för elevernas fria skollunch samt reseersättningar m.m.

Under anslaget för övriga utgifter ingår bl.a. fastighetsskatt, dagtraktamenten och resekostnader för lärare och personal samt patent- och licensavgifter för data-

tjänster.

Anslaget för maskiner och inventarier avser främst förnyande av datautrustning.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	10	11	11
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	3
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	5	6	5
Bisyssla	7	5	6

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	557 646	
	- tillfälliga tjänster	305 157	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	56 290	
	- övriga löner och arvoden	6 007	
	- övriga personalutgifter	700	925 800
4100	Material och förnödenheter		
	- kontors- och skolmaterial samt litteratur	10 900	
	- värme, el och vatten	32 000	
	- övrigt	12 900	55 800
4200	Hyror		16 100
4300	Inköp av tjänster		
	- trycknings-, annonserings- och teletjänster	11 900	
	- övriga personaltjänster	28 500	
	- utbildningstjänster	6 800	
	- övriga förplägnadstjänster	40 000	
	- transporttjänster	28 000	
	- övrigt	40 700	155 900
4800	Övriga utgifter		
	- resor	5 600	
	- representation	500	
	- övrigt	4 900	11 000
1125	Maskiner och inventarier		20 400
	Anslagsbehov		**1 185 000**

46.55. HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter		63 000	5 659 000
Inkomster		0	-600 000
Nettoutgifter	0	63 000	5 059 000

Strukturell förändring

Yrkesutbildning på högre nivå har under perioden 1997 - 2002 anordnats med stöd av LL om en försöksverksamhet med yrkeshögskoleutbildning (55/1997). Försöksverksamheten har benämnts Ålands yrkeshögskola och utgjort ett samar-

betsnätverk mellan fem olika skolor. Utbudet av yrkeshögskoleutbildning har kompletterats med möjligheter till akademiska studier och fortbildning i Ålands högskolas regi i enlighet med LL om högskoleundervisning i landskapet Åland (15/1981). Ålands högskola och Ålands yrkeshögskola uppgår i den nya organisationen Högskolan på Åland. Därmed upphör Ålands högskola, Ålands tekniska läroverk samt Ålands sjöfartsläroverk som självständiga förvaltningsenheter.

Under året prioriteras därför personal-, anställnings- och organisationsfrågor, så att verksamheten kan fungera. Det bör enligt landskapsstyrelsens uppfattning övervägas att stöda den organisatoriska uppbyggnaden av en sammanhållen högskola genom uppbyggnaden av ett enhetligt kvalitetssystem för hela organisationen.

Det övergripande ansvaret för högskolans förvaltning och verksamhet handhas av en styrelse. Landskapsstyrelsens roll som huvudman för Högskolan på Åland är ett lednings- och tillsynsansvar. Landskapsstyrelsens ledningsansvar förverkligas genom det utbildningsavtal som regleras i 6 §. Landskapsstyrelsens tillsynsansvar innebär uppföljning av laglighet och förverkligande av avtalade målsättningar.

Den första tidens verksamhet avses reglerad genom ett interemistiskt avtal mellan Högskolan på Åland och landskapsstyrelsen. Då styrelsen haft tillräcklig tid att överväga organisationen och verksamheten i enlighet med den nya lagen så att ett ändamålsenligt arbetssätt kan formas är avsikten att revidera avtalet för den resterande treårsperioden. Inom denna ram vidareutvecklar högskolan sin verksamhet så att målen kan uppnås och målsättningen följas.

Högskolans uppgift är förutom undervisning inklusive uppdragsutbildning och kursverksamhet, forskning och utveckling som stöder undervisningen och regionen samt att bedriva sin verksamhet i samverkan med arbetslivet, det omgivande samhället och omvärlden.

Verksamhetens målsättningar
De övergripande målen för utbildningen och forskningen anges i lagstiftningens 2 - 5 §§ , LL om Högskolan på Åland som antogs i Ålands lagting 6.6.2002.

Långsiktiga målsättningar för högskolans verksamhet är
- att Högskolan på Åland skall vara en internationellt erkänd högskola i dynamisk utveckling och tillväxt i paritet med arbetslivets och hela det åländska samhällets behov och förutsättningar, samt utvecklas till en inspirerande och berikande mötesplats och arbetsmiljö för studerande, lärare och forskare
- att högskolan skall i nationell- och internationell samverkan utveckla en regional profilhögskola som utgår ifrån det åländska arbets- och näringslivet och utgör ett medel vid utvecklingen av detta
- att högskolan skall skapa en kreativ samarbetsmiljö och pedagogisk inlärningsmiljö med en helhetskoordinering av högskolan och med studentinflytande på samtliga nivåer
- att högskolan skall skapa en innovativ och nydanande högskola med forskningsnätverk nationellt och internationellt och som tillgodoser behovet av högre utbildning i landskapet samt
- att högskolan skall utgöra en central aktör i forsknings- och utvecklingsverksamhet i landskapet baserat på ett forskningspolitiskt program.

Utbildningsutbud
Högskolans utbildningsutbud är inledningsvis en direkt fortsättning på det tidigare utbudet inom Ålands yrkeshögskola och Ålands högskola.

De tidigare utbildningsprogrammen inom Ålands yrkeshögskola fortsätter och

består vårterminen 2003 av sju utbildningsprogram. Utbildningsprogrammen omfattar mellan 120 och 180 studieveckor, motsvarande i genomsnitt 3 - 4,5 års studier (1 sv = en studievecka, avser en veckas heltidsstudier).

Utbildningsprogrammen och deras omfattning är följande:
I verksamheten ingår sjöfart (140+40 sv), elektroteknik (180 sv/160 sv), informationsteknik med inriktningarna ekonomi eller ingenjör YH (120 sv /160 sv), ekonomi och marknadsföring med inriktningen redovisning och ekonomistyrning (140 sv), hotell- och restaurangservice (160 sv) samt vård (140 sv). Därtill ingår kurserna vaktmaskinmästare (90 sv), vaktstyrman (80 sv) samt ledarskap inom social- och hälsovård (40 sv) samt kursverksamheten inom öppen högskoleutbildning.

	År 2001		År 2002		År 2003	
	vt	ht	vt	ht	vt	ht
Antal studerande						
Utbildningsprogram för YH-examen						
Ekonomi och marknadsföring	49	59	59	62	62	62
Elektroteknik	27	26	26	20	20	26
Hotell och restaurangservice	48	52	52	55	55	56
Informationsteknik	58	46	46	44	44	48
Maskinteknik	38	43	43	51	51	52
Sjöfart	70	72	66	83	70	94
Vård	32	29	27	27	16	32
Studerande för YH-examen totalt	322	327	319	342	318	370
Studerande för YH-examen i medeltal per år	325		331		344	
Kurser						
Studerade på deltid						
Spec.utb ledarskap inom social och hälsovård	-	-	-	16	16	16
Omräknat till heltidsstuderande				8	8	8
Studerande på heltid						
Vaktmaskinmästare	21	12	12	20	20	20
Vidareutbildning från manskap till vaktstyrman (t.o.m. vt 2004 + praktikprogram 0-40 sv)	-	-	-	-	12	12
Vidareutbildning från styrman till sjökapten	15	6	6	-	-	-
Totalt	36	18	18	20	32	32
Studerande totalt	358	345	337	370	358	410
Studerande totalt i medeltal per år	352		354		384	

Den tidigare verksamheten vid Ålands högskola fortsätter år 2003 i stort sett som förut inom Högskolan på Åland med akademisk undervisning, fortbildning och seminarier. Tack vare sammanslagningen av Ålands yrkeshögskola och Ålands högskola uppnås resurseffektiva synergieffekter, särskilt inom fortbildningsområdet och kursverksamheten. Under verksamhetsåret antas studerande till pedagogiska studier som krävs för lärare inom yrkesutbildning, en utbildning som avses att inledas vårterminen 2004.

Som kvantitativa mått på den tidigare verksamheten vid Ålands högskola ges följande jämförelsetal för antal deltagare och avlagda studieveckor (eller -poäng) år

2000 och 2001.

Deltagare	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003
Akademisk undervisning	759	781	890	700
Fortbildning	704	589	780	550
Seminarier	-	252	200	250
Öppna föreläsningar	369	320	365	300
Summa	1.832	1.942	2.235	1.800
Avlagda sv(-p)	1.185	1.569,5		

46.55.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		5 559 000
	tb 63 000	

För verksamheten vid Högskolan på Åland föreslås ett anslag om 5.559.000 euro.

I verksamheten ingår utbildningsprogram i den omfattning som beskrivs i kapitelmotiveringen.

Undervisningens omfattning har beräknats med beaktande av den kursverksamhet som bedrivs i högskolans regi bl.a. utbildning i första hjälp och sjukvård för sjöfolk, nautisk telekommunikation m.fl. säkerhetskurser för landskapets övriga skolor, Leonardoprojektet ”Securitas Mare” samt Projekthantering och programkonstruktion (10 sv) på programmet för informationsteknik som ingår i ett NORDPLUS - samarbete. I högskolans verksamhet ingår även anslag för Mål 3-programmen ”Det digitala lär rummet” och ”Kompetensutveckling genom handledarutbildning på Åland”, för vilka högskolan är projektägare.

Anslag för den undervisning, som inom inledningsperioden inom sjöfartsprogrammet genomförs vid Ålands sjömansskola upptas under Ålands sjömansskolas kap. 46.40. Av de anslag, som föreslås för Ålands sjömansskola avser ca. 15.000 euro kurser för studerande på sjöfartsprogrammets (YH) årskurs 1.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås med stöd av 52 § Ålands lagtings beslut gällande lag om Högskolan på Åland 6.6.2002 att medel för de inrättade och tillfälliga tjänster vars innehavare verkar inom nuvarande Ålands yrkeshögskolas utbildningsverksamhet till mer än 50 % eller inom Ålands högskolas verksamhet överförs till Högskolan på Åland.

Föreslås att följande tjänster ombildas fr.o.m. 1.1.2003

- att rektorstjänsten vid Ålands tekniska läroverk ombildas till en tjänst som utbildningsledare (lkl C 62) med programansvar för utbildningsprogrammet informationsteknik. Avsikten är att överföra nuvarande tjänsteinnehavare till den ombildade tjänsten
- att rektorstjänsten vid Ålands sjöfartsläroverk ombildas till en tjänst som utbildningsledare (lkl C 62) med programansvar för utbildningsprogrammet sjöfart. Avsikten är att överföra nuvarande tjänsteinnehavare till den ombildade tjänsten
- att tjänsten som högskolechef för Ålands högskola, ombildas till en tjänst som enhetschef (lkl A 26). Avsikten är att överföra nuvarande tjänsteinnehavare till den ombildade tjänsten

- att en tjänst som laboratorieingenjör vid Ålands tekniska läroverk ombildas till en tjänst som dataansvarig (lkl A 24). Avsikten är att överföra nuvarande tjänsteinnehavare till den ombildade tjänsten
- att den inrättade tjänsten som vaktmästare/gårdskarl vid Ålands sjöfartsläroverk indras och ersätts med en befattning i arbetsavtalsförhållande samt
- föreslås att en vakant tjänst som lektor i tekniska ämnen med inriktning på instrumentlära (lkl C 52) vid Ålands sjöfartsläroverk indras.

Föreslås därtill att en tjänst som studiesekreterare inrättas (lkl A 22) fr.o.m. 1.3.2003. Motsvarande funktion har tidigare upprätthållits med anslag för en tillfällig projektsekreterare inom yrkeshögskolans centrala administration.

Föreslås att följande tjänster överförs fr.o.m. 1.1.2003
- övriga inrättade tjänster vid Ålands sjöfartsläroverk, Ålands tekniska läroverk samt Ålands högskola
- övriga tillfälliga tjänster och befattningar i arbetsavtalsförhållanden vid Ålands sjöfartsläroverk, Ålands tekniska läroverk och Ålands högskola
- samtliga timlärare i huvudsyssla och bisyssla vid Ålands sjöfartsläroverk, Ålands tekniska läroverk samt en timläraruppgift i huvudsyssla vid Ålands handelsläroverk
- två tjänster som lektor i yrkesämnen samt en tillfällig tjänst som utbildningsledare vid Ålands vårdinstitut och
- två ordinarie tjänster som lektor i yrkesämnen och en tillfällig tjänst som utbildningsledare vid Ålands hotell- och restaurangskola.

Ingen tjänst överförs från Ålands handelsläroverk.

Föreslås i enlighet med bestämmelserna i 52 § Ålands lagtings beslut (6.6.2002) att personer som innehar ifrågavarande tjänster i ordinarie anställningsförhållande eller som tillfällig tjänsteman överflyttas till ifrågavarande tjänster eller anställningsförhållanden med bibehållna rättigheter och skyldigheter som följer av den anställning från vilken överföringen sker dock med beaktande av vad om villkoren i ifrågavarande anställdas anställningsförhållande avtalas.

Föreslås att berörd personal i arbetsavtalsförhållande överflyttas till motsvarande anställningsförhållande.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av timlärare och andra sakkunniga. Därtill ingår anslag för avlönande av läraruppgifter för inrättade och tillfälliga tjänster inom Ålands handelsläroverk, Ålands hotell- och restaurangskola samt Ålands vårdinstitut i enlighet med en fördelningsnyckel enligt antalet studerande samt löner och arvoden för praktikhandledare. Under tillfälliga tjänster har därtill beaktats anslag till högskolestyrelsens disposition som gör det möjligt att under år 2003 avlöna en tillfällig planerare under igångkörningsfasen, bygga upp ett övergripande kvalitetssystem eller för annat nödigbefunnet ändamål.

Under anslaget upptas medel för avlönande av städpersonal, fastighetsskötare och kanslist i enlighet med en fördelningsnyckel enligt andelen studerande. I anslaget för övriga löner och arvoden ingår anslag för kursverksamhet samt arvode för styrelse och branschråd.

Inom anslaget för inköp av tjänster upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden.

I anslaget ingår också en beredskap att följa upp det s.k. BITNET-projektet som

är ett IST-projekt inom EU:s femte ramprogram. Inkomsterna för dessa projekt har upptagits under moment 36.55.20.

I anslaget ingår även hälften av kostnaderna för projektet ”Ålands kyrkor” som är ett samarbetsprojekt med Åbo Akademi. Projektet fortgår fram till år 2010.

För lärarnas och personalens yrkesmässiga och pedagogiska fortbildning ingår anslag om 27.000 euro.

Delanslaget för hyror etc. avser huvudsakligen kostnader för undervisnings- och administrationslokaler samt för lägenheter som högskolan hyr upp för de studerandes räkning och för vilka de studerande erlägger full hyra till högskolan, som således fungerar som förmedlare.

Anslagen under övriga utgifter upptar resekostnader och dagtraktamenten för special- och gästföreläsare, praktikplatsbesök under de studerandes obligatoriska utlandspraktik samt övriga kostnader.

Anslaget för maskiner och inventarier avser anskaffningar av diverse apparatur till högskolans laboratorier och yrkestekniska utrymmen.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster			43,5 *
Tillfälliga tjänster			7 *
Personal i arbetsavtalsförhållande			4 *
*52,5 tjänster överförda från momenten 46.18.01, 46.30.20, 46.30.27, 46.36.20, 46.38.20, 46.48.20 och 46.50.20.			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla			4
Bisyssla			19

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	2 659 887	
	- tillfälliga tjänster	793 232	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	257 711	
	- övriga löner och arvoden	172 070	3 882 900
4100	Material och förnödenheter		
	- små maskiner och inventarier	42 400	
	- kontors- och skolmaterial, litteratur	136 100	
	- fastigheternas drift	123 000	
	- övrigt	44 000	345 500
4200	Hyror		207 700
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster för byggnader	38 000	
	- reparations- och underhållstjänster för maskiner, inventarier och fordon	67 000	
	- trycknings-, annonserings-, bank-, post- och tele- samt övr. kontorstjänster	235 500	
	- utbildningstjänster	177 000	
	- inkvarterings- och förplägnadstjänster	17 700	
	- transporttjänster	5 500	
	- fortbildning av lärare och personal	27 000	
	- expert- och utredningstjänster	143 500	

	- övrigt	54 600	765 800
4800	Övriga utgifter		
	- resor	97 800	
	- representation	2 500	
	- avgifter för användningsrätt	34 000	
	- fastighetsskatt	2 350	
	- övrigt	31 650	168 300
1112	Inköpta ADB-program		40 000
1125	Maskiner och inventarier		88 000
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd		60 800
	Anslagsbehov		**5 559 000**

46.55.27. Avgiftsbelagd service - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		100 000

Momentet nytt. Motsvarande anslag har tidigare upptagits under budgetmoment 46.30.27.

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för genomförande av uppdragsutbildningar, forskningsuppgifter m.m. mot full ersättning enligt uppdrag från utomstående beställare såsom organisationer, företag eller enskilda intressegrupper.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget ingår produktionskostnader för enhetens egen uppdragsverksamhet. Inkomster motsvarande utgifterna upptas under moment 36.55.27.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	15 500
4300	Inköp av tjänster	84 500
	Anslagsbehov	**100 000**

46.60. MUSEIBYRÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	2 555 856	3 292 000	3 313 000
Inkomster	-316 964	-313 000	-342 000
Nettoutgifter	2 238 892	2 979 000	2 971 000

Rubriken ändrad.

I föreliggande budgetförslag har en pågående omorganisering av museibyrån beaktats varför det under detta kapitel upptas anslag för hela museibyråns verksamhetsområde. I 2002 års budget upptogs motsvarande anslag under kapitlen 46.60 - 46.72.

Museibyråns organisation utvecklas och den nuvarande verksamheten fördelas på sex enheter. Enheterna får ett tydligt ansvar för särskilda verksamhetsområden. Byråns myndighetsansvar samlas i en stabsenhet med byråchefen som enhets-

chef. Med hänvisning till förändrade behov förslås följande ändringar i museibyråns organisation; de tidigare sektionerna ersätts av enheter, d.v.s. stabsenheten, allmänna enheten, informationsenheten, enheten för undersökningar och dokumentation samt kulturmiljö- och byggnadsvårdsenheten.

Museibyrån ansvarar för att landskapets kulturarv och kulturmiljö bevaras. Museibyrån betjänar beslutsfattare, yrkesfolk inom museisektorn, forskare och allmänheten. Museibyråns mångsidiga tjänster, personalens yrkesskicklighet och specialkunskaper, utställningarna och samlingarna i museerna samt de omfattande arkiven och ett specialbibliotek står till allas förfogande.

De verksamhetsövergripande målen för museibyråns verksamhet är
- att värna om kulturarvet genom att ansvara för och handlägga frågor om bevarande och vård av fornminnen, kulturmiljöer, kulturföremål och folkminnen
- att vårda och visa kulturarvet som står under landskapsstyrelsens förvaltning
- att bedriva informations- och rådgivningsverksamhet och främja utbildning om kulturmiljövård
- att vidareutveckla former och metoder för en ökad kunskap om kulturarvet och verka för att resultaten utnyttjas inom kulturmiljövården samt
- att medverka till att en internationell dimension i arbetet med kulturarvet beaktas.

De långsiktiga målen i verksamheten är
- att kulturmiljön i ökande grad skall beaktas vid utvecklingen inom olika samhällsområden
- att genom publikt arbete öka informationen om kulturarvet och det kollektiva minnet och därigenom allmänhetens förståelse, delaktighet och ansvarstagande
- att arbeta vidare för att samlingarna och deras vård utvecklas samt
- att fortlöpande utveckla former och metoder som ökar kunskapen om kulturarvets värden och förändringsprocesserna i samhället genom en fortlöpande kunskapsuppbyggnad.

Målsättningar för år 2003
Museibyrån avser att fortsätta leda arbetet med att bygga upp kunskapen om kulturmiljöer, kulturminnen och kulturföremål samt förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.
Vidare är målsättningen att uppnå en flexibel och dynamisk förvaltning av kulturarvet och museiverksamheten genom bl.a.
- att implementera en ny organisationsstruktur för museibyrån
- att lämna förslag till program för det åländska kulturarvet
- att fortsätta utvecklingsarbetet med att stärka Bomarsunds fornminnesområde samt
- att fortsätta utvecklingsarbetet med att stärka det maritima kulturarvet och utreda behovet av ny lagstiftning.

Förbättra förutsättningarna för kulturarvets långsiktiga bevarande genom bl.a.
- att avsluta kulturmiljöinventeringen med att redovisa miljöer på Sottunga och Kökar
- att inventera och beskriva vård- och skötselbehov hos landskapets fornminnesområden och byggnader
- att uppdatera samlingarnas omfattning och innehåll samt
- att fortsätta rådgivningsverksamheten.

Att nå fler och nya besöksgrupper genom bl.a.

- att utreda behovet av att förnya basutställningarna
- att genomföra publikundersökningar för att bättre förstå besökarnas förväntningar samt
- att utvärdera marknadsförings- och informationsinsatserna i samband med utställningar och aktiviteter.

Att öka tillgängligheten till kulturarvet genom bl.a.
- att initiera digitaliseringsprojekt som ökar allmänhetens åtkomlighet till museibyråns register, arkiv och samlingar
- att utvärdera behoven för att öka åtkomligheten för funktionshindrade samt
- att öka informationen om de historiska sevärdheterna.

Att upprätthålla nuvarande ambitionsnivå vad avser vård och skötsel av
- de landskapsägda museernas samlingar, däribland ca 100.000 arkeologiska fynd, ca 900 konstverk och ca 23.000 etnologiska föremål
- ca 150 byggnader som museibyrån ansvarar för samt
- 22 landskapsägda fastigheter med fornminnesområden och 30 fornminnesområden som landskapet åtagit sig att vårda.

46.60.20. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
344 215,30	409 000	3 112 000

(+ t.a. 58 637,37)

För museibyråns verksamhet föreslås ett anslag om 3.112.000 euro.

Med anledning av byråns omorganisation från sektioner till enheter föreslås anslaget avseende avlöning av all personal läggas under ett moment, 46.60.20. Tidigare har anslaget för personal varit uppdelat på de 5 sektionerna.

Anslaget för personalutgifter avser avlöning av helårsanställd personal enligt bilaga 5.

Med hänvisning till den i kapitelmotiveringen beskrivna organisationsförändringen föreslås, att de tjänstemän som skall leda och samordna enheter, beviljas lönetillägg, för en period om högst tre år, för det merarbete förändringen medför.

För att stabilisera tjänsteförhållandet för personal som upprätthåller tjänsteuppdrag av bestående karaktär föreslås inrättande av en tjänst som antikvarie i stabsenheten (lkl A 21) fr.o.m. 1.3 2003.

Därtill ingår i anslaget för personal i avtalsförhållande anslag för avlönande av semestervikarier, personal som ansvarar för byggnads- och markvård vid landskapsägda byggnader och fornminnesområden, samt drift och underhåll av andra byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för. Vidare avser anslaget personal som utför undersöknings- och dokumentationsarbeten, tjänstgör i anslutning till landskapsmuseernas publika verksamhet eller arbetar med utvecklingsprojekt inom byrån.

I anslaget för material och förnödenheter ingår bl.a. kostnader för byggnads- och markvård vid landskapsägda byggnader och fornminnesområden, samt drift och underhåll av andra byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för samt utrustning och material för dokumentation och publikverksamhet. Vidare ingår byråns behov av kontorsutrustning och kontorsmateriel, arbetskläder och särskilda analyser för kulturmiljöarbetets behov.

I anslaget för hyror ingår bl.a. hyreskostnader för lokaler, utställningar, maskiner och apparater.

I anslaget för inköp av tjänster ingår bl.a. kostnader för drift och underhåll av byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för. Vidare ingår inköp av tjänster för byggnads-, reparations- och servicearbeten samt kontors- och utbildningstjänster och andra tjänster för upprätthållande av nuvarande kontorsservice. Vidare ingår olika expert- och konsulttjänster, framtagandet av informationsmaterial och utställningskostnader.

I anslaget för övriga utgifter ingår resetjänster och- kostnader samt dagtraktamenten. Vidare ingår ersättningar som utbetalas i enlighet med LL om fornminnen (55/1999) och kostnader för åtaganden reglerade genom tidigare överenskommelser och avtal.

I anslaget för maskiner och inventarier ingår bl.a. inköp av arbetsmaskiner samt inköp av utrustning för underhåll.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster (*1 vakant, **2 vakanta)	33	33 *	34 **
Tillfälliga tjänster	6	4	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	14	19	19

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 278 562	
	- tillfälliga tjänster	140 250	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	922 444	
	- övriga löner och arvoden	5 944	2 347 200
4100	Material och förnödenheter		265 000
4200	Hyror		45 000
4300	Inköp av tjänster		271 800
4800	Övriga utgifter		
	- resor	57 000	
	- representation	5 000	
	- övrigt	9 000	71 000
1125	Maskiner och inventarier		90 000
1008	Övrig landskapsegendom (inköp av konst)		22 000
	Anslagsbehov		**3 112 000**

46.60.27. Avgiftsbelagd kundtjänst -utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		135 000

Momentet nytt. I 2002 års budget upptogs anslag för motsvarande utgifter under moment 46.66.27, 46.68.27, 46.70.27 och 46.72.27.

Anslaget avser kostnader i samband med verksamhet där arbeten och undersökningar bekostas av uppdragsgivaren. Vidare ingår utgifter för rådgivning vid restaurering och renovering av gamla hus.

Därtill ingår i anslaget 32.000 euro för kostnader i byråns samarbete med Ålands Turistförbund. Vidare ingår kostnader för samarbete med projektet ”Ålands kyrkor” och deltagande i INTERREG-projektet ”Postvägen”.

Anslaget motsvaras av inkomster under moment 36.60.27.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	90 000	
	- övriga löner och arvoden	5 000	95 000
4100	Material och förnödenheter		5 000
4300	Inköp av tjänster		30 000
4800	Övriga utgifter		5 000
	Anslagsbehov		**135 000**

46.60.50. Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		59 000

Momentet nytt. I 2002 års budget upptogs anslag för motsvarande utgifter under moment 46.72.50.

Föreslås ett anslag om 59.000 euro för ersättningar enligt 11 § och kostnader för underhållsarbeten enligt 17 § och 19 § i LL om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse (56/1988) samt till övriga kulturhistoriska byggnader.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	59 000
	Anslagsbehov	**59 000**

46.60.70. Inköp av konst med donationsmedel (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		1 000

Momentet nytt. I 2002 års budget upptogs anslag för motsvarande utgifter under moment 46.64.70.
Anslaget avser inköp av konst för avkastningen på de medel som ingår i Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

Dispositionsplan:

1008	Övrig landskapsegendom	1 000
	Anslagsbehov	**1 000**

46.60.75. Uppförande av museimagasin (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 799,47	100 000	0

Landskapsstyrelsen har tidigare omfattat ett föreslag att placera ett nytt museimagasin i Jomala Kyrkby invid plantskolan. En av landskapsstyrelsen tillsatt sakkunniggrupp har under år 2002 färdigställt ett planerings- och projekteringsunderlag för byggande av museimagasinet. Underlagshandlingarna omfattar en byggnad för det åländska kulturarvet som uppfyller rimliga krav avseende samlingarnas bevarande, förvarande och lagerhållning. Kostnaderna för byggnadens uppförande har beräknats till 1,2 miljoner euro.

Enligt landskapsstyrelsens bedömning är museimagasinet inte av högsta prioritet med tanke på de övriga investeringsbehov som finns inom landskapsförvaltningen, varför landskapsstyrelsen i detta skede inte föreslår anslag för byggande av museimagasin.

46.60.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		6 000

Momentet nytt. I 2002 års budget upptogs anslag för motsvarande utgifter under moment 46.64.88.

Anslaget avser inköp av värdepapper med medel ur Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

Dispositionsplan:

1130	Värdepapper	6 000
	Anslagsbehov	**6 000**

46.62. ÅLANDS MUSEUM

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.62.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
429 989,69	480 000	
(+ t.a. 393,39)		

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.64. ÅLANDS KONSTMUSEUM

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.64.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
88 774,15	128 000	
(+ t.a. 13 508,52)		

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.64.70. Inköp av konst med donationsmedel (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
503,69	1 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.70.

46.64.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 815,15	2 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.88.

46.66. KASTELHOLMS FORNMINNESOMRÅDE

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.66.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
767 178,00	1 010 000	
(+ t.a. 89 267,22)	(+ t.a. 100 000)	

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.66.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
26 725,43	34 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.27.

46.68. BOMARSUNDS FORNMINNESOMRÅDE

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.68.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
131 199,32	200 000	
	tb 0	
(+ t.a. 35 359,80)	(+ t.a. 61 000)	

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.68.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
285,25	10 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.27.

46.70. ARKEOLOGISK VERKSAMHET

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.70.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
418 841,25	455 000	
(+ t.a. 231,54)		

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.70.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
41 420,04	55 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.27.

46.72. ETNOLOGISK VERKSAMHET

Kapitlet utgår, se kapitel 46.60.

46.72.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
256 831,63	305 000	
(+ t.a. 25 513,44)		

Momentet utgår, se moment 46.60.20.

46.72.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
12 908,04	44 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.27.

46.72.50. Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
23 641,29	59 000	

Momentet utgår, se moment 46.60.50.

46.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	96 990	155 000	129 000
Inkomster	0	0	-2 000
Nettoutgifter	96 990	155 000	127 000

Ålands landskapsarkiv mottar, förvarar, ordnar och förtecknar samt tillhandahåller arkivalier. Arkivet gör även utredningar och utställningar på basis av det arkivmaterial som förvaras i landskapsarkivet.

Under år 2003 prioriteras
- att den nya arkivlagen skall träda i kraft
- arbetet med att göra arkivets innehåll mer tillgängligt via Internet, det s.k. ABM-projektet (”Arkiv, bibiliotek, museer”), fortgår och inlemmas i arkivets ordinarie verksamhet från år 2004 samt
- att uppmärksamma landskapsarkivets 25-årsjubileum.

46.80.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
96 990,42	155 000	129 000
(+ t.a. 6 748,07)		

Föreslås ett anslag om 129.000 euro för verksamheten under år 2003.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av extra personal 3 månader.

I anslaget har beaktats en fortsättning på ABM-projektet samt arkivets 25-årsjubileum.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		3	3	3
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	94 864		
	- tillfälliga tjänster	5 936		100 800
4100	Material och förnödenheter			11 200
4300	Inköp av tjänster			15 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor			2 000
	Anslagsbehov			**129 000**

47. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	5 093 472	5 993 000	6 237 000	4,1%	22,5%
Överföringsutgifter	11 117 504	16 938 000	18 718 000	10,5%	68,4%
Realinvesteringsutgifter	437 425	1 334 000	110 000	-91,8%	-74,9%
Lån och övriga finansinve-steringar	1 238 967	4 056 000	1 701 000	-58,1%	37,3%
Summa utgifter	17 887 368	28 321 000	26 766 000	-5,5%	49,6%
Summa inkomster	-3 783 337	-6 166 000	-4 746 000	-23,0%	25,4%
Nettoutgifter	14 104 031	22 155 000	22 020 000	-0,6%	56,1%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	1 938 092	1 866 000	2 134 000	14,4%	10,1%
Näringslivets främjande	2 992 324	6 282 000	4 722 000	-24,8%	57,8%
Europeiska Unionen - målprogram 2	280 118	1 634 000	3 899 000	138,6%	1291,9%
Turismen	1 833 903	2 264 000		-100,0%	-100,0%
Främjande av lantbruket	1 264 330	2 059 000	1 850 000	-10,2%	46,3%
Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling	5 796 872	7 050 000	7 052 000	0,0%	21,7%
Främjande av skogsbruket	213 396	340 000	358 000	5,3%	67,8%
Jakt- och viltvård	66 952	153 000	143 000	-6,5%	113,6%
Främjande av fiskerinäringen	392 637	952 000	726 000	-23,7%	84,9%
Europeiska Unionen - strukturprogram för fiskeri-sektorn	0	1 170 000	1 070 000	-8,5%	
Arbetsförmedlingen	1 497 152	2 140 000	2 414 000	12,8%	61,2%
Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 3	154 811	294 000	575 000	95,6%	271,4%
Yrkesvägledningen	72 285	89 000	87 000	-2,2%	20,4%
Ålands teknologicentrum		250 000	260 000	4,0%	
Försöksverksamheten	629 861	600 000	820 000	36,7%	30,2%
Ålands svinavelsstation	218 193	39 000	57 000	46,2%	-73,9%
Skötsel av jordegendomar	28 785	159 000	25 000	-84,3%	-13,1%
Skötsel av egna skogar	88 518	103 000	109 000	5,8%	23,1%
Ålands fiskodling, Guttorp	419 139	877 000	465 000	-47,0%	10,9%
Summa	17 887 368	28 321 000	26 766 000	-5,5%	49,6%

47.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 938 092	1 866 000	2 134 000
Inkomster	-116 033	-48 000	-50 000
Nettoutgifter	1 822 059	1 818 000	2 084 000

Övergripande mål för avdelningens allmänna förvaltning är att upprätthålla en

god service till allmänheten. Genom att utveckla goda rutiner för arbetet på avdelningen skall ärendenas handläggningstid minimeras, beslutsunderlagen skall vara så fullständiga att besluten är väl underbyggda och att antalet omprövningsärenden minimeras.

Näringsavdelningens organisation beträffande den allmänna förvaltningen är idag väl anpassad till de arbetsuppgifter som ålagts avdelningen. Under den tid 2000-2006 som avdelningen är uppbunden med flera strukturfondsprogram finns inte möjligheter att genomföra stora förändringar i organisationen.

En organisationsförändring föreslås för att få en bättre struktur mellan avdelningen och de idag mer fristående enheterna så att beslutsgångar och ärendehantering blir tydligare. De enheter som berörs är Ålands teknologicentrum (allmänna byrån), Ålands försöksstation (jordbruksbyrån) och Ålands fiskodling (fiskeribyrån). Därtill planeras en allmän översyn av jordbruksbyråns enheter.

Åtgärder 2003
- genomföra en organisationsförändring beträffande de utomstående enheterna
- kontinuerlig uppdatering av avdelningens hemsida
- ytterligare förbättra handläggningsrutiner
- genomföra seminarier om entreprenörskap och innovationssystem riktade till näringslivet samt
- ytterligare förbättra avdelningens informationsarbete.

47.01.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 835 697,37	2 100 000	2 097 000
	tb -270 000	
(+ t.a. 88 364,76)	(+ t.a. 136 000)	

Under momentet föreslås ett anslag om 2.097.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås för att klargöra organisationen vid skogsbruksbyrån att en tjänst som ledande skogsbruksplanerare (lkl A 22) inrättas fr.o.m. 1.3.2003 varvid en tjänst som skogsbruksplanerare indras. Ombildningen kan göras så att en av de nuvarande tjänsteinnehavarna överförs till den nyinrättade tjänsten. Föreslås även att anslaget för den tillfälliga sjöfartsutvecklaren utgår. Sjöfartsfrågorna kommer att hanteras inom förvaltningen mer relaterat till sakfrågorna och då på respektive avdelning. För enskilda projekt med sjöfartsanknytning kan landskapsstyrelsen anställa skilda projektledare.

Under året planeras en utredning om jordbruket på Åland i syfte att ta fram ett underlag för att positionera Åland inför revideringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Landskapsstyrelsen avser vidare att genomföra en uppföljning av den näringspolitiska utredningen som ÅSUB genomförde år 1999.

Med anledning av arbetet med en ny turiststrategi som landskapsstyrelsen låtit initiera kan det uppstå behov av kompletterande utredningar och kartläggningar.

Ett fortsatt arbete med att utveckla den externa informationen planeras. För att få en kontinuitet i informationsarbetet avses följande upphandling av de externa tjänsterna göras för en fyraårsperiod.

Det planeras också att revidera och förnya handbok för jägarexamen.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		32	31	31
Tillfälliga tjänster		9	8	7
Personal i arbetsavtalsförhållande			1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	1 395 685	
	- tillfälliga tjänster	280 957	
	- tjänster i arbetsavtalsförhållande	42 058	
	- övriga löner och arvoden	10 000	
	- övriga personalutgifter	2 900	1 731 600
4100	Material och förnödenheter		17 200
4300	Inköp av tjänster		225 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	110 000	
	- representation	10 000	
	- övrigt	1 700	121 700
1125	Maskiner och inventarier		1 500
	Anslagsbehov		**2 097 000**

47.01.06. Tekniskt stöd – målprogram 2 (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
28 074,04	36 000	37 000

Föreslås ett anslag om 37.000 euro för den nationella finansieringsandelen under år 2003 för tekniskt stöd i Ålands mål 2-program 2000-2006. Inom ramen för prioriteten tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av tekniska stödet upptas under moment 47.05.45.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av 60% (landskapets andel) av personal enligt bilaga 5. Resterande del av lönen, 40%, belastas utbildnings- och kulturavdelningens anslag för tekniskt stöd för mål program 3, moment 46.19.07.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	16 916	
	- övriga löner och arvoden	584	17 500
4200	Hyror		200
4300	Inköp av tjänster		18 200
4800	Övriga utgifter		1 100
	Anslagsbehov		**37 000**

47.03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	2 992 324	6 282 000	4 722 000
Inkomster	-173 403	-1 500 000	0
Nettoutgifter	2 818 921	4 782 000	4 722 000

Utgångspunkten är att näringslivet skall baseras på marknadsekonomiska grunder. Utvecklingen i omvärlden påverkar även de åländska landbaserade företagens verksamhetsvillkor genom skärpt internationell konkurrens och en snabb utveckling inom teknik i allmänhet och informations- och kommunikationsteknologi i synnerhet. De åländska företagen ska ha samma möjligheter att utvecklas som konkurrenterna i omvärlden och det ställer krav på bättre och snabbare information om utvecklingen på marknaderna, flexibla företagsstrukturer, tillgång till riskkapital och välutbildad arbetskraft.

Turistnäringen är av särskild betydelse för Åland och landskapsstyrelsen finansierar destinationsmarknadsföringen samt viss produktutveckling. Dessutom främjar landskapet upprätthållandet av strategiska turistinformationskontor. Landskapsstyrelsen avser att hålla en viss beredskap för att kunna genomföra vissa kartläggningar och utredningar under år 2003 som ett komplement till den nya turiststrategin.

Ålands skärgårdsnämnd är forum för samarbete mellan landskapet och skärgårdskommunerna i väsentliga frågor för skärgårdens utveckling.

I syfte att stärka skärgårdsnämnden avser landskapsstyrelsen att under året inom ramen för befintliga resurser avsätta större personella resurser till skärgårdsnämndens förfogande.

Avdelningens företagsinriktade arbete kan indelas i företagsstöd, projektstöd och allmänt näringsfrämjande åtgärder. Företagsstöden fokuserar på företag som bidrar till den ekonomiska tillväxten genom ökad export, ökad sysselsättning och en bredare näringslivsstruktur. Det finns tre huvudsakliga företagsstöd; för investering, produkt- och teknologiutveckling och exportmarknadsföring. Kundföretagen återfinns inom branscherna industri, kunskapsintensiv tjänsteproduktion och turism.

Projektstöden är i huvudsak riktade till landsbygden och skärgården och vänder sig till grupper av företag. Projektstöden finansieras delvis genom Ålands mål 2-program och Interreg III A-Skärgården.

Till de allmänt näringsfrämjande åtgärderna kan räknas tillhandahållandet av rådgivningsklustret, d.v.s. organisationer med uppdrag att inom olika områden informera och stötta företag, avdelningens arbete med att samordna rådgivningsinsatser, utveckla regelverk som underlättar företagens verksamhet m.m. Dessutom driver och deltar avdelningen i en del projekt t.ex. IT-by och golfbana.

Målsättningarna är
- ökad export av varor och tjänster från Åland
- ökad produktutveckling
- breddad industribas vid sidan av livsmedelsindustri och
- att främja utvecklingen av såväl tjänster som tillverkning.

REGIONAL UTVECKLING
Den regionalpolitiska målsättningen är att alla kommuner ska bevaras livskraftiga. Landskapsstyrelsen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner. Mål 2-programmet är specifikt till för att befrämja skärgårds- och landsbygdsutvecklingen på Åland. Ett viktigt komplement är även kompetensåtgärderna i Mål 3-programmet, vilket tillsammans med Mål 2 står för KRUT – Kompetens och Regional Utveckling.

Ålands skärgårdsnämnd är forum för avgörande frågor för skärgårdens utveckling. Ålands landsbygdscentrum samordnar arbetet för att öka lönsamheten i lantbruksföretagen.

Landskapsstyrelsen föreslår att de särskilda problem som detaljhandeln i skärgården möter fortsättningsvis skall avhjälpas med, vid sidan av det driftsstöd som utgår idag, möjligheter att erhålla landskapsgaranti för lån som behövs för investeringar i verksamheten.

Målsättningarna är
- fler arbetsplatser inom den konkurrensutsatta sektorn samt
- ökad eller bibehållen befolkning i skärgården.

Strukturella förändringar i verksamheten 2003-
Landskapsstyrelsen har i stort under hela 1990-talet haft som ambition att minska de direkta penningbidragen till företagen och istället stöda företagens behov av finansiering genom garantier och lån. Genomförandet av strukturfondsprogrammen har dock lett till att denna utveckling har fördröjts.

I föreliggande budgetförslag tas dock ett större steg på vägen genom att transportbidrag (bidrag för transporter under år 2003) och näringsstöd föreslås slopade. Näringsstöd i form av investeringsbidrag till tillverkande företag och livsmedelsindustri kan dock till och med år 2006 beviljas på landsbygden samt i skärgården inom ramen för Mål 2-programmet, som härvid förutsätts ändrat. Inom ramen för Mål 2 föreslås även ett nytt skärgårdsstöd till tjänste- och tillverkande företag som inte omfattas av finansieringsstödet till detaljhandeln i skärgården. Transportstödet har successivt skurits ner till följd av EG:s regler utan att verksamheterna har hotats. Transportstödet begränsas idag av de minimis regeln på samma sätt som produktutvecklingsbidraget och exportmarknadsföringsbidraget, vilka tillsammans inte kan överstiga 100.000 euro till ett och samma företag under en treårsperiod. I detta sammanhang prioriteras driftsstödet till transporter lägst och föreslås upphöra efter år 2002.

De huvudsakliga finansieringsformerna blir garantiinstrumentet, räntestöd för investeringar, produktutvecklingsbidrag, produktutvecklingslån, exportmarknadsföringsbidrag, Finnvera Abp samt stöd inom ramen för Mål 2-programmet.

Främjandet av företagens exportförsäljning innebär att åländska företag i högre utsträckning bör visa upp sig på externa mässor och öka utlandsaktiviteterna. En översyn av principerna för exportmarknadsbidrag görs för att skapa villkor som överensstämmer med de stöd konkurrenterna i omvärlden kan få. Föreslås därtill att landskapsinvesteringslånen ersätts med räntestöd för investeringar. Detta föranleder en ökning av anslaget för räntestöd samt en ändring av principerna för beviljande av räntestöd. Utgifterna för investeringslånens hantering i bankerna ökar således inte i förhållande till nuvarande upplägg. Arbetet inom förvaltningen blir effektivare med hantering av endast räntestöd eftersom en stödform faller bort. Produktutvecklingslånen hanteras som tidigare.

Anslaget för stöd till näringslivets organisationer minskas bl.a. till följd av att

hantverksrådgivningen flyttas till utbildnings- och kulturavdelningen. Anslaget till Ålands handelskammare och Ålands företagarförening föreslås ligga kvar på nuvarande nivå (ca 90.000 euro) för att tillgodose företagens behov av rådgivning samt för projekt som utvecklar det åländska näringslivet. Verksamhet som prioriteras är att främja export av varor och tjänster och etablering/tillväxt av företag för att bredda näringsstrukturen. Dessutom samordnar organisationerna olika utbildningsinsatser i företagen.

Motsvarande rådgivningsverksamhet riktad till näringslivet i skärgården tillgodoses huvudsakligen av skärgårdskommunernas gemensamma projekt Företagsam skärgård II som löper t.o.m. år 2004. Prioriterad verksamhet är den s.k. företagskuvösen samt insatser som stimulerar inflyttningen till skärgården.

47.03.05. <u>Utgifter för investeringslån (F)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
56 938,44	60 000	70 000

Föreslås att ett anslag om 70.000 euro upptas i enlighet med LL om investeringslån (45/1975) som arvode till kreditinrättningarna som förmedlar investeringslån för den befintliga kreditstocken. Höjningen föranleds av att kreditstocken vuxit.

Utgivningen av landskapslån föreslås upphöra och ersätts i sin helhet av räntestöd varför anslaget inte bedöms öka från nuvarande nivå.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	
	- banktjänster	70 000
	Anslagsbehov	**70 000**

47.03.23. <u>Ålands landsbygdscentrum (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
68 539,18	74 000	72 000
(+ t.a. 5 176,15)		

Föreslås ett anslag om 72.000 euro för den kombinerade funktionen som landsbygdsutvecklare/verksamhetsledare. Ålands Landsbygdscentrums organisationer skall bidra till att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden med utgångspunkt från jord- och skogsbruket samt anknutna näringar. Målsättningen är att öka lönsamheten i lantbruksföretagen, få en förbättrad framtidstro för branschen inom näringen, bland allmänheten och hos politiker samt att personalen inom Ålands Landsbygdscentrum skall ha hög kompetens inom sina områden.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Verksamhetsledarfunktionen skall samordna organisationerna och utveckla den gemensamma verksamheten samt marknadsföra Ålands Landsbygdscentrum.

Landsbygdsutvecklarfunktionen skall samordna den befintliga informationen och rådgivningen på landsbygden och i skärgården samt stimulera nytänkande och utveckling inom lantbruksbranschen.

Målsättningar under år 2003 är
- att få lantbruket att dra nytta av det ökade intresset för hästsporten
- att vidareutveckla idéer från projektet ”Åland – Landsbygdens Arena” i sam-

arbete med Ålands Handelskammare samt
- att genomföra åtgärder ur handlingsplanen för det åländska lantbruket och livsmedelsproduktionen.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	46 401		
	- övriga löner och arvoden	2 599		49 000
4100	Material och förnödenheter			2 000
4200	Hyror			1 000
4300	Inköp av tjänster			15 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	4 300		
	- representation	600		
	- övrigt	100		5 000
	Anslagsbehov			**72 000**

47.03.40. Bidrag för företagens internationalisering

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
108 565,31	336 000	300 000

Rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 300.000 euro för exportmarknadsföringsbidrag. Målet med exportmarknadsföringsbidrag är att befrämja åländska företags exportmöjligheter och internationalisering. Bidrag kan beviljas till företag på Åland som har förutsättningar att bedriva en framgångsrik exportverksamhet. Företagets produkter/tjänster bör ha en hög grad av åländskt ursprung.

Bidrag beviljas i enlighet med principer fastställda av landskapsstyrelsen, så att stöd kan uppgå till högst 40 % av de stödberättigade kostnaderna för företag på fasta Åland och till högst 45 % för företag i skärgården. Deltar företag i exportmarknadsföring som arrangeras av Finnpro kan stöd beviljas till högst 50 % av de stödberättigade kostnaderna.

Dispositionsplan:		
8205	Övrigt näringsliv	300 000
	Anslagsbehov	**300 000**

47.03.41. Turismens främjande (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		1 250 000

Momentet nytt. Anslag för motsvarande utgifter har tidigare upptagits under moment 47.07.40.

Föreslås ett anslag om 1.250.000 euro för turismens främjande fördelat enligt följande:

Marknadsföring via Ålands Turistförbund	1.200.000

Bidrag för turistinformationskontor	20.000
Projekt inom turism	30.000

Den externa marknadsföringen av Åland som resmål utförs av Ålands Turistförbund (ÅTF) på uppdrag av landskapsstyrelsen. Uppdraget regleras i ett avtal. Landskapsstyrelsen föreslår att en fast summa avsätts för ÅTF:s verksamhet inom vilken ÅTF sedan kan göra prioriteringar gällande hur uppdraget ska genomföras, förutom vissa fasta kostnader. ÅTF bör tillämpa landskapsstyrelsens riktlinjer för offentlig upphandling.

Landskapsstyrelsen föreslår att basanslaget till ÅTF ska uppgå till 1.200.000 euro för år 2003. Därutöver kommer turistsekreteraren fortsättningsvis att vara placerad vid ÅTF under år 2003. Anslaget ska täcka hela kostnaden för Ålandskontoret i Helsingfors som uppgår till 51.000 euro och för en del av kostnaderna för turistinformationen i Mariehamn som för landskapsstyrelsens del uppgår till 94.000 euro. Principen om 50 % finansiering från branschen ska eftersträvas i synnerhet när det gäller marknadsföring och produktutveckling.

Marknadsföringen ska fokuseras tydligare och inriktas i huvudsak på de närliggande marknaderna. Produktutvecklingen koncentreras likaså till ett fåtal utvalda profilområden. Turistförbundet deltar i arbetet med en ny strategi för turistnäringen och samarbetar med landskapsstyrelsen i uppbyggnaden av varumärket Åland.

Landskapsstyrelsen kan stöda en säsongsbaserad turistinformation vid orterna Eckerö, Långnäs och Osnäs om kommunerna eller flera kommuner beslutar sig för att upprätthålla en sådan. För detta har beräknats 20.000 euro.

Anslaget kan även användas för att genomföra åtgärder som föreslås inom ramen för turismstrategin för Åland eller för andra projekt inom turism.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	1 250 000
	Anslagsbehov	**1 250 000**

47.03.42. Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
213 339,83	200 000	130 000

Föreslås ett anslag om 130.000 euro. Minskningen av anslaget föranleds främst av att anslaget för rådgivning inom hantverk budgeteras under utbildnings- och kulturavdelningen, moment 46.13.50. Anslaget föreslås användas för bidrag till näringslivets organisationer i enlighet med avtal som ingås mellan respektive förening och landskapsstyrelsen. Avtalet ska reglera vilken verksamhet som bedrivs i förhållande till stödet, vilka mål som sätts upp för verksamheten och hur resultatuppföljningen genomförs.

Syftet med bidraget är att genom näringslivets organisationer bidra till att utveckla rådgivning samt bedriva projekt som skapar förutsättningar för utveckling av det åländska näringslivet. Den verksamhet som bevilja s stöd skall sträva efter att uppnå de näringspolitiska målen där ökad export av varor och tjänster är högt prioriterad, liksom etablering/tillväxt av producerande företag för att bredda näringsstrukturen i landskapet samt åtgärder som gynnar den regionala utvecklingen.

Anslaget avses också kunna användas för seminarier, projektförberedande åtgärder eller andra aktiviteter som gynnar den högteknologiska utvecklingen i land-

skapet samt utveckling av informationssamhället.

Anslaget kan vidare användas för myndighetsinformation och informativ kursverksamhet.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	130 000
	Anslagsbehov	**130 000**

47.03.44. Transportstöd (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
174 915,44	202 000	190 000

Föreslås ett anslag om 190.000 euro för transportstöd för industriprodukter som transporteras till riket eller till närmaste hamn i Sverige under år 2002 i enlighet med EU:s regler om försumbart stöd.

Bidrag beviljas i enlighet med principer fastställda av landskapsstyrelsen, så att stöd kan uppgå till högst 23 % av de godtagbara kostnaderna. För transporter som börjar i skärgården kan stödet uppgå till högst 29 % av godtagbara kostnader.

Transportstödet har beskurits betydligt under senare år till följd av EG:s restriktiva regler om driftsstöd, utan att verksamheterna har hotats. Transportstödet begränsas av reglerna om försumbart stöd på samma sätt som produktutvecklingsbidraget och exportmarknadsföringsbidraget, vilka tillsammans inte kan överstiga 100.000 euro till ett och samma företag under en treårsperiod. I detta sammanhang prioriteras driftsstödet till transporter lägst. Med anledning av detta föreslås transportstödet slopat så att stöd inte beviljas för kostnader som uppstår fr.o.m. år 2003.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	190 000
	Anslagsbehov	**190 000**

47.03.45. Bidrag för produkt- och teknologiutveckling

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
140 332,98	252 000	260 000

Föreslås ett anslag om 260.000 euro för bidrag för produkt- och teknologiutveckling under år 2003 i enlighet med EU:s regler för försumbart stöd. Syftet med bidraget är att stöda företagens forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter eller tjänster. Stödet skall befrämja mångfalden av företag och bredda basen för det åländska näringslivet.

Bidraget beviljas i enlighet med principer fastställda av landskapsstyrelsen så att stödet maximalt utgår med 35 % av de godtagbara kostnaderna.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	260 000
	Anslagsbehov	**260 000**

47.03.46. Räntestöd för företags investeringar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
110 542,14	168 000	200 000

Föreslås ett anslag om 200.000 euro för räntestöd för företags investeringar. Avvecklingen av landskapslånen för investeringar motiverar utökningen av momentet.

Syftet med räntestödet är att bidra till företags grundande, utveckling eller utvidgning av dess verksamhet. Räntestöd kan beviljas för investeringar i maskiner, anläggningar samt för uppförande av nya byggnader. Räntestöd kan även beviljas för investeringar inom exportinriktad tjänste- och servicesektor samt för investeringar i marknadsföring och produktutveckling av varor och tjänster. Räntestöd kan beviljas för räntestödsberättigade lån som upptas i kreditinrättning, dock så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestödskrediter kan uppgå till högst 8.500.000 euro. Per 1.10.2002 var saldot på utestående räntestödskrediter ca 5.231.000 euro.

Lånet för vilket räntestödet beviljas skall uppgå till minst 3.500 euro och utgöra högst 35 % av godtagbara investeringskostnader. Räntestödet för lån som beviljas under år 2003 är maximalt 3 % -enheter under högst 5 års tid dock så att låntagarens andel av räntan är minst 3 % -enheter. För uppförande av byggnader kan räntestöd beviljas under högst 15 år. Vid varje räntestödsbeslut beaktas utvecklingen på räntemarknaden. De två första låneåren (tre år i skärgården) kan vara amorteringsfria och amorteringsplanen skall godkännas av landskapsstyrelsen. Räntestödet erläggs två gånger per år till kreditinrättningen som i sin tur oavkortat förmedlar räntestödet till företaget. Räntestödet upphör om företaget försätts i konkurs eller annars upphör med verksamheten under räntestödsperioden.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	200 000
	Anslagsbehov	**200 000**

47.03.47. Finansieringsstöd för företag i skärgården

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
76 934,54	100 000	160 000

Rubriken ändrad.

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lag om befrielse från arbetsgivares socialskyddsavgift i vissa kommuner åren 2003-2005 (RP 120/2002). Till de kommuner i vilka vissa arbetsgivare (privata företag, hushållsarbetsgivare och statens affärsverk dock ej arbetsgivare inom jordbruk, renskötsel och fiske) som under ett treårigt försök befrias från socialskyddsavgift hör skärgårdskommunerna Houtskär, Iniö, Karlö, Korpo, Nagu och Velkua. Eftersom ett av propositionens syften uttryckligen är att förbättra de berörda områdenas konkurrenskraft i förhållande till övriga landet anser landskapsstyrelsen att de åländska kommunerna borde ingå i försöket då förhållandena i dessa i stort är motsvarande som i de nämnda skärgårdskommunerna. För att ge företagen i de åländska skärgårdskommunerna motsvarande ekonomiska verksamhetsförutsättningar avser landskapsstyrelsen att bevilja dem stöd som motsvarar befrielsen av arbetsgivares socialskyddsavgift enligt den lagstiftning riksdagen slutligen antar med anledning av nämnda framställning. För detta ändamål föreslås ett anslag om 60.000 euro vilket utgör den uppskattade kostnaden under år 2003. Landskapsstyrelsen överväger även att föreslå en särskild lagstiftning som reglerar stödet.

Föreslås därtill ett anslag om 100.000 euro för finansieringsstöd för detaljhandeln i skärgården. Syftet med stödet är att medverka till att upprätthålla en god butiksservice i skärgården.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	160 000
	Anslagsbehov	**160 000**

47.03.48. Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	50 000	50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag.

Ålands landskapsstyrelse och Finnvera Abp ingick den 18.4.2000 ett samarbetsavtal där landskapsstyrelsen betalar grund- och tilläggsräntestöd samt kredit- och garantiförlustersättningar på av Kera Abp 1.7.1995 – 31.12.1998 samt av Finnvera Abp 1.1.1999 – 31.12.1999 beviljade lån till företag verksamma inom landskapet Åland.

Landskapsstyrelsen betalar räntestöd (för närvarande 1 % på hela Åland utom Mariehamn), specialräntestöd (för närvarande 3 %), stöd för kredit- och garantiförluster på av Finnvera Abp fr.o.m. 1.1.2000 beviljade lån och garantier till företag verksamma inom landskapet. Finnvera Abp kan fungera på Åland som förmedlare av EIB:s lån och EIF:s garantier. För år 2003 och framåt gäller ett nytt avtal.

Per 31.12.2001 var saldot på utestående räntestödskrediter ca 1.336.000 euro. Föreslås att räntestöd kan beviljas under år 2003 så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestödskrediter högst uppgår till 2.000.000 euro.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	50 000
	Anslagsbehov	**50 000**

47.03.49. Näringsstöd (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
504 563,78	300 000	

Föreslås att momentet utgår. Anslaget har successivt minskats eftersom alla investeringsbidrag till företag på landsbygden och skärgården kan finansieras genom Mål 2-programmet (moment 47.05.40 och 47.05.45).

47.03.60. Ersättande av kreditförluster (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
73 648,72	170 000	70 000

För ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar föreslås 70.000 euro. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt ingått avtal.

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	70 000
	Anslagsbehov	**70 000**

47.03.62. Internationella utvecklingsprojekt

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
125 619,56	330 000	300 000

Under momentet föreslås ett anslag om 300.000 euro för landskapsstyrelsens andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg-projekt. Tillika föreslås momentet användas för B7-projekt, samt andra eventuella projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland. Landskapets andel i kostnaderna kan uppgå till högst 50 %.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	300 000
	Anslagsbehov	**300 000**

47.03.83. Investeringslån (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
507 759,35	670 000	

Momentet föreslås utgå. Utgivningen av landskapslån föreslås upphöra och ersätts av räntestöd. Ändringen motiveras av att det inte är nödvändigt med två subventionssystem för att stöda företagens lån för investeringar. Idag används såväl landskapslån som utgivande av räntestöd för samma ändamål, d.v.s. i det här fallet för att stöda företagens investeringar.

Anslaget för räntestöd föreslås öka på moment 47.03.46.

47.03.85. Produktutvecklingslån (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
263 970,95	670 000	670 000

Föreslås ett anslag om 670.000 euro för produktutvecklingslån. Syftet med produktutvecklingslån är att stöda företagens forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter eller tjänster. Stödet skall befrämja mångfalden av företag och bredda basen för det åländska näringslivet.

Lån kan beviljas om projektet har potential att främja företagets konkurrenskraft, tillväxt och export samt har en gynnsam effekt på sysselsättningen. Faktorer som utvärderas är den teknologi/arbetsmetod som ligger till grund för ansökan, företagets nätverk, kompetens, ekonomiska resurser samt marknadsutsikter.

Landskapsstyrelsen kan bevilja lån och bidrag uppgående till maximalt 70 % av godtagbara kostnader, där bidragets andel maximalt kan uppgå till 35 %. Låneti-den är maximalt 10 år varav de 3 första åren kan vara amorteringsfria. Den årliga räntan för år 2003 är 2 %. För ett utvecklingsprojekt som inte lyckas kan landskapsstyrelsen efter särskild prövning efterskänka lånet.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	670 000

Anslagsbehov **670 000**

47.03.88. Aktieteckning i bolag (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
467 236,73	600 000	1 000 000
	tb 2 100 000	

Föreslås ett anslag om 1.000.000 euro för teckning och inlösen av aktier i bolag av infrastrukturell karaktär.

Landskapsstyrelsens mål med näringspolitiken är bl.a. att skapa goda förutsättningar för företagande och affärsutveckling. Här spelar Ålands Utvecklings Ab och Industrihusbolagen en särskild roll.

Under år 2003 planeras etapp tre av finansieringen för att Ålands Industrihus Ab ska kunna genomföra byggandet av en utvecklings-/teknikby på Klinten i Mariehamn. För det ändamålet ingår 800.000 euro.

För att främja företagsutveckling förslås medel även kunna användas för aktieteckning i företag som ligger utanför Ålands Utvecklings Ab:s intresseområden om verksamheten är sådan att den bidrar till att uppnå landskapsstyrelsens mål för näringsutveckling.

Dispositionsplan:

1130	Värdepapper	1 000 000
	Anslagsbehov	**1 000 000**

47.05. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 2

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	280 118	1 634 000	3 899 000
Inkomster	-8 941	-670 000	-680 000
Nettoutgifter	271 177	964 000	3 219 000

Det åländska mål 2-programmet omfattar de 15 landsbygds- och skärgårdskommunerna och är ett viktigt regionalpolitiskt verktyg för landskapsstyrelsen. Den övergripande målsättningen med mål 2-programmet är att höja företagens konkurrenskraft genom att stimulera företagens utveckling. Dessutom eftersträvas en positiv befolkningsutveckling i skärgårdsregionen, en integrering av mål 2-områdets befolkning i informationssamhället och ett ökat miljömedvetande.

Strategin för målprogrammet är att delta i att utveckla företagen inom en rad områden. Främst gäller det att förbättra kvaliteten och höja förädlingsgraden hos produkter (varor och tjänster), öka företagens internationalisering, stimulera införande och användning av informations- och kommunikationsteknik samt främja miljöanpassning för att tillmötesgå ökade miljökrav. För att stärka skärgårdsregionen stöds genomförande av lokala handlingsplaner och främjandet av entreprenörskap, företagande, åtgärder för ökad inflyttning samt insatser för att öka den sociala gemenskapen. Genom ökad tillgänglighet till informations- och kommunikationssamhället integreras befolkningen i informationssamhället och miljömedvetenheten hos befolkningen höjs genom projekt i enlighet med miljöhandlingsprogrammet för Åland.

Mål 2-programmets kvantitativa mål för perioden 2000-2006 är
- 200 nya arbetsplatser
- 30 nya företag
- samt att mål 2-regionens BNP/capita höjs från 70 till 75 procent av EU:s genomsnitt.

Arbetet i ”beredningsgruppen för mål 2 och mål 3” fortsätter under år 2003. Den interna tjänstemannagruppen bereder ansökningar till de aktuella strukturfondsprogrammen samt hanterar även principiella frågeställningar som kräver enhetlig tillämpning inom förvaltningen.

Finansieringsramen för målprogram 2 under åren 2000 - 2006 kan sammanfattas enligt följande:

	Finansieringsram 2000 - 2006	Budgeterat 2000 - 2002	Förslag 2003	Återstod 2004 - 2006
Ls:s finansieringsandel	6.555.200	1.905.900	2.325.000	2.324.300
EU:s finansieringsandel	4.395.840	1.343.800	1.574.000	1.478.040
Sammanlagt	10.951.040	3.249.700	3.899.000	3.802.340

För att öka flexibiliteten och underlätta hanteringen av fleråriga projekt föreslås att momenten för målprogram 2 ändras till förslagsanslag så att landskapsstyrelsen, om behov uppstår, kan överskrida anslagen. Överskridning ett år medför att lägre anslag upptas senare år då det finns en total finansieringsram för hela programperioden. Därtill föreslås momenten fortsättningsvis vara reservationsanslag för att göra anslagen tillgängliga under flera år.

47.05.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
149 247,95	964 000	2 325 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 2.325.000 euro för landskapets finansieringsandel för de projekt inom målprogram 2 för vilka beslut tas under år 2003. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året.

Som grund för beviljande av stöd till företag används följande stödordningar
- LL om näringsstöd för landskapet Åland (35/1996)
- understöd för produkt- och teknologiutveckling
- stöd för företagens exportmarknadsföring
- investeringsstöd till livsmedelsindustrin
- stöd för miljöinvesteringar
- stöd till detaljhandel i glesbygd
- aktieteckning och
- de minimis stöd.

Blir det aktuellt med aktieteckning inom ramen för mål 2 programmet kommer de nationella medlen att användas från moment 47.03.88.

En ny stödordning i enlighet med de minimis reglerna föreslås gälla från år 2003 för att stimulera nyföretagandet och tillväxten i skärgården. Inom ramen för skärgårdsstödet föreslås det bli möjligt att ge lönebidrag till nystartade företag under en period samt investeringsstöd till etableringar och befintliga företag. Målgrup-

pen väntas i första hand vara tillverkande företag, turistföretag och övriga tjänsteföretag.

Projekt inom ramen för mål 2-programmet kan beviljas på hela Åland undantaget Mariehamn. Projektägare (huvudsakligen organisationer) kan vara lokaliserade till Mariehamn om minst hälften av projektets nytta tillfaller mål 2-området.

Programmet innehåller en prioritet, Näringslivsutveckling och miljö, som i sig är uppdelad i fyra åtgärder.

Syftet med åtgärden företagsutveckling och rådgivning är att höja de små och medelstora landsbygdsföretagens konkurrenskraft och öka internationaliseringen. Stöd kan bl.a. beviljas för projekt som syftar till ökat samarbete mellan företag, kvalitetshöjande åtgärder i tjänste- och produktutbudet, tillhandahållande av rådgivning och företagstjänster, utveckling av den småskaliga turismen, utveckling av industriföretag för att öka exporten samt förlängning av turistsäsongen.

Syftet med åtgärden skärgårdsutveckling är att skapa goda förutsättningar för boende och arbete i skärgården. Åtgärden riktar sig även till byar och öar som hör till fastaländska kommuner men som saknar fast vägförbindelse. Stöd kan bl.a. beviljas projekt som främjar inflyttning, entreprenörskap, lokal identitet och kultur. Stöd kan ges till större helheter som samordnar flera kommuners projekt eller för genomförandet av lokala handlingsprogram samt till företag för samarbete, investeringar, marknadsföring m.m. Möjlighet ges även att stöda utarbetande, organisation och utformning av projekt med ovanstående målsättning.

Syftet med åtgärden informationssamhället är att öka tillgängligheten till och användningen av informations- och kommunikationsteknologi för företag och individer.

Syftet med åtgärden miljöanpassning är att öka miljömedvetenheten i näringsliv och samhälle och att öka antalet företag som miljöanpassar sin verksamhet. Det görs genom att stimulera användningen av miljövänligare arbetsmetoder, produktion och distribution m.m. i näringsliv och samhälle. Större projekthelheter kan genomföras som avser att dels kartlägga vilka behov av miljöförbättrande åtgärder som finns i näringsliv och samhälle, dels utforma och tillhandahålla information om vilka insatser som kan göras och om olika miljöstyrningsmetoder.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	2 325 000
	Anslagsbehov	**2 325 000**

47.05.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
130 870,44	670 000	1 574 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 1.574.000 euro för EU:s finansieringsandel för de projekt inom målprogram 2 för vilka beslut tas under år 2003 och för tekniskt stöd. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året. Av beloppet utgör 24.480 euro EU:s andel för tekniskt stöd gällande år 2003. Motsvarande inkomst för år 2003 från Europeiska regionala utvecklingsfonden upptas under momentet 37.05.45.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av 60% av personal (EU:s andel) enligt bilaga 5 för uppföljning av programmet. Resterande del av lönen budgeteras av utbildnings- och kulturavdelningen (moment 46.20.45).

Anslaget för inköp av tjänster avser bl.a. utgifter för halvtidsutvärdering av programmet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	11 310	
	- övriga löner och arvoden	390	11 700
4200	Hyror		120
4300	Inköp av tjänster		11 780
4800	Övriga utgifter		880
8205	Övrigt näringsliv		1 549 520
	Anslagsbehov		**1 574 000**

47.07. TURISMEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 833 903	2 264 000	0
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	1 833 903	2 264 000	0

Kapitlet utgår. Se kapitel 47.03.

47.07.40. Turismens främjande (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 309 300,15	1 188 000	
	tb 189 000	

Föreslås att momentet flyttas över som ett moment under näringslivets främjande. Se moment 47.03.41.

47.07.43. Stöd för Ålandsbutiken i Stockholm

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
79 048,33	47 000	

Tillsammans med huvudintressenterna har landskapsstyrelsen överenskommit att lägga ned verksamheten varför momentet föreslås utgå.

47.07.44. Stöd för kommersiella turistevenemang

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	50 000	

Föreslås att momentet utgår. Ett nyligen infört stöd som av företagen visats mycket ringa intresse.

47.07.75. Ombyggnad av travbana (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
423 895,08	790 000	

Projektet är genomfört, varför momentet föreslås utgå.

47.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 264 330	2 059 000	1 850 000
Inkomster	-13 613	-20 000	-15 000
Nettoutgifter	1 250 717	2 039 000	1 835 000

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att skapa ett stabilt och konkurrenskraftigt lantbruk som utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt och som producerar säkra och högkvalitativa produkter. Lantbruket skall dessutom utgöra basen för samt tjäna till att bibehålla och utveckla förutsättningarna för en levande landsbygd och skärgård med bibehållen sysselsättning och öppna landskap.

Delmål för att nå huvudmålsättningen är
- ökad lönsamhet på de enskilda gårdarna
- ökat antal betesdjur
- utveckling av alla djursektorer
- ökad diversifiering inom näringen
- utveckling av hållbara produktionsmetoder
- utveckling av den naturenliga odlingen och
- produktion av säkra och högkvalitativa livsmedelsprodukter.

En ökad lönsamhet är avgörande för ett fortsatt bärkraftigt och hållbart lantbruk i framtiden. Landskapsstyrelsens insatser i form av olika strukturstöd samt insatser för att upprätthålla rådgivningsverksamhet inom de viktigaste produktionsinriktningar görs i syfte att uppnå bättre lönsamhet på gårdarna.

Bevarandet av det öppna landskapet kräver att antalet betande djur bibehålls eller ökar vilket landskapsstyrelsen stimulerar genom stöd, rådgivning och avbytarverksamheten. En allmän utveckling av djursektorerna är nödvändig för att bibehålla underlaget för livsmedelsindustrierna på Åland.

Ökad diversifiering är väsentligt för lantbruket på Åland där många gårdar saknar förutsättningar att bli konkurrenskraftiga vad gäller pris och volym. Olika diversifieringssatsningar stimuleras genom investeringsstöd och rådgivning.

Utveckling av hållbara produktionsmetoder och utvecklingen av den naturenliga odlingen är viktig både ur diversifieringsaspekter och miljöaspekter. Det är dock

angeläget att utvecklingen sker i balans med efterfrågan av ekologiska produkter och i balans med den miljönytta som uppstår. Utvecklingen stimuleras genom rådgivning och stödprogram.

Livsmedelssäkerhet och -kvalitet är aktuella ämnen och är frågor som näringsavdelningen prioriterar inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, kvalitetsstyrning av grönsaker och hantering av bekämpningsmedel.

Nyckeltal kopplade till delmålen är jordbrukets totalomsättning på Åland, antal djur, antal genomförda diversifieringsprojekt, andel ekologiskt odlad åkermark samt andel ekologiska djur.

47.15.04. Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
54 109,87	65 000	50 000

Med hänvisning till 37 § LL om främjande av gårdsbruk (54/1978 samt ändringar 22/1995 och 47/1995) föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	
	- banktjänster	50 000
	Anslagsbehov	**50 000**

47.15.23. Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
740 254,13	840 000	815 000

Huvudmålsättningen med avbytarservicen är att bibehålla ett öppet landskap samt en levande landsbygd. Delmål som understöder uppfyllandet av huvudmålet är

- bibehållen djurhållning av framförallt betesdjur och
- goda förutsättningar för djurhållningsverksamhet.

Djurhållning medför en stor bundenhet för lantbrukarna med minimala möjligheter att kunna ta ut lediga dagar eller semester. En väl fungerande avbytarverksamhet ger lantbrukarna möjlighet till ledighet. Möjligheten till en organiserad ledighet skapar förutsättningar för den befintliga djurhållningens fortbestånd och för nysatsningar av unga lantbrukare.

För avbytarservicen inom lantbruket förslås ett anslag om 815.000 euro. Anslaget avses användas för att säkerställa de åtaganden och kostnader som föranleds av landskapslagen och -förordningen om avbytarverksamhet (57/1998 och 58/1998). Anslaget avser utgifter för lantbruksavbytarnas löner jämte bikostnader, resor samt övriga utgifter föranledda av verksamheten. I anslaget ingår även ersättning till sådana lantbrukare som anställer egen avbytare eller anlitar företag som erbjuder avbytartjänster. Målsättningen är att kunna erbjuda totalt 5.300 semesterdagar till de åländska lantbruksföretagarna. 30 % av dessa dagar skall erbjudas genom utnyttjande av privata avbytare.

Kostnaderna för avbytarverksamheten har ökat. Landskapsstyrelsen avser att se över hela systemet i syfte att minska landskapets utgifter för avbytarservicen samt att få ett rättvisare system.

		År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande		22	22	20

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	548 636	
	- övriga löner och arvoden	2 644	
	- övriga personalutgifter	5 120	556 400
4300	Inköp av tjänster		10 100
4800	Övriga utgifter		
	- resor	146 700	
	- övrigt	800	147 500
8204	Primärnäringar		101 000
	Anslagsbehov		**815 000**

47.15.43. Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
88 257,53	100 000	100 000

Intresset för handel med jordbruksmark är fortsatt stor. Den ökade omsättningen av jordbruksmark är ett tydligt tecken på att strukturrationaliseringen i det åländska jordbruket fortsätter. Målsättningen med bidraget är att räntestödet medverkar till att stärka och utveckla de åländska jordbruksföretagen. Kvantitativa mål är att minst 10 st. lantbrukare etablerar sig som lantbrukare under året. Ytterligare en målsättning är att minst 100 ha åkermark införskaffas som tillskottsmark under året.

Med beaktande av detta föreslås att lån med räntestöd om totalt 1.000.000 euro kan beviljas under år 2003. Lånen förmedlas av kreditinstitut på Åland. Lånen beviljas i enlighet med landskapsstyrelsens beslut från den 30 november år 2000 om investeringsstöd till lantbruket på Åland. Räntestöd kan beviljas för lån till inköp av tillskottsmark, lantbruksfastighet samt till unga odlare vid etablering som jordbruksföretagare (startstöd) i enlighet med landskapsförordning om startstöd till unga lantbrukare (45/2001).

Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 4 %. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 2 %. Skulle lånets totalränta sjunka under 6 % är räntestödet skillnaden mellan totalräntan och låntagarens ränta om 2 %.

För att finansiera räntestödet för årets bevillningsfullmakt och under tidigare år beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	100 000
	Anslagsbehov	**100 000**

47.15.44. Investeringsstöd till lantbruket

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	650 000	500 000

Syftet med investeringsstödet är att bevilja stöd till lönsamma investeringar som avser att inom jordbruket

- minska produktionskostnaderna
- förbättra och ställa om produktionen

- förbättra produktkvaliteten
- bevara och förbättra miljön, hygieniska förhållanden och djurens välfärd och
- främja diversifiering av verksamheten.

Investeringsstödet regleras av bestämmelser som godkänts av landskapsstyrelsen (beslut från den 9 mars 1999) och EU-kommissionen i enlighet med artikel 51 i rådets förordning (EG) 1257/99 samt landskapsstyrelsens bestämmelser från den 30 november 2000. Stödnivåerna följer den plan som godkänts av Europeiska kommissionen.

Målsättningar vid beviljande av investeringsstöd är
- ökat samarbete mellan gårdarna om investeringsprojekt (10 % av projekten skall genomföras som samarbetsprojekt)
- ökat antal projekt inriktade på kompletterande verksamheter på gårdarna (5 st. projekt)
- utveckling av djurproduktionen (12 st. projekt inom mjölkproduktion, 5 st. projekt inom nötköttproduktion, 5 st. projekt inom fårproduktion, 2 st. projekt inom smågrisproduktion, 1 st. projekt inom slaktsvinproduktion, 1 st. projekt inom fjäderfäproduktion och 2 st. projekt inom hästnäringen)
- utveckling av frukt- och grönsaksproduktionen samt specialodlingen (50 st. projekt)
- hållbar djurproduktion (alla djurgårdar skall ha gödselvårdsanläggning)
- sund djurhållning (totalt 28 projekt inom djurhållningen) och
- minskad näringsbelastning på miljön (10 st. projekt inom miljö).

Alla stödnivåer och begränsningar i stödsystemet kan under året regleras genom beslut av EU- kommissionen och landskapsstyrelsen. Anslaget har dimensionerats utgående från följande stödnivåer:

Husdjursproduktionsbyggnader (inkl. fast inredning, även arbets- och djurmiljöförbättrande åtgärder)	40 %
Gödselvårdsanläggningar	40 %
Växthus och kyllager	40 %
Torkar	25 %
Maskinhallar, lagerutrymmen för foder, produkter och produkthanteringsutrymmen	20 %
Specialmaskiner för alternativ odling och ny teknik (för merkostnad i jämförelse med konventionell utrustning)	25 %
Miljöförbättrande åtgärder (t.ex. sedimenteringsbassänger, fosforfällor och merkostnad för reglerad dränering i jämförelse med konventionell täckdikning)	50 %
Till lantbruket kompletterande näring (till lantbruksnäringen närstående investeringar eller investeringar som bygger på från lantbruket förnyelsebara naturresurser, investering upp till max. 35.319 euro)	30 %
Investering i anläggning för användande av inhemsk energi	40 %
Täckdikning och bevattning	40 %
Avelsmaterial (endast fårproduktion)	20 %
Elverk	20 %

Landskapsstyrelsen har i samtliga fall rätt att behovspröva investeringsprojekten. Behovsprövningen skall utgå från marknadssituationen, kapacitetsbehovet på gården och i omgivningen samt mervärdet i produktionen och investeringens lönsamhet.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 500.000 euro att utges som investeringsstöd till lantbruket.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	500 000
	Anslagsbehov	**500 000**

47.15.45. Ersättningar för skördeskador (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
49 705,72	42 000	42 000

För ersättande av skördeskador enligt LL om ersättande av skördeskador (72/1979) föreslås ett anslag om 42.000 euro. Enligt lagen kan ersättning ges för skador som oberoende av odlaren drabbar oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden. Skadans omfattning måste uppgå till minst 30 % av den normala produktionen av grödan. Skador som ersätts med bidrag är frost och hagel eller annan naturkatastrofsliknande orsak. Vid andra skördeskador kan ett lån med räntestöd beviljas i enlighet med moment 47.15.46 samt landskapsstyrelsens principer.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	42 000
	Anslagsbehov	**42 000**

47.15.47. Växtskydd och växtinspektionsverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1 973,08	23 000	13 000

Momentet kan användas för ersättningar enligt LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om plantmaterial och växtskydd (95/1991). Anslaget används även för kostnader i samband med den inspektions- och provtagningsverksamhet som fordras enligt LL om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen (106/1993), fodermedelslagen (107/1993), lagen om handel med utsäde (108/1993) och vissa riksförfattningar gällande växtskydd (19/1982). Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 13.000 euro.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	700
4300	Inköp av tjänster	2 300
8204	Primärnäringar	10 000
	Anslagsbehov	**13 000**

47.15.48. Stöd för producentorganisationer och rådgivning

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
330 029,67	339 000	330 000

Föreslås ett anslag om 330.000 euro för stöd till producentrådgivning på Åland. Rådgivningen till lantbruket sköts av ett antal producentorganisationer vars verksamhet regleras genom resultatavtal med landskapsstyrelsen. Organisationerna är delegationen för Ålands lantmannagillen r.f. (Landsbygdskonsult – Åland), Ålands seminförening r.f., Ålands fåravelsförening r.f. och Ålands maskinring. Organisationerna utför rådgivning och tillhandahåller tjänster till producenterna. Bidrag ges i syfte

- att förbättra företagarnas konkurrenskraft och anpassning och därmed företa-

gens lönsamhet
- att höja diversifieringsgraden inom lantbruksföretagen samt
- att förbättra kvaliteten på landsbygdsföretagens produktion och produkter.

Dessutom kan momentet användas till bidrag för utvecklingsprojekt inom lantbruket eller projekt som betydligt främjar produktionsinriktningarnas förutsättningar i landskapet.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	330 000
	Anslagsbehov	**330 000**

47.17. EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	5 796 872	7 050 000	7 052 000
Inkomster	-2 809 572	-2 997 000	-3 056 000
Nettoutgifter	2 987 301	4 053 000	3 996 000

Landskapsstyrelsens program för landsbygdens utveckling för åren 2000 – 2006 innehåller åtgärderna stöd för miljövänligt odlande, stöd till jordbruk i mindre gynnade områden och startstöd till unga odlare. Dessa åtgärder skall stöda de övergripande målsättningarna beskrivna under kapitel 47.15. genom

- att minska jordbrukets miljöbelastning på grund av växtnäringsläckage och användande av kemiska bekämpningsmedel
- att utveckla ekologisk odling och andra hållbara odlingsmetoder
- att bevara det öppna landskapet, kulturodlingslandskapet och den biologiska mångfalden i lantbruket samt
- att skapa förutsättningar för lönsamma gårdsenheter.

Åtgärden för miljövänligt odlande är uppdelat i basstöd och specialstöd. Basstödet riktar sig till samtliga lantbrukare och består i huvudsak av allmänna miljöförbättrande odlingsåtgärder medan specialstödet innehåller mera arbetskrävande åtgärder så som stöd för naturbeten och lövängar.

Stödet till mindre gynnade områden skall kompensera de högre produktionskostnaderna och andra ogynnsamma produktionsförhållanden som de varaktiga nackdelarna i naturhänseende medför.

Åtgärden startstöd till unga odlare har som syfte att underlätta etableringen för unga odlare som lantbruksföretagare.

47.17.04. Utgifter för verkställande av program för landsbygdens utveckling (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		214 000
	tb 370 000	

Enligt Rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden skall åtgärderna inom ett program för landsbygdens utveckling utvärderas. De övergripande utvärderingsreglerna anges i kommissionens förordning (EG) 445/2002 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 1257/1999. Utvärderingarna skall göras av oberoende utvärderingsorgan i enlighet med erkända utvärderingsförfaranden.

Utvärderingen skall ge svar på de gemensamma och kapitelspecifika utvärderingsfrågorna som har fastställts av kommissionen och som är bindande för varje medlemsstat. Utvärderingen skall omfatta såväl ekonomiska och miljömässiga som sociala effekter av programmet.

Landskapsstyrelsen har den 20.6.2002 beslutat anlita Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) för halvtidsutvärderingen av programmet för landsbygdens utveckling. Arbetet pågår under åren 2002 och 2003.

Den totala kostnaden för år 2003 uppskattas till 184.400 euro enligt den offert som givits av MTT.

Med anslaget finansieras även kostnader för byggandet och upprätthållandet av det datasystem som används för administrationen av jordbrukets miljöstöd och LFA-kompensationsbidrag. Dessa kostnader uppskattas till 29.600 euro år 2003.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 214.000 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	214 000
	Anslagsbehov	**214 000**

47.17.40. Landskapets finansieringsandel – stöd för miljövänlig odling och stöd till mindre gynnade områden (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 269 849,66	3 757 000	3 656 000
	tb -200 000	

Miljöstödet beräknas år 2003 uppgå till totalt 3.866.000 euro varav 1.964.000 euro finansieras av landskapsstyrelsen och 1.902.000 euro av Europeiska utvecklings- och garantifonden vilket belastar moment 47.17.45.

Stödet kan beviljas till lantbrukare som åtar sig att under minst fem år bedriva ett miljövänligt jordbruk på sin gård. Landskapsstyrelsens målsättning för år 2003 är att 13.200 hektar (ca 95 % av totala åkerarealen) och 4.000 hektar naturbeten skall omfattas av miljöstödets basstöd. Av åkerarealen skall 1.800 hektar vara underställd ekologiska produktionsmetoder.

LFA-kompensationsbidraget beräknas år 2003 uppgå till totalt 2.720.000 euro varav 1.692.000 euro finansieras av landskapsstyrelsen och 1.028.000 euro av

Europeiska utvecklings- och garantifonden vilket belastar moment 47.17.45.

Stödet kan beviljas till jordbrukare som odlar över 3 hektar åkermark och förbinder sig att fortsätta med jordbruksproduktion i minst fem år. Landskapsstyrelsens målsättning för år 2003 är att 13.000 hektar skall omfattas av LFA-kompensationsbidraget.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 3.656.000 euro för landskapets finansiering av jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidrag.

Med anslaget finansieras även den del av stödbeloppen som överstiger det maximala stödbeloppet som berättigar till gemenskapsstöd och kostnaderna för utbildning av jordbrukare i miljövänliga odlingsmetoder om ca 62.000 euro.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	3 656 000
	Anslagsbehov	**3 656 000**

47.17.41. Landskapets finansieringsandel – stödjande av unga odlare (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
52 500,00	126 000	126 000

För finansiering av landskapsstyrelsens andel av startstöd till unga odlare föreslås ett anslag om 126.000 euro. Åtgärden återfinns i program för landsbygdens utveckling i landskapet Åland och landskapsförordning om startstöd till unga odlare (45/2001). Startstödet delfinansieras till 50 % av Europeiska Unionen. Delfinansieringen tas upp under moment 47.17.45.

Startstödet kan beviljas dels som ett direkt bidrag om maximalt 25.000 euro och till det ett kompletterande räntestödslån där räntestödet uppgår till samma belopp som startstödet. Medel för räntestöd anslås under moment 47.15.43.

Målsättningen är att minst 10 nyetablerade lantbrukare under året beviljas startstöd.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	126 000
	Anslagsbehov	**126 000**

47.17.45. EU:s finansieringsandel – program för landsbygdens utveckling (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 474 522,60	2 997 000	3 056 000
	tb 0	

Föreslås ett anslag om 3.056.000 euro. Anslaget används för förskottering av Europeiska utvecklings- och garantifondens finansieringsandel för åtgärder inom landsbygdens utvecklingsprogram. Anslaget innehåller 126.000 euro för utgifter för startstöd till unga odlare, 1.902.000 euro för miljöstöd och 1.028.000 euro för LFA-kompensationsbidrag.

De förskotterade utgifterna påföres som inkomst på moment 37.17.45 efter rekvirering från kommissionen.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	2 930 000
8304	Primärnäringar	126 000
	Anslagsbehov	**3 056 000**

47.21. FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	213 396	340 000	358 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	213 396	340 000	358 000

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att verka för och utveckla ett hållbart skogsbruk på Åland med avseende på såväl virkesproduktion som naturvård och övriga intressen.

Landskapsstyrelsen skall verka för att verksamheten bedrivs i enlighet med fastställt målprogram för det åländska skogsbruket samt enligt de kriterier som skogscertifieringen ställer.

Landskapsstyrelsen fäster fortsättningsvis stor vikt vid de skogsvårdande åtgärderna för att erhålla goda förnyelser och produktiva ungskogar. Under de senaste åren har plant- och ungskogsröjning utförts på följande arealer i Ålands skogsvårdsförenings regi:

1998	1999	2000	2001
622 ha	653 ha	743 ha	678 ha

Målsättningen för år 2003 är att röjning skall utföras på minst 600 ha.

Under år 2003 avser landskapsstyrelsen medverka till uppbyggnaden av en gemensam, webbaserad centraldatabas för det åländska skogsbruket, vilken skulle medföra en effektivering av informationsflödet och erbjuda stora utvecklingsmöjligheter för deltagande parter.

Landskapsstyrelsen har även upptagit ett anslag för inrättande av biotopskyddsområden för att bevara särskilt hänsynskrävande biotoper som är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden.

47.21.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
28 010,72	45 000	62 000

(+ t.a. 21 287,39)

Föreslås ett anslag om 62.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Drift och underhåll av fordon, maskiner och redskap	13.000 euro
Skogsbruksplanering och rådgivningsverksamhet	19.000 euro
Forskning och försöksverksamhet	3.000 euro
Främjande av den privata skogshushållningen	3.000 euro
Övrigt	24.000 euro
	62.000 euro

Anslaget kan även användas för kostnader som skogscertifieringen föranleder. Under punkten övrigt ingår 20.000 euro för uppbyggnad av en gemensam, webb-baserad centraldatabas för handläggning av skogsbruksåtgärder, i samarbete med skogsnäringens parter.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	2 500	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	1 700	4 200
4100	Material och förnödenheter		12 000
4300	Inköp av tjänster		16 000
4800	Övriga utgifter		2 000
1112	Immateriella rättigheter		22 800
1125	Maskiner och inventarier		5 000
	Anslagsbehov		**62 000**

47.21.40. Särskilda understöd för skogsbruket (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
48 211,48	40 000	37 000

Föreslås ett anslag om 17.000 euro avsett för Ålands skogsvårdsförening r.f. för ersättande av de intäktsbortfall och extra kostnader som uppstår i skärgårdskommunerna i enlighet med 20 § LL om Ålands skogsvårdsförening (51/2001).

Föreslås vidare ett anslag om 20.000 euro avsett för Ålands Skogsvårdsförening r.f. för täckande av kostnader med anledning av uppbyggnaden av en gemensam, webbaserad centraldatabas för handläggning av skogsbruksåtgärder.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	17 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	20 000
	Anslagsbehov	**37 000**

47.21.41. Stöd för skogsbruksåtgärder (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
137 173,35	239 000	228 000

För understöd för skogsbruksåtgärder föreslås ett nettoanslag om 228.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Markberedning	20.000 euro
Skogsodling	22.000 euro
Plant- och ungskogsvård	68.000 euro
Skydds- och iståndsättningsdikning	3.500 euro
Byggande och grundförbättring av skogsbilvägar	10.000 euro
Ersättning för arbetsledning	84.000 euro
Tillvaratagande av energivirke	10.000 euro
Övriga skogsbruksåtgärder	10.500 euro
	228.000 euro

Anslaget används främst för stöd i enlighet med LL och LF om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998 och 87/1998) samt övriga skogsförbättrande åtgärder.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av plant- och ungskogsvård och andra åtgärder samt i stöd av 8 § 2 mom. LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) påföras inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

Anslaget kan vidare användas för finansiering av åtgärder som landskapsstyrelsen tvingas vidtaga med stöd av 18 § 1 mom. LL om skogsvård (83/1998) på den försumliges bekostnad.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	3 000
4300	Inköp av tjänster	84 000
8304	Primärnäringar	141 000
	Anslagsbehov	**228 000**

47.21.83. Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	0

Föreslås ett nettoanslag för förhandsfinansiering av arbetskostnader främst vid markberedning i enlighet med 5 § LL om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998).

I stöd av 8 § 2 mom. LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) kan inkomster motsvarande ovan angivna förhandsfinansiering påföras anslaget.

Dispositionsplan:

1549	Övriga kortfristiga fordringar	0
	Anslagsbehov	**0**

47.21.84. Skogsförbättringslån (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	16 000	16 000

Föreslås ett anslag om 16.000 euro för lån i enlighet med 4 § LL om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998).

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	16 000
	Anslagsbehov	**16 000**

47.21.88. Ersättning för biotopskydd (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
		15 000

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 15.000 euro för inrättande av biotopskyddsområden. Anslaget är avsett att användas för ersättningar för åtgärdsinskränkningar som är större än ringa i det fall att det på en skogsfastighet finns biotoper som är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden, vilka skogsbrukaren är skyldig att bevara i enlighet med 12 § LL om skogsvård (83/1998).

Dispositionsplan:

1112	Immateriella rättigheter	15 000
	Anslagsbehov	**15 000**

47.22. JAKT- OCH VILTVÅRD

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	66 952	153 000	143 000
Inkomster	-135 844	-141 000	-143 000
Nettoutgifter	-68 892	12 000	0

Landskapsstyrelsen skall verka för en aktiv viltvård och en optimal viltstam samt skapa goda förutsättningar till jakt och arbeta för ett bibehållande av de befintliga jaktformerna på Åland.

Verksamheten består bl.a. av information och rådgivning, stöd till jaktvårdsföreningarna, handläggning av jakt- och viltvårdsärenden, organisera jaktvårdsföreningarnas verksamhet och stimulera ungdomsverksamheten inom jakten.

Under år 2003 kommer särskild tyngdpunkt att läggas vid uppgörande av förvaltningsplaner för de arter av sjöfågel som det bedrivs traditionell jakt på under våren.

I syfte att minska skador orsakade av säl inom yrkesfisket samt fiskodlingarna avser landskapsstyrelsen bevilja tillstånd till jakt på gråsäl invid fiskeredskapen och fiskodlingarna. Detta sker som ett samarbete med omkringliggande regioner.

47.22.04. Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
52 691,07	103 000	98 000

Föreslås ett anslag om 98.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Utgifter för jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet och skjutbanor	38.500 euro
Inrättande av fågelskyddsområde	17.000 euro
Tidningen Jägaren	11.800 euro
Jägarförsäkring	4.300 euro
Jakt- och fiskemuseét	6.800 euro
Viltvårdsprojekt innefattande förvaltningsplaner samt information	8.800 euro
Nordisk Jägersamvirke, Face m.m.	6.000 euro
Övrigt, tryckning av jaktkort m.m.	4.800 euro
	98.000 euro

Föreslås att medel får användas för att i enlighet med jaktlagen 26 § och 56 § (31/1985) inrätta ett fågelskyddsområde på Kökar, Finnö fågelskyddsområde, omfattande 4.835 ha under förutsättning att samtliga markägare godkänner förfarandet. Föreslås att markägarna ersätts med totalt 50.000 euro, vilket fördelas under en treårsperiod.

Inkomster av jaktvårdsavgifter gottskrives moment 37.22.04.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		9 300
4300	Inköp av tjänster		11 300
4800	Övriga utgifter		
	- medlemsavgifter	3 700	
	- resor	1 700	5 400
8209	Övriga inkomstöverföringar		55 000
1112	Immateriella rättigheter		17 000
	Anslagsbehov		**98 000**

47.22.40. Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
14 260,54	50 000	45 000

Föreslås ett anslag om 45.000 euro. Anslaget avser bidrag i enlighet med LL om ersättande av skador förorsakade av hjortdjur (52/1974) samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt jaktlagen (31/1985, § 73). Anslaget motsvaras av inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt (moment 37.22.40).

I samband med en större översyn av jaktlagstiftningen kommer särskilt utökade möjligheter till jakt på rådjur att utredas. Särskilt de ökade skadorna inom trafiken och skogsbruket kräver åtgärder, men också vissa grenar inom jordbruket har kännbara skador.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	1 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	44 000
	Anslagsbehov	**45 000**

47.24. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	392 637	952 000	726 000
Inkomster	-29 674	0	0
Nettoutgifter	362 962	952 000	726 000

Den övergripande målsättningen är att lönsamheten för både havsfisket och det kustnära fisket samt vattenbruket skall förbättras. Utvecklingen bör ske inom de ramar sektorplanen för fiskerinäringen medger.

De ekonomiska förutsättningarna för hela fiskerinäringen bör förbättras. Ytterligare mål är att fiskekvoter skall kunna utnyttjas samtidigt som fisket sker (såväl det yrkesmässiga som fisketurismen) på ett ansvarsfullt sätt.

För att nå målen krävs en bättre kännedom om samspelet mellan vattenmiljö och ett hållbart resursutnyttjande samt en mera helhetspräglad förvaltning av vattenmiljön.

47.24.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
36 354,53	60 000	48 000
(+ t.a. 1 389,76)		

Under momentet föreslås ett anslag om 48.000 euro.

I anslaget ingår 3.500 euro för årligt underhåll och service av fiskefyrar, 24.500 euro för fiskeriundersökningar som utförs i samarbete med forskningsinstitutioner i närregionerna i Finland och Sverige samt vid Husö biologiska station och Havsforskningsinstitutet. Därtill ingår 20.000 euro för provfisken, kontroller och produktions- och populationsundersökning av kvoterade fiskarter samt för informationsverksamhet.

Landskapsstyrelsen avser att undersöka möjligheterna att samordna underhållet av fiskefyrarna med trafikavdelningens verksamhet gällande skötsel och underhåll av farleder.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	6 900	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	19 100	26 000
4100	Material och förnödenheter		6 200
4200	Hyror		3 300
4300	Inköp av tjänster		9 300
4800	Övriga utgifter		3 200
	Anslagsbehov		**48 000**

47.24.05. Tekniskt stöd – strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
1,35	12 000	12 000

Föreslås ett anslag om 12.000 euro för utveckling av system för uppföljning av strukturplanen och därtill knutna projekt. EU:s delfinansiering av tekniskt stöd upptas under moment 47.26.45.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	12 000
	Anslagsbehov	**12 000**

47.24.40. Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
72 864,95	151 000	201 000

Föreslås att ett anslag om 201.000 euro tas upp för skadeersättningar enligt bestämmelserna i lagen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58). Ökningen föranleds av att skador som säl orsakat på redskap införs som en sälskadeförsäkring. Se även moment 47.24.45.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	201 000
	Anslagsbehov	**201 000**

47.24.43. Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	2 000	2 000

Med hänvisning till 13 § lagen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) föreslås ett anslag om 2.000 euro.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	2 000
	Anslagsbehov	**2 000**

47.24.44. Främjande av marknadsföringen och strukturpolitiken (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
202 573,32	429 000	230 000

Föreslås ett anslag om 230.000 euro för intern uppsamling av fisk i skärgård och glesbygd samt för övriga marknadsföringsfrämjande åtgärder.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	230 000
	Anslagsbehov	**230 000**

47.24.45. Ersättande av sälskador

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	101 000	

Europeiska kommissionen godkände att ersättning för sälskador kunde utbetalas som ett engångsbelopp för åren 2000 och 2001. Ersättning får inte utbetalas för år 2003 varför momentet utgår. Se även moment 47.24.40.

47.24.46. Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
112,20	109 000	145 000

Föreslås ett anslag om 145.000 euro. Av anslaget avser 120.000 euro landskapets andel av kostnader för underhåll av befintliga fiskehamnar och fiskebryggor. Därtill föreslås 25.000 euro att utges för muddringar av fiskeleder, fiskehamnar och fiskvandringsleder.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringar	145 000
	Anslagsbehov	**145 000**

47.24.49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
80 730,20	88 000	88 000

Föreslås ett anslag om 88.000 euro.

Anslaget avser medfinansiering av Ålands Fiskare r.f.:s verksamhet 44.000 euro, samt medfinansiering av Ålands Fiskodlarförening r.f.:s verksamhet 44.000 euro i enlighet med ett samarbetsavtal som tecknas med respektive organisation.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	88 000
	Anslagsbehov	**88 000**

47.26. EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	1 170 000	1 070 000
Inkomster	-19 146	-530 000	-530 000
Nettoutgifter	-19 146	640 000	540 000

Den övergripande målsättningen under programperioden 2000-2006 är att märkbart öka fiskerinäringens betydelse såväl med hänsyn till sysselsättning som ekonomi samt att bättre utnyttja de resurser vattenmiljön erbjuder för såväl fiske som vattenbruk.

Det småskaliga kustfisket har härvid en särskild ställning. Målet är att främja berednings- och saluföringskedjan och höja mervärdet av produkterna inklusive småskalig förädling. Åtgärder som förbättrar arbetsförhållandena samt de sanitära förhållandena för produkterna ombord och efter landning prioriteras liksom rationaliseringar och alternativa odlingsplatser för vattenbruket.

47.26.40. Landskapets finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	640 000	540 000

Föreslås ett anslag om 540.000 euro för finansiering av landskapets andel i strukturprogrammet för fiskerisektorn för år 2003.

Åtgärdshelheterna utgörs av fyra huvudområden:

1.	Reglering av fiskeansträngningen	50.000 euro
2.	Modernisering av fiskefartyg	80.000 euro
3.	Skydd och utveckling av akvatiska resurser, vattenbruk, utrustning i fiskehamnar, beredning och saluföring	220.000 euro
4.	Övriga åtgärder; småskaligt kustfiske, socioekonomiska åtgärder och marknadsbefrämjande åtgärder	190.000 euro
		540.000 euro

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	540 000
	Anslagsbehov	**540 000**

47.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	530 000	530 000

Föreslås ett anslag om 530.000 euro för EU:s andel av strukturstöden.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	530 000
	Anslagsbehov	**530 000**

47.40. ARBETSFÖRMEDLINGEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	1 497 152	2 140 000	2 414 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	1 497 152	2 140 000	2 414 000

Landskapsstyrelsens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete samt att förhindra utslagning från arbetsmarknaden.

Byrån arbetar i enlighet med lagtingets beslut i samband med första tillägget till budgeten för år 2001 efter en ny organisationsmodell där målsättningen är att fortsätta utvecklas till en betydande arbetsmarknadsexpert som genom kunskap och professionalism fungerar som en modern och flexibel samarbetspartner för arbetsgivare, arbetssökande, anställda, organisationer och intressegrupper.

Eftersom den åländska tillväxten tillsammans med sysselsättningssituationen har varit mycket god under en lång tidsperiod kommer åtgärder för att skapa ett större rekryteringsunderlag för det åländska arbetslivet fortsättningsvis att prioriteras framförallt genom projektet Arbeta och Bo på Åland. Arbetskraftsbristen inom framförallt hälsovård och socialt arbete, den pedagogiska sektorn samt inom den säsongsbetonade servicebranschen kommer fortsättningsvis att kräva kraftiga åtgärder från alla inblandade parter. Det stora antalet högskolestuderande som bedriver studier utanför Åland och väljer att stanna kvar och arbeta på studieorten efter avslutade studier samt den ökade konkurrensen om framförallt välutbildad personal i hela Norden sätter hård press på det åländska samhället och arbetslivet.

Trots att arbetslöshetsgraden har varit rekordlåg under de senaste åren finns det problem på arbetsmarknaden. Vad gäller arbetslösheten så finns det en tendens att allt fler personer har svårt att komma in eller helt slås ut från den öppna arbetsmarknaden.

Genom en kraftig ökning av anslaget för sysselsättningsfrämjande åtgärder kan landskapsstyrelsen i enlighet med den övergripande arbetsmarknadspolitiska målsättningen samt EU:s strategi om ett inkluderande näringsliv (social inclusion strategy) motverka detta.

Landskapsstyrelsens delmål för arbetsförmedlingens verksamhet är
- att öka rekryteringsunderlaget för det åländska arbetslivet
- ökad kvalitet vid matchning av sökande-arbetsgivare

- ökade självservicemöjligheter vid jobbsökande
- obligatorisk aktiveringsplan för att bättre och mer rättvist tillgodose en individs rättighet och möjlighet till arbete
- täta företags- och kommunbesök
- att utveckla hemsidan
- ökad tillgänglighet till arbetsmarknadsservice genom Internet
- att utbilda en euresförmedlare för att sköta den europeiska jobbdatabasen och
- att arbeta för att stärka svenska språkets ställning gällande information från arbetsministeriet genom ett aktivt arbete i svenska utvecklingsgruppen.

47.40.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
554 152,92	756 000	780 000
(+ t.a. 6 483,70)		

För arbetsförmedlingsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 780.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för arbetskraftskommissionen och arbetsmarknadsrådet.

I anslaget ingår kostnader för arbetsförmedlingsbyråns deltagande i ett Leonardo-projekt inom temat skola-arbetsliv. Projektet pågår under tiden 1.1.2003 – 31.12.2005. I projektet deltar 17 regioner och den totala projektkostnaden är ca 1.000.000 euro varav 60 % finansieras nationellt och 40 % med EU medel. Ålands finansieringsandel är ca 30.000 euro under hela projektperioden.

Därtill ingår i anslaget kostnader för administration, ADB, köp av yrkesvalspsykologtjänster samt vissa inköp av utrustning.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		12	11	11
Tillfälliga tjänster		1	1	1
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- inrättade tjänster	411 710		
	- tillfälliga tjänster	31 776		
	- övriga löner och arvoden	17 614		461 100
4100	Material och förnödenheter			23 000
4200	Hyror			87 000
4300	Inköp av tjänster			150 000
4800	Övriga utgifter			
	- resor	20 000		
	- representation	2 000		
	- övrigt	3 900		25 900
1125	Maskiner och inventarier			33 000
	Anslagsbehov			**780 000**

47.40.23. Arbeta och bo på Åland (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	169 000	169 000

Projektets övergripande målformulering är att öka rekryteringsunderlaget för det åländska arbetslivet, motverka kompetensflykt samt arbeta för en ökad inflyttning av personer och företag som kan diversifieringen av det åländska näringslivet genom

- att utveckla, uppdatera och marknadsföra projektets webbplatser
- att upprätthålla, underhålla och utveckla register över ”ålänningar i världen” samt andra ålandsintresserade
- att bygga upp kontaktnät med rekryteringsföretag, högskolor, stiftelser, projekt m.m., framförallt i våra närregioner för att öka kanalerna för det åländska arbetslivet vad gäller rekrytering och idéutbyte
- att förmedla kontakt mellan det åländska arbetslivet och presumtiv arbetskraft utanför Åland
- att hålla en hög kunskapsnivå vad gäller det åländska samhällets och arbetslivets nuvarande och framtida behov samt
- att delta i och anordna kontaktskapande möten och rekryteringstillfällen m.m.

Under momentet föreslås ett anslag om 169.000 euro. I anslaget ingår utgifter för personal enligt bilaga 5, utvecklande av webbsidorna, informationsmaterial, marknadsföring och annonsering, deltagaravgifter vid rekryteringstillfällen och mässor, föreläsararvoden, lokalkostnader samt inköp av datautrustning.

		År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster			2	2
Dispositionsplan:				
4000	Personalutgifter			
	- tillfälliga tjänster			69 800
4100	Material och förnödenheter			3 000
4200	Hyror			2 000
4300	Inköp av tjänster			73 200
4800	Övriga utgifter			
	- resor	10 000		
	- representation	5 000		
	- övrigt	1 000		16 000
1125	Maskiner och inventarier			5 000
	Anslagsbehov			**169 000**

47.40.50. Arbetslöshetsersättningar (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
544 380,60	680 000	700 000

Föreslås ett anslag om 700.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Under året förväntas inte några större förändringar i sysselsättningsläget. Ökningen föranleds av justeringar av stödbeloppen.

Dispositionsplan:		
8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	700 000
	Anslagsbehov	**700 000**

47.40.52. Specialutgifter för arbetskraftsservicen

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
21 334,74	20 000	25 000

För specialutgifter för arbetskraftsservicen föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Ur anslaget föreslås dagtraktamenten och resekostnader vid arbetsprövning kunna beviljas enligt principer fastställda av landskapsstyrelsen samt övriga stöd för utredande av arbets- och utbildningsförutsättningar och lämplighet för yrke samt för placering av handikappade i arbete enligt enahanda grunder som i riket (FFS 1253/93). Momentet kan också användas till resebidrag och dagtraktamentsunderstöd åt personer som beger sig på utlandspraktik enligt grunder som fastställts av landskapsstyrelsen.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	25 000
	Anslagsbehov	**25 000**

47.40.53. Utbildningsstöd (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
60 550,12	110 000	90 000

Under momentet föreslås ett anslag om 90.000 euro för utbildningsstöd samt ersättning för resor, uppehälle och logi i samband med de utbildningar som anordnas i enlighet med LL om sysselsättningsfrämjande utbildning (39/1988).

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	90 000
	Anslagsbehov	**90 000**

47.40.54. Sysselsättningens främjande

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
316 733,57	405 000	650 000

Under momentet föreslås ett anslag om 650.000 euro för sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för Ålands arbetsförmedlingsbyrås ansvarsområde. Vid användningen av anslag beaktas strukturella problem på arbetsmarknaden vad gäller andelen långtidsarbetslösa bland den äldre arbetskraften samt obalans i yrkesmässigt utbud och efterfrågan på arbetskraft kräver omedelbara åtgärder för att hindra marginalisering och utslagning från arbetsmarknaden. För att ytterligare effektivisera och skapa möjligheter till individuella lösningar för ovanstående grupper ansvarar byrån även för sysselsättningsfrämjande utbildningsåtgärder som berör enskild arbetslös.

Anslaget används för projektinriktade eller stödinriktade åtgärder för arbetslösa personer i form av projektkostnader, anställning med sysselsättningsstöd, arbetspraktik m.m. Anslaget kan också användas för omkostnader vid anställning med sysselsättningsstöd, försäkringar och resekostnader vid praktikarbete samt som ett komplement till utbildningsstödet, som tilläggsstöd under högst 18 månader till arbetsgivare som ingår läroavtal med arbetslös person.

Anslaget kan också användas för tillfälliga anställningar av personer som bearbetar arbetsmarknaden för att underlätta för framförallt funktionshindrade personer att komma ut på den öppna arbetsmarknaden samt underlätta för sektorer med stor arbetskraftsbrist att få tag i personal.

De sysselsättningsfrämjande åtgärderna genomförs i enlighet med en sysselsättningsplan som fastställes av landskapsstyrelsen. Denna plan innehåller mera detaljerade beskrivningar och målsättningar för de sysselsättningsfrämjande åtgärderna.

Ökningen föranleds av landskapsstyrelsens strävan att föra en aktiv arbetsmarknadspolitik som förhindrar utslagning från arbetsmarknaden samt underlättar för framförallt ungdomar att komma ut på arbetsmarknaden. De ungdoms- och vuxenprojekt som tidigare utvecklats och finansierats inom ramen för Mål 3 skall nu implementeras i den normala verksamheten.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	220 000
4100	Material och förnödenheter	5 000
4300	Inköp av tjänster	54 000
4800	Övriga utgifter	5 000
8203	Arbetsmarknad	366 000
	Anslagsbehov	**650 000**

47.41. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	154 811	294 000	575 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	154 811	294 000	575 000

Allmänt mål för åtgärd 3 är att bekämpa långtidsarbetslöshet samt motverka utslagning från arbetsmarknaden. Åtgärden vänder sig till såväl yngre som äldre personer. Åtgärden har också som målsättning att förbättra kvinnornas ställning på arbetsmarknaden.

Målsättningen och mervärdet med insatsen är att hälften av deltagarna får ett arbete på den öppna arbetsmarknaden eller fortsätter utbilda sig.

Finansieringsramen för målprogram 3, åtgärd 3; arbetsmarknadsintegrering under åren 2000 - 2006 kan sammanfattas enligt följande:

	Finansieringsram 2000 - 2006	Budgeterat 2000 - 2002	Förslag 2003	Återstod 2004 - 2006
Ls:s finansieringsandel	1.105.890	337.100	345.000	423.790
EU:s finansieringsandel	743.640	217.300	230.000	296.340
Sammanlagt	1.849.530	554.400	575.000	720.130

För att öka flexibiliteten och underlätta hanteringen av fleråriga projekt föreslås att momenten för målprogram 3, åtgärd 3 ändras till förslagsanslag så att landskapsstyrelsen, om behov uppstår, kan överskrida anslagen. Överskridning ett år medför att lägre anslag upptas senare år då det finns en total finansieringsram för hela programperioden. Därtill föreslås momenten fortsättningsvis vara reservationsanslag för att göra anslagen tillgängliga under flera år.

47.41.50. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
92 886,86	160 000 tb 17 000	345 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 345.000 euro för landskapets finansieringsandel för de projekt inom målprogram 3, åtgärd 3 för vilka beslut tas under år 2003. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året.

Dispositionsplan:

8203	Arbetsmarknad	345 000
	Anslagsbehov	**345 000**

47.41.55. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
61 924,57	106 000 tb 11 000	230 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 230.000 euro för EU:s finansieringsandel för de projekt inom målprogram 3, åtgärd 3 för vilka beslut tas under år 2003. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året.

Dispositionsplan:

8203	Arbetsmarknad	230 000
	Anslagsbehov	**230 000**

47.43. YRKESVÄGLEDNINGEN

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	72 285	89 000	87 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	72 285	89 000	87 000

Ålands yrkesvägledningsbyrå bedriver sin verksamhet utgående från landskapslagen om yrkesvägledning (22/1960). Enligt lagen är yrkesvägledningens syfte ”att bistå den enskilde med de problem, som hava samband med hans yrkesval och förkovran inom yrket.”

Byråns vägledningstjänster skall vara tillgängliga för alla, såväl unga som vuxna. För att förverkliga sitt syfte samarbetar byrån med bl.a. arbetsförmedlingen, skolorna och utbildningsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten samt andra myndigheter och institutioner såväl på Åland, i riket som i övriga Norden. Byrån verkar också för goda utbildningsmöjligheter för ålänningar både på Åland och i närliggande regioner.

Byrån upprätthåller i samarbete med studieserviceenheten ett s.k. infotek som

tillhandahåller information om studier och yrken. Förutom informationsuppgifter för yrkesvägledningen och arbetsförmedlingen handhas uppgifter i anslutning till projektet ”Kompetenslänken” som studieserviceenheten driver och som syftar till att ta till vara den kunskapsresurs som det stora antalet ålänningar som studerar utanför Åland innebär.

47.43.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
72 284,82	89 000	87 000

För verksamhetens utgifter föreslås ett anslag om 87.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I övriga verksamhetsutgifter ingår anskaffning av litteratur och broschyrer, kontorsutrustning, dataprogram, tele-, frakt- och andra tjänster, annonsering, representation, kostnader för undersökningar etc. Från momentet betalas också Ålands medlemsavgift till Nordiska Förbundet för Studie- och Yrkesvägledning.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	1	1
Tillfälliga tjänster		1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	49 838	
	- tillfälliga tjänster	31 662	81 500
4100	Material och förnödenheter		2 000
4300	Inköp av tjänster		1 000
4800	Övriga utgifter		1 000
1125	Maskiner och inventarier		1 500
	Anslagsbehov		**87 000**

47.44. ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	250 000	260 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	0	250 000	260 000

Ålands teknologicentrum (ÅTC) har som central uppgift att arbeta för att ta tillvara innovationer, att dessa kan utvecklas till konkreta affärsidéer och se till att små nybildade företag ges förutsättningar att växa och bidra till en tillväxt i näringslivet. Detta görs genom att hjälpa åländska företag och organisationer i alla steg av en utvecklingsprocess från testning av idé till marknadsintroduktion och –bearbetning. För att erhålla de önskvärda effekterna krävs ett nära samarbete med Ålands Industrihus Ab, Ålands Utvecklings Ab och näringsavdelningens allmänna byrå.

Landskapsstyrelsen ämnar särskilt främja utvecklingen av energiformer som gynnar den lokala verksamheten och är miljövänliga. Med anledning av den nya

energiplanen kommer ÅTC att vara delaktiga i implementeringen. Ett konkurrenskraftigt el- och energipris baserat på miljömässigt riktiga grunder är viktigt för att ge näringslivet verksamhetsförutsättningar i den öppna europeiska marknaden. Inom energiområdet kommer ÅTC därför att befrämja energieffektiviseringar i det åländska näringslivet, skapa förutsättningar för projekt inom energiområdet samt öka självförsörjningsgraden och öka användningen av alternativ energi på Åland.

Ett välutvecklat samarbete med organisationer och nätverk regionalt, nationellt och internationellt skall stärka kunskapsbasen och ge goda förutsättningar för en bred och modern utveckling inom innovations- och energiområdet i landskapet.

Långsiktiga målsättningar är
- att utveckla det tekniska företagandet, i form av fler teknikföretag men även att höja teknikvån
- att höja den tekniska teknikvån i företagen i synnerhet beträffande datorkunnande
- att stöda utvecklandet av praktisk forskning inom ramen för högskolan
- att bidra till implementeringen av den energistrategi som landskapsstyrelsen satt upp samt
- att hjälpa företag, organisationer och personer att förverkliga idéer inom det tekniska området.

ÅTC:s verksamhet är under år 2003 projektorienterad med två stora dominerande projekt, teknikbyns förverkligande innefattande etableringen av så kallad kuvösverksamhet samt förverkligandet av ett energicentrum.

Teknikbyn
ÅTC skall under året utarbeta en detaljerad plan för verksamheten i teknikbyn både beträffande företagsutveckling men även kartlägga befintliga företags utvecklingsbehov och ta fram lämpliga projektplaner. I takt med att teknikbyn förverkligas kommer också verksamheten att delvis förändras. I syfte att bygga en stark teknologisk sammansättning av företag och organisationer i den planerade teknikbyn genomför ÅTC tillsammans med Ålands Industrihus Ab ett marknadsföringskoncept som riktar sig internt till de åländska företagen och organisationerna. Därtill utarbetas ett koncept för extern marknadsföring, vilket också ska bidra till företagens internationella utveckling samt att marknadsföra teknikbyn som etableringsort för externa företag.

Energicentrum
Inom energiområdet kommer ÅTC att arbeta i enlighet med den uppdaterade energiplanen för landskapet Åland. Ett mål är att verka för att kommunerna gör upp egna energiplaner i likhet med vad som skett i Sverige och Finland.

Därtill avses att granska och ta del av EU:s energiprogram, Intelligent Energi för Europa (2003-2006) Kommissionens nya åtgärdsprogram på energiområdet.

ÅTC skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för projekt inom energiområdet såsom stödfinansiering från EU. Därtill fungerar ÅTC som en stödresurs för företag och kommuner i deras arbete med effektiv energianvändning och användningen av förnybara energiresurser. ÅTC har under årens lopp byggt upp ett väl fungerande kontaktnät med energikontor och organisationer på det lokala, nationella och internationella planet.

Övrig verksamhet
Förutom dessa projekt har ÅTC även en operativ roll vid genomförandet av de planer som ingår i landskapsstyrelsens meddelande ”Politiskt program för infor-

mations- och kommunikationsteknik (IKT) i landskapet Åland".

Utgående från rekommendationer vid utvärderingen av Ålands yrkeshögskola är det aktuellt att ÅTC deltar i utvecklandet av den nya högskolans kvalitetsledningssystem. ÅTC kommer vidare att bidra till att forsknings- och utvecklingsverksamheten utökas i samarbete med näringslivet.

ÅTC, näringsavdelningen, Ålands Utvecklings Ab, Ålands Industrihus Ab och utbildnings- och kulturavdelningen arbetar tillsammans med att utveckla innovationssystemen på Åland.

Utrustning och programvara
Teknologicentret satsar på sådan utrustning inom främst data-, kommunikations- och energisektorerna som kan användas av många parter i landskapet speciellt inom verksamheten i teknikbyn.

47.44.20. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
	250 000	260 000
		(+ t.a. 90 000)

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 260.000 euro varvid beaktats användning av tidigare års anslag.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Landskapsstyrelsen avser att under år 2003 inrätta ÅTC som en enhet under näringsavdelningens allmänna byrå. I inledningsskedet föreslås en tillfällig tjänst som enhetschef, till vilken nuvarande verksamhetsledare överflyttas. Vidare föreslås att medel upptas för tre projektledare, med vilka landskapsstyrelsen ingår arbetsavtal.

Eftersom ÅTC i allt större utsträckning skall ha en projektorienterad och flexibel verksamhet föreslås ett anslag om ca 50.000 euro för att kunna projektanställa personal för specifika uppdrag. ÅTC bör sträva efter en högre grad av självfinansiering för projektanställd personal.

Medel föreslås tas upp för köp av konsulttjänster bl.a. från organisationer som står nära i verksamhetsinriktning såsom TEKES och Vinnova. Det är dessutom angeläget att utarbeta en strategi för spridning av information och kunskap.

För att effektivt kunna stöda innovationsverksamheten i landskapet behövs inledningsvis en särskild satsning på personalutbildning främst genom distanskurser.

Föreslås med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) att inkomsterna som beräknats uppgå till ca 60.000 euro fortsättningsvis kan gottskrivas momentet.

	År 2001	År 2002	År 2003
Tillfälliga tjänster		4	1
Personal i arbetsavtalsförhållande			3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	84 241

	- personal i arbetsavtalsförhållande	209 259	293 500
4100	Material och förnödenheter		17 000
4300	Inköp av tjänster		31 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	15 000	
	- representation	2 000	
	- övrigt	1 000	18 000
1112	Immateriella rättigheter		15 000
1125	Maskiner och inventarier		35 000
3000	Inkomster av verksamheten		-60 000
	Nettoanslagsbehov		**350 000**
	Användning av tidigare års anslag		-90 000
	Förslag		**260 000**

47.46. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	629 861	600 000	820 000
Inkomster	-76 380	-38 000	-42 000
Nettoutgifter	553 481	562 000	778 000

Den övergripande målsättningen för Ålands försöksstation är att verka för ett jordbrukssystem med minskad miljöpåverkan, samt att arbeta för ökad lönsamhet inom de åländska jordbruksföretagen. Ålands försöksstation skall med beaktande av detta fortsätta att verka utifrån fyra olika försökssektorer d.v.s. med IP-lantbruk, IP-grönsaker, IP-frukt- och -bär (IP= integrerad produktion) samt ekologisk produktion. Därtill ingår en laboratorieverksamhet som betjänar såväl försöksverksamheten som lantbrukarna. Målsättningen är att med försöksresultatens hjälp bidra till en utveckling och effektivisering i jordbruken. Genbankssamlingen med kloner av gammalt lokalt frukt- och bärmaterial skall också omhänderhas.

Prognos- och laboratorieverksamheten prioriteras högt i verksamheten. Den utgör grunden för miljövänlig, resurssnål och ekonomisk IP-odling med behovsanpassade gödslings- och bekämpningsåtgärder.

Delmål
- ett uthålligt och resurssnålt odlingssystem anpassat för åländska förhållanden
- ökat mervärde på lokalt producerade varor
- prioritering av växtslag som har stor betydelse för det åländska småskaliga jordbruket
- produktion av högkvalitativa produkter
- integrerad produktion skall användas som norm inom de konventionella försöken
- fortsatt utveckling och uppbyggnad av prognosverksamheten för att minska användningen av kemisk bekämpning av växtsjukdomar och skadedjur
- balanserad N-gödsling med hjälp av prognoser och utnyttjande av den tillgängliga analysteknik som finns i laboratoriet
- bred kunskapsbas på försöksstationen om det senaste inom miljö, teknik och odlingssystem
- hög efterfrågan på producerat försöksmaterial och
- möjligast snabb distribution av information till kunden.

Målsättningar för år 2003

- den integrerade produktionstekniken skall användas inom alla konventionella odlingsförsök
- prognosverktyg skall under året vidareutvecklas för två grödor (potatis och lök)
- sjukdomar i vete ska följas upp
- kväveanalysresultat under växtsäsongen skall levereras inom en vecka från inlämnande av material. Jordanalysresultat under växtsäsongen skall levereras inom tre veckor från inlämnande av material och
- preliminära försöksresultat skall finnas tillgängliga för kunden innan nästa odlingssäsong börjar.

Landskapsstyrelsen konstaterar att det åländska jordbruket under de senaste tio åren genomgått en strukturförändring. Enheterna har generellt blivit större och i högre grad specialiserade. Jordbrukarna ställer därför också nya krav på service och rådgivning. Laboratoriet har fått utökade arbetsuppgifter som ett resultat av de krav som ställs på analyser inom ramen för miljöstödsprogrammet. Det tillhör också den verksamhet där lantbrukarna kan dra en direkt ekonomisk nytta genom att få såväl jord- som foderanalyser utförda. Redan nu kan landskapsstyrelsen ta ställning till att detta utgör en av de högt prioriterade verksamheterna vid försöksstationen. Landskapsstyrelsen avser att under året se över försöksstationens verksamhet i relation till det behov som finns och de krav som ställs på försöksstationen. Landskapsstyrelsen tar då också i beaktande organisationen samt möjlighet till en behovsinriktad verksamhet samt möjligheterna till en högre grad av självfinansiering.

47.46.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
629 861,25	600 000	720 000
(+ t.a. 139 825,96)	(+ t.a. 114 000)	

För försöksverksamheten vid Ålands försöksstation föreslås ett anslag om 720.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av praktikanter och extra arbetskraft.

Anslaget för investeringar utgörs av inköp av ett dataprogram för laboratoriet för att effektivera rutinerna vid analysarbetet.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	8	9	9
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	5	4	4

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	338 180	
- tillfälliga tjänster	39 061	
- personal i arbetsavtalsförhållande	177 959	
- övriga personalutgifter	1 500	556 700
4100 Material och förnödenheter		

- kemikalier	15 000	
- värme, el och vatten	28 000	
- odlingsmaterial	10 000	
- reservdelar och tillbehör	7 000	
- övrigt	12 100	72 100
4200 Hyror		8 400
4300 Inköp av tjänster		
- reparations- och underhålls tjänster	14 700	
- trycknings- och annonseringstjänster	21 000	
- städning	11 000	
- utbildningstjänster och personalaktiviteter	8 000	
- övrigt	12 000	66 700
4800 Övriga utgifter		
- resor	3 000	
- övrigt	2 700	5 700
1125 Maskiner och inventarier		10 400
Anslagsbehov		**720 000**

47.46.74. Om- och tillbyggnad för Ålands försöksstation (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	100 000

Ålands försöksstations utrymmen är bl.a. till följd av ändrade verksamhetsformer och strängare krav på arbetshygien i behov av upprustning och förstoring. I budgeten för år 2001 ingick ett anslag för utredningar och projekteringar. Då det visade sig att kostnaderna för det ursprungligen planerade projektet enligt den genomförda förprojekteringen blev för höga har landskapsstyrelsen gått in för att prioritera laboratoriedelen. Behovet av laboratorieservice till jordbruket har ökat markant under senare år och större och ändamålsenligare utrymmen behövs för att få smidigare och snabbare arbetsrutiner i laboratoriet samt för att möjliggöra certifiering. Den nu planerade tillbyggnaden omfattar ca 80 m^2 medan renoveringen omfattar ca 85 m^2. Samtidigt avses att ansluta försöksstationen till naturbruksskolans värmecentral. Kostnaderna för projektet beräknas till totalt 400.000 euro. För färdigställande av projekteringen och inledande av byggnadsarbetena föreslås ett anslag om 100.000 euro, varvid resterande anslag upptas i budgeten för år 2004.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	100 000
	Anslagsbehov	**100 000**

47.49. ÅLANDS SVINAVELSSTATION

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	218 193	39 000	57 000
Inkomster	-172 911	0	0
Nettoutgifter	45 282	39 000	57 000

Övergripande målsättning för Ålands svinavelsstation är att fungera som en central utvecklingsfaktor för den åländska svinproduktionen. Svinavelsstationen

skall fungera som ett effektivt nav i en så kallad suggring för smågrisproduktionen och även garantera att det finns tillgång av djur till slaktsvinproduktion. Den åländska svinproduktionen utgör en helhet varför planeringen och utvecklingen av den måste utgå från detta.

Den konkreta målsättningen för Ålands svinavelsstation är att den åländska svinproduktionen som helhet skall visa positivt resultat år 2003 och att svinavelsstationen isolerat skall visa positivt resultat år 2004.

Svinnäringen är för närvarande den mest lönsamma husdjursproduktionsformen i Finland. Inom svinnäringen är smågrisproduktionen den lönsammaste delen. Intressant för produktionsformen är att den uppvisar lönsamhet även utan de nationella djurstöd som staten utbetalar till näringen vilket innebär att det torde finnas en långsiktig utvecklingspotential för näringen. En förutsättning är att produktionen bedrivs tillräckligt effektivt och produktivt. Verksamheten på Ålands svinavelsstation uppvisar tillräckliga produktivitets siffror per djur räknat men verksamheten är för småskalig för att helt kunna täcka de fasta kostnader som utgörs främst av personalkostnader. Svinavelsstationen utnyttjar dessutom inte heller byggnadernas kapacitet mer än till ca 30 %.

Avsikten är också att överföra driften av svinavelsstationen till ett driftsbolag som är majoritetsägt av svinproducenterna på Åland.

För att höja effektiviteten och därmed uppnå lönsamhet inom alla delar i svinnäringen på Åland föreslås därför att det på svinavelsstationen genomförs investeringar i ny inredning och att antalet suggor utökas till ca 300 från dagens 120. Detta betyder att produktionen kan mer än fördubblas samtidigt som arbetet på svinavelsstationen rationaliseras. Investeringen skulle genomföras av det nya driftsbolaget. De privata producenter som fungerar som satelliter till suggringen genomför samtidigt investeringar för att ta emot det utökade antalet suggor.

47.49.21. Verksamhetens utgifter - Ålands svinavelsstation (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
218 193,42	39 000	57 000

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 57.000 euro för verksamheten vid Ålands svinavelsstation under de fem första månaderna under år 2003. Efter denna övergångsperiod skall ansvaret för driften övergå till ett driftsbolag. Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. I anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande ingår även anslag för söndagsersättning. I anslaget för lantbruksprodukter ingår foder, semin, spån och inköp av livdjur. Verksamhetens inkomster består av hyresintäkter och intäkter från slaktdjurs- och livdjursförsäljning.

Föreslås att de djur som finns i svinavelsstationens ägo kan användas som apportegendom vid tecknande av aktier i ett driftsbolag för svinavelsstationen. Avsikten är att landskapsstyrelsen skulle inneha omkring 30 % av aktiekapitalet, som planeras uppgå till 30.000 euro.

Föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att långsiktigt arrendera ut anläggningen; hus, inventarier samt ändamålsenligt stor tomt till det tilltänkta driftsbolaget. Avsikten är att personalen till den del den inte övertas av det nya bolaget erbjuds annan anställning inom landskapsstyrelsen. Den inrättade tjänsten kommer sålunda att dras in. I den händelse planerna på ett driftsbolag inte kan förverkligas avser landskapsstyrelsen att avveckla verksamheten.

	År 2001	År 2002	År 2003

Inrättade tjänster	1	1	-
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	-

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	21 398	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	28 802	50 200
4100	Material och förnödenheter		
	- läkemedel	1 400	
	- värme, el och vatten	6 900	
	- lantbruksprodukter	31 000	
	- övrigt	6 800	46 100
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	2 400	
	- övriga	3 800	6 200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	650	
	- övrigt	150	800
3000	Inkomster av verksamheten		-5 500
3300	Hyresinkomster och ersättningar		-40 800
	Nettoanslagsbehov		**57 000**

47.52. SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	28 785	159 000	25 000
Inkomster	-76 328	-68 000	-65 000
Nettoutgifter	-47 544	91 000	-40 000

Jordbruksbyrån förvaltar ett antal egendomar på Åland. Stommen i markegendomen utgörs av kungsgårdarna. Landskapsstyrelsen ser ett värde i att ha jordegendomar som kan användas till nytta för framtida regionala och samhällsutvecklande satsningar. Satsningar som kan nämnas är de som utförts och planeras för golfturismen på Grelsby och Kastelholms kungsgårdar.

De övriga jordegendomarna som förvaltas av jordbruksbyrån kommer under året att i huvudsak utarrenderas till jordbrukare. Landskapsstyrelsen har som målsättning att jordegendomarna i mån av möjlighet skall odlas enligt ekologiska produktionsmetoder och därmed vara föregångare i en ekologisk omställningsprocess.

Investeringar som planeras avser att förbättra fastigheternas värde och återbetalas genom arrende. Landskapsstyrelsens ambition är att alla fastigheter i landskapets ägo skall vara representativa och i gott skick

47.52.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
18 429,53	19 000	15 000
(+ t.a. 2 324,36)		

Anslaget avser sedvanligt underhåll, reparationer och driftskostnader för landskapets jordbruksfastigheter samt skatter m.m.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	8 000
4800	Övriga utgifter	7 000
	Anslagsbehov	**15 000**

47.52.74. Grundreparationer (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 090,41	40 000	10 000

För grundreparationer och täckdikning på fastigheter förvaltade av jordbruksbyrån föreslås ett anslag om 10.000 euro. Anslaget avser i huvudsak reparationer på Haga kungsgård.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	10 000
	Anslagsbehov	**10 000**

47.52.77. Utvecklande av Grelsby kungsgård (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
7 264,61	100 000	0

Med hänsyn till rådande budgetläge samt till de privata initiativ som finns i syfte att bygga nya golfbanor på Åland föreslår landskapsstyrelsen ett reviderat upplägg för den tilltänkta golfbanans genomförande.

Under förutsättning att markfrågorna löses avser landskapsstyrelsen att ta fram underlag för det grundläggande konceptet, enligt vilket marken arrenderas ut till privata entreprenörer som genomför investeringen samt tar ansvar för den framtida driften av golfbanan. Landskapet skulle bistå med motsvarande finansieringsstöd som beviljats andra golfbanor. Landskapsstyrelsen föreslår med beaktande av detta att inga ytterligare anslag tas upp under momentet.

47.55. SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR

	Bokslut 2001	**Budget 2002 (inkl. I tb)**	**Förslag 2003**
Utgifter	88 518	103 000	109 000
Inkomster	-109 127	-119 000	-130 000
Nettoutgifter	-20 609	-16 000	-21 000

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att förvalta det egna skogsinnehavet i enlighet med gällande skogsbruksplan så att man på ett hållbart sätt tar tillvara virkesproduktion, naturvård och skogsmarkens sociala och kulturella vär-

den.

Vidare skall de egna skogarna skötas i enlighet med de anvisningar som landskapsstyrelsen fastställt samt enligt de krav som skogscertifieringen ställer.

Landskapets skogsinnehav uppgår till ca 2.300 ha skogsbruksmark, varav ca 1.300 ha utgörs av produktiv skogsmark. Detta motsvarar endast 2 % av det totala skogsinnehavet på Åland.

Landskapets skogar skall hållas tillgängliga för allmänheten och utnyttjas flitigt för rekreation och undervisningsändamål. Landskapsstyrelsen skall upprätthålla skogstigen i Kastelholm samt arboretet i Godby samt ett flertal försök och forskningsprojekt i de egna skogarna.

Jakträtten är utarrenderad på de flesta markerna till år 2006.

Virkesförsäljningen genererar inkomster till landskapet, råvara till den åländska skogsindustrin samt arbetsplatser för skogsarbetare och entreprenörer. Målsättningen för år 2003 är en avverkningsvolym på ca 4.100 m^3 fördelat på ca 800 m^3 timmer och ca 3.300 m^3 massaved. Förnyelsearealen är planerad till ca 15 ha och arealen beståndsvårdande avverkning till ca 25 ha.

47.55.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
88 517,80	103 000	109 000
(+ t.a. 10 750,11)		

Föreslås ett anslag om 109.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Avverkning	50.000 euro
Terrängtransport	18.000 euro
Skogsvård	19.000 euro
Underhåll av bostäderna i Grelsby och Berg samt Jomala plantskola	8.000 euro
Underhåll av vägar och diken	4.000 euro
Viltvård	1.000 euro
Skatter och övrigt	9.000 euro
	109.000 euro

	År 2001	År 2002	År 2003
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	2 000	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	59 000	61 000
4100	Material och förnödenheter		12 000
4300	Inköp av tjänster		25 000
4800	Övriga utgifter		7 000
1125	Maskiner och inventarier		4 000
	Anslagsbehov		**109 000**

47.58. ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	419 139	877 000	465 000
Inkomster	-42 364	-35 000	-35 000
Nettoutgifter	376 775	842 000	430 000

För att upprätthålla fortsatt goda förutsättningar för det småskaliga kustfisket och fisketurism har landskapsstyrelsen för avsikt att vid Ålands fiskodling, Guttorp producera 70.000 smolt av havslax och 250.000 smolt av havsöring för utplantering. Vidare har man för avsikt att producera 150.000 1-somriga yngel av åländsk skärgårdssik samt 1,5 miljon nykläckta gäddyngel.

47.58.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
415 963,85	473 000	465 000

(+ t.a. 50 691,51)

För driften av Ålands fiskodling inkluderande löner, driftskostnader och anskaffningar föreslås ett anslag om 465.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av städare samt extra arbetskraft.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	102 000	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	159 300	261 300
4100	Material och förnödenheter		159 700
4200	Hyror		7 000
4300	Inköp av tjänster		15 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	6 000	
	- övrigt	1 000	7 000
1125	Maskiner och inventarier		15 000
	Anslagsbehov		**465 000**

47.58.74. Byggande av recirkuleringssystem (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 174,80	404 000	

Momentet utgår.

Investeringen genomförs inom ramen för beviljade medel.

48. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	19 324 873	20 037 000	18 839 000	-6,0%	-2,5%
Överföringsutgifter	712 407	860 000	1 380 000	60,5%	93,7%
Realinvesteringsutgifter	2 237 183	3 069 000	2 259 000	-26,4%	1,0%
Lån och övriga finansinve-steringar	8 002	0	0		-100,0%
Summa utgifter	22 282 465	23 966 000	22 478 000	-6,2%	0,9%
Summa inkomster	-1 692 822	-1 971 000	-1 103 000	-44,0%	-34,8%
Nettoutgifter	20 589 643	21 995 000	21 375 000	-2,8%	3,8%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	677 513	627 000	602 000	-4,0%	-11,1%
Övrig trafik	843 504	1 317 000	1 355 000	2,9%	60,6%
Sjötrafiken	12 122 595	12 459 000	12 370 000	-0,7%	2,0%
Vägar, broar, hamnar och lin-färjor	7 806 169	8 788 000	8 151 000	-7,2%	4,4%
Verkstad och lager	595 317	775 000	0	-100,0%	-100,0%
Ålandstrafiken	237 367	0	0		-100,0%
Summa	22 282 465	23 966 000	22 478 000	-6,2%	0,9%

Trafikavdelningens uppgift är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett ekonomiskt försvarbart sätt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på en rimlig och säker trafik tillgodoses.

Allt trafikarbete skall ske med utgångspunkt i landskapsstyrelsens handlingsprogram, trafiksäkerhetsplanen för åren 2002-2010 (Åländsk utredningsserie 2001:14) samt en reviderad trafikplan för åren 2002-2010. Trafikplanen avses avgiven till lagtinget som ett särskilt meddelande.

48.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	677 513	627 000	602 000
Inkomster	-34 177	-27 000	-27 000
Nettoutgifter	643 335	600 000	575 000

Trafikavdelningens organisation skall fortsättningsvis utvecklas med en smidigare och effektivare verksamhet som mål.

Servicetänkande skall genomsyra allt arbete inom trafikavdelningen.

Trafikens struktur byggs upp kring fyra olika trafikområden i anslutning till huvudväg 1 (Mariehamn-Berghamn), huvudväg 2 (Mariehamn-Prästö), huvudväg 3 (Mariehamn-Långnäs) och huvudväg 4 (Godby-Geta).

Det trafiknät landskapet administrerar består av:
640 km lands- och bygdevägar
57 km gång- och cykelvägar inkl. belagda vägrenar
Lemströms kanal jämte svängbro
39 broar
Kumlinge flygfält
10 helikopterplattor
8 linstyrda färjor, varav 1 färja på driftsentreprenad och 2 färjor i reserv
8 frigående färjor, varav 1 färja på driftsentreprenad och 2 färjor i kompletterande trafik
3 privata färjor, på totalentreprenad
2 förbindelsebåtar
3 oljebekämpningsfarkoster
25 hamnar och färjfästen samt ett antal bryggor
ett antal fastigheter, byggnader och övriga anläggningar till stöd för verksamheten.

I det totala trafiknätet ingår dessutom 269 km kommunalvägar, de bilfärjor/kryssningsfartyg och övriga fartyg som trafikerar landskapet samt hamnar och flygfält för den externa trafiken.

Trafikavdelningens verksamhet skall hela tiden vara öppen, flexibel och utåtriktad, vilket under år 2003 kommer att märkas genom olika kampanjer, deltagande i mässor, utställningar m.m.

För att stimulera till ökat ekonomiskt tänkande föreslås nettobudgetering även för verkstads- och lagerenheten.

48.01.01. <u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
677 512,88	627 000	602 000

Föreslås ett anslag om 602.000 euro för trafikavdelningens allmänna förvaltning, den s.k. trafikförvaltningen.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av den inom trafikförvaltningen verksamma personalen enligt bilaga 5.

I anslaget har beaktats medel för trafiksäkerhetsarbetets allmänna kostnader.

En del av anslaget kan användas till konsultarvoden för personal- och organisationsutveckling, arbetarskydd, geografiska informationssystem (GIS), informationsteknologi (IT), miljöarbete m.m.

Anslaget inkluderar även medel för personalens fortbildningsbehov samt rekreation.

Allmän återhållsamhet iakttas i resekostnaderna för hela avdelningen.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster	12	9 *	9

*3 tjänster överförda till moment 48.20.20.

Dispositionsplan:
4000 Personalutgifter

	- inrättade tjänster		440 000
4100	Material och förnödenheter		20 000
4300	Inköp av tjänster		50 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	40 000	
	- representation	8 000	
	- övrigt	15 000	63 000
1125	Maskiner och inventarier		29 000
	Anslagsbehov		**602 000**

48.10. ÖVRIG TRAFIK

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	843 504	1 317 000	1 355 000
Inkomster	-29 947	-423 000	0
Nettoutgifter	813 557	894 000	1 355 000

48.10.04. Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
123 698,26	47 000	45 000

Föreslås ett anslag om 45.000 euro. Anslaget avser kostnader för bekämpning av oljeskador samt drift och underhåll av de inom landskapet verksamma oljeskyddsfarkosterna och övrig oljebekämpningsutrustning.

Verksamheten bedrivs i nära samarbete med räddningsväsendet och Ålands Sjöräddningssällskap samt enligt direktiv och anvisningar utfärdade av landskapets oljeskyddsdelegation.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster		3 800
4100	Material och förnödenheter		
	- bränsle och smörjmedel		15 200
4300	Inköp av tjänster		
	- underhåll av maskiner		20 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	2 000	
	- representation	1 000	
	- övrigt	3 000	6 000
	Anslagsbehov		**45 000**

48.10.40. Understöd för flygverksamhet

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00		250 000

Momentet nytt.

Det har visat sig att passagerarunderlaget är för litet för att bära en kommersiell

trafik på flyglinjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda. Landskapsstyrelsen har därför beslutat införa allmän trafikplikt på ovannämnda flyglinje för tiden 28.10.2002-26.10.2005.

Landskapsstyrelsen har inbegärt anbud men konstaterat att de inkomna anbuden medför för höga kostnader för landskapet. Av den anledningen är avsikten att inbegära nya anbud utgående från en reviderad turlista.

Föreslås ett anslag om 250.000 euro för upprätthållande av flygtrafiken på rutten Mariehamn-Stockholm/Arlanda under år 2003.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	250 000
	Anslagsbehov	**250 000**

48.10.45. Understöd för kollektivtrafik

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
711 803,90	800 000	1 060 000

Föreslås ett anslag om 1.060.000 euro. Anslaget medger ingen ökning i trafikutbudet.

Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret för den regionala kollektivtrafiken.

Landskapsstyrelsen inhämtar årligen kommunernas utlåtanden om utformningen av den regionala kollektivtrafiken samt fastställer tidtabellerna och biljettpriserna inklusive rättvisa avgifter för månadskort. För att ge en mer rättvis kostnadsbelastning har avgiften för de skolkort som utges till elever i landskapets läroinrättningar sänkts. Med beaktande av detta har anslaget höjts. Busstidtabellerna samordnas med sjötrafikens turlistor för de frigående färjorna.

Det är trafikidkarens/entreprenörens skyldighet att föra statistik över trafiken och använda ett av landskapsstyrelsen godkänt biljettredovisningssystem.

Trafikidkaren behåller inkomsterna från den trafik som bedrivs samt erhåller dessutom ett understöd per redovisad, turlistad kilometer om 0,78 euro/km. Antalet turlistade och körda kilometer beräknas totalt till ca 1.000.000 km. Bussturerna om ca 95.000 km i anslutning till färjtrafiken på Eckerö, Berghamn ersätts med 50 % av understödsbeloppet (0,39 euro/km) enligt särskilt avtal med trafikidkaren.

Av anslaget beräknas 50.000 euro användas till glesbygds- och matartrafik. Inom ramen för anslaget skall sådan helg- och kvällstrafik som bedöms vara ekonomiskt försvarbar bedrivas.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	1 060 000
	Anslagsbehov	**1 060 000**

48.10.70. Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	0

För år 2003 föreslås inget anslag.

48.10.74. Uppförande av oljeskyddslager (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	470 000	0

Direktionen för oljeskyddsfonden har under år 2002 lämnat förhandsbeslut om villkoren för ersättning till landskapsstyrelsen för byggkostnader avseende förvaringsutrymmen för oljebekämpningsmaterial i Möckelö. Planeringsförslaget gäller ett lager om ca 600 m^2 kombinerat med ett båthus om ca 300 m^2. Av förhandsbeslutet framgår att ersättningen högst kan uppgå till 476 euro/m^2 enligt kostnadsnivån i april 2002 för byggande av ett förvaringsutrymme om 500 m^2. Som godtagbara kostnader beaktas utgifter för planering och byggande av lagret. För byggande av båthus beviljas inget bidrag.

Mot bakgrund av förhandsbeslutet föreslår landskapsstyrelsen att ett lagerutrymme för oljebekämpningsmaterial om 500 m^2 uppförs i anslutning till landskapets hamn i Möckelö. Totalkostnaden beräknas uppgå till ca 317.000 euro. Emedan bidraget ur oljeskyddsfonden uppgår till högst 238.000 euro innebär det att landskapets finansieringsandel uppgår till ca 79.000 euro, vilket innebär att oljeskyddsfonden finansierar ca 75 % av kostnaderna. Byggandet av lagret planeras påbörjat under början av år 2003 och vara slutfört under hösten 2003.

Landskapsstyrelsen föreslår vidare att inget båthus uppförs.

Med hänvisning till ovanstående föreslås inget ytterligare anslag då det i 2001 och 2002 års budgeter sammanlagt upptagits 503.637,59 euro. Förslaget innebär således att ca 186.000 euro av detta går i besparing.

48.20. SJÖTRAFIKEN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	12 122 595	12 459 000	12 370 000
Inkomster	-572 978	-530 000	-705 000
Nettoutgifter	11 549 617	11 929 000	11 665 000

Sjötrafikenheten ombesörjer trafik med frigående färjor på nedannämnda linjer enligt turlistor fastställda av landskapsstyrelsen.

Norra linjen
Sträcka: Vårdö-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	110.751	114.081	110.313
- fordon	43.337	42.468	49.956
Fartyg:	m/s Alfågeln		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka: Asterholma-Lappo-Torsholma

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	9.234	9.433	11.844
- fordon	4.414	3.772	5.788

Fartyg: m/s Spoven
Driftsform: Totalentreprenad

Sträcka: Åva-Jurmo (trafiken inleddes 1.9.2001)

Trafikvolym:	2001
- passagerare	6.631
- fordon	2.556

Fartyg: m/s Doppingen
Driftsform: Egen regi

Sträcka: Osnäs-Åva

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	89.649	105.809	114.729
- fordon	29.155	31.558	42.742

Fartyg: m/s Viggen
Driftsform: Egen regi

Sträcka: Enklinge-Kumlinge (trafiken inleddes 1999)

Trafikvolym:	1999	2000	2001
- passagerare	5.086	7.890	8.681
- fordon	2.398	3.882	4.381

Fartyg: m/s Frida II
Driftsform: Totalentreprenad

Beräknad totalkostnad för hela norra linjen år 2003 4 801 000 euro

Tvärgående linjen
Sträcka: Långnäs-Överö-Sottunga-Bergö-Snäckö

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	16.634	16.617	21.927
- fordon	8.195	7.960	9.809

Fartyg: m/s Grisslan
Driftsform: Driftsentreprenad

Beräknad totalkostnad år 2003 481 000 euro

Södra linjen
Sträcka: Långnäs-Överö-Sottunga-Husö-Kyrkogårdsö-Kökar-Galtby

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	90.341	100.222	102.440
- fordon	36.545	33.659	43.379

Fartyg: m/s Gudingen, m/s Skiftet, m/s Ejdern 1.6-31.8
Driftsform: Egen regi

Beräknad totalkostnad år 2003 3 650 000 euro

Föglölinjen
Sträcka: Svinö-Degerby

Trafikvolym:	1991	1996	2001
- passagerare	178.713	176.261	173.861
- fordon	91.610	82.636	92.240
Fartyg:	m/s Knipan, m/s Lotta II		
Driftsform:	Egen regi & totalentreprenad		

Beräknad totalkostnad år 2003 1 695 000 euro

Trafikbåtar

Sträcka: Husö-Hästö-Finnö-Södö-Kyrkogårdsö
Fartyg: Husö I
Driftsform: Subventionerad motorbåtstrafik

Sträcka: Järsö-Askö-Björkö
Fartyg: m/s Gåsö I
Driftsform: Egen regi

Sträcka: Beställningstrafik till Geta och Hammarlands ytterskärgårdar
Fartyg: m/s Tärnan
Driftsform: Egen regi

Beräknad totalkostnad år 2003 234 000 euro

Landskapsstyrelsen eftersträvar en rationell drift där kostnadseffektiviteten skall förbättras genom att rutter och tonnage anpassas till behovet för enskilda och näringslivet.

Flexibilitet skall råda om det under tidtabellsperioden uppstår behov av nya färjturer. Principen är dock obetingat den att om nya turer införs skall motsvarande inbesparingar göras på annat håll.

Tidtabellerna för sjötrafiken uppgörs enligt följande schema:

Förslag för utlåtande till skärgårdskommunerna	Inom juni månad
Utlåtande från skärgårdskommunerna	Senast 1 september
Allmänt möte om tidtabellerna	Före 15 september
Tidtabellerna fastställs av landskapsstyrelsen	Senast 15 oktober
Tryckning och distribution	Inom november

Generellt eftersträvas en bättre samordning med busstidtabellerna.

Andelen bokade bilplatser som inte utnyttjas reduceras genom verksamma åtgärder. Möjligheten att införa någon form av bokningsavgift för tunga fordon utreds.

48.20.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
12 122 594,77	12 459 000	12 370 000

För sjötrafikens drift föreslås ett anslag om 12.370.000 euro.

Förslaget innebär viss minskning av trafiken i relation till nuvarande turlista. Ordinarie turer med extremt låg beläggning och vissa beställningsturer måste därför dras in. Andelen nattrafik reduceras.

Inom skärgårdstrafiken eftersträvas kostnadseffektiva lösningar.

I anslaget ingår medel för transport av farligt gods i skärgården med eget tonnage.

Anslaget fördelas per färja och utgiftsslag (1.000 euro) på följande sätt:

Fartyg	Löner	Bränsle	Underhåll	Övrigt	Totalt
m/s Alfågeln	1 566	513	154	86	**2 319**
m/s Viggen	963	256	147	86	**1 452**
m/s Grisslan				481	**481**
m/s Gudingen	1 222	324	160	97	**1 803**
m/s Skiftet	1 227	351	172	97	**1 847**
m/s Knipan	1 131	324	97	78	**1 630**
m/s Doppingen	341	26	51	10	**428**
m/s Ejdern	269	168	128	35	**600**
Upphyrning av tonnage				667	**667**
Ofördelat färjor	157		92	240	**489**
Trafikbåtar *)	68	4	39	123	**234**
Ålandstrafiken	138		6	96	**240**
Varutransporter i skärgården				180	**180**
	7 082	**1 966**	**1 046**	**2 276**	**12 370**

*) Kostnader för m/s Tärnan, m/s Prackan, m/s Gåsö I, m/s Skrakan, passagerarbåtstrafiken samt svävaren och hydrokoptern.

I anslaget ingår kostnaderna för de upphandlade linjerna Kumlinge-Enklinge, Torsholma-Lappo-Asterholma samt den extra sommartrafiken Svinö-Degerby.

Avtalet om driftsentreprenaden för m/s Grisslan på linjen Snäckö-Långnäs upphör den 6 maj 2003. Avsikten är att överväga formen för driften, d.v.s. totalentreprenad, driftsentreprenad (bareboatavtal) eller i egen regi.

Även för trafiken Åva-Jurmo övervägs övergång till totalentreprenad eller bareboatavtal.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av all den personal som är verksam inom sjötrafiken inklusive den landbaserade personalen och Ålandstrafiken enligt bilaga 5.

Bunkerpriset antas under år 2003 ligga på i medeltal 0,27 euro/liter netto.

Fartygen tas i tur och ordning ur trafik två till tre veckor per år för dockning och översyn enligt särskilt uppgjort schema.

I förslaget ingår för m/s Skiftet respektive m/s Ejdern ny radar för 50.000 euro per styck. För m/s Skiftet och m/s Gudingen ingår även medel för installerande av pumpanläggning för avfallsvatten i anslutning till ny mottagningsanläggning i Långnäs.

I samband med uppgörandet av ny turlista fr.o.m. 15.4.2003 kommer en noggrann analys av föregående års trafikstatistik att göras i syfte att utnyttja tillgängligt tonnage optimalt.

Vid fastställandet av fordonstaxorna för år 2003 kommer utgångspunkten att vara viss höjning av biljettintäkterna. Se moment 38.20.20.

En utredning av möjligheter till begränsad genomfartsbokning kommer att göras i samband med fastställandet av bokningsregler för år 2003.

I anslaget ingår fortsättningsvis medel för upprätthållande av varutransporter till skärgården.

Enligt förslag till avtal med vägförvaltningen (Åbo vägdistrikt) erläggs en årlig underhållsavgift om 4.000 euro för trafiken med landskapsstyrelsens fartyg på färjelägena i Galtby, Korpo och Osnäs, Gustafs. Beträffande nödvändiga förbättringar av nämnda färjelägen och kostnaderna för dessa avtalas separat med hamnanläggningarnas ägare.

	År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		4 *	4
Tillfälliga tjänster		3 *	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	112	110	109

*7 tjänster överförda från moment 48.01.01 och 48.60.20.

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	148 800	
- tillfälliga tjänster	122 500	
- personal i arbetsavtalsförhållande	6 811 000	7 082 300
4100 Material och förnödenheter		
- bränsle och smörjmedel	1 966 000	
- reservdelar	390 000	
- övrigt	454 700	2 810 700
4200 Hyror		21 000
4300 Inköp av tjänster		
- övriga externa tjänster	1 620 000	
- varutransporter till skärgården	180 000	
- reparation och underhåll av transportmed.	240 000	
- försäkringar	188 000	2 228 000
4800 Övriga utgifter		
- resor	10 000	
- representation	8 000	18 000
1125 Maskiner och inventarier		210 000
Anslagsbehov		**12 370 000**

48.20.70. Anskaffning av fartyg och färjor (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	0

För år 2003 föreslås inget anslag.

48.30. VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	7 806 169	8 788 000	8 151 000
Inkomster	-362 635	-222 000	-337 000
Nettoutgifter	7 443 534	8 566 000	7 814 000

48.30.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
5 259 384,57	5 750 000	5 330 000

(+ t.a. 109 877,34)

För enheten föreslås ett nettoanslag om 5.330.000 euro för drift av lands- och bygdevägar, broar, hamnar och linstyrda färjor m.m.

Föreslås med stöd av 8 § LL om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna om 170.000 euro från hyreslägenheter, hangaren vid flygfältet samt arbeten utförda åt kommuner och privata fortsättningsvis direkt gottskrives utgiftsmomentet.

Inom enheten eftersträvas kostnadseffektiva lösningar.

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga uppdelning:

Skötsel, service och underhåll av allmänna vägar	2 100 000 euro
Ombyggnad och vägförbättringar, beläggningsarbeten	750 000 euro
Drift och underhåll av linfärjor	1 650 000 euro
Underhåll och reparationer av maskiner	335 000 euro
Drift och underhåll av färjfästen och bryggor	240 000 euro
Drift och underhåll av byggnader	115 000 euro
Drift och underhåll av Lemströms kanal	115 000 euro
Drift och underhåll av flygfält och helikopterplattor	25 000 euro
Förnyande av arbetsmaskiner och -fordon	170 000 euro
Inkomster av verksamheten	-170 000 euro
	5 330 000 euro

Föreslaget anslag medför att medelomloppstiden för vägbeläggningar stiger något.

Anslaget för förnyande av arbetsmaskiner och -fordon motsvarar inkomsterna av verksamheten. Inkomsterna kan i sin helhet användas till förnyande av arbetsmaskiner och arbetsfordon under förutsättning att anslaget totalt sett inte överskrids.

Beträffande ombyggnads-, vägförbättrings- och beläggningsarbetena uppgörs årligen särskilt arbetsprogram.

Användningen av vägsalt i halkbekämpningen har i stort sett upphört. Användningen av salt för dammbindningen på landskapets vägar minskas ytterligare.

Vid underhåll av vägar skall största möjliga hänsyn tas till kultur- och miljöintressena.

I anslaget har beaktats det för Ängösundstrafiken löpande avtalet med privat entreprenör. Ytterligare någon linfärjelinje kan om det visar sig ändamålsenligt

driftprivatiseras under året.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Personal som avlönas under momentet kan även tjänstgöra inom vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt (moment 48.30.77).

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		6	6	6
Personal i arbetsavtalsförhållande		67	65	65

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	268 650	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	2 501 150	2 769 800
4100	Material och förnödenheter		1 030 000
4200	Hyror		172 500
4300	Inköp av tjänster		1 230 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	77 700	
	- övrigt	50 000	127 700
1125	Maskiner och inventarier		170 000
3000	Inkomster av verksamheten		-170 000
	Nettoanslagsbehov		**5 330 000**

48.30.21. Verksamhetens utgifter - projekteringsenheten (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
243 115,18	349 000	422 000
(+ t.a. 147 850,81)	(+ t.a. 135 000)	

Föreslås ett anslag om 422.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Under året anställs inte praktikanter.

Projekteringsenheten utför väg- och andra projekteringar såväl internt för trafikavdelningen som externt åt kommunerna. I den mån kapaciteten räcker till kan även uppdrag för entreprenörer och andra privata beställare utföras. Uppdragen faktureras enligt principen om full kostnadstäckning. I timdebiteringen ingår bl.a. resekostnader samt kostnader för instrument, redskap och verktyg.

		År 2001	År 2002	År 2003
Inrättade tjänster (* 1 vakant)		6*	6	6
Personal i arbetsavtalsförhållande		4	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	262 050	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	100 750	362 800
4100	Material och förnödenheter		11 000
4200	Hyror		6 500
4300	Inköp av tjänster		12 200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	14 500	
	- övrigt	10 000	24 500

1125	Maskiner och inventarier	5 000
	Anslagsbehov	**422 000**

48.30.23. Utgifter för underhåll av farleder

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
66 066,76	70 000	70 000

Föreslås ett anslag om 70.000 euro för underhåll av landskapets grunda farleder jämte tillhörande flytande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken enligt kontrakt tecknat för perioden 1.3.2001-28.2.2006.

En del av anslaget kan användas för nödvändiga inspektioner och farledsundersökningar.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	70 000
	Anslagsbehov	**70 000**

48.30.30. Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
602,82	0	70 000
	tb 60 000	

Med hänvisning till 19 § LL om kommunalvägar föreslås ett anslag om 70.000 euro som bidrag för de nybyggnader, ombyggnader och nödvändiga grundförbättringar som kommunerna anhållit om eller föreslagit i sina planer för år 2003.

De bidragsberättigande kostnaderna för grundförbättringar maximeras till 40 euro/meter och för nybyggnad till 50 euro/meter. Förslaget baserar sig i övrigt på i stort sett oförändrade bidragsprocenter med vissa regionala differenser.

Vid ny- och ombyggnad av kommunalväg skall planering och dimensionering ske enligt nuvarande och förväntad trafikbelastning. Svenska vägverkets normer ”projektering och byggande av enskilda vägar” skall i tillämpliga delar iakttas vid projekteringen.

Inom ramen för anslaget kan bidrag om högst 30 euro/meter ges för anläggande av gång- och cykelvägar med väsentlig betydelse för trafiksäkerheten i kommunen.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	70 000
	Anslagsbehov	**70 000**

48.30.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	70 000	120 000

Föreslås ett anslag för byggnadsinvesteringar om inalles 120.000 euro.

Utöver tidigare beviljade 42.047 euro behövs ytterligare 20.000 euro för väntsal och toaletter med slutet avloppssystem vid Lilla Hummelholms färjfäste i Brändö.

100.000 euro av anslaget avser de mest akuta sanerings- och ombyggnadsåtgärderna i landskapets verkstads- och lagerfastighet i Möckelö i enlighet med utförd arbetsplatsinspektion.

Dispositionsplan:

1122	Byggnadsinvesteringar	120 000
	Anslagsbehov	**120 000**

48.30.77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
2 236 999,24	2 489 000	2 139 000
	tb 0	

För vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt samt för broar, hamnar, färjfästen, bryggor, farleder och muddringar föreslås ett investeringsanslag om 2.139.000 euro fördelat på nedan nämnda projekt.

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2003 (1.000 €)	Plan 2004 (1.000 €)	Plan 2005 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Trafikområde 1						
Sviby bro och bank	17		200	233		450
Anslutningar till Möckelö och flygfältet	235	165				400
Marsunds gamla bro, rivning	100	200				300
Öra-Överby	30			100	480	610
Överby-Böle		25			690	715
Böle-Storby			20		460	480
Käringsundsvägen	171		10		90	271
Trafikområde 2						
Korsningsområde, Dalbo	145	141				286
Korsningsområde, Sparhallen/Kantarellen o. Sviby	568					568
Vägskäl och väg till Andersböle	10	30			100	140
Kastelholm-Tranvik vs	15			170	435	620
Tranvik vs-Finby		20			370	390
Finby vs-Prästö inkl. ny bro				30	2 570	2 600
Prästö bro, höjning av tvärbalk		50				50
Sandösunds bro och bank	17				250	267
Kumlinge skolan-vägstation (ca 1,5 km)			10		140	150
Hummelviks färjfäste (ff)	10			330		340
Kumlinge ff	170				300	470
Djurholmsbron, ombyggn.		20		200	300	520
Färjfäste Åva för Jurmo-trafiken	150				80	230
Trafikområde 3						
GC-tunnel Nabben	17		170			187
Söderby-Bistorp	351	119				470
Bistorp-Bäckäng	20	100	510			630

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2003 (1.000 €)	Plan 2004 (1.000 €)	Plan 2005 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Bäckäng-Lumparsund	20		130	400		550
Svinö-Klemetsby			25	200	250	475
Klemetsby-Långnäs				30	370	400
Långnäs hamnområde, VA - anslutningar, m.m.	97	60	100			257
Långnäs pir, förstärkning		60				60
Föglö kortrutt	84					84
Sottunga ff och farled		10	230		100	340
Husö dykdalb	165					165
Harparnäs ff	149	130				279
Kyrkogårdsö ff	135		50			185
Överboda-Karlby (ca 2,2 km)				10	190	200
Hamnö, ny bro					80	80
Degerby tullbrygga					160	160
Trafikområde 4						
Äppelö muddring	50					50
Bartsgårda hamnområde		9				9
Övrigt						
Gång- och cykelleder längs befintliga vägar	20	10	20	20	30	100
Grundlig förbättring av glesbygdsvägar		160	210	210	210	790
Beläggningskostnader		480	550	550	550	2 130
Trafiksäkerhetsåtgärder		85	90	95	100	370
Upprätthållande av vägregister, trafikräkningssystem, m.m.		30	30	30	30	120
Vägförrättningar och markinlösen, m.m.		150	150	150	150	600
Reservklaff till färjfäste	60	40				100
Dispositionsmedel		45	45	45	45	180
Sammanlagt	2 806	2 139	2 550	2 803	8 530	18 828

Trafikområde 1

Anslag upptas för fortsatt ombyggnad och förbättring av framkomligheten och trafiksäkerheten på huvudväg 1. Speciell uppmärksamhet ägnas den lätta trafiken med beaktande av de ökande trafikvolymerna mellan Mariehamn och Eckerö.

Den nya vägen till flygfältet genom Möckelö förverkligas.

Rivningen av Marsunds bro verkställs i enlighet med tidigare fastställd plan.

Vägplan uppgörs på sträckorna Överby-Böle och Böle-Storby.

Trafikområde 2

De föreslagna anslagen förbättrar framkomligheten och ökar trafiksäkerheten på huvudväg 2 mellan Mariehamn och Vårdö. Genom de föreslagna åtgärderna kan

den lätta trafiken mellan Mariehamn och Godby helt separeras från biltrafiken, förutom vid Gölby vägskäl.

Åtgärderna mellan Rökerirondellen och Dalkarby anpassas till näringslivets etableringar och vederbörliga kommunala markanvändningsplaner.

Vägplan uppgörs på sträckan Tranvik vs-Finby vs samt påbörjas på sträckan Finby vs-Prästö.

Tvärbalken på Prästö bro (frihöjd +4,2 meter) behöver höjas i brådskande ordning.

Trafikområde 3

Anslag upptas för fortsatt uppgradering av tungt belastade huvudväg 3 mellan Mariehamn och Långnäs. Åtgärderna förbättrar framkomligheten och ökar trafiksäkerheten speciellt för den lätta trafiken.

Vägen Söderby-Bistorp byggs om enligt fastställd vägplan. Den väglagsenliga behandlingen av vägen mellan Bistorp och Lumparsund med separat GC-bana på den södra sidan inleds.

Vägplan påbörjas på sträckan Svinö-Klemetsby.

Investeringarna i vatten- och avloppsanslutningar i Långnäs hamnområde är miljömässigt betingade och baseras på avtal med Lumparlands kommun.

De övriga satsningarna på de livligt trafikerade färjfästena i Långnäs samt i Sottunga och Husö ävensom i Kökar, Kyrkogårdsö och Harparnäs är ofrånkomliga med tanke på en fungerande trafik.

Trafikområde 4

För trafikområde 4 föreslås ett nytt projekt innebärande att Bartsgårda hamnområde intas som allmänt vägområde.

Övrigt

Investeringsanslagen koncentreras till säkra och funktionella trafiklösningar längs de livligast trafikerade huvudlederna. Samtidigt förbättras och ytbeläggs grusvägarna i de mera perifera delarna av landskapet.

En del av anslaget för trafiksäkerhet öronmärks för en trafiksäker ombyggnad av Björsbykorsningen på huvudväg 2 enligt vägplan.

En del av dispositionsmedlen får användas för en sakkunnig analys av landsvägsbroarnas skick och bärighet.

Färjfästena för de frigående färjorna bör kontinuerligt repareras, uppgraderas och även i övrigt anpassas till trafikerande tonnage. På sikt bör ett mera enhetligt ramp- och klaffsystem eftersträvas.

Färjfästena för de linstyrda färjorna bör uppgraderas vad gäller bärighet och lastningsförmåga med beaktande av fordonsekipagens högsta tillåtna axeltryck, mått och totalvikter.

Landskapets bryggor i Kökar/Hellsö, Saltvik/Tengsödavik och Vårdö/Vargata överlåts av praktiska skäl till respektive lokalkommun utan ersättning. Därtill förbereds under kommande budgetår ytterligare överlåtelse av för trafikavdel-

ningen obehövliga bryggor till kommun eller annan lämplig förvaltare.

Dispositionsplan:

1124	Vägar och infrastruktur	2 139 000
	Anslagsbehov	**2 139 000**

48.50. VERKSTAD OCH LAGER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	595 317	775 000	0
Inkomster	-693 085	-769 000	-34 000
Nettoutgifter	-97 768	6 000	-34 000

Landskapets verkstad utför reparationer i första hand för landskapets egna färjor och farkoster, färjklaffar, fordon och arbetsmaskiner. I vissa fall anlitas privata företag för underleveranser.

Lagret handhar upplagringen av material och utrustning som tillhandahålls av lokala grossister och tillverkare. Lagrets verksamhet finansieras med hjälp av en skälig serviceavgift. På lagerhållna varor läggs ett hanteringspåslag.

Verkstadens och lagrets kapacitet utnyttjas enligt följande ungefärliga fördelning:

Sjötrafikenheten	35 %
Vägunderhållsenheten	50 %
Övriga	15 %

Föreslås, med hänvisning till 8 § LL om landskapets finansförvaltning, att verkstaden och lagret nettobudgeteras från ingången av år 2003. Timdebiteringen sker enligt de direkta kostnaderna och beaktar kapitalkostnader motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten. Timdebiteringen ses över under året.

48.50.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
595 133,07	735 000	
(+ t.a. 74 773,66)		

Momentet utgår. Nettoinkomsten av verksamheten upptas under moment 38.50.20.

48.50.77. Utbyggnad av Möckelö hamn (R)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
184,17	40 000	0

Med beaktande av reservationsanslag om 216.000 euro från tidigare år föreslås inget ytterligare anslag för år 2003.

Utrustningskajen och muddringen väntar på miljöprövningsnämndens beslut för förverkligande.

49. FINANSIERINGSUTGIFTER

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter enligt momentart					
Övriga utgifter	3 830 207	1 017 000	1 115 000	9,6%	-70,9%
Summa utgifter	3 830 207	1 017 000	1 115 000	9,6%	-70,9%
Summa inkomster	-206 561 310	-208 555 000	-202 315 000	-3,0%	-2,1%
Nettoutgifter	-202 731 103	-207 538 000	-201 200 000	-3,1%	-0,8%

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003	Förändring 2002-2003	Förändring 2001-2003
Utgifter per uppgiftsområde					
Utgifter för finansieringslån	643 888	1 000 000	1 100 000	10,0%	70,8%
Återförda anslag	15 136	17 000	15 000	-11,8%	-0,9%
Utjämningsfond	0	0	0		
Överföring till följande budgetår	3 171 183	0	0		-100,0%
Summa	3 830 207	1 017 000	1 115 000	9,6%	-70,9%

49.01. UTGIFTER FÖR FINANSIERINGSLÅN

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	643 888	1 000 000	1 100 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	643 888	1 000 000	1 100 000

49.01.90. Ränteutgifter (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
358 305,61	400 000	400 000

För ränteutgifter m.fl. kostnader för av landskapet upptagna budgetlån och tillfälliga likviditetslån föreslås ett anslag om 400.000 euro.

Anslaget avser förutom ränteutgifter för budgetlån och likviditetslån även räntor och övriga kostnader för regionallån (se moment 44.10.87 och 39.30.87).

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	400 000
	Anslagsbehov	**400 000**

49.01.91. Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
285 581,98	600 000	700 000

Anslaget avser förutom avkortningar av upptagna finansieringslån även avkort-

ning av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inkomst under moment 39.20.91.

Dispositionsplan:

2411	Markmässiga lån	700 000
	Anslagsbehov	**700 000**

49.90. ÅTERFÖRDA ANSLAG

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	15 136	17 000	15 000
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	15 136	17 000	15 000

49.90.90. Återförda inkomstrester (F)

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
15 135,86	17 000	15 000

För avskrivning av i bokslutet ingående inkomstrester från tidigare år samt inkomster som antecknas under året föreslås ett anslag om 15.000 euro.

Dispositionsplan:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	15 000
	Anslagsbehov	**15 000)**

49.95. UTJÄMNINGSFOND

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	0	0	0
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	0	0	0

49.95.90. Överföring till utjämningsfond

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
0,00	0	0

Under momentet föreslås inget anslag.

49.98. ÖVERFÖRING TILL FÖLJANDE BUDGETÅR

	Bokslut 2001	Budget 2002 (inkl. I tb)	Förslag 2003
Utgifter	3 171 183	0	0
Inkomster	0	0	0
Nettoutgifter	3 171 183	0	0

49.98.99. Överföring av budgetöverskott

Bokslut 2001	Budget 2002	Förslag
3 171 183,35	0	0

Med beaktande av att budgetförslaget balanseras med under moment 39.30.90 upptagen balanseringspost föreslås inget anslag.

Bilaga 1.

PRELIMINÄR PLAN

FÖR

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

2003

Innehållsförteckning

1. INLEDNING

2. ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR

3. KOMPETENSOMRÅDE

4. ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN

4.1. Primärvården
4.1.1. Målsättning
4.1.2. Åligganden
4.1.3. Verksamhetsenheterna

4.2. Specialsjukvården
4.2.1. Målsättning
4.2.2. Åligganden
4.2.3. Verksamhetsenheterna
4.2.4. Medicinsk rehabilitering

5. VÅRDARBETETS ORGANISATION

6. SOCIALT ARBETE

7. FINANSIERING OCH AVGIFSTPOLITIK

8. STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM

9. VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD ÅR 2003

9.1. Allmänt

9.2. Anskaffningar

9.3. Miljöarbete

9.4. Ekonomiska resurser

9.5. Primärvården
9.5.1. Allmänt
9.5.2. Hälso- och sjukvårdsmottagningarna
9.5.3. Primärvårdens långvårdsenhet
9.5.4. Tandvårdsenheten
9.5.5. Miljöhälsovårdsenheten

9.6. Specialsjukvården
9.6.1. Allmänt
9.6.2. Centrala enheten vid ÅCS
9.6.3. Akutenheten
9.6.4. Medicinska enheten

9.6.5. Kirurgiska enheten
9.6.6. BB- gynekologiska enheten
9.6.7. Barn- och ungdomsenheten
9.6.8. Ögonenheten
9.6.9. Öron-, näs- och halsenheten
9.6.10. Rehabiliterings- och fysiatrienheten
9.6.11. Operations-, anestesi- och intensivvårdsenheten
9.6.12. Laboratorieenheten
9.6.13. Röntgenenheten
9.6.14. Läkemedelscentralen
9.6.15. Konsultenheten
9.6.16. Psykiatrienheten
9.6.17. Vård utom Åland

9.7. Administration och försörjning
9.7.1. Förvaltningskansliet
9.7.2. Vårdarbete
9.7.3. Städservice
9.7.4. IT-enheten
9.7.5. Ekonomi- och löneenheten
9.7.6. Försörjningsenheten

9.8. Investeringar

Bilaga 1 Lagstiftning
Bilaga 2 Hälsopolitiska program och planer

PLAN
för
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN år 2003

Antagen av Ålands landskapsstyrelse den……

1. INLEDNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland handhas av en landskapsstyrelsen underställd organisation - Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

Målsättningar, direktiv om verksamhetsformer och -innehåll samt andra nödvändiga detaljbestämmelser anges med stöd av 3 § LL om hälso- och sjukvården (ÅFS 60/93) i denna hälso- och sjukvårdsplan.

2. ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR

Den övergripande målsättningen för Ålands hälso- och sjukvård är att i enlighet med den människouppfattning och de etiska värderingar, som kommer till uttryck i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i konventionen om barnets rättigheter samt i anslutande konventioner och förklaringar, inom sitt kompetensområde, med anvisade resurser och i samråd med övriga samhällssektorer verka för en optimal folkhälsa. I detta avseende skall landskapets befolkning tillförsäkras tjänster av optimal kvalitet.

3. KOMPETENSOMRÅDE

ÅHS kompetensområde är hälso- och sjukvård, såsom det regleras i gällande landskaps- och rikslagstiftning samt program och planer, som landskapet direkt eller indirekt anslutit sig till.

(Bilagorna 1 och 2).

4. ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN

Hälso- och sjukvården i landskapet är en helhetsbetonad uppgift, i vilkens utförande resultatenheterna kontinuerligt deltar på ett för resultatet och helheten ändamålsenligt sätt. Gränsen mellan primärvård och specialiserad sjukvård är därför flytande så att organisationens resurser utnyttjas rationellt. Om-

fattningen av servicen inom hälso- och sjukvården skall dimensioneras så att landskapets befolkning inte kommer i en sämre situation än rikets.

Eventuella beslut inom ÅHS om betydande inskränkningar i verksamheten och härvid följda prioriteringsprinciper skall underställas landskapsstyrelsen förrän de verkställs.

4.1. Primärvården

4.1.1. Målsättning

Primärvårdens verksamhet strävar till att upprätthålla och främja befolkningens hälsa och inriktas i detta syfte på vård som rör den enskilda människans, familjers eller olika gruppers hälsa och hennes/deras livsmiljö. Den regionala tillgängligheten av service utvecklas.

4.1.2. Åligganden

Det åligger primärvården på sätt som anges i denna plan

1) att upprätthålla hälsovårdsrådgivning, till vilken hänförs hälsoupplysning omfattande mödra- och barnrådgivning, preventivmedelsrådgivning och allmänna hälsoundersökningar,
2) att ordna sjukvård på allmänläkarnivå, till vilken hänförs läkarundersökning, av läkare given och övervakad vård, däri inbegripet långtidssjukvård, dagsjukvård, hemsjukvård och medicinsk rehabilitering samt första hjälp inom landskapet,
3) att bedriva tandhälsovård till vilken hör upplysning och förebyggande verksamhet och vård,
4) att anordna skol- och studerandehälsovård till vilka hänförs elevernas hälsovård samt övervakning av de sanitära förhållandena i skolor och läroanstalter och specialundersökningar såsom nedan anges,
5) att i envar av kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö upprätthålla en hälsovårdartjänst för att säkra en rimlig tillgänglighet till primärvårds-tjänster,
6) att tillhandahålla arbetsgivare tjänster för anordnande av företagshälsovård för arbetstagare som stadigvarande arbetar inom landskapet, vilken arbetsgivaren ålagts anordna enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och andra författningar,
7) att för företagare och andra, som stadigvarande utför arbete för egen räkning inom landskapet anordna sådan företagshälsovård som avses i 12 § lagen om företagshälsovård och med stöd därav utfärdade bestämmelser,
8) att utföra läkarundersökningar som avses i förordningen om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80) och däri företagna ändringar,
9) att utföra uppgifter och tillhandahålla tjänster inom området miljöhälsovård på det sätt varom stadgas i lag.

Med specialundersökningar inom skolhälsovården avses

a) undersökning av syn eller hörsel, företagen av specialläkare samt av sådan läkare ordinerade laboratorie-, röntgen- och liknande undersökningar;

b) av psykiater utförd undersökning för utredande av mentalt hälsotillstånd; samt

c) undersökning som utförs av psykolog.

Miljöhälsovården inklusive veterinärvården övervakar livsmedel och individens livsmiljö, handhar djurhälsofrågor och förebyggande av djursjukdomar. Till veterinärvården hör också övervakningen av djurskyddet.

4.1.3. Verksamhetsenheterna

Primärvården utgör en resultatenhet inom Ålands hälso- och sjukvård. Resultatenheten uppdelas i följande basenheter:

* **Hälso- och sjukvård**, till vilken hänförs allmänläkarledd sjukvård och förebyggande hälsovård, skol- och studerandehälsovård, medicinsk rehabilitering, hemsjukvård och företagshälsovård.

* **Primärvårdens långvård** till vilken hänförs åldringssjukvård, dagsjukvård och i tillämpliga delar vård av kroniskt sjuka och palliativ vård.

* **Tandvård**.

* **Miljöhälsovård** till vilken hänförs veterinärvård, miljö- och hälsoinspektion och livsmedelslaboratorium

4.2. Specialsjukvården

4.2.1. Målsättning

Den specialiserade sjukvårdens målsättning är att för befolkningen och enligt dess behov tillhandahålla sjukvårdstjänster av god kvalitet, som det enligt rådande förhållanden och med beaktande av medicinska, med- mänskliga och ekonomiska aspekter inte är möjligt, ändamålsenligt eller rimligt att till-

handahålla inom primärvården. Målsättningen uppfylls genom dels egen serviceproduktion, dels köpta tjänster.

4.2.2. Åligganden

Den specialiserade sjukvården skall tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster inom medicinska specialområden, som omfattar förebyggande av sjukdomar, undersökning och behandling, vård och medicinsk rehabilitering och som på ett ändamålsenligt sätt samordnas mellan specialiteterna och med primärvårdens olika verksamheter.

Specialsjukvården ansvarar för myndighetens sjuktransporter till lands inom landskapet och för den medicinska delen och dess kvalitet vid transporter till sjöss och flygledes inom och utom landskapet.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna kan produceras helt eller delvis av den egna organisationen eller anskaffas som köptjänster. Den specialiserade sjukvården ansvarar för att kvaliteten i den köpta servicen är god och för att övergången till och från vårdtjänster utom den egna organisationen sker smidigt. Även vid köp av utomstående tjänster åligger ansvaret för den enskilda patienten den remitterande enheten inom ÅHS.

4.2.3. Verksamhetsenheterna

Den specialiserade sjukvården utgör en resultatenhet inom Ålands hälso- och sjukvård. Resultatenheten uppdelas i följande basenheter:

* Akutenheten
* Medicinska enheten
* Kirurgiska enheten
* BB- och gynekologiska enheten
* Barn- och ungdomsenheten
* Ögonenheten
* Öron-, näs- och halsenheten
* Psykiatriska enheten
* Rehabiliterings- och fysiatrienheten
* Operations-, anestesi-, och intensivvårdsenheten
* Laboratorieenheten
* Röntgenenheten

* Läkemedelscentralen
* Konsultenheten

4.2.4. Medicinsk rehabilitering

Medicinsk rehabilitering är en del av den sjukvård, som ges dels inom primärvården dels inom den specialiserade sjukvården. Det åligger ÅHS att se till att de medicinska rehabiliteringstjänsterna i fråga om sitt innehåll och sin omfattning ordnas så att de motsvarar behovet av rehabilitering i landskapet. Syftet med medicinsk rehabilitering är att förbättra och upprätthålla rehabiliteringspatientens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, samt att hjälpa och stöda honom med att klara av sin livssituation och de dagliga göromålen.

Medicinsk rehabilitering är en uppgift för var och en klinisk enhet och en del av deras normala sjukvårdsverksamhet. Samordningsansvaret för åtgärder, som berör flera enheter åligger rehabiliterings- och fysiatrienheten inom den specialiserade sjukvården.

Medicinska rehabiliteringstjänster är

1) rådgivning och handledning i frågor som gäller rehabilitering och rehabiliteringstjänster,
2) utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna jämte uppskattning av arbets- och funktionsförmågan samt härtill hörande arbetsprövning,
3) fysioterapi, ergoterapi, talterapi, neuropsykologisk rehabilitering, psykoterapi och härmed jämförbara terapier och åtgärder, som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan,
4) hjälpmedelstjänster, till vilka hör bestämmandet av behovet av hjälpmedel, utprovning av hjälpmedel, överlåtelse av hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt, undervisning i och uppföljande av deras användning samt underhåll av hjälpmedel,
5) anpassningsträning, varmed avses handledning för rehabiliteringspatienten och hans anhöriga samt förberedelse för den livssituation som följer med sjukdom eller olycksfall,
6) rehabiliteringsperioder i form av anstaltsvård eller öppenvård, som består av ovannämnda behövliga åtgärder,
7) rehabiliteringshandledning, varmed avses stöd och handledning till rehabiliteringspatienten och hans närmaste omgivning samt information om tjänster som ansluter sig till patientens verksamhets-möjligheter samt
8) andra därmed jämförbara tjänster.

Hjälpmedel är sådana redskap, anordningar eller motsvarande, som är avsedda att avhjälpa en på medicinska grunder konstaterad funktionsnedsättning och som en funktionshämmad behöver för att klara av sina dagliga göromål. Hjälpmedel är också de vårdtillbehör och träningsredskap som behövs i rehabiliteringen.

För rehabiliteringspatienten utarbetas en rehabiliteringsplan i samråd med denne och vid behov även med hans anhöriga. I planen fastställs de nödvändiga rehabiliteringsåtgärderna med beaktande av de tjänster, som erhålls genom socialvården, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna samt Folkpensionsanstalten och andra som anordnar rehabilitering. Rehabiliteringsplanens genomförande skall följas upp och planen skall regelbundet ses över.

Ovannämnda definitioner och anvisningar gäller även habilitering av barn.

5. VÅRDARBETETS ORGANISATION

Vårdarbetet är vid båda resultatenheterna en självständig del av hälso- och sjukvården och verkar tillsammans med den medicinska sakkunskapen. Vårdarbete är det arbete som vårdpersonal utför självständigt i enlighet med sin utbildning. Förvaltningsöverskötaren, vars chef är förvaltningschefen, ansvarar för personalutvecklingen, vårdarbetet, dess utveckling och administration.

Kvaliteten i vårdarbetet säkras genom fortlöpande utbildning som tar vara på utveckling och forskning inom det egna området och grundar sig på kunskap, intresse och kompetens. Målet är att ge en god helhetsvård med hjälp av professionell personal.

6. SOCIALT ARBETE

Socialt arbete ingår som ett understödande och kompletterande element i både primärvården och den specialiserade sjukvården och utförs av socialskötarna och socialkuratorerna i samarbete med organisationens läkare och vårdpersonal samt med kommunernas socialvård och Folkpensionsanstalten i ett helhetsmässigt patientperspektiv.

7. FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK

Hälso- och sjukvården finansieras huvudsakligen med skattemedel. Avgiftsfinansieringens andel är varierande beroende på verksamhetsområde. Avgiftstaxan fastställes årligen genom särskilt landskapsstyrelsebeslut.

Kommunerna debiteras för vården vid Gullåsen i enlighet med LL om hälso- och sjukvården, § 13. Genom en lagändring år 2000 debiteras kommunerna också för de patienter som utan medicinska skäl (”klinikfärdiga”) är kvar på vårdplats inom specialsjukvården längre än en vecka. Genom detta strävar man till att skapa önskade styrningseffekter så att patienter/klienter erhåller den service som behövs på rätt nivå.

8. STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM

Uppföljningen av den åländska hälso- och sjukvården enligt samma system som i riket utgör en förutsättning, dels för nödvändiga jämförelser med riket och dels för landskapets medverkan i det nordiska statistiksamarbetet genom NOMESKO. Uttagning av specifikt åländsk statistik sker tillämpat efter behov och sker i samråd med Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Inom ÅHS bör system skapas för verksamhetsuppföljning som en del i ledningsfunktionerna. Verksamhetsuppföljningen bör vara kopplad till en kontinuerlig budgetuppföljning inom de olika enheterna.

9. VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD ÅR 2003.

Ålands hälso- och sjukvård är organisatoriskt uppdelad i tre resultatenheter, **Primärvård, Specialsjukvård** och **Administration och försörjning.** Den övergripande ledningen och verksamhetsplaneringen sköts av de ledande tjänstemännen: förvaltningschefen, primärvårdschefen, sjukvårdschefen, förvaltningsöverskötaren och ekonomichefen, som tillsammans bildar **ÅHS’ ledningsgrupp**.

Ledningsgruppen ansvarar för samordningen och koordineringen av verksamheterna inom ÅHS så att patientarbetet löper smidigt, utan onödiga fördröjningar och med undvikande av överlappande funktioner.

Ledningsgruppen sammanställer enheternas budgetäskanden till **ett budgetförslag** som motsvarar den ram som landskapstyrelsen beviljat Ålands hälso- och sjukvård. Tillsammans med **en preliminär plan över hälso- och sjukvården** förelägger **ÅHS’ styrelse** landskapsstyrelsen sitt förslag till budget som underlag för landskapsstyrelsens budgetförslag till lagtinget.

Verksamhetsplanen strävar till att i konkreta termer belysa de verksamhetsförändringar som planeras under budgetåret 2003 och som kan genomföras med tillbudstående resurser. För samtliga enheter gäller att pågående verksamhet fortsätter ifall inget speciellt nämns. Förändringar i verksamheten som

sker på grund av exceptionella problem med personalbemanning, apparathaveri eller liknande kan förekomma och finns följaktligen ej med i denna plan.

9.1. Allmänt

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter (ur Kvalitetspolicy för Ålands hälso- och sjukvård, 1999).

Samarbetet mellan specialsjukvården och primärvården utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå, så att information om patienterna alltid finns tillhands vid rätt tidpunkt och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna. För att underlätta och rationalisera informationsgången har adb-program tagits i bruk för elektronisk överföring av vårdremisser, laboratorie- och röntgenremisser samt svarsfunktioner. På de flesta enheter inklusive de perifera mottagningarna används den elektroniska patientjournalen parallellt med den traditionella pappersjournalen. Inom några år kommer nästan all informationshantering att ske elektroniskt, vilket ställer stora krav på programmens funktionalitet och personalens motivation att överge de invanda pappersrutinerna.

En fungerande sjukvård förutsätter ett gott samarbete med kommunernas socialvård, så att patienterna vid utskrivning vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemtjänsten. Detta ligger också i kommunerna intresse, så att de inte drabbas i onödan av avgifter för s.k. ”klinikfärdiga” patienter inom specialsjukvården.

Man strävar till att vårdprogram för de vanligaste sjukdomsgrupperna utarbetas gemensamt av special- och primärvården.

Särskild vikt skall läggas vid informationen till patienterna i frågor som gäller hälsotillstånd, sjukdomar och behandling. En saklig och tydlig kommunikation befrämjar vården och minimerar irritationsmoment och klagomål. Patienternas, anhörigas och personalens synpunkter på vården beaktas systematiskt.

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor (lön, bostad, reseersättningar, personalutbildning, karriärmöjligheter) samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer.

Personalutbildningen, både den interna och den externa, och handledning av personalen är ett prioriterat område för att upprätthålla god kvalitet i vården.

Den strama ekonomiska situationen innebär att budgetåret kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. Nya verksamhetsformer kan tas ibruk endast genom omfördelning av befintliga resurser. Inga nya tjänster inrättas, tillfälliga tjänster som funnits föregående år fortsätter i allmänhet som tillfällig även under budgetåret. Tjänster ombildas till tjänster med krav på högre utbildningsnivå då kompetensnivån i verksamheten behöver höjas. På en del enheter har anslaget för vikarier dragits ner, vilket innebär att vissa verksamhetsenheter blir tvungna att hålla stängt några veckor per år. En övergripande semesterplan måste i detta syfte framtas i början av året.

9.2. Anskaffningar

Anslaget för anskaffningar och byggnadsrenoveringar har skurits ner med 44 % jämfört med föregående år, vilket innebär att endast de absolut nödvändigaste renoveringar kan genomföras och att anskaffningar måste begränsas till att ersätta apparatur som går sönder eller annars blir obrukbara. Anskaffningar görs enligt de prioriteringar som resultatenhetscheferna gör tillsammans med basenhetscheferna. För år 2003 reserveras 75.000 € för primärvården och 225.000 € för specialsjukvården. För administration och försörjning reserveras 340.000 €. I den sistnämnda summan ingår 155.000 € för IT-anskaffningar för hela ÅHS och 70.000 € för byggnads- och renoveringsobjekt.

Större investeringar (över 100.000 euro) presenteras i investeringsplanen som är 3-årig. Större delen av investeringsanslagen går till det byggnadsprojekt som skall ge centralsjukhuset nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och ett auditorium. Enligt den antagna fastighetsutvecklingsplanen kommer denna etapp I att följas av etapp II (huvudsakligen ombyggnader i befintliga fastigheter) och etapp III, som innebär en ny psykiatrisk enhet vid centralsjukhuset såsom ersättning för Grelsby sjukhus. I bästa fall kan fastighetsutvecklingsplanen vara förverkligad i sin helhet år 2008.

9.3. Miljöarbete

Strukturerat miljöarbetet inom ÅHS påbörjas utgående från den miljöutredning som görs under senare

delen av år 2002. Avsikten är att miljöhandlingsprogrammet skall konkretiseras så att arbetsområden lyfts fram, förslag ges på åtgärder, tidtabell och ansvariga anges.

9.4. Ekonomiska resurser

	Bokslut 2001	Budget 2002	Budget 2003
Driftkostnader	53 083 290	54 583 000	58 000 000
Investeringar	1 208 898	1 870 000	2 335 000
Kostnader sammanlagt	**54 292 188**	**56 453 000**	**60 335 000**
Driftsintäkter	4 570 295	4 288 000	4 901 000
Kommmunal ersättn för Gullåsen	3 236 144	3 363 000	3 699 000
Intäkter sammanlagt	**7 806 439**	**7 651 000**	**8 600 000**
Nettokostnader	**46 485 749**	**48 802 000**	**51 735 000**

9.5. Primärvården

9.5.1. Allmänt

Primärvården arbetar sedan 2001 i tillfälliga lokaler sedan evakueringen från hälsocentralen på Norragatan. De utrymmen som verksamheten bedrivs i är provisoriska och synnerligen trångbodda. Dock kan konstateras att förflyttningen av läkarmottagningen i Mariehamn till ÅCS´ fastighet annars inneburit avsevärda synergieffekter och förenklat samarbetet mellan primärvården och specialsjukvården. Det samma gäller barn- och mödrarådgivningen i Mariehamn. Tandläkarmottagningen och miljöhälsovårdens lokaler är trånga och otillräckliga och här har inga större synergieffekter kunnat uppnås. Under de kommande åren är det av största vikt att planering och igångsättande av ombyggnad/nybyggnad kan förverkligas. Kostnadsutvecklingen inom landskapet i allmänhet och inom ÅHS i synnerhet kommer att avspeglas i att primärvårdens möjligheter till nyanställningar och nya projekt begränsas.

9.5.2. Hälso- och sjukvårdsmottagningarna

Hälso- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av lättillgänglighet och kontinuitet. Varje ålänning skall tillhöra ett vårdteam som består av en läkare, hälsovårdare/sjuksköterska och primärskötare. Läkarmottagningarna i Mariehamn och Godby har genomfört distriktsansvarsprincipen

som fortsätter fungera med förbehållet att det sommartid inte är möjligt beroende på såväl semestrar och stor patientbelastning av turister. En förutsättning för läkarkontinuitet är fasta medarbetare, särskild vikt kommer att läggas vid kompetensuppgradering och rekrytering. En övergång till datorbaserad patientjournal planeras under året.

Det förebyggande arbetet fortsätter i form av barn- och mödrarådgivning och skolhälsovård vilka utvecklas tillsammans med den medicinska sakkunskapen inom specialsjukvården där t.ex. den gynekologiska enheten övertar ansvaret för mödravården i Mariehamn. Det planerade projektet med en konsultbarnmorska som skulle bistå skärgårds- och landsortskommunerna kan sannolikt inte förverkligas under inkommande år beroende på resursbrist. Preventivmedelsmottagningen fortsätter sin verksamhet mitt i staden och läkarresurserna förstärks något. Personalen på preventivmedelsrådgivningen har remissrätt till den gynekologiska polikliniken.. I samma lokaler verkar även diabetessköterskan som har samarbete med fotvårdare som ÅHS slutit ett samarbetsavtal med. Diabetessköterskan medverkar i samarbetsteam där läkare och diabetessköterskor från special och primärvården utvecklar gemensamma behandlingsprogram.
Hälsovårdarberedskapen i skärgården bibehålles på nuvarande nivå eftersom det inte är möjligt inom nuvarande kostnadsram att utvidga verksamheten till dygnet-runt-beredskap året om. En utredning av telemedicinsk teknik för skärgården planeras under året.

För jourmottagningen i Mariehamn planeras en omorganisering så att hälsocentralläkarjouren efter kl 16 endast finns som läkarberedskap i hemmet. Istället planerar man att förstärka hälsocentralen med en läkare under utbildning och öppna en ”lättakut” alla dagar mellan kl 8 – 16. Det innebär att flertalet av de patienter som idag sköts utanför normal kontorstid kommer att erbjudas ett ökat utbud akuta tider dagtid. Liksom tidigare sköts akut sjuka specialsjukvårdspatienter på ÅCS akutmottagning där likväl akuta primärvårdsfall som inte kan vänta till följande dag fortsätter att handläggas..

Företagshälsovården eftersträvar att tillhandahålla lagstadgad företagshälsovård. Det bedöms inte möjligt att inom de givna ramarna sluta sjukvårdsavtal utöver de som redan finns. Ett flertal företag köar för att sluta lagstadgade avtal om företagshälsovård, varför en utredning görs över hur företagshälsovåren skall skötas i landskapet med beaktande av den privata sektorns möjligheter att ge utökad service. Den deltidsanställda sekreteraren går upp i heltid istället för ständiga inhopp av tillfällig personal.

En fungerande hemsjukvård är en förutsättning för att få vårdkedjan att fungera och för att man skall

kunna ta hem s.k. klinikfärdiga patienter. En sjukskötare omvandlas till biträdande avdelningsföreståndare för att klara av nödvändig personalplanering. 1,5 primärskötare omvandlas till 1,5 sjukskötare för att svara mot det allt mer kunskapskrävande omhändertagandet av allt tyngre patientkategorier i hemsjukvården.

Den regionala utlokaliseringen av servicen utvärderas under år 2003.

Personalförändringar: Ombildning av en hc-läkartjänst till en överläkartjänst (1.9.)
Ombildning av 2 hc-läkartjänster till bitr.överläkartjänst (1.9.)
Ombildning av en sjukskötartjänst till bitr. avd.skötartjänst inom hemsjukvården
Ombildning av 1½ prim.skötartjänst till 1½ hälsovårdartjänst inom hemsjukvården
Utökning av 0,78 avd.sekr.tjänst till heltid inom företagshälsovården

Centrala enheten för primärvården

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Primärvårdschef	1	1	1	
Överläkare/Bitr.överläkare		4	7	3
Hälsocentralläkare	14	10	7	-3

Hälso- och sjukvårdsmottagningarna

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Överskötare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	4	4	5	1
Sjukskötare heltid	14	16	15	-1
Sjukskötare deltid	7	6	6	
Distriktshälsovårdare	3	3	3	
Hälsovårdare heltid	24	24	25	1
Hälsovårdare deltid	7	7	8	1
Primärskötare/skötare heltid	9	9	8	-1
Primärskötare/skötare deltid	4	4	3	-1
Avdelningssekreterare heltid	6	7	8	1
Avdelningssekreterare deltid	2	2	1	-1
Läkarsekreterare	1			
Tjänster i arbetsavtal				
Sjukskötare deltid	1	1	1	

Mottagnings- och hembesöksverksamhet:

	2000	2001	2002	2003
Besök	113.249	113.906	116.000	116.000
- läkare	35.428	32.887	35.000	35.000
- vårdpers.	77.821	81.019	81.000	81.000

Utredning/utvärdering: Omhändertagande av akutpatienter.
Den regionala utlokaliserade verksamheten.
Telemedicinbehov i skärgården.
Företagshälsovården i landskapet.

År 2004-2005 Planering av och byggstart för nya ordinarie utrymmen i nuvarande kök-matsalsflygel i centralsjukhuset

9.5.3. Primärvårdens långvårdsenhet

Gullåsen omfattar fyra vårdavdelningar (98 platser) och en dagsjukvårdsavdelning (12 platser). Gullåsen skall svara för god vård av åldringar och handikappade med sjukdom och funktionsnedsättning av sådan grad att de behöver kvalificerad medicinsk vård och frekvent hjälp med omvårdnad och daglig tillsyn. Större delen av platserna används för långvård, därutöver finns platser för växelvård, avlastning och rehabilitering samt speciella platser för demensvård (12 st.) och palliativ cancervård (4-6st.). Gullåsen har fortlöpande rekryteringsvårigheter och svårighet att få sökande till vakanta tjänster. Årets budgetram möjliggör inga nya tjänster men en vårdbiträdestjänst omvandlas till primärskötare. Gullåsen har som enda och därtill en av de största basenheterna inom den åländska sjukvården saknat en överläkartjänst vilket nu rättas till så att en hc-läkartjänst omvandlas till överläkartjänst med krav på specialitet i allmänmedicin eller geriatrik. Gullåsens läkare har även polikliniska demensutredningar och en mindre s.k. minnesmottagning påbörjas. Datorunderstödd omvårdnadsdokumentation och personalplanering är under utveckling.

Personalförändringar: Ombildning av vårdbiträdestjänst till prim.skötartjänst

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Överskötare	1	1	1	
Socialskötare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	8	8	8	
Sjukskötare heltid	10	11	11	
Sjukskötare deltid	2	2	2	
Medikalvaktmästare	2	2	2	
Närvårdare/primärskötare/skötare heltid	48	51	52	1
Närvårdare/primärskötare/skötare deltid	30	26	26	
Sysselsättningsterapeut	1	1	1	
Vårdbiträde	3	3	2	-1
Badare	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	1	1	1	
Läkarsekreterare	1	1	1	

Vårdplatser:	2000:98	2001:98	2002:98	2003:98
Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Vårddagar	34.982	35.162	35.000	35.000
Vårdtillf.	415	337	400	400
Vårdtid	126,3	152,9	150	150
Beläggn- %	97,5	98,3	98	98

Utredning/utvärdering: Den palliativa cancervården och dagsjukhusvården

År 2004-2005 Datorstödd omvårdnadsdokumentation och schemaläggning tas ibruk på alla avdelningar i takt med att dessa utvecklas inom ÅHS.

9.5.4. Tandvårdsenheten

Tandvården verkar i tillfälliga utrymmen i Mariehamn. Därutöver bedrivs verksamhet i Jomala servicehus, Godby hälsocentral samt i en mobil tandläkarvagn. Att lösa tandvårdens placering i Mariehamn framstår som högprioriterat och olika placeringsscenarion utvärderas. Tandvården har genomfört digitalisering av all tandröntgen under år 2002, vilket ger möjlighet att med befintliga personalresurser utöka antalet betalande patienter. Tandvården eftersträvar att bibehålla samma höga nivå på barntandvården vilket medföljes genom ett s.k. DMF-index

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003
Inrättade tjänster			
Tandläkare	7	7	7
Specialtandläkare	1	1	1
Tandhygienist	2	2	2
Tandskötare	9	9	9
Mottagningsbiträde	1	1	1
Receptionist	1	1	1
Tillfälliga tjänster			
Tandskötare läroavtal		1	

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Besök	21.832	19.249	20.000	20.000
Patienter	8.408	7.738	8.300	8.300
- 0-18 år	4.481	4.095	4.400	4.400
- 19- år	3.921	3.643	3.900	3.900

Utredning/utvärdering: Mäta kvaliteten på barntandvård genom DMF-index.
Behovet av tandvårdsservice inom den offentliga sektorn.

År 2004-2005: Flytta in i permanenta nya tandvårdsutrymmen.

9.5.5. Miljöhälsovårdsenheten

EU-medlemskapet ställer större krav på verksamheten såväl rent administrativt som i fältarbetet. Miljöhälsovården eftersträvar att säkerställa en hälsosam och säker livsmiljö. Sedan EU inträdet har stor tyngdpunkt i lagstiftningen lagts vid bl.a.. salmonellaundersökningar i olika delar av livsmedelshanteringen och även badvattenanalyser har ökar kraftigt. Under 2003 träder även en ny dricksvattenförordning i kraft som förutsätter utökade analyser.

Miljöhälsovården har som grund att förebygga och minimera yttre faktorer som påverkar hälsan hos befolkning och konsumenter. Målsättningen är att på ett optimalt sätt infria de krav som ställs på ett förebyggande arbete och genom att eftersträva minimering av de yttre faktorer som utgör hälsorisker. Myndighetsutövningen skall präglas av god förvaltningssed.

Hälsoinspektionen gör med behörig kompetens inspektioner inom livsmedelshållning och boende-

och närmiljöer. Man eftersträvar till att medverka till att byggnader och renoveringar förverkligas enligt principen om en hållbar utveckling.

Veterinärvården ansvarar för god hälso- och sjukvård i syfte att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar och verka för en sund och etisk djurhållning. På basen av en planerad utredning omorganiseras mottagningen för nytto- och sällskapsdjur.

Livsmedelslaboratoriet bedriver en verksamhet som främst består i mikrobiologiska livsmedels- och vattenanalyser i enlighet med de av myndigheterna ställda kraven.

All verksamhet inom miljöhälsovården är förlagd i tillfälliga lokaler som är trånga och oändamålsenliga. Målsättningen under 2003 är att få ändamålsenliga och permanenta lokaler för miljöhälsovårdens verksamhet.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003
Inrättade tjänster			
Veterinär	4	4	4
Hälsoinspektör	5	5	5
Laborant	2	2	2
Provtagare deltid	1	1	1
Byråsekreterare deltid	1	1	1
Tillfälliga tjänster			
Veterinär deltid		1	1
Veterinärassistent		1	1

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Inspektioner	653	1.340	1.200	1.000
Tillstånd		251	200	200
Analyser	5.762	6.623	6.800	7.000
-egen verks.	4.595	5.307	5.400	5.500
- köpta	165	2	10	20
- kval.prov	1.002	1.314	1.390	1.480
Djurbesök		3.576	3.900	4.000

Utredning/utvärdering: Mottagningen för nytto- och sällskapsdjur.
Expeditionstiderna för hälsonämnden.

Statistikanalyser via Miljöflex-datasystemet.

Utredningar gällande inomhusluften.

Uppfylla kvalitetskraven för livsmedelslaboratoriet.

År 2004-2005: Hälsoinspektionens arbete ackrediteras med kvalitetshandbok enligt ISO-standard.

P r i m ä r v å r d e n

Budget 2003

	Bokslut 2001	Budget 2002	Budget 2003	Förändr i %
Kostnader				
Personalkostnader	9 195 828	10 069 294	11 042 925	9,7%
Övrig konsumtion	1 708 146	1 799 308	1 880 000	4,5%
Vård utom Åland	28 517	42 000	40 000	-4,8%
Anskaffningar	189 364	134 500	75 000	-44,2%
Kostnader totalt	**11 121 855**	**12 045 102**	**13 037 925**	**8,2%**
Intäkter				
Ersättning från kommunerna	3 467 171	3 589 214	3 925 000	9,4%
Övriga intäkter	1 515 726	1 518 786	1 624 000	6,9%
Intäkter totalt	**4 982 897**	**5 108 000**	**5 549 000**	**8,6%**
Nettokostnad	**6 138 958**	**6 937 102**	**7 488 925**	**8,0%**

9.6. Specialsjukvården

9.6.1. Allmänt

Specialsjukvården omfattar 14 basenheter, varav 12 finns på Ålands centralsjukhus. Rehabiliterings- och fysiatrienheten är inrymd i Gullåsens fastighet. Den psykiatriska enhetens olika funktioner finns dels på Grelsby sjukhus i Finströms kommun dels i Mariehamn (mentalvårdsbyrån och dagkliniken). Mentalvårdsbyrån verkar i tillfälliga lokaler invid torget.

Sjukvården kännetecknas av ständiga medicinska, omvårdnadsmässiga och tekniska framsteg. Vårdperioderna på bäddavdelningarna blir allt kortare och intensivare. Vård på avdelning ersätts av öppenvård, ibland t.o.m. av sjukhusansluten hemsjukvård.
Specialsjukvården på Åland bör kunna leva upp till de växande och berättigade krav som befolkningen ställer på verksamheten. Patienterna skall erbjudas en specialsjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. På sikt kan det bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt till att remittera till andra sjukhus eftersom specialiseringen blir allt snävare och specialister, som behärskar flere subspecialiteter inte står att uppbringa. Konsultverksamhet kontra remiss till andra sjukhus baserar sig på vad som är mest ändamålsenligt ur bl.a. ekonomisk synpunkt.

En samjour planeras efter kl 16 med öppenvården så att alla akuta patienter omhändertas på centralsjukhusets akutmottagning. Detta resulterar i en omfördelning av resurser och kommer att leda till inbesparingar.

”Hemtagning” av patientgrupper som fått sin vård utanför Åland verkställs när det anses ändamålsenligt ur medicinsk, mänsklig och ekonomisk synvinkel. Möjligheten till olika typer av specialistvård på Åland är dock beroende av de specialistresurser som för tillfället finns tillgängliga. Strävan är att minimera kostnader för vård utom Åland genom att behandla patienter på ÅCS med de resurser som finns till förfogande.

Den diagnostiska nivån höjs tack vare anskaffningen av spiraldatortomografen, som tagits i bruk hösten 2002. Laboratoriet kommer att, inom budgetramen, under år 2003 sätta mera resurser på kvalitetsarbete. Ackreditering kommer i framtiden att vara ett krav för att sjukhuslaboratorierna.

Fortfarande ligger patienter som inte är i behov av specialsjukvård (”klinikfärdiga”) på centralsjukhusets avdelningar, trots att kommunfakturering infördes sommaren 2000 för denna patientgrupp. Det

finns ett uppenbart behov av att se över hela vårdkedjan för dessa, oftast äldre patienter för att vidta åtgärder för att uppnå målsättningen ”rätt patient på rätt vårdplats”.

Från början av år 2001 verkar akuten, stora polikliniken (medicin och kirurgi) och laboratoriet i nya utrymmen. Utrymmena har inte kunnat användas optimalt för mottagning eftersom läkarna saknat personliga kanslier, något som försvann i och med ombyggnaden. När nya kansliutrymmen i källarplanet kan tas ibruk i början av år 2003 kommer lungpolikliniken att flytta från lungavdelningen till den nya polikliniken. Detta möjliggör också andra omflyttningar som upplevs som behövliga, gäller bl.a. onkologi- och öronpoliklinikerna.

9.6.2. Centrala enheten vid ÅCS

Till centralenheten räknas förutom sjukvårdschefens och överskötarnas kansli (med poolpersonal) även socialkuratorerna, maskinskrivarna , samt två assistentläkartjänster som flyttar enligt behov mellan olika enheter.

Samarbetet mellan sjukvårdschef, basenhetschefer och överskötare utökas och prioriteras för att klara av de ekonomiskt svåra tiderna.

Överskötarkansliet strävar till att få en fungerande personalpool för att ersätta personalbrist vid korttidsfrånvaro. Arbetsfördelningen mellan överskötare och avdelningsskötare ses över.

Journalskrivningen har på samtliga enheter övergått från skrivmaskin till pc-baserad inskrivning av journaltext i det elektroniska journalprogram som småningom kommer att tränga undan pappersjournalen.

Personalförändringar: En översköterskетjänst har flyttats till förvaltn.överskötarkansliet.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Sjukvårdschef	1	1	1	
Assistentläkare	1	1	1	
Socialkurator	3	3	3	
Överskötare	2	2	2	
Sjukskötare	3	3	3	
Avdelningssekreterare	2	2	2	
Byråsekreterare	2	2	2	
Maskinskrivare	5	5	5	
Tillfälliga tjänster				

Assistentläkare	2	2	2	
Överskötare		1		-1
Sjukskötare	2	2	2	
Avdelningssekreterare	1	1	1	

Utredning/utvärdering: Arbetsfördelningen överskötare-avd.skötare.
Journalerna skrivna och på plats i arkivet inom 1-2 dygn efter diktering.

9.6.3. Akutenheten

Akutläkarkompetens är det nav kring vilken verksamheten på akutenheten roterar idag och har utformats intra- och prehospitalt sedan början av 1980. Verksamhetens viktigaste mål är att minimera tiden till adekvat, definitivt omhändertagande för akut sjuka och skadade patienter. Idag finns denna kompetens och beredskap på akutenheten dagtid.

Jourverksamheten inom ÅHS står inför den största verksamhetsförändring någonsin när den sedan länge planerade samordningen av primär- och specialsjukvårdsjouren införs år 2003. Då hälsocentraljouren planeras upphöra efter kl. 16 kommer utmaningen att vara en styrning av patientströmmarna så att primärvårdspatienter kan få behövlig hjälp under dagtid kl. 8-16.

Personalförändringar: Ombildning av en avd.läkartjänst till bitr.överläkartjänst

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare		1	2	1
Avdelningsläkare	2	1	0	-1
Assistentläkare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	
Sjukskötare heltid	15	15	15	
Sjukskötare deltid	1	1	1	
Sjukskötare delad tjänst	0,5	0,5	0,5	
Primärskötare deltid	1	1	1	

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	9.511	9.523	9.600	10.600

9.6.4. Medicinska enheten

Inom den medicinska enheten fungerar internmedicinsk, kardiologisk, gastroenterologisk, nefrologisk, lungmedicinsk och onkologisk specialistvård. Verksamheten kommer att i högre grad differentieras och indelas i mindre specialområden i takt med den medicinska utvecklingen så att ett adekvat omhändertagandet av akut och kroniskt sjuka patienter enligt det åländska sjukdomspanoramat kan ske. Satsningen på sjukskötarbaserad vård fortsätter beträffande diabetes, hjärt/kärlsjukdomar, lungsjukdomar och antikoagulansuppföljning.

Antalet vårdplatser på den lungmedicinska avdelningen har under tidigare år tillfälligt minskat från 20 till 15 och i samband med poliklinikombyggnaden till 12 platser. Om avdelningens framtida platsbehov besluts under året. I och med att läkarkanslier färdigställs i sjukhusets källarplan blir det möjligt för lungpolikliniken att flytta från lungavdelningen till den nya polikliniken. Enligt preliminära planer flyttar onkologiverksamheten istället till lungavdelningen, vilket möjliggör en återflyttning av öronenheten till sanatorieflygelns tredje våningen.
Under perioden 1996-2002 har den medicinska enhetens kostnadsökningen varit 130 %, varför en speciell uppmärksamhet på enhetens kostnadsutveckling är påkallad

Borreliaenheten, som under flere år idkat forskning kring fästingöverförda sjukdomar, kommer under år 2003 att fortsätta sin verksamhet med en deltidsanställd kemist och vid behov annan tillfällig assisterande personal. Ett forskningsprojekt, ”Tidigt lokalt immunsvar i hudbiopsier från patienter med erythema migrans”, har startat år 2002 och kommer att pågå fram t.o.m. 2004.

Personalförändringar: Ombildning av en avd.läkartjänst till en överläkartjänst (1.9.)

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	7	7	8	1
Avdelningsläkare	2	2	1	-1
Assistentläkare	4	4	4	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	6	6	
Sjukskötare heltid	33	35	35	
Primärskötare heltid	15	15	15	
Avdelningssekreterare heltid	4	5	5	
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	
Arkivbiträde	2	2	2	

Mottagningsbiträde			1	1

Borreliaprojekt

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Tillfälliga tjänster				
Kemist deltid		1	1	

Vårdplatser:

- medicinavd:	2000:28	2001:28	2002:28	2003:28
- lungmedavd:	2000:12	2001:12	2002:12	2003:12

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	14.615	12.696	14.600	14.600
- medicin	11.423	9.414	11.300	11.300
- lungmed.	3.227	3.282	3.300	3.300
Vårddagar				
-medicinavd	8.769	8.893	8.800	8.800
-lungmed.avd	3.973	4.320	4.300	4.300
Vårdtillf.				
-medicinavd	1.516	1.369	1.400	1.400
-lungmed.avd	784	587	600	600
Vårdtid				
-medicinavd	5,8	6,5	6,3	6,3
-lungmed.avd	5,1	7,4	7,1	7,1

Utredning/utvärdering:	Kostnadsutvecklingen.
	Lungmed.avdelningens platsantal.
År 2004-2005	Fortsatt satsning på sjukskötarbaserad mottagning

9.6.5. Kirurgiska enheten

Den dagkirurgiska verksamhetsbredden ökar tack vare ny ordinarie biträdande överläkartjänst. Laparoskopisk kirurgi fortsätter och tillkommer viss plastik kirurgi. Diskbråckskirurgin fortgår såsom tidigare. Urologkonsultverksamhet fortsätter. Den ortopediska verksamheten utvidgas med ökat antal ledprotesingrepp och planerad ny verksamhet är artroskopiska axelingrepp. På detta sätt minskas behovet av remittering till vård utom Åland. Den ökade verksamheten möjliggörs tack vare den andra specialisttjänsten i ortopedi. Utrymme för detta skapas genom rationaliseringar och samordning med operationsenheten.

Personalförändringar: Ombildning av en avd.läkartjänst till en överläkartjänst (1.9.)

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	4	4	5	1
Avdelningsläkare	1	1	0	-1
Assistentläkare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	
Sjukskötare heltid	13	14	14	
Sjukskötare deltid	1	1	1	
Primärskötare heltid	5	5	5	
Primärskötare deltid	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	3	

Vårdplatser:	2000: 27	2001: 27	2002: 27	2003: 27

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	5.582	5.779	5.900	5.900
Vårddagar	6.006	6.780	6.800	6.800
Vårdtillf.	1.698	1.651	1.700	1.700
Vårdtid	3.5	4.1	4,0	4.0

År 2004-2005: Utökad dagkirurgi

9.6.6. BB- och gynekologiska enheten

Verksamheten kommer 2003 att i någon mån förändras. Enheten kommer att i större sträckning ha ansvar för Mariehamns mödrarådgivning i stället för som hittills preventivmedelsrådgivningen. Läkarkontrollerna på Mariehamns mödravårdscentral övertas av gynekologerna Under året kommer också den nuvarande basenhetschefen att gå i pension. Möjligheterna till en gynekologisk poliklinikverksamhet, som inte förutsätter remiss, utreds. En omfördelning av patientströmmen för vård utom Åland sker med hänsyn till ekonomin.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	2	3	3	
Avdelningsläkare	1			
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	
Sjukskötare	1	1	1	
Barnmorska heltid	9	9	9	
Barnmorska deltid	1	1	1	
Barnskötare	6	6	6	
Maskinskrivare	1	1	1	

Vårdplatser:	2000: 18	2001: 18	2002: 18	2003:18

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	3.871	3.316	3.500	3.500
Vårddagar				
- förlossn.	1.376	1.429	1.500	1.500
- gynekol.	954	1.212	1.300	1.300
Vårdtillf.				
- förlossn.	300	331	350	350
- gynekol.	514	500	500	500
Vårdtid				
- förlossn	5,2	4,8	5,0	5,0
- gynekol	2,2	2,8	2,5	2,5

Utredning/ utvärdering:	Barnmorskornas akupunkturverksamhet.
	Remisslös gynekologmottagning
År 2004-2005:	Barnskötarna lär ut babymassage till mammorna.

9.6.7. Barn- och ungdomsenheten

Barn- och ungdomsenheten prioriterar vården av svårt sjuka, multihandikappade och kronisk sjuka barn och deras familjer. Enheten skräddarsyr behandling och uppföljning för alla patientkategorier och inriktar sig på snabb diagnostik och probleminriktad verksamhet för human och kostnadseffektiv handläggning inom/utom organisationen.

Enhetens ämnar påverka kostnadsökningen genom skärpta indikationerna för ex. hyposensibilisering samt genom viss återinföring av patientavgifterna.

Enheten planerar att utöka ansvaret för habiliteringsverksamheten av svårt multihandikappade på Åland och utvidga arbetet med sköterskeledd mottagningsverksamhet (fungerar nu inom områdena diabetes, allergi&astma samt anorexi), vilket dock förutsätter en planerad ombyggnationen på avdelningen.

Genom att i framtiden sammanslå rådgivningsverksamheten, skolhälsovården och barn- och ungdomsenheten kunde en betydande rationaliseringsvinst erhållas.

I samråd med universiteten specialistutbildas sedan hösten 2001 en assistentläkare för att säkra verksamhetens fortlevnad.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	
Sjukskötare	9	9	9	
Barnskötare	6	6	6	
Avdelningssekreterare	1	2	2	
Tillfälliga tjänster				
Avdelningssekreterare	1			
Överfört till Extraordinär specialsjukvård 2003				
Tillfälliga tjänster				
Sjukskötare	2	2		
Primärskötare	4	4		

Vårdplatser:	2000: 10	2001: 10	2002: 10	2003: 10

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	2.370*	3.297	2.500	2.500
Vårddagar	1.881	1.805	1.700	1.700
Vårdtillf.	772	654	700	700
Vårdtid	2,4	2,8	2.6	2.6

* otillförlitlig uppgift i verksamhetsberättelsen

Föremål för utvärdering: Utbilda assistentläkare till specialister i samarbete med universitet.

År 2004-2005: Utöka hemsjukvården av svårt sjuka.

Utöka ansvaret för habilit. av svårt multihandikappade barn (habiliteringskoordinator behövs).

Större satsning på kvalificerad diagnostik och skoln. av personal.

Utöka samarbete med uni-klinikerna.

9.6.8. Ögonenheten

Samarbete med primärvårdens läkare utvecklas så att undersökning och vård skall ske på rätt nivå. Enhetens dagkirurgi koordineras med övrig dagkirurgi på ÅCS. Datoriseringen av journalföringen utvecklas. Utreds möjligheterna att rekrytera en andra ögonläkare som alternativ till fortsatt köptjänst för den operativa verksamheten. Anslaget för utomstående opererande ögonläkare halveras vilket innebär c hälften färre starroperationer under år 2003. En ny ögonbottenkamera anskaffas under år 2003.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Överläkare	1	1	1	
Avdelningsskötare	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	
Synterapeut	1	1	1	
Maskinskrivare delad	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser: Inga egna, använder vårdplatser huvudsakligen på gyn.avdelningen

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	3.372	3.645	4.000	4.750
Vårddagar		67	60	60

Uredning/utvärdering: Utvecklingen av den kirurgiska verksamheten
Utvecklingen av IT-stödet till personalen
Fortbildningen av personalen

År 2004-2005: Den operativa verksamheten sköts fortsättningsvis av utomstående konsult, men kan överföras till egen regi ifall lämplig ögonläkare kan anställas, vilket skulle tillföra ÅHS ögonläkarresurser och en billigare verksamhet

9.6.9. Öron-, näs- och halsenheten

Så länge som överläkartjänsten är obesatt kan endast den mest angelägna verksamheten skötas genom tillfälliga arrangemang. Likaså är hörselvårdsassistenttjänsten obesatt, varför denna service måste ske i form av köptjänst från Hörselcentrum i Åbo. Utformningen av den fortsatta verksamheten är helt beroende på bemanningen under år 2003. Konsultanslaget för utomstående opererande öronläkare har skurits ner med 30%.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Överläkare	1	1	1	
Avdelningsskötare	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	
Hörselvårdsassistent	1	1	1	
Maskinskrivare delad	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser: Inga egna, använder vårdplatser huvudsakligen på barn-, lung- och kir.avdelningen

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	3.120	1.616	1.600	1.600
Vårddagar		340	300	300

9.6.10. Rehabiliterings- och fysiatrienheten

Enheten utgörs av en bäddavdelning, läkarmottagning, fysioterapi, ergoterapi, talterapi, hjälpmedelsservice, samt neuropsykologiska och psykiatriska konsulter. Verksamheten kännetecknas av teamarbete.

Vision och målsättning för rehabiliteringsenhetens verksamhet är individuellt anpassad, målinriktad rehabilitering och behandlingar med hög kvalitet för både inneliggande och polikliniska patienter i alla åldrar samt bedömning av hjälpmedelsbehovet och hjälpmedelsanskaffning för att optimera hemmiljön för patienterna.

Kostnadsbesparingar i samhället sker automatisk om långa sjukskrivningar kan undvikas samt att äldre och rörelsehindrade kan vara kvar i hemmet så länge som möjligt.
Enheten satsar därför på:

- patienter i arbetsför ålder med målsättning tidig, aktiv rehabilitering, objektiva arbetsförmågebedömningar, arbetsplatsutredningar och ergonomi.
- utprövning, anpassning, anskaffning och utlåning av hjälpmedel med mål att vården kan ske längre i hemmet. Hjälpmedelspriser stiger men i längden innebär det en besparing.
- tidig interventionen i akutvården för att förhindra komplikationer

Samordning av resurserna beaktas i samband med planering av rehabiliteringsperioder för patienter både vid överföring från/till andra avdelningar/Gullåsen och vid planerade intagningar hemifrån för att rehabiliteringsperiodens dagar ska kunna utnyttjas på bästa möjliga sätt. Rehabiliteringsplaner för kroniskt sjuka patienter utvärderas årligen.

Samarbete med företagshälsovården inom ÅHS utvecklas så att kunskap och bedömningsmaterial utnyttjas maximalt.

Köp av privata terapeuttjänster för barnhabilitering är kostsamma (särskilt talterapi) och försvårar teamarbete och koordinering av vården vilket är frustrerande för både föräldrar och vårdare. Vården blir effektivare och sannolikt billigare om tjänster inrättas för att fylla en del av terapibehovet, utföra objektiva bedömningar och koordinera habiliteringen. Bristen på koordinering innebär sannolikt för många behandlingar och för många olika terapeuter.

Personalförändringar: Ombildning av kond.skötartjänst till fysioterapeuttjänst
6 tillf. vårdpersonal för extraord. spec.sjukvård

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Överläkare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	4	4	4	
Sjukskötare heltid	1	1	1	
Sjukskötare deltid	1	1	1	
Talterapeut heltid	1	1	1	
Talterapeut deltid	2	2	2	
Ergoterapeut heltid	2	2	2	
Ergoterapeut deltid	2	2	2	
Fysioterapeut heltid	6	7	9	2
Fysioterapeut deltid	1	1	1	
Konditionsskötare	4	4	2	-2
Primärskötare	4	4	4	
Medikalmassör	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	1	1	1	
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	
Mottagningsbiträde		1	1	

Extraordinär specialsjukvård

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Tillfälliga tjänster				
Sjukskötare heltid	2	2	2	
Primärskötare	4	4	4	
Vårdpersonal			6	6

Vårdplatser:	2000:12	2001:12	2002:12	2003:12

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	9.541	10.700	10.750	10.750
Vårddagar	2.067	2.047	2.050	2.050
Vårdtillf.	182	194	195	195
Vårdtid	11,4	10,6	11	11

Utredning/utvärdering: Smärtprojektet som pågår som EU-projekt
Rätt vård till rätt patient?
Väntetider på poliklinikerna (max 4 veckor)
Resultatet av arbetsförmågebedömningar
Kvällsaktiviteter i samarbete med andra enheter
Utveckling av vårdprogram

År 2004-2005: Inriktn på arbetsförmågebedömning, arbetsplatsutredn.
Ökat samarbete med hemsjukvård och onkologi i hjälpmedelsfrågor
Bättre struktur kring barnrehabiliteringen
Förbättra receptionsfunktionen

9.6.11. Operations- anestesi- och intensivvårdsenheten

Antalet höft-och knäprotesoperationer förutsätts fortsätta att öka likaså antalet dialyser. En ordinarie smärtsjukskötare är nu tillsatt för hela ÅHS behov. För att minska kostnaderna för personal minimeras anställning av vikarier. Ingen planerad operationsverksamhet äger rum under juli månad. Centralsteriliseringen och skopienheten samutnyttjar viss personal.

Personalförändring: Ombildning av en prim.skötartjänst till en sjukskötartjänst
En tillfällig sjukskötare (IVA-dialys) iställ.för vikarieanslag

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	
Sjukskötare heltid	30	31	32	1
Sjukskötare delad	0,5	0,5	0,5	
Primärskötare heltid	2	2	1	-1
Avdelningssekreterare	2	2	2	
Instrumentvårdsbiträde heltid	2	2	2	
Instrumentvårdsbiträde deltid	1	1	1	
Tillfälliga tjänster				
Sjukskötare		1	2	1

Vårdplatser (IVA):	2000: 4	2001: 4	2002: 4	2003: 4

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Op-åtgärder	2.306	2.358	2.400	2.450
Dialyser	1.239	1.186	1.300	1.400
Vårddag-IVA	1.035	958	750	800
Vårdtillf-IVA	406	368	365	360
Vårdtid	2,55	2,60	2,50	2,22

Föremål för utvärdering: Postoperativ smärtlindring samt smärtlindring vid cancersjukdom utförd av smärtsjukskötare
Utvärdering av operationssalsplaneringen

År 2004-2005: Fortsatt utveckling av elektonisk journal

9.6.12. Laboratorieenheten

Laboratoriet ger fortsättningsvis Åland den laboratorieservice som krävs av primärvården och specialsjukvården, med beaktande av service dygnet runt. Verksamheten består i huvudsak av provtagning, provhantering, analysarbete och administration. Ackreditering kommer i framtiden att vara ett krav för att sjukhuslaboratorier skall få vara verksamma. Laboratoriet kommer därför under 2003, i den mån det är möjligt inom budgetramen, att sätta mera resurser på kvalitetsarbete. Avsikten är att på lång sikt göra klar och upprätthålla en kvalitetshandbok i enlighet med FINAS krav för ackreditering.
Verksamheten fortsätter i stort som tidigare, men en ökning i antalet beställda analyser kan förutsägas.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Kemist	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	
Laboratorieskötare heltid	14	17	17	
Laboratorieskötare deltid	2	2	2	
Avdelningssekreterare	2	2	2	
Laboratoriebiträde	2	1	1	

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Analyser	312.908	347.734	415.000	400.000
- egen verks.	298.361	330.024		
- köpta	14.547	17.710		

Utredning/utvärdering: I enlighet med kvalitetshandboken.

9.6.13. Röntgenenheten

Om inget oförutsett inträffar kommer sjukhuset att vara så gott som helt filmfritt från och med november 2002. Det innebär att alla röntgenbilder (utom mammografi) kommer att vara tillgängliga på alla datorer som är anslutna till datornätverket. Nya rutiner kan utarbetas och arbetsflödet kan förenklas både på röntgenavdelningen och på de övriga enheterna. Integration mellan RIS och PACS måste på ett eller annat sätt åstadkommas, vilket medför en vissa investeringskostnader.

Med den nya spiraldatortomografen (CT) kommer mer avancerade undersökningsprogram att utföras under året. Antalet undersökningar kommer att öka betydligt, vilket är motiverat eftersom nyttan av undersökningen i de flesta fall klart överstiger nackdelarna. CT-undersökningar kan säljas i mindre utsträckning till sjukhus i Sverige ifall det finns efterfrågan.

Ekonomiskt sett blir året bättre än tidigare, eftersom övergången till digital verksamhet kommer att spara 50 000 € i film- och servicekostnader. Efter att den gamla ultraljudsapparaten bytts ut sjunker kostnaderna ytterligare med 5 000 € under det inkommande året. Antalet MR-undersökningar kommer att minska , vilket leder till en inbesparing på 60 000 € (fördelas mellan de remitterande enheterna).

Den största satsningen under året kommer att vara att upparbeta en komplett metodbok samt diverse andra handlingar som numera är obligatoriska på alla röntgenavdelningar i Finland. Avdelningen kommer att granskas av en utomstående expertgrupp (s.k. klinisk auditering) under år 2003 eller 2004.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	
Röntgenskötare heltid	6	6	6	
Röntgenskötare deltid	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	2	2	2	
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	

Maskinskrivare		1	1	1

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Undersökn.	16.409	16.321	16.300	16.500
- egen verks	16.023	15.906	15.700	16.100
- köpta	386	415	600	400

Utredning/utvärdering: Hela avdelningens verksamhet kommer att analyseras och utvärderas internt under året samt av utomstående experter år 2003 el 2004.

År 2004-2005: Inga större förändringar planeras.

9.6.14. Läkemedelscentralen

Verksamheten har stadigt ökat i volym, bl.a. cytostatikablandningarna är mycket arbetskrävande. I och med den nya farmaceuttjänsten (2002) kan samarbete med avdelningarna förbättras och visitationer genomföras, vilket avsevärt torde minska på kassationerna som år 2001 uppgick till c 42.000 euro. Läkemedelsbeställningarna från avdelningarna sker från och med hösten 2002 via datanätet. I mån av möjlighet inköps billiga parallellpreparat.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Provisor	1	1	1	
Farmaceut heltid	1	2	2	
Farmaceut deltid	2	1	1	
Tekniskt biträde	1	1	1	

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Utdelade förpackn.	83.434	85.476	85.500	85.600
Läkemedelsberedn.	1.309	1.450	1.600	1.700

Utredning/utvärdering: Visitationer på avdelningarna.

År 2004-2005: Läkemedelscentralen planeras bli sjukhusapotek.

9.6.15. Konsultenheten

Konsulter inom neurologi, urologi och hudsjukdomar besöker Centralsjukhuset såsom tidigare och ger ålänningarna tillgång till dessa specialister på hemorten. Även andra specialiteter kan bli aktuella i form av konsultavtal.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Sjukskötare	1	1	1	

Vårdplatser: Inga egna, använder vårdplatser på övriga avdelningar

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003
Pkl-besök	1.544	1.342	1.400	1.400

9.6.16. Psykiatrienheten

Den psykiatriska verksamheten utvecklas i enlighet med Psykiatriplanen 2000. Tanken på ett öppenvårdsteam för psykospatienter har inte förverkligats. Istället har hembesöken i akuta fall utökats, det kan ses som en åländsk anpassning av tidigt omhändertagande vid akuta psykiatriska tillstånd.

Samarbetsprojektet angående åldringar med psykiatrisk problematik mellan psykogeriatriska avdelningen och norra Ålands hemsjukvård fortsätter och har utökats med psykiaterkonsultation en gång per månad.

Förverkligandet av en missbrukarenhet inom ÅHS har framskjutits och tas med i planeringen av den nya psykiatriska enheten invid centralsjukhuset.

För att höja kompetensnivån ombildas en mentalvårdstjänst vid naturlig avgång till sjukskötartjänst En tillfällig sjukskötartjänst budgeteras även för år 2003 på rehab.avdelningen. Socialkuratorns arbetstid används i större utsträckning inom den öppna vården. Projektet att vårda en svårvårdad patient med extra personal fortsätter år 2003 med budgetering av extra resurser.

Den psykiatriska enheten kommer att motverka kostnadsutvecklingen genom en restriktiv vikariepolitik.

Personalförändringar: Ombildning av en mentalvårdartjänst till sjukskötartjänst vid psykoger.avd.
Projektanställd tillfällig fältterapeut vid barn- o ungdomspsyk.
En kanslisttjänst flyttas från förvaltningskansliet.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Över-/bitr.över-läkare	3	5	5	
Avdelningsläkare	1			
Överskötare	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	9	9	9	
Sjukskötare heltid	13	15	16	1
Mentalvårdare heltid	29	27	26	-1
Psykolog	6	6	6	
Psykoterapeut	2	2	2	
Socialkurator	3	3	3	
Musikterapeut	1	1	1	
Ergoterapeut	2	3	3	
Arbetsterapeut	1			
Socioterapeut	1	1	1	
Avdelningssekreterare	1	3	3	
Kanslist	3	1	2	1
Tillfälliga tjänster				
Sjukskötare	1	1	1	
Fältterapeut			1	1

Vårdplatser:	2000:32	2001:32	2002:32	2003:23

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök	11.709	14.811	15.500	15.500
Vårddagar	11.499	11.711	12.000	12.300
Vårdtillf.	300	315	330	330
Vårdtid	38,3	37,2	38	40

Utredning/utvärdering:	Individuella behandlingsplaner, Vårdtider (Vuxenmottagn). Vidareutveckling av fältterapin (BUP). Utröna behovet av utbildning i sociala frågor bland personal/pat. (soc). Anhörigcirkelverksamhet (soc).
År 2004-2005:	I enlighet med psykiatriplanen bl.a. orientering mot ökad öppenvård.

9.6.17. Vård utom Åland

Den av styrelsen antagna planen för Vård utom Åland (12.2.1999/§ 22) utstakar principerna för vart ålänningarna remitteras när de egna resurserna inte är tillräckliga. De medicinska aspekterna skall vara avgörande men samtidigt bör man fästa uppmärksamhet vid att patienterna har rätt till vård på svenska.

Det åligger de remitterande instanserna inom ÅHS att kontinuerligt övervaka att den köpta servicen är ändamålsenlig, av hög kvalitet och att priset överensstämmer med det som avtalats. ÅHS skall också tillse att patienterna erhåller information på sitt modersmål och att den skriftliga informationen (epikrisen) finns tillgänglig på svenska i patientjournalerna.

För att vård utom Åland skall bekostas av ÅHS krävs att patienten har en remiss och en betalningsförbindelse som är godkänd av både respektive basenhetschef och resultatenhetschef. De budgeterade medlen för vård utom Åland har skurits ner med c 14 % jämfört med föregående år. Inbesparingen skall åstadkommas genom att patienter i större utsträckning remitteras till Finland istället för Sverige samt genom att antalet ortopediska operationer, som hittills utförts utanför Åland, antingen utförs på Åland, skjuts på framtiden eller bedöms som onödiga.

Verksamhet:	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Pkl-besök				
- akuta		2121	160	170
- remitterade till Sve		311	290	270
- remitterade till Fin	2.166*	2.171	1.650	1.600
Vårddagar				
- akuta		173	202	190
- remitterade till Sve		2.212	2.070	1.800
- remitterade till Fin	5.181*	2.505	1.930	1.900

* till Finland och Sverige sammanlagt

Specialsjukvården

Budget 2003

	Bokslut 2001	Budget 2002	Budget 2003	Förändr i %
Kostnader				
Personalkostnader	19 534 344	20 593 604	22 527 960	9,4%
Övrig konsumtion	6 995 398	6 436 627	7 135 000	10,8%
Vård utom Åland	4 696 573	4 330 900	4 263 000	-1,6%
Anskaffningar	591 605	403 700	225 000	-44,3%
Kostnader totalt	**31 817 920**	**31 764 831**	**34 150 960**	**7,5%**
Intäkter				
Ersättning från kommunerna	370 390	245 554	362 000	47,4%
Övriga intäkter	1 769 656	1 620 450	1 983 000	22,4%
Intäkter totalt	**2 140 046**	**1 866 004**	**2 345 000**	**25,7%**
Nettokostnad	**29 677 874**	**29 898 827**	**31 805 960**	**6,4%**

exkl Borrelia-projektet 2001

9.7. Administration och försörjning

9.7.1. Förvaltningskansliet

Förvaltningen skall sakkunnigt och utan dröjsmål handlägga de ärenden som ankommer på styrelsen och ledningsgruppen, ansvara för den övergripande verksamhetsplaneringen, utveckla både den interna och den externa informationen samt sörja för att kvalitetsutveckling ständigt pågår.

Till förvaltningskansliets uppgifter hör övergripande verksamhetsfrågor, som inte ankommer på någon annan enhet, praktiskt ledningsgruppsarbete, beredning och verkställighet av styrelseärenden, avtalsförhandlingar och –tolkningar, personalvårdsaktiviteter, matrikel- och arkivfunktion. Under året utökas kontakterna till basenheterna med avsikt att kontinuerligt diskutera uppföljning av verksamhet och budget samt förbättra den interna kommunikationen. Eventuella organisationsförändringar bereds med anledning av bl.a. den s.k. Sonkin-rapporten.

ÅHS intranät som redan innehåller styrelsens och ledningsgruppens protokoll, och hemsida utvecklas vidare med bl.a. annonsering av lediga tjänster. Personaltidningen Pulsen utkommer med två nummer

och infobladet Budkaveln utkommer c. en gång per månad och ändras under året till intranätförmedlad information. Personalbokslutet vidareutvecklas.

Under året fortsätter den ledarskapsskolning i projektet Bra arbetsmiljö, som startat år 2002 (anslag 50.000 euro).
Anslaget för projektsatsningar för kvalitetsutveckling halveras från föregående år till 8.400 euro. Anslaget för personalrekryteringsåtgärder uppgår till 10.000 euro, en minskning med 70 %. Personalvården utvecklas i samråd med personalrådet och anslaget för olika personalvårdande aktiviteter, fester förblir oförändrat 42.000 euro. Anslaget för personalskolning för hela ÅHS uppgår till 338.000 euro (+2%).
Anslaget för omplacering av personal utökas till 100.000 euro (+28%) eftersom ett flertal från personalen redan avlönas från detta anslag.

Personalförändring: En kanslisttjänst flyttas till psykiatriska enhetens överskötarkansli.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Förvaltningschef	1	1	1	
Personalsekreterare	1	1	1	
Byråchef	1			
Byråsekreterare	2	2	2	
Kanslist	2	2	1	-1
Tillfälliga tjänster				
Kvalitetsutvecklare	1			

Utredning/ utvärdering Organisationens struktur.
Personalens bedömning av den interna informationen.

År 2004-2005: Rapporter, information om verksamheten och olika beslut finns tillgängliga på ÅHS hemsida.
Fokus på verksamhetens kvalitet, benchmarking med andra sjukvårdsinrättningar.
Personaladministrationen ses över.

9.7.2. Vårdarbetet

En stor utmaning inom vården, kommer att vara rekrytering av tillräcklig och kompetent vårdpersonal inom de olika specialiteterna och enheterna. För att möta detta kommer personalanskaffningsfunktionen dels att samordnas och dels ske i nära samarbete med arbetsförmedlingen och vårdutbildningsanstalterna utgående från långsiktiga strategier.

Under året kommer kärnan i vårdarbetet att synliggöras utgående från den strategiplan för vårdarbetets utvecklande som uppgjorts år 2002. Detta innebär att utbildning, handledning, forskning och utvecklingsarbeten i högre grad än tidigare koordineras på olika nivåer i organisationen som helhet. Förutom med de åländska utbildningsinstitutionerna inleds samarbete med Åbo Akademi, Institutionen för vårdvetenskap i Vasa beträffande klinisk vård och vårdadministration. I fråga om yrkeshögskolorna utvecklas samarbetet gällande utbildning och enskilda vårdprojekt. Påbyggnadsutbildning, kompetenshöjande utbildning och läroavtalsutbildning stöds i enlighet med styrelsens principbeslut.

Under året utreds möjligheterna att avlyfta förvaltningsöverskötaren ansvar för städservice och växel/reception. Omprioriteringen skulle ge resurser till att leda och utveckla vårdarbetet, handha den övergripande planeringen av personalanskaffning, personalens utbildning samt samordineringen av vårdforsknings- och utvecklingsprojekt. Förändringen av överskötarnas arbetsuppgifter som påbörjats år 2002 kommer konsolideras så att en rörelse mot kärnområdet vård sker. Detta innebär att byråkratiska rutiner utvärderas och omprövas i en strävan att anpassa beslut och hantering av ärenden till rätt nivå. I denna process involveras den berörda administrativa personalen och regelbundna samarbetsmöten kommer därför att hållas. Målet är delegering och delaktighet i vårdandets tjänst. Avdelningsskötarnas ansvar som vårdkulturskapare kommer att lyftas fram, vilket ställer högre krav på samordnad utbildning, handledning och utvecklingsarbete.

Anslaget om 16 800 euro för vårdutveckling kvarstår för implementering av vårdutvecklings-strategin. Anslaget för handledning 17 000 euro och hospitering 13 600 euro motsvarar 2002 års nivå. Anslaget för utbildning (f.ösk. dispositionsanslag) utgör 22 000 euro. Det totala anslaget för utbildning, som fördelas av förvaltningsöverskötaren mellan primärvårdens och specialsjukvårdens enheter utökas något eller med + 2%.

Personalförändringar: En översköterskеtjänst har flyttats från central enheten vid ÅCS

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Förvaltningsöverskötare	1	1	1	
Överskötare			1	1

Utredning/utvärdering: Överskötarnas arbetsuppgifter.

År 2004-2005: Rekryteringen av tillräcklig och kvalificerad vårdpersonal. Satsning på vårdforskning och vårdutveckling.

9.7.3. Städservice

Organiseringen av städarbetet är en dynamisk process eftersom nya städytor tillkommer och andra försvinner. Under året kommer rationaliseringar att ske vilket särskilt kommer att märkas som lägre städfrekvens vad gäller administrativa rum och ytor. En städpersonal kommer att ha beredskap för kunna rycka in vid akuta sjukdomsfall under veckoslut och helger.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Städarbetsledare	1	1	1	
Städarbetsinstruktör	1	1	1	
Sjukhusbiträde heltid	51	52	52	
Sjukhusbiträde deltid	1			
Städare heltid	4	4	4	
Städare deltid	4	4	4	
Anstaltsbiträde heltid	8	8	8	
Anstaltsbiträde deltid	3	3	3	
Tillfälliga tjänster				
Sjukhusbiträde	1	1	0	-1

Personalförändringar: En tillfällig tjänst som sjukhusbiträde budgeteras inte.

År 2004-2005: Städverksamheten omstruktureras så att de förändrade behoven på grund av förändringar i fastighetsbeståndet och i verksamheterna på de olika enheterna kan mötas.

9.7.4. IT-enheten

Enhetens uppgift är att planera, samordna, övervaka och sköta driften av hela ÅHS´ IT-verksamhet, välja kommunikationslösningar samt bistå ÅHS övriga enhet med IT-utbildning, upphandling av datorer och programvaror.

IT-utbyggnaden de senaste åren har medfört ökade driftskostnader dels pga. systemanpassning och –implementering dels pga. nya underhållsavtal och ökad datakommunikation. Ett övergripande behörighetssystem införs på samtliga enheter, datajournalföring införs successivt på enheterna så att de flesta enheter under året blir anslutna. Rapporteringssystemen för både verksamhet och ekonomi utvecklas och telemedicintillämpningar testas. För den fortsatta anpassningen av journal- m.fl. patientsystem behövs under nästa år fortsättningsvis specialplanerare.

Intranät utvecklas till en viktig informationskanal mellan beslutsfattare och personalen, ÅHS hemsida utvecklas vidare. Samarbete med PBS fortsätter genom avtal om IT-chef (2000-2003).

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
IT-chef	1	1	1	
Specialplanerare	1	1	1	
Driftsplanerare	2	2	2	
Tillfälliga tjänster				
Specialplanerare	1	1	1	

Utredning/utvärdering Ibruktagandet av behörighetssystem
integration av de patientadm.systemen

År 2004-2005: Fortsatt implementering av datajournal, rapporteringssystem.
ÅHS hemsida utvecklas.
En tjänst för s.k. help desk funktion planeras

9.7.5. Ekonomi- och löneenheten

Budgeterings- och uppföljningsprocessen utvecklas genom det nya budgeteringsprogrammet som anskaffats år 2002. Detaljerade budgetrapporter skall finnas tillgängliga för alla på intranät. Man strävar till att ge bättre vägledning till enheterna i det ekonomiska arbetet ha regelbunden kontakt med basenhetscheferna med genomgång av budgetuppföljningen samt öka informationen och kommunikationen vad gäller de ekonomiska rutinerna till de berörda.

Patientavgiftssystemet förenklas genom att endast ett högkostnadsskydd används istället för som tidigare två. Det ekonomisystem som ÅHS använder togs ibruk 1996. Systemet bygger på gammal teknik och är arbetsdrygt. Ekonomisystemet är utformat till att göra helårsbokslut. ÅHS gör månatliga delbokslut vilket systemet inte är anpassat till. Det innebär periodiseringsproblem som är tidsödande att lösa varje månad. ÅHS behöver investera i ett nytt ekonomisystem. En förstudie görs under 2003.

Löneavdelningens arbetsbörda kommer att fortsätta i och med att schemaläggnings- och tidsrapporteringsprogrammets införande har fördröjts. När detta program införts och integrerats med det personaladministrativa programmet förväntas rationaliseringsvinster.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Ekonomichef	1	1	1	
Ekonomisekreterare	1	1	1	
Redovisningschef	1	1	1	
Redovisare heltid	7	7	7	
Redovisare deltid	1	1	1	
Löneföreståndare	1	1	1	
Löneredovisare	5	5	5	
Tillfälliga tjänster				
Löneredovisare		1	1	

Utredning/ utvärdering: Personalens tillfredställelse och trivsel i arbetet (utvecklingssamtal)
Kontantdebitering för öppenvårdsservice.

År 2004:	Upphandling av nytt ekonomisystem. Införandet av ett nytt ekonomisystem är ett stort projekt och kräver extra personal. Utökat personalbehov: 1 tillfällig redovisare 6 mån.
År 2005:	Ibruktagning av nytt ekonomisystem. Utökat personalbehov: 1 tillfällig redovisare 6 mån.
År 2004-2005:	Löneavdelningens uppgifter förändras när de nya dataprogrammen fungerar fullt ut.

9.7.6. Försörjningsenheten

Under försörjningsenheten finns tekniska- och fastighetsservicen, kosthållet, centrallagret, klädförsörjningen , vaktmästarfunktionen och personalbostäderna.
Det förebyggande fastighetsunderhållet blir allt mera omfattande. ÅHS strävar till att anlita byggnadsteknisk expertis inom landskapsförvaltningen, alternativet är att fortsättningsvis köpa dessa tjänster av utomstående. Vaktmästarfunktionen utvecklas, bl.a. transportverksamheten ses över och vid behov rationaliseras. Under året införs ett nytt lagerprogram och lagermodulsystem på avdelningarna.
Återhållsamhet skall prägla förnyandet av personalkläder som bör ha en enhetligt färgsättning, oftast vit.

Kosthållet bildar tillsammans med representanter för personalen ett matråd för att förbättra samarbetet mellan köken och avdelningarna. Offertförfarande införs i större utsträckning vid anskaffning av bulkvaror, samtidigt strävar man till att använda ett ekologiskt sortiment. Planeringen av utbyggnaden av centralsjukhuset med nytt kök, matsal, tekniska funktioner, centrallager och auditorium kommer att prägla året. Byggstart planerad till november 2003.

Antalet upphyrda lägenheter för vikarier och nyanställda har ökat kraftigt de senaste åren, från 40 lägenheter sommaren 1999 till över 120 lägenheter, egnahem och fritidstugor sommaren 2002. Under år 2002 färdigställdes 21 nya bostäder för ÅHS behov i Dalnäs II-projektet, sedan tidigare har ÅHS 20 egna lägenheter vid ÅCS, 6 läkarvillor, 10 aktielokaler, ett hus med tre lägenheter, 3 bostadsrätter samt ett flertal lägenheter och bostadsrum vid Grelsby sjukhus. De upphyrda lägenheternas antal strävar man att säga upp i möjligast stor utsträckning, och därefter klara sig huvudsakligen med det bostadsbestånd som finns i ÅHS´ ägo, förutom under sommartid, då bostäder för vikarier måste upphyras.

Personalförändring: Ett tillfällig lagerbiträde

En sömmersketjänst indras

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Plan 2003	Förändr. 02-03
Inrättade tjänster				
Försörjningschef	1	1	1	
Maskinchef	1	1	1	
Sjukhustekniker	1	1	1	
Undermaskinmästare	1	1	1	
Maskinskötare heltid	6	6	6	
Maskinskötare deltid	1	1	1	
Fastighetsskötare	1	1	1	
Vaktmästare/gårdskarl	7	7	7	
Utearbetsledare	1	1	1	
Bostadsförvaltare	1	1	1	
Kosthållare/bitr.kosthållare	3	3	3	
Husmor/bitr.husmor	2	2	2	
Dietkokare	1	1	1	
Kokare	6	6	6	
Köksbiträde	20	20	20	
Lagerförvaltare/bitr.lagerförv.	2	2	2	
Lagerbiträde	2	2	2	
Linneförrådsförvaltare	1	1	1	
Sömmerska heltid	2	2	2	
Sömmerska deltid	1	1	0	-1
Linneförrådsbiträde heltid	4	4	4	
Linneförrådsbiträde deltid	1	1	1	
Receptionist	5	5	5	
Tillfälliga tjänster				
Bostadsförvaltare deltid	1	1	1	
Lagerbiträde			1	1

Utredning/ utvärdering: Kundtillfredsställelse gällande kosthållets tjänster

År 2004-2005: Planering av och inflyttning i nya utrymmen för köket, centrallagret, tekniska avd. och försörjningschefen.

Administration och försörjning

Budget 2003

	Bokslut 2001	Budget 2002	Budget 2003	Förändr i %
Kostnader				
Personalkostnader	5 887 593	6 380 600	6 539 916	2,5%
Övrig konsumtion	3 715 292	3 787 100	3 931200	3,8 %
Vård utom Åland	0	0	0	0%
Anskaffningar	521 423	605 500	340 000	-43,8 %
Kostnader totalt	**10 124 308**	**10 773 200**	**10 811 116**	**0,5%**
Intäkter				
Ersättning från kommunerna	1 192	0	1 200	1200%
Övriga intäkter	757 755	677 000	704 800	4,1%
Intäkter totalt	**758 947**	**677 000**	**706 000**	**4,3%**
Nettokostnad	**9 365 361**	**10 096 200**	**10 105 116**	**0,1%**

9.8. Investeringsplan för åren 2003 - 2005

Investeringsplanen utgår från en genomsnittlig investeringskostnad om 3,5 milj. euro/år under de följande tre åren. Eftersom utbyggnaden av centralsjukhuset kommer att vara aktuell under samtliga tre år, men med en ojämn fördelning av kostnaderna mellan åren blir den årliga investeringsvolymen ojämn, dock så att totalkostnaden för alla tre år blir 3 x 3,5 milj. eller 10,5 milj. euro.

2003 2.335.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I **1.600.000 €**

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I, omfattar bl.a. nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och auditorium. Projektet har kostnadsberäknats till 9,3 milj. euro fördelat på tre år. Arkitektupphandlingen görs under hösten 2002 och själva bygget planeras kunna påbörjas i november 2003 och vara färdigt i maj 2005. En uppskattad kostnadsfördelning mellan åren 2003 – 2005 är:

- 2003:	Planering och projektering	500.000
	Byggkostnader	1.100.000
	Sammanlagt	*1.600.000*
- 2004:	*Byggkostnader, kontroll*	*5.000.000*
- 2005:	*Byggkostn. , Inventarier*	*2.700.000*

Ögonbottenkamera **100.000 €**

Den befintliga kameran är c 11 år gammal och har funktionsstörningar. Används dagligen i patientarbetet. En ny digitalkamera med tillhörande program för fluorescein-angiografibilder och detaljbilder gör det också möjligt att arkivera bilderna digitalt.

Gullåsens ventilation och värmereglering, etapp 2 **135.000 €**

Det arbete som påbörjats år 2002 genom att byta ut det underdimensionerade ventilationssystemet på Gullåsen fortsätter med avdelningarna Västergårds, Norrgårds och Övergårds genom att fläkt och motor samt regleringsautomatiken byts ut. I den föregående investeringsplanen har denna åtgärd upptagits till en kostnad om 85.000 euro, vilket nu höjs till 135.000 euro vilket verkar vara en mera sannolik kostnadsuppskattning.

Ultraljudsapparat till röntgen **150.000 €**

Den apparat som nu planeras att bytas ut har anskaffats 1992 och borde ha förnyats redan tidigare. Årligen görs c 2000 undersökningar bl.a. cancerdiagnostik och provtagning, blodkärlsdiagnostik och muskuloskeletala undersökningar. Film till den nuvarande apparatens printer tillverkas inte längre. Kostnaden inkluderar även anslutning till det digitala nätet.

Ombyggnad av förlossningssal på BB-gyn avd. **200.000 €**

När operationsbyggnaden tillkom blev det aktuellt med en ombyggnad av den del av avdelningen där förlossningssalarna är belägna eftersom den ena salen blev genomgång till op-flygeln. I samband med ombyggnaden skall gasutsug (lustgas) installeras, likaså ett förlossningsbadkar. Den del som berörs av ombyggnaden omfattar 105 kvm, beräknad kostnad c 2.000 euro/kvm.

Dataprogram för VVS-övervakning **150.000 €**

För närvarande finns tre olika dataprogram för VVS-övervakningen i fastigheterna på cenralsjukhusområdet. De två äldsta programmen är föråldrade, det äldsta från –87 fungerar inte i ny hårdvara. Genom att ersätta de två äldsta programmen med en utvidgning av det nyaste programmet blir hela övervakningen moderniserad. En del av utrustningen i två ventilationscentraler måste samtidigt bytas ut. Hela paketet kostar 150.000 euro.

2004 5.015.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I **5.000.000 €**

Se text under år 2003. I kostnaden ingår förutom byggkostnader även kostnader för kontrollanter och projektledning.

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II **15.000 €**

I maj 2005 färdigställs etapp I av centralsjukhusets utbyggnad. Enligt planerna skall följande etapp vidta omedelbart. I denna ingår ombyggnad av det gamla köket och matsalen till mottagningsutrymmen för primärvården och specialpolikliniker, nya utrymmen för bl.a. dialys, dagkirurgi, kirurgisk poliklinik samt IT-enheten, obduktion, bårhus och städcentral i enlighet med den av styrelsen beslutade fastighetsutvecklingsplanen. Anslaget skall täcka kostnaden för den planering som påbörjas under år 2004.

2005 3.150.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I **2.700.000 €**

Se text under år 2003. I kostnaden ingår förutom byggkostnader även kostnader för kontrollanter och projektledning samt inventarier.

Hjärtultraljudsapparat **250.000 €**

En ny hjärtultraljudsapparat har äskats för år 2003, men investeringen framskjutits till år 2005

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II **200.000 €**

Se närmare beskrivning under år 2004. Anslaget skall täcka planeringskostnader och vissa ombyggnadsarbeten. Etapp II fortsätter in på år 2006

Bilaga 1

LAGSTIFTNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland regleras i huvudsak av följande lagar och förordningar och däri gjorda ändringar:

Självstyrelselag för Åland (71/1991).

LL om hälso- och sjukvården (60/1993).

LL om ikraftträdande av LL om hälso- och sjukvården (68/1993).

Mentalvårdslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar i tillämpliga delar (rörande vård mot vederbörandens egen vilja) (FFS 1116/90 och 1247/90).

L och F om smittsamma sjukdomar och däri gjorda ändringar (FFS 583/86 och 786/86).

L och F om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/94 och 564/94).

Nordiska överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården samt veterinärväsendet i Norden.

LL om tillämpning av lagen om patientens ställning och rättigheter (61/993).

Läkemedelslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar (FFS 395/87 och 693/87).

Strålskyddslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar (FFS 592/91 och 1512/91).

LL och LF om hälsovården och däri gjorda ändringar (36/967 och 63/1973).

LL om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen och däri gjorda ändringar (52/1978).

Ålsb om avfall och farligt avfall samt förfaranden för återvinning och slutligt omhändertagande (92/1998).

LL om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften och däri gjorda ändringar (32/1991).

LL om renhållning och däri gjorda ändringar (3/1981).

Djurskyddslagen och -förordningen (95/1998, 96/1998).

Djurtransportförordningen (97/1998).

LF om slakt och avlivning av djur (98/1998).

L om djursjukdomar (FFS 55/80) och däri gjorda ändringar.

L om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (FFS 488/60).

L och F om medicinsk behandling av djur (FFS 617/97 och 611/90) och däri gjorda ändringar.

LL angående tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande livsmedel (58/1995) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (63/1995).

LL om tillämpning i landskapet Åland av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (97/1997) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (98/1997) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande produktsäkerhet (8/1988 och 59/995) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande produktsäkerhet (64/1995) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande kemikalier (32/1990 och 60/1995).

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om explosionsfarliga ämnen (12/1971, 61/1995).

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om explosionsfarliga ämnen och kemikalier (5/1996) och däri gjorda ändringar.

Bilaga 2

HÄLSOPOLITISKA PROGRAM OCH PLANER

Den ideologiska grunden för de hälsopolitiska målsättningarna och värderingarna finns dokumenterade i nedannämnda program och planer.

Världshälsoorganisationens (WHO) hälsopolitiska program, Hälsa för Alla år 2000 (HFA 2000).

Den av Europaregionens medlemsländer antagna strategin för genomförande av HFA 2000.

Finlands nationella HFA 2000 program med senare gjorda revideringar.

Landskapsstyrelsens hälsopolitiska redogörelse till Ålands landsting år 1989.

Den nordiska handlingsplanen mot cancer.

Inom Europeiska Unionen antagna rekommendationer och handlingsprogram på hälso- och sjukvårdens område.

RESULTATRÄKNINGSPROGNOS FÖR LANDSKAPET ÅLAND

Bilaga 2.

1.1.2003 - 31.12.2003

Verksamhetens intäkter		
Intäkter av verksamheten	16 200 000	
Hyresintäkter och ersättningar	900 000	
Verksamhetens övriga intäkter	300 000	17 400 000
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-86 900 000	
Material och förnödenheter	-15 000 000	
Hyror	-2 400 000	
Inköp av tjänster	-21 100 000	
Övriga kostnader	-3 000 000	
Överföring av kostnader för aktivering	0	-128 400 000
Resultat I		**-111 000 000**
Avskrivningar		-10 800 000
Resultat II		**-121 800 000**
Finansiella intäkter och kostnader		
Finansiella intäkter	9 000 000	
Finansiella kostnader	-600 000	8 400 000
Resultat III		**-113 400 000**
Extraordinära intäkter och kostnader		
Extraordinära intäkter	0	
Extraordinära kostnader	0	0
Resultat IV		**-113 400 000**
Pensionsintäkter och -kostnader		
Pensionsintäkter	9 800 000	
Pensionskostnader	-13 400 000	-3 600 000
Resultat V		**-117 000 000**
Överföringar		
Intäkter		
Europeiska Unionen	3 800 000	
Återbetalning av överföringar	0	
Övriga överföringsintäkter	100 000	3 900 000
Kostnader		
Undervisning, kultur och idrott	-15 200 000	
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-27 900 000	
Arbetsmarknad	-700 000	
Primärnäringar	-9 800 000	
Övrigt näringsliv	-5 800 000	
Bostadsproduktion	-1 400 000	
Allmänna stöd	-7 100 000	
Överföringar till landskapets fonder utanför budgeten	0	
Övriga överföringskostnader	-5 700 000	-73 600 000
Resultat VI		**-186 700 000**
Skatter och intäkter av skattenatur		
Avräkningsbelopp	159 900 000	
Skattegottgörelse	10 000 000	
Återbäring av lotteriskatt	1 700 000	
Apoteksavgifter	500 000	
Övriga skatter och intäkter av skattenatur	0	172 100 000
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		**-14 600 000**
Fonderingar och reserveringar		0
Räkenskapsperiodens uppskattade resultat		**-14 600 000**

ÖVERSIKT ÖVER ÅREN 2003 - 2005

Under ett antal år har det i landskapsstyrelsens budgetförslag ingått en översikt för budgetåret jämte de två därpå följande åren. Översikten har varit uppgjord i två delar; en verbal del och en sifferdel bestående av en totalsammanställning av inkomster respektive utgifter enligt art för varje avdelning samt en uppskattning av inkomster respektive utgifter för varje budgetkapitel. Treårsöversikten har utgjort grunden för de budgetramar som landskapsstyrelsen fastställt för respektive år. I föreliggande budgetförslag har uppställningen i översikten ändrats till mera schematisk för att undvika missförstånd i den pågående processen med att se över verksamheter för att uppnå besparingar. Detta medför att översikten inte längre ger uppgifter om beräknat anslagsbehov per budgetkapitel då detta kan uppfattas som ett accepterande av nivån och därmed medföra ett hinder för den kreativa process som eftersträvas. Målet är alltså en fortgående process där arbetet med kommande års budgeter fortsätter i.o.m. att behandlingen av 2003 års budgetförslag är avslutad. Således ges endast sifferuppgifter per avdelning. Därtill ges vissa kommentarer rörande större politikområden under respektive avdelning med konstateranden av en del bakomliggande fakta, framtidsutsikter m.m.

Den treårsöversikt som ingått som bilaga i tidigare års budgetförslag har under flera år visat på att ett betydande underskott hotar att uppstå. Underskottet har dock under ett antal år skjutits fram i.o.m. att främst boksluten för de senaste åren visat på ett avsevärt bättre resultat än tidigare beräkningar samt tilläggsinkomster i form av högre avräkningsbelopp. Detta har medfört att det ackumulerade överskottet som övergått till följande år varit större än beräknat. Underskottet i budgeten för år 2002 är ca 15,8 miljoner euro inkl. första tillägget till budgeten. Landskapsstyrelsen avser att avlämna ytterligare en framställning med förslag till tilläggsbudget för år 2002, men på basis av kända tilläggsinkomster och behov av tilläggsanslag kommer inte underskottet att förbättras i någon betydande grad. Bokslutet för år 2002 förväntas dock, vilket förutsätter betydande indragningar av från tidigare år reserverade anslag, uppvisa ett nollresultat för budgetuppföljningen.

Det kan konstateras att 1990-talets senare hälft och början av 2000-talet har varit gynnsamt vad gäller utvecklingen av landskapets ekonomi. En av huvudorsakerna till det är att den huvudsakliga finansieringskällan, avräkningsbeloppet, har haft en snabb tillväxttakt. Dock har denna trend brutits och avräkningsbeloppet har sjunkit. Utgående från uppgifter från finansministeriet rörande utvecklingen av statens inkomster torde dock denna trend vända igen år 2004 så att avräkningen beräknas stiga något såväl år 2004 som år 2005, samtidigt förväntas dock inkomsten av skattegottgörelsen sjunka för nämnda år, varför nettoförändringen är marginell. Inkomstutvecklingen framkommer av nedanstående graf. I grafen ingår inkomster som budgeterats tidigare år men inte influtit under budgetåret, däremot ingår inte överföringar mellan år (ackumulerade överskott/underskott). Det kan noteras att uppgifterna för denna och övriga grafer för åren 1993 - 2001 är i löpande priser, medan beloppen för övriga år anges i 2002 års penningvärde.

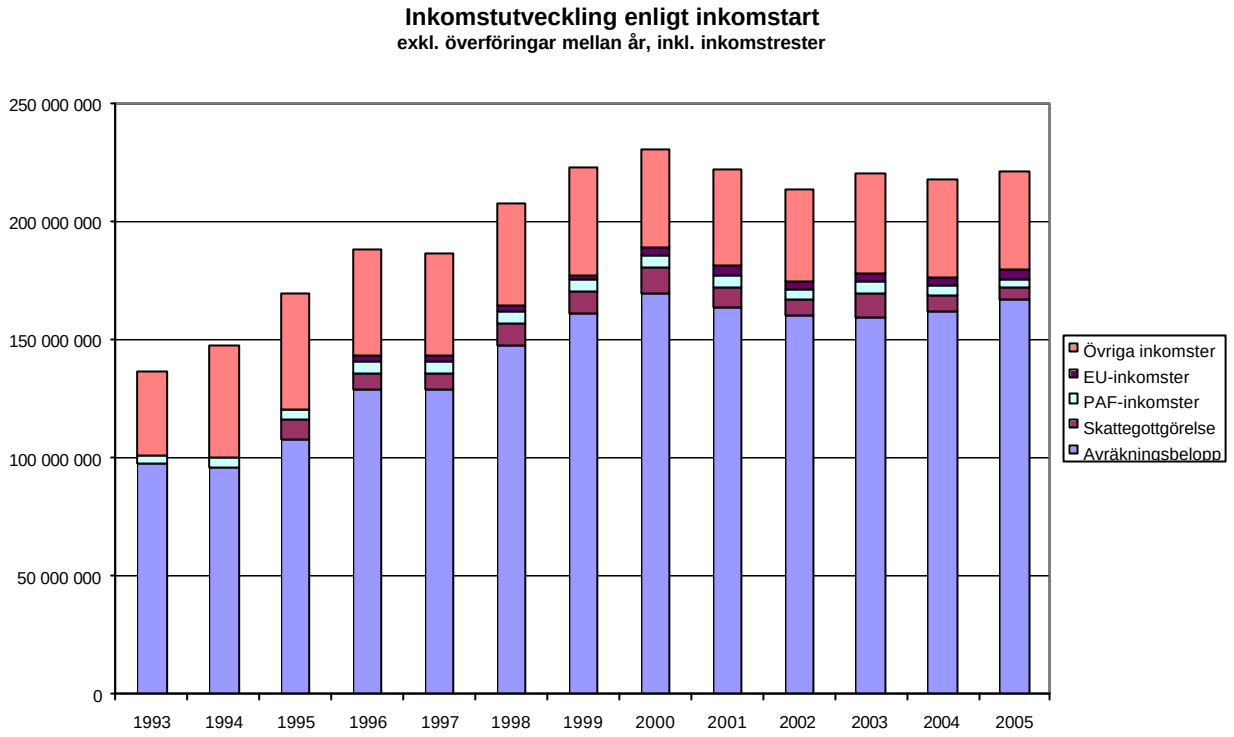

Då landskapet gick in i det nya ekonomiska systemet var landets ekonomi mycket ansträngd och avräkningsbeloppet på en relativt sett låg nivå. Därefter ökade inkomsterna i snabb takt och överföringen till landskapet påverkades gynnsamt. Därtill kom skattegottgörelsen för skatteåret 1993 som en inkomst i landskapets budget för första gången år 1995 och har därefter utfallit för varje år. Landskapsbudgetens utgifter har av traditionen indelats i 5 olika utgiftsarter; konsumtionsutgifter, överföringsutgifter, realinvesteringar, lån och övriga finansinvesteringar samt övriga utgifter. De olika utgiftsarternas utveckling (exklusive överföringar mellan år samt inklusive anslag från tidigare år) framgår av grafen nedan. Av grafen framgår även totalbeloppet av inkomster för respektive år.

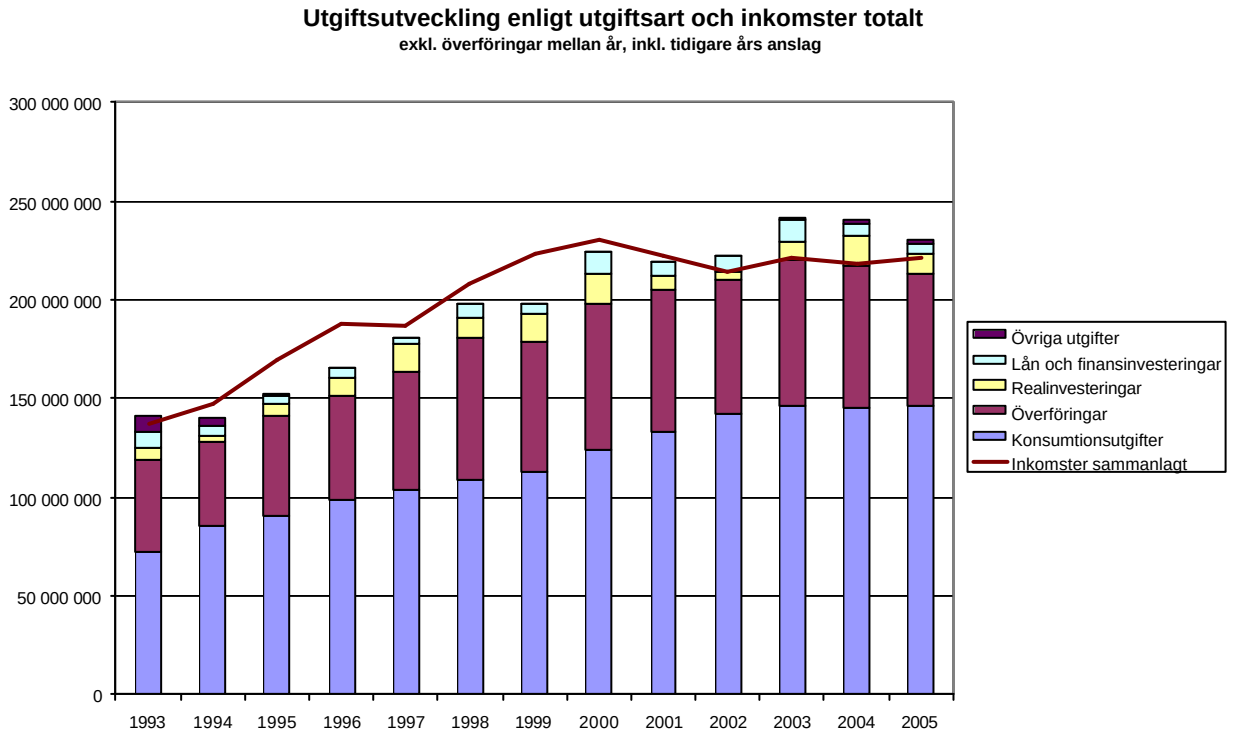

Konsumtionsutgifterna utgör under hela perioden den största andelen av utgiftsposterna. Fr.o.m. år 1994 då landskapet övertog ansvaret för hälso- och sjukvården på Åland har andelen konsumtionsutgifter varierat kring 60 %. Under de speciellt goda åren 1997 - 2000 var dock andelen under 60 % medan den under 2000-talet åter stigit till drygt 60 %. Andelen konsumtionsutgifter har ökat under åren 2001 och 2002. Detta beror till stor del på att förverkligandet av investeringarna under denna period varit på en låg nivå.

Vid en jämförelse av utvecklingen av konsumtionsutgifter och avräkningsbeloppet respektive budgetår kan konstateras att fr.o.m. år 1994, då Ålands hälso- och sjukvård bildades, har utvecklingen av konsumtionsutgifterna varit relativt jämn under perioden 1994 - 1999, under perioden 2000 - 2003 har ökningstakten varit något snabbare för att fr.o.m. år 2003 plana ut och sjunka. Under samma period eller åren 1994 - 2000 var utvecklingen av avräkningsbeloppet mycket gynnsam. Under toppåret 2000 utföll även den högsta skattegottgörelsen hittills under det nya ekonomiska systemet. År 2000 utgjorde brytpunkten och därefter har avräkningsbeloppet sjunkit. Nivån år 2003 och 2004 beräknas i stort sett vara densamma som år 1999. Under de goda åren översteg inkomsten av avräkningen betydligt konsumtionsutgifterna, vilket medförde ett avsevärt större handlingsutrymme för överföringsutgifter, realinvesteringar och lån m.m.

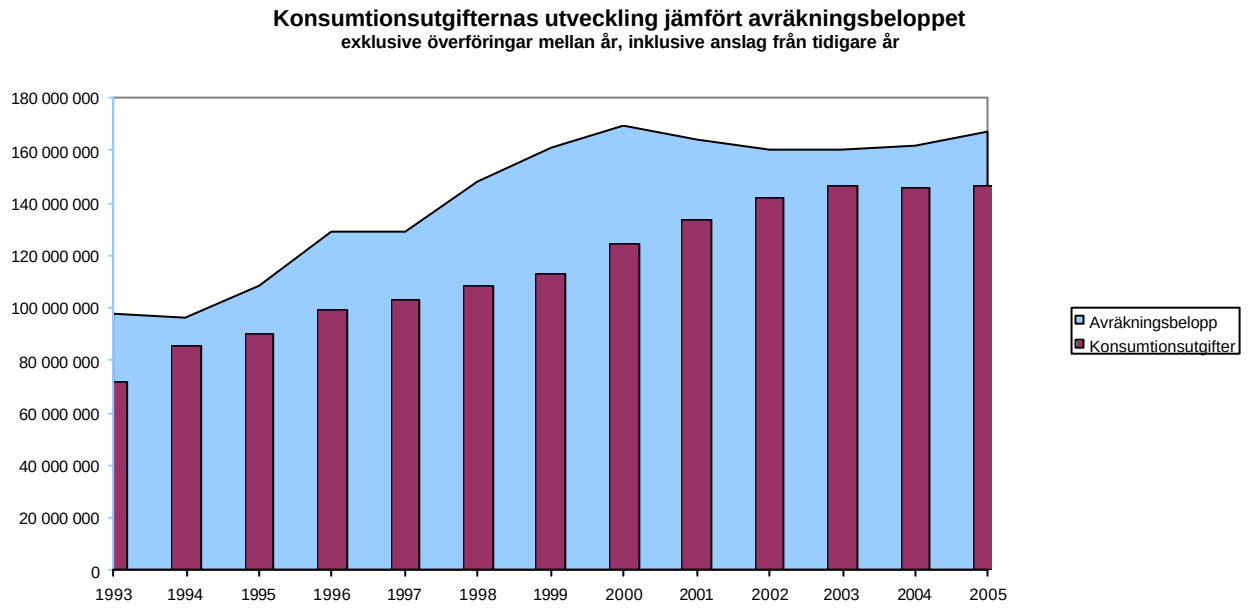

Landskapsstyrelsen har under år 2002 påbörjat en översyn av verksamheter i syfte att stävja ökningen av konsumtionsutgifterna. Arbetet är långsiktigt och kommer att pågå de närmaste åren. Utgående från i detta skede kända faktorer beräknas brytpunkten för konsumtionsutgifter uppnås under år 2003 varefter utvecklingen hejdas. För att uppnå detta krävs återhållsamhet och rationaliseringsåtgärder inom de upprätthållna verksamheterna. Även utökad andel av extern finansiering för verksamheter övervägs under processens gång. Av de korta kommentarerna per större områden under respektive avdelning nedan framkommer vissa faktorer som begränsar handlingsutrymmet samt en del tänkbara åtgärder för verksamheterna. Att genomföra rationaliseringar i verksamheter kräver dock klara ställningstaganden till målsättningarna med verksamheter, kartläggning av förutsättningar för och effekter av förändringarna i förhållande till de behov verksamheten avser att täcka. Arbetet har påbörjats och fortgår under år 2003 och implementeras efterhand.

Överföringsutgifterna uppgår i budgetförslaget för år 2003 till drygt 78,4 miljoner euro. Av överföringsutgifterna upptas för

Landskapsandelar för kommunernas driftskostnader	24 670 000 euro
Landskapsandelar för kommunernas anläggningsprojekt	4 500 000 euro
Övriga bidrag för kommunala investeringar	2 120 000 euro
EU-målprogram	13 829 000 euro
Social- och hälsovård samt utkomstskydd (till privata sektorn)	17 103 000 euro
Övrigt	16 219 000 euro
Sammanlagt	78 441 000 euro

För samtliga områden rörande överföringsutgifter kommer en översyn av stödnivåerna att vara aktuell.

Landskapets investeringar prövas noggrant och prioriteringsordningen ses över varefter nya uppgifter framkommer i samband med fortskridningen av respektive projekts planerings- och projekteringsfaser.

Utgifterna för låneutgifter är för närvarande i det närmaste begränsat till bostadslån, produktutvecklingslån samt vissa mindre lånetyper. Låneutgifterna är heller inte slutliga utgifter för landskapet i.o.m. att de avbetalas under ett antal år framöver. Därtill ger de en avkastning i form av ränta.

Kommentarer för större politikområden under respektive avdelning

Landskapsstyrelsen

Under landskapsstyrelsens huvudtitel upptas utgifter för landskapsstyrelsen och dess verksamhet samt ytterligare tre funktioner; revision, statistik- och utredningar samt lagberedning. Därtill ingår konsumentrådgivningen som dock finansieras av kommunerna.

Landskapsstyrelsen och dess verksamhet

Under detta område kan speciellt nivåerna för anslagen för landskapsstyrelsens dispositionsmedel, utredningar och externt samarbete prövas.

Revisionsbyrån

Den interna revisionen utgör en viktig gransknings- och kontrollfunktion vars verksamhetsomfång till stora delar bestäms av de revisionsresurser som krävs i anledning av de EU-program som landskapet deltar i.

Ålands statistik - och utredningsbyrå

Statistikverksamheten är en viktig funktion där nivån bör upprätthållas. Rörande utredningsverksamheten kan en större självfinansieringsgrad eftersträvas.

Lagberedningen

Lagberedningen är en av grundfunktionerna i självstyrelsesystemet. Omfattningen på verksamheten är i dag anpassad för att minska eftersläpningar i författningsberedningen.

Kansliavdelningens förvaltningsområde

Kansliavdelningen allmänt

Under kommande treårsperiod är ledstjärnan återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifterna. Under slutet av perioden kan anslag för utbyggnad av självstyrelsegården bli aktuellt.

Radio- och TV-verksamhet

Under år 2003 tillförs Ålands Radio och TV Ab ett bidrag om 0,1 miljoner euro för dess verksamhet utöver de inkomster av avgifter för innehav av televisionsapparater som inflyter. Därtill betalar landskapet kostnader för upphovsrätt i samband med återutsändning samt ger bidrag för investeringar i radio- och TV-anläggningar. Verksamheten och avgiften för innehav av televisionsapparat anpassas så att bidraget om 0,1 miljoner euro inte längre utgår från och med år 2004.

Främjande av bostadsproduktion

Ingen större förändring är att vänta i omfattning för främjande av bostadsproduktion under kommande treårsöversikt. Nivån på bostadslån bör bibehållas på samma nivå som under år 2003. Inkomster i stöd av LL om befrielse från användnings- och överlåtelserestriktioner för hyresfastigheter (42/1999) inflyter inte längre fr.o.m. år 2004 och nivån år 2003 är högst sannolikt låg. I och med att utgivningen av bostadslån varit och beräknas vara hög de kommande åren ökar inkomsterna i form av avbetalningar.

Elsäkerhet och energi

Utgifter av ekonomisk betydelse inom området är understödet för befrämjande av förnybar energi. Nivåerna kan prövas i respektive budget och är beroende av prioriteringar.

Landskapsalarmcentralen

Alarmeringsfunktionen är en grundfunktion för säkerheten i vårt samhälle och en viss nivå bör upprätthållas med beaktande av grundtryggheten i samhället. Enligt de planer som föreligger kan alarmeringsverksamheten sammanföras till polishuset om en tillbyggnad förverkligas. Detta medför i sig inte någon inbesparing, men säkerheten och beredskapen i alarmeringssituationer kan höjas.

Motorfordonsbyrån

Motorfordonsbyråns verksamhet täcks idag av inkomster och ger ett visst överskott för att täcka kapitalkostnader.

Ålands polismyndighet

Polisväsendet är en av grundfunktionerna i samhället och en viss omfattning bör upprätthållas för att säkerställa tryggheten i samhället. Landskapsstyrelsen avser att genomföra en utvärdering av hur organisationen fungerar för att säkerställa att allokeringen av befintliga resurser är ändamålsenlig.

Posten på Åland

Landskapsstyrelsen har efter förhandlingar med Posten på Åland kommit överens om principer för överföring av vinstmedel till landskapets budget. För de kommande tre åren har dock förhandlingarna medfört att inbetalningen till budgeten är på en högre nivå eller motsvarande 1 miljon euro årligen åren 2003 - 2005.

Finansavdelningens förvaltningsområde

Finansavdelningen allmänt

Finansavdelningen har många centrala funktioner och gemensamt budgeterade kostnader för hela landskapsförvaltningen. Ett alternativ kunde vara att fördela ut en större andel kostnader på respektive förbrukare för att öka kostnadsmedvetenheten i förvaltningen. Dock måste fördelarna noga övervägas mot de resurser ett dylikt förfarande kräver. Under år 2003 börjar pensionsfonden stå för de direkta lönekostnaderna för registerföringen av pensionsfondens värdepapper. I övrigt är ledstjärnan återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifterna.

Allmänna stöd till kommunerna

Under de kommande tre åren bör endast lagfästa överföringar till kommunerna förekomma. I förhandlingarna med kommunerna bör återhållsamhet eftersträvas och de eftersträvade servicenivåerna diskuteras. Lösningen av den finansieringsproblematik för hälso- och sjukvården för vilken redogörs i budgetförslagets allmänna motivering har här beaktats som en minskning av de allmänna landskapsandelarna.

Särskilda understöd, lån och investeringar

Behovet av anslag för bidrag för samhällsekonomiska projekt kommer att vara relativt högt beroende på de utlovade bidragen för badhuset i Mariehamn och idrotts- och motionscentret i Godby. Rörande kongress- och kulturhuset avser landskapsstyrelsen fortsätta planeringen.

Penningautomatmedel

Utvecklingen av avkastningen av penningautomatmedel är i detta skede något osäker och kan komma att sjunka till år 2004.

Pensioner

Nivån på pensionsutgifterna har stigit stadigt de senaste åren och något trendbrott i den utvecklingen är ännu inte att vänta. Överföringen från pensionsfonden till budgeten har i förslaget för år 2003 beaktats till i stort sett maximal överföring i förhållande till vad LL om landskapet Ålands pensionsfond (71/1995) medger. Motsvarande nivå på överföringen till landskapets budget har även beaktats för de följande två åren.

Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

Social- och miljöavdelningen allmänt

Under perioden iakttas återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifterna. Nuvarande avtal om helikoptertjänster utlöper på hösten 2004 varefter ny upphandling skall göras.

Socialpolitik

Inga större förändringar är planerade i detta skede. Landskapsandelarna för socialvårdens driftsutgifter stiger förutom med indexjusteringar med stigande befolkningsantal. Landskapsandelarna för anläggningskostnader kan prövas under perioden, men behovet av anslag förväntas utgående från nu kända projekt vara relativt oförändrat.

Penningautomatmedel

Penningautomatmedlen för social verksamhet har höjts i budgetförslaget för år 2003. Nivån kan dock komma att prövas kommande år om avkastningen av penningautomatmedel minskar.

Miljöfrågor

Under perioden iakttas återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifter. För miljöprövningsnämnden erfordras utökade resurser fram t.o.m. år 2004, varefter behovet beräknas minska. Enligt nu kända uppgifter om vatten- och avlopps- samt avfallshanteringsprojekt kan behovet av medel för understöd vara relativt stort under kommande treårsperiod och prioriteringar krävs.

Ålands hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården är en sektor som kräver stora resurser av landskapets budget. Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård har påbörjat en översyn av verksamheten för att uppnå besparingsåtgärder. Förslaget innehåller även en översyn av och höjning av avgifterna. Arbetet bör fortgå för att stävja kostnadsökningar och finna besparingsåtgärder. Om utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I kommer

igång planenligt under slutet av år 2003 kommer ytterligare 7,7 miljoner euro att behövas under här avsedd period för denna etapp.

Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde

Utbildnings- och kulturavdelningen allmänt

Inga större förändringar är kända i detta skede. Återhållsamhet bör iakttas vad gäller konsumtionsutgifter.

Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 1 och 2

Nuvarande programperiod sträcker sig över åren 2000 - 2006. Enligt landskapsstyrelsens förslag till budget för år 2003 upptas högre anslag för att förenkla hanteringen och möjliggöra att det fattas fleråriga beslut rörande projekt. Bibehålles nivån för år 2004 är programperiodens alla bidragsmedel därmed budgeterade. Nivån sjunker således år 2005.

Kulturområdet

Inga betydande förändringar är kända i detta skede.

Penningautomatmedel

Nivån kan komma att prövas kommande år om avkastningen av penningautomatmedel minskar.

Grundskoleväsendet

I budgetförslaget för år 2003 föreslås att betalningsansvaret för grundskollärarnas pensionspremier skall överföras på respektive kommun eller kommunalförbund fr.o.m. 1.7.2003. Denna merkostnad för kommunerna har räknats in i underlaget för bestämmande av basbeloppen för landskapsandelen för grundskolorna varför landskapsandelen kommer att stiga något medan anslaget för pensionspremier kommer att utgå i budgeten för år 2004. Enligt nu kända planer på kommunala grundskole- och allmänna biblioteksprojekt kommer behovet av anslag för landskapsandel för anläggningsprojekt att vara på en hög nivå under kommande treårsperiod.

Fritt bildningsarbete och övriga skolor

I detta skede är inga betydande förändringar i verksamheternas omfattning kända.

Utbildning efter grundskolan

I budgetförslaget för år 2003 är budgeteringen stram för lycéet och gymnasialstadieskolorna. Antalet studerande kommer att öka under kommande treårsperiod. För ytterligare åtstramningar behövs strukturella förändringar. Möjliga strukturella förändringar i verksamheternas upplägg kan vara en översyn av antalet lärarledda undervisningstimmar per studievecka, översyn av skolornas reglementen beträffande undervisningsgruppernas storlek samt översyn av läroplanernas utbud av valbara ämnen. Under perioden planeras om- och tillbyggnader vid flera av landskapets skolbyggnader.

Högskolan på Åland

Efter försöksperioden inordnas verksamheten inom ramen för högskolan på Åland fr.o.m. 1.1.2003. Utgående från nu kända planer är inga betydande förändringar aktuella vad gäller verksamhetens omfattning.

Ålands sjösäkerhetscentrum

I detta skede är inga betydande förändringar i verksamhetens omfattning kända. Graden av inkomstfinansiering bör ses över och höjas.

Museibyrån
Verksamheten omorganiseras i 2003 års budgetförslag och bör medföra ett effektivare utnyttjande av resurser.

Näringsavdelningens förvaltningsområde

Näringsavdelningen allmänt
Under perioden iakttas återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifterna.

Näringslivet
Tyngdpunkten flyttas från direkta bidrag och lån till garantier och räntestödslån, vilket minskar anslagsbehovet något till år 2003. Under kommande år förväntas inte några större förändringar i omfattningen. Nuvarande programperiod för mål 2-programmet sträcker sig över åren 2000 - 2006. Enligt landskapsstyrelsens förslag till budget för år 2003 upptas högre anslag för att förenkla hanteringen och möjliggöra att det fattas fleråriga beslut rörande projekt. Bibehålles nivån för år 2004 är programperiodens alla bidragsmedel därmed budgeterade. Nivån sjunker således år 2005.

Lantbruket
Under kommande treårsperiod förväntas inte några större förändringar inom lantbrukssektorn enligt nu kända faktorer. Enligt föreliggande planer i förslaget till budget för år 2003 avses Ålands svinavelsstations verksamhet överförd till ett bolag under år 2003.

Skogsbruket
Inga betydande förändringar är i detta skede kända vad gäller verksamhetens omfattning. Jakt- och viltvårdsfrågorna finansieras med inkomster av jaktkort och hjortdjurslicenser.

Fiskerinäringen
Inga betydande förändringar är i detta skede kända.

Arbetsmarknad
Nivån är i stort beroende av utvecklingen i samhället. En stor osäkerhetsfaktor är eventuella förändringar inom främst sjöfartsnäringen. Nuvarande programperiod för mål 3-programmet, åtgärd 3 sträcker sig över åren 2000 - 2006. Enligt landskapsstyrelsens förslag till budget för år 2003 upptas högre anslag för att förenkla hanteringen och möjliggöra att det fattas fleråriga beslut rörande projekt. Bibehålles nivån för år 2004 är programperiodens alla bidragsmedel därmed budgeterade. Nivån sjunker således år 2005.

Ålands teknologicentrum
Verksamheten överfördes till näringsavdelningens förvaltningsområde under år 2002 och verksamheten utvecklas mot allt större projektorientering och flexibilitet. Graden av extern finansiering bör öka.

Försöksverksamheten
Verksamheten ses över under år 2003 och i samband med detta utreds möjligheterna till högre grad av extern finansiering. En om- och tillbyggnad av försöksstationen för främst laboratoriet genomförs med början under år 2003 medan ytterligare åtgärder i fastigheten får anstå tills översynen av verksamheten genomförts.

Jord- och skogsegendomar
De direkta löpande utgifterna täcks av inkomster i form av bl.a. arrenden och försäljning av virke. Förverkligandet av den golfbana på Grelsby kungsgård som är aktuell föreslås i budgetförslaget för år

2003 få ändrat upplägg så att investeringen kunde genomföras av privata intressenter.

Trafikavdelningens förvaltningsområde

Trafikavdelningen allmänt

Under perioden iakttas återhållsamhet vad gäller konsumtionsutgifterna.

Övrig trafik

Inga betydande förändringar är kända i detta skede.

Sjötrafiken

Inga betydande förändringar är kända i detta skede. I verksamheten tillämpas återhållsamhet i trafikutbudet.

Vägar, broar, hamnar och linfärjor

Inga betydande förändringar är kända i detta skede. Nivån på investeringar kan prövas årsvis.

Verkstad och lager

Verksamheten är fr.o.m. år 2003 nettobudgeterad så att ett överskott motsvarande kapitalkostnaderna skall uppvisas.

Finansieringsutgifter och -inkomster

Under kommande treårsperiod kommer ett ackumulerat budgetunderskott att uppkomma så att det enligt nu kända uppgifter och antaganden är ca 11 miljoner euro vid utgången av år 2003, ca 33 miljoner euro vid utgången av år 2004 och ca 45 miljoner euro vid utgången av år 2005. Till utjämningsfonden finns sedan tidigare drygt 13,4 miljoner euro avsatt.

Betydande förändringar i landskapets totala inkomster är i detta skede inte kända för kommande treårsperiod.

Mot bakgrund av ovanstående framgår det att en rimlig balans i budgetekonomin fram till år 2005 förutsätter förändringar i verksamhetsstrukturen.

SAMMANDRAG AV ÖVERSIKT FÖR ÅREN 2003 - 2005

2002 års penningvärde

	Konsumtions-utgifter	Överförings-utgifter	Realinves-teringar	Lån och övr. finansinves-teringar	Övriga utgifter	UTGIFTER	INKOMSTER	NETTO-UTGIFTER	ANM.
Belopp anges i euro									
Lagtinget									
Ls:s förslag 2003	2 290 000	0	0	0	0	2 290 000	4 000	2 286 000	
Beräknat 2004	2 390 000	0	0	0	0	2 390 000	4 000	2 386 000	
Beräknat 2005	2 505 000	0	0	0	0	2 505 000	4 000	2 501 000	
Landskapsstyrelsen									
Ls:s förslag 2003	2 058 000	0	0	0	0	2 058 000	208 000	1 850 000	
Beräknat 2004	2 348 000	0	0	0	0	2 348 000	209 000	2 139 000	
Beräknat 2005	2 294 000	0	0	0	0	2 294 000	214 000	2 080 000	
Kansliavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2003	8 827 000	5 128 000	350 000	5 000 000	0	19 305 000	4 295 000	15 010 000	
Beräknat 2004	8 935 000	5 813 000	2 250 000	5 000 000	0	21 998 000	4 298 000	17 700 000	
Beräknat 2005	8 850 000	5 729 000	1 200 000	5 000 000	0	20 779 000	4 298 000	16 481 000	
Finansavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2003	16 675 000	10 299 000	200 000	2 500 000	0	29 674 000	15 178 000	14 496 000	
Beräknat 2004	17 402 000	6 979 000	200 000	2 500 000	0	27 081 000	14 498 000	12 583 000	
Beräknat 2005	18 037 000	7 979 000	200 000	2 500 000	0	28 716 000	14 918 000	13 798 000	
Soc. o. miljöavd.förv.omr.									
Ls:s förslag 2003	60 746 000	22 155 000	2 335 000	135 000	0	85 371 000	8 791 000	76 580 000	
Beräknat 2004	60 740 000	22 835 000	5 015 000	135 000	0	88 725 000	8 815 000	79 910 000	
Beräknat 2005	60 836 000	22 664 000	3 150 000	150 000	0	86 800 000	8 790 000	78 010 000	

	Konsumtions-utgifter	Överförings-utgifter	Realinves-teringar	Lån och övr. finansinves-teringar	Övriga utgifter	UTGIFTER	INKOMSTER	NETTO-UTGIFTER	ANM.
Utbildnings-o.kulturavd.förv.omr.									
Ls:s förslag 2003	27 266 000	20 761 000	2 461 000	41 000	0	50 529 000	2 946 000	47 583 000	
Beräknat 2004	27 710 000	20 750 000	4 766 000	37 000	0	53 263 000	2 956 000	50 307 000	
Beräknat 2005	27 939 000	19 860 000	2 591 000	37 000	0	50 427 000	2 974 000	47 453 000	
Näringsavd.förv.område									
Ls:s förslag 2003	6 237 000	18 718 000	110 000	1 701 000	0	26 766 000	4 746 000	22 020 000	
Beräknat 2004	6 181 000	19 194 000	310 000	1 451 000	0	27 136 000	4 739 000	22 397 000	
Beräknat 2005	6 235 000	15 095 000	10 000	1 451 000	0	22 791 000	4 819 000	17 972 000	
Trafikavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2003	18 839 000	1 380 000	2 259 000	0	0	22 478 000	1 103 000	21 375 000	
Beräknat 2004	18 975 000	1 380 000	2 740 000	0	0	23 095 000	1 129 000	21 966 000	
Beräknat 2005	19 135 000	1 380 000	2 903 000	0	0	23 418 000	1 137 000	22 281 000	
Finansieringsutg.o.-ink.									
Ls:s förslag 2003	0	0	0	0	1 115 000	1 115 000	183 540 000	-182 425 000	
Beräknat 2004	0	0	0	0	12 215 000	12 215 000	181 675 000	-169 460 000	
Beräknat 2005	0	0	0	0	34 315 000	34 315 000	184 225 000	-149 910 000	
TOTALT									
Ls:s förslag 2003	**142 938 000**	**78 441 000**	**7 715 000**	**9 377 000**	**1 115 000**	**239 586 000**	**220 811 000**	**18 775 000**	underskott
Beräknat 2004	**144 681 000**	**76 951 000**	**15 281 000**	**9 123 000**	**12 215 000**	**258 251 000**	**218 323 000**	**39 928 000**	underskott
Beräknat 2005	**145 831 000**	**72 707 000**	**10 054 000**	**9 138 000**	**34 315 000**	**272 045 000**	**221 379 000**	**50 666 000**	underskott

Bilaga 4.

PERSONAL PER HUVUDTITEL 2001-2003

Observera att personal som tjänstgör deltid överstigande halvtid och personal som tjänstgör mer än halva året har räknats som hel tjänst.

Ht. 41. LAGTINGET

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	5		3	8
2002	5		3	8
2003	5		3	8

Ht. 42. LANDSKAPSSTYRELSEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	16	2		18
2002	16	2		18
2003	16	2		18

Ht. 43. KANSLIAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	124	9	20	153
2002	128	7	20	155
2003	129	5	20	154

År 2002 1 st. överförd från Ht 47. Näringsavdelningen

Ht. 44. FINANSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	34	3		37
2002	35	4	1	40
2003	36	1	2	39

Ht. 45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	830	19	6	855
2002	846	27	6	879
2003	845	38	6	889

Ht. 46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	263*	31	63	356
2002	270***	28	70	364
2003	277**	23	70 ½	365 ½

* 1 vakant
** 5 vakanta
*** 4 vakanta

År 2001 5 st. överförda från Ht. 47. Näringsavdelningen
År 2002 4 st. överförda till Ht 47. Näringsavdelningen

År	Timlärare		TOTALT
	Huvudsyssla	Bisyssla	
2001	50	60	110
2002	46	59	105
2003	43	61	104

Ht. 47. NÄRINGSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	59	13	34	106
2002	56	18	34	108
2003	55	14	33	102

År 2001 5 st. överförda till Ht. 46. Utbildnings- och kulturavdelningen
År 2002 4 st. överförda från Ht 46. Utbildnings- och kulturavdelningen
År 2002 1 st. överförd till Ht 43. Kansliavdelningen

Ht. 48. TRAFIKAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	28*	3	197	227
2002	28	3	193	224
2003	28	3	191	222

* 1 vakant

TOTALT EXKLUSIVE TIMLÄRARE

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbets-avtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2001	1359*	80	323	1760
2002	1384***	89	327	1796
2003	1391**	86	325 ½	1797 ½

* 2 vakanta
** 5 vakanta
*** 4 vakanta

TJÄNSTETABLÅ 2003

Bilaga 5.

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

41. LAGTINGET

41.05.01 Lagtingets kansli

Inrättade tjänster		
Sekreterare	A 29	1
Notarie	A 27	1
Utskottssekreterare	A 25	1
Kanslist och arkivarie	A 20	1
Vaktmästare	A 15	1
		5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Stenograf, 90%		1
Bibliotekarie, 69,0%		1
Byråsekreterare, 82,8%		1
		3

42. LANDSKAPSSTYRELSEN

42.01.01 Lantrådet och landskapsstyrelsens ledamöter

Inrättad tjänst		
Lantrådets sekreterare	A 17	1
		1

42.05.04 Skärgårdssamarbetet och Interreg III

Tillfällig tjänst		
Sekretariatschef		1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Projektchef		1
Handläggare		1
		2

42.25.01 Revisionsbyrån

Inrättade tjänster		
Ledande revisor	A 26	1
Intern revisor	A 24	1
		2

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå

Inrättade tjänster		
Direktör	A 27	1
Utredningschef	A 24	1
Ledande statistiker	A 24	1
Ekonom/statistiker	A 23	1
Statistiker	A 23	1
Biträdande statistiker	A 19	1
		6
Tillfällig tjänst		
Utredare		1
		1

42.40.01 Lagberedningen

Inrättade tjänster		
Lagberedningschef	A 28	1
Lagberedare, Avt.	Avt.	5
Byråsekreterare	A 14	1
		7
Tillfällig tjänst		
Extra lagberedare		1
		1

KANSLIAVDELNINGEN

43.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Kanslichef	A 31	1
Administrationschef	A 26	1
Kanslichefssekreterare	A 15	1
Byråsekreterare	A 14	1
Förvaltningsinspektör	A 25	1
Registrator	A 19	1
Biträdande registrator	A 15	1
Registratorsbiträde	A 14	1
Receptionist	A 13	2
Övervaktmästare	A 16	1
Vaktmästare-chaufför	A 12	1
Vaktmästare-chaufför	A 14	1
Vaktmästare	A 12	1
Chef för Europarättsfrågor	A 27	1
Biträdande EU-jurist	A 23	1
EU-handläggare	A 14	1
Personalsekreterare	A 23	1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Byråsekreterare	A 14	1
		19
Tillfälliga tjänster		
Koordinator 1.1.-31.5.		-
Byråsekreterare fr.1.3.		1
Registratorsbiträde		1
		2

43.01.01 Byggnadsbyrån

Inrättade tjänster		
Överinspektör	A 28	1
Avdelningssekreterare	A 15	1
Projektingenjör	A 24	1
Byggmästare	A 21	1
Handläggare ny fr.1.3.	A 23	1
Bostadslåneinspektör	A 23	1
Byggnadskonsulent	A 22	1
Räddningsinspektör	A 24	1
Elinspektör	A 24	1
		9

43.03.01 Ålandskontoret i Helsingfors

Inrättad tjänst		
Informationssekreterare	A 24	1
		1
Tillfällig tjänst		
Byråsekreterare		1
		1

43.03.02 Ålandskontoret i Stockholm

Tillfällig tjänst		
Informationssekreterare		1
		1

43.04.01 Främjande av jämställdheten

Inrättad tjänst		
Jämställdhetsinspektör	A 23	1
		1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
43.20.01 Planläggnings- och byggnadsväsendet		
Inrättad tjänst		
Projektledare	A 23	1
		1
43.32.20 Landskapsalarmcentralen		
Inrättade tjänster		
Alarmmästare	A 21	1
Alarmoperatör	A 14	6
		7
43.40.01 Fastighetsförvaltning		
Inrättade tjänster		
Maskinmästare	A 20	1
Gårdskarl	A 12	1
		2
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Maskinskötare		2
Gårdskarl		2
Gårdskarl, 25%		1
Städare		9
Timmerman		1
Verksamhetsledare, deltid		1
		16
43.60.20 Ålands polismyndighet		
Inrättade tjänster		
Polismästare	A 27	1
Överkommissarie	A 25	1
Kommissarie	A 21	2
Överkonstapel	A 18	14
Äldre konstapel	A 16	39
Äldre konstapel	A 15	5
Yngre konstapel	A 13	6
Yngre konstapel	A 12	4
Kansliföreståndare	A 17	1
Kanslisekreterare	A 14	1
Kanslisekreterare	A 13	6
		80
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Kanslist, 55,2%		2
Städare		2

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Städare, 26%		1
		5

43.70.20 Motorfordonsbyrån

Inrättade tjänster		
Trafikinspektör	A 26	1
Besiktningsman	A 20	2
Bilbesiktningstekniker	A 18	3
Registerföreståndare	A 19	1
Byråsekreterare	A 14	1
Byråfunktionär	A 12	1
		9
Tillfällig tjänst		
Byråfunktionär		1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Städare		1
		1

43.80. Posten på Åland

Posten på Åland upprättar egen tjänstetablå

43.95.05 Utgifter för hyreslokaliteter

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Städare, 100%		1
		1

FINANSAVDELNINGEN

44.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Finanschef	A 30	1
Avdelningsjurist	A 25	1
Budgetplanerare	A 23	1
Budgetberedare	A 18	1
Avdelningssekreterare/budget-beredare	A 16	1
IT-chef	A 25	1
IT-driftstekniker	A 23	2
		8

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Tillfällig tjänst		
IT-driftstekniker		1
		1
44.01.01 Redovisningsbyrån		
Inrättade tjänster		
Landskapskamrer	A 26	1
Bitr. landskapskamrer	A 25	1
Fondadministratör ny fr. 1.3.	A 22	1
Registeransvarig	A 18	1
Ledande bokförare	A 18	1
Kassör	A 18	1
Bokförare	A 16	3
Bokförare	A 15	6
Bokförare	A 14	1
Ledande lönebokförare	A 18	1
Lönebokförare	A 16	2
Lönebokförare	A 15	4
		23
Tillfällig tjänst		
Extra registeransvarig 1.1.-28.2.		-
		-
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Rapportutvecklare		1
		1
44.01.01 Avtals- och pensionsbyrån		
Inrättade tjänster		
Avtalschef	A 28	1
Avtalssekreterare	A 16	1
Byråsekreterare	A 14	1
Pensionshandläggare	A 22	1
Löneadministratör	A 22	1
		5
44.01.05 Utvecklingsarbete		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Registeransvarig		1
		1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

45.01.01 Socialvårdsbyrån

Inrättade tjänster		
Avdelningschef	A 28	1
Byråsekreterare	A 14	1
Socialinspektör	A 24	1
Klient- och patientombudsman	A 25	1
		4
Tillfälliga tjänster		
Projektledare, 80%		1
Alkoholinspektör, 55,2%		1
		2

45.01.01 Hälso- och sjukvårdsbyrån

Inrättade tjänster		
Landskapsläkare, fri avtalslön	Avt.	1
Byråsekreterare	A 14	1
Hälsovårdsinspektör	A 24	1
		3

45.01.01 Miljömedicinska byrån

Inrättade tjänster		
Landskapsveterinär	A 26	1
Biträdande landskapsveterinär	A 24	1
		2

45.01.01 Miljöbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Byråsekreterare	A 14	1
Miljöingenjör	A 25	1
Miljöinspektör	A 24	2
Biträdande miljöingenjör	A 23	1
Naturvårdsintendent	A 25	1
Vattenbiolog	A 24	1
		8
Tillfällig tjänst		
Extra naturvårdskonsulent		1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Arbetsledare		1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
45.50.01 Allmän miljövård			
Tillfälliga tjänster			
Miljöinspektör			1
Miljöutredare			1
Kretsloppsutredare, 25%			-
			2
45.54.01 Vattenförsörjning och vattenvård			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Geolog			1
			1
45.56.04 Avfallshantering			
Tillfällig tjänst			
Kretsloppsutredare, 75%			1
			1
45.58.20 Ålands miljölaboratorium			
Inrättade tjänster			
Laboratoriechef		A 24	1
Fältmästare		A 18	1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Biolog			1
Laborant			1
Bitr. fältmästare	Tid. Laborant		1
			3
45.59.20 Ålands miljöprövningsnämnd			
Inrättade tjänster			
Miljöhandläggare		A 25	1
Miljöhandläggare		A 24	1
			2
Tillfälliga tjänster			
Miljöhandläggare			2
Byråsekreterare, 80,0%			1
			3

45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård upprättar egen tjänstetablå (se även preliminär plan för hälso- och sjukvården 2003, bilaga 1)

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

46.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Avdelningschef	A 28	1
Utredningssekreterare	A 17	1
Avdelningssekreterare	A 15	1
Planerare	A 21	1
Enhetschef	A 23	1
Studiesekreterare	A 15	1
Byråsekreterare	A 14	1
		7
Tillfällig tjänst		
Extra studiesekreterare		1
		1

46.01.01 Skolbyrån

Inrättad tjänst		
Byråchef	A 26	1
		1

46.01.01 Yrkesutbildningsbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Enhetschef	A 23	1
		2
Tillfälliga tjänster		
Överinspektör		1
Programansvarig		1
Utredare (mål 3)		1
		3

46.01.01 Kulturbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Kulturkonsulent	A 20	1
		2

46.01.01 Landskapsarkivet

Inrättad tjänst		
Landskapsarkivarie	A 24	1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.01.04 Utvecklingsarbete			
Tillfällig tjänst			
Projektledare			1
			1
46.09.05 Nordiskt kulturutbyte			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Institutssekreterare			1
			1
46.09.59 Övrig kulturell verksamhet			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Projektledare			1
			1
46.18.01 Ålands yrkeshögskola			
Tillfälliga tjänster			
Dataansvarig	Överförd till moment 46.55.20		-
Projektsekreterare	Överförd till moment 46.55.20		-
Projektledare (mål 3-programmet)	Överförd till moment 46.55.20		-
			-
46.19.04 Läroavtalsutbildning			
Inrättad tjänst			
Verksamhetsledare		A 23	1
			1
Tillfällig tjänst			
Planerare, 60%			1
			1
46.19.05 Yrkesinriktad vuxenutbildning			
Tillfälliga tjänster			
Projektledare			1
Planerare, 40%			-
			1
46.19.07 Tekniskt stöd - målprogram 3			
Tillfällig tjänst			
Koordinator (mål 2 & 3), 40 %	Se även moment 46.20.45		-
			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.25.20 Ålands läromedelscentral			
Inrättade tjänster			
Enhetschef		A 23	1
AV-assistent		A 13	1
			2
Tillfällig tjänst			
Informatör			1
			1
46.30.20 Ålands högskola			
Inrättade tjänster			
Högskolechef	Överförd till moment 46.55.20	A 26	-
Högskolesekreterare	Överförd till moment 46.55.20	A 16	-
Planerare, 60%	Överförd till moment 46.55.20	A 21	-
Planerare	Överförd till moment 46.55.20	A 21	-
			-
Tillfällig tjänst			
Kurssekreterare, 80%	Överförd till moment 46.55.20		-
			-
46.30.27 Avgiftsbelagd service - utgifter			
Inrättad tjänst			
Planerare, 40%	Överförd till moment 46.55.27	A 21	-
			-
46.32.20 Ålands folkhögskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 62	1
Ämneslärare		C 50	2
Lärare i huslig ekonomi		C 47	1
Handarbetslärare		C 47	1
Ämneslärare		C 44	2
Skolekonom		A 16	1
Fastighetsskötare fr.1.3.	Tid. Vaktmästare-gårdskarl A 13	A 14	1
Kosthållare-kock		A 14	1
Kock		A 12	1
Städare		A 7	2
			13
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kock			1
Internatsövervakare 8 mån.			1
			2

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
46.34.20 Ålands musikinstitut		
Inrättade tjänster		
Rektor	C 60	1
Lärare (klarinett)	C 51	1
Lärare (sång)	C 51	1
Lärare (dans)	C 51	1
Lärare (bläckblåsinstrument)	C 44	1
Lärare (violin)	C 44	1
Lärare (piano)	C 44	1
Ekonom	A 16	1
		8
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Vaktmästare, 68%		1
Städare		1
		2
46.35.20 Ålands lyceum		
Inrättade tjänster		
Rektor	C 66	1
IT-handledare	C 57	1
Lektor nya fr. 1.8.	C 49-C 51	2
Lektor	C 49-C 51	22
Studiehandledare	C 55	1
Studiehandledare ny fr. 1.8.	C 55	1
Psykolog	A 22	1
Skolekonom	A 16	1
Kanslist	A 13	1
Kosthållsföreståndare	A 16	1
Gårdskarl-maskinskötare	A 15	1
Vaktmästare	A 12	1
Städare	A 8	3
		37
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Fastighetsskötare		1
Kock		1
Kokerska		1
Köksbiträde		2
Köksbiträde, 65,4%		1
Köksbiträde, 78,4%		1
Städare		3
		10

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.36.20 Ålands sjöfartsläroverk			
Inrättade tjänster			
Rektor	Överförd till moment 46.55.20	C 66	-
Kursplanerare	Överförd till moment 46.55.20	C 60	-
IT-handledare	Överförd till moment 46.55.20	C 57	-
Överlärare	Överförd till moment 46.55.20	C 57	-
Lektor	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Lektor i nautiska ämnen	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Dataansvarig	Överförd till moment 46.55.20	A 24	-
Ekonom	Överförd till moment 46.55.20	A 16	-
Vaktmästare-gårdskarl	Överförd till moment 46.55.20	A 13	-
Städare	Överförd till moment 46.55.20	A 8	-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare	Överförd till moment 46.55.20		-
			-
46.38.20 Ålands tekniska läroverk			
Inrättade tjänster			
Rektor	Överförd till moment 46.55.20	C 66	-
Överlärare	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Överlärare (matematik)	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Överlärare (yrkesämnen)	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Överlärare (elteknik)	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Överlärare (fartygsmaskinteknik)	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Överlärare (IT-området)	Överförd till moment 46.55.20	C 58	-
Lektor	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Lektor (fartygsautomation)	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Lektor (IT-området)	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Studiehandledare	Överförd till moment 46.55.20	C 55	-
Assistent	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Laboratorieingenjör	Överförd till moment 46.55.20	C 52	-
Ekonom	Överförd till moment 46.55.20	A 16	-
Vaktmästare-gårdskarl	Överförd till moment 46.55.20	A 13	-
Städare	Överförd till moment 46.55.20	A 8	-
			-
Tillfällig tjänst			
Ekonom	Överförd till moment 46.55.20		-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl	Överförd till moment 46.55.20		-
Gårdskarlsassistent	Överförd till moment 46.50.20		-
Städare	Överförd till moment 46.55.20		-
			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.40.20 Ålands sjömansskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Studiehandledare		C 55	1
Speciallärare		C 51	1
Lektor i nautiska ämnen		C 51	1
Lektor i eltekniska ämnen		C 51	1
Assistent		C 52	0,5
Lektor i språk		C 51	2
Lektor i fysisk fostran		C 51	1
Lektor i matematik		C 51	1
Lektor i samhällskunskap		C 51	1
Lektor i yrkesämnen	(1 vakant)	C 48	6
Lektor i yrkesämnen		C 46	5
Lektor i arbetsämnen		C 46	1
Kurator		A 17	1
Ekonom		A 16	1
Driftstekniker		A 18	1
Städare		A 8	3
Internatsföreståndare		A 7	0,5
			29
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kock			1
Kock, 88,9%			1
Köksbiträde, 88,9%			1
Elevhemsövervakare, deltid			2
Städare, 79%			1
			6
46.40.21 Driftsutgifter för m.s. Utö			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fartygsmästare			1
			1
46.41.20 Ålands sjösäkerhetscentrum			
Inrättade tjänster			
Chef ny fr. 1.8.	(Tid.Verksamhetsledare)	A 26	1
Instruktör ny fr.1.8.		A 24	1
Maskinmästare ny fr.1.8.		A 20	1
Ekonom ny fr.1.8.		A 16	1
			4
Tillfälliga tjänster			
Ekonom 1.1.-31.7.			-
Maskinmästare 1.1.-31.7.			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Instruktör 1.1.-31.7.			-
			-

46.42.20 Ålands yrkesskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Speciallärare		C 51	1
Lektor i allmänna ämnen (språk)		C 51	1
Lektor		C 44-C 51	9
Lektor (yrkesämnen)	(1 vakant)	C 48-C 51	13
Studiehandledare		C 55	1
Dataansvarig		A 24	1
Centrallagerföreståndare		A 12	1
Föreståndare-kokerska		A 15	1
Kokerska		A 12	1
Köksbiträde		A 8	2
Städare		A 8	6
Tvätteri- och linneförråds-föreståndare		A 12	1
Ekonomichef		A 20	1
Kanslist-kassör		A 13	1
Biträdande kanslist		A 12	1
Fastighetsskötare		A 15	1
Vaktmästare		A 12	1
			44
Tillfälliga tjänster			
Assistentlärare			1
Utvecklingsingenjör			1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			1
			1

46.44.20 Ålands naturbruksskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 60	1
Lektor i yrkesämnen		C 47	5
Driftsledare		A 20	1
Skolekonom		A 16	1
			8
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl			1
Föreståndare-kock			1
Kock			1
Ladugårdsförman			1
Ladugårdsskötare			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Traktorförare			0,5
Lantarbetare			1
Köksbiträde, 57,5%			2
Städare			3
Elevhemsföreståndare, 66%, 9,5 mån.			1
			12,5

46.46.20 Ålands husmodersskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 60	1
Lektor i textilslöjd		C 47	1
Fastighetsskötare, deltid		A 13	0,5
			2,5
Tillfällig tjänst			
Kanslist, 55,2%			1
			1

46.48.20 Ålands hotell- och restaurangskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
IT-handledare		C 57	1
Lektor	1 tjänst överförd till moment 46.55.20	C 51	2
Lektor (yrkesämnen)	1 tjänst överförd till moment 46.55.20	C 48	7
Ekonom		A 16	1
Tvätt- och linneföreståndare		A 12	1
Städare		A 8	2
			15
Tillfällig tjänst			
Utbildningsledare	Överförd till moment 46.55.20		-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare	Tid. Vaktmästare		1
Kanslist-bibliotekarie, 60%			1
Köksbiträde			1
Städare			2
			5

46.50.20 Ålands vårdinstitut

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Lektor (yrkesämnen)	2 tjänster överförda till moment 46.55.20	C 54	5
Lektor (matematik)		C 54	1
Lektor (språk)		C 54	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Ekonom		A 16	1
			9
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Utbildningsledare	Överförd till moment 46.55.20		-
Dataansvarig, 55,2%	Tid. IT-handledare, 55,2% C 57		1
			1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Gårdskarl-vaktmästare	Överförd från moment 46.38.20		1
Städare			1
Städare, 55%			1
			3

46.52.20 Ålands handelsläroverk

<u>Inrättade tjänster</u>			
Rektor		C 66	1
Lektor		C 51	6
Lektor		C 48	2
Dataansvarig		A 24	1
Ekonom		A 16	1
			11
<u>Tillfällig tjänst</u>			
Kanslist			1
			1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Städare			3
			3

46.55.20 Högskolan på Åland

<u>Inrättade tjänster</u>			
Rektor (TB 1 2002)		Avt.	1
Utbildningsledare fr.1.1.	Tid. Rektor C 66, moment 46.36.20	C 62	1
Utbildningsledare fr.1.1.	Tid. Rektor C 66, moment 46.38.20	C 62	1
Enhetschef fr.1.1.	Tid. Högskolechef A 26, moment 46.30.20	A 26	1
Kursplanerare	Tid. moment 46.36.20	C 60	1
Överlärare	Tid. moment 46.38.20	C 58	4
Överlärare (matematik)	Tid. moment 46.38.20	C 58	1
Överlärare (yrkesämnen)	Tid. moment 46.38.20	C 58	1
Överlärare (elteknik)	Tid. moment 46.38.20	C 58	1
Överlärare (fartygsmaskinteknik)	Tid. moment 46.38.20	C 58	1
Överlärare (IT-området)	Tid. moment 46.38.20	C 58	1
IT-handledare	Tid. moment 46.36.20	C 57	1
Överlärare	Tid. moment 46.36.20	C 57	2
Studiehandledare	Tid. moment 46.38.20	C 55	1
Lektor (yrkesämnen)	Tid. moment 46.50.20	C 54	2

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Lektor	Tid. moment 46.36.20 1 tjänst indras	C 52	2
Lektor i nautiska ämnen	Tid. moment 46.36.20	C 52	2
Lektor	Tid. moment 46.38.20	C 52	2
Lektor (fartygsautomation)	Tid. moment 46.38.20	C 52	1
Lektor (IT-området)	Tid. moment 46.38.20 (vakant 1.1.-31.7.)	C 52	1
Lektor	Tid. moment 46.48.20	C 51	1
Lektor	Tid. moment 46.48.20	C 48	1
Assistent	Tid. moment 46.38.20	C 52	0,5
Dataansvarig fr.1.1.	Tid. Laboratorieingenjör C 52 mom. 46.38.20	A 24	1
Dataansvarig	Tid. moment 46.36.20	A 24	1
Studiesekreterare fr.1.3.	Tid. Moment 46.18.01, Projektsekreterare, tillf.	A 22	1
Planerare, 60%	Tid. moment 46.30.20	A 21	1
Planerare	Tid. moment 46.30.20	A 21	1
Högskolesekreterare	Tid. moment 46.30.20	A 16	1
Ekonom	Tid. moment 46.36.20	A 16	1
Ekonom	Tid. moment 46.38.20	A 16	1
Vaktmästare-gårdskarl	Tid. moment 46.36.20 Indras	A 13	-
Vaktmästare-gårdskarl	Tid. moment 46.38.20	A 13	1
Städare	Tid. moment 46.36.20	A 8	1
Städare	Tid. moment 46.38.20	A 8	3
			43,5
Tillfälliga tjänster			
Utbildningsledare	Tid. moment 46.48.20		1
Utbildningsledare	Tid. moment 46.50.20		1
Planerare/kvalitetsutvecklare			1
Dataansvarig	Tid. moment 46.18.01		1
Projektsekreterare 1.1. - 28.2.	Tid. moment 46.18.01		-
Projektledare (mål 3-programmet)	Tid. moment 46.18.01		1
Ekonom	Tid. moment 46.38.20		1
Kurssekreterare, 80%	Tid. moment 46.30.20		1
			7
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl	Tid. moment 46.38.20		1
Vaktmästare-gårdskarl	Tid. moment 46.36.20, inrättad tjänst		1
Städare	Tid. moment 46.38.20		1
Städare	Tid. moment 46.36.20		1
			4

46.55.27 Avgiftsbelagd service - utgifter

Inrättad tjänst			
Planerare, 40%		A 21	-
			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal

46.60.20 Museibyrån

Inrättade tjänster			
Landskapsantikvarie		A 26	1
Museiekonom		A 17	1
Museisekreterare		A 14	1
Byråsekreterare		A 14	1
Överantikvarie	Tid. moment 46.66.20	A 23	1
Överantikvarie	Tid. moment 46.70.20	A 22	1
Överantikvarie	Tid. moment 46.72.20	A 22	1
Antikvarie	Tid. moment 46.70.20	A 21	1
Konservator	Tid. moment 46.66.20 (vakant)	A 19	1
Assistent	Tid. moment 46.66.20 (vakant)	A 13	1
Antikvarie ny fr.1.3.	Tid. moment 46.70.20, tillf.	A 21	1
Bibliotekarie	Tid.moment 46.62.20	A 21	1
Receptionist	Tid.moment 46.62.20	A 12	1
Museivärd	Tid.moment 46.62.20	A 9	2
Antikvarie	Tid. moment 46.70.20	A 21	1
Antikvarie i marinarkeologi	Tid. moment 46.70.20	A 21	1
Konservator	Tid. moment 46.72.20	A 19	1
Antikvarie	Tid. moment 46.72.20	A 21	1
Antikvarie	Tid. moment 46.66.20	A 21	1
Byggmästare	Tid. moment 46.72.20	A 21	1
Antikvarie	Tid. moment 46.66.20	A 21	1
Antikvarie	Tid. moment 46.72.20	A 21	1
Antikvarie	Tid. moment 46.66.20	A 21	1
Mätningstekniker	Tid. moment 46.66.20	A 21	1
Byggmästare		A 20	1
Assistent-ritare	Tid. moment 46.72.20	A 15	1
Driftstekniker	Tid. moment 46.66.20	A 19	1
Konstintendent	Tid. moment 46.64.20	A 21	1
Utställningsassistent	Tid.moment 46.62.20	A 14	1
Utställningsassistent	Tid. moment 46.64.20	A 14	1
Museivärd	Tid.moment 46.62.20	A 9	1
Assistent	Tid. moment 46.70.20	A 16	1
Museichef	Tid.moment 46.62.20	A 23	1
			34
Tillfälliga tjänster			
Assistent	Tid. moment 46.70.20		1
Byggmästare	Tid. moment 46.66.20		1
Antikvarie 1.1.-28.2.	Tid. moment 46.70.20		-
Pedagog	Tid.moment 46.62.20		1
			3
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Byråsekreterare	Tid. moment 46.66.20		1
Städare			2
Städare, 85%	Tid. moment 46.66.20		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Fotograf			1
Arkeolog-projektledare	Tid. moment 46.66.20		1
Trädgårdsmästare	Tid. moment 46.66.20		1
Museitekniker			1
Timmerman	Tid. moment 46.66.20		3
Timmerman	Tid. moment 46.66.20 och 46.68.20		2
Timmerman	Tid. moment 46.70.20		2
Byggnadsarbetare	Tid. moment 46.68.20		1
Murare	Tid. moment 46.66.20		1
Etnolog	Tid. moment 46.72.20		1
Verksamhetsledare	Tid. moment 46.66.20		1
			19

46.62.20 Ålands museum

Inrättade tjänster			
Museichef	Överförd till moment 46.60.20	A 23	-
Bibliotekarie	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Utställningsassistent	Överförd till moment 46.60.20	A 14	-
Receptionist	Överförd till moment 46.60.20	A 12	-
Museivärd	Överförd till moment 46.60.20	A 9	-
			-
Tillfällig tjänst			
Pedagog	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

46.64.20 Ålands konstmuseum

Inrättade tjänster			
Konstintendent	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Utställningsassistent	Överförd till moment 46.60.20	A 14	-
			-

46.66.20 Kastelholms fornminnesområde

Inrättade tjänster			
Överantikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 23	-
Antikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Konservator	Överförd till moment 46.60.20 (vakant)	A 19	-
Assistent	Överförd till moment 46.60.20 (vakant)	A 13	-
Mätningstekniker	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Driftstekniker	Överförd till moment 46.60.20	A 19	-
			-
Tillfällig tjänst			
Byggmästare	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Verksamhetsledare	Överförd till moment 46.60.20		-
Trädgårdsmästare	Överförd till moment 46.60.20		-
Byråsekreterare	Överförd till moment 46.60.20		-
Städare, 85%	Överförd till moment 46.60.20		-
Murare	Överförd till moment 46.60.20		-
Timmerman	Överförd till moment 46.60.20		-
Byggnadsarbetare	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

46.68.20 Bomarsunds fornminnesområde

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Arkeolog-projektledare	Överförd till moment 46.60.20		-
Timmerman	Överförd till moment 46.60.20		-
Byggnadsarbetare	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

46.70.20 Arkeologisk verksamhet

Inrättade tjänster			
Överantikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 22	-
Antikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Antikvarie i marinarkeologi	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Assistent	Överförd till moment 46.60.20	A 16	-
			-
Tillfälliga tjänster			
Antikvarie	Överförd till moment 46.60.20		-
Assistent	Överförd till moment 46.60.20		-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Timmerman	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

46.72.20 Etnologisk verksamhet

Inrättade tjänster			
Överantikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 22	-
Byggmästare	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Antikvarie	Överförd till moment 46.60.20	A 21	-
Konservator	Överförd till moment 46.60.20	A 19	-
Assistent-ritare	Överförd till moment 46.60.20	A 15	-
			-
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Etnolog	Överförd till moment 46.60.20		-
			-

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
46.80.20 Ålands landskapsarkiv		
Inrättade tjänster		
Byråsekreterare	A 14	1
Arkivbiträde	A 14	1
Arkivbiträde	A 13	1
		3

NÄRINGSAVDELNINGEN

Inrättad tjänst		
Avdelningschef	A 28	1
		1
47.01.01 Allmänna byrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Avdelningsjurist	A 25	1
Företagskonsult	A 24	1
Företagskonsult	A 23	1
Turistsekreterare	A 21	1
Projektledare	A 24	1
Avdelningssekreterare	A 15	1
		7
Tillfällig tjänst		
Handläggare		1
		1
47.01.01 Jordbruksbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Växtskyddsinspektör	A 21	1
Lantbruksinspektör	A 21	1
Byråsekreterare	A 14	1
Enhetschef	A 24	1
Programansvarig	A 22	1
Miljöstödshandläggare	A 20	1
Ledande avbytare	A 20	1
Enhetschef	A 23	1
Vattenbyggmästare	A 21	1
Dränerings- och bevattnings-planerare	A 21	1
		11

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Tillfälliga tjänster			
Handläggare			2
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Registerhanterare, 82,8%			1
			1
47.01.01 Fiskeribyrån			
Inrättade tjänster			
Byråchef		A 26	1
Fiskerikonsulent		A 20	1
Fiskeriinspektör		A 20	1
			3
47.01.01 Skogsbruksbyrån			
Inrättade tjänster			
Byråchef		A 26	1
Ledande skogsbruksplanerare ny fr.1.3.		A 22	1
Skogsbruksplanerare	1 tjänst indras	A 20	1
Skogsbruksingenjör		A 20	2
Skogsförvaltare		A 21	1
Byråsekreterare		A 14	1
Jaktförvaltare		A 23	1
Jakthandläggare		A 20	1
			9
Tillfälliga tjänster			
Projektassistent			1
Skogsbruksplanerare			2
Projektledare (nyckelbiotopsinv.)			1
			4
47.01.06 Tekniskt stöd - målprogram 2			
Tillfällig tjänst			
Koordinator (mål 2 & 3), 60%	Se även moment 47.05.45		1
			1
47.03.23 Ålands landsbygdscentrum			
Inrättad tjänst			
Landsbygdsutvecklare		A 23	1
			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
47.15.23 Utgifter för avbytarservice inom lantbruket			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Lantbruksavbytare			20
			20
47.40.20 Arbetsförmedlingen			
Inrättade tjänster			
Byråchef		A 23	1
Ledande arbetskraftskonsulent		A 18	1
Ledande arbetskraftskonsulent		A 17	1
Specialarbetskraftskonsulent		A 15	1
Arbetskraftskonsulent		A 14	7
			11
Tillfällig tjänst			
Arbetskraftskonsulent			1
			1
47.40.23 Arbeta och bo på Åland			
Tillfälliga tjänster			
Projektadministratör			1
Utredare			1
			2
47.43.20 Yrkesvägledningen			
Inrättad tjänst			
Byråföreståndare		A 23	1
			1
Tillfällig tjänst			
Byråsekreterare			1
			1
47.44.20 Ålands teknologicentrum			
Tillfällig tjänst			
Enhetschef	Tid. Projektledare		1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Projektledare	Tid. Dataansvarig, tillf.		1
Projektledare	Tid. Försöksledare, tillf.		1
Projektledare	Tid. IT-assistent, tillf.		1
			3

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
47.46.20 Försöksverksamheten		
Inrättade tjänster		
Föreståndare	A 25	1
Försöksledare	A 20	1
Kemist	A 23	1
Fältmästare	A 18	2
Trädgårdsfältmästare	A 18	1
Fältmästare i ekologisk odling	A 18	1
Laboratorieassistent	A 15	1
Försökssekreterare	A 16	1
		9
Tillfällig tjänst		
Forskare		1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Försöksbiträde		4
		4
47.49.21 Ålands svinavelsstation		
Inrättad tjänst		
Föreståndare	A 18	-
		-
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Biträdande föreståndare		-
Svinskötare		-
		-
47.55.20 Skötsel av egna skogar		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Skogsarbetare		2
		2
47.58.20 Ålands fiskodling, Guttorp		
Inrättade tjänster		
Fiskevårdsinspektör	A 23	1
Fiskmästare	A 15	1
		2
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Gårdskarl-maskinist		1
Fiskmästare		1
Fiskmästare		1
		3

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal

TRAFIKAVDELNINGEN

48.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Överingenjör	A 28	1
Trafikingenjör	A 24	1
Vägingenjör	A 24	1
Trafiksäkerhetskonsulent	A 20	1
Bro- och hamningenjör	A 24	1
Teknisk inspektör	A 25	1
Ekonomichef	A 20	1
Avdelningssekreterare	A 15	1
Byråsekreterare	A 14	1
		9

48.20.20 Sjötrafiken

Inrättade tjänster		
Sjötrafikchef	A 24	1
Enhetschef	A 21	1
Sjöpersonalinspektör	A 19	1
Byråsekreterare	A 14	1
		4
Tillfälliga tjänster		
Bokningsfunktionär		1
Bokningsbiträde		2
		3
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Befälhavare		17
Befälhavare/maskinchef		2
Styrman		10
AT-vaktman		43
Vaktgående maskinchef		18
Kock		9
Städare		6
Båtförare		2
Kokerska/kock		1
Kokerska/kock		1
		109

48.30.20 Vägar, broar, hamnar och linfärjor

Inrättade tjänster		
Enhetschef	A 24	1
Vägmästare	A 21	2
Byggmästare	A 21	2

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Brovakt	A 9	1
		6
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Extra brovakt		1
Byggnadsarbetare		2
Arbetsledare		6
Maskinförare		15
Maskinförare, deltid		3
Lastbilsförare		7
Underhållsarbetare		1
Väghyvelförare		3
Paketbilsförare		1
Underhållsmålare		1
Färjförare		24
Färjförare, deltid		1
		65
Städare, deltid		4
Gårdskarl, deltid		1
Hamnvakt, deltid		1
		71

48.30.21 Vägar, broar, hamnar och linfärjor - projekteringsenheten

Inrättade tjänster		
Enhetschef	A 24	1
Projekteringsingenjör	A 22	2
Projekteringsingenjör	A 21	1
Mätningsingenjör	A 22	1
Ritare	A 15	1
		6
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Arbetsledare		1
Mätningsbiträde		2
		3

38.50.20 Verkstad och lager

Inrättade tjänster		
Enhetschef	A 23	1
Verkmästare	A 17	1
Lagerförman	A 13	1
		3
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Lagerarbetare		3
Montör		5
Verkstadsarbetare		1
Snickare		1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Elektriker		2
Svarvare		1
Svetsare		1
		14

LÖNETABELL FÖR A-LÖNER Bilaga 6.

fr.o.m. 1.2.2002

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
A1	1 134,48	1 191,20	1 250,76	1 313,30	1 372,40	1 420,43	1 448,84
A2	1 147,50	1 204,88	1 265,12	1 328,38	1 388,16	1 436,75	1 465,49
A3	1 162,71	1 220,85	1 281,89	1 345,98	1 406,55	1 455,78	1 484,90
A4	1 177,39	1 236,26	1 298,07	1 362,97	1 424,30	1 474,15	1 503,63
A5	1 191,68	1 251,26	1 313,82	1 379,51	1 441,59	1 492,05	1 521,89
A7	1 215,01	1 275,76	1 339,55	1 406,53	1 469,82	1 521,26	1 551,69
A8	1 235,33	1 297,10	1 361,96	1 430,06	1 494,41	1 546,71	1 577,64
A9	1 255,29	1 318,05	1 383,95	1 453,15	1 518,54	1 571,69	1 603,12
A10	1 274,16	1 337,87	1 404,76	1 475,00	1 541,38	1 595,33	1 627,24
A11	1 297,43	1 362,30	1 430,42	1 501,94	1 569,53	1 624,46	1 656,95
A12	1 323,40	1 389,57	1 459,05	1 532,00	1 600,94	1 656,97	1 690,11
A13	1 349,08	1 416,53	1 487,36	1 561,73	1 632,01	1 689,13	1 722,91
A14	1 381,56	1 450,64	1 523,17	1 599,33	1 671,30	1 729,80	1 764,40
A15	1 418,66	1 489,59	1 564,07	1 642,27	1 716,17	1 776,24	1 811,76
A16	1 468,81	1 542,25	1 619,36	1 700,33	1 776,84	1 839,03	1 875,81
A17	1 529,07	1 605,52	1 685,80	1 770,09	1 849,74	1 914,48	1 952,77
A18	1 604,08	1 684,28	1 768,49	1 856,91	1 940,47	2 008,39	2 048,56
A19	1 685,50	1 769,78	1 858,27	1 951,18	2 038,98	2 110,34	2 152,55
A20	1 771,35	1 859,92	1 952,92	2 050,57	2 142,85	2 217,85	2 262,21
A21	1 892,80	1 987,44	2 086,81	2 191,15	2 289,75	2 369,89	2 417,29
A22	2 099,41	2 204,38	2 314,60	2 430,33	2 539,69	2 628,58	2 681,15
A23	2 210,01	2 320,51	2 436,54	2 558,37	2 673,50	2 767,07	2 822,41
A24	2 374,66	2 493,39	2 618,06	2 748,96	2 872,66	2 973,20	3 032,66
A25	2 569,48	2 697,95	2 832,85	2 974,49	3 108,34	3 217,13	3 281,47
A26	2 820,06	2 961,06	3 109,11	3 264,57	3 411,48	3 530,88	3 601,50
A27	3 117,96	3 273,86	3 437,55	3 609,43	3 771,85	3 903,86	3 981,94
A28	3 443,42	3 615,59	3 796,37	3 986,19	4 165,57	4 311,36	4 397,59
A29	3 797,64	3 987,52	4 186,90	4 396,25	4 594,08	4 754,87	4 849,97
A30	4 187,76	4 397,15	4 617,01	4 847,86	5 066,01	5 243,32	5 348,19
A31	4 637,63	4 869,51	5 112,99	5 368,64	5 610,23	5 806,59	5 922,72
A32	5 133,37	5 390,04	5 659,54	5 942,52	6 209,93	6 427,28	6 555,83
A33	5 682,48	5 966,60	6 264,93	6 578,18	6 874,20	7 114,80	7 257,10
A34	6 048,10	6 350,51	6 668,04	7 001,44	7 316,50	7 572,58	7 724,03
A35	6 694,49	7 029,21	7 380,67	7 749,70	8 098,44	8 381,89	8 549,53
A36	7 400,74	7 770,78	8 159,32	8 567,29	8 952,82	9 266,17	9 451,49

LÖNETABELL FÖR C-LÖNER

fr.o.m. 1.2.2002

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
C25	1 162,17	1 220,28	1 281,29	1 345,35	1 405,89	1 455,10	1 484,20
C26	1 171,70	1 230,29	1 291,80	1 356,39	1 417,43	1 467,04	1 496,38
C27	1 180,68	1 239,71	1 301,70	1 366,79	1 428,30	1 478,29	1 507,86
C28	1 192,23	1 251,84	1 314,43	1 380,15	1 442,26	1 492,74	1 522,59
C29	1 203,96	1 264,16	1 327,37	1 393,74	1 456,46	1 507,44	1 537,59
C30	1 220,33	1 281,35	1 345,42	1 412,69	1 476,26	1 527,93	1 558,49
C31	1 233,49	1 295,16	1 359,92	1 427,92	1 492,18	1 544,41	1 575,30
C32	1 247,76	1 310,15	1 375,66	1 444,44	1 509,44	1 562,27	1 593,52
C33	1 260,98	1 324,03	1 390,23	1 459,74	1 525,43	1 578,82	1 610,40
C34	1 275,25	1 339,01	1 405,96	1 476,26	1 542,69	1 596,68	1 628,61
C35	1 289,54	1 354,02	1 421,72	1 492,81	1 559,99	1 614,59	1 646,88
C36	1 305,83	1 371,12	1 439,68	1 511,66	1 579,68	1 634,97	1 667,67
C37	1 321,94	1 388,04	1 457,44	1 530,31	1 599,17	1 655,14	1 688,24
C38	1 341,59	1 408,67	1 479,10	1 553,06	1 622,95	1 679,75	1 713,35
C39	1 362,50	1 430,63	1 502,16	1 577,27	1 648,25	1 705,94	1 740,06
C40	1 386,16	1 455,47	1 528,24	1 604,65	1 676,86	1 735,55	1 770,26
C41	1 410,93	1 481,48	1 555,55	1 633,33	1 706,83	1 766,57	1 801,90
C42	1 437,78	1 509,67	1 585,15	1 664,41	1 739,31	1 800,19	1 836,19
C43	1 467,34	1 540,71	1 617,75	1 698,64	1 775,08	1 837,21	1 873,95
C44	1 497,63	1 572,51	1 651,14	1 733,70	1 811,72	1 875,13	1 912,63
C45	1 530,55	1 607,08	1 687,43	1 771,80	1 851,53	1 916,33	1 954,66
C46	1 563,98	1 642,18	1 724,29	1 810,50	1 891,97	1 958,19	1 997,35
C47	1 600,58	1 680,61	1 764,64	1 852,87	1 936,25	2 004,02	2 044,10
C48	1 637,70	1 719,59	1 805,57	1 895,85	1 981,16	2 050,50	2 091,51
C49	1 677,60	1 761,48	1 849,55	1 942,03	2 029,42	2 100,45	2 142,46
C50	1 718,79	1 804,73	1 894,97	1 989,72	2 079,26	2 152,03	2 195,07
C51	1 762,54	1 850,67	1 943,20	2 040,36	2 132,18	2 206,81	2 250,95
C52	1 806,39	1 896,71	1 991,55	2 091,13	2 185,23	2 261,71	2 306,94
C53	1 857,75	1 950,64	2 048,17	2 150,58	2 247,36	2 326,02	2 372,54
C54	1 909,87	2 005,36	2 105,63	2 210,91	2 310,40	2 391,26	2 439,09
C55	2 085,54	2 189,82	2 299,31	2 414,28	2 522,92	2 611,22	2 663,44
C56	2 133,53	2 240,21	2 352,22	2 469,83	2 580,97	2 671,30	2 724,73
C57	2 183,78	2 292,97	2 407,62	2 528,00	2 641,76	2 734,22	2 788,90
C58	2 255,84	2 368,63	2 487,06	2 611,41	2 728,92	2 824,43	2 880,92
C59	2 330,73	2 447,27	2 569,63	2 698,11	2 819,52	2 918,20	2 976,56
C60	2 421,27	2 542,33	2 669,45	2 802,92	2 929,05	3 031,57	3 092,20

C61	2 509,56	2 635,04	2 766,79	2 905,13	3 035,86	3 142,12	3 204,96
C62	2 615,27	2 746,03	2 883,33	3 027,50	3 163,74	3 274,47	3 339,96
C63	2 729,75	2 866,24	3 009,55	3 160,03	3 302,23	3 417,81	3 486,17
C64	2 857,66	3 000,54	3 150,57	3 308,10	3 456,96	3 577,95	3 649,51
C65	2 987,26	3 136,62	3 293,45	3 458,12	3 613,74	3 740,22	3 815,02
C66	3 120,79	3 276,83	3 440,67	3 612,70	3 775,27	3 907,40	3 985,55
C67	3 274,14	3 437,85	3 609,74	3 790,23	3 960,79	4 099,42	4 181,41
C68	3 443,22	3 615,38	3 796,15	3 985,96	4 165,33	4 311,12	4 397,34
C69	3 619,70	3 800,69	3 990,72	4 190,26	4 378,82	4 532,08	4 622,72
C70	3 806,03	3 996,33	4 196,15	4 405,96	4 604,23	4 765,38	4 860,69
C71	4 001,31	4 201,38	4 411,45	4 632,02	4 840,46	5 009,88	5 110,08
C72	4 207,29	4 417,65	4 638,53	4 870,46	5 089,63	5 267,77	5 373,13
C73	4 422,48	4 643,60	4 875,78	5 119,57	5 349,95	5 537,20	5 647,94
C74	4 649,02	4 881,47	5 125,54	5 381,82	5 624,00	5 820,84	5 937,26
C75	4 887,45	5 131,82	5 388,41	5 657,83	5 912,43	6 119,37	6 241,76

Bilaga 7.

ÖVERSIKT ÖVER LANDSKAPETS OCH KOMMUNERNAS INVESTERINGSPLANER

Avsikten med översikten är att ge en ungefärlig bild av investeringsvolymen inom den offentliga sektorn. Kostnaderna är därför endast angivna i miljoner euro (me) och inplacerade under de år de huvudsakligen antas genomförda. Stora investeringar har dock fördelats mellan åren. Kostnadsangivelsen och tidsinplaceringen innebär inte något ställningstagande till för vilken kostnad respektive när landskapsandel betalas.

Översikten är vad gäller landskapets projekt uppgjord på basen av den information som legat till grund för budgetförslaget. Vad gäller de kommunala projekten har informationen inhämtats muntligt före kommunernas budgetbehandling. **Alla kostnadsangivelser är exklusive moms.**

Avsikten är att ge en bild av hur projekten kan förverkligas, inte när och hur de budgeteras.

Byggnadsprojekt	**År 2002**	**År 2003**	**År 2004**
Landskapets byggnadsprojekt			
Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården	0,1 me		
Om- och tillbyggnad av polishuset		0,3 me	1,6 me
Ålands hälso- och sjukvård			
Byggnadsinvesteringar	0,6 me	0,3 me	
Utbyggnad av centralsjukhuset, etapp I		1,6 me	5,0 me
Ålands folkhögskola			
Renovering av tak			0,2 me
Nybyggnad för gymnasial- och yrkeshögskolenivån			
Ålands lyceum			
Installation av alarm- och signalsystem m.m.	0,3 me		
Tillbyggnad	0,2 me	1,8 me	2,2 me
Ålands sjöfartsläroverk			
Utbyte av rörsystem	0,2 me		
Ålands sjömansskola			
Grundreparationer m.m.	0,4 me		0,4 me
Till- och ombyggnad	0,5 me		1,0 me
Ålands yrkesskola			
Ventilationssystem samt renovering av svetsverkstad	0,4 me	0,1 me	0,6 me
Om- och tillbyggnad		1,4 me	
Restaurering av Kastelholms slott	0,1 me		
Ombyggnad av travbana	0,8 me		
Ombyggnad av Ålands försöksstation		0,1 me	0,3 me
Recirkuleringssystem vid Ålands fiskodling, Guttorp		0,7 me	
Uppförande av oljeskyddslager		0,3 me	
Sanering och ombyggnad av Möckelö lagerfastighet		0,1 me	

Byggnadsprojekt	År 2002	År 2003	År 2004
Utbyggnad av Möckelö hamn		0,2 me	
Kongress- och kulturhus, totalkostnad ca 12,6 - 16,8 me			
Postterminal inkl. utrustning samt tillbyggnad	0,8 me	1,5 me	0,1 me
ITIDEN, utvecklings-/IT-by på Klinten		5,5 me	1,4 me
Uppskattad volym	**4,4 me**	**13,9 me**	**12,8 me**
Kommunernas byggnadsprojekt			
Brändö kommun			
Till- och ombyggnad av skolan inkl. bibliotek, ev. 2004-2005 (4,3 me)			
Om- och tillbyggnad av Solkulla åldringsboende ev. 2004 (0,4 me)			
Eckerö kommun			
Servicehus, äldreboende		1,2 me	1,2 me
Finströms kommun			
Idrotts- och motionscentrum i Godby, simhall	0,2 me	3,2 me	0,8 me
Infrastrukturell satsning			
Ny skola i Godby inkl. bibliotek	0,6 me	3,0 me	3,0 me
Nytt daghem i Godby, etapp I ev. 2005			
Föglö kommun			
Nybyggnad av daghem	0,3 me		
Motionsutrymme		0,1 me	
Reservvattentäkt-avsaltningsanläggning		0,3 me	
Geta kommun			
Om- och tillbyggnad av Geta grundskola inkl. bibliotek	1,6 me	1,8 me	
Tillbyggnad av åldringsboende ev. 2004			
Hammarlands kommun			
Hammargården, tillbyggnad med 8 lägenheter	1,0 me		
Till- och ombyggnad av Näfsby skola	0,4 me		
Avloppsledning till Mariehamn		0,4 me	0,4 me
Ombyggnad av Boda-Tingsvägen	0,1 me		
Vattenledning till Tellholm		0,1 me	
Kommunalteknik till industriområde		0,1 me	
Jomala kommun			
Byggnadsplaner och kommunalteknik		0,2 me	0,2 me
Renovering av Överby lekskola	0,2 me	0,4 me	
Daghem i Kalmarnäs		0,8 me	0,8 me
Om- och tillbyggnad av Södersunda skola			1,5 me
Investeringar inom skolsektorn			0,6 me
Renovering av Vikingahallen		0,9 me	
Kommunalteknik, byggnadsplaner, norra Möckelö	0,1 me		
Kommunalteknik, byggnadspl., Österkalmare/Kalmarnäs 1	0,3 me		
Kommunalteknik, Norra Kalmarnäs	0,1 me		
Renovering av Gottby skola			0,4 me
Kumlinge kommun			
Om- och tillbyggnad av servicehus inkl. daghem och pensionärsbostäder	0,7 me		

Byggnadsprojekt	År 2002	År 2003	År 2004
Reningsverk			0,2 me
Kökar kommun			
Ingen inv. över 0,1 me			
Lemlands kommun			
Servicebyggnader vid idrottsplanen	0,1 me	0,3 me	
Tillbyggnad av daghemmet Saltkråkan		0,2 me	
Grundskolan, entre och omklädningsrum			0,2 me
Lumparlands kommun			
Kommunalteknik till Långnäs	0,1 me	0,1 me	
Reningsverk i Långnäs	0,3 me	0,3 me	
Ombyggnad av lägenheter för omsorgsboende 2003-2004			
Branddepå inkl. ledningscentral för befolkningsskydd			0,7 me
Byte av fönster vid grundskolan			0,1 me
Tillbyggnad av daghemmet Videungen	0,2 me	0,2 me	
Mariehamns stad			
Badhus	4,0 me	7,0 me	3,0 me
Renovering av Idrottsgården	0,8 me		
Utbyggnad av Islandia		0,2 me	
Centrum för teknisk planering	0,5 me	2,4 me	2,6 me
Ombyggnad av Strandnäs skola	4,3 me	3,0 me	
Övernäs låg- och mellanstadie, ventilation		0,1 me	
Daghemmet Blåbäret		0,2 me	1,4 me
Daghemmet Wäktars		0,6 me	
Nyängens daghem			0,1 me
Om- och tillbyggnad av Ytternäs skola		0,1 me	1,5 me
Renovering av Bollhalla	0,1 me	0,2 me	
Övernässtugan		0,1 me	
Lilla holmen		0,2 me	0,1 me
Skärgårdshamnen		0,1 me	
Sleipner, renovering av gamla stallet		0,1 me	
Stadshusets yttre miljö	0,2 me		
Ombyggnad av Ålandsvägen		0,2 me	0,2 me
Ombyggnad av Gamla Godbyvägen	0,2 me	0,2 me	
Lotsbroverket, för- och detaljplanering av kväverening		0,9 me	2,9 me
Utjämningsmagasin för avloppsvatten från färjorna			0,3 me
Fördjupning kaj 1 och 2			0,7 me
Ombyggnader i Vikingterminalen	0,2 me		
Saltviks kommun			
Om- och tillbyggnad av Rangsby skola inkl. huvud-bibliotek		1,0 me	1,0 me
Överföringsledning Kvarnbo-Haraldsby	0,1 me		
Utbyggnad av Skogsgläntan och Prästkragen daghem		0,6 me	0,4 me
Ledningscentral		0,1 me	
Till- och ombyggnad av brandstation		0,3 me	
Sottunga kommun			
Bostadshus med 3 lägenheter	0,2 me	0,2 me	
Branddepå		0,1 me	

Byggnadsprojekt	**År 2002**	**År 2003**	**År 2004**
Sunds kommun			
Brandstation, ledningscentral	0,2 me		
Ombyggnad av hyreshus till daghem		0,3 me	
Om- och tillbyggnad av skolan		1,4 me	
Avloppsledning Kastelholm-Jomala ev. 2005			
Stamvattenledning mot Prästö	0,1 me	0,2 me	
Vårdö kommun			
Kommmunalteknik i Strömsby	0,1 me		
Tillbyggnad av Strömsgården		0,1 me	0,7 me
Radhus i Strömsby	0,1 me	0,4 me	
De Gamlas Hem			
Ingen inv. över 0,1 me			
Ålands Omsorgsförbund			
Mögelsanering av Enbacken	0,3 me	0,1 me	
Omsorgsbostäder av servicehuskaraktär	0,3 me	1,7 me	
Norra Ålands högstadiedistrikt			
Ingen inv. över 0,1 me			
Södra Ålands högstadiedistrikt			
Om- och tillbyggnad av Kyrkby högstadieskola	1,3 me	2,6 me	
Uppskattad volym	**19,3 me**	**38,3 me**	**25,0 me**

Uppskattad volym - landskapet	4,4 me	13,9 me	12,8 me
Uppskattad volym - kommunerna	19,3 me	38,3 me	25,0 me
Uppskattad totalvolym	**23,7 me**	**52,2 me**	**37,8 me**

Bilaga 8.

Ålands statistik- och utredningsbyrå

KONJUNKTURLÄGET HÖSTEN 2003

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) utarbetar två gånger per år en konjunkturrapport gällande den åländska ekonomin. Syftet med översikten är dels att förse landskapsstyrelsen med aktuell information om samhällsekonomin inför budgetberedningen, dels att sprida information till allmänheten om aktiviteten i den åländska ekonomin. Bedömningen inleds med ett kortfattat sammandrag av det internationella konjunkturläget med en lite utförligare översikt över Ålands närmarknader i Finland och Sverige. Översikten baseras på nationella och internationella konjunkturanalyser och ekonomiska data som publicerats under sensommaren och hösten.

Analysen av konjunkturläget inom den åländska ekonomin har sammanställts på basen av en enkät till åländska företag vilka tillsammans representerar över 70 procent av de åländska företagens arbetsplatsutbud. En för ÅSUB viktig informationskälla utgör företagens mervärdeskattedeklarationer. Denna källa möjliggör en uppföljning av företagens omsättning och löneutbetalningar med bara några månaders eftersläpning. Bearbetningen av trenddata gällande företagens omsättnings- och löneutveckling görs sedan ifjol med hjälp av den statistiska programvaran Demetra som av Eurostat särskilt utvecklats för denna typ av tidsserieanalyser.

Övriga indikatorer såsom valutakurser, ränteläge, inflation, arbetslöshetsgrad, befolkningsrörelse, extern handel, försäljning av kapitalvaror, bostadsproduktion, företagsetableringar samt konkurser har också studerats. I arbetet har företrädare för näringslivet och dess organisationer samt landskapsstyrelsens näringsavdelning varit till värdefull hjälp. ÅSUB vill även rikta ett stort tack till alla företag som besvarat konjunkturenkäten.

Katarina Fellman har ansvarat för sammanställningen av översikten, *Maria Rundberg-Mattsson* har stått för bedömningen av det privata näringslivet, *Jouko Kinnunen* har bidragit med behandling av tidsserier samt med prognoser och övrigt underlag. *Christina Lindström* och praktikant *Katarina Donning* har deltagit i insamlingen av konjunkturenkätsvar. Bedömningen är i huvudsak gjord under september månad, inför landskapsstyrelsens behandling av 2003 års budgetförslag till lagtinget.

Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Sammanfattning……3

1. Det internationella konjunkturläget…….……..……5

2. Konjunkturbilden i Finland och Sverige……8

3. Den åländska ekonomin…….…….10

3.1. Allmän översikt……..10

3.2. Den offentliga ekonomin……17

3.3. Läget inom det privata näringslivet……...……..18

Bilagor

Sammanfattning

Konjunkturbilden försvagades ifjol på kort tid inom de flesta centrala delar av världsekonomin. Osäkerheten kring den ekonomiska utvecklingen har varit stor under det gångna året. Den genomsnittliga tillväxten i totalproduktionen inom världsekonomin väntas i år stanna på ungefär samma nivå som ifjol, 2,5 procent. Tillväxten i totalproduktionen inom OECD-länderna beräknas i år uppgå till ca 1,5 procent och förväntas öka snabbare i början av nästa år. Tillväxten i världshandeln återhämtar sig långsamt efter nedgången och väntas i år växa med mindre än tre procent.

Den amerikanska ekonomin föll enligt den reviderade statistiken från en tillväxttakt om cirka 3,8 procent år 2000 till endast 0,3 procent ifjol. Enligt de senaste uppgifterna var tillväxten negativ under den första delen av fjolåret. En expansiv penning- och finanspolitik bidrog emellertid till att effekterna av terrorattackerna i september ifjol inte blev långvariga. Produktionen ökade snabbt under det sista kvartalet 2001 och det första kvartalet 2002. Utrymmet för ytterligare stimulansåtgärder är dock begränsat nu samtidigt som konsumenternas förtroende för aktiemarkanden, företagen och framtiden fått sig en stöt till följd av de omfattande redovisningsskandalerna som uppdagades under sommaren. Tillväxttakten beräknas öka en aning mot slutet av året och uppgå till runt 1,5 procent i år och 2,5 procent nästa år.

Euroområdet påverkades snabbt av den globala nedgången som hade sin början i USA vid ingången till år 2001. Efterfrågetillväxten sjönk under fjolåret och produktionen avtog under det sista kvartalet. Ekonomin återhämtar sig nu långsamt. Fallande börskurser, den starkare euron samt den mindre optimistiska synen på världsekonomin har dämpat såväl hushållens som företagens förtroende och bromsat den ekonomiska tillväxten.

Enligt Statistikcentralens preliminära beräkningar stannade BNP-tillväxten inom den finska ekonomin på 0,7 procent ifjol. Produktionen sjönk under första kvartalet i år, men därefter har en långsam återhämtning kunnat skönjas. Under innevarande år får vi räkna med att utvecklingen i huvudsak styrs av den inhemska efterfrågan. Tillväxten i totalproduktionen väntas landa runt måttliga 1,3 procent i år, men beräknas redan nästa år uppgå till 2,8 procent. Statens finansiella överskott väntas sjunka tillföljd av en svag utveckling av skatteinkomsterna i kombination med stigande utgifter, överskottet beräknas nästa år stanna under 1 procent. Den offentliga sektorns överskott sjunker i år till 3,6 procent av BNP från att ha varit nästan 5 procent ifjol.

Den åländska ekonomin har vuxit stadigt de senaste sex åren. ÅSUBs preliminära beräkningar av Ålands BNP visar en tillväxt på hela 6 procent för år 2000 och 3,4 procent för år 2001. I år beräknas tillväxten i totalproduktionen stanna på 2,8 procent för att sjunka till drygt 1 procent nästa år. Den internationella konjunkturavmattningen har således haft endast en begränsad effekt på den åländska ekonomin som präglas av tjänstenäringarna. Den offentliga sektorns

andel av ekonomin har vuxit under de senare åren. Också i årets bedömning har utvecklingen inom färjesjöfarten utgjort den stora osäkerhetsfaktorn gällande den åländska ekonomins framtid. Förutsättningarna för passagerarsjöfart under finsk och åländsk flagg kringskärs av kostnadsläget i de närmaste konkurrentländerna.

Läget på arbetsmarknaden måste betraktas som mycket gott. Den totala arbetslöshetsgraden i september i år var 1,9 procent och den öppna arbetslöshetsgraden endast 1,6 procent. För de senaste 12 månaderna har den totala arbetslöshetsgraden i genomsnitt varit 2,1 procent och den öppna arbetslösheten 1,8 procent. Sysselsättningssituationen på Åland verkar enligt den senaste månadsstatistiken dock nu befinna sig i ett brytningsskede. Antalet arbetslösa ökar och de lediga platserna har blivit färre jämfört med samma tidpunkt ifjol. Utvecklingen på arbetsmarknaden de närmaste månaderna kommer att ge svar på om de sviktande siffrorna endast är av tillfällig karaktär eller inledningen på en ny trend.

Det ljusa arbetsmarknadsläget har skapat förutsättningar för ökad inflyttning till Åland. ÅSUBs reviderade prognos för i år visar på en total nettoinflyttning på över 300 personer, vilket i det närmaste innebär en fördubbling jämfört med ifjol. Inför år 2003 förväntas inflyttningen åter sjunka som ett resultat av den ökade osäkerheten inom den åländska ekonomin. Den tilltagande inflyttningen har varit möjlig genom att antalet färdigställda bostäder ökat under de senaste åren.

Enligt ÅSUBs konjunkturbarometer, som sammanställts på basen av läget i augusti-september i år har företagens framtidsutsikter vad gäller den egna branschen blivit negativa, medan utsikterna för det egna företagets verksamhet fortsättningsvis är svagt positiva. Förväntningarna på omsättningsutvecklingen är negativa och bruttomarginalerna väntas krympa. Företagen ser inte heller lika positivt på lönsamhetsutvecklingen som i våras. De planerar att nyanställa personal under året, men några större investeringar planeras inte under de tolv närmaste månaderna.

Bilden av den åländska ekonomin är tillsvidare relativt ljus, men flera indikatorer pekar nu på att tillväxten avstannar. Detta samtidigt som de problem passagerarsjöfarten upplever och de förändringar i förutsättningarna som problemen innebär får stora återverkningar inom den åländska ekonomin som helhet. Prognoserna tyder därför på att Åland inte kommer att följa omkringliggande regioner i den ekonomiska uppgång som där kan skönjas inför nästa år.

BNP-tillväxt 1999-2003, %

	1999	**2000***	**2001***	**2002****	**2003****
Euroområdet	2,6	3,4	1,7	1,0	2,0
USA	4,1	3,8	0,3	1,5	2,5
Finland	4,2	6,1	0,7	1,3	2,8
Sverige	4,5	3,6	1,2	1,6	2,5
Åland	4,8	6,0	3,4	2,8	1,1

1. Det internationella konjunkturläget

Konjunkturbilden försvagades ifjol på kort tid inom de flesta centrala delar av världsekonomin. Osäkerheten kring den ekonomiska utvecklingen har varit stor under det gångna året. ÅSUBs bedömning från i våras om en långsam återhämtning från en inte allt för djup recession står likväl fast. Den genomsnittliga tillväxten i totalproduktionen inom världsekonomin väntas i år stanna på ungefär samma nivå som ifjol, 2,5 procent. Tillväxttakten i totalproduktionen inom OECD-länderna beräknas i år uppgå till ca 1,5 procent och förväntas öka snabbare i början av nästa år. Tillväxten i världshandeln återhämtar sig långsamt efter nedgången och väntas i år växa med mindre än tre procent.

Den amerikanska ekonomin föll enligt den reviderade statistiken från en tillväxttakt om cirka 3,8 procent år 2000 till endast 0,3 procent ifjol. Enligt de senaste uppgifterna var tillväxten negativ under den första delen av fjolåret. En expansiv penning- och finanspolitik bidrog emellertid till att effekterna av terrorattackerna i september ifjol inte blev långvariga. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve sänkte styrräntan hela 11 gånger ifjol från 6,5 till 1,75 procent. Produktionen ökade snabbt under det sista kvartalet 2001 och det första kvartalet 2002. Utrymmet för ytterligare stimulansåtgärder är dock begränsat nu samtidigt som konsumenternas förtroende för aktiemarkanden, företagen och framtiden fått sig en stöt till följd av de omfattande redovisningsskandalerna som uppdagades under sommaren och påföljande oroligheter på finansmarknaderna (se *figur 1*).

Även företagen har uppvisat en avtagande investeringstakt som ett resultat av den svaga efterfrågan och den allmänna osäkerheten. Importen har dock vuxit vilket har bidragit till att företagens lönsamhet stigit endast långsamt. Investeringstakten väntas nu tillta för att möjliggöra en snabbare produktivitetstillväxt. En positiv utveckling av hushållens disponibla inkomster väntas bidra till en växande inhemsk konsumtion. Tillväxttakten beräknas öka en aning mot slutet av året och uppgå till runt 1,5 procent i år och 2,5 procent nästa år.

De grundläggande obalanserna inom den amerikanska ekonomin, det omfattande bytesbalansunderskottet och nationens skuldsättningsgrad kvarstår dock. De största riskfaktorerna för den internationella konjunkturutvecklingen anses bestå i sambandet mellan börsutvecklingen och den inhemska efterfrågan i USA och Europa. Ytterligare problem på finansmarknaderna kan utlösa en nedåtgående trend av sjunkande inhemsk efterfrågan och dalande börskurser, som även skulle kunna leda till en försvagning av dollarn. En regelrätt krigssituation i Irak kan också komma att innebär en recession inom världsekonomin.

Figur 1: Konsumentbarometer i USA, EU, Finland och Sverige

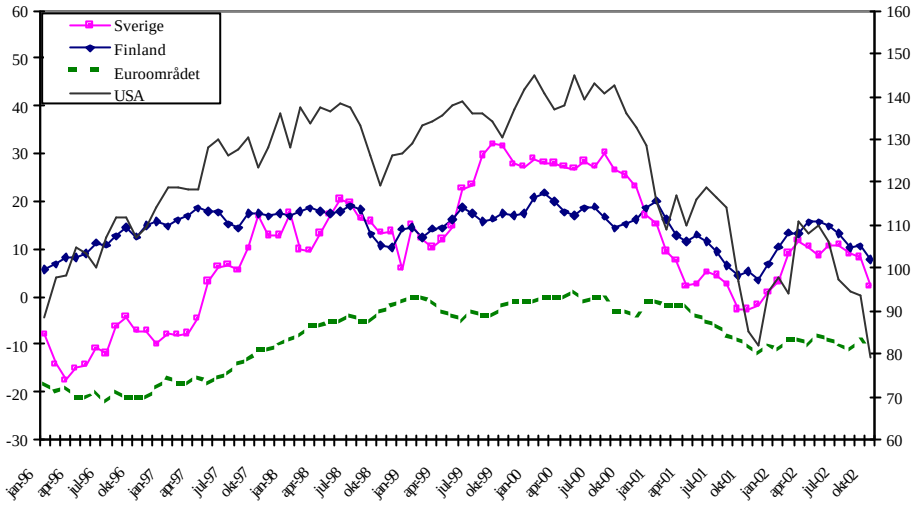

De strukturella problemen fortsätter att prägla den **japanska ekonomin**. Under årets första och andra kvartal upplevde ekonomin en tillfällig uppgång som i första hand var ett resultat av en växande export. Under senare delen av året har dock den svaga inhemska efterfrågan, som är ett resultat av framför allt stigande arbetslöshet och sjunkande löner, överskuggat de positiva inslagen i början av året. Den offentliga sektorn har satsat på stimulansåtgärder för företagen istället för strukturreformer, vilket inte gynnar den långsiktiga utvecklingen. Finanssektorn har fortsättningsvis stora problem, problemkrediternas andel är betydande. Den svaga inhemska efterfrågan har bidragit till en långvarig deflation och osäkerheten kring de framtida pensionerna ökar hushållens sparande ytterligare. Totalproduktionen förväntas bli negativ även i år, men tillväxten kan med draghjälp från den internationella omgivningen hamna ovan om nollstrecket nästa år.

Utvecklingen inom den **ryska ekonomin** har gagnats av den senaste tidens höga oljepriser. Totalproduktionen har vuxit snabbare än både världsekonomin som helhet och euroområdet, vilket enligt prognoserna verkar bli fallet även de närmaste åren. Arbetslöshetsgraden har börjat sjunka och den höga inflationstakten avtar gradvis, vilket stärker den inhemska efterfrågan.

De baltiska ekonomiernas utveckling följs sedan deras ansökan om medlemskap i EU med stort intresse av det övriga Europa. Mycket talar för att ansökan från såväl Estland, Lettland som Litauen kommer att godkännas vid EU-toppmötet i december i år. Alla tre länderna har trots avtagande tillväxt i totalproduktionen och trots den globala avmattningen lyckats bibehålla en tillväxttakt som överstiger tillväxten i euroområdet. Bytesbalansen försvagas dock och tillväxten blir allt mer beroende av den inhemska efterfrågan.

Euroområdet påverkades snabbt av den globala nedgången som hade sin början i USA vid ingången till år 2001. Euroområdet har visat sig vara mycket beroende av utvecklingen inom den amerikanska ekonomin, marknaderna är starkt integrerade och de teknologiska

framstegen bidrog till avmattningens snabba genomslag. Efterfrågetillväxten sjönk under fjolåret och produktionen avtog under det sista kvartalet. Ekonomin återhämtar sig nu långsamt. Fallande börskurser, den starkare euron samt den mindre optimistiska synen på världsekonomin har dämpat såväl hushållens som företagens förtroende och bromsat den ekonomiska tillväxten. Även övergången till euro antas ha dämpat konsumtionen under årets första månader och exporten har inte heller förmått väga upp utvecklingen av totalproduktionen. Tillväxten väntas i år stanna runt en procentsnivån för att nästa år stiga till cirka 2 procent.

Figur 2: Centalbanksräntor

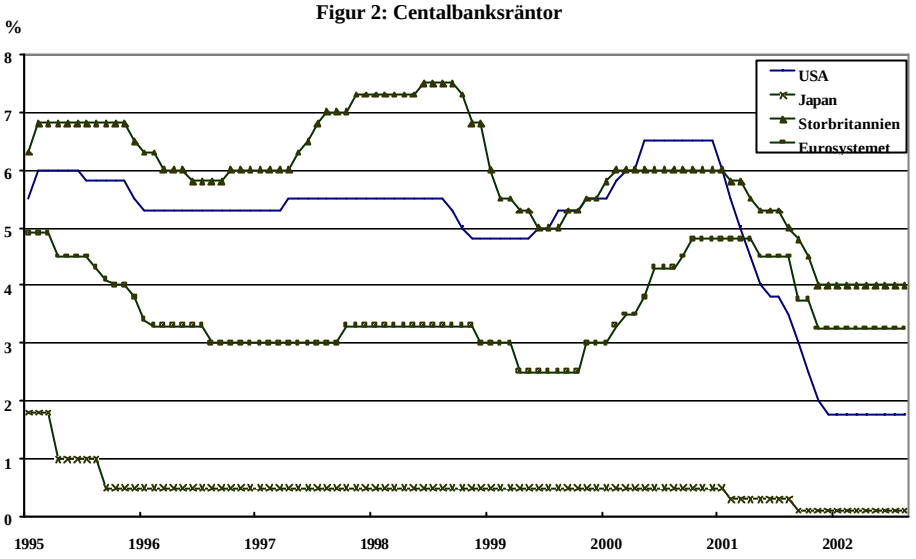

Den europeiska centralbanken (ECB) sänkte sin styrränta fyra gånger under fjolåret, men har nu bibehållit räntan på 3,25 procent sedan november ifjol (se *figur 2*). Mot bakgrund av den avtagande inflationen, de sjunkande inflationsförväntningarna samt en viss osäkerhet om den framtida konjunkturen förväntas ECB inte genomföra några räntehöjningar under innevarande år och därefter förutspås endast försiktiga höjningar. Såvida inte oljepriserna varaktigt hålls på exceptionellt höga nivåer under resten av året kan ECBs långsiktiga inflationsmål om 2 procent förverkligas redan i år.

Figur 3: BNP-tillväxt 1996-2003, procent

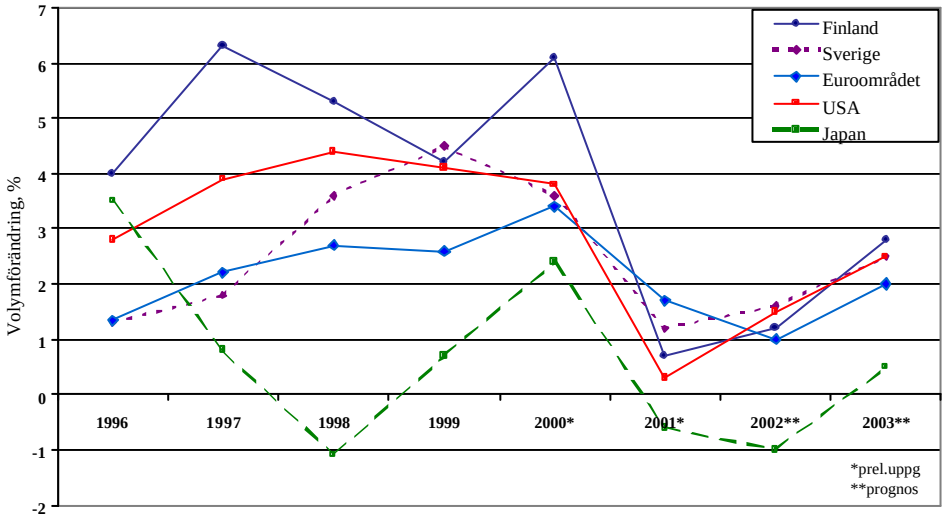

2. Konjunkturbilden i Finland och Sverige

Enligt Statistikcentralens preliminära beräkningar stannade BNP-tillväxten inom den **finska ekonomin** på 0,7 procent ifjol. Produktionen sjönk under första kvartalet i år, men därefter har en långsam återhämtning kunnat skönjas. Under innevarande år får vi räkna med att utvecklingen i huvudsak styrs av den inhemska efterfrågan. Tillväxten i totalproduktionen väntas landa runt måttliga 1,3 procent i år, men beräknas redan nästa år uppgå till 2,8 procent. Draghjälp väntas då av exporten där framför allt förväntningarna på försäljningen av den nya generationens mobiltelefoner är höga. Däremot ser exportförväntningarna för den traditionellt viktiga metallindustrin inte så gynnsamma ut. Även elektronikindustrins förutsättningar har förändrats genom att en stor del av produktionen flyttats från Finland, vilket begränsar ekonomins tillväxtförutsättningar. På lite längre sikt begränsas tillväxtmöjligheterna för den finska ekonomin av att befolkningen i arbetsför ålder minskar.

Den finska bytesbalansen har varit positiv under många år i rad. Överskottet beräknas i år uppgå till 6,6 procent av BNP. Importbehovet har sjunkit när exporten har avtagit. Den positiva utvecklingen innebär att den utländska nettoskulden för den finska ekonomin småningom kommer att svänga till ett nettotillgodohavande.

Inflationen beräknas i år sjunka till 1,7 procent på årsnivå, såvida de fluktuerande oljepriserna inte skjuter varaktigt i höjden och driver upp den allmänna prisökningstakten. Inflationen i Finland hålls därmed på ungefär samma nivå som för euroområdet som helhet. Även uppgången i världsmarknadspriset på andra råvaror utgör en inflationsrisk. Förstärkningen av euron har likväl en dämpande effekt på inflationen.

Arbetslöshetsgraden förväntas stiga en aning under hösten, detta som en fördröjd effekt av det senaste årets konjunkturavmattning. Arbetsmarkanden reagerar ofta med en viss eftersläpning på utvecklingen inom övriga delar av ekonomin. Den genomsnittliga arbetslöshetsgraden beräknas stiga till 9,3 procent i år och till 9,5 procent nästa år. Sysselsättningstillväxten sker främst inom den offentliga sektorn. Lönerna beräknas nästa år stiga med 3,5 procent. Konsumenternas förtroende för ekonomin har hållits relativt stabila sedan vårens bedömning (se *figur 1*). Hushållens disponibla inkomster beräknas stiga med cirka 3 procent under innevarande år och efterfrågan på såväl bostäder som bilar har tilltagit. Bostadslånens volym växer nu förhållandevis snabbt, vilket betyder att ränteläget framöver kommer att bli avgörande för hushållens ekonomiska situation. In för nästa år bidrar löneökningar, skattelättnader och lägre inflation till att köpkraften stärks och den privata konsumtionen beräknas växa snabbare än i år. Företagens investeringsbenägenhet är emellertid fortsättningsvis låg.

Statens finansiella överskott väntas sjunka tillföljd av en svag utveckling av skatteinkomsterna i kombination med stigande utgifter, överskottet beräknas nästa år stanna

under 1 procent. Den offentliga sektorns överskott sjunker i år till 3,6 procent av BNP från att ha varit nästan 5 procent ifjol.

Även **den svenska ekonomin** genomgick under fjolåret en period av avmattning, men är sedan årsskiftet åter på väg uppåt. Exporten har haft en stark utveckling under innevarande år och väntas ta ytterligare fart med dragkraft från den internationella ekonomin under nästa år. Hushållens konsumtion förväntas öka som ett resultat av en expansiv finanspolitik och förbättrade allmänna utsikter (se *figur 1*). Även utbyggnaden av den så kallade tredje generationens mobiltelefonnät förväntas stärka den ekonomiska tillväxten i Sverige. Tillväxten i totalproduktionen beräknas dock stanna på runt 1,6 procent i år och stiga till runt 2,5 procent nästa år, helt i linje med utvecklingen i omvärlden.

Nedgången i den svenska ekonomin under fjolåret fick inget större genomslag på arbetsmarkanden, bland annat tack vare en ökad sysselsättning inom den offentliga sektorn. Sysselsättningsläget kan dock nu med en viss eftersläpning komma att försämras under hösten, om än i begränsad utsträckning. Den öppna arbetslöshetsgraden väntas stanna under 5 procent även under slutet av året. Redan nästa år förväntas sysselsättningsläget åter förbättras. Löneglidningarna har minskat och löneökningarna stannar runt 4 procent i år och nästa år. Ett allmänt problem på den svenska arbetsmarkanden utgör långtidssjukskrivningarna och andelen förtidspensionerade som ökar. Inflationen har avtagit som ett resultat av lägre resursutnyttjande och stärkt valuta, varför Riksbankens mål om 2 procents inflationstakt kan komma att nås redan i slutet av detta år.

Den svenska kronan har under sensommaren och hösten stärkts gentemot euron och har närmat sig nivån 9 kronor för en euro. Ett eventuellt ja till den ekonomiska och monetära unionen EMU i en folkomröstning som kan komma att genomföras redan nästa år förväntas stärka kronan ytterligare vilket är positivt ur den åländska resandenäringens och den åländska exportsektorns perspektiv. Ett ja till EMU skulle också innebära att den långa räntan närmar sig räntenivån i euroområdet.

Överskotten i de offentliga finanserna beräknas krympa under de närmaste åren och ligga runt 1,5 procent i år och nästa år. Detta som ett resultat av den expansiva finanspolitiken med skattesänkningar i kombination med ökade utgifter. Det betyder att det offentliga finansiella sparandet kommer att ligga under den långsiktiga målnivån om 2 procent i genomsnitt.

3. Den åländska ekonomin

3.1. Allmän översikt

Den åländska ekonomin har vuxit stadigt de senaste sex åren. ÅSUBs preliminära beräkningar av **Ålands BNP** visar en tillväxt på hela 6 procent för år 2000 och 3,4 procent för år 2001. I år beräknas tillväxten i totalproduktionen stanna på 2,8 procent för att sjunka till drygt 1 procent nästa år (*figur 4*). Den internationella konjunkturavmattningen har således haft endast en begränsad effekt på den åländska ekonomin som präglas av tjänstenäringarna. Den offentliga sektorns andel av ekonomin har vuxit under de senare åren.

Också i årets bedömning har utvecklingen inom färjesjöfarten utgjort den stora osäkerhetsfaktorn gällande den åländska ekonomins framtid. Förutsättningarna för passagerarsjöfart under finsk och åländsk flagg kringskärs av kostnadsläget i de närmaste konkurrentländerna. Trots att passagerarfartygen under finländsk flagg sedan årsskiftet erhåller ett stöd motsvarande 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställs på sjöarbetsinkomst som förtjänats ombord på fartygen, är driftskostnaderna märkbart högre än i grannländerna. Bedömningen utgår ifrån att personalkostnaderna inom sjöfartssektorn sjunker som ett resultat av regeringens stödåtgärder, men detta vägs i totalproduktionen i viss mån upp av att driftsöverskottet växer på kort sikt. Redan nästa år beräknas de generösare införselreglerna inverka negativt på rederiernas resultat. Den största förändringen vad gäller dessa frågor kommer dock att ske först år 2004. Från år 2004 beräknas därtill Estland kunna bli medlem av EU, vilket får betydande konsekvenser inom rederinäringarna. Utvecklingen inom sjöfartssektorn behandlas närmare i avsnitt 3.3 nedan.

Figur 4: BNP-tillväxten på Åland i jämförelse med Finland och Sverige

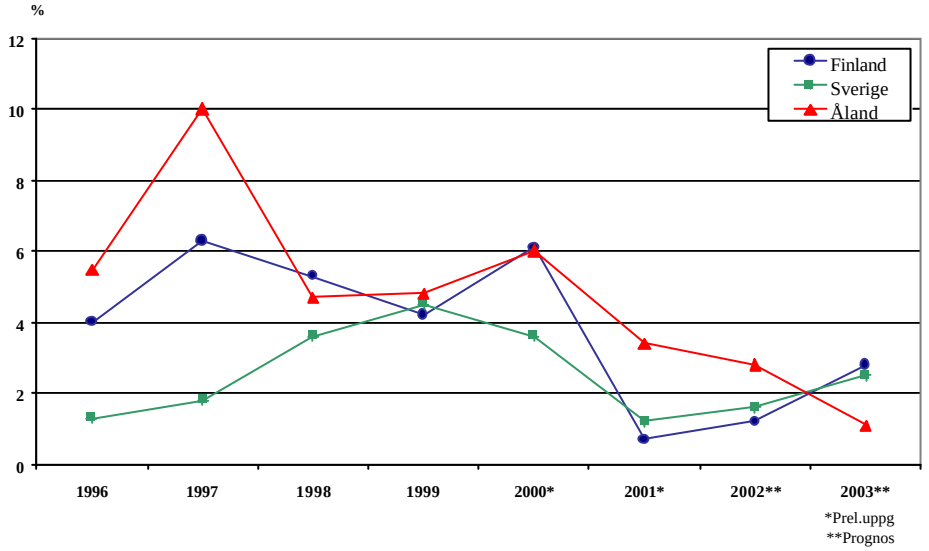

ÅSUB har nu för femte året i rad sammanställt en **konjunkturbarometer** som baseras på ett urval åländska företag, med en viss tonvikt på de större företagen. Urvalsföretagens anställda står för 71 procent av sysselsättningen inom det privata näringslivet. Av 191 företag i urvalet besvarade 181 stycken eller 95 procent höstens enkät. De svarande företagens andel av urvalsföretagens totala sysselsättning uppgick till hela 98 procent.

Utformningen av höstens konjunkturenkät har justerats en aning. Den största förändringen är att vi efterfrågat situationen *för tolv månader sedan och om 12 månader framåt*, medan vi tidigare bad de svarande bedöma situationen *under den senaste 12-månaders perioden* samt *under den kommande 12-månaders perioden*. Detta är en förändring som ligger i linje med vad som gjorts av andra institut med liknande undersökningar (t ex Konjunkturinstitutet i Sverige). Motivet är bland annat att jämförelser med andra, mera kvantitativa data, underlättas då bedömningen görs för en viss tidpunkt.

Enkätens resultat presenteras enligt en skala från -100 till +100. Om en variabel fått resultatet +100 innebär det att samtliga företag som besvarat frågan har en positiv syn på den del av konjunkturutvecklingen som frågeställningen gäller. De negativa svaren dras från de positiva, och räkneoperationen resulterar i de nettotal som slutligen redovisas.

Svaren är viktade i två steg, dels enligt företagets och dels enligt branschens andel av den totala sysselsättningen inom branschen respektive inom hela ekonomin. Med andra ord får de stora företagens svar en större vikt i beräkningen och påverkar därmed det totala utfallet mer än de mindre företagens svar. De enskilda företagens svar kan dock få maximalt så stor vikt som den aktuella branschens andel av sysselsättning inom hela privata näringslivet. Samtliga branscher har minst fyra svarande.

Enligt den allmänna konjunkturbild som avspeglas i konjunkturbarometern har företagens framtidsutsikter vad gäller den egna branschen blivit negativa, medan utsikterna för det egna företagets verksamhet fortsättningsvis är svagt positiva. Förväntningarna på omsättnings-utvecklingen är fortsättningsvis negativa och bruttomarginalerna väntas krympa. Företagen ser inte heller lika positivt på lönsamhetsutvecklingen som i våras. De planerar att nyanställa personal under året, men några större investeringar planeras inte under de tolv närmaste månaderna (se *figur 5*).

Figur 5. Förväntningarna - hela privata näringslivet

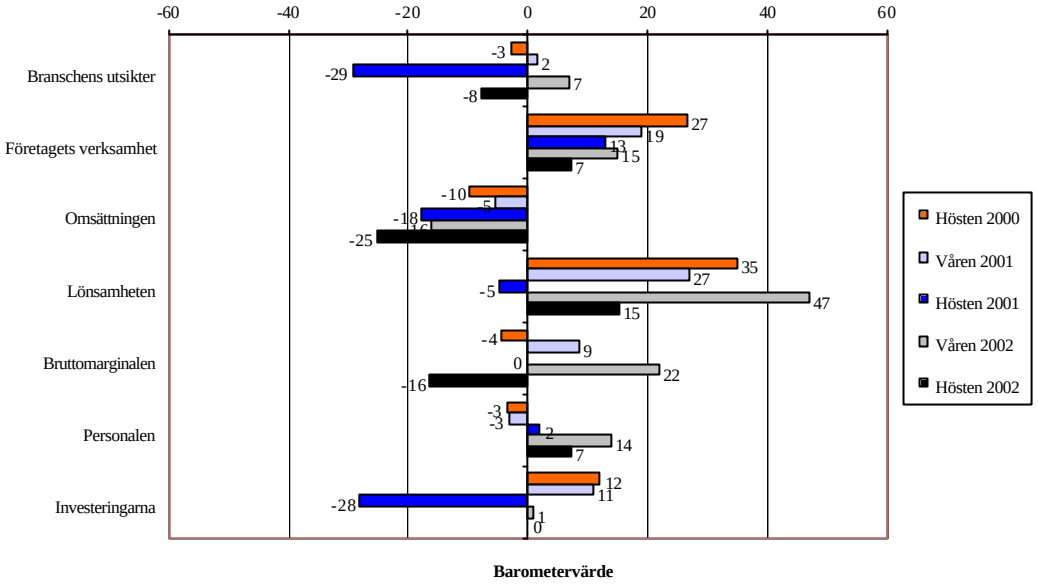

Det område som den största andelen företag uppgett att de kommer att satsa på i första hand på lite längre sikt är rationalisering av verksamheten följt av investeringar i maskiner och inventarier samt utveckling av marknadsföringen. Det område som verkar ha ökat i betydelse jämfört med de senaste mätperioderna är produktutveckling, medan en mindre andel företag uppgett att de i första hand kommer att satsa på förbättrade inköpsfunktioner, ökad automatisering och personalutbildning.

Den hårda konkurrensen upplevs fortsättningsvis som det största hindret för utvecklingen av det egna företaget. Svarsalternativet ”bristen på kompetent personal” har klart ökat i betydelse denna höst och kommer på andra plats vad gäller andelen företag som gett detta svarsalternativ. Dessutom har andelen företag som uppgett ”för liten efterfrågan på produkterna/tjänsterna” och ”lönenivån/övriga produktionskostnader” ökat, medan till exempel andelen företagare som svarat ”lönebikostnader” och ”skattegränsen” har minskat.

En analys av omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen inom näringslivet på basen av de mervärdesskatteskyldiga **företagens månadsrapporter till skattemyndigheten** kompletterar den bild av utvecklingen som barometerdata ger. ÅSUB har från år 2000 tillgång till den här informationskällan som beskriver den verkliga utvecklingen inom den åländska ekonomin med bara några få månaders eftersläpning. I denna rapport hade ÅSUB tillgång till omsättningsuppgifterna fram till och med juni och löneuppgifterna till och med juli. Uppgifterna för år 2002 är preliminära, vilket i synnerhet gäller uppgifterna för de tre senaste månaderna. För en mer detaljerad redovisning av omsättnings- och lönedata för enskilda branscher, se *bilagan* i slutet av denna rapport.

I *figur 6* nedan kombineras företagens årliga tillväxttakt enligt mervärdesskatteregistret[1] med företagens svar i konjunkturbarometern både med avseende på **omsättningens utveckling** jämfört med situationen för ett år sedan samt företagens förväntningar om situationen om ett år. Sedan januari 2001 ligger företagens uppfattning om utvecklingen av omsättningen relativt nära den verkliga enligt omsättningssiffrorna och deras förväntningar enligt konjunkturbarometern överensstämmer i stort med tidsseriens trendframskridning. Detta stöder användningen av konjunkturbarometern som instrument för bedömningen av den åländska ekonomin. Ett undantag är dock företagens uppfattning om omsättningsutvecklingen i januari 2002, om vilken företagens förväntningar och uppfattning var väl optimistiska.

Figur 6. Omsättningens utveckling enligt momsregistret och konjunkturbarometern

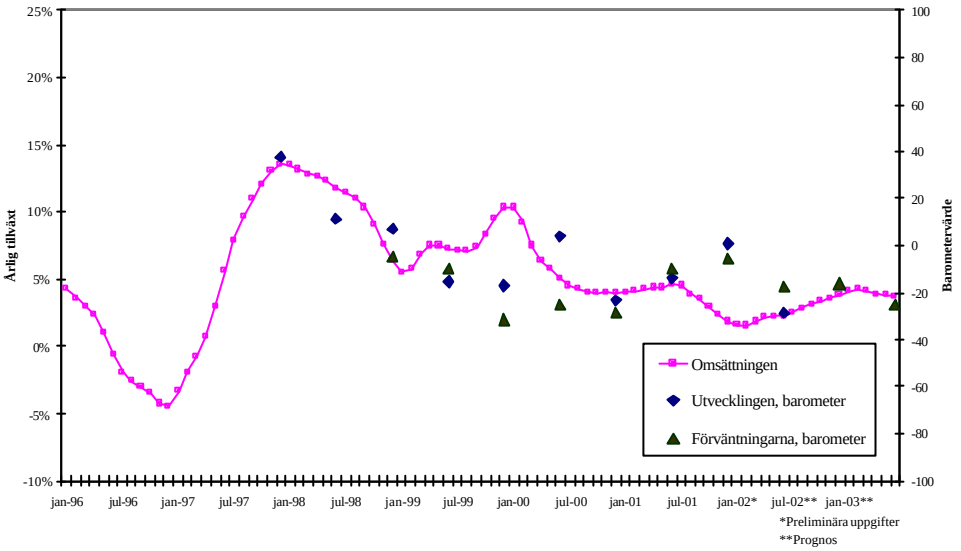

Företagens uppfattning om utvecklingen av personalstyrkan i företagen enligt konjunkturbarometern överensstämmer i stort med utvecklingen av **lönekostnadernas** årliga tillväxttakt enligt mervärdesskatteregistret (se *figur 7*). Till exempel nedgången i lönekostnadernas tillväxttakt som började år 2001 syns i företagens svar, men den verkliga nedgången verkar ha blivit större än vad företagen trodde. Företagens förväntningar på nyanställningar ser svagt positiva ut, men en liten nedåtjustering kan skönjas i höstens förväntningar jämfört med vårens.

[1] De faktiska uppgifterna har säsongrensats och därefter har den procentuella tillväxttakten beräknats från motsvarande månad föregående år.

Figur 7. Lönekostnadernas utveckling enligt momsregistret och personalstyrkans enligt konjunkturbarometern

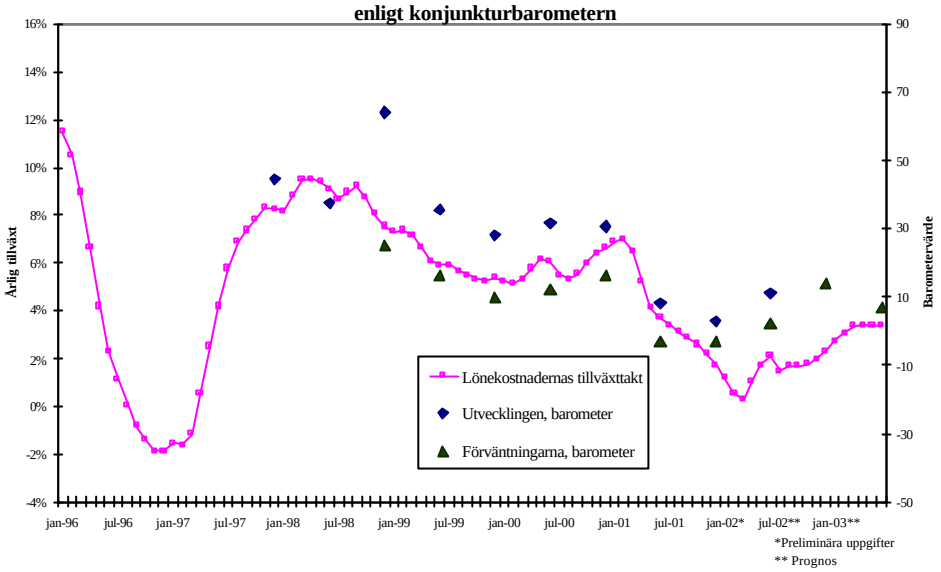

Ser man på utvecklingen av omsättnings- och lönevolymerna i det åländska privata näringslivet under en längre period, så kan man konstatera att omsättningen och lönekostnaderna (i löpande priser) i stort utvecklats i samma takt. Från att ha legat på indexnivån 100 år 1995, då mätperioden startade, låg både omsättnings- och lönevolymerna vid 140-nivån våren 2002 (en ökning om 40 procent).

Beträffande omsättningens och lönekostnadernas årliga tillväxttakt, kan man konstatera att tillväxttakten för omsättningen under 2001 ökade med 3,5 procent och lönekostnaderna med 4,2 procent. I början av år 2002 var både omsättningens och lönekostnadernas årliga tillväxttakt bara någon procent enligt de preliminära uppgifterna.

Arbetslösheten har sjunkit kontinuerligt sedan år 1995. Den totala arbetslöshetsgraden sjönk ifjol till 2,2 procent och den öppna arbetslösheten till 1,9 procent. För år 2000 var motsvarande årsmedeltal 2,7 respektive 2,0 procent. Även ungdomsarbetslösheten har sjunkit från 3,5 procent år 2000 till 2,9 procent ifjol. Sysselsättningssituationen på Åland verkar enligt den senaste månadsstatistiken dock nu befinna sig i ett brytningsskede. Antalet arbetslösa ökar och de lediga platserna har blivit färre jämfört med samma tidpunkt ifjol (*figur 8*). Utvecklingen på arbetsmarknaden de närmaste månaderna kommer att ge svar på om de sviktande siffrorna endast är av tillfällig karaktär eller inledningen på en ny trend. Läget på arbetsmarknaden måste dock tillsvidare betraktas som mycket gott. Den totala arbetslöshetsgraden i september i år var 1,9 procent och den öppna arbetslöshetsgraden endast 1,6 procent. För de senaste 12 månaderna har den totala arbetslöshetsgraden i genomsnitt varit 2,1 procent och den öppna arbetslösheten 1,8 procent.

Figur 8: Trender i öppen arbetslöshet och lediga platser

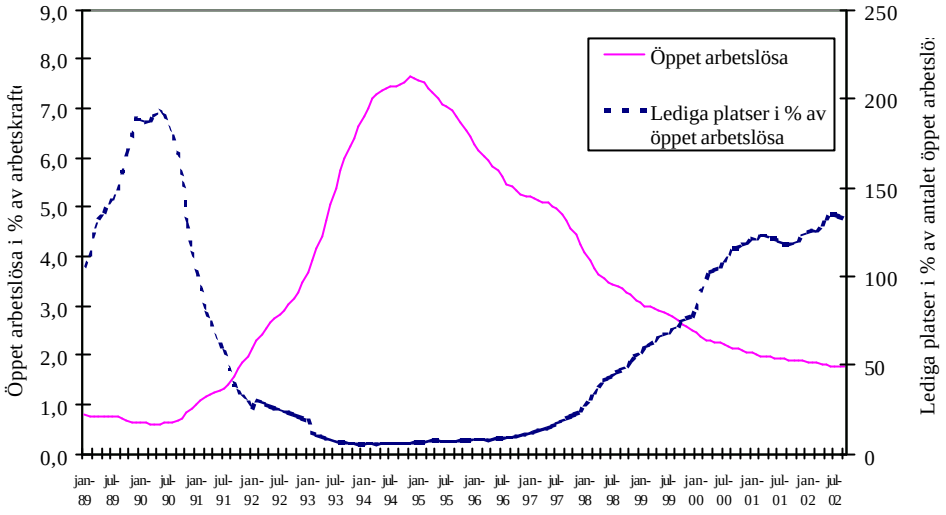

Flyttningsrörelsen för Åland har starka samband med läget på arbetsmarknaden. En bromsande faktor för inflyttningen under senare delen av 1990-talet utgjorde bostadsproduktionen som var anmärkningsvärt låg då. Nettoinflyttningen har dock ökat markant de senaste åren och uppgick till 175 personer ifjol. Enligt de preliminära befolkningsrörelsesiffrorna för årets nio första månader uppgick nettoinflyttningen till 213 personer. Under ett enda år den senaste 20-årsperioden har nettoinflyttningen överstigit 200 personer, under högkonjunkturåret 1990 då nettoinflyttningen var 210 personer. ÅSUBs reviderade prognos för i år visar på en total nettoinflyttning upp emot 300 personer, vilket i det närmaste innebär en fördubbling jämfört med ifjol. Av tradition är flyttningsrörelsen störst andra kvartalet varje år. Inför år 2003 förväntas inflyttningen åter sjunka som ett resultat av den ökade osäkerheten inom den åländska ekonomin. Den tilltagande inflyttningen har varit möjlig genom att antalet färdigställda bostäder ökat under de senaste åren. De beviljade byggloven ökade med 23 procent år 2001 och gällde ifjol cirka 270 bostäder. De färdigställda bostädernas antal ökade med ca 23 procent till drygt 160 stycken år 2001.

Under år 2001 startades 158 **nya företag** på Åland, vilket var ungefär lika många som år 2000 (167). Samtidigt avslutade 113 företag sin verksamhet under 2001 (119 stycken år 2000). Det första kvartalet i år startade enligt preliminära uppgifter 63 nya företag på Åland. Antalet konkursärenden som inleddes vid Ålands tingsrätt uppgick till 8 ifjol. Under de nio första månaderna i år hade sammantaget 4 företag begärts i konkurs.

Fraktmängderna till och från Åland (mätt i ton) fungerar som en indikator på den åländska externa varuhandeln. Fraktmängderna från Åland har de senaste fyra åren uppvisat en relativt stadig tillväxt, medan frakterna till Åland visat en sjunkande tendens under de senaste två åren. Under de första sju månaderna 2002 minskade frakterna till Åland med drygt 4 procent medan frakterna härifrån ökade med över 30 procent jämfört med samma period ifjol. Frakterna hit är dock volymmässigt betydligt större. ÅSUB utarbetar för närvarande inom ramen för ett utvecklingsprojekt mera tillförlitliga indikatorer på det egentliga värdet av

varuhandeln till och från Åland. Enligt statistik från Mariehamns distriktstullkammare har värdet på nettoimporten för den utrikes varuhandel som sker via dem minskat med 2,7 procent, handelsbalansen hade således stärkts en aning för dessa handelsströmmar.

Marknadsräntorna har sjunkit sedan vårens bedömning. Den för bolån vanliga referensräntan tolvmånaders euribor har sjunkit från ca 3,9 procent i genomsnitt i april till 3,2 procent i september. Enligt de senaste dagsnoteringarna under de sista dagarna i oktober rör sig tolvmånadersräntan runt 3,1 procent. De viktigaste centralbanksräntorna har dock som tidigare nämnts inte förändrats under året. Den europeiska centralbankens, ECBs styrränta har sedan november ifjol varit 3,25 procent och styrräntan för den amerikanska centralbanken har legat på 1,75 procent sedan december förra året. Den nuvarande räntenivån föregicks av en rad räntesänkningar under fjolåret.

Den **åländska inflationstakten** har sjunkit under det senaste året. Den genomsnittliga inflationen stannade år 2001 på 2,3 procent efter att ha varit 2,9 procent år 2000. Den senaste tolvmånadersperioden (september 2001- september 2002) har priserna stigit med i genomsnitt 2,3 procent. Inom grupperna kläder och skodon har priserna sjunkit under den senaste tolvmånadersperioden, medan priserna ökat snabbast inom grupperna hälsovård samt restauranger och hotell. Huruvida inflationstakten kommer att stanna under 2-procentsnivån för år 2002 som helhet hänger nu mycket på utvecklingen av oljepriset, den turbulenta råoljemarkanden utgör i dagsläget den största inflationsrisken. Även löneutvecklingen under kommande avtalsperiod kan komma att utgöra en inflationsrisk.

Figur 9: Inflationstakten

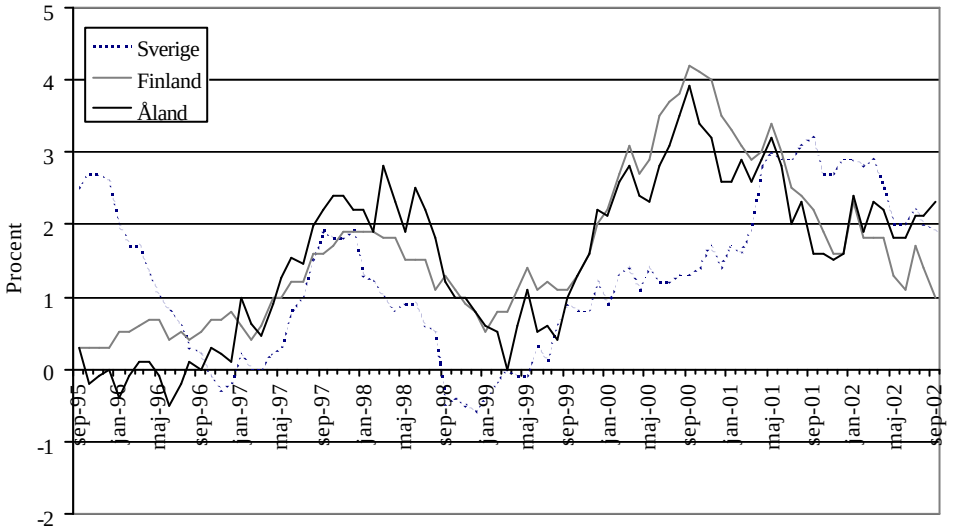

3.2. Den offentliga ekonomin

Landskapets budget finansieras till stor del genom en avräkningsinkomst om 0,45 procent av statens inkomster exklusive upplåning. Utvecklingen av den finska ekonomin under senaste högkonjunktur avspeglades tydligt i landskapets inkomster. År 1998 uppgick det slutliga avräkningsbeloppet till ca 146,3 miljoner euro (870 mmk). För år 1999 steg summan till ca 161,3 miljoner euro (959 mmk), medan det stadfästa avräkningsbeloppet för år 2000 uppgick till nästan 170 miljoner euro (drygt 1.010 mmk). En delförklaring till den snabba ökningen utgjorde effekterna av utförsäljningen av statliga aktier. År 2001 bröts trenden, avräkningsbeloppet för ifjol stannade på 159,4 miljoner euro och för i år uppgår avräkningen tillsvidare till knappt 163 miljoner euro. Avmattningen inom ekonomin samt de ökade avdragen och justerade skatteskalorna dämpar utvecklingen av statens inkomster. Förskottet för år 2003 har fastställts till 159,9 miljoner euro. Det ter sig som om nivån för det åländska avräkningsbeloppet efter expansionsåren nu planat ut på en relativt stabil nivå, såvida sysselsättningen eller den ekonomiska aktiviteten i Finland inte avtar.

Den så kallade skattegottgörelsen, det vill säga den del av landskapets direkta skatter som överstiger 0,5 procent av de influtna direkta skatterna i Finland, uppgick för år 1999 till 9,0 miljoner euro, men sjönk till 6,75 miljoner euro för år 2000. Under de närmaste åren beräknas gottgörelsen sjunka. För skattegottgörelsens del är systematiken den att den gottgörelse som erläggs år 2003 baseras på 2001-års skatteintäkter, eftersläpningen är således två år.

Utsikterna för **den kommunala ekonomin** inger bekymmer. Nettoutgifterna för driften har stigit med mellan 9 och 10 procent enligt de senaste boksluten. Närmare 70 procent av nettoutgifterna består av personalkostnader. Även investeringsbehovet är fortsättningsvis stort, och då kanske framför allt inom skolsektorn och socialvården. Kommunernas inkomster har inte stigit i samma takt som utgifterna. Särskilt intäkterna från samfundsbeskattningen sviktar. De samfundsskatter som de åländska företagen betalat har sjunkit, men framför allt har kommungruppens andel av samfundsskatterna minskat till förmån för den andel som tillfaller staten. Ännu år 1997 utgjorde kommunernas andel av samfundsskatterna 44,8 procent, för år 2003 föreslås andelen sjunka till 19,75 procent. I år har andelen varit 24,09 procent för de åländska kommunerna. Även de ökade avdragen i förvärvsinkomstbeskattningen har undergrävt den beskattningsbara inkomsten för kommunsektorn. Flera åländska kommuner kan komma att behöva höja sina skattesatser under de närmaste åren för att klara finansieringen. Osäkerhetsfaktorerna är många när det gäller den framtida inkomstutvecklingen. Bland annat de strukturella förändringar som sker inom sjöfartssektorn får betydande återverkningar även på den kommunala ekonomin.

3.3. Läget inom det privata näringslivet

Framtidsutsikterna inom **primärnäringarna** ser dystra ut enligt konjunkturenkätens resultat. På lite längre sikt uppgav fortsättningsvis den största andelen företag att de kommer att satsa på rationalisering av verksamheten följt av investeringar i maskiner och inventarier. Den hårda konkurrensen följt av osäkerheten upplevs som de största hindren för utvecklingen av företagen. Primärnäringarnas uppgifter är emellertid inte representativa för branschen som helhet då merparten av jord- och skogsbruket utövas av enskilda personer som inte ingår i enkätens urval. Huvuddelen av barometerundersökningens företag inom primärnäringarna är fiskodlingar.

Primärnäringarnas årliga omsättningstillväxt enligt mervärdesskatteregistret har sedan sommaren 2001 legat på ca 5-procentsnivån, medan lönekostnadernas årliga tillväxttakt varit snabbare – drygt 10 procent sedan januari 2002. Inte heller i mervärdesskatteregistret ingår jordbruksutövarna. Ser man på omsättningens och lönekostnadernas utvecklingstakt i löpande priser på längre sikt, så låg de båda sommaren 2002 ungefär på samma nivå som de gjorde i början av år 1995, då mätperioden började (se diagrammet *”Primärnäringar”* i bilagan). Eftersom inflationen inte är beaktad betyder det att både omsättnings- och lönevolymerna inom branschen i verkligenheten har sjunkit.

För **fiskodlingens** del kan konstateras att nya sjukdomsfall och ökad dödlighet inte har noterats trots extremt varmt havsvatten under sommaren. Tillväxten hos regnbågslaxen försämrades dock på grund av värmen, vilket förväntas leda till en 30 procent mindre fiskmängd i höst. Priset på den odlade regnbågslaxen har förbättrats något sedan våren till ca 3,00 – 3,20 euro, ingen större höjning av priserna väntas i höst. Prisbilden är dock osäker. I normala fall sänks priserna något då slaktperioden börjar.

Läget inom **fiskerinäringen** ser dystert ut. Minskade kvoter, laxfiskeförbud och problem med sälar är fortfarande begränsande faktorer för det åländska fisket. Dessutom har lågkonjunkturen och larmrapporter om miljögifter i fisk minskat framtidstron och investeringsviljan inom näringen.

Till följd av internationella nedskärningar inom *strömmingsfisket* inför år 2002 minskade den finländska strömmingskvoten i Bottniska, vilket betyder att även fisket på Åland måste minskas. För att trygga tillgången på strömming beslöt jord- och skogsbruksministeriet att begränsa trålfisket från och med den 11 oktober till slutet av november. Situationen kommer att förvärras ytterligare genom att den finländska strömmingskvoten för år 2003 förmodas bli lägre än årets.

Det åländska *laxfisket* ser ut att bli ännu något sämre än senaste år trots ökat antal fiskedagar. Det dåliga resultatet beror bland annat på den ovanligt varma försommaren som gjorde att laxen rörde sig längre ut från kusten utanför det område där fisket var tillåtet. En annan starkt

bidragande orsak till det dåliga resultatet är skador orsakade av säl. Finlands laxkvot för år 2003 förväntas öka med ca 10 procent, varför även den åländska laxkvoten sannolikt kommer att öka.

Inför år 2002 minskade även den finländska *torskkvoten*. Torskfisket har under de senaste åren sysselsatt tre åländska fiskebåtar, en större trålbåt och två mindre garnbåtar. För att trygga förutsättningarna för det småskaliga torskfisket delades den finländska kvoten upp i en för mindre garnbåtar och en för trålarna. Kvoten för de små båtarna torde räcka till för ett fiske hela året, medan trålarna kan drabbas av restriktioner senare i höst. Torskfisket torde kunna fortgå i ungefär samma omfattning under år 2003.

Det småskaliga *kust- och skärgårdsfisket av fjällfiskarter* har varit mycket varierande under året. Tillgången på gös under vintern och våren var sämre än under senaste år men har förbättrats under hösten. Den förbättrade tillgången främst på fastlandet medförde dock att priset på gös nu har gått ned. Abborrfångsterna har varit goda och förekomsten av stor abborre förväntas vara god även under nästa år. Sikfisket har tidvis varit gott, men den varma sensommaren gjorde att fångsterna försämrades. Prissättningen på sik har varit god. Prisbilden påverkas även här av tillgången i övriga Finland.

För **jordbruksbranschen** verkar fjolårets nedgång med vikande priser inom flera sektorer vara på väg att vända och priserna stiger något. Insatsvarukostnaderna stiger dock fortsättningsvis, vilket hämmar lönsamhetsutvecklingen.

En viktig fråga för jordbruket på Åland är förhandlingarna om ett nytt stödprogram för södra Finland, då det nuvarande programmet gäller till och med år 2003. Under hösten inleds diskussionerna mellan Finland och kommissionen om en fortsättning på stödprogrammet, som anses vara en förutsättning för i princip all husdjursproduktion i södra Finland. Slutresultatet av förhandlingarna och det färdiga stödprogrammet kommer knappast att bli klart förrän efter nästa sommar.

Det åländska mejeriet rapporterar att invägningsvolymerna av mjölk fram till och med augusti stigit med drygt en procent, vilket tyder på att näringen klarar omstruktureringen bra än så länge. Mejeriet har igen låtit göra en undersökning bland sina leverantörer och resultatet är ungefär detsamma som framkommit tidigare - många producenter planerar att sluta, men de som blir kvar investerar och strukturutvecklar. Kvotsystemet verkar dock fortfarande vara en broms, trots att insatser gjorts för att främja rörligheten av fria mjölkkvoter. Den för det åländska mejeriet viktigaste produktgruppen, ost, har visat något stigande siffror gällande volymer och priser. Utfallet av marknadskanalen till Sverige har varit positivt, där har man kunnat avsätta större volymer av produkter med högre vinstmarginaler.

Den slaktade nötköttvolymen verkar i stort sett bibehållas trots att antalet slaktade djur minskar. Orsaken är att effektiviteten i produktionen stigit på grund av att djuren är större och

av högre kvalitet. På Åland har både konsumtionen och priset varit relativt stabilt, medan kostnaderna för riskmaterialhanteringen på grund av BSE fortfarande är betungande och påverkar lönsamheten i branschen. Slakten av griskött på Åland är fortfarande på en väldigt låg nivå. Huvuddelen av grisproduktionen är koncentrerad till smågrisuppfödning. Den delen av näringen kommer förmodligen också att få känna av de fallande köttpriserna något, men då det i princip varit brist på smågrisar i Finland blir prisfallet knappast procentuellt lika stort. Efterfrågan av fårkött är fortfarande hög och det åländska slakteriet kan sålunda fortsättningsvis hålla en relativt hög prisnivå. Konsumtionen av fjäderfäkött är fortfarande hög. Prisbilden för köttet är mycket stabil, men den åländska produktionen hämmas fortfarande att volymerna är för små i förhållande till slaktkapacitet och kostnader.

För spannmålsodlingen verkar året skördemässigt vara normalt eller riktigt bra trots torkan. Det torra vädret innebar att odlarna sparat kostnader i fråga om torkning av säden. Rågodlingen verkar ha varit särskilt framgångsrik detta år. Prismässigt verkar dock höstens spannmålshandel inte bli speciellt positiv. Den sista sänkningen av interventionspriset som bestämdes i Agenda 2000 har påverkat marknaden i kombination med ökad import från öststaterna.

Chipspotatisodlingen verkar gå mot ett riktigt bra år. De tidiga skörderapporterna visar att odlingarna klarat torkan väl och skördenivån blir hög. Förädlingsindustrin efterfrågar fortsättningsvis stora volymer råvara och det verkar som om marknaden hämtade sig från akrylamidlarmet i våras relativt snabbt. Förädlingsföretaget hoppas att årets relativt goda skörd och det nya priskontraktet som gäller från och med nästa år skall leda till att det tecknas kontrakt för större arealer nästa år. Från år 2000 till år 2002 har chipspotatisarealen nämligen minskat med drygt 8 procent.

Grönsaksodlingarna har klarat sommarens torka bra tack vare de välutbyggda bevattningsanläggningarna. Sommarens fina väder har dock gjort att alla odlingar i Finland i princip har blivit skördeklara samtidigt, vilket har lett till att överutbud vissa perioder med lägre priser som följd. Näringen konstaterar också att den finska handeln och konsumenterna har allt lättare att acceptera importerade och i synnerhet svenska produkter, vilket leder till att konkurrensen ytterligare hårdnar. Kvalitets- och volymmässigt är näringen nöjd med skörden, men konstaterar att både kraven på produkterna och marginalerna i handeln minskar.

Odlingssäsongen verkar ha varit exceptionellt bra för hemäppelodlingarna, vilket inneburit att tillgången på lokalt producerad frukt har varit mycket god. Detta har gjort att priserna varit betydligt lägre i år jämfört med tidigare år. Näringen tror dock att situationen skall stabiliseras något inför vinterfruktssäsongen.

Inom det konjunkturkänsliga **skogsbruket** kan en svag ljusning skönjas jämfört med situationen i början av året. Det finns tecken på att exporten på sågad vara till Europa har ljusnat. Dessutom är byggmarknaden fortsättningsvis livlig på Åland och avsättningen är god.

Priset på massan steg under sommaren, vilket dock inte återspeglat sig på råvarupriserna. Råvarupriserna är fortsättningsvis låga ur skogsägarnas synvinkel, vilket lett till låga avverkningsvolymer. De hårda stormarna i vintras medförde dock att skogsägarna många gånger tvingades avverka mer än planerat. Eventuellt kommer priserna att höjas med någon procent i höst, vilket kan leda till större avverkningsvolymer.

Miljöcertifieringsprocessens slutrevision väntas bli klar i mitten av oktober i år, vilket skulle kunna leda till att det finska skogscertifieringssystemet (FFCS) för Ålands del börjar gälla kort därefter. Huvudändamålet med certifieringen är att trygga avsättningen för de åländska skogsprodukterna. Fler köpare utanför Åland efterfrågar nämligen miljöcertifikatet och certifikatets betydelse kommer troligtvis att öka i framtiden.

Förväntningarna inom **livsmedelsindustrin** ser enligt höstens konjunkturbarometer ljusa ut och omsättningen liksom lönsamheten förväntas öka, medan bruttomarginalerna fortsättningsvis förväntas krympa. Nyanställningar och investeringar planeras under året. De kommande åren uppgav den största andelen av företagen att de satsar på utveckling av marknadsföringen följt av rationalisering av verksamheten. Den hårda konkurrensen upplevs liksom tidigare utgöra det största hindret för utvecklingen av det egna företaget. Därtill uppgav en betydande del av företagen att efterfrågan på produkterna är för liten.

Enligt mervärdesskatteregistret har omsättningen inom livsmedelsindustrin sedan sommaren 2001 legat på en årlig tillväxttakt på 10 procent, medan lönekostnadernas tillväxttakt varit ännu snabbare (12 procent våren 2002). Om man ser på omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen sedan år 1995 har de i stort utvecklats i samma takt och låg runt 140-indexnivån sommaren 2002 (se diagrammet *”Livsmedelsindustri”* i bilagan).

Inom **den övriga industrin** ser förväntningarna på det egna företagets verksamhet fortsättningsvis ljusa ut, medan branschens utsikter är mer neutrala. Omsättningen förväntas öka och lönsamheten förväntas fortsättningsvis vara god, medan bruttomarginalerna väntas krympa. De lägre bruttomarginalerna kan delvis förklaras med att företagen planerar att nyanställa och investera det närmaste året. Den största andelen av företagen inom övrig industri uppgav att också de på lite längre sikt kommer att satsa på investeringar i maskiner och inventarier följt av produktutveckling, utveckling av marknadsföringen samt rationalisering av verksamheten. Skattegränsen och bristen på kompetent personal upplevs som de största hindren för utvecklingen av företagen.

Den årliga tillväxten i omsättningen rörde sig de sex första månaderna år 2002 runt 10-procentsnivån, medan lönekostnadernas årliga ökningstakt sedan början av januari 2002 varit ca 6 procent. Om man jämför utveckling av omsättningen och lönekostnaderna på lite längre sikt, så har omsättningen sedan år 1995 ökat med 60 procent jämfört med lönekostnaderna som ökat med 40 procent (se diagram *”Övrig industri”* i bilagan).

Inom den heterogena branschen **vatten- och elförsörjning** är förväntningarna i stort oförändrade. Största förändringen jämfört med tidigare perioders resultat är att de negativa förväntningarna på utvecklingen av omsättningen istället blivit neutrala. Eventuellt kan antalet anställda öka något under det kommande året, medan några större investeringar inte planeras. På lite längre sikt uppgav dock företagen att de har planer på att investera i maskiner och inventarier samt att rationalisera verksamheten.

Den genomsnittliga årliga tillväxten i omsättningen har legat på 7 procent under hela den period som ÅSUBs register omfattar, medan lönekostnadernas årliga tillväxttakt var som högst (+9 procent) vintern 2001-2002. Jämfört med situationen år 1995 har omsättningen i snitt ökat snabbare än lönekostnaderna inom branschen (se diagrammet *"Vatten och el"* i bilagan).

För **byggsektorn** ser utsikterna relativt positiva ut, trots fortsättningsvis negativa förväntningar på omsättningen. Förväntningarna på lönsamheten har blivit svagt positiva och nyanställningar planeras. Investeringsviljan har förbättrats jämfört med vårens resultat, men den är fortfarande låg. På lite längre sikt uppgav också den största andelen av byggföretagen att de kommer att expandera genom att utöka arbetskraften. Den största andelen av företagen uppgav byråkratin följt av bristen på kompetent personal som de största hindren för utvecklingen av företaget.

Sedan början av år 1997 har omsättnings- men även lönekostnadsutvecklingen varit mycket snabb inom byggsektorn – fram till sommaren 2002 har omsättningen ökat med drygt 120 procent och lönekostnaderna med drygt 100 procent (se diagrammet *"Byggnadsverksamhet"* i bilagan). Snabbast var omsättningens årliga tillväxttakt i början av år 2000 då den i snitt var drygt 30 procent, för att sedan blir långsammare. Under i princip andra halvåret 2001 var omsättningsutvecklingen negativ, för att sedan bli positiv igen i början av år 2002. Lönevolymernas tillväxttakt har i stort följt omsättningens, men svängningarna har varit mindre.

Förväntningarna inom **handelsbranschen** ser försiktigt positiva ut igen efter att ha varit negativa sedan hösten 2001. Förväntningarna på lönsamheten är positiva och förväntningarna på omsättningen och bruttomarginalerna är neutrala. Några nyanställningar eller större investeringar planeras inte för första gången på flera år, utan företagen kommer främst att satsa på att rationalisera verksamheten. Den hårda konkurrensen uppfattas utgöra det största hindret för utvecklingen av det egna företaget, men även till exempel skattegränsen och transportkostnaderna upplevs som begränsande.

Lönekostnadernas årliga tillväxttakt har sedan början av år 2002 varit ca 8 procent. Omsättningens årliga tillväxttakt var ca 5 procent juni 2002. Utvecklingen av handelns omsättning och lönekostnader har i stort följt varandra sedan år 1995 fram till början av år 2000, då lönekostnaderna började öka snabbare än omsättningen. I snitt har lönekostnaderna

ökat med 80 procent och omsättningen med drygt 60 procent sedan år 1995 fram till sommaren 2002 (se diagrammet *"Handel"* i bilagan).

Inom **bilhandeln** minskar nyregistreringen av bilar, medan importen av begagnade bilar fortsättningsvis ökar. Nybilsförsäljningen sjönk med 8 procent under perioden januari-september jämfört med motsvarande period ifjol. Under de nio första månaderna år 2002 nyregistrerades 423 bilar jämfört med 459 stycken under motsvarande period ifjol. Trenden har i princip varit negativ sedan början av år 2000, även om några enstaka månader visat tillväxt. Sedan avskaffandet av dubbelmomsen på begagnade varor från och med år 2000 har importen av begagnade fordon från Finland snabbt återtagit de volymer som rådde före skattegränsen infördes. Under 2002 har importen fortsatt att öka - under det första halvåret importerades 274 begagnade bilar från Finland jämfört med 242 stycken under motsvarande period ifjol, vilket utgör en ökning om 12 procent.

Från och med den 24 september i år började tullen tillämpa EG-domstolens bilskattebeslut, vilket innebär sänkt skatt på begagnade bilar och motorcyklar som importeras från EU till Finland. Bilskatten och moms på bilskatten vid import till Åland beskattas likadant som vid import till finska fastlandet. Det finns dock en skillnad i beskattningen av begagnade importerade varor till Åland jämfört med import till Finland i och med att skattegränsen finns runt Åland. I samband med import från Sverige till Åland eller Finland debiteras ingen tilläggsmoms, eftersom momsen i Sverige är högre än den finska. Men vid import av en bil från exempelvis Tyskland till Åland debiterar Tullen momsskillnaden mellan den tyska momsen (16 procent) som ingår i varans pris och den finska momssatsen (22 procent). Denna varumoms räknas på varans inköpspris.

Då man ser på handelns utvecklingstrender enligt bransch i Mariehamn sedan år 1995 har butikshandeln med textilier följt av handeln med järn- och byggvaror ökat snabbast. Handeln med prydnadssaker (såsom växter och presentartiklar) har ökat relativt snabbt och stabilt. En annan delbransch som verkar ha gått bra är butikshandel med bland annat sportartiklar, båtar samt leksaker och hobbyartiklar, men ökningen verkar nu plana ut. Butikshandeln med hushållsartiklar (till exempel möbler, inredningsartiklar och belysningsarmaturer) är också en delbransch vars omsättningsutveckling har varit relativt god, men som nu håller på att mattas av något.

Inom **hotell- och restaurangbranschen** ser framtidsutsikterna fortsättningsvis mörka ut trots att företagen uppgav att bruttomarginalerna förväntas öka. Några större investeringar planeras inte under året och personalen väntas minska, såsom den förväntas göra varje höst. Denna höst är den förväntade nedgången i antalet anställda tydligare. På lite längre sikt planerar dock företagen att investera i maskiner och inventarier samt satsa på personalutbildning. Den största andelen av branschens företag upplever lönenivån och de övriga produktionskostnaderna som de största hindren för utvecklingen av företaget.

Ser man på omsättningens årliga tillväxttakt så ökade den snabbt från sommaren 2001 (+1 procent) till ca 12 procent ett år senare. Lönekostnadernas årliga tillväxttakt har däremot minskat till ca 4 procent jämfört med mitten av år 2001 då den var ca 8 procent. Sedan år 1995 har omsättningen inom hotell- och restaurangbranschen ökat med ca 110 procent och lönekostnaderna med knappt 100 procent. (se diagram *"Hotell- och restaurangverksamhet"*).

Utvecklingen av antalet inresande och övernattande enligt **turiststatistiken** verkar fortsätta. Totalt uppgick antalet inresande till Åland under år 2001 till 1.747.576 personer, vilket innebär en minskning med 1,2 procent jämfört med rekordåret 2000. Under perioden januari-september år 2002 minskade antalet inresande med 1,4 procent jämfört med motsvarande period år 2001. Mest minskade antalet resenärer i januari, vilket till stor del kan förklaras med tonnagebortfall. Under högsäsongen maj-september ökade dock antalet inresande med 1,1 procent.

En fördelning av antalet inresande enligt avreseland visar att antalet resenärer från Finland minskade med 11 procent under år 2001, medan de svenska resenärerna ökade med 2 procent. Under de första nio månaderna år 2002 minskade de finländska resenärernas antal med 7 procent, medan de svenska resenärernas antal i stort var oförändrat. Siffrorna för högsäsongen 2002 visar att på en ökning från Sverige med 3 procent och en minskning från Finland med 4 procent. Antalet inresande från Finland har minskat under alla månader förutom marsmånad jämfört med motsvarande månad ifjol. Nedgången i antalet inresande från Finland kan delvis bero på konkurrensen från Estland om de finländska resenärerna.

Enligt ÅSUBs prognos för inresandeutvecklingen kommer det totala antalet resenärer till Åland i år att hållas i det närmaste konstant på 2001 års nivå - nedgången i antalet resenärer från Finland väntas bli ca 6 procent, medan antalet svenska resenärer förväntas öka med ca 1 procent. Under år 2003 förväntas antalet resenärer öka marginellt (antaget att alkoholskatterna i Sverige och Finland inte ändras betydligt under år 2003), för att minska igen år 2004 som ett resultat av lägre alkoholskatter och sålunda lägre alkoholpriser i land.

Under år 2001 minskade antalet hotellövernattningar med totalt 4 procent – de finska övernattningarna minskade med nio procent medan de svenska ökade marginellt. Under perioden januari-september år 2002 minskade antalet hotellövernattningar med nästan 2 procent jämfört med motsvarande period ifjol. Antalet svenska övernattningar ökade under perioden med 2 procent, medan den finska minskade med 5,5 procent. Om man ser på de enskilda månaderna har antalet hotellövernattningar sjunkit alla månader förutom augusti.

En förstärkning av den svenska kronan skulle förbättra förutsättningarna för utvecklingen av inresande från Sverige och antalet svenska övernattningar. Sedan september 2001 har kronan förstärkts och den förväntas ytterligare stärkas. Under år 2002 var kronan enligt månadsdata som högst värderad i mars, medan den i juli och augusti var som lägst. Under septembermånad förstärktes kronan.

Den inom den åländska ekonomin så omfattande branschen **transport och kommunikation** som domineras av sjöfarten inbegriper alla former av transporter, post- och telekommunikationer samt resebyråverksamhet. I de förväntningar som återspeglas i konjunkturbarometern för det åländska näringslivet som helhet får sålunda rederinäringens syn stor genomslagskraft, eftersom en viktning av svaren sker på basen av antalet anställda i företagen.

Transport- och kommunikationsföretagens framtidsutsikter är relativt neutrala denna gång. Förväntningarna gällande omsättningen är fortsättningsvis negativa och de positiva förväntningarna på lönsamheten har blivit neutrala, medan bruttomarginalerna förväntas krympa. Några större förändringar i antalet anställda planeras inte, men investeringarna kan öka något. På lite längre sikt planerar företagen att satsa på investeringar i maskiner. Dessutom kommer företagen att satsa på utveckling av marknadsföringen samt nya lokaler eller utvidgning av befintliga. Den hårda konkurrensen upplevs som det största hindret inom branschen följt av bristen på kompetent personal.

Omsättningsutvecklingen inom branschen transport och kommunikation har varit stabil på en relativt låg nivå för hela den sexårsperiod som ÅSUBs register omfattar (+2-4 procent). Totalt har omsättningsökningen varit drygt 20 procent sedan år 1995. Det nya kollektivavtalet som redarföreningarna och sjömansunionen förhandlat fram skapade möjligheter för rederierna att sänka arbetskraftskostnaderna, vilket syns i nedgången i lönevolymerna från våren 2001 (se diagrammet ”*Transport och kommunikation*” i bilagan). Nedgången i de genomsnittliga årliga lönekostnaderna fortsatte under första halvåret 2002.

Läget inom **färjsjöfarten** är fortfarande osäkert trots att frågan om rederibeskattningen fått en lösning i och med att Tonnageskattelagen stadsfästes i början av juni i år. Lagen är inte tillfredsställande enligt rederibranschen, då den är utformad så att det för passagerarfartygsrederierna innebär en betydligt hårdare beskattning än nuvarande skatteregim trots att syftet varit att lindra rederibeskattningen. Samfundskatt skall fortsättningsvis betalas på den skattefria butiksförsäljningen, men utan att kostnaderna från transporterna och restaurangförsäljningen får dras av. Inget passagerarfartygsrederi kommer att börja tillämpa lagen i dess nuvarande utformning.

Det av staten fastställda passagerarfartygsstödet som trädde i kraft i början av år 2002 innebär en sänkning av bemanningskostnaderna för finska passagerarfartyg i utrikestrafik. Passagerarfartygen får ett stöd motsvarande 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst som förtjänats på fartyg i parallellregistret. Stödet utgör alltså en form av återbäring av erlagda statliga skatter som motsvarar cirka 20 procent av bruttolönerna. Stödet är emellertid inte lika omfattade som det nettolönesystem som infördes i Sverige för svenska passagerarfartyg redan från oktober 2001. Dessutom är stödet inte lika

omfattande som lastsjöfartens nettolönemodell, enligt vilken staten återbär ett belopp motsvarande förskottsinnehållningen samt alla obligatoriska och frivilliga sjölönebikostnader.

Trots moderata löneförhöjningar, inbesparingar genom det nya passagerarfartygsavtalet samt det statliga passagerarfartygsstödet, är konkurrenskraften för passagerarfartyg under finsk/åländsk flagg inte tryggad. En av orsakerna är alltså att stödet inte är lika omfattande som det nettolönesystem som infördes i Sverige för svenska passagerarfartyg i utrikestrafik. Även de estniska personalkostnaderna är betydligt lägre, vilket påverkar de åländska fartygens konkurrenskraft. EUs planerade utvidgning österut år 2004 kommer förmodligen att innebära stora förändringar gällande passagerartrafikens förutsättningar. Till exempel då Estland blir medlem i EU upphör den skattefria försäljningen mellan Finland och Estland. Då behöver inte heller ett rederi under estnisk flagg det finska kommunikationsministeriets tillstånd att inleda trafik mellan två inhemska hamnar i Finland (till exempel Åbo och Mariehamn), vilket kan medföra att konkurrensen om ålandstrafiken hårdnar.

Sjöfartens försämrade konkurrenskraft uppges vara huvudorsaken till det finska kommunikationsministeriets förslag till ändring av lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikestrafik. I ministeriets nya förslag till regeringen ingår inte längre frågan om blandbesättning, utan endast den så kallade åldersfrågan som kort går ut på att avlägsna åldersgränsen för fartyg som får antecknas i handelsfartygsförteckningen både vad gäller passagerarfartyg och lastfartyg. Detta skulle innebära att fartyg som är äldre än 20 år i enskilda fall efter en säkerhetskontroll kan godkännas för inskrivning i handelsfartygsförteckningen och sålunda få passagerarfartygsstöd, om det föreligger särskilda skäl till det med hänsyn till fartygets skick och sjövärdighet. Det är meningen att det nya lagförslaget skall kunna börja tillämpas retroaktivt från den 1.1.2002 om det godkänns.

Då det gäller införelsekvoterna av alkohol till Finland skall de tillåtna mängderna successivt öka för att den 1.1.2004 helt vara harmoniserade med EUs regler. Av statsekonomiska skäl föreslås endast att införelsekvoterna för öl skall höjas från och med den 1.1.2003. Även om en fördubbling av införselkvoten för öl föreslås, framläggs av statsekonomiska skäl inget förslag till sänkning av accisen på öl. Sänkta alkoholskatter måste dock övervägas när införselkvoterna för alla andra alkoholdrycker ökar. Ur passagerarrederiernas synvinkel kommer de lägre alkoholskatterna och sålunda de lägre alkoholpriserna i land att medföra sänkta vinstmarginaler inom den för färjrederierna så viktiga tax-free försäljningen.

Förstärkningen av den svenska kronan har haft en viss positiv effekt på de åländska rederiernas resultat. Dessutom förväntas den svenska kronan ytterligare förstärkas från nuvarande nivå. Inom ett åländskt rederi är framtidstron så god att det planerar att bygga ett nytt kryssningsfartyg, leverans är planerad till det andra halvåret 2004. Fartyget skulle bli det första nybyggda renodlade kryssningsfartyget i våra farvatten på över 18 år. Det slutgiltiga beslutet om beställning fattas inom 2002.

Fraktsjöfartens marknad har en längre tid präglats av en avvaktande försiktighet och bunkerpriserna har stigit. Följaktligen har sysselsättningen inom lastsjöfarten försämrats. Det syns speciellt för roro-fartygen som för första gången på länge drabbats av uppläggningar, medan situationen på lolo-sidan är aningen bättre. Under prognosperioden kommer det åländska frakttonnaget att utökas med ett nybygge. Dessutom införskaffades ett ”second-hand” fartyg i början av året.

Farhågorna att inget rederi skulle välja att tillämpa den nya tonnageskattelagen besannades även inom fraktsjöfarten. Den nuvarande samfundsskattelagen anses vara mera ändamålsenlig och mindre byråkratisk att tillämpa. Tyvärr intog EU-kommissionen ståndpunkten att inte påbörja utarbetandet av ett tonnageskattedirektiv. En positiv nyhet är däremot att Kommunikationsministeriet i årets budgetria gläntat på dörren för möjligheten att återinföra den år 1994 avskaffade fartygsanskaffningsreserveringen i skattelättnadslagen, vilket eventuellt kan ske under år 2003.

Beträffande kollektivavtalen förhandlar centralförbunden om tillkomsten av en central löneuppgörelse, vilket skulle inverka dämpande på kollektivavtalsförhandlingarna i februari – mars 2003 mellan sjöfartens intresseföreningar. I nämnda förhandlingar torde dock lastfartygen spela en undanskymd roll i skuggan av färjesjöfartens löneuppgörelse. Bristen på maskinbefäl och kvalificerat manskap blir värre och pensionsvågen kommer att träffa sjöfarten med full kraft år 2005.

Framtidsutsikterna inom **finanssektorn** är relativt positiva. Lönsamheten förväntas fortsättningsvis vara god och bruttomarginaler förväntas öka. Dessutom planerar flera företag liksom i våras att nyanställa personal, medan investeringsviljan är låg. Två områden som företagen i fösta hand kommer att satsa på de närmaste åren är produktutveckling och utveckling av marknadsföringen. Lönekostnadernas tillväxttakt inom finanssektorn har hållits på en relativt konstant nivå (+8 procent) sedan början av år 2000.

Finanssektorn är i väldigt hög grad beroende av utvecklingen inom övriga delar av näringslivet och ekonomin. Verksamhetsförutsättningarna för bankerna men även försäkringsbolagen är fortsättningsvis pressade främst på grund av det låga allmänna ränteläget, vilket medfört att marginalen mellan in- och utlåningsräntorna har sjunkit. De lägre marginalerna har dock kompenserats av större utlåningsvolymer tack vare den låga räntenivån. Merparten av ökningen av utlåningen hänför sig till finansiering av bostäder, privathushållens andel av den totala utlåningen har sålunda ytterligare ökat något.

Förutom den låga räntenivån har låg efterfrågan på kapitalmarknadsprodukter beroende på det osäkra ekonomiska läget och kundernas avvaktande attityd påverkat branschens verksamhetsförutsättningar i negativ riktning. Dessutom har hård konkurrens ytterligare satt press på kundmarginalerna. Enligt konjunkturenkätens resultat uppgav den största andelen av

företagen inom finanssektorn att den hårda konkurrensen utgör det största hindret för utvecklingen av företaget.

Branschen **övriga tjänster** består av mycket olika typer av företag, till exempel företag som producerar tjänster till andra företag samt företag som är inriktade på enskilda privata konsumenter. Branschens utsikter har enligt företagen klart försämrats, medan utsikterna för det egna företagets verksamhet fortfarande är positiva. Vårens positiva förväntningar på omsättningen och bruttomarginalerna har blivit svagt negativa. Trots detta förväntas lönsamheten utvecklas positivt. Viljan att nyanställa är fortfarande positiv, medan investeringsviljan är låg. Bristen på kompetent personal upplevs av största andelen av företagen inom denna bransch som det största hindret för utvecklingen. På lite längre sikt kommer företagen främst att satsa på att utveckla marknadsföringen, rationalisera verksamheten samt satsa på personalutbildning.

Om man ser på omsättningsökningen från år 1995 inom branschen övriga tjänster, så ligger omsättningen på en 120 procents högre nivå sommaren 2002, men vägen dit har varit krokig. Den årliga tillväxttakten var i början av år 2002 ca 30 procent från att ha varit runt noll procent i slutet av år 2000. Lönekostnaderna inom branschen har sedan 1995 ökat med 100 procent, men verkar sedan hösten 2001 att ha planat ut (se diagrammet *”Övrig service”* i bilagan).

Enligt en särskild granskning av de företag som kan klassificeras som **IT-företag** och som till övervägande del ingår i näringsgrenen övriga tjänster ser framtidsutsikterna för den egna branschen fortfarande positiva ut. Vårens positiva förväntningar på omsättningen och lönsamheten besannades dock inte och företagen har sålunda i höst valt att skriva ner förväntningarna på omsättningen. Lönsamheten förväntas dock även denna mätperiod bli god, trots att bruttomarginalerna väntas krympa. Företagen har fortfarande planer på att nyanställa personal och investeringsviljan är relativt god, vilket delvis kan vara orsaken till att bruttomarginalerna väntas krympa även denna mätperiod. På lite längre sikt uppgav den största andelen av IT-företagen att de kommer att satsa på att investera i maskiner och inventarier samt utveckla marknadsföringen.

Från år 1995 fram till början av år 1999 ökade löne- och omsättningsvolymerna inom IT-företagen i stort i samma takt, men därefter har lönekostnaderna ökat betydligt snabbare än omsättningen. Sedan år 1995 fram till sommaren 2002 har lönekostnaderna ökat med ca 110 procent, medan omsättningen ökat med drygt 50 procent i löpande priser (se *figur 10* nedan).

Omsättningens årliga tillväxttakt var i januari 1996 18 procent men har kontinuerligt sjunkit och ligger i början på år 2002 på en ökningstakt om 1 procent. I början av år 2002 var lönekostnadernas årliga ökningstakt drygt 5 procent. Denna utveckling av omsättningen och lönekostnaderna är dock inte hållbar på sikt.

Figur 10: IKT-sektors löner och omsättning

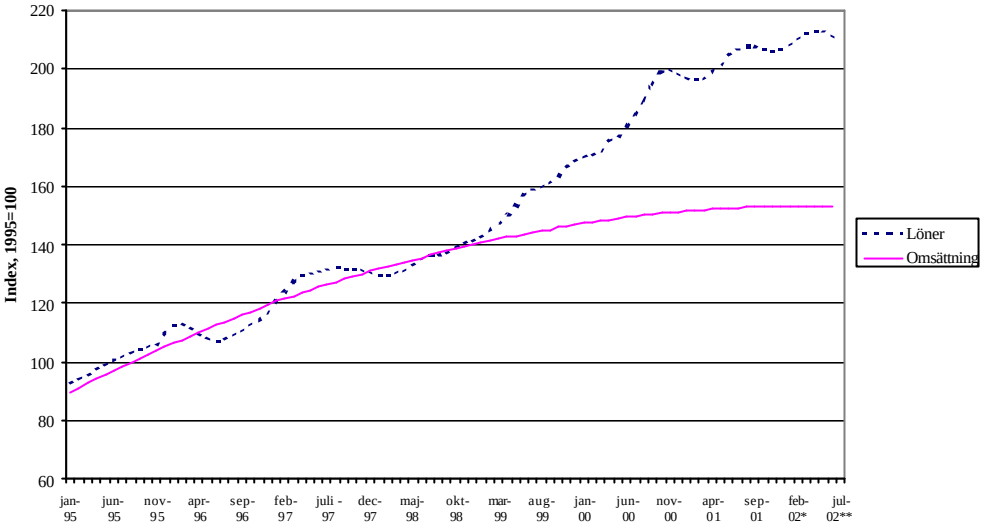

Bilaga

Uppgifter från konjunkturbarometermätningarna och från mervärdesskattedeklarationerna

I denna bilaga rapporteras siffror från den senaste och några av de tidigare konjunkturbarometermätningarna. Syftet är att ge en så fullständig bild som möjligt, främst med tanke på de företag som deltagit i mätningen men också för att möjliggöra en noggrannare granskning av siffrorna för de läsare som är intresserade av branschvisa uppgifter. Bilagan har flera delar vilka kort kommenteras nedan.

Först presenteras själva enkäten för den som vill kontrollera frågornas exakta utformning. Sedan följer två diagram, nämligen svaren på frågorna 13 (de kommande årens satsningar) och 14 (största hindret för verksamheten). Svaren på frågorna 13 och 14 är lätta att jämföra med de tidigare mätningarnas svar då de är med i diagrammen. Diagrammens utseende har också ändrats till en mer läsarvänlig form.

Därefter bifogas branschvisa datatabeller som innehåller barometervärden på enkätens samtliga frågor uppdelade i de branscher som används i rapporteringen. Primärnäringarnas uppgifter är emellertid inte representativa för branschen som helhet då merparten av jord- och skogsbruket utövas av enskilda personer som inte ingår i enkätens urval. Huvuddelen av barometerundersökningens företag registrerade inom primärnäringarna är fiskodlingar.

Till sist presenteras omsättningens och lönekostnadernas utvecklingstrender i figurer på basen av information från mervärdeskattedeklarationerna enligt den branschindelning som använts i rapporten. I höst har diagrammen över den årliga tillväxttakten ersatts av diagram som beskriver utvecklingen med hjälp av index. Detta har gjorts för att tydligare beskriva den långsiktiga utvecklingen inom respektive bransch.

Hösten 2002 har några mindre, men ändå betydelsefulla förändringar gjorts i enkätfrågornas utformning. Den största förändringen är att vi efterfrågat situationen för tolv månader sedan och om 12 månader framåt, medan vi tidigare bad de svarande bedöma situationen under den senaste 12-månaders perioden samt under den kommande 12-månaders perioden. Detta är en förändring som ligger i linje med vad som gjorts av andra institut med liknande undersökningar (t ex Konjunkturinstitutet i Sverige). Vidare har alternativen i fråga 14 stuvats om för att göra frågan tydligare, speciellt för dem som besvarar enkäten per telefon.

ÅSUB Ålands statistik- och utredningsbyrå

Konjunkturenkäten - hösten 2002

Posta eller faxa! ÅSUB, Pb 1187, AX-22111 Mariehamn; fax 018-19495

senast tisdagen den 3 september 2002!

Företag: **Kontaktperson:** **Titel:** **Tel:**

Aktuell personalstyrka (omräknat till heltidstjänster)? _____

1. **Konjunkturutsikterna i Er bransch kommer om tolv månader att:**
   ☐ ha förbättrats ☐ vara oförändrade ☐ ha försämrats
2. **Kommer Ert företag om 12 månaderna att ha:**
   ☐ expanderat ☐ bibehållit nuvarande storlek ☐ minskat eller upphört med verksamheten
3. **Hur har omsättningen i Ert företag utvecklats jämfört med situationen för 12 månader sedan i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen (inflationstakten är cirka 2 procent)?**
   ☐ snabbare ☐ ungefär lika snabbt ☐ långsammare
4. **Hur kommer omsättningen att ha utvecklats om 12 månader i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen?**
   ☐ snabbare ☐ ungefär lika snabbt ☐ långsammare
5. **Hur har lönsamheten i Ert företag utvecklats jämfört med situationen för 12 månader sedan?**
   ☐ förbättrats ☐ oförändrad ☐ försämrats
6. **Hur kommer lönsamheten att ha utvecklats om 12 månader?**
   ☐ förbättrats ☐ förbli oförändrad ☐ försämrats
7. **Hur har driftskostnaderna utvecklats jämfört med situationen för 12 månader sedan i förhållande till Era försäljningspriser?**
   ☐ ökat ☐ samma utveckling ☐ minskat
8. **Hur kommer driftskostnaderna att ha utvecklats om 12 månader i förhållande till Era försäljningspriser?**
   ☐ ökat ☐ samma utveckling ☐ minskat
9. **Har antalet anställda i Ert företag jämfört med situationen för 12 månader sedan:**
   ☐ ökat ☐ varit oförändrad ☐ minskat
10. **Kommer antalet anställda i Ert företag om 12 månaderna att:**
    ☐ ha ökat ☐ vara oförändrad ☐ ha minskat
11. **Hur har investeringarna i byggnader och maskiner förändrats jämfört med situationen för 12 månader sedan?**
    ☐ ökat betydligt ☐ motsvarar ungefär årligt slitage och avskrivningar ☐ minskat betydligt
12. **Hur kommer investeringarna att ha utvecklats om 12 månader?**
    ☐ ökat betydligt ☐ motsvara ungefär årligt slitage och avskrivningar ☐ minskat betydligt

13. Vilket av följande områden kommer Ert företag att satsa på i första hand under de kommande åren (ange endast ett alternativ)

1. ☐ investeringar i maskiner och inventarier
2. ☐ ökad automatisering
3. ☐ nya lokaler eller utvidgning av befintliga
4. ☐ expansion genom ökad arbetskraft
5. ☐ personalutbildning
6. ☐ utveckla marknadsföringen / söka nya marknader
7. ☐ produktutveckling
8. ☐ ledarskapsutveckling
9. ☐ förbättra inköpsfunktionerna
10. ☐ rationalisera verksamheten / förbättra soliditeten och resultatet
11. ☐ annat, vad? _____

14. Vilket är det största hindret för utvecklingen av Ert företag (ange endast ett alternativ)

1. ☐ byråkratin
2. ☐ arbetslagstiftningen / kollektivavtal
3. ☐ lönebikostnaderna
4. ☐ beskattningen
5. ☐ skattegränsen mellan Åland, Finland och övriga EU
6. ☐ transportkostnaderna
7. ☐ för liten efterfrågan på produkterna / tjänsterna
8. ☐ finansieringssvårigheter
9. ☐ osäkerhet
10. ☐ bristen på kompetent personal
11. ☐ lönenivån / övriga produktionskostnader
12. ☐ hård konkurrens

osund konkurrens orsakad av

13. ☐ offentlig näringsverksamhet
14. ☐ konkurrenssnedvridande företagsstöd
15. ☐ konkurser och skuldsaneringsförfaranden
16. ☐ grå / svart marknad
17. ☐ centralisering av marknaden

18. ☐ annan orsak, vilken? _____

Vill Ni ha Konjunkturrapporten som återrapportering? Ja ☐ Nej ☐

Tack så mycket för Er tid!

Fråga 13. Vad företaget kommer att satsa på de kommande åren

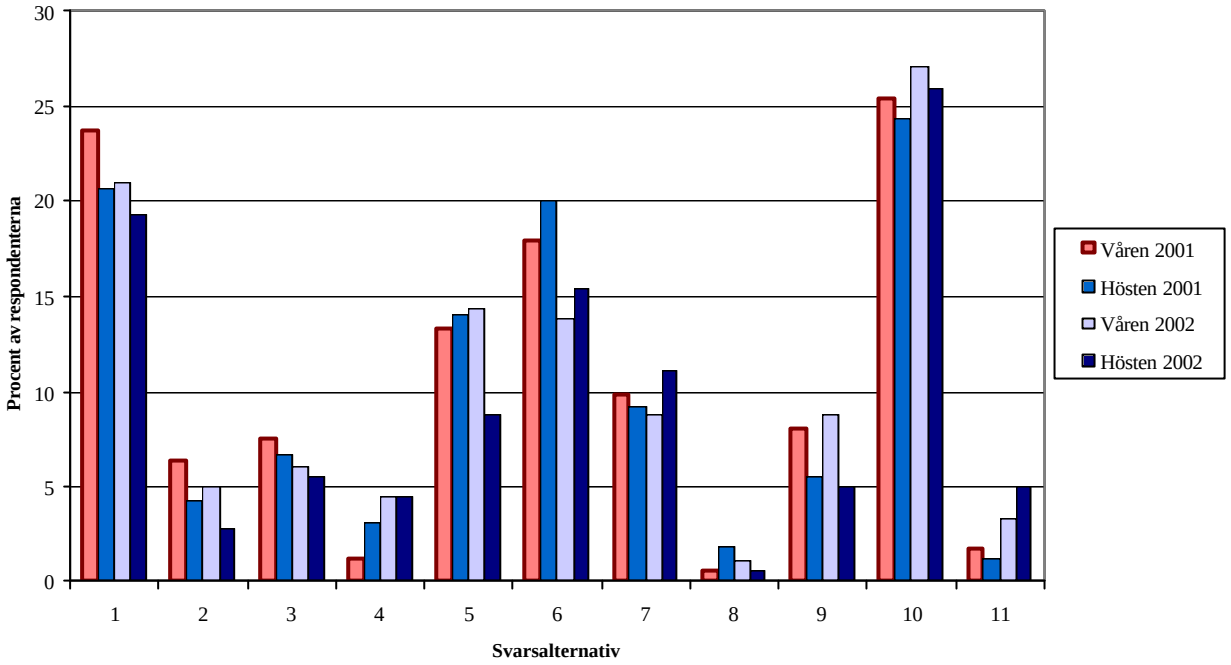

1	= investeringar i maskiner och inventarier
2	= ökad automatisering
3	= nya lokaler eller utvidgning av befintliga
4	= expansion genom ökad arbetskraft
5	= personalutbildning
6	= utveckla marknadsföringen / söka nya marknader
7	= produktutveckling
8	= ledarskapsutveckling
9	= förbättra inköpsfunktionerna
10	= rationalisera verksamheten / förbättra soliditet och resultat
11	= annat

Fråga 14. Största hindret för verksamheten

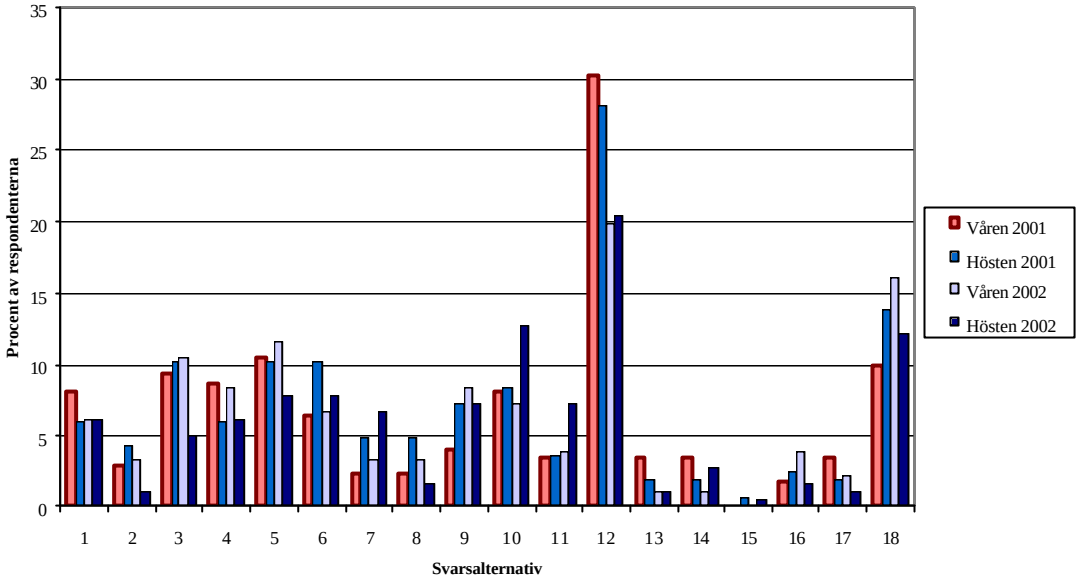

1 = byråkratin
2 = arbetslagstiftningen / kollektivavtal
3 = lönebikostnaderna
4 = beskattningen
5 = skattegränsen mellan Åland, Finland och övriga EU
6 = transportkostnaderna
7 = för liten efterfrågan på produkterna / tjänsterna
8 = finansieringssvårigheter
9 = osäkerhet
10 = bristen på kompetent personal
11 = lönenivån / övriga produktionskostnader
12 = hård konkurrens
osund konkurrens orsakad av:
13 = offentlig näringsverksamhet
14 = konkurrenssnedvridande företagsstöd
15 = konkurser och skuldsaneringsförfaranden
16 = grå / svart marknad
17 = centralisering av marknaden
18 = annan orsak

BRANSCHVISA KONJUNKTURBAROMETERVÄRDEN
FRÅGORNA 1 - 12

NÄRINGSLIVET TOTALT	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						-3	2	-29	7	-8
Företagets verksamhet						27	19	13	15	7
Omsättningen	4	-23	-14	1	-29	-10	-5	-18	-16	-25
Lönsamheten	40	-18	18	7	-11	35	27	-5	47	15
Bruttomarginalen	-48	-59	-9	-11	16	-4	9	0	22	-16
Personalen	32	31	8	3	11	-3	-3	2	14	7
Investeringarna	13	9	34	14	-5	12	11	-28	1	0

PRIMÄRNÄRINGARNA	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						12	-41	-65	15	-34
Företagets verksamhet						32	0	0	-1	-26
Omsättningen	21	-5	-33	-60	-74	16	-25	-71	-33	-72
Lönsamheten	30	3	-6	-58	-83	47	-5	-67	21	-40
Bruttomarginalen	23	13	-71	-61	-74	49	-20	-73	-24	-26
Personalen	-16	23	8	7	-11	2	5	-4	-1	-26
Investeringarna	-5	-9	12	-28	-38	-9	-9	-12	-36	-79

LIVSMEDELSINDUSTRI	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						61	59	2	2	39
Företagets verksamhet						80	72	23	18	64
Omsättningen	44	35	51	48	3	70	46	3	3	21
Lönsamheten	-5	-62	44	42	-44	15	56	14	14	66
Bruttomarginalen	-65	-62	-8	-57	-58	-49	-4	4	-51	-47
Personalen	88	68	80	12	8	68	61	7	15	17
Investeringarna	56	-53	71	6	50	24	15	6	13	12

ÖVRIG INDUSTRI	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						34	-17	-35	6	0
Företagets verksamhet						32	23	41	36	27
Omsättningen	-6	-22	1	-37	45	-2	-22	-13	-1	33
Lönsamheten	32	-28	-30	-74	-1	-14	-16	-23	54	38
Bruttomarginalen	-56	-57	-32	-62	-32	-37	-15	-37	9	-17
Personalen	41	24	35	19	32	34	19	24	41	38
Investeringarna	43	15	8	28	21	38	16	28	21	42

VATTEN OCH EL	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						80	53	-83	0	0
Företagets verksamhet						7	9	-20	8	7
Omsättningen	-49	-38	-31	-38	-28	-41	-38	-31	-27	0
Lönsamheten	-49	6	-92	-38	36	-24	-70	82	-17	-28
Bruttomarginalen	-49	-100	-92	17	-61	-31	36	-82	-17	-28
Personalen	-31	-70	26	8	7	7	0	0	8	7
Investeringarna	-24	-28	23	-30	-36	-24	52	17	-20	-28

BYGGVERKSAMHET	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						31	0	0	13	21
Företagets verksamhet						10	8	0	6	4
Omsättningen	-38	8	11	12	11	27	-19	-40	-24	-36
Lönsamheten	58	31	5	26	30	21	6	-18	0	5
Bruttomarginalen	-25	-26	-39	-20	-31	13	-43	-9	-31	-17
Personalen	71	55	54	73	72	4	-11	-15	-10	7
Investeringarna	41	22	11	13	9	-3	3	0	-39	-2

PARTI-OCH DETALJHANDEL	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						26	11	-9	-8	14
Företagets verksamhet						31	22	21	3	9
Omsättningen	-2	28	23	31	-1	3	5	0	24	3
Lönsamheten	27	25	-1	20	4	28	20	12	33	25
Bruttomarginalen	-35	-26	-28	-17	-32	-20	-28	-18	-13	0
Personalen	49	39	33	28	3	24	12	15	24	-3
Investeringarna	26	15	30	34	15	10	18	17	24	1

HOTELL- OCH RESTAURANG	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						-37	6	-74	-35	-62
Företagets verksamhet						-14	-2	0	0	-28
Omsättningen	-33	23	-1	-28	-47	-20	38	-69	-34	-23
Lönsamheten	-18	-1	-4	-69	-68	-11	-31	-64	-26	-6
Bruttomarginalen	-40	-15	-35	-28	23	11	-18	-29	-2	34
Personalen	64	28	62	-31	-17	-22	22	-16	17	-58
Investeringarna	32	14	4	16	34	-9	-18	0	17	-2

TRANSPORTER OCH KOMMUNIKATION	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						-58	5	-33	5	-3
Företagets verksamhet						6	7	-3	9	5
Omsättningen	-44	-60	-51	-9	-38	-70	-10	-12	-47	-52
Lönsamheten	-41	-48	55	39	-22	59	51	24	84	-3
Bruttomarginalen	-22	-85	34	31	67	-18	46	39	63	-31
Personalen	16	13	-36	-49	19	-57	-54	-6	4	5
Investeringarna	-11	11	64	6	-8	12	6	-71	-6	9

BANK OCH FÖRSÄKRING	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						0	0	-70	1	12
Företagets verksamhet						67	70	92	16	4
Omsättningen	59	60	86	6	-52	67	6	6	6	17
Lönsamheten	75	68	-64	-5	-67	75	14	-64	23	19
Bruttomarginalen	-1	-83	-77	-70	-86	-7	-1	-8	0	12
Personalen	0	61	80	80	80	17	68	0	86	94
Investeringarna	-6	-9	0	0	17	0	6	6	6	0

ÖVRIGA TJÄNSTER	UTVECKLINGEN					FÖRVÄNTNINGARNA				
	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002	Hösten 2000	Våren 2001	Hösten 2001	Våren 2002	Hösten 2002
Branschens utsikter						11	13	-1	38	-44
Företagets verksamhet						51	44	25	47	17
Omsättningen	-66	-44	-3	47	-56	12	-2	-6	31	-2
Lönsamheten	-2	-25	11	-7	65	32	37	-14	32	74
Bruttomarginalen	-58	-77	-14	-26	63	-58	4	-8	30	-3
Personalen	60	57	17	68	-46	25	65	16	18	18
Investeringarna	16	24	1	45	-49	37	37	-32	19	-6

BRANSCHVISA KONJUNKTURBAROMETERVÄRDEN - FRÅGA 13

FRÅGA 13- HÖSTEN 2001	Procent av branschens respondenter											
Bransch	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**Summa**
Primärnäringar	27	18	0	0	0	0	0	0	0	55	0	100
Tillverkning av livsmedel	11	0	11	0	0	56	33	0	11	0	0	122
Övrig tillverkning	14	5	14	0	5	38	10	0	5	14	5	110
Energi och vatten	75	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	100
Byggverksamhet	15	0	8	8	23	23	0	0	8	15	0	100
Parti- och detaljhandel	17	4	4	4	13	17	2	0	7	37	2	106
Hotell och restaurang	22	0	0	0	44	11	0	11	11	11	0	111
Transporter och kommunikation	33	5	10	0	10	10	10	5	0	19	0	100
Bank och försäkring	0	20	20	0	20	0	40	0	0	40	0	140
Övriga tjänster	24	0	6	12	29	29	29	6	6	6	0	147
Hela privata näringslivet	21	4	7	3	14	20	9	2	5	24	1	111

FRÅGA 13- VÅREN 2002	Procent av branschens respondenter											
Bransch	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**Summa**
Primärnäringar	25	8	0	0	0	0	0	0	8	75	8	125
Tillverkning av livsmedel	22	11	22	11	0	33	33	0	0	22	0	156
Övrig tillverkning	35	4	4	4	13	30	9	4	9	22	0	135
Energi och vatten	50	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	100
Byggverksamhet	14	14	0	14	14	14	0	0	7	21	0	100
Parti- och detaljhandel	11	4	5	4	14	5	5	0	16	34	5	104
Hotell och restaurang	10	0	0	0	30	20	10	10	20	10	0	110
Transporter och kommunikation	37	4	11	0	15	11	11	0	4	19	4	115
Bank och försäkring	0	17	17	0	0	0	33	0	0	17	17	100
Övriga tjänster	20	0	5	10	30	25	10	0	0	10	0	110
Hela privata näringslivet	21	5	6	4	14	14	9	1	9	27	3	114

FRÅGA 13- HÖSTEN 2002	Procent av branschens respondenter											
Bransch	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**Summa**
Primärnäringar	29	0	0	0	0	0	0	0	0	71	0	100
Tillverkning av livsmedel	13	0	0	0	0	63	13	0	0	25	13	125
Övrig tillverkning	32	9	0	9	9	23	27	5	0	23	0	136
Energi och vatten	50	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	100
Byggverksamhet	14	7	7	21	7	14	7	0	0	7	14	100
Parti- och detaljhandel	15	0	5	2	5	4	7	0	15	44	4	100
Hotell och restaurang	29	0	0	0	21	14	14	0	7	14	0	100
Transporter och kommunikation	23	0	19	4	8	19	12	0	0	8	8	100
Bank och försäkring	0	17	0	0	17	33	33	0	0	0	0	100
Övriga tjänster	16	5	5	5	21	26	5	0	0	21	11	116
Hela privata näringslivet	19	3	6	4	9	15	11	1	5	26	5	104

Anmärkning: numreringen i tabellerna motsvaras av variabelnumreringen i diagrammet för fråga 13.
Några av respondenterna har valt flera alternativ, vilket gör att de branschvisa summorna överstiger 100 procent.

BRANSCHVISA KONJUNKTURBAROMETERVÄRDEN - FRÅGA 14

FRÅGA 14 - HÖSTEN 2001 Procent av branschens respondenter

Bransch	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Summa
Primärnäringar	25	8	0	0	17	0	0	8	25	0	0	25	0	0	0	0	8	17	133
Tillverkning av livsmedel	0	0	0	0	11	33	0	0	0	11	0	44	0	0	0	0	0	22	122
Övrig tillverkning	5	0	0	5	19	10	0	10	5	10	0	24	0	0	0	0	0	14	100
Energi och vatten	0	0	0	0	0	0	25	25	0	0	25	25	0	0	0	0	0	25	125
Byggverksamhet	21	7	7	7	21	14	14	7	7	29	0	21	7	7	7	14	0	7	200
Parti- och detaljhandel	4	2	11	9	11	15	2	2	4	2	6	28	0	4	0	2	2	13	115
Hotell och restaurang	0	0	44	22	0	0	22	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	11	111
Transporter och kommunikation	5	14	9	0	0	0	0	5	18	9	5	32	0	0	0	5	0	9	109
Bank och försäkring	0	0	0	0	0	0	20	0	20	0	0	100	0	0	0	0	0	0	140
Övriga tjänster	0	6	24	6	6	12	6	6	0	24	6	18	12	0	0	0	6	24	153
Hela privata näringslivet	6	4	10	6	10	10	5	5	7	8	4	28	2	2	1	2	2	14	126

FRÅGA 14 - VÅREN 2002 Procent av branschens respondenter

Bransch	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Summa
Primärnäringar	17	0	0	0	25	0	0	0	25	0	0	17	0	0	0	8	0	17	108
Tillverkning av livsmedel	0	0	0	0	0	11	0	0	0	11	11	33	0	0	0	0	0	33	100
Övrig tillverkning	0	0	9	9	35	9	0	0	4	17	0	17	0	0	0	9	0	9	117
Energi och vatten	0	0	0	0	0	0	0	25	0	0	25	25	0	0	0	0	25	0	100
Byggverksamhet	14	0	14	7	7	7	0	0	0	29	0	21	0	0	0	14	0	0	114
Parti- och detaljhandel	4	0	13	9	16	13	4	5	5	2	5	20	2	0	0	2	5	18	121
Hotell och restaurang	0	10	30	40	0	0	10	10	0	10	0	10	10	0	0	0	0	10	140
Transporter och kommunikation	19	11	4	4	0	0	11	4	19	0	0	19	0	7	0	4	0	19	119
Bank och försäkring	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	50	0	0	0	0	0	17	100
Övriga tjänster	0	10	20	10	0	5	0	0	15	5	5	15	0	0	0	0	0	25	110
Hela privata näringslivet	6	3	10	8	12	7	3	3	8	7	4	20	1	1	0	4	2	16	117

FRÅGA 14 - HÖSTEN 2002 Procent av branschens respondenter

Bransch	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Summa
Primärnäringar	0	0	0	11	11	0	0	0	22	0	0	33	0	0	11	0	0	22	111
Tillverkning av livsmedel	0	0	0	0	13	13	38	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	13	125
Övrig tillverkning	0	0	0	5	27	14	9	0	5	23	5	14	0	0	0	0	0	0	100
Energi och vatten	25	0	0	0	0	0	0	25	0	0	25	25	0	0	0	0	0	0	100
Byggverksamhet	31	0	0	8	0	0	0	0	0	23	0	15	0	8	0	8	0	8	100
Parti- och detaljhandel	7	2	5	7	10	10	5	2	8	8	7	17	0	2	0	2	2	19	112
Hotell och restaurang	0	0	14	14	0	0	14	7	7	7	36	14	0	7	0	0	0	0	121
Transporter och kommunikation	8	4	4	0	0	4	0	0	4	17	4	29	0	8	0	4	0	13	100
Bank och försäkring	0	0	0	0	0	0	17	0	17	0	0	33	0	0	0	0	0	33	100
Övriga tjänster	0	0	16	11	0	16	5	0	11	26	5	16	11	0	0	0	5	11	132
Hela privata näringslivet	6	1	5	6	8	8	7	2	7	13	7	20	1	3	1	2	1	12	109

Anmärkning: numreringen i tabellerna motsvaras av variabelnumreringen i diagrammet för fråga 14.
Några av respondenterna har valt flera alternativ, vilket gör att de branschvisa summorna överstiger 100 procent.

Omsättningens och lönernas utveckling per bransch

Primärnäringar

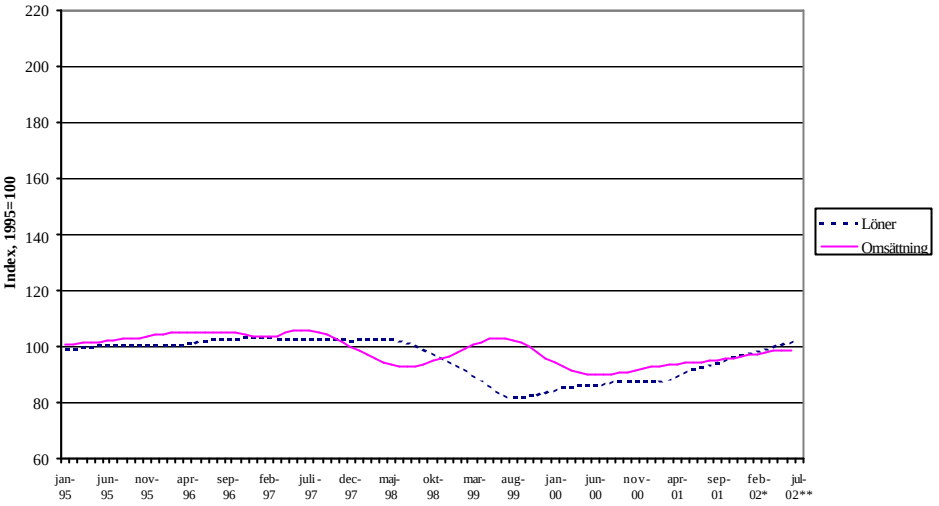

Livsmedelsindustri

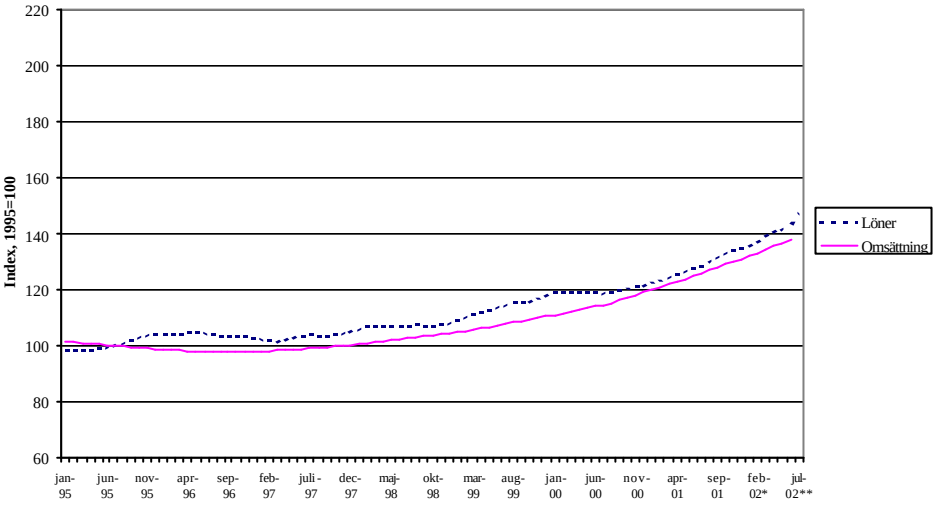

Övrig industri

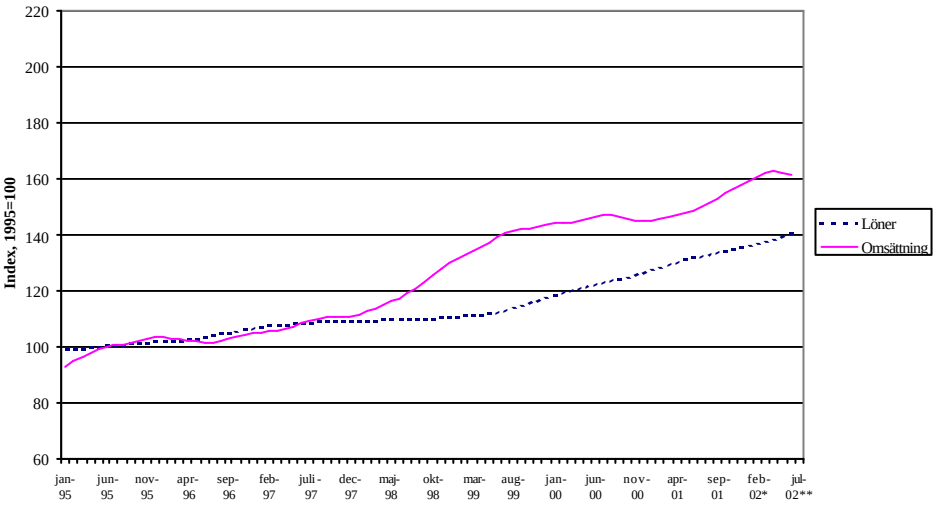

Vatten och el

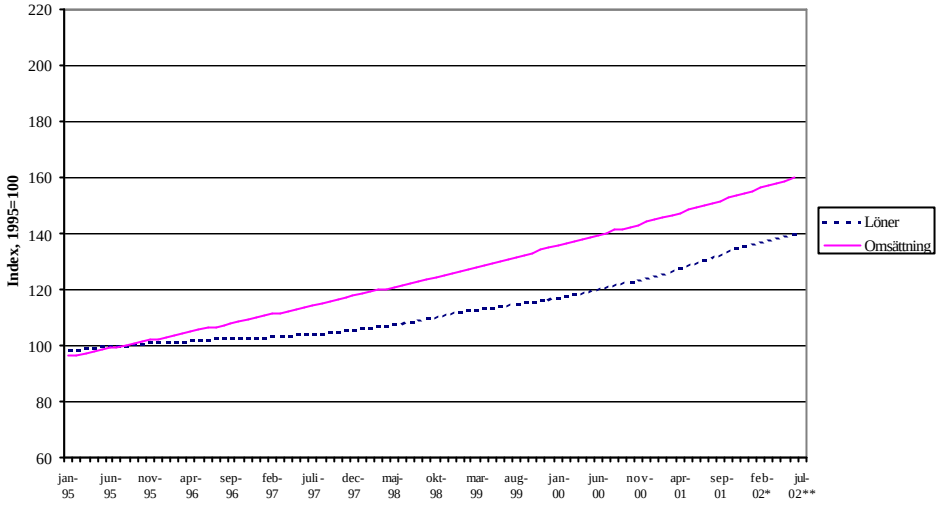

Byggnadsverksamhet

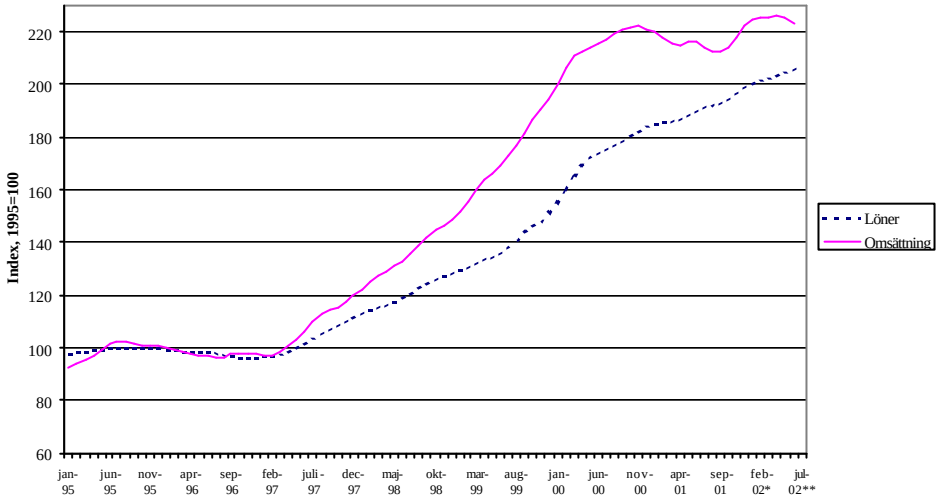

Handel

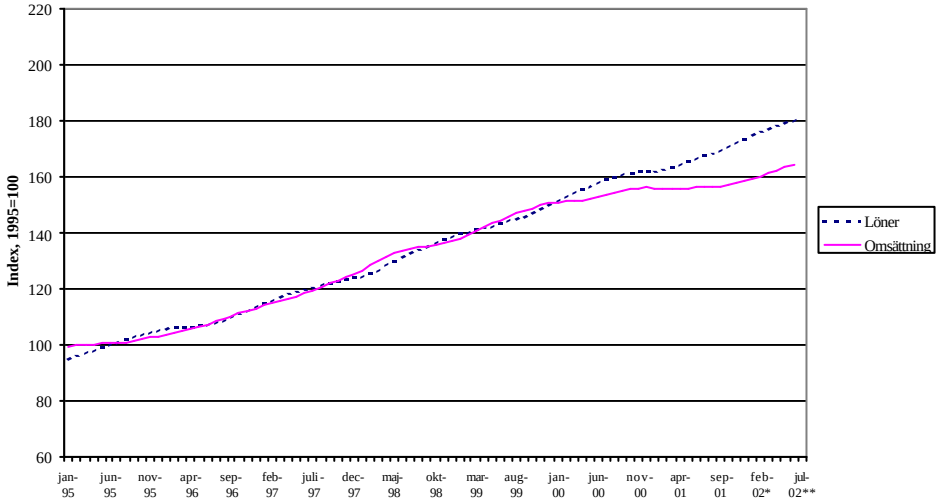

Hotell- och restaurangverksamhet

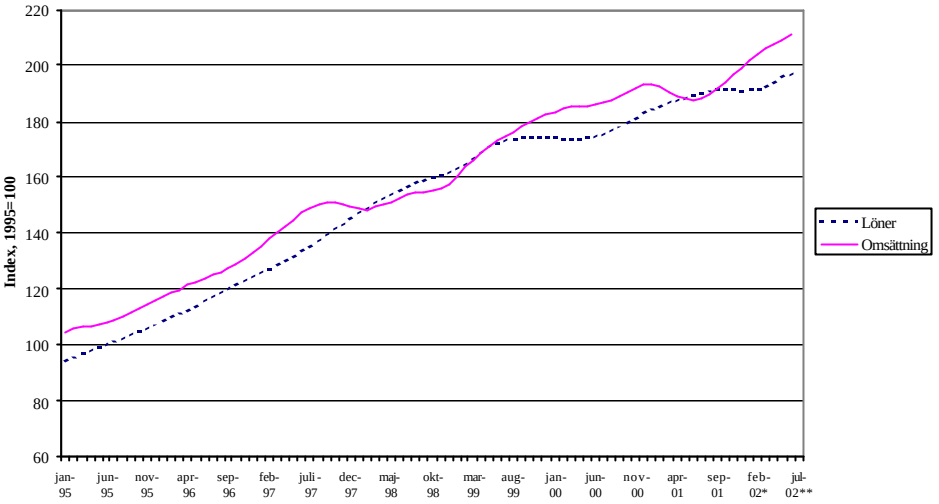

Transport och kommunikation

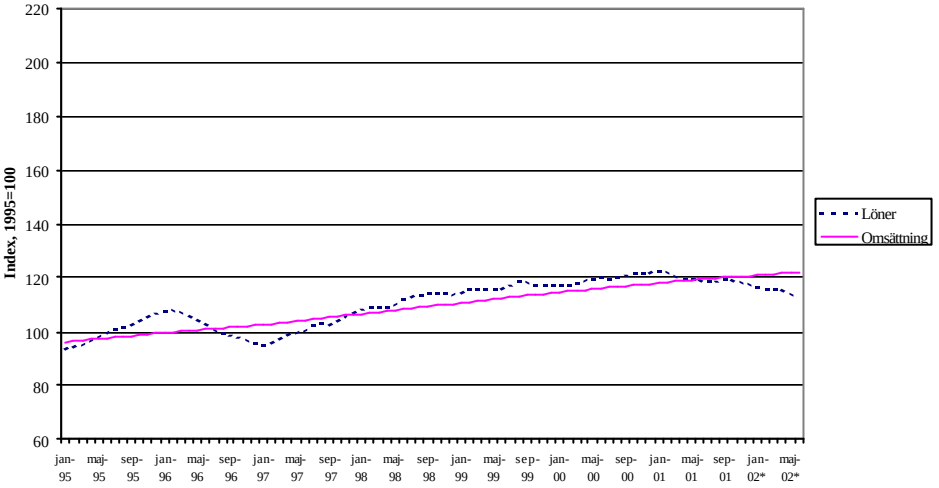
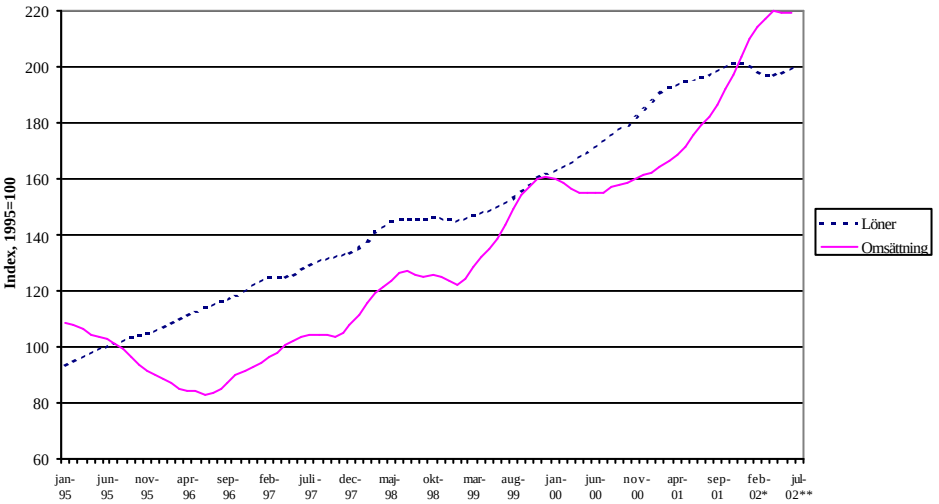
Övrig service